

Jyväskylän kaupunki

Tilinpäätös 2024

Kaupunginhallitus 31.3.2025

Jyväskylän kaupunki

y-tunnus 0174666-4

Vapaudenkatu 32

PL 193

40101 Jyväskylä

www.jyvaskyla.fi

Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus	5
1.1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	11
1.1.4	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	17
1.1.5	Kunnan henkilöstö	71
1.1.6	Ympäristöasiat	79
1.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	83
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	83
1.1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	86
1.2	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	92
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	97
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	97
1.3.2	Toiminnan rahoitus	109
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset	114
1.4.1	Tase ja sen tunnusluvut	114
1.4.2	Taseen tunnusluvut	115
1.5	Kokonaistulot ja -menot	119
1.6	Kuntakonsernin toiminta ja talous	121
1.6.1	Yhdistelmä konsernitalinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	121
1.6.2	Konsernin toiminnan ohjaus	122
1.6.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	123
1.6.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	123
1.6.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	124
1.6.6	Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut	126
1.7	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	135
1.7.1	Tilikauden tuloksen käsittely	135
1.7.2	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	137
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	139
2.1	Tavoitteiden toteutuminen	139
2.1.1	Kaupunkistrategian ja toimialojen strategisten tavoitteiden toteutuminen	139
2.1.2	Toimialojen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	142
2.1.3	Liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	165
2.1.4	Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	168
2.2	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	175
2.2.1	Käyttötalouden toteutuminen	175
2.2.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	197
2.2.3	Investointien toteutuminen	200
2.2.4	Rahoitusosan toteutuminen	209
2.2.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	211
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	212
3.1	Tuloslaskelma	212
3.2	Rahoituslaskelma	213
3.3	Tase	214
3.4	Konsernilaskelmat	216
3.4.1	Konsernituloslaskelma	216
3.4.2	Konsernin rahoituslaskelma	217
3.4.3	Konsernitase	218

4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	220
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	220
4.1.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	220
4.1.2	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	221
4.1.3	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	221
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	224
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	229
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	229
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	235
4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	238
4.5	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	242
5	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	244
5.1	Liikelaitosten erillistilinpäätökset	244
5.1.1	Tilapalvelu-liikelaitos	244
5.1.2	Kylän Kattaus -liikelaitos	261
5.2	Liikelaitosten vaikutus kunnan talouteen	278
5.2.1	Liikelaitosten vaikutus kunnan tilikauden tulokseen	278
5.2.2	Liikelaitosten vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen	279
5.3	Muut eriytetyt laskelmat	280
5.3.1	Ulkoinen tilavuokraus	280
5.3.2	Ateriapalvelut	281
5.3.3	ICT-tukipalvelut	283
5.3.4	Museokauppa	284
5.3.5	Vertti-toiminta	285
6	LUETTELOT JA SELVITYKSET	288
6.1	Luettelo kirjanpito kirjoista ja aineistoista	288
6.2	Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	288
	LIITTEET	289
	Yhdistelmä laskelmat	289

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Talouden sopeutukset onnistuivat ja hyvät verotulot nostivat tuloksen positiiviseksi

Tilikauden 2024 tulos toteutui 6,2 miljoonaa euroa ylijäämäisenä kaupungin mittavien sopeutustoimien, tiukan kulukurin ja kunnallisverotulojen ennakoituakin paremman toteutumisen myötä. Mittavista noin 76 miljoonan euron investoinneista huolimatta kaupungin lainakanta kasvoi vain alle 20 miljoonalla eurolla. Lainaa on nyt 2 446 euroa asukasta kohden, kun Manner-Suomen kuntien keskiarvo on 3 380 euroa. Lainamäärä asukasta kohti laskettuna on suurista kaupungeista (Helsingin jälkeen) toiseksi pienin.

Hyvän tuloksen taustalla on päätöksentekijöidemme nopea reagointi valtionosuuksien merkittäviin niin sanottuihin sote-leikkauksiin keväällä 2023. Niinpä valtuuston hyväksymässä vuoden 2024 talousarviossa päätettiin yli 40 miljoonan euron talouden ja toiminnan sopeutustoimenpiteistä. Tilinpäätöksen perusteella voidaan todeta, että sopeutustoimenpiteet ovat tehonneet. Suurin kiitos tästä kuuluu henkilöstölle ja esihenkilöille, jotka toteuttivat tiukat säästötoimet ja pitivät huolta tiukasta talouskurista koko viime vuoden ajan.

Hyvän tuloksen myötä kaupungin ylijäämäpuskuri kasvoi hieman 117,9 miljoonaan euroon. Puskuria tarvitaan, sillä peruspalvelujen valtionosuuksien ns. sote-leikkaukset painavat tänä vuonna talouden alijäämäiseksi. Jyväskylän vuoden 2025 talousarvio on 18,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Hallitusohjelman mukainen ja selvityshenkilöiden valmisteleva valtionosuusuudistus voi ennakoarvioiden ja -laskelmien mukaan tasapainottaa kaupungin taloutta vuodesta 2027 alkaen. Jyväskylä jatkaa aktiivista keskustelua muiden kaupunkien ja valtionhallinnon kanssa oikeudenmukaisen ja hyvät palvelut mahdollistavan uudistuksen edistämiseksi.

Tiukoista sopeutustoimenpiteistä huolimatta Jyväskylä on investoinut ja haluaa tulevinakin vuosina investoida elinvoimaan, työllisyyteen ja tulevaisuuteen. Vuonna 2024 Huhtasuon jalkapallohallin, Cygnaeus-koulun peruskorjauksen ja käynnistyneen Kaupunginteatterin peruskorjauksen investoinnit ovat elvyttäneet rakentamisen työllisyyttä valtakunnallisessa matalasuhdanteessa. Pitkällä aikavälillä ne lisäävät merkittävästi asukkaiden hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaa.

Signaalit Jyväskylän kasvusta ovat myönteisiä. Yritystonttien kysyntä on kasvussa, rakennuslupia on lähdetty jälleen hakemaan ja koko maan tasolla näyttää siltä, että rakentaminen lähtee hitaasti elpymään. Kaupungin väkiluvun kasvu jatkuu lähes ennätyksellisellä tasolla ja oppilaitosten vetovoima on vahvaa. Kaupunki tukee osaltaan työpaikkakehitystä toteuttamalla elinvoimainvestointeja ja viemällä eteenpäin hankkeita, joilla saadaan alueelle työtä ja houkuttelevuutta. Kaupungin asukasmäärämme tulee vuonna 2025 ylittämään 150 000 asukkaan rajapyykin ja heidän tarpeisiinsa kaavoitetaan ja rakennetaan jatkuvasti uusia asuinalueita. Jyväskylä kasvaa ja kehittyy.

Kiitän kaupungin henkilökuntaa ja päättäjiä vuoden 2024 erinomaisesta onnistumisesta!

Timo Koivisto
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Toimielimet

Kaupunginvaltuusto

Jyväskylän kaupungin ylin päättävä toimielin on kaupunginvaltuusto, johon kuuluu 67 valtuutettua. Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta.

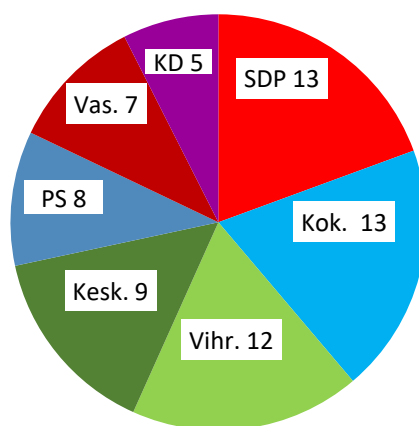
Valtuuston paikkajako on vuoden 2021 kuntavaalien mukaisesti seuraava:

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. 13 valtuutettua
- Kansallinen Kokoomus r.p. 13 valtuutettua
- Vihreä liitto r.p. 12 valtuutettua
- Suomen Keskusta r.p. 9 valtuutettua
- Perussuomalaiset r.p. 9 valtuutettua
- Vasemmistoliitto r.p. 7 valtuutettua
- Suomen Kristillisdemokraatit r.p. 4 valtuutettua

Vuoden 2024 aikana tapahtui seuraavat muutokset:

- Valtuutettu Vilma Viitasaarelle (Vihr.) myönnettiin ero luottamustehtävistä. Valtuutetun tehtävään nousi Liisa Kuparinen (kv 26.8.2024/54).
- Valtuutettu Henna Virkkuselle (Kok.) myönnettiin ero luottamustehtävistä. Valtuutetun tehtävään nousi Tero Kalavainen (kv 9.12.2024/95).
- Valtuutettu Heidi Rentola on eronnut Jyväskylän keskustan valtuustoryhmästä ja Jyväskylän Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä on ilmoittanut Heidi Rentolan liittymisestä Jyväskylän Kristillisdemokraattien valtuustoryhmään (kv 30.9.2024/65).
- Valtuutettu Mia Puolimatka on eronnut Jyväskylän Kristillisdemokraattien valtuustoryhmästä ja perussuomalaisten valtuustoryhmä on ilmoittanut Mia Puolimatkan liittymisestä perussuomalaisten valtuustoryhmään (kv 25.11.2024/88).

Kaupunginvaltuuston kokoonpano valtuustoryhmittäin 31.12.2024:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi Jukka Hämäläinen (SDP) ja varapuheenjohtajina toimivat Janne Luoma-aho (PS), Eila Tiainen (Vas.) ja Jaakko Selin (Kok.).

Kaupunginvaltuusto kokoontui 11 kertaa ja käsitteli 97 asiaa.

Kaupunginvaltuuston kokouksissa käsiteltiin mm. seuraavat asiat:

- Jyväskylän kaupungin avaava tase 1.1.2023 (19.2.2024/1)

- Lintukangas I asemakaava (19.2.2024/2)
- Nisulankatu 52 asemakaavan muutos (19.2.2024/3)
- Lennostontie -Tehtaankatu -asemakaavan muutos, Tikkakoski (19.2.2024/4)
- Kevään 2024 talousarviomuutokset (18.3.2024/11)
- Kauramäki II asemakaavan laajennus- ja muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (18.3.2025/12)
- Keskeneneräiset valtuustoaloitteet vuoden 2023 osalta (18.3.2024/17)
- Kuntalaisten tekemät aloitteet vuonna 2023 (18.3.2024/18)
- Kivistön työväentalon korttelin asemakaavan muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (22.4.2024/20)
- TE-palveluiden siirto paikallistasolle vuoden 2025 alusta – Jyväskylän ja Muuramen työllisyysaluetta koskevan yhteistoimintasopimuksen muutosliitteen hyväksyminen (22.4.2024/21)
- Hallintosäännön tarkistaminen (22.4.2024/23)
- Elinkeino- ja työllisyysjaoston lakkauttaminen (22.4.2024/24)
- Kaupunginjohtajan talousselonteko valtuustolle (27.5.2024/27)
- Jyväskylän kaupungin arviointikertomus vuodelta 2023 (27.5.2024/28)
- Vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille (27.5.2024/29)
- Talouden ja toiminnan neljännesvuosiraportti (27.5.2024/30)
- Olavintie 1 asemakaavan muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (27.5.2024/31)
- Tammirinteen asemakaavan laajennus ja muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (27.5.2024/32)
- Hyvinvointikertomus 2023 (hyvinvointisuunnitelman 2023–2026 seuranta) (10.6.2024/36)
- Jyväskylän liikkumishjelma (10.6.2024/37)
- Asumisvisio2035 (10.6.2024/38)
- Jyvä-Parkki Oy:n lainan takaaminen (10.6.2024/39)
- Jyväskylän kaupungin talouden ja toiminnan puolivuositarkastus 6/2024 (26.8.2024/45)
- Jyväskylän kaupungin arviointikertomus vuodelta 2023 (26.8.2024/46)
- Jyväskylän äänestysaluejaon muuttaminen (26.8.2024/47)
- Kortepohjan liikekeskuksen asemakaavan muutos (26.8.2024/48)
- Vaajakosken ohitustie pohjoinen, Haapalahti-Hupeli asemakaavan muutos ja laajennus (26.8.2024/49)
- Vaajakosken ohitustie eteläinen, Hupeli-Ruokosaari asemakaavan muutos, laajennus ja asemakaavan osittainen kumoaminen (26.8.2024/50)
- Hippos-hankkeen periaatepäätösten tarkentaminen (28.5.2018/39, 04.02.2019/1 ja, 23.11.2020/100 ja 25.9.2023/83) (30.9.2024/58)
- Vaajakosken moottoritien melusuojausten asemakaavan muutos välillä Aholaita-Haapalahti sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (30.9.2024/59)
- Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamista koskevan sopimuksen hyväksyminen (30.9.2024/61)
- Syksyn 2024 talousarviomuutokset (28.10.2024/66)
- Valtion ja Jyväskylän kaupunkiseudun välinen MAL-sopimusehdotus 2024–2035 (28.10.2024/67)
- Jyväskylän kaupungin talouden ja toiminnan neljännesvuositarkastus 9/2024 (4.11.2024/69)
- Valtuuston koko ja poliittinen johtamisjärjestelmä 1.6.2025 alkaen (4.11.2024/70)
- Tuloveroprosentin määrääminen vuodeksi 2025 (4.11.2024/71)
- Kiinteistöveroprosenttien määrääminen vuodeksi 2025 (4.11.2024/72)
- Kaupunginjohtajan talousarvioesityksen 2025 esittely (4.11.2024/73)
- Vuoden 2025 talousarvio sekä taloussuunnitelma vuosille 2025–2027 (25.11.2024/77)
- Sidonnaisuuksien ilmoittaminen (25.11.2024/84)
- Syksyn 2024 talousarviomuutokset (9.12.2024/89)

- Hallintosäännön tarkistaminen 1.1.2025 alkaen (9.12.2024/90)
- Majajärven osayleiskaava (9.12.2024/91)
- Majajärven asemakaava (9.12.2024/92)
- Seminaarinmäen kampusalueen suojelukaava sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (9.12.2024/93)

Kaupunginvaltuusto piti 8 seminaaria, joissa käsiteltiin 12 asiaa. Tiedonantotilaisuuksia pidettiin yksi, jossa käsiteltiin yksi asia.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin hallinnosta ja taloudesta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitukseen kuuluu yhteensä 13 jäsentä.

Kaupunginhallituksen kokoonpano oli seuraava:

- Colliander Jari (Kesk.), varajäsen Lahti Markku
- Forsberg Caius (Kok.), varajäsen Viikuna Janiika
- Hovikoski Mervi (SDP), varajäsen Väliniemi Tuulikki
- Lampila Arto (Vihr.), varajäsen Liukkonen Ari-Pekka
- Lehtonen Timo (PS), varajäsen Kelk Karli, varajäsen Sorvali Henri (muutos kv 26.8.2024/51)
- Lumela Meri (Vihr.), varajäsen Lyytinen Leena
- Melville Tony (SDP), varajäsen Paananen Juha
- Parkkonen Joni (PS), varajäsen Rätty Mikko
- Puolimatka Tapio (KD), varajäsen Isomöttönen Katja (Kok.)
- Rentola Heidi (Kesk.), Weijo Ilse (muutos kv 26.8.2024/53), varajäsen Markkio Henna-Riikka
- Repo Jasmine (SDP), varajäsen Pesonen Emma
- Timperi Kati-Erika (Kok.), varajäsen Suonperä Juha
- Vainikainen Ira (Vas.), varajäsen Hirsjärvi Irma

Kaupunginvaltuusto 26.8.2024/51 myönsi Karli Kelkille eron kaupunginhallituksen varajäsenen tehtävästä ja valitsi hänen tilalleen uudeksi varajäseneksi Henri Sorvalin jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Kaupunginvaltuusto 26.8.2024/53 myönsi Heidi Rentolalle eron kaupunginhallituksen jäsenen tehtävästä ja valitsi hänen tilalleen uudeksi jäseneksi Ilse Weijon jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

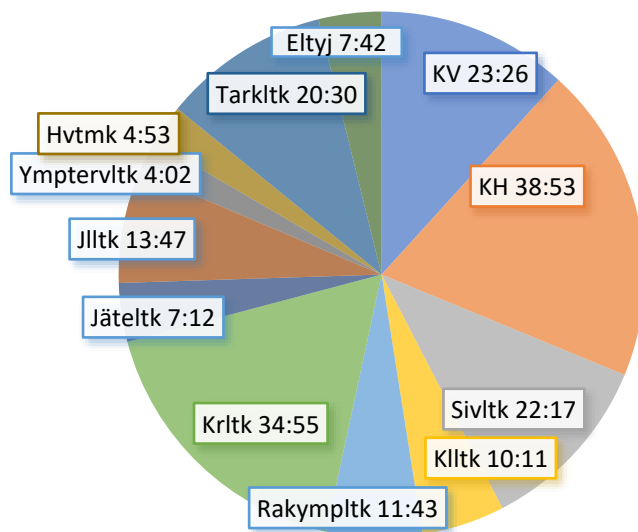
Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimi Caius Forsberg (Kok.) ja varapuheenjohtajina toimivat Meri Lumela (Vihr.) ja Jari Colliander (Kesk.).

Kaupunginhallitus piti yhteensä 38 kokousta ja käsitteli 306 asiaa. Valmistelevia iltakouluja pidettiin 35 ja niissä käsiteltiin 79 asiaa. Kaupunginhallitus piti 3 seminaaria.

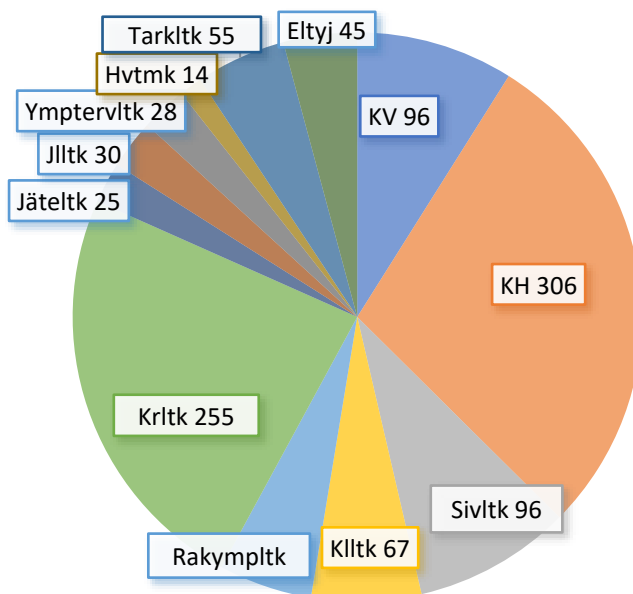
Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kaupunkirakennelautakunnan, rakennus- ja ympäristölautakunnan, Jyväskylän seudun joukkoliikennelautakunnan, Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunnan, Jyväskylän seudun jätelautakunnan, sivistyslautakunnan, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan, tarkastuslautakunnan, hyvinvointitoimikunnan ja elinkeino- ja työllisyysjaoston päätöskousten kestot ja päätösasioiden määrät on kuvattu alla olevissa kaavioissa (yhteismäärät vuonna 2024). Ko. toimielimet pitivät myös iltakouluja.

Lisäksi tarkastuslautakunnan alaiset jaostot, rakennus- ja ympäristölautakunnan alainen kaupunkikuvatoimikunta, kaupunginhallituksen alaiset vaikuttamistoimielimet sekä liikelaitosten johtokunnat kokoontuivat säännöllisesti. Myös keskusvaalilautakunta piti lakisääteiset kokouksensa.

PÄÄTÖSKOKOUSTEN KESTO

KÄSITELTYJEN PÄÄTÖSASIOIDEN MÄÄRÄ

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön joulukuussa 2024 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous on käännekohdassa ja näkymä on kohti nopeampaa kasvua. Suomen talous on kasvanut vuoden 2024 jokaisella neljänneksellä edellisestä. Lisäksi inflaatio on talttunut ja korot ovat alentuneet ja niiden odotetaan alenevan nopeammin kuin aiemmin odotettiin. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kääntävät sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun vuonna 2025. Kasvua heikentävät kuitenkin julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotukset. Vuonna 2025 BKT kasvaa 1,6 prosenttia ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027.

Maailmantalouden kasvu on taloudellisen katsauksen mukaan pysytellyt melko vahvana monista epävarmuustekijöistä huolimatta, ja näkymä ennustejaksolla on varovaisen toiveikas. Euroalueen talousnäkymät ovat hyvin haastavat, talous elpyy kasvuun inflaation hidastuttua ja reaalitulojen kasvuaessa. Yhdysvaltojen talouden vahva veto jatkuu yksityisen kulutuksen kannattelemana, vaikkakin talouskasvu hidastuu ennustejaksolla, samoin Kiinan kasvu hidastuu ennustejaksolla viennin elpymisestä huolimatta. Maailmantalous kasvaa 3,1 prosenttia vuonna 2024, ja kasvu hidastuu 2,9 prosenttiin 2025 ja edelleen 2,8 prosenttiin 2026. Pitempään jatkunut hitaan kasvun vaihe päättyy euroalueella kasvun elpymiseen vuonna 2025, kun inflaation hidastuminen ja melko vahva nimellispalkkakehitys tukevat yksityisen kulutuksen elpymistä. Monenlaiset haasteet kuitenkin varjostavat näkymiä, päällimmäisenä negatiivisena riskinä on odotettavissa olevat Yhdysvaltojen uuden hallinnon kauppapoliittiset toimet sekä geopoliittiset jännitteet.

Erilaisten jännitteiden kasvusta huolimatta maailmanlaajuisten rahoitusmarkkinoiden tilanne on säilynyt yllättävän vakaana. Osakemarkkinat ovat etenkin Yhdysvalloissa nousseet vahvasti vuonna 2024. Lyhyet markkinakorot ovat laskeneet inflaation hidastuttua ja rahapolitiikan kevennyttyä laajalti. Keskuspankkien odotetaan jatkavan ohjauskorkojen alentamista myös vuonna 2025.

Taloudellisen katsauksen mukaan maailman tavarakaupan pidempään jatkuneen vaimean kehityksen odotetaan päättyvän kaupan elpymiseen vuonna 2025. Elpyminen on laaja-alaista, ja erityisesti Euroopan kauppa piristyy pitkän alhon jälkeen. Maailmankauppa kasvaa vaatimattomat 0,9 prosenttia 2024, mutta kasvu kiihtyy 3,6 prosenttiin 2025 ja tasaantuu 3,1 prosenttiin 2026. Suomen viennin kasvu vauhdittuu, mutta odotettua hitaammin, sillä euroalueen vaimea talouskasvu jarruttaa erityisesti tavaraviennin kysyntää. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kääntävät sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027.

Työmarkkinoilla vuonna 2024 työllisten määrä vähentyy prosentin, sillä työvoiman kysyntä on ollut heikkoa talouden vaimeuden vuoksi. Eritoten palveluissa ja teollisuudessa on avoimia työpaikkoja ollut vähemmän kuin vuonna 2023. Taloudellisen katsauksen mukaan käänne parempaan siirtyy vuoteen 2025. Talouden voimistuva toipuminen kääntää työvoiman kysynnän kasvuun vuonna 2025 ja lisääntynyt maahanmuutto tukee työvoiman tarjontaa suuren työttömien määrän lisäksi. Työllisyys paranee vuosina 2026–2027 talouden vahvistuessa, ja työttömyysaste laskee vuoden 2025 8,4 prosentista 7,4 prosenttiin vuonna 2027.

Julkinen talous pysyy alijäämäisenä ennustevuosina. Julkisen talouden alijäämä heikkeni 4,2 prosenttiin vuonna 2024 heikon suhdanteen, varautumismenojen kasvun sekä aiempien vuosien nopean inflaation vaikutusten takia. Verotulot kasvoivat edelleen, vaikkakin vaimeasti. Rahoitusasema heikensi myös työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen. Suuren alijäämän ja mm. puolustushankintojen rahoituksen takia julkinen velka nousee vuonna 2024 nopeasti yli 82 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Vuonna 2025 alijäämä paranee 3,5 prosenttiin vaikka menoja kasvattavat suuret puolustushankinnat, vähentävät hallitusohjelmassa ja kevään 2024 kehysriihessä päätetyt sopeutustoimet menoja ja lisäävät tuloja merkittävästi. Taloudellisen katsauksen mukaan rahoitusasema paranee edelleen asteittain ja asettuu 2,0 prosenttiin vuonna 2029.

Julkisyhteisöjen alasektoreista valtionhallinto on alijäämäisin. Valtion taloustilanne heikkenee vuonna 2025, vaikka silloin tehdään myös mittavia sopeutustoimia. Menot kasvavat muun muassa maanpuolustuksen ja rajaturvallisuuden tarpeiden vuoksi. Kuntahallinnon alijäämä syvenee vuosina 2025–2027 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun määräaikaiset valtionosuusleikkaukset hidastavat kuntien saamia tulonsiirtoja. Hyvinvointialueiden menojen kasvu hidastuu selvästi vuonna 2025 ja valtion rahoituksen kasvu parantaa alueiden rahoitusasemaa. Sopeutustarpeet alueilla ovat kuitenkin edelleen suuret, vaikka sopeutustoimia on meneillään paljon.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty keskeisiä kokonaistaloudellisia tausta- ja ennustetietoja vuosien 2023–2027 osalta.

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*
Volyymin muutos, %					
Bruttokansantuote markkinahintaan	-1,2	-0,3	1,6	1,5	1,5
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	-6,6	-0,3	4,4	3,0	2,8
Kokonaistarjonta	-2,9	-0,3	2,4	1,9	1,9
Tavaroiden ja palvelujen vienti	0,2	0,4	3,4	3,1	2,4
Kulutus	1,3	0,1	0,7	1,0	1,1
yksityinen	0,3	-0,4	1,2	1,8	1,6
julkinen	3,4	1,2	-0,5	-0,4	0,1
Investoinnit	-9,0	-5,6	7,4	2,6	4,1
yksityiset	-10,1	-8,1	5,3	4,2	4,8
julkiset	-3,6	6,0	15,9	-2,9	1,2
Kokonaiskysyntä	-2,8	-0,3	2,4	1,9	1,9
kotimainen kysyntä	-4,2	-0,6	2,0	1,4	1,7

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	273	276	287	298	310
Bruttokansantuotteen hinta, muutos, %	3,9	1,4	2,2	2,4	2,4
Palvelut, volyymin muutos, %	0,4	0,2	0,5	1,0	1,1
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	2,1	-0,1	3,0	2,0	1,5
Työn tuottavuus, muutos, %	-0,8	0,4	0,9	0,4	0,2
Työlliset, muutos, %	0,3	-1,0	0,2	1,2	1,2
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	77,9	76,6	76,3	76,8	77,4
Työttömyysaste, %	7,2	8,3	8,4	7,9	7,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,6	1,1	1,4	1,8
Ansiotasoindeksi, muutos, %	4,2	3,1	3,4	3,1	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-1,1	-0,2	-1,2	-0,8	-1,4
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,4	-0,1	-0,4	-0,3	-0,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,6	2,4	2,1	2,0

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*
Suhteessa BKT:hen, %					
Julkisyhteisöjen menot	55,7	57,4	56,9	55,9	55,1
Veroaste	42,5	42,1	42,5	42,4	42,4
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-3,0	-4,2	-3,5	-2,9	-2,5
Valtionhallinnon nettoluotonanto	-3,3	-3,5	-3,9	-3,5	-3,2
Julkisyhteisöjen velka	77,1	82,5	85,0	86,1	86,3
Valtionvelka	57,1	61,2	63,2	64,1	64,4

*) Valtiovarainministeriön ennuste vuosista 2024–2027.

VM:n viimeisin taloudellinen katsaus [Taloudellinen katsaus, talvi 2024 - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtiovarainministerio.fi/julkaisut/taloudellinen-katsaus-talvi-2024)

Kuntatalouden kehitys 2024

Kuntien ja kuntayhtymien ilmoittamien vuoden 2024 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024, mutta vähemmän kuin pelättiin. Menokasvu oli vuonna 2024 odotettua maltillisempaa, sillä kuntien nettotoimintakulut kasvoivat 1,8 prosenttia ja peräti 130 kunnassa ne pienentyivät vuoteen 2023 verrattuna. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos oli 1 100 miljoonaa euroa. Tulos oli positiivinen 203 kunnassa ja negatiivinen 80 kunnassa. Kuntien kertaluontoisista eristä energiayhtiöiden osuuksien myynti sekä yhtiöittäminen paransivat kuntien yhteenlaskettua tulosta noin 300 miljoonalla eurolla Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi: toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli -470 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Toimintakulut kasvoivat 1,6 prosenttia vuonna 2024 (300 miljoonaa euroa). Merkittävä toimintakuluja kasvattanut erä olivat vuoden 2024 työehtosopimuksen mukaiset sopimuskorotukset, joiden vaikutus oli noin 280 miljoonaa euroa (3,0 %). Toimintakuluja pienensivät kuntien työttömyysvakuutus-, sairausvakuutus- ja tasausmaksut, jotka vähenivät yhteensä noin -0,8 %-yksikköä (-70 miljoonaa euroa). Työttömyys lisääntyi, mutta kuntien työmarkkinatuen kustannukset vähenivät 1,9 prosenttia (-9 miljoonaa euroa). Perustoimeentulon kustannuksen sen sijaan kasvoivat 5,2 prosenttia (17,7 miljoonaa euroa). Toimintatuotot kasvoivat 1,2 % (vajaat 100 miljoonaa euroa), erityisesti OKM:n ja TEM:in hallinnonaloilla kunnat saivat laajeneviin tehtäviin valtionavustuksia.

Kuntien verotulot laskivat vuonna 2024 3,4 prosenttia (noin -500 miljoonaa euroa). Kunnallisverotuloja vähensi mm. sosiaaliturvaetuuksien (pl. eläkkeet) tehdyt leikkaukset sekä muun muassa soteuudistukseen liittyneiden verohäntien poistumiset. Kuntien yhteisöverotulot laskivat noin 300 miljoonaa euroa (-14 %). Bruttokansantuotteen volyymin arvioidaan pienentyneen 0,5 prosenttia vuonna 2024. Kiinteistöverot puolestaan kasvoivat noin 150 miljoonaa euroa (6,7 %) johtuen pääosin kiinteistöveroprosenttien muutoksista.

Kuntien saamat valtionosuudet laskivat vuonna 2024 noin 200 miljoonaa euroa (-6,6 %). Lasku liittyi sote-siirtolaskelmien tarkentumiseen: 500 miljoonan euron pysyvä vähennys, jota vuonna 2024 kompensoitiin 192 miljoonan euron määräaikaisella valtionosuuden lisäyksellä. Tämä erä peritään kunnilta takaisin vuosina 2025–2027. Muita valtionosuuksien merkittävimpiä muutoksia olivat kuntien rahoitusosuus toimeentulotuesta, jota vähennettiin 331 miljoonaa euroa ja toisaalta peruspalveluiden valtionosuuden indeksitarkastus, joka lisäsi valtionosuutta 53 miljoonaa euroa, tätä kuitenkin pienensi yhden prosenttiyksikön indeksijarru, -24 miljoonaa euroa.

Kuntien korkokulut nousivat 470 miljoonaan euroon (23 %) ja korkotuotot puolestaan kasvoivat 300 miljoonaan euroon (10 %) verrattuna vuoteen 2023. Kuntien lainakannan korkokustannus kehittyi

kuitenkin markkinakorkojen nousua maltillisemmin, korkokulujen kasvua pääasiassa suojasivat lainojen kiinteäkorkoisuus.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Rahavirta oli negatiivinen, koska käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen. Kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla ja lainakanta kääntyi välivuosien jälkeen kasvuun.

Lähteet:

Kuntien taloustiedot Valtiokonttorin sivuilla [Kuntien tilinpäätösarviot - Tutkihallintoa.fi](#)

Kuntaliiton tilinpäätösanalyysi ja tiedote [Kuntatalouden tila heikkeni: Kuntien omat sopeutustoimet vahvistivat taloutta vuonna 2024 | Kuntaliitto.fi](#)

Toimintaympäristön kehityspiirteitä

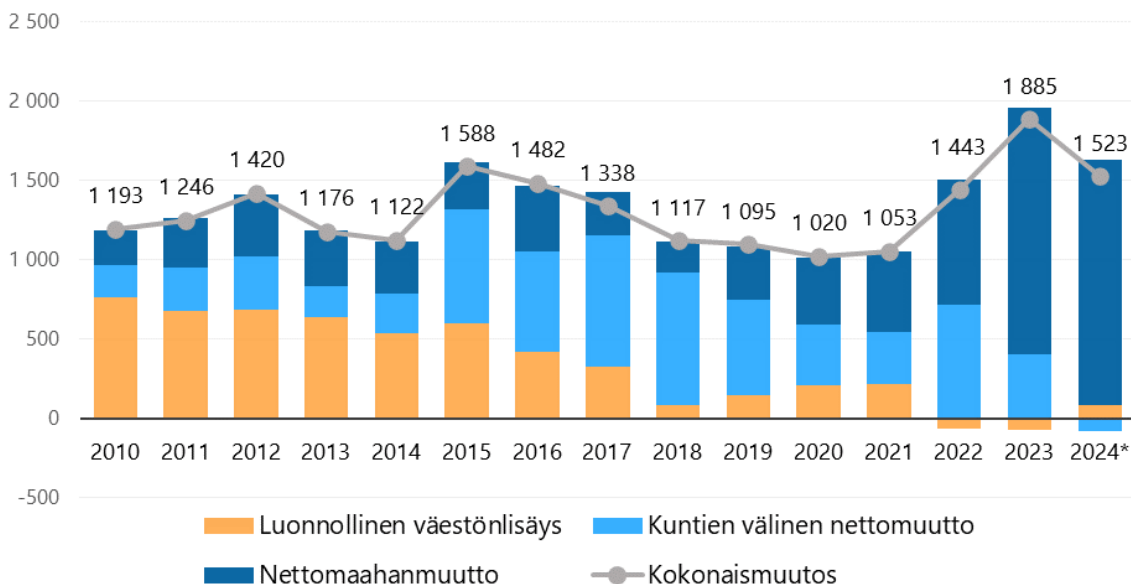
Väestö

Jyväskylän väestönkasvu jatkui vahvana myös vuonna 2024 – kaupungin väkiluku kasvoi kaikkiaan 1 523 asukkaalla ja suhteellinen muutos oli 1,0 prosenttia. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Jyväskylän asukasmäärä oli vuoden 2024 lopussa 149 269.

Jyväskylän väestönkasvu perustui lähes kokonaan maahanmuuttoon, joka on ollut ennätyksellisen suurta jo kaksi vuotta peräkkäin. Ukrainan sotaa paenneiden mahdollisuus hakea kotikuntaa vuoden maassa olon jälkeen vaikuttaa edelleen väestökehitykseen. Ennakkotietojen mukaan Jyväskylä sai muuttovoittoa ulkomailta noin 1 550 henkilöä, mikä oli lähes vuoden 2023 tasoa. Maan sisäisessä muuttoliikkeessä Jyväskylä jäi tappiolle ensimmäistä kertaa mittaushistoriassa. Jyväskylästä muutti 79 henkilöä enemmän muualle Suomeen kuin sieltä muutettiin Jyväskylään.

Luonnollinen väestönlisäys kääntyi vuonna 2024 jälleen lievästi positiiviseksi. Syntyneitä oli 79 enemmän kuin kuolleita. Jyväskylään syntyi ennakkotiedon mukaan 1 208 lasta, mikä on 44 lasta enemmän kuin vuonna 2023, mutta edelleen noin 500 lasta vähemmän kuin 2010-luvun taitteessa.

Väestönmuutokset Jyväskylässä 2010–2024*

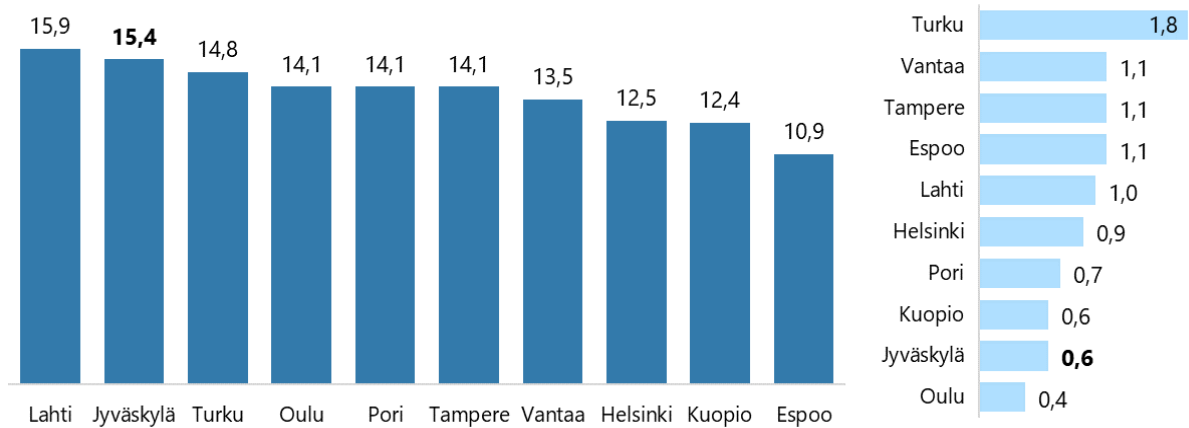

Jyväskylän seudun väkiluku kasvoi 1 625 asukkaalla edellisvuodesta. Seutukunnan kunnista Jyväskylän, Laukaan, Muuramen ja Uuraisten väkiluvun kasvu oli positiivista. 10 suurimman kaupungin suhteellinen väkiluvun kasvu oli voimakkainta Espoossa (2,2 %), Tampereella (2,1 %), Turussa (2,1 %) ja Vantaalla (1,6 %). Jyväskylän suhteellinen väestönkasvu oli seitsemänneksi suurinta (1,0 %).

Työllisyys

Vuonna 2024 työttömyys jatkoi hienoista kasvuaan – työttömien työnhakijoiden määrä nousi ja avoimien työpaikkojen määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Jyväskylässä oli joulukuun 2024 lopussa 11 097 työtöntä työnhakijaa, mikä on 668 henkilöä (+6,4 %) enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömyysaste oli 15,4 prosenttia, nousua vuoden 2023 joulukuuhun oli 0,6 prosenttiyksikköä. Kokoaikaisesti lomautettujen osuus kaikista työttömistä työnhakijoista oli 8 prosenttia. Lomautettujen määrä väheni noin 40 henkilöllä vuoden takaisesta. Kymmenen suurimman kaupungin vertailussa Jyväskylän työttömyysaste oli toiseksi korkein Lahden jälkeen.

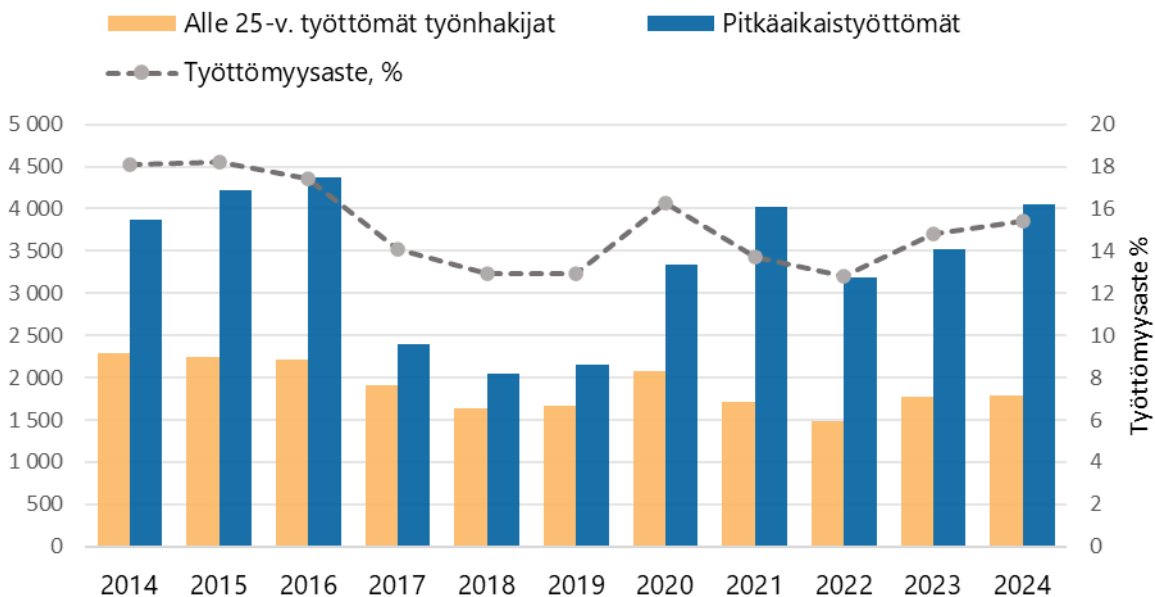
Kymmenen suurimman kaupungin työttömyysaste joulukuussa 2024 sekä muutos 12 kk (%-yks.)

Pitkäaikaistyöttömiä, eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli Jyväskylässä vuoden 2024 lopussa 4 046, mikä on 531 (+15,1 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kaikista työttömistä työnhakijoista pitkäaikaistyöttömien osuus Jyväskylässä oli 36,5 prosenttia ja koko maassa 34,1 prosenttia. Työmarkkinatuen lievä kasvu jatkui edelleen vuonna 2024. Jyväskylä maksoi Kelalle työmarkkinatuen kuntaosuutta noin 20,0 miljoonaa euroa, mikä on 1,5 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Nuorisotyöttömiä eli alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopussa 1 782, mikä on 0,3 % enemmän kuin vuoden 2023 lopussa.

Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrä sekä työttömyysaste Jyväskylässä 2014-2024, joulukuu

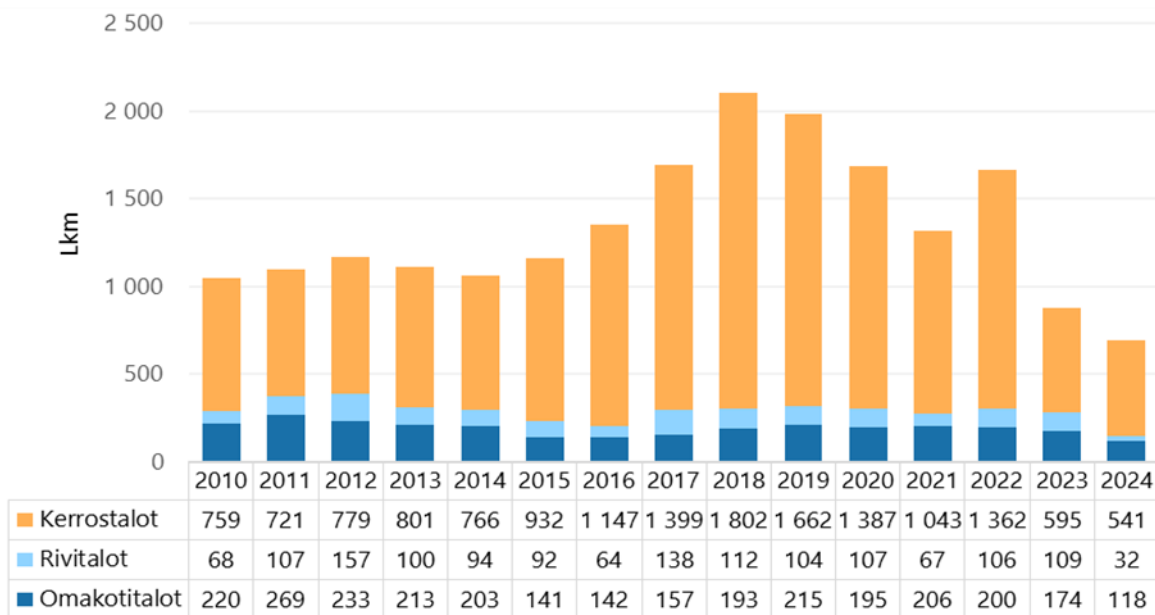
Asuntorakentaminen

Vuoden 2024 asuntotuotanto laski jälleen edellisvuodesta. Asuntoja valmistui yhteensä 693*, mikä on pienin määrä vuoden 2009 jälkeen. Rivitaloasuntojen määrä väheni merkittävästi vuodesta 2023, laskien 77 asunnolla. Myös omakotitalo- ja kerrostaloasuntojen määrä laski edellisvuosista. Asuntotuotannon kaikista asunnoista 78 prosenttia sijoittui kerrostaloihin.

Vuonna 2024 rakennuslupia myönnettiin yhteensä 738 asunnolle. Vuonna 2023 vastaava luku oli 673, joten kasvua oli 65 asunnon verran. Luvuissa on mukana myös laajennus- ja muutoshankkeille myönnettyt asunnot. Omakotitalo- ja rivitaloasunnoille myönnettyjen lupien määrä kasvoi edellisvuodesta.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuodesta 2025 lähtien asuntorakentamisen odotetaan toipuvan, kun korkojen lasku piristää asuntomarkkinoita. Asunnoille on myös kysyntää maahanmuuton ja väestönlisäyksen ansiosta. (Vm:n taloudellinen katsaus 12/2024)

Valmistuneet asunnot talotyypeittäin Jyväskylässä 2010–2024

*Sisältää sekä uudisrakennuksiin että vanhoihin rakennuksiin tehdyt uudet asunnot.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Jyväskylän talouden kehitys

Jyväskylän kaupungin talous toteutui jo viidettä vuotta peräkkäin ylijäämäisenä. Vuoteen 2023 asti ylijäämäisen tuloksen taustalla on ollut pääosin kertaluonteisten erien vaikutus. Vuoden 2023 talousarvion valmistelun yhteydessä käynnistettiin talouden tasapainottamistyö, jonka pohjalta vuoden 2024 talousarvioon asetettiin yhteensä 40,8 miljoonan euron edestä taloutta tasapainottavia konkreettisia ja pysyviä toimenpiteitä. Toimenpiteistä 19,3 miljoonaa euroa oli käyttötalouden sopeutusta, 16,9 miljoonaa euroa veronkorotuksen 0,64 %-yksikön vaikutusta sekä 4,6 miljoonaa euroa osinko- ja korkotuottojen korotusta. Tilinpäätöslukujen perusteella arvioituna tasapainottamiselle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet vuoden 2024 aikana verrattain hyvin ja tehtyjen sopeutustoimen myötä kaupungin tulos kääntyi talousarviossa ennakoitua merkittävästi paremmaksi. Vuoden 2024 tilikauden tulos on 6,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja kaupungin ylijäämäkertymä vuoden lopussa on 117,9 miljoonaa euroa.

Kaupungin taloudessa oli pitkään vallinnut rakenteellinen käyttötalouden alijäämä, mutta kertaluonteisista omaisuusjärjestelyistä saadut myyntivoitot sekä vuosien 2020–2021 koronakorvaukset ovat pitäneet kaupungin talouden ylijäämäisenä. Vuonna 2020 yleiskatteellisia koronatukia saatiin merkittävä summa, vuonna 2021 kaupungin hyvää tulosta selitti pääosin satunnaisiin tuottoihin kirjattu kaupungin tytäryhtiö Education Facilities Oy:stä irrotetun Apollo Oy:n osakekannan myyntivoitto sekä osittain vielä saadut koronakorvaukset. Vuonna 2022 kaupunki sai sote-kiinteistökaupoista 52,0 miljoonan euron satunnaisen tuoton sekä 7,2 miljoonan euron myyntivoiton Laine Oy:n osakekannan myynnistä. Vuoden 2023 ylijäämäisen tuloksen taustalla oli pääosin vuodelle 2023 kertyneet vanhempien verovuosien kunnallis- ja yhteisöverotulot, jotka maksuunpantiin vielä ennen hyvinvointialueuudistusta voimassa olleilla korkeammilla tuloveroprosenteilla ja yhteisöveron jako-osuuksilla.

Nämä kertaluonteiset verohännät kasvattivat kaupungin verokertymää vuonna 2023 yhteensä arviolta 32 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2024 tilinpäätös ei sisällä edellisten vuosien kaltaisia merkittäviä tulosta parantavia kertaluonteisia eriä. Tiukkojen sopeutustoimien myötä kaupungin käyttötalouden toimintakate toteutui 5,6 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempana. Edellisestä vuodesta toimintakate parani 12,8 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot vuonna 2024 olivat 92,6 miljoonaa euroa ja toimintakulut 419,4 miljoonaa euroa. Toimintatuotot kasvoivat 5,1 miljoonaa euroa (+5,8 %) edellisvuodesta. Toimintatuottoja kasvattivat erityisesti maan myyntivoitot, joita kertyi yleisesti haastavasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta 2,7 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Toimintakulujen pieneneminen edelliseen vuoteen nähden oli 7,9 miljoonaa euroa (-1,8 %). Toimintakulujen laskusta 5,1 miljoonaa euroa oli henkilöstömenojen laskua. Kaupungin henkilömäärä väheni vuoden aikana 168 henkilötyövuodella. Eniten henkilöstömäärä väheni kasvun ja oppimisen palveluissa, (-68 htv), jossa määräaikaista henkilöstöä ja sijaisia oli edellisvuotta vähemmän. Myös kaupungille työllistettyjen määrä väheni koko kaupungin tasolla 57 henkilötyövuodella.

Kaupungin verotulot olivat vuonna 2024 yhteensä 343,1 miljoonaa euroa ja toteutuivat alkuperäiseen talousarvioon nähden 5,0 miljoonaa euroa parempana. Kunnallisverojen tuotto oli syksyn 2023 ennustetietoihin nähden vahva ja verotuottoja kertyi 8,9 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota enemmän.

Kunnallisveron tilitykset olivat ennustettua suuremmat ennakonpidätysprosentin ollessa selvästi aikaisempia vuosia korkeammalla tasolla. Kunnallisveron verovuoden 2024 ryhmäosuuteen tehtiin myös joulukuussa koko maan tasolla noin 150 miljoonan euron positiivinen oikaisu. Kunnallisverotulojen kasvuun vaikutti positiivisesti myös verotuksessa vähennyskelpoisten työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksujen alentuminen aiemmista vuosista.

Yhteisöverotuotot jäivät 3,2 miljoonaa euroa ja kiinteistöverot 0,7 miljoonaa euroa alle alkuperäisen talousarvion. Yhteisöveron ennakoverojen kehitys oli heikkoa lähes koko verovuoden 2024 ajan yritysten heikentyneiden talousnäköymien vuoksi ja se vaikutti myös kaupungin verokertymään.

Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot kasvoivat 8,0 miljoonaa euroa (+2,4 %). Kunnallisverotuottojen osuus kasvusta oli 14,8 miljoonaa euroa (+6,1 %) ja kiinteistöverojen osuus 0,8 miljoonaa euroa (+1,4 %). Yhteisöverotuotot laskivat 7,6 miljoonaa euroa edellisvuodesta (-21,5 %).

Kunnallisverotuottojen kasvusta 38,0 miljoonaa euroa oli tilityksiä verovuodelta 2024. Tilityksistä arviolta 16,9 miljoonaa euroa oli seurausta tuloveroprosentin nostosta. Tuloveroprosentti oli 8,0 % vuonna 2024 ja sitä nostettiin 0,64 %-yksikköä edellisvuodesta. Kunnallisveron tilitykset aikaisemmilta verovuosilta vähenivät 23,2 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kaupungin vuoden 2023 verokertymään vaikutti merkittävästi vanhempien verovuosien kunnallisverotuotot, jotka mak-suunpantiin ennen hyvinvointialueuudistusta voimassa olleilla korkeammilla tuloveroprosenteilla. Nämä vuoden 2023 kunnallisverotuottoihin kertyneet kertaluonteiset "verohännät" olivat arviolta 28,0 miljoonaa euroa. Kunnallisverojen ohella myös vuoden 2023 yhteisöverojen tuotot sisälsivät korkeammilla yhteisöveron jako-osuuksilla kertyneitä "verohäntä" hyvinvointiuudistusta edeltäneeltä ajalta arviolta 4,0 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksia kaupungille kertyi vuonna 2024 yhteensä 30,0 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti. Edellisvuodesta kaupungin saamat valtionosuudet laskivat 27,9 miljoonaa euroa (-48,3 %). Vuoden 2024 valtionosuudet sisälsivät sote-uudistukseen liittyviä valtionosuusleikkauksia yhteensä 29,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 valtionosuuksissa soteleikkausten osuus oli 6,0 miljoonaa euroa. Soteleikkauksista johtuva muutos valtionosuudessa on siten -23,0 miljoonaa euroa vuosien 2023 ja 2024 välillä. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus pieneni 4,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Kaupungin rahoitustuotot olivat vuonna 2024 yhteensä 24,5 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 9,0 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Osinkotuottojen osuus kasvusta oli 6,5 miljoonaa euroa ja

korkotuottojen osuus 2,6 miljoonaa euroa. Korkotuottojen nousu johtui pääosin Alva Oy:n korkotuloutuksen noususta 6,1 miljoonasta eurosta 8,5 miljoonaan euroon. Alvan antolainan korko ja korkotuloutuksen määrä muuttuvat vuosittain korkomarkkinamuutosten mukaisesti. Lisäksi kaupungin kilpailutetun konsernitilin korot nousivat 0,2 miljoonalla eurolla. Kaupungin korkokulut kasvoivat lainakannan kasvun sekä markkinakorkojen korkean tason vuoksi 4,1 miljoonaa euroa edellisvuodesta ja olivat yhteensä 9,5 miljoonaa euroa. Korkokulujen nousun korkeimman huipun leikkasi pääosin korkea suojausaste, joka oli vuoden aika keskimäärin yli 50 %.

Kaupungin vuosikate oli 64,1 miljoonaa euroa ja vuosikate toteutui 15,4 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Edellisvuodesta vuosikate heikkeni 2,2 miljoonalla eurolla. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 58,2 miljoonaa euroa. Kertaluonteisten lisäpoistojen osuus kokonaispoistoista oli 0,4 miljoonaa euroa ja arvonalentumisten osuus 2,6 miljoonaa euroa. Vuosikate kattoi poistoista 110,1 prosenttia ja tällä mittarilla arvioiden kaupungin tulorahoitus oli tasapainossa.

Kaupungin investointien määrä oli yhteensä 76,0 miljoonaa euroa ja investointimenot kasvoivat 2,6 miljoonaa euroa (+3,6 %) edellisvuodesta. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna vuoden 2024 investointimenot toteutuivat 20,1 miljoonaa euroa pienempänä. Tästä urheilu- ja retkeilyalueiden investointien osuus oli 5,1 miljoonaa euroa ja alitus johtui pääosin Harjun stadionin peruskorjauksen ja uuden katsomorakennuksen toteutuksen aloituksen viivästymisestä. Osakkeiden ja osuuksien investointivarauksesta jäi käyttämättä 6,9 miljoonaa euroa Hippos Ky:n pääomittamisen jäädessä toteutumatta. Myös talonrakennusinvestoinnit toteutuivat 5,1 miljoonaa euroa alkuperäistä suunnitelmaa pienempinä. Suurimmat investointikohteet olivat Huhtasuon jalkapallohalli (11,3 miljoonaa euroa), Kaupunginteatterin peruskorjaus (8,9 miljoonaa euroa) sekä Cygnaeuksen koulun vanhan osan peruskorjaus (7,4 miljoonaa euroa). Talonrakennusinvestointeihin käytettiin yhteensä 38,9 miljoonaa euroa ja kunnallistekniikkaan 25,7 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainakanta oli vuoden lopussa 365,1 miljoonaa euroa eli 2 446 euroa asukasta kohti. Lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta 20,4 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta asukasta kohti on koko kuntakentässä tarkasteltuna selvästi alle kuntien keskiarvon. Tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan kuntien yhteenlaskettu lainakanta asukasta kohden vuoden 2024 tilinpäätöksissä oli 3 380 euroa.

Tilikauden 2024 ylijäämäinen tulos varmistaa talouden pohjaa ja kasvattaa ylijäämäpuskuria, mutta kaupungin on jatkettava talouden tasapainottamistyötä kaupunginvaltuuston marraskuussa 2024 hyväksymän talousarvion 2025 mukaisesti. Vuoden 2025 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2027 laadittiin siten, että tilikauden ylijäämällä mitattuna talouden tasapainoa ei vielä saavutettaisi taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä, vaan talous olisi alijäämäinen 11,0 miljoonaa euroa vuoden 2027 lopussa. Vuoden 2025 talousarvioon sisältyy talouden sopeuttamiseksi tehtäviä toimia 6,6 miljoonaa euroa ja vuoden 2026 sopeutustarpeeksi on arvioitu 6,0 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2027 ei vielä määritetty sopeuttamistarvetta ja -tavoitetta käynnissä olevasta valtionosuusuudistuksesta johtuen. Valtionvarainministeriön 22.10.2024 julkaiseman tiedotteen mukaan valtionosuusuudistuksen on määrä astua voimaan vuoden 2027 alusta lukien. Toteutuessaan valmistelutyössä mukana olleiden selvityshenkilöiden esityksen mukaisesti valtionosuusuudistus vakauttaisi olennaisesti kaupungin taloustilannetta tuleville vuosille.

Niin kaupungin kuin koko kuntakentän taloudellinen tilanne tuleville vuosille jatkuu haastavana. Tulevien vuosien kehitysarvioon vaikuttavat neljä kaupungin talouden kannalta merkittävää tekijää: kaupungin talouden tasapainottamisen onnistuminen siten, että saavutetut säästöt ovat pysyviä; vuoden 2025 alussa käynnistyneen TE-uudistuksen toteutuminen varattujen määrärahojen puitteissa; valtionosuusjärjestelmän uudistaminen siten, että rahoitusjärjestelmä vastaa kuntien nykyisiä tehtäviä ja olosuhteita sekä verotulojen positiivinen kehitys kansantalouden elpyessä taantumasta.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat (toimintakate) olivat yhteenlaskettuna 323,9 miljoonaa euroa ja toteutuivat 11,3 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintakate toteutui 5,6 miljoonaa euroa paremmin. Käyttötalouden toimintakulut alittivat

muutetun talousarvion 5,4 miljoonaa euroa. Käyttötaloustulot ja valmistus omaan käyttöön ylittivät yhteensä 6,0 miljoonaa euroa. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintakulujen alitus oli 4,8 miljoonaa euroa. Toimintatulot ja valmistus omaan käyttöön ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,9 miljoonalla eurolla.

Konsernihallinnon käyttötalouden määräraha alitti muutetun talousarvion 0,8 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ylittivät noin 0,5 miljoonalla eurolla ja toimintamenot alittuivat 0,4 miljoonalla eurolla talousarvioon nähden. Toimintakatteen alitus johtuu suurilta osin kaupungin talouden tasapainottamisohjelmaan kuuluneen menojarrutuksen onnistumisesta sekä ennakoinnattomista tuloista. Menoja saatiin supistettua mm. vähentämällä rekrytointia, henkilöstön koulutuksia ja työhön liittyvää matkustamista sekä hankintoja leikkaamalla.

Elinkeino- ja työllisyyspalveluiden määräraha alitti muutetun talousarvion 2,4 miljoonaa euroa, toimintatuottojen ylittäessä talousarvion 1,6 miljoonaa euroa ja toimintamenojen alittaessa talousarvion 0,9 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen ylitys aiheutui pääosin valtion maksamista korvauksista kotoutumista edistävien palvelujen järjestämiseksi. Lisäksi kaikki määrärahan omat operatiiviset toiminnot alittivat talousarvion toimintakatteen osalta. Alittumiseen vaikutti myös vuosille 2024-2026 kohdistuva talouden sopeuttaminen, jota on osaltaan tehty etupainotteisesti. Lisäksi vuoden 2024 aikana on toteutettu voimakasta kulujarrutusta.

Kasvun ja oppimisen palveluiden määrärahan alittuminen 2,5 miljoonalla eurolla johtui pääosin varhaiskasvatuspalveluiden talouden toteutumisella talousarviossa ennakoitua paremmin. Varhaiskasvatuksen toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 0,9 miljoonaa euroa ja toimintamenot alittivat talousarvion noin 1,6 miljoonaa euroa. Merkittävin osa palvelualueen toimintatuotoista koostuu päiväkotij- ja perhepäivähoidon asiakasmaksutuloista. Päiväkotihoidon asiakasmaksutulot ylittivät suunnitellun noin 0,9 miljoonaa euroa perhepäivähoidon asiakasmaksujen jäädessä hieman alle ennakoitusta.

Varhaiskasvatuksen palvelualueen henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 1,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen talousarvioon sisältyi edellisen vuoden tapaan säästötavoite, noin 0,6 miljoonaa euroa. Säästötavoitetta toteutettiin laatimalla varhaiskasvatuksen kesä- ja loma-ajoille suunnitelmat lomarahen vaihtamiseksi vapaaksi, pitämällä palkattomia vapaita ja säästövapaita. Lisäksi päiväkotien päivystysjärjestelyjä tiivistettiin aikaisempiin vuosiin verrattuna. Ostettujen varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen toteuma oli suunniteltua noin 0,6 miljoonaa euroa suurempi. Myös palvelusetelimenot toteutuivat 0,9 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviolla ennakoitiin. Lasten kotihoidon tuen talousarvio alittui noin 1,2 miljoonaa euroa.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden määrärahan osalta toimintakate toteutui 1,4 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä johtuen pääosin liikuntapalveluiden talousarviota paremmasta toteumasta. Liikuntapalveluiden toimintatulot ylittivät noin 0,9 miljoonaa euroa ja toimintamenot alittuivat noin 0,5 miljoonaa euroa. AaltoAlvarin kylpyläosan laajennus sekä kylpyläosan avautuminen peruskorjauksen jälkeen houkutteli kävijöitä ja pääsymaksuja kertyi ennakoitua enemmän. Hippoksen alueella on myös onnistuttu tehostamaan tilankäyttöä, jonka lisäksi liikuntapaikkojen hinnoittelun muutokset näkyvät toimintatuloissa. Toimintamenojen osalta liikuntapalveluissa jatkettiin tiukkaa taloudenpitoa muun muassa palvelujen ostoja karsimalla sekä henkilöstömenoista säästämällä. Sijaisten käyttöä yleisesti vähennettiin ja useiden henkilöiden palkkakustannuksia saatiin siirrettyä hankkeisiin.

Kaupunkirakennepalvelujen määräraha alitti muutetun talousarvion 2,5 miljoonaa euroa. Tuloja kertyi 1,9 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua enemmän. Tulojen poikkeamia oli mm. tonttien vuokratuloissa +1,0 miljoonaa euroa vuokrauksen lisääntymisestä ja elinkustannusindeksin muutoksesta johtuen. Puun myyntituloja (+0,4 miljoonaa euroa) ja joukkoliikenteen tuloja (+0,3 miljoonaa euroa) kertyi myös ennakoitua enemmän. Myös valmistusta omaan käyttöön oli 0,6 miljoonaa euroa arvioitua enemmän.

Kaupunkirakennepalvelujen toimintamenot alittivat talousarvion 0,5 miljoonaa euroa. Katujen kunnossapidossa talvihoidon kasvaneita kustannuksia katettiin karsimalla muita töitä budjetissa pysymiseksi. Henkilöstömenot alittuivat kaikilla palvelualueilla tuoden säästöä noin 0,8 miljoonaa euroa.

Menojen alittumiseen vaikutti myös syksyllä annetut tiukennetut ohjeet menojen hillitsemiseksi (mm. rekrytoinnit, ostot, matkustaminen).

Liikelaitosten osalta Tilapalvelu-liikelaitoksen toimintakate toteutui 2,1 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Säästöjä kertyi erityisesti kiinteistöjen ylläpidon palveluostoista (-1,0 miljoonaa euroa) sekä sähkön hinnan laskusta (-0,9 miljoonaa euroa). Kylän Kattaus-liikelaitoksen talous toteutui lähes muutetun talousarvion mukaisesti.

Poikkeamia edelliseen vuoteen on kuvattu kappaleessa 1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.

Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutuminen

Konsernihallinto

Kaupunginvaltuusto- ja hallitus

Talouden sopeuttamisen toimenpiteenä kuntalaisille suunnattujen juhlatilaisuuksien, yliopistolle tarjottavien vastaanottojen, muiden vastaanottojen järjestämisen kustannuksia sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen kokouskustannuksia supistettiin vuonna 2024.

Päätöksenteon tuki

Talouden sopeuttamisen toimenpiteisiin liittyen elokuussa 2024 eläköityneeltä työntekijältä jäävää tehtävää ei täytetty. Vaaleihin liittyviin kustannuksiin on sisällytetty myös toimenpiteitä talouden sopeuttamiseksi (mm. ennakkoäänestyspaikkaverkon tiivistäminen, vuoden 2024 vaalien koulutusten yhdistäminen ja ulkoäänestyspaikasta luopuminen).

Kansainvälisestä henkilöstövaihdosta on luovuttu toistaiseksi. Myös muita kansainvälisten yhteyksien menoja on sopeutettu. Sisäiseen tarkastukseen ei säästösyistä palkattu tarkastuspäällikköä irtisanoutuneen tilalle. Konsernihallinnon yhteisiä palvelujen ostoja on supistettu.

Strategia ja kehittäminen

Säästösyistä vain kolme digikokeilua toteutettiin.

Henkilöstöpalvelut

Kesätyöllistämisen määräraha supistui, opiskelijoita palkattiin kesätöihin aiempaa vähemmän ja lyhyemmäksi aikaa. Vuonna 2024 tasapainottaminen ei kuitenkaan vielä näkynyt merkittävänä vähennyksenä kesätyöllistämisessä.

Kestävän liikkumisen tuen osalta supistettiin joukkoliikenne-etuutta kohdistaen se ainoastaan Waltti-kausilippuun. Arvio on, että kestävän liikkumisen edistämiseksi vaikuttavampi etuus olisi arvolipputuote, mutta sen kustannukset olisivat isommat. Pysäköinnin maksullisuutta laajennettiin kaupungin alueella, suunnitellusti pyörähuoltotapahtumat säilyivät.

Talous- ja omistajaohjaus

Konserniyhtiöille tarjottavien rahoituspalveluiden veloituksia tarkistettiin vuonna 2024 vastaamaan todellisia niistä aiheutuneita kustannuksia. Talouden henkilöresurssia jaettiin tiimistä lisää toimialoille henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Toimintojen rajapintatarkastelua tehtiin Monetran kanssa makusorttiprosessin osalta, jossa käsittelyprosessi siirtyi kaupungin omaksi työksi osaksi talouden ja HR-tiimien tehtäviä. MonetTieto –talousraportit otettiin käyttöön toimialoilla ja liikelaitoksissa, joka tukee toimintojen tehostamista ja tuottavuutta.

Tietohallinto

Perustietotekniikkapalveluiden ulkoistamisen sekä tietoliikenne- ja kapasiteettipalveluiden ulkoistuksen ja uudelleenjärjestelyn myötä, henkilöstökuluja on säästetty 19 HTV:n edestä. Käyttötalouden osalta tieran jatkuvan palvelun kustannukset sekä välttämättömät palvelu- ja järjestelmämaksut muille toimittajille ylittivät kuitenkin säästöt, mitä henkilöstökustannuksilla saavutettiin.

Työasemien 4G-liittymien lakkautus tuottaa kaupungille säästöjä seuraavalla tilikaudella n. 20 000 euron edestä. Realisoituneita kustannussäästöjä vuonna 2024 ei juurikaan toteutunut, sillä valtaosasta työasemien dataliittymistä luovuttiin vasta loppuvuodesta 2024. Tietokoneiden leasingajan

pidettäminen kolmesta vuodesta neljään vuoteen ei vielä laajamittaisesti tuottanut säästöjä, mutta vuonna 2025 on odotettavissa tästä säästötoimenpiteestä 40 000 euron kustannussäästö työasemien leasingmaksuissa. Huomiona, että nämä säästöt jakautuvat palvelualueittain kaupunkiorganisaation laajuisesti, eivätkä kohdistu ainoastaan digipalveluiden menoihin, muutoin kuin omien laitevolyymeidensa mukaisesti.

Tasapainottamistoimenpiteenä ollutta näyttöjen hankintaa kaupungin taseeseen ei voitu toteuttaa, sillä toimenpiteen mahdollistava ICT-investointivaraus jouduttiin uudelleenkohdentamaan Digione-hankkeelle.

Viestintä, markkinointi ja osallisuuspalvelut

Viestinnässä henkilöstöpoistumaa hyödynnettiin täysimääräisesti, joka tarkoitti 1,8 henkilötyövuoden vähentämistä viestinnän ja markkinoinnin henkilöstöstä vuoden 2024 aikana. Koko kaupungin tasolla viestinnän ja markkinoinnin henkilöstöä keskitettiin konsernihallintoon. Tämä tarkoitti koko kaupungin tasolla konsernihallinnon henkilöstövähennysten lisäksi 5,8 henkilötyövuoden vähennystä yt-menettelyn sekä määräaikaisten työsuhteiden päättymisen myötä. Koko kaupungin tasolla viestinnän ja markkinoinnin henkilöstö väheni siten yhteensä 7,6 henkilötyövuotta.

Urheiluseurojen kanssa tehtäviä markkinoinnillisia yhteistyösopimuksia leikattiin 30 %. Tapahtumayhteistyössä tapahtumatuen kriteeristöä tiukennettiin ja yhteistyösopimusten arvoa madallettiin. Rallien osalta jatkosopimus neuvoteltiin siten, että indekseistä ja kustannustennoususta aiheutuva kustannusten nousu pystyttiin vuonna 2024 kattamaan ralleihin liittyvien yhteistyösopimusten tarkistuksilla ja kustannustaso pystyttiin pitämään vuoden 2023 tasolla.

Osallisuuspalveluissa vapaaehtoistoiminnan toimintaa järjesteltiin uusiksi hyvinvointialueiden toiminnan aloituksen jälkeen. Lisäksi Huhtasuon lähitalon tiloista luovuttiin ja toiminta Huhtasuolla lakkasi ja tarkoitti yhden henkilötyövuoden vähennystä osallisuuspalveluiden henkilöstöstä. Fifty-Sixty-rahoituskokeilusta luovuttiin.

Kaupunginhallituksen viestintään kohdentuva lisäsäästö kohdentui mm. kaupungin tiedotusliitteen lakkauttamiseen. Suur-Jyväskylä lehden välissä jaetusta kaupunkiliitteestä luovuttiin vuoden 2024 alussa.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Toimialalla yleisesti onnistuttiin sopeuttamistoimissa erittäin hyvin. Toimialan yhteiset, hallinto ja talous -yksikön tasapainottamistoimenpiteenä ollut henkilöstön ja resurssin säästö toteutui, kuten oli suunniteltu.

Elinkeinopalveluissa tasapainottamistoimenpiteitä oli vuodelle 2024 toiminnan tehostamista, elinkeinomarkkinoinnin ja kumppanuuksien supistamista, sekä yrityspalveluseleleistä luopuminen. Näissä onnistuttiin ja talouden säästöissä saatiin vielä enemmän säästöä kuin oli säästötavoite.

Työllisyyspalveluissa tasapainottamistoimenpiteinä oli työ- ja oppisopimusyksikön uudelleen organisointi, jyväskyläisen poistaminen, toimitan-avustusten järjestöille pienentäminen, dynaamisen pienhankinnan kehittäminen ja vaikutusperusteisen kumppanuusmallin kehittäminen työmarkkinatuen kuntalisän pienentämiseksi. Näissä onnistuttiin hyvin lukuun ottamatta vaikutusperusteisen kumppanuusmallin kehittämistä, joka vallinneessa työmarkkinatilanteessa ei onnistunut pienentämään kaupungille tulevaa työmarkkinatuen kuntalisän maksua.

Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut

Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto

Kasvun ja oppimisen **hallinnon tehtäviä tiivistettiin** luonnollista poistumaa hyödyntäen ja muokkaamalla tehtäväkokonaisuuksia ja -kuvauksia. Koko toimialaa koskettavat talouden tehtävät keskitettiin keväällä 2024 Kasvun ja oppimisen palvelujen määrärahassa sijaitsevaan sivistyksen

keskitettyyn talousyksikköön. Toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset näkyvät kokonaisuudessaan vasta kalenterivuoden 2025 aikana. Hallinnon tehtävien tiivistämistä tehtiin myös hallinnon avustavista tehtävistä ja viestinnän tehtävissä.

Kasvun ja oppimisen **hanketoiminnan omarahoitusosuuksien budjettia leikattiin** vuodesta 2023 noin 217 000 eurolla. Hanketoiminnan omarahoitusosuudet toteutuivat tilinpäätösjaksotusten jälkeen noin 70 000 euroa suurempana kuin talousarviolla varauduttiin. Vuonna 2024 haettiin useisiin Kasvun ja oppimisen hankkeisiin jatkoaikaa. Näin ollen hankkeiden omavastuuosuuksia on kertynyt vuodelle 2024 arvioitua enemmän. Lisäksi kaupunki sai erityisavustusta varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027, joka aiheutti ylitystä budjetoituihin omavastuuosiin.

Koulujen ja päiväkotien TVT-laitteiden leasing -hankintoihin sekä palveluiden ostoihin tehtiin 120 000 euron supistus kaupungin talouden tasapainottamiseksi. Tämä leikkaus toteutettiin tavoitteen mukaisesti. Pääasialliset keinot olivat opetuksen ja hallinnon käytössä olevien tietokoneiden leasingaikojen pidentäminen sekä opetuksen henkilökunnan puhelinlaitteiden lunastaminen. Hallinnon tietokoneiden osalta pyritään lähivuosiinakin venyttämään vuokra-aikaa kolmesta neljään vuoteen. Tämä tuottaa leasingsäästöjä ja yhtenäistää laitteiden vuokra-aikoja opetuksen käytössä olevien leasinglaitteiden vuokra-aikojen osalta.

Koulujen ja päiväkotien tablet-laitteiden Airwatch -etähallinnasta luopuminen. Vuoden 2024 kuluessa tehtiin kaikissa Jyväskylän kouluissa ja päiväkodeissa yhteensä noin 4 000 iPad-laitteen siirto Intune-etähallintaan. Tämä projekti vaati merkittävän henkilöpanostuksen TVT-tiimistä ja kesti koko vuoden. Aikaisempi hallintajärjestelmä irtisanottiin syksyllä ja tällä saavutetaan jatkossa noin 40 000 euron vuosittainen säästö.

Keski-Suomen opetus- ja sivistystoimen henkilöstön koulutusyhteistyöverkoston (O3 Keski-Suomi) jäsenyyssopimuksesta luovuttiin talouden tasapainottamistoimenpiteiden mukaisesti sopimuskauden päättyessä kesäkuussa 2024. Täydennyskoulutuksissa ei tämän jälkeen pystytty hyödyntämään yhteistyösopimusta.

Kasvun ja oppimisen palveluohjauksen tehtävien tarkastelu ja kehittäminen

Oppilaaksiottoprosessi on tällä hetkellä vastuutettu Kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen palvelupäällikön tehtäviin. Hallinnon sihteeritehtävien mahdollinen supistaminen hidastaa palvelutasoa, sillä oppilaaksioton tehtävien hoitamiseen tarvitaan 0,5 HTV:ta (1. ja 7. vuosiluokkien oppilaaksiotto sekä tilastoinnit). Myös maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kasvusta aiheutuvat uudet työtehtävät sekä hyvinvointialueelta siirtyneet työtehtävät ruuhkauttavat hallintoa ja oppilaaksioton palveluajat pidentyvät.

Oppilaaksiottoprosessin kehittämiseen on perustettu työryhmä, jota vetää Kilpisen yhtenäiskoulun rehtori. Työryhmässä on kehitetty vuoden 2024 aikana 1. vuosiluokan oppilaaksiottoprosessia siten, että oppilaat ohjataan kouluihin tarkoituksenmukaisuusperiaatteen mukaisesti. Myös Jyväskylän normaalikoulu on liitetty lähikouluverkkoon. Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden oppilaaksioton prosessi valmistavaan opetukseen sekä vaativaa erityistä tukea saavien oppilaiden oppilaaksiotto on edelleen hidasta täysien oppilasryhmien vuoksi.

Kasvun ja oppimisen asiantuntijatiimin tehtävien tarkastelu ja kehittäminen. Asiantuntijatiimistä väheni yksi työntekijä loppuvuodesta 2024 eläköitymisen myötä. Työntekijöiden tehtäväkuvia on päivitetty ja tehtävien uudelleen organisointi on aloitettu 2024 vuoden lopulla.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Tourutuvan avoimen päiväkodin toiminnan turvaamiseksi solmittiin kumppanuussopimus. Maksettava tuki pieneni 65 000 eurosta 40 000 euroon. Avoimessa päiväkodissa järjestetään edelleen kerhotoimintaa pienille lapsille ja perheille palveluseleillä.

Perhepäivähoidon palvelurahasta luovuttiin 1.8.2024 alkaen. Korvaus perhepäivähoitajien omien alle esiopetusikäisten lasten osalta päättyi.

Varhaiskasvatuksessa tehostettiin hygieniakäytäntöjä ja laadittiin tehostetun siivouksen ohjeisto erilaisten tartuntatautien osalta. Vuonna 2024 **lyhytaikaisia sijaisia** palkattiin 2045 päivää vähemmän kuin vuonna 2023. Työyhteisöissä asetettiin tavoitteita työhyvinvoinnin tukemiseksi, ja niitä arvioitiin työtiimeissä ja yhteisissä työyhteisöjen keskusteluissa.

Varhaiskasvatuksen **palvelujen järjestämistä tehostettiin koulujen loma-aikoina**. Loma-aikoina avoinna olevien päiväkotien määrä väheni, ja henkilöstön vuosilomasuunnittelua tehostettiin. Tiedottamista huoltajille päivystysaikojen palvelujen järjestämisestä lisättiin ja tarkennettiin.

Päiväkotikoulujen yhteistä toimintakulttuuria ja 5–8-vuotiaiden lasten yhtenäistä opinpolkua kehitettiin, muuan muassa **ohjaaja- ja avustajatehtävissä työskennellään joustavasti päiväkodin ja koulun ryhmissä ja nimike muutettiin yhtenäiseksi kasvun ja oppimisen ohjaajaksi**. Lisäksi edelleen kehitetään koko henkilöstön kanssa uudenlaisia ja lasten yksilölliset tarpeet huomioon ottavia joustavia opetusryhmiä, oppimisympäristöjä ja opetuskäytäntöjä. Rakenteiden uudistaminen koskee esimerkiksi **pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia lapsia**.

Kotihoidontuen ja esiopetuksen ostopalvelujen osalta tehtiin muutokset vuoden 2023 talousarvion toteumaa vastaavalle tasolle. Kotihoidontuen ja esiopetuksen ostopalvelujen kysyntä on vähentynyt edellisiin vuosiin verrattuna. Vuonna 2024 kotihoidontuella oli keskimäärin 200 lasta kuukaudessa vähemmän kuin vuonna 2023. **Varhaiskasvatuksen aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin** sekä **ravitsemuspalvelujen ostoihin** kohdennettua määrärahaa supistettiin. Leikki- ja oppimateriaalien hankintaa rajoitettiin.

Perusopetuksen palvelualue

Tuntijaon pienentäminen - 5 vuosiviikkotuntia

Perusopetuksen tuntijakoa pienennettiin suunnitellusti, ja opetuksen määrää on vähennetty viidellä vuosiviikkotunnilla. Tuntijaon muutokset ovat kohdentuneet tieto- ja viestintätekniikan, liikunnan, matematiikan sekä ympäristöopin opetukseen. Jyväskylän kaupungin perusopetuksessa annettavien opetustuntien määrä on 226 vuosiviikkotuntia, mikä ylittää edelleen valtakunnallisen vähimmäistuntimäärän, joka on 225 vuosiviikkotuntia.

Luontokoulutoiminnan lakkauttaminen

Mankolan yhtenäiskoulun hallinnon alaisuudessa toiminut Luontokoulutoiminta päättyi 1.8.2024 alkaen. Säästövaikutus toteutui ennakoidusti.

Valteri-Onerva-koulun oppilaspaikkojen rajaaminen

Vuoden 2024 aikana Valteri-Onerva-koulussa opiskeli yhteensä 52 Jyväskylän perusopetuksen oppilasta, mikä osoittaa suuntaa kohti asetettua tavoitetta (30 oppilasta). Oppilaspaikkojen rajaaminen 30 oppilaaseen ei toteutunut vuoden 2024 aikana ja kustannussäästöjä ei muodostunut.

Nykyisen kehityksen perusteella oppilasmäärien rajaamisen tavoite saavutetaan vuosien 2026 ja 2027 aikana, jolloin Valteri-Onerva –koulussa opiskelevien oppilaiden määrän ennakoidaan olevan 30–34. Tämä viivästys johtuu siirtymäajan tarpeesta oppilaiden sijoittamisessa sekä palveluiden järjestämisessä. Säästötavoitteen arvioidaan toteutuvan täysimääräisesti vasta, kun oppilasmäärä laskee tavoiteltuun 30 oppilaaseen.

Valteri-Onerva-koulun kielellisistä tukistarteista luopuminen

Vuodelle 2024 asetetut taloudelliset tavoitteet saavutettiin. Oppilaiden kielellisen tuen tarpeisiin on pystytty vastaamaan koulujen erityisopetuksen keinoin.

Lähikoulujen resurssien ja opettajien osaamisen vahvistaminen on mahdollistanut kielellisen tuen tarjoamisen ilman koulun ulkopuolisia palveluita. Erityisopetuksen ja opiskeluhuollon yhteistyötä on tiivistetty ja oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin vastataan koulun toimintaympäristössä. Näin oppilaat saavat tarvitsemansa tuen, edistään heidän oppimistaan ja koulumenestystään.

Lukiotoiminnan tuen pienentäminen

Kaupungin rahoitusosuus Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian lukiotoiminnalle oli vuonna 2024 yhteensä 1,1 miljoonaa euroa. Lukiotukeen kohdistettu 0,6 miljoonan euron leikkaus johti opetusryhmien keskimääräisen koon kasvuun. Lisäksi sopeutustoimenpiteet vaikuttivat opiskelijoiden opintoaikaan, mikä ilmeni opintojen keston pidentymisenä ja opintojaan jatkavien opiskelijoiden määrän kasvuna. Tämä kehityssuunta on herättänyt huolta lukiokoulutuksen laadun ja opiskelijoiden yhdenvertaisten koulutusmahdollisuuksien kannalta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintamaksuja korotettiin 1.8.2024 alkaen. Sivistyslautakunta vahvisti toistaiseksi voimassa oleviksi toimintamaksuiksi 570 tunnin osalta 110 euroa (läsnäolo enintään 12 päivää kuukaudessa) ja 760 tunnin osalta 150 euroa (läsnäolo päivittäin). Toimintamaksujen korottaminen on vähentänyt iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrää. Talousarvioon määriteltä tulotavoite jäi kolmanneksen alle arvioidun.

Koulunkäynninohjaajien toiminnan tehostaminen ja kriteeristön tarkistus

Jyväskylän kaupungin sivistyslautakunta teki 24.4.2024 päätöksen uusista koulunkäynninohjaajien jakoperusteista, jotka astuivat voimaan 1.8.2024 alkaen. Päätöksen tavoitteena on tehostaa koulunkäynninohjaajien toiminnan vaikuttavuutta ja varmistaa resurssien tarkoituksenmukainen kohdentuminen oppilaitosten tarpeiden mukaisesti. Ohjaajaresurssin jakautuminen perustuu sekä laskennallisiin että laadullisiin kriteereihin.

Uusien jakoperusteiden määrittely oli osa kaupungin talousarvioon sisältyneitä sopeutusvaatimuksia, minkä vuoksi koulunkäynninohjaajaresurssia jouduttiin vähentämään autismiryhmien sekä YPR-ryhmien opetuksessa. Resurssien pieneneminen on tuonut mukanaan haasteita oppilaiden tarvitseman tuen järjestämiselle.

Oppilaiden lähikoulun osoittamisen tehokkaampi koordinointi

Jyväskylän kaupungin perusopetus hyödynsi ajantasaisempaa ja tarkempaa tietoa oppilaiden vakituista asuinosoitteista koulukohtaisessa ennakosuunnittelussa. Vuonna 2024 käytössä ollut järjestelmä (Trimble Locus Cloud) mahdollisti oppilasmäärien ja opetusryhmien suunnittelun aiempaa kokonaisvaltaisemmin ja tarkemmin. Tämä paransi resurssien kohdentamista ja auttoi ennakoimaan oppilasmäärien kehitystä eri kouluissa. Ennakoitu säästövaikutus toteutui suunnitellusti ja samalla kaupunki pystyi varmistamaan opetuksen järjestämisen sujuvuuden sekä koulupaikkojen oikeudenmukaisen jakautumisen oppilaiden asuinpaikan perusteella.

Vertti-rahoitus

Jyväskylän kaupungilla on palvelusopimus Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa, joka koskee vaativaa erityistä tukea tarvitsevien lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan, eli Vertti-toiminnan järjestämistä 4.6.2023 alkaen. Sopimuksen mukaisesti hyvinvointialue vastaa aamutoiminnan ja koulujen loma-ajan toiminnan järjestämisestä. Kasvun ja oppimisen palvelut huolehtii perusopetuslain mukaisesti 1–5. luokkien oppilaille tarjottavasta Vertti-toiminnasta sekä järjestää hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvasta Vertti-toiminnasta pidennetyn oppivelvollisuuden esioppilaiden ja 6–9.-luokkalaisten oppilaiden iltapäivätoiminnan, toiminta-alueittain etenevän opetuksen iltapäivätoiminnan ja Siilinmajan Vertti-toiminnot kokonaisuudessaan (aamu- ja iltapäivätoiminta ja lomatoiminta).

Hyvinvointialuetta laskutetaan kustannusperusteisesti erityishuoltolain mukaisista palveluista, jotka kuuluvat hyvinvointialueelle, mutta joita kaupunki järjestää. Muodostuneet kulut jäivät arvioitua pienemmiksi, mikä johti myös tulopuolen jäämiseen ennakoitua alhaisemmaksi.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -määrärahan supistaminen

Koulujen oppiaineisiin, tarvikkeisiin ja muihin opetusvälineisiin osoitetuista määrärahoista katetaan muun mm. oppilaiden koulukirjat sekä muut opiskelumateriaalit ja -välineet. Näitä määrärahoja leikattiin 264 000 euroa, minkä lisäksi syksyllä 2024 niitä supistettiin edelleen 100 000 eurolla osana talouden jarrutustoimenpiteitä.

Määrärahojen vähentäminen on heikentänyt koulujen mahdollisuuksia hankkia tarvittavia oppimateriaaleja ja välineitä. Tämä on johtanut siihen, että kouluissa joudutaan kierrättämään aiempina vuosina hankittuja oppikirjoja entistä enemmän sekä luopumaan uusien materiaalien hankinnasta.

Koulujen resurssien kiristyminen on edellyttänyt koulujen henkilökunnalta sopeutumista sekä uusien ratkaisujen kehittämistä opetuksen toteuttamiseksi.

Ravitsemuspalvelujen ostot

Kouluruokailun valvonta on osa koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Koulun on huolehdittava siitä, että valvontaa on jokaisessa ruokavuorossa hoitamassa tarpeellinen määrä opetushenkilöstöä. Rehtorin päätöksellä valtuutettu oppilasruokailun valvoja toimii ruokailutilanteessa valvojana ja/tai esimerkkiruokailijana (luontaiseturuokailu). Esimerkkiruokailun määrää jouduttiin vähentämään osana perusopetukseen kohdennettuja sopeutustoimenpiteitä tammikuusta 2024 alkaen. Toimenpiteet kohdistuivat vuosiluokkien 1–6 kouluihin. Säästövaikutus toteutui ennakoidusti.

Nuorisopalvelujen palvelualue

Nuorisotilojen palveluverkon uudelleenjärjestäminen

Nuorisotilojen palveluverkon kokonaistarkastelu ja uudelleenjärjestely on siirretty valmisteltavaksi ja toteutettavaksi vuonna 2025.

Henkilöstöresurssin vähentäminen

Nuorisopalveluiden määrä- ja osa-aikaiset tehtävät (yhteensä 1 htv) jätettiin täyttämättä vuoden 2024 alusta sekä alueellisessa että erityisnuorisotyössä. Alueellisen nuorisotyössä resurssin vähenneminen aiheutti, että nuorisotiloille ei voitu osoittaa sijaisia vakituisten työntekijöiden poissa ollessa. Henkilöstösyistä nuorisotiloja jouduttiinkin vuoden aikana sulkemaan yhteensä 59 toimintapäivänä (311,5 toimintatuntia). Luku vastaa sitä, että yksi neljänä iltana viikossa oleva nuorisotila olisi ollut vuoden aikana suljettuna yhtäjaksoisesti yli 3,5 kuukautta. Erityisnuorisotyössä henkilöstöresurssin vähentäminen kohdentui Bostarin toimintaa. Bostaria pystyttiin poissaoloista huolimatta kohtuullisesti pitämään auki hyödyntämällä verkostoja sekä Ankkuritoiminnan kehittämishankkeen määräaikaista henkilöstöä.

Pajaryhmän lakkauttaminen

Nuorten työpajatoiminnasta lakkautettiin yksi työpaja ja jätettiin kaksi määräaikaista työvalmentajan tehtävää täyttämättä. Vähensi nuorten työpajatarjontaa noin 30 pajapaikalla Jyväskylässä.

Avustusten vähentäminen

Nuorisotoiminnan avustusten määrärahaa vähennettiin 20 000 eurolla. Avustuksia jaettiin 107 000 euroa vuonna 2024. Määrärahan vähennys heikensi järjestöjen tuottamaa lasten, nuorten ja perheiden harrastustoiminnan määrää ja laatua.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden organisaatorakennetta muuttamalla ja hallintoa keventämällä arvioitiin saavutettavan 300 000 euron säästö.

Sepänkeskuksen toiminnan uudelleenjärjestelyllä saavutettiin 175 000 euron vähennys kulttuuripalvelujen toimintamenoihin. Sepänkeskuksen toiminta siirtyi liikuntapalveluiden hallinnoitavaksi.

Tulotavoitetta nostettiin lastenkulttuuritapahtumien ja ikääntyneiden palveluiden osalta (20 000 euroa).

Avustuksien tasoa laskettiin 95 000 eurolla.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kurssimaksujen nostolla vuodesta 2024 alkaen noin 10 prosentilla ei ollut negatiivisia vaikutuksia opiskelijamääriin. OPH:n opintoseveliavustuksella työttömät, ikääntyneet ja maahanmuuttajat saivat alennusta kurssihinnoista.

Sopimuskunnilta perittävien opetustuntikohtaisten tuntihintojen korotukset vaikuttivat sopimuskuntien kansalaisopistolta tilaamien opetustuntien määrään jossain määrin negatiivisesti. Osassa sopimuskuntia vuosittaista opetustuntimäärää jouduttiin laskemaan.

Käsityöneuvonnan lakkauttamisella kertyi taloudellisia säästöjä henkilöstökuluissa. Osassa käsi-työneuvonnalta jääneistä tiloista järjestetään edelleen kansalaisopiston opetusta, lähinnä kudonnan-opetusta.

Kirjastot

Talouden tasapainottamista tehtiin kirjastopalveluiden **taksoja korottamalla, ostoja karsimalla sekä henkilöstömenoja karsimalla.**

Kirjojen muovituksesta luovuttiin ja uutuusaineistomäärärahaa vähennettiin 10 %:lla, mikä saattaa näkyä pidentyneinä varausjonoina ja aineiston elinkaaren lyhenemisenä.

Kirjastoautokalustoa vähennettiin kolmesta kahteen, yhdestä vuokratallista luovuttiin ja yksi kirjasto-autovirkailija-kuljettajan tehtävä lakkautettiin.

Museot

Museopalveluissa säästötoimenpiteet kohdistuivat erityisesti viestintään ja tapahtumiin. Leikkauksilla oli vaikutusta tapahtumien määrään ja niihin osallistuneiden henkilömäärään.

Henkilöstösäästöjen myötä siirryttiin mm. Keski-Suomen museon osalta siivouksessa ostopalveluihin, mikä näkyi kustannusten nousuna ostopalveluissa.

Ilmaisten perjantaiden poistuminen vaikutti kävijämäärään jonkin verran, mutta lisäsi osaltaan Museokortin käyttäjien määrää.

Jyväskylä Sinfonia

Suunnitellut säästötoimenpiteet toteutuivat. Jyväskylä Sinfonia saavutti korotetun tulotavoitteen reilusti uusien toimitilojen ja houkuttelevien ohjelmistojen myötä. Yksi toimi on jätetty täyttämättä toistaiseksi säästösyistä.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterissa toteutui kaikki suunnitellut säästötoimenpiteet (vierailevien näyttelijöiden määrän väheneminen, Gradia-yhteistyön hyödyntäminen, yhteistuotannot sekä henkilöstöresurssien optimointi).

Liikuntapalvelut

Henkilöstömäärän tiivistäminen. Liikuntapalveluissa jätettiin täyttämättä 4 liikuntapaikka-alan tehtävää. Lisäksi toteutettiin 3 irtisanomisperusteista ehtomuutosta, joiden tavoitteena henkilöstöresurssin tehokkaampi ja tarkoituksenmukaisempi käyttö. Taloustehtäviä hoitavat työntekijät (3 hlö) siirtyivät sivistyspalvelujen keskitettyyn talousyksikköön (ei talousvaikutuksia).

Tulorahoituspohjan vahvistaminen toteutui talousarviota paremmin ja liikuntapalvelut ylitti tulotavoitteen noin 0,9 miljoonalla eurolla. Lasten ja nuorten harjoitusvuorot muuttuivat maksullisiksi kaikkia liikuntatiloja koskien jo syyskuussa 2023 hinnastopäätöksen yhteydessä, jolla oli myös vaikutusta vuoteen 2024. Liikuntatilojen harjoitusvuorot ovat olleet junioreille maksullisia jo ennen muutosta mm. uimahalleissa ja jäähalleissa. Juniorivuorojen muuttuminen maksullisiksi toi vuonna 2024 lisätuloja noin 65 700 euroa. Juniorivuorojen maksullisuuden käyttöönotto on vaikuttanut tehostavasti tilojen käyttöön. Tilojen käytön tarvetta ennakoidaan paremmin ja tarpeettomia vuoroja perutaan aiempaa tehokkaammin. Siten tilatarpeet on saatu jakautumaan tasaisemmin ja monipuolisemmin eri lajien välillä. Vuoden 2024 hinnaston päivittämisen yhteydessä tilahinnoitteluun tehtiin maltillisia korotuksia suunnitellusti tekonurmikentille, koulujen liikuntasaleihin, lajisaleihin sekä useisiin sisäliikuntatiloihin. Käyttövorojen kysynnän määrään korotuksilla ei kuitenkaan ollut vaikutusta. Liikuntatiloihin myönnettiin vuonna 2024 vuoroja yhteensä 114 013 kpl, mikä on noin 2 % enemmän edellisvuoteen verrattuna.

Toivakan kunnan alueella sijaitsevien **Mämmäniemen ja Leirikallion toiminnasta luopumista** on viivästyttänyt Toivakan kunnan alueelle valmistelema kaavamuutos, jonka aikataulu on venynyt.

Toiminnasta luopumista edistettiin toteuttamalla kiinteistöjen arvon arviointi kolmella eri kiinteistönvälittäjällä sekä vaihtoehtoisia toimintamalleja analysoimalla.

Vehkalammen ulkokentän lämmityksestä luovuttiin, eikä vuonna 2024 kenttää lämmitetty tai talvikunnossapitotöitä tehty. Vehkalammen tekonurmikenttää on aikaisemmin lämmitetty yksittäisinä talvina puutteellisten talviharjoitteluluolosuhteiden takia.

Killerin treenikeskuksesta luovuttiin ja vuokrasopimus päättyi 30.4.2024. Tilojen omistaja on jatkanut treenikeskuksen toimintaa, jota seurat ovat voineet vuokrata käyttöönsä suoraan tilojen omistajalta.

Liikuntapalvelujen järjestämät senioreille suunnatut maksuttomat uimahallikuljetukset lakautettiin vuoden alusta. Säästövaikutus oli 37 000 euroa.

Kaupunkirakenne

Asiakaspalvelu ja johdon tuki -palvelualueella toteutettiin kaikki suunnitellut talouden tasapainottamistoimet. Merkittävimmät menoleikkaukset näistä olivat ohjelmistolisenssien (IMS ja BreakPro) lakautukset ja Jyväskylän Elävä Kaupunkikeskusta yhdistyksen avustuksesta luopuminen ja toimialan kehittämisrahan leikkaaminen. Tulolisäyksinä päivitettiin paikkatiedon sopimuslaskutuksen taso vastaamaan kustannus- ja palveluresurssin tasoa.

Kadut ja puistot -palvelualueella suurimmat talouden tasapainottamisesta johtuvat tulon lisäykset olivat hulevesimaksun korotus 15 %, jolla saavutettiin 452 000 euron tulolisäys tavoitteena olleen 570 000 euron sijasta. Puun myyntituoton lisäyksellä saatiin 240 000 euron tulolisäys tavoitellun 100 000 euron sijaan.

Suurimpia menosäästöjä tavoiteltiin katujen aurauksen lähtötason nostosta, yksityistieavustuksen puolittamisesta ja lumen kuljetuksen vähentämisestä. Yksityistieavustusten puolittaminen toteutui. Vuonna 2024 jaettiin yksityistieavustuksia yhteensä 119 315 euroa. Talvihoidon osalta vuosittaisen sään ja sen muutosten ennakointi ovat haasteellista. Vaikka aurauksen lähtötasoa nostettiin ja katujen kapeneminen sallittiin tietyin edellytyksin jo kevätkaudella, vaativat talven rankkuudesta johtuen nousseet talvihoidon kustannukset kesäkaudella muiden tehtävien karsimista.

Hulevesiverkoston ennakoiwaan kunnossapitoon saatiin lisättyä 100 000 euroa vähentämällä muuta hulevesiverkoston kunnossapitoa.

Viherpalveluissa suunnitellut talouden tasapainottamistoimet toteutuivat. Kesäkukkaistutuksia ja kunnossapidon ostopalveluita (mm. Kankaan alue ja käsilumityökohteista Harjun portaat) sekä leikkattavana hoidettavia nurmialuetta vähennettiin.

Puunmyyntituloja saatiin tavoitellun 100 000 lisäeuron sijasta noin 340 000 euroa talousarviota enemmän metsäohjelmaan kirjatun vuotuisen puukaupan kuutiomäärätavoitteen kuitenkaan ylittämättä.

Kaupunkisuunnittelun talouden ja toiminnan sopeutustoimet koskivat kaupunkisuunnittelun kaikkia palveluyksiköitä. Suurimmat talousvaikutukset näkyivät tulo-odotuksina maanmyyntivoitossa, taksoissa ja joukkoliiketeen tuloissa. Odotukset eivät toteutuneet täysin rakentamisen matalasuhtanteen vuoksi, lisäksi joukkoliikenteen ilmastoperusteisen valtion tuen tilalle (1 miljoonaa euroa) ei valtakunnallisesti saatu korvaavaa instrumenttia. Menojen vähennyksiä toteutui maan investointirahoissa, henkilöstömenoissa ja palveluyksiköiden asiantuntijapalveluissa.

Kaupungin oman sopeutuksen ohella valtion sopeutustoimet kohdistuivat voimallisimmin joukkoliikenteeseen (avustukset, ALV-muutokset).

Rakentaminen ja ympäristö palvelualueella talouden ja toiminnan sopeutustoimina toteutettiin taksojen maltilliset korotukset. Tuloihin liittyi huomattavaa epävarmuutta etenkin rakentamisen suhdannevaihtelujen osalta, jotka konkretisoituivat siten, että palvelualueen tulot toteutuivat 300 000 euroa budjetoitua pienempinä. Kustannussäästöt kohdentuivat useille eri menokohdille; muun

muassa koulutuksista, avustuksista, vesiensuojelun suunnittelusta ja vieraslaajitorjunnasta vähennettiin määrärahaa.

Tilapalvelu-liikelaitos

Kiinteistöjen lumien siirtoja lumenkaatopaikalle vähennettiin merkittävästi ja toimenpiteen säästövaikutus toteutui verrattuna vuosien 2022 ja 2023 toteutuneiden lumensiirtokustannusten keskiarvoon. Talvikaudella kiinteistöille kasautuneista lumista on saatu palautetta.

Kiinteistönhoitosopimukseen sisältyvät päivähoidon käyttäjäpalvelut, joita ovat kiinteät pienet aputyöt, kuten esimerkiksi naulakoiden kiinnitykset yms., poistetaan kiinteistönhoitosopimuksista. Toimenpiteen säästövaikutus toteutui.

Siivouspalvelujen säästöt koostuivat siivoustaajuuksien tarkistuksista lähinnä opetus- ja hallinnon tiloissa sekä perussiivousten keventämisestä. Myös siivouksen lisäpalveluja karsittiin. Toimenpiteen säästövaikutus toteutui 95 prosenttisesti vuonna 2024 tarkasteltuna siivouksen nettokustannusten toteuman kautta. Tämä johtuu siitä, että osaan palvelusopimuksista muutokset saatiin voimaan vasta helmikuun 2024 alusta. Siivoustaajuuksien laskun osalta on tullut myös palautetta.

Tyhjien purettavaksi suunniteltujen tilojen lämmitystä alennettiin tai se poistettiin kokonaan. Myös muita kiinteistönhoitopalveluja minimoitiin. Välttämättömiä kiinteistönhoitopalveluja, kuten esimerkiksi pelastusteiden auraus ja kameravalvonta, ylläpidettiin edelleen. Toimenpiteen euromääräinen säästövaikutus toteutui, kun huomioidaan juoksevien kiinteistöjen ylläpitokustannusten lasku ilman mahdollisten kertaluontoisten purkukustannusten vaikutusta. Toimenpiteitä tehtiin mm. seuraavissa kohteissa: Puuppolan hoivasairaalan alueen rakennukset, Kortepohjan vanha päiväkotikoti, Lehtisaaren koulukeskus sekä Tikan päiväkotikoti. Lisäksi käyttömenoja säästy, kun Lahjaharjun päiväkotikoti ja Palkan liikuntahalli purettiin niiden käytön päättymisen myötä.

Kiinteistön ohjelmoitua kunnossapidon rahoitusta pienennettiin. Hallinnon asiantuntijapalveluissa säästettiin tekemällä omalla henkilöstöllä palveluverkkoon ja tarveselvityksiin liittyviä tarkasteluja ja suunnitelmia. Toimenpiteiden euromääräiset säästötavoitteet toteutuivat.

Sähkö- ja lämpöenergiaa säästettiin vähentämällä loma- ja yöaikaista ilmanvaihtoa maaliskuusta alkaen. Lisäksi laskettiin sisäilman lämpötilaa muutamissa kohteissa. Säästön ennakoitiin ilmenevän puoliiksi lämmön ja puoliiksi sähkön kulutuksessa. Säästötavoitteesta saavutettiin hiukan yli puolet. Lämmön säästötavoite toteutui pääosin, kun toteutumista arvioidaan vuosien 2023 ja 2024 normitettujen lämmönkulutusten kautta vertailukelpoisissa kohteissa. Sähkön osalta tavoitteesta toteutui vain pieni osa. Tavoitteen toteutumista on arvioitu yöaikaisen sähköenergian kulutuksen laskun kautta vuosien 2023 ja 2024 välillä vertailukelpoisissa kohteissa. Jotkut käyttäjät ovat raportoineet kokeneensa sisäilmaolosuhteiden heikkenemistä.

Kylän Kattaus-liikelaitos

Toiminnan rakenteelliset muutokset

Osana kaupungin taloudensopeutusta kaupunginhallitus päätti keväällä 2023 käynnistää Kylän Kattauksen rakenteellisten muutosten tarkastelun. Ensimmäisenä vaihtoehtona selvitettiin yhteistyön tiivistämistä ja mahdollista yhteistä organisaatiota Gradia-ravintoloiden kanssa. Selvityksen lopputulosta käsiteltiin johtokunnassa ja kaupunginhallituksessa keväällä 2024. Yhteiselle organisaatiolle ei nähty välittömiä taloudellisia tai toiminnallisia perusteita. Seuraavana sopeutuksen toimenpiteenä käynnistettiin loppuvuonna liikelaitoksen muuttaminen nettoyksikkömuotoon vuoden 2026 alusta lukien. Tarkoituksena on keventää nykyistä toimintojen hallinnollista ja taloudellista käsittelyä.

Tehtäväkuvat, henkilöstömitoitus, osaaminen ja hyvinvointi

1. Varhaiskasvatuksen ja Kylän Kattauksen henkilöstön yhteiskäyttö
 - Joustavien työnkuvien laajentaminen ei edistynyt vuoden 2024 aikana. Alustavia keskusteluja käytiin, mutta tuloksia ei syntynyt. Joustavien työnkuvien käyttöönotto on mahdollista pienissä päiväkodeissa. Edistykseen suunnittelu vaatii yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa. Selvittämistä jatketaan vuonna 2025.

2. Siivoustyön lisääminen tehtäväkuvaan

- Siivoustyön lisääminen edistyi hieman vuoden 2024 aikana. Kivelän päiväkodissa Kylän Kattaus hoitaa päiväkodin ruokailutilojen puhtaanapidon lounasruokailun jälkeen. Siivoustyön lisääminen onnistuu tällä hetkellä vain uusissa kohteissa, koska Tilapalvelu kilpailutti suurimman osan kohteista vuonna 2022 ja kohteissa on tällä hetkellä voimassa olevat sopimukset. Vuonna 2026 sopimusten päättyessä arvioidaan ko. kohteissa siivous- ja ruokapalvelutyön yhdistäminen ja kilpailuttaminen.

3. Palkattomat vapaat

- Säästösyistä palkattomia lomia pidettiin 1 320 pv, tästä saatiin säästöä 89 892 euroa. Kylän Kattauksen lomapalkkavelka pienentyi myös verrattuna edelliseen tilikauteen, se paransi vuoden 2024 tulosta 14 803 eurolla. Tämä johtui siitä, että ohjeistuksen mukaan lomia pidettiin tehostetusti pois vuoden 2024 aikana.

Hankinnat

1. Elintarvikeostot ym. hankinnat

- Hankintoja tarkasteltiin kriittisesti. Kaikkia hankintoja tarkasteltiin kriittisesti, tavoite saavutettiin osittain. Elintarvikehankinnoissa korostettiin sopimustuotteiden ja tarkemman tilaamisen merkitystä. Tuotteita vaihdettiin vastaaviin, mutta halvempiin vaihtoehtoihin ja omaa leipomista lisättiin.
- Vuonna 2024 kilpailutettiin hankintarenkaan maito- ja maitotaloustuotteet. Kilpailutuksella tullaan saamaan säästöä noin 62 000 euroa/vuosi tulevana vuosina.
- Astioiden ja siivousvälineiden hankintatarpeet kartoitettiin koko palvelualueelta vuosille 2024–2025. Tarpeista vain palvelun sujumisen kannalta kriittisimmät huomioitiin vuonna 2024. Työkenkähankinnat arvioitiin myös yksitellen. Toimisto- ja ensiaputarviketilauksia keskitettiin. Puhdistusainemääräraha ylitettiin, koska sopimuksen päättyessä lunastettiin tuotteita toimittajan varastosta.

2. Hävikkiruuan hyödyntäminen

- Loppuvuodesta 2023 saavutettiin hävikkilounasruokailu koronaa edeltävään laajuuteen. Vuonna 2024 kehittämistyötä jatkettiin. Tavoitteena oli, että hävikkiruokailu laajenee kaikkiin kaupunginosiin. Vuonna 2024 hävikkiruuan myynti kasvoi 2 833 eurolla (2,5 %) verrattuna vuoteen 2023. ResQ-myyntin pilotointi aloitettiin huhtikuussa neljällä koululla. Vuoden loppuun mennessä ResQ oli käytössä jo noin 50 keittiössä.
- Hävikkiruokaa on hyödynnetty hävikkimyyntin lisäksi leivonnassa. Hävikkiin muuten menneistä raaka-aineista on valmistettu tuotteita ruokailuun, välipalamyyntiin ja Take Away -myyntiin.

3. Hävikkiruuan vähentäminen

- Keittiöissä seurattiin hävikkiä ja siihen reagoitiin tarkentamalla elintarvike- ja ruokatilauksia.
- Aromin hävikinseurantaa pilotoitiin loppuvuodesta. Palvelukeittiöissä valmistauduttiin vuoden 2025 lakisääteeseen päivittäiseen hävikinkirjaamiseen.

4. Käytöstä poistetun irtaimiston myynti ja kierrättäminen

- Suurin osa tarpeettomasta irtaimistosta on myyty. Käytöstä poistettua irtaimistoa myytiin vuonna 2024 noin 3 000 euron edestä.

5. Toimintajärjestelmien tarpeellisuuden arviointi

- Vuonna 2024 ei arvioinnin perusteella ollut tarpeettomia toimintajärjestelmiä. Atop-mitoitusjärjestelmän tarpeellisuutta arvioitiin, koska mitoitusta ei ehditty suorittamaan. Keväällä 2025 mitoitustyö resursoidaan ja työtä päästämään jatkamaan, joten järjestelmää pidetään vielä toistaiseksi.

Tulorahoituspohjan vahvistaminen

1. Välipalamyyntin ja henkilöstöruokailun myyntin lisääminen

- Vuoden 2024 alussa luovuttiin pahvisista välipalapasseista. Välipalan voi maksaa käteillä tai Ceepos-sovelluksella, jonka käyttöönotosta ja käytöstä on tullut edelleen palautetta. Varsinkin sovelluksen käyttöönotto koetaan hankalaksi. Kylän Kattauksen henkilöstöltä tulleen palautteen mukaan myyntiä olisi enemmän, jos sovellus olisi helppo-käyttöisempi.
- Välipalamyynti kasvoi edellisvuoteen verrattuna 9,4 % johtuen valikoiman laajentamisesta ja uudistamisesta. Elokuussa välipalamyynti otettiin käyttöön myös Lohikosken ja Halssilan kouluilla.
- Take Away-myyntiä lisättiin jonkin verran. Henkilöstön poissaolot vaikuttivat myynnin määrään, mutta joissakin keittiöissä myynti on säännöllistä.

Palveluverkko ja tilojen käytön tehostaminen

1. Mahdollisesti lakkautettavien koulujen ruokapalvelujen säästöt
 - Vuonna 2024 kouluja ei lakkautettu, joten tästä ei saatu ruokapalvelulle säästöjä.
2. Palvelukeittiöverkon jatkokehittäminen.
 - Palveluvastaavatyön uudelleenorganisointia suunniteltiin pitkään ja muutokseen liittyvä tiedottaminen sekä henkilöstökeskustelut toteutettiin syksyn aikana. Varsinaiset muutokset tapahtuvat vuoden 2025 alusta. Muutoksen tavoitteena oli sujuvoittaa palveluvastaavatyötä ja kehittää vuonna 2021 tehtyä muutosta.
 - Kolmen pienen palvelukeittiön ruokapalvelutyö ulkoistettiin. Keväällä kilpailutettiin päiväkotia Punapaulan ruokapalvelun osuus. Palveluntuottajaksi valittiin Ilveslahden Siivous Oy. Oravasaaren ja Kukkulan koulun ruokapalvelujen palvelun osuuksista tehtiin suora hankinta. Oravasaaren palveluntuottajana aloitti Ilveslahden siivous ja Kukkulassa jatkaa SOL Palvelut Oy. Kukkulan koulun palvelun hallinnointi siirrettiin perusopetukselta Kylän Kattaukselle. Kokonaistaloudellisen tarkastelun perusteella palvelu hankittiin kiinteistöihin siivouspalveluja tuottavalta toimijalta, jolloin voidaan hyödyntää yhdistelmätyöntekijää. Kolmen palvelukeittiön ruokapalveluista tehdään markkinakartoitus ja kilpailutus vuonna 2026.

Tilikauden päättymisen jälkeen tapahtuneet olennaiset toiminnan ja talouden muutokset

Valtioneuvosto vahvisti 23.2.2024 Keski-Suomeen muodostettavat kolme työllisyysaluetta: Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen sekä Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen ja Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen. Keski-Suomen eteläisen työllisyysalueen vastuukuntana toimii Jämsä ja Keski-Suomen pohjoisen työllisyysalueen vastuukuntana toimii Äänekoski. Jyväskylä toimii vastuukuntana yhteisellä työllisyysalueella Muuramen kanssa.

Uudet työllisyysalueet ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2024 ja uudistuksen yhteydessä työvoimapalveluiden sekä eräiden kototutumispalveluiden järjestämisestä muodostui kunnille uudet valtionosuustehtävät. Uudistuksessa kunnille siirtyi myös nykyistä laajempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta. TE-uudistuksen myötä Jyväskylän kaupungin vuoden 2025 valtionosuudet kasvoivat 27,0 miljoonaa euroa. Kasvusta palveluiden rahoituksen osuus on 19,8 miljoonaa euroa ja työttömyysturvan laajenevaan rahoitusvastuuseen saatava korvaus 7,2 miljoonaa euroa. TE-uudistuksen vaikutus Jyväskylän kaupungin vuoden 2025 toimintakatteeseen on noin -31 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 toteutumatta jääneitä investointimenoja esitetään uudelleenbudjetoidavaksi vuoden 2025 talousarvion muutosten yhteydessä yhteensä 10,2 miljoonaa euroa seuraavasti:

1000 euroa**Irtain käyttöomaisuus**

Konsernihallinto, Tietohallinto, ict-investoinnit	474,0
Sivistyslautakunta	135,0
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	492,0
Kaupunkirakennelautakunta	220,0

Urheilu- ja retkeilyalueet

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	5 525,0
----------------------------------	---------

Kunnallistekniikan investoinnit

Kaupunkirakennelautakunta	2 860,0
---------------------------	---------

Talonrakennusinvestoinnit

Tilapalvelu-liikelaitoksen johtokunta	457,7
---------------------------------------	-------

Yhteensä	10 163,7
-----------------	-----------------

Toimialojen toiminnassa ja taloudessa tapahtuneet olennaiset muutokset**Konsernihallinto**

Konsernihallinnon merkittävin toimintaan liittyvä muutos vuonna 2024 oli perustietotekniikan ulkoistaminen Tiera Oy:lle. Muutoksen myötä tietohallinnon henkilöstöä siirtyi Tiera Oy:n palvelukseen 19 henkilötyövuotta. Vuoden 2024 aikana käynnistettiin ja toteutettiin muutosprojekti, jossa palvelutuo-
tanto järjestettiin sopimuksen mukaiseen kokonaisuuteen ja palvelutuotannon prosessit yhteensovi-
tettiin Tiera Oy:n kansallisiin tuotantomalleihin. Lisäksi konsernihallinnossa tehtiin pieniä organisa-
torisia muutoksia, esimerkiksi kilpailuttamispalvelut siirtyi lakipalveluista talouden ja omistajaohjauk-
sen palvelualueelle uudeksi hankintapalvelut -palveluyksiköksi.

Valmistautuminen kesällä 2025 käynnistyvään uuteen valtuustokauteen aloitettiin syksyllä 2024. Kaupunginvaltuusto päätti pienentää uuden aloittavan valtuuston kokoa 69 jäsenestä 63 jäseneseen. Lisäksi kaupunginvaltuusto teki linjapäättöksen uudeksi toimielinrakenteeksi, minkä kaupunginval-
tuusto vielä vahvistaa hallintosäännöllä alkuvuodesta 2025.

Konsernihallinnosta tuettiin ja osittain valmisteltiin siirtymistä TE-uudistuksen mukaiseen organisaa-
tioon 1.1.2025. TE-uudistuksessa valtion järjestämisvastuulla olleet työvoimapalvelut siirtyvät kun-
tien vastuulle. Muutos on merkittävä kaupungin talouden ja toiminnan näkökulmasta ja vaikuttaa
olennaisesti myös konsernihallinnosta tuotettuihin tukipalveluihin ja niiden resursointiin.

Huhtasuon lähitalosta luovuttiin vuonna 2024.

Toimivien yhteistyömallien kehittämistä jatketaan edelleen Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa
eri toiminnoissa.

Varautumista ja valmiutta reagoida erilaisiin globaaleihin uhkiin parannettiin harjoittelemalla ja kou-
luttamalla henkilöstöä. Vuoden aikana osallistuttiin valtakunnalliseen KYHA-kyberturvallisuusharjoit-
ukseen, paikallispuolustusharjoitukseen sekä useisiin varautumiseen liittyviin työpajoihin.

Kaupungin edunvalvontaa ja vaikuttamistyötä vahvistettiin merkittävästi vuoden 2024 aikana. Pai-
nopisteet olivat valtionosuusuudistuksen edistämisessä, MAL-sopimusneuvotteluissa ja lentoliiken-
teessä.

Konsernihallinnolle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. Talousarvio toteutui noin 848 100 euroa paremmin. Toimintatuotot ylittyivät 481 000 eurolla ja toimintamenot alittyivät 367 200 eurolla. Kesken vuoden käynnistetty menojen jarrutus talousarvion toteutumiseksi onnistui konsernihallinnossa hyvin.

Luottamushenkilöpalvelut ja asianhallinta

Presidentinvaali toimitettiin 1. vaalin osalta 28.1.2024 ja 2. vaalin osalta 11.2.2024. Europarlamenttivaalit toimitettiin 9.6.2024. Kaupungin keskusvaalilautakunta hoiti ja järjesti ennakkoäänestykseen sekä koti- ja laitosäänestykseen liittyvät tehtävät sekä vaalipäivän järjestämiseen liittyvät tehtävät sekä vaalipäivän äänten laskentaan liittyvät tehtävät. Kunta- ja aluevaaleihin 2025 liittyviä tehtäviä aloitettiin tekemään elo-syyskuun 2024 vaihteessa.

Vuoden 2024 aikana jatkettiin päätösasioiden valmistelun prosessien kehittämistä. Uuden asian- ja asiakirjahallintajärjestelmä Kasemin (Tiera Tiedonhallinta SaaS –palvelu) osalta saatiin erilaiset tekniset määrittely- ja pohjatyöt, tiedonohjaukseen liittyvät työt, käyttäjähallintaan ja käyttäjäkoulutuksiin liittyvät työt sekä sähköisen allekirjoituksen (X-sign) integraatiotyöt tehdyksi siten, että käyttöönotto oli mahdollista suunnitelman mukaisesti 2.1.2025 alkaen. Kasemin käyttöönotolla tavoitellaan prosessien sujuvoittamista ja tehokkuutta työtehtävien hoitamiseen sekä toimielinten kokousten järjestämistä Kasemin mahdollistamilla työvälineillä (mm. äänestykset ja puheenvuorot), jolloin valtuuston kokouksiin liittyvää erillistä salijärjestelmää ei tarvitse hankkia nykyisen salijärjestelmän elinkaaren päättyessä. Myös sähköisen asioinnin lomakkeiden ja työnkulkujen valmistelutyö aloitettiin loppuvuonna 2024.

Myös aiemman asian- ja asiakirjahallinnan järjestelmän (Tweb) osalta valmistelutyöt tietojen ja asiakirjojen siirtämiseen vireillä olevien asioiden osalta Kasemiin ja päättyneiden asioiden osalta sähköiseen säilytysjärjestelmään Virtaan (X-archive) alkoivat. Järjestelmävaihdos aiheutti myös kaupunkirakennepalvelujen Locus-paikkatietojärjestelmän tuottaman sähköisen arkistoaineiston laajamittaisen siirron TWebistä Virta-järjestelmään. Määrittelytyölle perustettiin erillinen alaprojekti.

Asianhallintajärjestelmän uudistamisen ja Kasemin käyttöönoton rinnalla jatkettiin edelleen toimielintyöskentelyn yhdenmukaistamista ja tuettiin tiiviimmin toimialoja tiedon- ja asianhallintaan liittyvissä prosesseissa. Asiakirjahallinnon vaatimuksia nostettiin esiin kaupungin yhteisissä kehityshankkeissa, koulutuksissa ja ohjeistuksissa. Lisäksi jatkettiin tiedonhallintalaissa asetettujen vaatimusten työstämistä. Tiedonhallinnan kokonaisuuden hallinnoimiseen hankitun Digiturvamalli-työkalun käyttöönottoa jatkettiin toimialojen ja liikelaitosten kanssa myös laajemmin eri toiminnallisuuksien osalta. Tiedonhallintalain edellyttämä tiedonhallintamalli vahvistettiin kaupunginhallituksessa 29.4.2024/101.

Asiakirjahallinnon ja asianhallinnan tehtäviin sisältyi myös useita järjestelmä- ja kehityshankkeita. Sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen säilytysjärjestelmän käyttöönottoa edistettiin mm. henkilöstöhallinnon asiakirjojen osalta. Säilytysjärjestelmään siirrettiin myös käytöstä poistuvien tietojärjestelmien asiakirjoja. Valtakunnalliseen kasvatuksen ja opetuksen digitaalisen palvelualustan (DigiOne) kehittämiseen osallistuttiin tietoa-aineistojen arkistoinnin suunnitteluun liittyen. Tiedonhallintalain mukaisen muutosvaikutusten arvioinnin tekemisen merkitystä korostettiin erilaisten järjestelmätai hallinnollisten kehityshankkeiden suunnittelussa. Työllisyys- ja elinkeinopalvelut pilotoivat ensimmäisenä arviointiprosessia.

Uusi Jyväskylän seudun joukkoliikennelautakunta (Hankasalmen, Jyväskylän, Laukaan, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan ja Äänekosken kuntien yhteinen toimielin) aloitti toimintansa 1.1.2024. Aiemman Jyväskylän seudun joukkoliikennelautakunnan (Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen yhteinen toimielin) toiminta lakkasi 31.12.2023.

Syksyn 2024 aikana aloitettiin myös 1.6.2025 alkavaan valtuustokauteen liittyvät valmistelutehtävät ja hallintosäännön tarkistamiseen liittyvä valmistelutyö. Kaupunginvaltuusto päätti poliittisesta johtamisjärjestelmästä 4.11.2024/70.

Vuoden 2024 aikana osallistuttiin työ- ja elinkeinopalveluiden valtakunnallisen TE-uudistuksen suunnitteluun hallinnon toimintojen osalta.

Kaupunginarkistossa ei toteutettu analogisen aineiston digitointia, koska kaupungin hakeman perinnön kautta ei saatu rahoitusta.

Lakipalvelut

Vuoden 2024 alusta alkaen hankintapalvelut siirtyivät Talouden ohjaus -palvelualueelle, joten lakipalvelut-yksikköön ovat kuuluneet vuoden alusta alkaen kaupungin oikeudelliset palvelut ja Keski-Suomen sovittelutoimisto. Vuonna 2024 jatkettiin organisaation sopimushallinnan kehittämistä muun muassa sopimuspohjien päivittämisellä. Toimialoja tuettiin lainsäädäntöuudistusten implementoinnissa, ja lakipalvelut oli mukana esimerkiksi TE2024-uudistuksen sekä maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuuden toimeenpanossa.

Vuoden 2024 aikana Keski-Suomen sovittelutoimistoon tehtiin yhteensä 384 sovittelualoitetta. Sovittelualoitteiden määrä laski noin -13 % edelliseen vuoteen nähden. Aloitteet sisälsivät yhteensä 517 soviteltavaa rikos- ja riita-asiaa. Eniten sovitteluun ohjattiin väkivaltarikoksia (57 %), omaisuuden vahingoittamisia (12 %) sekä erilaisia anastusrikoksia (11 %). Kaikista aloitteista noin 17 % sisälsi lähisuhdeväkivaltarikoksia (15 % samalla aikavälillä vuonna 2023). Eniten aloitteita sovitteluun lähetti poliisi (76 %) ja syyttäjä (15 %). Toimintavuoden aikana vapaaehtoisille sovittelijoille järjestettiin täydennyskoulutuksia teemalla tunteet ja ilmiöt sovitteluissa. Lisäksi Keski-Suomen sovittelutoimisto oli mukana ensimmäisessä THL-vetoisessa valtakunnallisessa sovittelijoiden peruskoulutuksessa kymmenen uuden vapaaehtoisen voimin.

Sisäisen tarkastuksen toiminta on pohjautunut kaupunginjohtajan vuodelle 2024 hyväksymään vuosisuunnitelmaan ja kaupunginhallituksen hyväksymään sisäisen tarkastuksen toimintasääntöön. Vuosisuunnitelman valmistelussa on huomioitu mm. organisaatiossa tunnistetut riskit, niiden arvioitu vaikutus ja olemassa olevat riskienhallintatoimenpiteet sekä kaupunginhallituksen hyväksymät painopisteet sisäisen tarkastuksen toiminnalle vuosille 2022–2025. Yksikön budjettia on leikattu vuosien 2023 ja 2024 välillä 50 prosenttia, mikä on vaikuttanut olennaisesti tarkastustoiminnan laajuuteen.

Jyväskylän kaupungin kansainväliset yhteydet

Martti Ahtisaari -luennon puhujana oli Viron presidentti Alar Karis. Kaupungin edustajat matkustivat Tokioon Toyotan vieraiksi huhtikuussa 2024.

Kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden ilta sekä Student Ambassador -ohjelma toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa. Meidän Jyväskylä -tapahtuma, kansainvälisen viestinnän kehittäminen ja tietojärjestelmätieteiden opiskelijoiden harjoitustyöt kansainvälisyyden mittaamisesta ovat esimerkkejä kansainvälisyyden edistämisestä.

Japanin suurlähettiläs, Suomen Berliinin suurlähettiläs sekä Viron suurlähetystön edustajia osallistuivat Secto Rally Finland -tapahtumaan. Lisäksi Jyväskylässä vieraili Norjan suurlähettiläs ja Unkarin suurlähetystön kanssa toteutettiin Unkarin konsulaatin avajaistilaisuus. Kansainväliset yhteydet osallistui OECD:n kiertotalousselvityksen toteutukseen, järjesti lounastilaisuuden Suomen USA:n edustustojen päälliköille sekä osallistui Eurotowns-verkoston tapaamisiin.

Kansainväliset yhteydet vastaanotti useita kansainvälisiä vierasryhmiä ja koordinoi Jyväskylän EU-vaalipaneelin järjestämistä. Ystävyyskaupunkivieraita vieraili Virosta Tarton kunnasta Lähte Naiskoor sekä Unkarin Debrecenistä nuoret lentopalloilijatytöt.

Strategia ja kaupunkipolitiikka

Edunvalvonnan osalta työ keskittyi vuoden 2024 aikana erityisesti valtionosuusuudistukseen liittyvään edunvalvontatyöhön, tavoitteena vaikuttaa siihen, että valtionosuusjärjestelmä vastaisi kuntien nykyisiä tehtäviä ja vastaisi kasvavien kaupunkien tarpeisiin. Vaikuttamista tehtiin erityisesti hyvinvointialueuudistuksessa järjestelmään muodostuneiden sote-siirtoerien poistamiseksi. Lisäksi vuonna 2024 jatkettiin maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimus) päivitysneuvotteluja, ja sopimus allekirjoitettiin joulukuussa. Valtion ja Jyväskylän, Kuopion ja Lahden kaupunkien yhteinen elinvoimakumppanuus käynnistettiin työministerin asettamispäätöksellä toukokuussa. Ensimmäisissä ministeritapaamisissa keskustelua käytiin erityisesti liikkumisen edistämisen teemoista.

Loppuvuodesta 2024 käynnistettiin valtuustokauden vaihdokseen liittyvä kaupunkistrategian päivityksen valmistelu. Työ käynnistyi päivitystarpeiden kartoittamisella, ja päivitystä valmistelevaan koottiin sisäinen projektitiimi. Varsinainen arviointi- ja päivitysprosessi aikataulutettiin vuodelle 2025.

Hyvinvoinnin edistäminen

Vuoden 2024 aikana ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön osalta oli erityisesti lapsiin ja nuoriin sekä koulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteitä suunnitteluun ja toteutettiin muun muassa koulujen päättymisen ja kesän tapahtumien yhteydessä. Lisäksi ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön koordinaattori oli tiiviisti mukana kehittämässä uutta mallia väkivaltaan ja muihin lainvastaisiin tekoihin puuttumiseen kouluissa.

Hyvinvointityötä ja hyvinvoinnin tilaa raportoiva vuosittainen hyvinvointikertomus valmisteltiin keväällä 2024. Syksyllä yksikön toiminnassa keskittyttiin valtuustokauden lopussa raportoitavan laajan hyvinvointikertomuksen tiedonkeruuseen ja valmisteluun. Laaja kertomus on lakisääteinen ja ottaa vuosittaista raporttia laajemmin huomioon kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavia ilmiöitä. Jyväskyläläisten hyvinvoinnin tilaa kartoittava Hyvinvointi- ja osallisuuskysely toteutettiin hyvinvointikertomuksen tietopohjaksi.

Yhteistyötä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa jatkettiin ja yhteistyön rakenteita kehitettiin edelleen. Helmi-maaliskuussa valmisteltiin kaupungin lausunto Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkoselvitykseen, jossa linjattiin sote-palveluiden järjestämisestä Keski-Suomessa. Keski-Suomen kuntien, hyvinvointialueen ja Keski-Suomen liiton yhteinen kuntakokous järjestettiin kaupungintalolla huhtikuussa. Lisäksi hyvinvointialueen ja Jyväskylän kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelu käytiin yhdessä Muuramen kunnan ja järjestöjen kanssa marraskuussa.

Riskienhallinta ja turvallisuus

Riskienhallinnan ja turvallisuuden yksikön vastuulla on riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen koordinointi sekä tietosuoja ja hallinnollisen tietoturvan ohjaus ja koordinointi.

Vuonna 2024 riskien ja turvallisuushavaintojen hallintajärjestelmä Reiska otettiin käyttöön. Tammi-helmikuussa pidettiin koulutukset pääkäyttäjille ja esihenkilöille. Riskienhallinta- ja turvallisuuspäällikkö koulutti toimialojen johtoryhmät toiminnan ja johtamisen riskienhallinnan lomakkeen käyttöön. Havaintojen ja poikkeamien hallintaa tukemaan toteutettiin havaintojen ja poikkeamien käsikirja. Havaintojen ja riskienhallinnan järjestelmästä toteutettiin Johdon työpöydälle laaja tilannekuvaraportti, jossa tunnistettuja ja toteutuneita riskejä voi tarkastella työyksikötasolle saakka.

Varautumisen ja valmiussuunnittelun kyvykkyyttä parannettiin harjoittelemalla ja kouluttamalla henkilöstöä. Helmikuussa kaupunki osallistui viisipäiväiseen JYVSECTECin Kyha-kunnat-kyberturvallisuusharjoitukseen. Maaliskuussa poikkeusolojen johtoryhmä ja valmiusryhmä harjoittelivat muiden viranomaisten kanssa Paikallispuolustusharjoituksessa. Syyskuussa kaupunki osallistui Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintoviraston järjestämään varautumisen työpajaan. Joulukuussa järjestettiin Pelastusopiston kanssa häiriöhallinnan koulutus ja työpaja, jossa perehdyttiin laajaan vesihuollon häiriöön. Väestönsuojavastaaville järjestettiin yhteinen koulutus marraskuussa.

Syys-lokakuun vaihteessa toteutettiin turvallisuuden ja digiturvallisuuden teemaviikot. Henkilöstöä aktivoitiin jakamaan hyviä käytänteitä ja osallistujien kesken arvottiin palkintoja. Päivittäin järjestettiin kaksi lyhyttä tietoisuutta ajankohtaisista turvallisuusaiheista ja tietoiskut myös tallennettiin. Osallistumisaktiivisuus jäi kuitenkin valitettavan vähäiseksi. Yhtenäisten pelastussuunnitelmien ja niihin liittyvien toimintakorttien uudistaminen aloitettiin sivistyksen toimialalta yhteistyössä Pelastuslaitoksen kanssa. Turvallisuuskävelyjen ohjetta päivitettiin ja turvallisuuskävelyillä tehdyt havainnot kirjataan jatkossa Reiskaan.

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun, reserviläisjärjestöjen ja Keski-Suomen pelastuslaitoksen kanssa toteutettiin yhteistyössä kaksi viikonlopun mittaista koulutusta varavoima- ja VSS-joukkueiden perustamiseksi kaupungin tueksi poikkeusoloihin ja laajoihin häiriötilanteisiin. Joukkueiden kanssa myös harjoitettiin PAPU-harjoituksen yhteydessä. Samojen kumppanien kanssa järjestettiin

kaupunkilaisille kolme varautumisen teemailtaa, joissa perehdyttiin mm. 72 h kotivaraan, sisälle suojautumiseen ja väestönsuojoiin. Teemaillat jatkuvat myös vuonna 2025.

Riskienhallinnan ja turvallisuuden yksikkö vastasi osaltaan tasavallan presidentin 3.12.2024 vierailun turvallisuusjärjestelyistä yhteistyössä Poliisin, Jyväskylän yliopiston ja presidentin kanslian kanssa. Vierailu sujui hyvin.

Yhteistyö KSTURVAN, viranomaisten ja Hyvinvointialueen kanssa on ollut tiivistä mm. valmiussuunnittelun, paikallisen tilannekuvan ja harjoittelun parissa. KSTURVAN sihteeristössä on viestintä- ja taavien toimesta valmisteltu yhteinen kriisiviestinnän ohje ja toimintakortit.

Kehittämisen tuki

Kehittämisen tuen toiminnan painopisteiden mukaisesti kaupungin kehittämisen toimintamallia (Kehto) sekä sähköistä projektinhallinnan työkalua (Thinking Portfolio) jatkokehitettiin ja vakiinnutettiin osaksi toimialojen kehittämistyötä. Toimialoja tuettiin kehittämisideoiden valmistelussa ja projektien käynnistämisessä sekä läpiviennissä.

Kehittämistyötä tekevien sisäisen verkoston yhteistyötä ja osaamista tuettiin järjestämällä mm. säännöllisiä kehittämisen teematapaamisia, koulutuksia ja työpajoja mm. projektinhallintaan, tekoälyyn, digitaaliseen transformatioon, prosessien kehittämiseen fasilitointitaitoihin sekä hankintoihin liittyen.

Prosessien kehittämisen sisäinen projekti käynnistettiin pilotoimalla Varhaiskasvatuksen palvelualueella. Projektissa rakennetaan toimintamallia ja -tapaa, joka tukee työhön liittyvien prosessien kehittämistä ja digitalisoimista mm. löytämällä työarjesta digitalisoimista vaativia työvaiheita. Projekti käynnistyi koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle lähetetyllä kyselyllä ja eri kohdejoukon täydentävillä haastatteluilla. Projekti eteni kyselyn jälkeen syventävin haastatteluin ja työpajoin, joihin kutsuttiin edustajia eri päiväkodeista. Työpajoissa kehitysehdotuksista valittiin kaksi pilottia toteutettavaksi. Valintojen reunaehtoina olivat kyselystä nousseet kaksi tärkeintä kriteeriä: turhien työvaiheiden vähentäminen ja työtehtävien ja prosessien sujuvoittaminen. Piloteiksi valikoituivat Yhtenäisen käytönoton ja hyödynnettävyyden toimintamalli päiväkodeissa (toimintatapapilotti, case Sykli) sekä vieraskielisten perheiden varhaiskasvatuspaikan hakeminen (järjestelmäpilotti). Pilottien toimintaprosessit kuvattiin ja tehtiin vaatimusmäärittelyt. Työ jatkuu toteutussuunnitelmien laadinnalla ja varsinaisella toteutuksella.

Säästöistä ja sopeutustoimenpiteistä johtuen oli mahdollista tukea vain pienehköjä digikokeiluja. Vuoden aikana toteutettuja digikokeiluja olivat Copilot studio -pohjaisen tekoälyn testaaminen chatbotin toiminnassa (Käsityön Museo ja Visit Jyväskylä), SEO AI -työkalun kokeilu hakukoneoptimoinnin apurina sekä automaattisena sisällöntuottajana 30 eri kielellä (Visit Jyväskylä) sekä AI Chatbot pilotointi sähköisen asiakaspalvelun tehostamiseksi ja palveluneuvojen työn tukemiseksi (Linkki- ja International Jyväskylä). Tuloksia saadaan kokeilujen päätyttyä.

Kaupungin avustustoiminnan projektin toinen vaihe saatiin päätökseen käyttöönottamalla uusi sähköinen avustusjärjestelmä. Uuden järjestelmän avulla koko kaupungin avustustoiminta on nyt koottu yhteen järjestelmään siten, että käsittelijöillä on näkyvyys kaikkiin saman hakijan hakemiin avustuksiin kaupungilta. Projektissa kaikki avustusprosessit sujuvoitettiin käytänteitä yhtenäistämällä ja toimintoja automatisoimalla.

Vuonna 2024 Kehittämisen tuki oli mukana valmistelemassa yhteensä 8 hankehakemusta, haettujen hankkeiden kokonaisbudjetti oli yhteensä 10,9 miljoonaa euroa. Myönteisen rahoituspäätöksen sai muun muassa Interreg Europe -rahoitteinen BETTI-hanke, joka tukee Jyväskylän kaupunkia tekoälyn hyödyntämisessä vuosina 2025–2028. Lisäksi vuonna 2024 haettiin ja päästiin mukaan kansainvälisiin ohjelmiin, kuten EUI:n vertaisarviointitoiminta ja DG CNECT:n digialoite, joista on saatu lisäresurssia ydintekemiseen. Projektirahoituksen kartoittaminen ja yhteistyön edistäminen aloitettu vetyteemassa.

Kehittämisen tuki koordinoi alueellista EU-hankeyhteistyöverkostoa (JYU, JAMK, Gradia, WFEO), joka kokoontui 18 kertaa vuoden 2024 aikana. Verkoston avulla alueen toimijoiden välistä yhteistyötä

on tiivistetty EU-rahoitushauissa menestymiseksi. Vuonna 2024 Kehittämisen tuki oli mukana käynnistämässä myös kuntien kansallista EU-hankeyhteistyön verkostoa. Kehittämistoimintaan liittyvää yhteistyötä tiivistettiin myös eri kaupunkien kanssa benchmarkaten ja oppien mm. prosessien kehittämiseen liittyen sekä erityisesti yhteiskehittämisen mahdollisuuksia selvittäen.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluissa linjataan ja kehitetään henkilöstötyön eri osa-alueita. Kaupunkistrategiaan perustuvat, kaupunginhallituksen vuonna 2022 hyväksymät, henkilöstötyön linjaukset (henkilöstöpolitiikka) ohjasi edelleen henkilöstötyötä ja -johtamista. Kokonaistilanne organisaatiossa on ollut sellainen, että paljon jäi vielä kehitettävää ja työtä on tehtävänä linjausten mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Osan linjauksista toteutuminen on sidoksissa myös toimialojen käytettävissä oleviin resursseihin.

Henkilöstöpalveluiden painopisteenä oli edelleen vuonna 2024 tukea ennakoiden ja systemaattisesti johtamista ja arjen esimiestyötä sekä työyhteisöjen toimivuutta. Toimintaan vaikutti talouden tasapainottamisen toteuttaminen. Haaste koski henkilöstöyksikköä itseään, ja näkyi esimerkiksi oman yksikön kehittämistyön, samoin kuin työyhteisöjen ja esihenkilöiden arjen tuen rajauksina. Samoin se näkyi myös muun muassa nuorten kesätyöllistämisen varatun määrärahan vähenemisenä samoin kuin kestävän liikkumisen tukitoimien vähenemisenä. Toimialat ja liikelaitokset tarvitsivat tukea yhtäaikaaisesti sekä säästöjen toimeenpanossa että henkilöstön hyvinvoinnin, työturvallisuuden ja pysyvyyden haasteissa.

Työpanosta kohdennettiin esihenkilöiden tueksi vuoden 2024 aikana esimerkiksi syksyn 2023 yhteistoimintaneuvotteluissa mukana olleiden ja päätöksentekoon edenneiden toimenpiteiden toimeenpanoon. Myös vuoden 2025 talousarvion valmistelu sisälsi sellaisia harkittavia mahdollisia toimenpiteitä, että yhteistoimintaneuvottelut käynnistyivät syyskuussa, jatkuen marraskuun alkupuolelle. Päätöksenteon edettyä toimenpiteiden toteutus alkoi joulukuussa.

Vuosi 2024 sisälsi paljon yhteistä valmistelua elinkeino- ja työllisyyspalveluiden toimialan kanssa. Uuden työllisyysalueen rakentamiseen liittyvän muutoksen valmistelussa oli monta erilaista osavaihetta ja valmistelutoimenpidettä ennen valtiolta tapahtunutta vuoden vaihteen liikkeen luovutusta ja uuden yhteisen organisaation toiminnan käynnistymistä.

Merkittävä kokonaisuus oli myös virka- ja/tai työehtosopimuksiin perustuvien eri sopimusalojen vuoden 2024 paikallisten erien valmistelu, neuvottelemine sekä toimeenpano ja raportointi vuoden aikana. Jyväskylän kaupunki osallistui myös valtakunnallisen uuden palkkausjärjestelmän, tasopalkkajärjestelmän kehittämistyöhön simuloimalla kaupungin aineistolla kehitteillä olevaa palkkausjärjestelmää. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT ja pääsopijajärjestöt saavuttivat KVTES:n sekä varhaiskasvatuksen opettajien tasopalkkajärjestelmästä neuvottelutuloksen ennen joulua.

Henkilöstöpalvelut teki tiiviisti töitä erilaisten järjestelmien hankinnassa, kehittämisessä ja käyttöönotossa. Osassa tehtiin yhteistyötä esimerkiksi konsernihallinnossa tai Monetra Keski-Suomen kanssa. Reiska-turvallisuusjärjestelmä käyttöönotettiin vuoden 2024 aikana. Reiska sisältää kokonaisturvallisuuden osiot, henkilöstötyön osalta siihen kuuluvat työn vaarojen arvioinnin ja riskien tunnistamisen sekä turvallisuusilmoitusten työkalut. Myös esimerkiksi turvallisuuskävelyt ja meluallistus ovat arvioinneissa mukana. Työyhteisöjen yleinen riskikartoitus edellytetään aina ennen työterveyden työpaikkaselvitystä. Vuoden 2024 aikana kilpailutettiin myös turvallisuusvalmentajien pooli tukemaan työyhteisöjen turvallisuuskäytäntöjä.

Rekrytointijärjestelmän kilpailutus toteutettiin syksyllä. Hankinnan tavoitteena oli saada kaupunkiorganisaatioon käyttötarkoitusta palveleva tietoturvallinen ja käyttäjäystävällinen rekrytointijärjestelmä, jonka avulla rekrytointiprosessia voidaan kehittää entistä sujuvammaksi ja tehokkaammaksi. Hankinnan tavoitteena oli myös parantaa hakijakokemusta ja työnantajakuva. Kilpailutuksen myötä uudeksi rekrytointijärjestelmäksi valittiin TalentAdore, jonka käyttöönotto aloitettiin loppuvuodesta.

Henkilöstöpalvelut oli myös mukana MonetTiedon henkilöstöraportoinnin osion kehittämisessä, mutta raportointitoteutus on vielä kesken ja arvioinnin kohteena vuoden 2025 aikana. Selvitystyö

uuden HR-järjestelmän hankinnasta eteni ratkaisuvaiheeseen. Vuoden 2024 aikana vakiinnutettiin Nepton työajanseurantajärjestelmän käyttö yksiköissä, joihin se soveltuu.

Työtä jatkettiin myös toimivan ja tavoitteellisen vuorovaikutuksen tukemisen kehittämiseksi työyhteisöissä esihenkilön johdolla. Osaamisen kehittämisen painopiste oli muuttuvan ja erityisesti digitalisoituvan työelämän vaatimien osaamisen tunnistamisessa ja varmistamisessa. Näistä yksittäisinä esimerkkeinä seuraavat. Osaamisen kehittämisen kilpailutettujen palveluntuottajien poolin uusi toimikausi käynnistyi, Eduhousen kautta oli tarjolla laaja-alaiset verkkokoulutukset kohdennettuna myös julkiselle sektorille. Henkilöstötyön linjausten mukainen esihenkilöiden velvoittava koulutusohjelman käynnistyi. Koulutusohjelma painottuu laadukkaan vuorovaikutuksen osaamiseen ja vastuulliseen johtamiseen, esimerkkeinä palautteen antaminen, oma rooli esihenkilönä ja haastavien tilanteiden ratkominen. Ensimmäinen kierros sisällöistä on toteutettu. Koulutukset toistuivat useamman kerran vuoden 2024 aikana ja olivat pääosin pienryhmämuotoisia. Esihenkilöt osallistuivat innokkaasti koulutuksiin ja noin puolet kaikista esihenkilöistä on aloittanut koulutusohjelman, joka on suunniteltu käytäväksi muutaman vuoden sisällä.

Työhyvinvoinnin ja työkyvyn tukemisen edistämiseksi arkityössä käytettiin ja edelleen kehitettiin olemassa olevia toimintamalleja uuden kehittämistyön lisäksi. Kevan kestävä työelämän hankkeeseen osallistuminen toteutui sovituin toimenpitein. Hankkeen myötä otettiin käyttöön uusia työkaluja (esimerkiksi työyhteisötasoinen Pulssi-kysely tai työkyvyttömyysriskin ennakointi). Työterveysyhteistyön kehittäminen oli päähankkeemme. Kesän jälkeen käynnistettiin sovittujen yksiköiden kanssa moniammatilliset pilottihankkeet, joissa työkyvyn tueksi ja parantamiseksi lähdettiin toteuttamaan vaihtelevia työyhteisölähtöisiä toimia. Näiden toteutus ja seuranta jatkuu vuonna 2025.

Tavoitteena oli edelleen rakentaa entistä selkeämpi kokonaismalli arviointineen työhyvinvoinnin ja työkyvyn tukemisen edistämiseksi huomioiden se, että täysin samat mallit tai toimintatavat eivät sovellu kaikkiin työyhteisöihin ja tarvitaan myös projektimaista kehittämistä. Tämä työ jatkuu tulevana vuosina.

Henkilöstösuunnittelun painopiste oli edelleen talouden tasapainottamisessa. Tehtäväkuvia arvioitiin sekä tarkennettiin ja rekrytoinneissa toteutettiin kaupunkitasoista täyttölupamenettelyä. Henkilöstösuunnittelu- ja rekrytointityötä haastoi eri tarpeiden yhteensovittaminen, tulevaisuuden ennakointi sekä tarkoituksenmukainen liikkuvuus. Paljon työtä tehtiin työn tarjoamisen velvoitteiden toteuttamiseksi, perustuen henkilöstösuunnitelmaan ja avoimena oleviin tehtäviin. Nykyorganisaatiossa on kuitenkin aiempaa vähemmän vaihtoehtoja tarjolla esimerkiksi tilanteessa, jossa työkyvyssä on terveydellisiä rajoituksia. Kokonaisuudessa kuitenkin löydettiin myös uusia ja onnistuneita ratkaisuja.

Osana kaupungin talouden ja toiminnan tasapainottamista päivitettiin (edellisvuotta vastaavat) ohjeet, esimerkiksi täyttölupiin ja palvelujen ostoon liittyen. Tasapainottaminen vaikutti henkilöstöpalveluissa esimerkiksi siinä, että suunniteltuja ja tarpeeseen perustuvia osaamisen kehittämisen toimenpiteitä toteutettiin aiottua vähemmän, joka näkyi menosäästönä henkilöstöpalvelujen kustannuspaikalla. Tulevana vuosina on syytä tarkastella talouden tasapainottamisen rinnalla esimerkiksi henkilöstön tukemista perehdytyksessä sekä osaamisen kehittämisessä ja uudistumisessa.

Talous- ja omistajaohjaus

Hankintapalvelujen toiminta organisoitiin osaksi talouden ohjauksen palvelualueutta vuoden 2024 alusta, mikä mahdollisti tiiviimmän yhteistyön talouden eri prosessien kanssa. Keskeisimpänä painopistealueena vahvistettiin erityisesti toimittajien taloudellisen seurannan prosessin kehittämisestä. Lisäksi parannettiin hankintojen valmisteluun, tekniseen läpivientiin sekä sopimushallintaan liittyvää raportointia ja analytiikkaa Cloudia -järjestelmässä. Tavoitteena on jatkaa entistä kattavamman ja ajantasaisemman tiedon hyödyntämistä hankintojen suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa.

Hankintojen tulevien vuosien kehitystarpeiden konkretisoimiseksi ja osaamisen vahvistamiseksi järjestettiin työpajoja toimialoille ja liikelaitoksille, joissa keskityttiin säästöpotentiaalin tunnistamiseen ja hankintojen suunnitelmallisuuden lisäämiseen. Lisäksi varauduttiin tulevaan hankintalain päivitykseen osallistumalla lain valmistelun työryhmätyöskentelyyn (Kuntaliitto) ja määrittelemällä muutoksen mahdolliset vaikutukset mm. kaupungin sidosyksikköhankintoihin ja inhouse-omistuksiin.

Talous- ja omistajaohjaus –palvelualueella keskityttiin tilikaudelle 2024 talousarviossa päätettyjen ja tilikaudelle 2025 valmisteltujen laajuudeltaan ja euromäärältään merkittävien sopeuttamistoimenpiteiden valmistelun ja toteuttamisen tukeen sekä toteutumisen seurantaan ja valvontaan. Lisäksi palvelualueella lähdettiin valmistautumaan tulevaan hankintalain muutokseen, joka arvioiden mukaan tulee aiheuttamaan järjestelyjä nykyisissä sidosyksikköhankeissa ja inhouse-yhtiöiden omistuksessa.

Vuosikellon mukaisesti toteutuneiden talouden suunnittelun, seurannan, ohjauksen ja tilinpäätösprosessien sekä rahoituksen keskitettyjen toimintojen lisäksi Talous ja omistajaohjaus –palvelualueen asiantuntijat osallistuivat tiiviisti TE-palvelujen käynnistämisen valmisteluun ja varmistamiseen erityisesti talouden prosessien osalta, Sitran pääosin rahoittamaan kuntalaisten osallistuminen talouden suunnitteluun -asukaspaneeli-hankkeen toteutukseen, sääntöjen ja ohjeiden päivityksiin sekä MonetTieto-talousraportoinnin käyttöönottoon.

Talous- ja omistajaohjausta työllisti myös vuoden 2024 ajan kaupungin talouden tasapainottamistyö, jossa tällä palvelualueella olivat erityisesti tasapainottamisohjelman koordinointiin, ohjaukseen ja talouden painelaskentaan liittyvät vastuut ja tehtävät. Valtuusto päätti jo talousarvion 2023 hyväksymisen yhteydessä käynnistää talouden tasapainottamisen konkreettisten ja pysyvien talouden ja toiminnan sopeutustoimenpiteiden valmistelun siten, että sopeutusten pääosa (noin 41 miljoonaa euroa) hyväksyttiin osana vuoden 2024 talousarviota. Kaupunginhallitus päätti 3.6.2024 talousarviokehityksessä vuodelle 2025 sopeutustavoitteeksi 7,7 miljoonaa euroa ja suunnitelmavuodelle 2026 sopeutustavoitteeksi 6,0 miljoonaa euroa. Vuodelle 2027 ei vielä määritetty sopeutustavoitetta käynnissä olevasta valtionosuusuudistuksesta johtuen.

Osana talouden tasapainottamistyötä keskitettiin vuoden 2024 aikana lipunmyynnin toiminnot kaupunkirakenteen palvelupisteen (uusi Jyväskylä-piste) alaisuuteen sekä maksamisen ja kassanhallinnan toimintojen kaupunkitasoinen koordinointi rahoitus- ja omistajaohjausyksikköön.

Tietojohdamisen ja raportoinnin kokonaisvaltaista kehittämistä jatkettiin aktiivisesti myös vuoden 2024 aikana kaupungin johtoryhmässä myönnetyin projektin jatkoajan mukaisesti. Vuoden 2024 aikana saatiin toteutettua talousdatan kokonaisuus (MonetTieto Talous) käyttöönotto ja jatkettiin tiedolla johtamisen koulutuksia kaupungin eri yksiköiden vastuuhenkilöille.

Vuoden 2024 aikana jatkettiin talouden sääntöjen ja ohjeistusten päivityksiä.

Tulevaan hankintalain uudistukseen valmistautuen toteutettiin konsernitarkastelu yhtiöiden tulevaisuuden näkymiä suhteessa hallitusohjelman kirjauksiin (mm. inhouse-asema ja sidosyksikköhanke) ja lainsäädäntövalmisteluun (mm. jätelain uudistus). Hankintalakiluonnoksessa sidosyksikköjen käyttöä rajoitettaisiin merkittävästi. Akuuteimmat mahdolliset omistusjärjestelyt sääntelyn muuttuessa liittyvät kaupungin omistuksista Monetra-yhtiöihin, Työterveys Aaltoon ja Tieraan.

Mustankorkean tuloksentekokykyä ja osingonmaksupotentiaalia on tarkasteltu suhteessa Mustankorkea -konsernin rakenteeseen (lakisääteiset ja markkinaehtoiset toiminnot) ja lainsäädäntöön. Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:n tuloksentekokykyä ja osingonjakopotentiaalia on tarkasteltu suhteessa yhtiön rakenteeseen (ARA-rajoitteet ja rajoituksista vapaat kohteet) ja lainsäädäntöön. Kaupunki on tehnyt omistajapoliittiset päätökset siten, että JVA:n osinko on mahdollinen ja vuoden 2024 osinkomäärä oli 1,2 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen on toteutettu järjestelyjä kaupunkikonserniin kuuluvien säätiöiden toimintaan ja asemaan. Kaupungin vastuut ovat päättyneet vuoden 2024 aikana suunnitellusti Keski-Suomen Sairaskotisäätiön ja Jyväskylän mlk:n Veteraanien Asuntosäätiön osalta (Jyväskylän mlk:n Veteraanien asuntosäätiön omistamat kiinteistöt myytiin keuhällä 2024 Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:lle ja Sairaskotisäätiön omistama kiinteistö myytiin syksyllä 2024 Keski-Suomen hyvinvointialueelle).

Tietohallinto

Kaupunginhallituksen 18.12.2023 tekemän päätöksen mukaisesti Jyväskylä ulkoisti perustietotekniikkapalvelunsa Tiera Oy:lle 1.3.2024, aiemmin neuvotellun ja kaupunginhallituksen hyväksymän

sopimuksen mukaisesti. Kaupunki toteutti osana sopimustaan liikkeenluovutuksen, jossa tietohallinnon henkilöstöä siirtyi Tiera Oy:n palvelukseen 19 henkilötyövuoden verran. Vuoden 2024 aikana käynnistettiin ja toteutettiin muutosprojekti, jossa palvelutuotanto järjestettiin sopimuksen mukaiseen kokonaisuuteen ja palvelutuotannon prosessit yhteensovitettiin Tiera Oy:n kansallisiin tuotantomalleihin. Muutosprojekti varasi merkittävän osan tietohallinnon resursseja vuonna 2024 ja oli ylivoimaisesti merkittävin muutos tietohallinnon palveluiden järjestämisen historiassa. Perustietotekniikkapalveluiden tuotanto siirtyi kokonaisuudessaan Tieran jatkuvien palveluiden tuotantomalliin 12.12.2024. Samassa yhteydessä kaupunki järjesteli uudelleen tietohallinnon organisaatiota ja tehtäviä siten, että tietohallinto kaupungin nettoyksikkönä lakkautettiin ja tilalle perustettiin 1.1.2025 alkaen kaupungin digipalvelut-yksikkö, johon keskitettiin toimialojen ja konsernihallinnon ICT-resursseja vastaamaan kaupungin digitalisaation edistämisestä, ICT-kehityksestä sekä perustietotekniikkapalveluiden hallinnasta. 1.1.2025 alkaen digipalveluiden vahvuus on 20 henkilöä.

Sidosyksikköhankintojen asema keskusteltiin ja aiheutti varautumissuunnittelua myös kaupungin tietohallinnossa. Vuoden 2025 aikana tulee arvioitavaksi nykyisten sidosyksikköhankintojen asema kaupungin IT-palveluiden järjestämisessä ja kaupunki on lähtenyt varautumaan siihen, että nykyiset sidosyksikköhankinnat joudutaan järjestelmään uudelleen todennäköisesti päivittyvän hankintalainsäädännön yhteydessä. Perustietotekniikkapalveluiden ulkoistusten säästöoletukset eivät ole tulleet täysimääräisesti toteutuneiksi ja hankintalain päivittyessä nykyistä kokonaisuutta tullaan arvioimaan ja tarkastelemaan uudelleen, jotta kaupungin IT-palvelut ovat mahdollisimman kustannustehokkaasti ja toiminnallisesti tehokkaasti järjestetyt.

Digitalisaatiota edistävien ja mahdollistavien ratkaisujen kehitystä jatkettiin suunnitelmien mukaisesti vuonna 2024, vaikka toiminnan resursseja varasivatkin ennen muuta tietohallinnon ulkoistus- ja muutosprojekti sekä TE-palveluiden haltuunotto KEHA-keskukselta. Digione-hankkeessa jouduttiin tekemään hankkeen uudelleen määrittelyä Espoon ja Tampereen irtauduttua digione-hankkeesta. Lokakuussa 2024 allekirjoitettiin päivitetty muutossopimus Tiera Oy:n ja digione-edelläkävijäkuntien kesken ja päivitetyn aikataulun mukaisesti Digione saavuttaa tuotantokäytön vuoden 2026 aikana.

Microsoftin O365-palveluiden E5-lisenssitason nosto näkyi kehitysprojektina, jossa tiedonluokittelua ja -käsittelyä kartoitettiin ja edistettiin, jotta automaattiset kyvykkyudet mm. cyberpoikkeamien hallintaan tulisivat käytettäväksi. Projekti saatiin tietosuojaan sallimissa rajoissa päätökseen ja hallintoverkon automaattiset valvontakyvykkyudet ovat tuotantokäytössä. Vastaava lisenssitason nosto huomiointiin v. 2025 ICT-investointien suunnittelussa ja tulee näkymään kehitysprojektina v. 2025 aikana.

Viestintä, markkinointi ja osallisuuspalvelut

Viestinnässä ja markkinoinnissa jatkettiin aktiivista viestintää palveluiden ja kaupunkistrategian kärkien mukaisissa teemoissa. Viestinnän keskittäminen jatkui ja yksikköön siirtyivät palveluista mm. kulttuuripalveluiden viestijät. Tiimejä tiivistettiin ja työtä jaettiin uudella tavalla, jotta henkilöstöpoistumaa pystyttiin hyödyntämään yt-neuvotteluiden jälkeen täydellä teholla. Viestinnästä poistui koko kaupungin tasolla 7,6 henkilötyövuotta, joista 2 oli keskitetyn viestinnän ja markkinoinnin vakituisia tehtäviä. Määräaikaisia tehtäviä keskitetystä yksiköstä vähennettiin 0,8 henkilötyövuotta.

Palveluviestinnässä valmistauduttiin TE-uudistuksen toteutumiseen ja TE-palveluiden sekä asiakkaiden siirtoon kaupungille. Verkkoviestinnässä käynnistettiin Intran uudistus ja verkkosivujen teknistä päivittämistä jatkettiin mm. palvelutietovarannon tietojen integroinnilla kaupungin verkkosivuille. Myös uusi haku ja sivujen automaattinen käännöstoiminto otettiin käyttöön. Kaupunkimarkkinoinnissa keskityttiin keskittämisten jälkeen kulttuuripalvelujen viestinnän ja markkinoinnin uudenjärjestelyyn ja kulttuurikaupunki Jyväskylän viestintään ja markkinointiin. Opiskelijakaupungin viestinnässä ja markkinoinnissa lisättiin yhteistyötä opiskelijajärjestöjen suuntaan. Urheiluseurojen kanssa tehtävistä markkinoinnillisista yhteistyösopimuksista leikattiin 30 %. Tapahtumien markkinointisopimusten kriteeristöä tiukennettiin ja arvoja tarkasteltiin uudelleen. Tapahtumayhteistyösopimukset siirrettiin koko kaupungin tasolla käyttöön otettuun avustusjärjestelmään. Näin lisättiin arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Jyväskylässä vuosi 2024 oli suur tapahtumien huippuvuosi. Viestinnän ja markkinoinnin sekä seurojen tai yhdistysten yhteistyössä hakemien tai valmistelemien Talviurheilun SM-viikon, pesäpallon

Itä–Länsi-ottelun, Kuninkuusravien ja Secto Rally Finlandin yhteenlaskettu kävijämäärä nousi yli 150 000 ja rahaa tapahtumat jättivät alueelle noin 50 miljoonaa euroa.

Rallien järjestäjän AKK:n kanssa jatkettiin tiivistä yhteistyötä ja tehtiin panostuksia maksuttomaan oheisohjelmaan. Vuonna 2023 kokeiltu rallien avaus eli Ceremonial Start sai jatkoa 2024, kun maksuton avajaistapahtuma järjestettiin Jyväskylän Satamassa. Tapahtuma keräsi alueelle tuhansia kävijöitä ja satoja lapsiperheitä. Rallien kustannuksia katettiin neuvottelemalla Keski-Suomen Liiton kanssa uusi sopimus, jossa kustannuksia kohdennettiin liitolle 20 % edellisvuotta 2023 enemmän.

Kongressien ja kongressivieraiden määrässä Jyväskylässä nähtiin kaikkien aikojen ennätysvuosi. Kansainvälisiä kokous- ja kongressivieraita Jyväskylään saapui yli 5 800 jättäen alueelle arviolta 5–6 miljoonan euron matkailutulon. Tulevien vuosien kongressihakua jatkettiin aktiivisesti ja näyttää siltä, että kongressitoiminta Jyväskylässä on nousemassa uudelle tasolle. Hakuja koordinoidaan viestinnän ja markkinoinnin yksiköstä.

Osallisuuspalveluissa haettiin Sitralta rahoitusta Kuntalaisten osallistuminen talouden suunnitteluun -kokeiluun, jonka avulla toteutettiin Jyväskylän ensimmäinen asukaspaneelikokeilu. Kokeilun tavoitteena oli tarjota kuntalaisille mahdollisuus tuoda näkemyksensä vuoden 2024 talouden tasapainotamistoimenpiteiden arviointiin ja vuoden 2025 talousarvion suunnitteluun. Kokeilussa käytettiin puntaroivaa kansalaispaneelia uutena osallistumismenetelmänä ja kehitettiin siten kaupungin asukasosallisuuden muotoja ja haettiin oppeja talouden suunnittelun osallisuustyöhön.

Osallisuuspalveluissa luovuttiin Huhtasuon lähipalvelupisteestä. Vapaaehtoistoiminnan palveluita tiivistettiin ja hyvinvointialueelle tehdystä koordinaatiotyöstä luovuttiin. Samalla henkilöstömäärää osallisuuspalveluissa sopeutettiin (-1 htv). Jäljelle jääneillä lähitaloilla Keskustan Kortteliklubilla ja Piippurannan Klubitalolla saavutettiin kävijäennätykset, kun vuoden 2024 aikana taloille tehtiin yli 36 000 käyntiä yli 2 200 tilaisuudessa. Vapaaehtoistoiminnan palveluissa välitettiin yli 2 200 vapaaehtoistehtävää, järjestettiin 14 koulutusta uusille vapaaehtoisille sekä järjestettiin vapaaehtoistoiminnan messut sekä asiantuntijaseminaari yhdessä valikkoverkoston kanssa. Osallisuuspalveluissa luovuttiin Fifty-Sixty-rahoituskokeilusta sekä asuinalueillat laitettiin tauolle niiden tehokkuuden arvioinnin ajaksi.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Elinkeino- ja työllisyyspalvelujen toimiala muodostuu kahdesta palvelualueesta, elinkeinopalveluista ja työllisyyspalveluista. Tilikaudella 2024 elinkeinopalveluihin kuuluivat Yritysympäristön kehittäminen, Yrityspalvelut ja Visit Jyväskylä Region -palveluyksiköt. Työllisyyspalveluiden palvelualue jakautui neljään palveluyksikköön, joita ovat Alkupalvelut ja palvelutori, Rekry- ja urapalvelut, Osamisen palvelut sekä Työkyvyn vahvistaminen. Työllisyyspalvelualueeseen kuuluu myös sekä International House Jyväskylä -toimintoyksikkö. Toimialan tukena on talouden ja hallinnon palveluyksikkö. Lisäksi toimiala saa tukea konsernihallintoon keskitetystä viestintä, markkinointi ja osallisuuspalveluyksiköstä.

Toimialan yhteiset, hallinto ja talous

Toimialan yhteisiin kuluihin kuuluvat toimialajohtajan, talous- ja hallintoyksikön sekä elinkeino- ja työllisyysjaoston toiminnasta syntyvät kustannukset. Lisäksi toimialan yhteisissä kuluissa raportoidaan kunnan rahoitusosuus työttömyysuista aiemmin nimellä työmarkkinatuen kuntaosuus, palvelualueiden avustukset sekä toimialalle kohdistuva Kevan tasausmaksu.

Talous- ja hallintoyksikössä on toimialan yhteiset tukipalvelut johtamisesta ja kehittämisestä taloudenhallintaan ja raportointiin. Yhteisillä hallinnon ja talouden prosesseilla varmistetaan toiminnan suunnitelmallisuus, lakisääteisten ja hallinnollisten määräysten täyttyminen sekä laaja-alaisen hanketoiminnan talouden hallinta ja raportointi. TE2024-uudistukseen, sekä sopeuttamistoimenpiteisiin liittyvät valmistelutyöt työllistivät talous- ja hallintoyksikköä kuluneen tilikauden aikana merkittävästi.

Elinkeino- ja työllisyysjaosto kokoontui tilikauden aikana 10 kertaa. Merkittävimmät tilikauden aikana tehdyt päätökset koskivat mm. toimialan sopeuttamistoimenpiteitä sekä muutokset TE-palvelu-uudistukseen liittyen.

Työmarkkinatuen kuntaosuus muodostaa suurimman osan Elinkeino- ja työllisyyspalvelujen toimialan määrärahasta ja se on raportoitu toimialan yhteisissä kuluissa. Työmarkkinatuen kuntaosuus kehittyi 2024 vuoden aikana epäsuotuisasti suhteessa vuoden 2024 talousarvioon. Lopullinen työmarkkinatuen kuntaosuus oli 20,0 miljoonaa euroa.

Visit Jyväskylä Region

Visit Jyväskylä Regionin vuosi 2024 eteni Keski-Suomen matkailustrategian ja suunnitellun toimintasuunnitelman mukaisesti. Kotimaan matkailussa alue on pystynyt nostamaan kotimaisten matkailijoiden osuutta jopa koronaa edeltävästä tasosta. Kansainvälinen matkailu on palautunut hitaammin, mutta kansainvälinen kysyntä on kuitenkin kasvanut ja tärkeitä mediaosumia kansainvälisessä mediassa on saatu. Maaliskuussa Visit Jyväskylä Regionin hallinnoinnissa käynnistettiin myös kolmevuotinen EAKR-rahoitteinen Kestävää kansainvälistä saavutettavuutta Keski-Suomeen –hanke.

Vuosi 2024 oli VJR:n viimeinen sopimusvuosi Keski-Suomen matkailuyhteistyön osalta kaudella 2022–2024. Vuoden aikana neuvoteltiin seuraavasta kolmivuotisesta matkailun yhteistyökaudesta Keski-Suomen kuntien kanssa. Haasteellisesta kuntataloustilanteesta huolimatta sopimukset vuosille 2025–2027 solmittiin 12 muun K-S kunnan kanssa. Visit Jyväskylä Region jatkaa maakunnan virallisena matkailun alueorganisaationa ja DMO:na (Destination Management Organization) myös seuraavat kolme vuotta.

Vuoden aikana teetetyn matkailun tulo- ja työllisyystutkimuksen mukaan Jyväskylässä matkailutulon kasvu oli suurten kaupunkien vertailussa toiseksi suurinta heti Helsingin jälkeen, nousua edelliseen vuoteen kertyi 12,5 %. Kokonaisvertailussa Jyväskylä on suurten kaupunkien kesken sijalla viisi. Myös Keski-Suomen matkailutulo oli edelleen kasvusuuntainen, kasvua vuoden takaiseen tutkimukseen tuli noin 1 %. Jyväskylän välitön matkailutulo vuonna 2024 oli 246 miljoonaa euroa (kokonaisvaikutus 244 miljoonaa euroa) ja Keski-Suomen välitön matkailutulo 389 miljoonaa euroa (kokonaisvaikutus 543 miljoonaa euroa). Matkailun aikaansaamat välittömät henkilötyövuodet ovat pysyneet maakunnan osalta samoissa lukemissa verrattuna vuoden takaisiin. Keski-Suomen osalta työllisiä matkailupalveluissa oli 1 612 (htv), josta Jyväskylän osuus oli 1 091 (htv).

Yritysympäristön kehittäminen

Yritysympäristön kehittäminen vastaa innovaatioekosysteemyöstä ja kaupunkikehitysalustoista. Työ- ja elinkeinoministeriön Ekosysteemisopimuksen tähänastisten hankkeiden kokonaismäärä on 15. Hankkeiden tavoitteena on vahvistaa korkeakoulujen ja yritysten välistä yhteistyötä ja lisätä TKI-panostuksia. Vuonna 2024 ekosysteemyöhön osallistui 359 eri organisaatiota. Kansainvälisen liiketoiminnan kehittämiseksi solmittiin Innovation Bridge yhteistyösopimus Bizkaia Beazin kanssa, International Venture Academyssa ja Business Rallyn Investor Day:ssa tarjottiin sijoittajaohjelma yhteensä 16 yritykselle, Seed Village kiihdyttämöohjelmassa korkeakoulujen ja elinkeinopalveluiden tarjoamaan TKI-sparraukseen osallistui 20 yritystä. Uusina kärkinä nousivat vetyekosysteemi ja Toyota Mobility Foundationin kanssa käynnistytävä yhteistyö, Natoon ja puolustusteollisuuteen liittyvät arvoverkkotyö sekä kestävien kuitujen tema.

Kankaalla valmistui yksi asuinrakentamisen kohde ja loppuvuodesta käynnisteltiin kahta uutta. Asukasmäärä kasvoi noin 1 500 asukkaaseen, yrityksiä alueella toimii reilut 30 kappaletta ja työpaikkoja on vajaa 1 200. Maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa oli hiljainen vuosi, eikä uusia kaava-alueita avattu tai asemakaavoitusta käynnistetty, johtuen VT4:n maankäyttöön tuomista epävarmuustekijöistä. Yhteistyö Kankaalla sijaitsevien yritysten kanssa jatkui myös vuoden 2024 aikana. Kankaan asukkaiden kanssa yhteistyö jatkui ja tapahtumia toteutettiin edelleen yhteistyössä Kankaan Palvelu Oy:n kanssa. Loppuvuodesta aloitettiin Viisaan Kankaan tavoitteiden päivitystyö, joka jatkuu vuonna 2025.

Hippoksen uuden rakennuskokonaisuuden osalta kaupunginvaltuusto hyväksyi rahoitusmallin, jossa kaupunki vuokraa tytäryhtiönsä kautta Liikuntakeskuksen ja Jääurheilukeskuksen. Kaupunginvaltuuston päätöksestä jätettiin valitus hallinto-oikeuteen, jonka käsittely on kesken. Hippoksen suunnittelua jatketaan valituskäsittelystä huolimatta. Osaamiskeskuksen rahoitusneuvottelut jatkuvat ja kaupunginhallitus hyväksyi Jääurheilukeskuksen suunnitelmien myymisen Jyväskylän Jäähalli Oy:lle valmistelun etenemisen turvaamiseksi.

Kaupunkikeskustan kehittämisessä käynnistyi kulttuuriyksiköiden tilaratkaisujen jatkosuunnittelu Lyseon kulttuurikortteliin sekä nykyisen pääkirjastorakennuksen luovan talouden keskuksen suunnittelu ja kumppanihakui. Keskustan kehittämishankkeessa tehtiin lisäksi työtä Ydinkeskustojen kestävä tulevaisuus -kaupunkiverkostohankkeessa sekä Jyväskylän kaupungin kulttuuripalveluiden kanssa kansallisessa KUDOS-hankkeessa. Uutena keskustan kehittämiseen kohdistuvana verkostohankkeena alkoi Good Cities -hanke, jossa on mukana kumppanikaupunkeja eri puolilta Eurooppaa.

Yrityspalvelut

Yritysten taloudellinen tilanne on ollut heikko, vuonna 2024 noin 300 yritystä lopetti toimintansa tai toimipisteensä Jyväskylässä. Vuonna 2024 Jyväskylän kaupungin sijoittumispalveluiden avulla kaupunkiin sijoittui eri puolilta Suomea 5 uutta yritystä, määrä on vähentynyt puoleen edellisistä vuosista. Nämä yritykset tekivät Jyväskylään reaali-investointeja noin 4,6 miljoonan euron edestä toimipaikkojensa perustamisen yhteydessä. Työllisyysvaikutukset Jyväskylään ja ympäristökuntiin ovat noin 21 htv uusia työpaikkoja ja kertaluonteiset/rakennusaikaiset työllisyysvaikutukset tulevat olemaan noin 38 htv. Yritystonttimarkkinoinnin prosessia tehostettiin yhdessä kaupunkirakennepalveluiden kanssa ja sitä pilotoitiin mm. Lintukankaan uuden yritysalueen kehittämisessä. Lintukankaalle saatiin yksi merkittävä paikallinen sijoittaja sekä vuoden 2024 alkaneita yritystonttineuvotteluita jatketaan edelleen. Myös tonttien varaaminen ja kysyntä oli heikkoa vuonna 2024.

Vuonna 2024 Yritystehtaan hautomoon hyväksyttiin 12 uutta yritystä. Kokonaismäärä hautomopalveluissa oli 24 yritystä. Yrittäjävalmennuksessa aloitti 21 yritystä, joista 18 jatkaa edelleen valmennuksessa.

Aloittavien yritysten palveluissa oli jyvaskyläläistä 325 asiakasta, jotka perustivat 156 yritystä ja 169 työpaikkaa. Jyväskylän yrittäjäyhdistysten kanssa toteutettiin jälleen "Samassa veneessä"-yritystapahtuma yrittäjien ja kaupungin viranhaltijoiden yhteistyön vahvistamiseksi.

Työllisyyspalvelut

Vuonna 2024 työllisyystilanne jatkui haastavana. Avoimien työpaikkojen määrä oli edelleen laskussa ja työnhakijoiden määrä kasvussa. Joulukuussa työttömyysaste oli Jyväskylässä 15,4 %. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa 11 097 (ml. kokoaikaisesti lomautetut). Lomautusten määrä kääntyi vuoden 2024 aikana vähäiseen laskuun.

Työllisyyspalveluiden asiakasmäärä jatkoi kasvuaan ylittäen kesäkuussa 13 000 asiakkaan määrän. Vuoden lopussa asiakkaita oli 13 200. Avoimien työpaikkojen määrä laski lähes kolmanneksella (32 %) vuoden 2023 tasoon nähden. (Vertailu vain tammi-toukokuuta, tilastoinnissa ongelmia (TEM) loppuvuoden osalta). Samalla sekä työttömien työnhakijoiden että pitkäaikaistyöttömien määrät kasvoivat. Asiakkaiden työhaun päättymisiä oli yhteensä 7 215 (6 337) ja alkaneita koulutuksia 1 803 (1 797).

Palveluissa oli lokakuussa 2024 yhteensä 3 530 kuntakokeilun jyvaskyläläistä asiakasta (3 538 v. 2023). Työvoimakoulutuksessa (728), työkokeilussa (309) ja starttirahalla (68) oli enemmän asiakkaita kuin vuotta aiemmin. Sen sijaan palkkatuella (734), omaehtoisissa opinnoissa (823) ja kuntouttavassa työtoiminnassa (735) oli vähemmän asiakkaita kuin vuotta aiemmin.

Työllisyyspalveluissa jatkettiin vuonna 2024 lakisääteisten palveluiden ohella kaupungin omia palveluhankintoja osana asiakkaiden palvelutarjontaa. Dynaamisella pienhankintamenettelyllä hankittuihin valmennuksiin osallistui 412 asiakasta vuoden 2024 aikana. Kaupungin työnhakijoille hankkimien valmennusten sisältöjä kehitettiin ja pilotoitiin osana TE-uudistukseen valmistautumista parhaiden hankintatapojen sekä palvelutuotteiden löytämiseksi.

Työllisyyspalveluiden palvelutorilla toimivassa uusien asiakkaiden alkupalvelussa toteutetaan uusien asiakkaiden neuvonta- ja ohjauspalvelua. Uudet asiakkaat kohdataan pääsääntöisesti kasvokkain 5 arkipäivän sisällä alkuhaastattelussa, jossa kartoitetaan asiakkaan tilanne ja palvelutarpeet, kerrotaan asiakkaalle sopivista työ- ja palvelumahdollisuuksista ja laaditaan yhdessä asiakkaan kanssa työllistymissuunnitelma. Asiakkaille on kehitetty Työllisyyden palvelutorille erilaisia palvelukonsepteja, johon asiakas voi tulla keskustelemaan ja kuulemaan vinkkejä työnhakuunsa ja urasuunnitelmiinsa liittyen. Työllisyyspalveluissa järjestetään erilaisia tapahtumia työllistymisen ja palveluihin ohjautumisen tehostamiseksi ja tapahtumiin on luotu konseptit tapahtumien markkinoinnin ja asiakasviestinnän tehostamiseksi.

Vuoden 2023 alussa käynnistynyt hyvinvointialueuudistus ja sen vaikutukset näkyivät erityisesti monialaisten palvelutarpeen omaavien asiakkaiden palveluprosesseissa vuoden 2024 aikana. Erityisesti asiakkaiden pääsy kuntouttavaan työtoimintaan on ollut haasteellista ja palveluihin on muodostunut koko vuoden ajan jonoa. Aktivointisuunnitelmien laatiminen monialaisesti on prosessina kehittynyt vuoden aikana. Asiakasprosessien hajaantuminen useammalle toimijalle pitkittää asiakkaan palvelutarpeen mukaisen suunnitelman toteutumista ja mahdollista työllistymistä.

Työllisyyspalveluissa toukokuussa 2023 käynnistyneessä Digitaitoja työmarkkinoille -hankkeessa jatkettiin alle 30-vuotiaalle työnhakija-asiakkaille suunnattujen palveluiden kehittämistä ja otettiin käyttöön digitaalinen oppimisalusta. Hanke päättyy 31.7.2025. Hankkeen rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto.

Palkkatukityöllistäminen toteutui 2024 vuonna kaupungilla samankaltaisesti kuin aiempina vuosina. Työ- ja oppisopimisyksikön toiminnan päättyminen samaan aikaan työllisyyden kuntakokeilun kanssa heijastui toimialan omaan työllistämiseen loppuvuoden aikana. Työllisyyskokeilussa tehtiin palkkatuki- ja starttirahapäätöksiä osana työllisyyskokeilun tehtäviä. Olennaista on tiivis yhteistyö yrityspalvelujen yrityskoordinaattoreiden kanssa. Palkkatuen rahoitus tuli TEMistä, budjetoinnin hoiti ELY ja maksatuksen hoiti KEHA. Kaupungille työllistämisen nettokulu on ollut vuonna 2024 n. 2,3 miljoonaa euroa.

TE-palvelut 2024 –uudistuksen valmistelu

Te-palvelu uudistusta valmisteltiin koko vuosi 2024. TEM myönsi tuleville työvoimaviranomaisille rahoitusta valmistelun toteuttamiseksi.

Valmisteluun resurssointiin 3 htv:n verran työpanosta. Valmistelun ohjausryhmänä toimi kaupungin johtoryhmä, jolle valmistelun etenemisestä raportointiin säännöllisesti.

Valmisteluryhmiä oli kuntien järjestämisvastuu, talous- ja hallinto, henkilöstö, viestintä, tiedolla johtaminen, palvelut ja prosessit, elinkeinopalvelut ja yhdyspinnat, hankinnat, toimitilat ja tietojärjestelmät. Valmisteluryhmissä oli laaja-alaisesti mukana asiantuntijoita sekä kaupungin organisaatiosta että sidosryhmistä.

International House Jyväskylä

International House Jyväskylä vastaa kotoutumisen alkuvaiheen palveluista ja vieraskielisten työnhakijoiden työllisyyttä edistävästä palveluista laajasti. Haasteellinen työllisyystilanne näkyi myös ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrän kasvuna vuoden 2024 aikana. Ulkomaalaisten aktivointiaste laski edellisvuodesta, mikä viittaa siihen, että työttömien osuus työnhakijoista on noussut matalasuhdanteen myötä. Ulkomaan kansalaisten aktivointiaste on korkeampi kuin kaikilla työnhakijoilla yhteensä: Jyväskylässä 1–11/24 kuukauden lopussa keskimäärin 44,7 % (TEM työnvälitystilasto 4 251) ja ulkomaalaisten työnhakijoiden pitkäaikaistyöttömyys on harvinaisempaa kuin suomalaisten. International House Jyväskylä vastasi kuntakokeilussa koko kuntakokeilun alueen vieraskielisten työnhakija-asiakkaiden palvelusta. Asiakasmäärä oli noin 2 500. Tilapäisen suojelun piiriin kuuluvia työnhakija-asiakkaita ollut kuntakokeilussa keskimäärin 600 asiakasta. Kotikunta ei ole edellytys työllisyyspalveluihin tilapäisen suojelun piiriin kuuluvien osalta.

Kesäkuussa tuli EU-tasoinen päätös tilapäisen suojelun jatkamisesta sotaa pakeneville ukrainalaisille 4.3.2026 saakka. Vuoden 2024 aikana Suomeen saapuvien ukrainalaisten määrä on laskenut, mutta muodostaa kuitenkin edelleen merkittävän osan maahanmuutosta. Osa tilapäisen suojelun piirissä olevista on edelleen vastaanottokeskuksissa. Valtaosa vastaanottokeskusten tilapäisen suojelun asiakkaista voisi halutessaan välittömästi hakea kotikuntaoikeutta ja siirtyä kuntaan asumaan. Jyväskylään kotikuntaoikeuden haki vuoden 2023 aikana 532 ja vuoden 2024 aikana 497 asiakasta. (Lähde: Keski-Suomen ELY-keskus 31.1.25).

Kotoutumisen edistämisen lakiuudistus (KOTO24) tulee voimaan samaan aikaan TE-uudistuksen kanssa vuoden 2025 alussa. Tähän liittyen International House Jyväskylä vastasi Keski-Suomen ELY-keskukselle toimitetusta alkuvaiheen kotoutumispalveluja kuvaavan asiakirjan laadinnasta. Valtion kotoutumislain mukaisten korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on järjestetty kotoutumislain 13 §:n mukaiset palvelut ja kunta on tehnyt kotoutumislain 42 §:ssa kuntaan osoittamista koskevan sopimuksen ELY-keskuksen kanssa. Vuonna 2024 kuntapaikkojen lukumäärä oli 150.

Vuoden 2025 alusta lakisääteisenä palveluna kunnan tulee järjestää monikielisiä yhteiskuntaorientaatioita uusille kotoutuja-asiakkaille. Palvelua pilotoitiin vuoden 2024 aikana valtion erityisavustuksella ohjaus- ja neuvontatoiminnan rahoituksella. Valtion erityisavustusta Osaamiskeskustoimintaan hyödynnettiin mm. maahanmuuttaneiden uraohjauksen yksilö- kuin ryhmäpalvelujen kehittämisessä.

MILEstone-hankkeessa on tehty yhteistyötä kolmansista maista tulevien työmarkkinaintegroitumisen kehittämiseksi Talent Central-verkostossa. Verkoston tavoitteena on kehittää alueen veto- ja pito-voimaa sekä kansainvälisen osaamisen hyödyntämistä. Verkosto kokoaa yhteen alueen eri toimijoita, kuten Jyväskylän yliopiston, Jyväskylän ammattikorkeakoulun, järjestöjä ja viranomaisia.

Sivistys

Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto

Sivistyksen toimialan yhteisten palvelujen ja hallinnon kokonaisuuteen kuuluvat palveluohjaus- ja asiantuntijatiimit sekä TVT-toiminta, sivistyspalvelujen ja kasvun ja oppimisen hallinnolliset palvelut sekä toimialan keskitetty talousyksikkö. Lisäksi kasvun ja oppimisen palvelujen keskitettyjä hankkeita sekä konsernihallinnon vyörytyseriä seurataan yhteisten palvelujen kokonaisuudessa.

Palveluohjaustiimin tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen palveluohjaus ja asiakasmaksut, yksityisen varhaiskasvatuksen valvontavastuu sekä erilaiset lain-säädännön muutoksiin ja hallintoon liittyvät valmistelutehtävät. Toiminnanohjausjärjestelmän uudistus Efficasta Edlevoon jatkui kuluneen vuoden aikana. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjausta, neuvontaa ja valvontaa toteutettiin vuosikello-suunnitelman mukaisesti. Painopisteinä olivat laadun arviointi ja varhaisen tuen asiat. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin ja palvelusetelin enimmäisarvoihin tuli indeksitarkistukset 1.8.2024 alkaen, jolloin kaikille perheille tehtiin uudet päätökset. Myös Jälkkäri-maksun puolittamisen perusteena olevat tulorajat muuttuivat 1.8.2024 alkaen.

Kasvun ja oppimisen TVT-tiimi vastasi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lakisääteisistä oppilas- ja asiakasrekistereistä, tilastoinnista ja raportoinnista sekä ICT-tukipalveluista ja niiden kehittämisestä yhteistyössä Tietohallinnon ja palveluntarjoajien kanssa. Merkittävin vuonna 2024 tiimin työhön vaikuttanut muutos oli kaupungin tekemä päätös perustietotekniikkapalveluiden ulkoistamisesta Tieralle v. 2025 vaihteeseen mennessä. Tämä muutosprojekti toteutettiin vuoden 2024 aikana. Samaan aikaan resursseja suunnattiin myös kaupungin ICT-palveluiden organisoitumiseen uudeksi Digi-palvelut -yksiköksi. Tämä yksikkö yhdistää entisen tietohallinnon ja TVT-tiimin henkilöstön. Toimenkuvat muuttuvat Kasvun ja Oppimisen sijaan laajemmin koko Sivistyksen toimialaa palvelevaksi. Varhaiskasvatuksen järjestelmien osalta käynnistettiin muutosprosessi Efficasta Edlevoon, joka on palveluntarjoajan (Tieto) pakollinen vaatimus.

Jyväskylän kaupunki on mukana seitsemän suuren kaupungin ja kuntien Tieran yhteisessä DigiOne-hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on luoda oppimisen ja koulutuksen järjestelmiä yhteen kokoava valtakunnallinen digitaalinen palvelualusta. DigiOne-hankkeessa kehitetään perusopetuksen oppilashallinnon, opetuksen sekä kodin ja koulun yhteistyön sähköisiä palveluita. Jyväskylässä on kolme pilottikoulua (Huhtasuon yhtenäiskoulu, Keltinmäen koulu ja Puistokadun päiväkotikoulu). Pilotointia ja testausta on tehty lukuvuonna 2023–2024, myös hyväksyntätestausta palvelun valmiisiin osiin. DigiOne-hanke on edelleen viivästynyt ja käyttöönotto on alkamassa syksyllä 2025. Merkittävä syy aikataulun muutokselle on kahden kunnan (Espoo ja Tampere) vetäytyminen hankkeesta ja siitä seuranneet hankkeen muutosneuvottelut sekä uuden hankesopimuksen laatiminen. Lisäksi aikatauluun ovat vaikuttaneet lakisääteiset muutokset (esim. oppimisen tuen lakiuudistus) ja hankkeessa tehdyt sisällölliset päätökset esim. huoltajasovelluksen ja tietoturvan kehittämiseen liittyen. Syksyllä 2024 Kuntien Tiera otti päävastuun hankkeen ICT-projektin toteuttamisesta. Uudessa sopimuksessa ei sovittu kuntien lisärahoitusta tuotekehitykseen.

Kasvun ja oppimisen asiantuntijatiimin vastuulla olleet kehittämisprosessit liittyivät erityisesti Kasvun ja oppimisen kehittämisohjelman 2023–2025 toimenpiteiden edistämiseen, joista vuonna 2024 keskeisimpiä toimenpiteitä olivat tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä tuen kehittämissuunnitelman laadinta ja toimeenpano. Kehittämisohjelma on ohjannut yksiköiden kehittämistä lukuvuosi- ja toimintasuunnitelmien sisältöjen avulla. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja nuorisopalveluiden yksiköihin laadittiin vuorovaikutuksen pelisäännöt ja toimintatavat henkilöstölle ja niitä arvioidaan säännöllisesti. Hyvinvoinnin vuosikelloa on juurrutettu osaksi arkea kouluttamalla ja tuottamalla tukimateriaalia. Tämän lisäksi muun muassa päivitettiin ohjaavia asiakirjoja, suunniteltiin joustavaa ohjaajaresurssia ja sen kohdentamista sekä osallistuttiin laadun arviointiin ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Yhtenäisen opinpolun kehittämistyön tueksi aloitettiin pedagogisen käsikirjan työstäminen.

Asiantuntijatiimi vastasi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen hankekokonaisuudesta. Vuonna 2024 hankerahoituksella edistettiin koulutuksellista laatua ja tasa-arvoa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen indikaattorialueilla. Laadun ja tasa-arvon erityisavustus kohdennettiin

täysimääräisesti kasvua ja oppimista tukevan henkilöstön palkkaamiseen, minkä avulla voitiin vahvistaa yksilöllistä oppimisen tukea ja pienentää ryhmäkokoja. Korona-avustusta suunnattiin erityisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka tukivat poikkeusolojen aikana erityisiä haasteita kohdanneita lapsia ja oppilaita. Avustusrahalla palkattiin muun muassa varhaiskasvatuksen opettajia, erityisavustajia, perusopetuksen erityisopettajia ja kasvatusohjaajia, joiden avulla tukea saatiin yksilöllisesti kohdistettua lapsiin ja oppilaisiin, joiden oppimiseen poikkeusolot olivat erityisesti vaikuttaneet.

Vuoden 2024 aikana varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa yhtenäistettiin toimintamalleja, joiden avulla edistetään lasten, nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia sekä väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaista toimintaa (vkhs-malli). Sekä hyvinvoinnin vuosisello että vkhs-malli otettiin käyttöön kaikilla toimialoilla syksyn 2024 aikana.

Osana sivistyspalveluiden talouden ohjauksen kehittämistä aloitti toimialalla keskitetty taloustiimi maaliskuussa 2024. Yhteistoimintaneuvotteluiden tuloksena taloushallinnon henkilöstöä tiivistettiin ja koko toimialan talouden tehtävät, pois lukien Jyväskylä Sinfonia ja kaupunginteatteri, keskitettiin yhteen yksikköön. Keskitetyn taloustiimin tehtäviin kuuluvat toimialatasoiset talouden suunnittelun, seurannan ja ohjauksen sekä maksuliikenteen (osto- ja myyntilaskutuksen) tehtävät. Yksikössä työskentelee tällä hetkellä 11 talouden ammattilaista. Vuoden 2024 aikana talouden tehtävänimikkeitä sekä tehtäväkuvia yhdenmukaistettiin ja toimintaprosesseja lähdettiin kehittämään yhdenmukaiseksi. Uusi toimintamalli on osoittautunut tehokkaaksi ja tarjoaa paremman tuen palvelualueen talouden johtamiseen.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Vuonna 2024 kunnallisten palvelujen piirissä oli keskimäärin 5 568 lasta kevättoimintakaudella ja 5 148 lasta syystoimintakaudella. Yksityisissä palveluissa lapsia oli vastaavasti kevätkaudella keskimäärin 1 355 ja syyspuolella 1 304. Kotihoidontukea sai noin 1 331 lasta kuukausittain. Joulukuussa 2024 palvelujen piirissä olevien lasten osallistumisaste 87,2 prosenttia on pysynyt lähes samana edellisvuoteen verrattuna (joulukuussa 2023 87,4 prosenttia). Alle 3-vuotiaiden lasten osallistumisaste on hieman laskenut 68,1 prosentista (joulukuu 2023) 67,7 prosenttiin (joulukuu 2024).

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut nousivat 1.8.2024 indeksitarkistuksen myötä. Tulokertymä toteutui 870 000 euroa suurempana kuin talousarviossa ennustettiin. Syystoimintakaudella noin 55 prosenttia kunnallisten palvelujen piirissä olevista lapsista oli maksuttomassa varhaiskasvatuksessa. Vastaavasti noin 51 prosenttia yksityisten palvelujen piirissä olevista lapsista oli maksuttomassa varhaiskasvatuksessa.

Cygnaeuksen päiväkodista luovuttiin uuden Keskustan päiväkotikoulun rakennushankkeen vuoksi. Voionmaan väistöpäiväkotitoi aloitti 1.8.2024, ja sinne ohjattiin keskustan alueen 5–6-vuotiaita lapsia. Näillä järjestelyillä muihin keskustan alueen päiväkoteihin saatiin hoitopaikkoja 1–4-vuotiaille. Salmirannan esiopetusyksiköstä luovuttiin, ja esiopetus siirtyi Onnimannin päiväkotiin. Gradian Priimus-kampuksella aloitti 1.8.2024 kaksi 12 lapsen perhepäivähoitoryhmää. Lahjaharjun päiväkodin tilalle aloitettiin rakentamaan uutta Lohikosken päiväkotia. Kivistön päiväkodin ja Keskustan päiväkotikoulun suunnittelut etenivät aikataulun mukaisesti. Suunnitelmien mukaan Lohikosken päiväkotitoi avautuisi 1.8.2025 ja Kivistön päiväkotitoi ja Keskustan päiväkotikotikoulu avautuisivat 1.8.2026.

Yksityisen varhaiskasvatuksen paikkojen määrä väheni, kun Jyskässä toiminut yksityinen Elämyspäiväkotitoi Kuusenärkkäät siirtyi marraskuussa 2024 kaupungin omaksi toiminnaksi. Lisäksi toiminta päättyi Norlandian Aurinkosaari ja Sportti päiväkodeissa 31.7.2024. Palvelusetelin enimmäisarvoon tehtiin 1.8.2024 indeksitarkistus. Palvelusetelin enimmäisarvoon tehdyn indeksitarkistuksen myötä kaikille yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasperheille tehtiin uudet palvelusetelin arvopäätökset. Vuoden 2024 alusta voimaan tulleen lastensuojelu- ja varhaiskasvatuslain muutoksen mukaan lasten suojelun tukitoimena sijoitetun lapsen kotikunta on velvollinen maksamaan lapsen sijoituspaikan sijaintikunnalle varhaiskasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen. Asiakaspalvelujen ostoissa ja palvelusetelin enimmäisarvossa tapahtuneet muutokset vaikuttivat niin, että talousarvio ylitettiin 1,4 miljoonaa euroa.

Talouden tasapainottamiseen liittyen koulujen loma-aikoihin sijoittuvia varhaiskasvatuksen päivystyspalveluja tiivistettiin kesätoimintakaudesta alkaen. Kesäkuun alussa pienempien päiväkotien

toiminta siirtyi isompien päiväkotien yhteyteen. Heinäkuussa oli avoinna kuusi päiväkotia, ja vuoro-
hoito oli keskitetty Tapiolan päiväkotiin. Muina koulujen loma-aikoina Tapiolan päiväkodin lisäksi
kaupungissa oli avoinna alueellisesti yksi päiväkoti. Syyskaudella aloitettiin suunnittelu johtamisjär-
jestelmän tiivistämisestä, jonka tavoitteena oli talouden säästöt, perustehtävien kirkastaminen ja esi-
henkilöalueiden johtamistyön yhdenmukaistaminen.

Valtakunnallinen kaksivuotisen esiopetuskokeilu päättyi toukokuussa 2024. Jyväskylä oli mukana
kokeilussa. Kokeilun toteuttamista ja pidemmän esiopetuksen vaikutuksia lasten oppimisvalmiuksien
ja taitojen kehittymiseen on seurattu kokeilun aikana ja seurantaa jatketaan esiopetuskokeilun päät-
tymisen jälkeen koulun alkuvuosiin saakka.

Henkilöstöä on koulutettu pienten lasten pedagogiikkaan, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitel-
miin, monikielisten lasten varhaiskasvatukseen ja katsomuskasvatukseen. Kasvun ja oppimisen
tuen asiantuntijat ovat tarjonneet konsultaatiota työyhteisöissä ilmenneisiin lasten erityisen tuen tar-
peisiin.

Perusopetuksen palvelualue

Jyväskylän kaupungin perusopetuspalvelut vastaa perusopetuksen järjestämisestä kaupungin pe-
ruskouluissa. Palvelualueeseen kuuluvat perusopetuksen koulut, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä
kieli- ja kulttuuriryhmien opetus. Vuonna 2024 perusopetusta järjestettiin 38 kouluyksikössä ja kau-
pungin kouluissa opiskeli vuoden lopussa yhteensä 12 481 oppilasta. Oppilasmäärä väheni vuoden
aikana 76 oppilaalla, mutta maahanmuutto tasoitti laskua. Suomi toisena kielenä -oppilaiden määrä
kasvoi aikavälillä 1.8.2023-1.8.2024 yhteensä 290 oppilaalla.

Jyväskylän kaupunkistrategiassa 2022–2025 on asetettu tavoitteeksi, että kaupunki sijoittuisi perus-
opetuksen resurssoinnissa asukaslukuun suhteutettuna viiden parhaan joukkoon Suomen kymme-
nen suurimman kaupungin vertailussa. Vuodelle 2024 kohdistetut talouden tasapainottamistoimen-
piteet, kuten tuntijaon pienentäminen, koulunkäynninohjaajien määrän vähentäminen, aine-, tarvike-
ja tavaramäärärahan supistaminen estivät kuitenkin tavoitteen saavuttamisen.

Osana kasvun ja oppimisen palveluiden kehittämisohjelmaa laadittiin kasvun ja oppimisen tuen ke-
hittämissuunnitelma vuosille 2024–2026. Suunnitelman tavoitteena on kehittää toimintaympäristön
rakenteita ja prosesseja niin, että jokaisella lapsella, nuorella ja nuorella aikuisella on yhdenvertaiset
mahdollisuudet kasvuun, oppimiseen, oppimisen tukeen ja osallisuuteen.

Kasvun ja oppimisen tuen kehittämissuunnitelmassa painotetaan tuen johtamista, inklusiivista toi-
mintakulttuuria, ennakkoivia ja yksilöllisiä tukitoimia, nuoren ohjausta sekä monialaisen yhteistyön
vahvistamista hyvinvointialueen kanssa. Vuonna 2025 tavoitteita edistettiin eri tasoilla, ja suunnitel-
man toteutuksessa huomioitiin 1.8.2025 voimaan astuva esi- ja perusopetuksen lakiuudistus.

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen oppilaista 14,5 % sai tehostettua ja 9,2 % erityistä tukea
20.9.2024 tilastointipäivän mukaan, mikä vastasi valtakunnallisia keskiarvoja. Tuen tarve vaihteli
alueittain ja kouluittain. Autismikirjon oppilaiden kasvavaan tuen tarpeeseen perustettiin autismikir-
jon luokat Kypärämäen ja Viitaniemen kouluihin. Sijoitettujen nuorten ja psyykkisesti pitkäkestoisesti
oireilevien lasten opetusresursseja vahvistettiin ja Halssilan kouluun perustettiin uusi alakouluryhmä
pitkäaikaista psyykkistä tukea tarvitseville.

Vuonna 2024 Jyväskylä koordinoi 12 Keski-Suomen kunnan yhteistä Yhteisessä koulussa -hanketta,
jonka myötä kunnat ottivat käyttöön yhtenäisen koulupoissaoloihin puuttumisen toimintamallin ja
kansalliset poissaololuokitukset. Poissaolojen tilastointia ja tiedolla johtamista kehitettiin, mutta Po-
wer BI -työkalun käyttöönotto siirtyi vuodelle 2025.

Perusopetuksessa luotiin tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitojen malli hyvinvoinnin tueksi sekä laa-
jennettiin kiusaamisen vastaista toimintaa. Elokuussa 2024 otettiin käyttöön väkivallan, kiusaamisen,
häirinnän ja syrjinnän vastainen toimintamalli sekä Lainvastaiset teot koulussa – toimintamalli, joka
yhtenäistää käytänteitä ja vahvistaa yhteistyötä poliisin ja muiden toimijoiden kanssa.

Vuonna 2024 Harrastamisen Suomen malli ja Liikkuva koulu –hankerahoitus siirrettiin liikuntapalvelujen koordinoitaviksi. Koulujen kerhotoiminnan tarjoajat kilpailutettiin.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa (Jälkkäri) järjestettiin 26 toimipisteessä kaupungin omana toimintana ja 16 toimipisteessä yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Palvelu kohdistui 1.–2. luokkien oppilaille sekä erityisen tuen päätöksen saaneille 3.–5. luokkien oppilaille. Keväällä 2024 Jälkkäriässä oli 1 563 lasta ja syksyllä 1 436. Kesä-Jälkkäriä tarjottiin kesällä 2024 juhannukseen asti 11 koululla.

Vaativan erityisen tuen Vertti- iltapäivätoimintaa järjestettiin yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Keväällä 2024 Verttiin osallistui 131 oppilasta ja syksyllä 124. Hyvinvointialue vastasi aamutoiminnasta ja loma-ajan toiminnasta, kun taas kaupunki huolehti lakisääteisestä iltapäivätoiminnasta.

Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus vastaa maahanmuuttajien esi- ja perusopetukseen valmistavasta opetuksesta, oman äidinkielen opetuksesta sekä kotoutumiseen liittyvistä tehtävistä. Lisäksi yksikkö koordinoi vieraiden kielten, S2-opetuksen, katsomusaineiden ja kansainvälisyyskasvatuksen opetusta. Yksiköllä on yhteisiä opettajia Jyväskylän Normaalikoulun, Jyväskylän Steinerkoulun ja Jyväskylän Lyseon kanssa. Vuonna 2024 hanketoiminta painottui kielten opetuksen, kansainvälisyyskasvatuksen ja koulusegregaation kehittämiseen.

Vuonna 2024 esi- ja perusopetuksen valmistavaa opetusta järjestettiin kevätlukukaudella 16 ja syyslukukaudella 13 ryhmässä. Merkittävää kasvua oppilasmääriin muodostivat kansainvälisten opiskelijoiden muuttaminen Jyväskylään perheineen. Tilapäistä suojelua saavien määrä kasvoi maakunnan sisäisen muuttoliikkeen vuoksi. Enintään 6 vuotta perusopetuksessa olleiden S2-oppilaiden määrä kasvoi kevätlukukauden 732:stä 844:ään ja oman äidinkielen opetukseen osallistui vuoden lopussa 683 oppilasta. Uusia kieliryhmiä alkoi kaksi ja kaksi poistui.

Maahanmuuttaneiden oppilaiden keskittyminen tietyille asuinalueille haastoi kouluja. Äidinkielenään muuta kuin suomea puhui eniten Kangasvuoren (32,06 %), Huhtasuon (29,25 %) ja Kortepohjan (25,54 %) kouluissa. Kielellisesti tuetun opetuksen tarpeessa olevien oppilaiden määrä kasvoi, mutta valtionavustuksesta käytettiin vain 43 %. Testamenttivaroilla täydennyskoulutettiin opettajia ja kustannettiin oppimateriaaleja.

Erilaisilla hankkeilla kehitettiin siirtymistä valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen, kansainvälisyyskasvatusta ja koulusegregaation ehkäisyä. AGENDA-2030 - hanketyöskentely käynnistettiin. Sujuvasti yleisopetukseen hankerahalla palkattiin kielellisesti tuettuun opetukseen kieltenopettajia ja koulunkäynninohjaajia neljälle yläkoululle. Kestävää kotikansainvälisyyttä -hankkeessa tuotettiin kansainvälisyyskasvatuksen suunnitelmia ja tehtäväkokonaisuuksia. Hyvä kasvu kaikille 2-hankkeessa tarkasteltiin palveluverkkoa ja kehitettiin tietopohjaisia ratkaisuja koulusegregaation ehkäisemiseksi. Lisäksi Erätauko-dialogeilla kuultiin nuoria yhteisöllisyyden ja kotoutumisen tueksi.

Kestävää kotikansainvälisyyttä Jyväskylässä -hankkeessa on tuettu varhaiskasvatusta, esi- ja perusopetusta kotikansainvälisyyskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Hankkeessa järjestettiin L2-yhdysopettajaverkostolle koulutuspäiviä ja kehitettiin verkoston toimintaa. Kaupunkistrategian teemoja, kuten kansainvälisyyttä sisällytettiin varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen suunnitelmiin. Lisäksi laaditaan kansainvälisyysuunnitelmaa tukemaan moninaisuuden huomioimista käytännössä. Hankkeessa tuotettiin myös Maailmankansalaisen diplomitehtäväkokonaisuudet esi- ja perusopetukseen.

Kasvun ja oppimisen palveluiden tulkitemiskustannukset kasvoivat edellisvuodesta. Kotoutumislainsäädännön muuttuessa, valtio korvasi pakolaisten ja kotikuntaoikeiden saaneiden ukrainalaisten tulkkauksia 31.12.2024 saakka.

Vuonna 2024 ylläpidettiin ja kehitettiin palvelujen ja laitteiden opetuskäytön osaamista. Henkilöstöllä oli pääasiassa ajantasaiset laitteet, mutta työpuhelimien uusimiseen tarvitaan lähitulevaisuudessa resursseja. Oppilaiden laitekanta oli kohtuullisella tasolla, ja useimmat työskentelivät yhteiskäyttö-laitteilla.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen palveluverkkoselvitys laaditaan vuosittain viiden vuoden ajanjaksolle, mahdollistaen tilakapasiteetin tehokkaan käytön nivelvaiheiden joustoja avulla. Syksyllä 2024 käynnistettiin Jyväskylän yliopiston ehdotuksesta lisäselvitys Normaalikoulun oppilasmäärien kasvattamisesta. Selvityksen tulokset esitetään vuoden 2025 palveluverkkosuunnitelman yhteydessä.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden kohderyhmänä ovat Nuorisolain (2016) mukaisesti kaikki alle 29-vuotiaat Jyväskylässä asuvat nuoret. Nuorisopalveluiden tehtävänä on parantaa jyvaskyläläisten nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia, edistää heidän osallisuuttaan ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea heidän kasvuun, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä. Nuorisopalveluiden toimintaa tehdään tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden ja erilaisten verkostojen kanssa monialaisesti ja poikkihallinnollisesti. Nuorisopalveluiden toiminta huomioi nuorten tarpeet, toiveet ja lähtökohdat.

Nuorisopalveluiden toimintaa ohjasi vuonna 2024 nuorisopalveluiden henkilöstön laatima strateginen asiakirja, *Nuorisoplääni*. Nuorisopläänissä nuorisopalveluiden tavoitteiksi on asetettu nuorilähtöisyyteen, sosiaaliseen vahvistamiseen, pedagogisuuteen ja henkilöstön osaamisen vahvistamiseen liittyviä tavoitteita. Nuorisoplääni päivitettiin vuonna 2024. Päivitykseen liittyen toteutettiin laaja nuorten, sidosryhmien ja kuntalaisten kuuleminen, jossa selvitettiin kohderyhmien odotuksia ja toiveita nuorisopalveluiden tarjoamien palveluiden suhteen. Nuorisopläänin päivitetty versio vuosille 2025–2028 otetaan käyttöön nuorisopalveluilla vuoden 2025 aikana.

Nuorisopalveluiden toiminnalle asetetut tavoitteet ylittyivät selvästi usealla osa-alueella vuonna 2024. Nuorten kohtaamiskerrat ja tuettujen nuorten määrät kasvoivat. Nuorisopalveluiden tekemä nuorisotyö oli laadukasta valtakunnallisten mittareiden ja paikallisten kyselyiden mukaan. Tavoitteiden ylittyminen kertoo pitkäjänteisen kehittämistyön tuloksista. Yhä useampi nuori löysi nuorisopalveluiden tarjoamat palvelut.

Vuoden 2024 teema nuorisopalveluissa oli *nuorten kohtaaminen*. Työaikaa kohdennettiin entistä tehokkaammin kohtaavaan työhön nuorten toiveita kuunnellen. Nuorisopalveluissa otettiin Kasvun ja oppimisen kehittämisohjelman mukaisesti käyttöön hyvinvoinnin vuosikello sekä ammatillisen vuorovaikutuksen pelisäännöt. Nuorten talolla valmistauduttiin TE-palveluiden järjestämisvastuun siirtymiseen kunnille tammikuussa 2025 sekä kehitettiin edelleen yhteistyötä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Työpajatoiminnassa ja alueellisessa nuorisotyössä valmisteltiin kaupungin säästötoimiin liittyen tilaverkon supistamista ja uudelleenjärjestelyä, jolla ennakoidaan olevan merkittäviä vaikutuksia toimintaan tulevaisuudessa. Nuorisopalvelut oli edelleen mukana lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittämisessä (Suomen harrastamisen malli) yhteistyössä eri palveluiden kanssa. Nuorten liikkumisen edistämiseen osallistuttiin kaupungin liikkumisohjelman mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehdittiin henkilöstökoulutuksen, työnohjauksen, työkierron ja yhteisten keskusteluiden keinoin. Toiminnan ja palveluiden arviointia toteutettiin kehitetyn palautejärjestelmän avulla kaikissa nuorisopalveluiden palveluissa.

Alueellisessa nuorisotyössä toteutettiin nuorisotyötä mm. nuorisotilatoiminnan, jalkautuvan nuorisotyön, leiri- ja retkitoiminnan sekä tapahtumien muodossa. Kesällä 2024 järjestettiin yhdeksän leiriä sekä kolme Särkänniemi-retkeä. Toimintaa järjestettiin 10 toimipisteessä 23 henkilötyövuoden turvin. Toiminta-alueella on yhteensä henkilöstöä 27 htv:ttä.

Nuorisoteatteritoimintaa toteutetaan kumppanuussopimuksen turvin Kulttuuriyhdistys Väristys ry:n kanssa. Vuodelle 2024 ostopalvelusopimuksen arvoa vähennettiin 81 000 eurosta 61 000 euroon. Toiminnan volyymia supistettiin sen seurauksena vuodelle 2024 mm teatteritoiminnan kohderyhmää tarkistamalla. Rahoituspuolelta muutos kesken toimintavuoden aiheutti teatterin toimintaan myös siirtymäaikoja ja muutoksia mm. harjoitusten ja esitysten aikatauluttamiseen.

Nuorisotilojen aukioloaikoja laajennettiin syksyllä 2024 lisäämällä yksi aukioloilta Tikkakosken ja Huhtasuon nuorisotiloille sekä Veturitalleille. Muutoksella oli vaikutuksensa muiden alueiden tilojen aukioloihin. Vuoden 2024 käyntimäärät olivat vuoden 2023 tasolla. Pientä laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli, joskin 47 915 oli reilusti yli tavoitteen (38 000 kohtaamista).

Määrärahoja tilapäiselle henkilöstölle leikattiin vuodelle 2024, joten henkilöstön akuutteja poissaoloja ei ollut mahdollista paikata sijaisia käyttämällä. Tilojen käyttöaste oli vuonna 2024 hyvä: käyttöpäivät nousivat 1378:een, käyttötunnit sen sijaan hiukan laskivat 24 635. Tuntien lasku johtui ensisijaisesti tilaston oikaisemisesta Siperian nuorisoteatterin toimintatuntien osalta – osa kevätkauden toiminnasta sijoittui Matarankatu 6:n esitystilaan Veturitallien sijasta. Toinen merkittävä syy oli henkilöstötilanteesta johtuvat oman toiminnan sulut.

Nuoret arvioivat nuorisotilojen toiminnan laadun edelleen erinomaiseksi: nuoret mm. saivat tukea yksilölliseen kasvuunsa ja kaverisuhteisiinsa. He myös kokivat saavansa apua aikuisilta ja kiusaamista tiloilla havaitaan vain vähän. Nuorten antamat arviot ovat valtakunnallista tasoa tai monin paikoin sen yli. Tulokset käyvät ilmi vuosittaisesta nuorisotilojen käyttäjille suunnatusta kyselystä.

Erityisnuorisotyön toiminta-alueella tehdään etsivää nuorisotyötä sekä erityisnuorisotyötä. Tavoitteena on tavoittaa, kohdata, tukea ja auttaa kaikista heikoimmassa asemassa olevia nuoria. Yhteensä toiminta-alueella vahvemmin tuettiin ja autettiin 878 eri nuorta.

Etsiviä nuorisotyöntekijöitä on nuorisopalveluissa 11 htv ja etsivään nuorisotyöhön saadaan vuosittain valtionavustusta. Työ kohdentuu NEET tilanteessa oleviin nuoriin, ja asiakkaana olevien nuorten elämäntilanteet ovat haastavia ja monisyisiä. Etsivässä nuorisotyössä asiakasmäärät pienenevät edellisestä vuodesta. Kokonaisasiakasmäärä etsivässä nuorisotyössä vuonna 2024 oli 661 nuorta (2023 vuonna 752 nuorta.) Vuonna 2024 etsivän nuorisotyön tavoittamista nuorista 79 % oli tavoitassa NEET tilanteessa. Nuorilta kerätty palaute etsivästä nuorisotyöstä oli hyvää ja nuorten kokonaisarvosana etsivälle nuorisotyölle Jyväskylässä Sovarin mukaan oli valtakunnallisella tasolla.

Nuorten kohtaamispaikka Bostarilla kävijämäärä ja toiminnoissa kohdattujen nuorten määrä lisääntyi. Vuonna 2024 käyntikertoja oli 6 514 (2023 vuonna 5 341). Kohtaamispaikalla käy haastavassa elämäntilanteessa olevia nuoria sekä päihteileviä nuoria, jotka viettävät aikaa keskustassa. Nuorisopalveluiden erityisnuorisotyöntekijöitä kohtaamispaikalla on 2 htv. Kohtaamispaikan aukiolojen lisäämiselle olisi tarvetta, mutta se vaatisi huomattavaa resurssien lisäämistä. Nuorilta kerätyn palautteen mukaan nuoret ovat tyytyväisiä toimintaan. Avoimen toiminnan lisäksi tehdään yksilöohjausta, ryhmätoimintoja ja jalkaudutaan kadulle keskustaan. Toiminnassa on mukana laaja yhteistyöverkosto.

Ankkuritoiminnan erityisnuorisotyöntekijöillä oli vuonna 2024 yksilöohjauksessa 146 nuorta. Lisäksi Ankkuritoiminnan erityisnuorisotyöntekijät toteuttivat ennaltaehkäiseviä kouluvierailuja ja infoja, joissa oli noin kolme tuhatta osallistujaa. Ankkuritoiminnan erityisnuorisotyöntekijät osallistuvat myös Bostarin toimintaan ja jalkautumiseen sekä järjestävät pienryhmiä. Nuorten rikollisuus ja väkivaltainen käytös on kasvava ilmiö ja tämäntyyppiselle työlle on iso tarve.

Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on tukea nuoren työ- ja toimintakykyä sekä vahvistaa nuorta opintoihin, työelämään tai kiinnittymään muihin häntä tukeviin palveluihin. Työpajatoimintaan kuuluvat Nuorten taidetyöpaja ja Gradian Vivo-valmennus. Tiivistä yhteistyötä tehdään myös perusopetuksen Oppipajan ja Ysiplus –pajan kanssa. Nuorten työpajatoiminnan henkilöstö Nuorten taidetyöpajalla oli vuonna 2024 24 htv ja Gradian Vivo-valmennuksessa 2 htv.

Pajaryhmiä toteutettiin vuoden 2024 aikana nuorten taidetyöpajalla 25 ja nuorten työpajatoimintaan osallistui yhteensä 383 nuorta, joista Gradian Vivo-valmennuksessa oli 141 nuorta. Vuodelle 2024 asetettuihin määrällisiin osallistujatavoitteisiin päästiin. Nuorten määrä kuitenkin pieneni edellisestä vuodesta (vuonna 2023 431 nuorta).

Valmentautujien määrän laskemiseen vaikuttivat kuntouttavan työtoiminnan poisjääminen vuonna 2024 (sopimusmuodoiksi jäivät työkokeilu-, oppilaitos- ja pajasopimukset), johon syynä olivat AVIn tiukentuneet linjaukset nuorten työpajatoiminnan avustuksen osalta. Myös henkilöstöresurssin väheneminen (yt-neuvotteluiden johdosta työvalmentajista vähennetty 1 htv ja AVIn avustuksen pieneminen 1 htv:n verran) näkyivät pajatarjonnan supistumisena (aluestarttipajoista luovuttiin) ja sitä kautta valmentautujien määrän vähenemisenä. Maahanmuuttaneille nuorille suunnattu

Aurinkopaja ei saanut AVIn kehittämisrahoitusta kolmannelle toimintakaudelle, joten se vakiinnutettiin osaksi peruspajatoimintaa.

Nuorten uraohjausta ja opinnollistamista kehitettiin yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa jatko-ohjauksen vahvistamiseksi sekä läpivirtauksen lisäämiseksi. Tiukentuneiden rahoitusehtojen myötä työpajatoimintaa alettiin kehittää vahvemmin suuntaamaan kohti opiskelu- ja työelämää (valtakunnallinen linja nuorten työpajatoiminnassa). Toiminnan sisältöjä suunnattiin vahvemmin nuorten työelämä- ja opiskeluvalmiuksien tukemiseen, unohtamatta toiminnallisuuden ja työ- sekä toimintakyvyn tukemista. Syksyllä 2024 pajatoimintojen jaottelusta arjentaito- ja työelämäpajoihin luovuttiin ja jatkossa puhutaan yleisesti työpajoista.

Nuorilta kerätty palaute nuorten työpajatoiminnasta oli erinomaista ja nuorten kokonaisarvosana nuorten työpajatoiminnalle oli edelleen yli valtakunnallisentason. Sosiaalista vahvistumista (Sovari) koki 99 % pajan nuorista (valtakunnallisesti 95 %). Pitkässä seurannassa nuorista positiivisesti sijoittui noin 75 % vastanneista.

Lapset ja nuoret -SIB-vaikuttavuusinvestointihanke (2021–31) oli vuoden 2024 päättyessä toisen asteen kohderyhmässä mukana 181 nuorta. Tähän kohderyhmään ei enää vuoden 2024 jälkeen oteta uusia osallistujia, vaan työskentely jatkuu jo mukana olevien nuorten kanssa. Perusopetuksen kohderyhmässä oli vastaavasti mukana 174 lasta ja perhettä. Tällä hetkellä näyttää siltä, että hankkeen tavoitteet hankkeeseen osallistuvien lasten, nuorten ja perheiden kohdalla saavutetaan. Toiminta jatkuu yhdessä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Jyväskylän kaupunki maksoi vuonna 2024 tulospalkkioita 656 781,63 euroa, tästä laskutettiin Keski-Suomen hyvinvointialuetta 315 255,18 euroa.

Yhteisten palveluiden koulunuorisotyössä oli vuoden 2024 lopussa koulunuorisonohjaajia Jyväskylän jokaisella ylä- tai yhtenäiskoululla. Ohjaajista seitsemän oli vakituista nuorisonohjaajaa ja neljä hankerahalla palkattua. Koulunuorisotyössä kertyi vuoden 2024 aikana 95 708 kohtaamista. Koulunuorisonohjaajat työskentelevät myös nuorisotiloilla, katupäivystys Synkkiksessä sekä nuorisopalveluiden yhteisissä lomatoiminnoissa. Osa hankerahalla palkatuista nuorisonohjaajista työskentelee myös toisissa kaupungin hankkeissa, esim. harrastusohjaajina.

Osallisuuskasvatus

Nuorisovaltuusto ja Lasten parlamentti ovat tehneet koko syksyn tiivistä yhteistyötä ja kummitoimintaa on hyödynnetty kokouksissa.

Kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalvelut

Kulttuurin palvelualueen organisaatorakennetta muutettiin 1.3.2024 alkaen. Kirjastopalvelut ja kansalaisopisto muodostivat uuden toiminnallisen kokonaisuuden, joka nimettiin kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalveluiksi. Kulttuuripalvelut-yksikkö integroitiin tähän palvelukokonaisuuteen ja kokonaisuuden johtaminen liitettiin kirjastotoimenjohtajan tehtäviin. Kirjastotoimenjohtajan virkanimike muutettiin myöhemmin kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalvelujen johtajaksi. Kulttuurin palvelualueen organisaatorakenteen muutoksen takia kulttuuripäällikön virka lakkautettiin ja kulttuuripäällikön työsuhte kulttuuripalveluissa päättyi 21.6.2024.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelujen merkittävin kulttuurin kehittämisen tehtävä oli edistää Kulttuurin kasvuohjelmaa. Ohjelma asemoi kulttuurin Jyväskylän kaupungin veto- ja pitovoiman keskeiseksi menestystekijäksi seuraavien vuosikymmenten aikana. Kasvuohjelmaa rahoitti AVI:n projektirahoitus, jonka mahdollistamana palkattiin hankekoordinaattori kartoittamaan hankkeelle jatkuvuutta jatkorahoitusten muodossa. Kansallinen yhteistyöhanke KUDOS - kulttuurin digitalisaation osaamiskeskus -projekti päättyi vuoden lopussa. Projekti oli Oulun, Jyväskylän, Kuopion ja Lahden kaupunkien yhteiskehittämisen toimintamalli, jonka tavoitteena oli kasvattaa kuntien kulttuuritoiminnan digikyvykkyyttä.

Jyväskylän kaupungille tuli vuoden 2024 alusta uusi sähköinen avustusjärjestelmä ja se otettiin käyttöön myös kulttuurin ja kansalaistoiminnan avustusten hakuprosesseissa. Järjestelmänvaihdoksessa huomioitiin erityisesti käyttäjäystävällisyys ja selkeys hakijan näkökulmasta. Kulttuuri- ja

kansalaistoiminnan avustuksiin ja sopimuksiin kohdistuneiden talouden sopeutustoimien vuoksi määrärahaa leikattiin kokonaisuudessaan noin 20 %. Tämä johti lähes kaikkien kumppanuussopimusten uudelleen tarkasteluun ja yhden kumppanuussopimuksen irtisanomiseen.

Lastenkulttuuripalveluiden osalta Jyväskylän koordinoiman kymmenen kunnan Kulttuurialta- verkoston organisaatiomallia uudistettiin vastaamaan opetus- ja kulttuuriministeriön muuttuneita avustuskriteerejä. Uusi malli korostaa Jyväskylän roolia seudullisen lastenkulttuuriyhteistyön koordinoijana.

Osana kirjailija Kirsi Kunnaksen 100-vuotisjuhlaa toteutettiin Runo -olohuone -näyttely yhteistyössä kirjaston ja Jyväskylän kansalaisopiston sanataidekoulun kanssa. Kulttuuripalvelut oli keskeisessä roolissa uuden lastenkirjastoauton suunnittelussa. Lastenkulttuurin investointirahalla toteutettiin yhteistyössä kaupunkirakennepalveluiden kanssa Mäki-Matin perhepuistoon uusi LystiMökki, jota käytetään jatkossa lastenkulttuuritapahtumissa. Kaupunkirakennepalveluiden kanssa aloitettiin ylisukupolvinen yhteistyöhanke, jossa kulttuuriperintö- ja luontokohteiden kunnostamisessa hyödynnetään taiteen keinoja. Kulttuurineuvola- yhteistyössä hyvinvointialueen neuvoloissa otettiin käyttöön Kulttuuria kotona alle 1-vuotiaan kanssa -esite, joka toteutettiin terveydenhoitajaopiskelijoiden kehittämistehtävän osana. Taidetestaajat-koordinaattori siirtyi kulttuuripalveluista Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton työntekijäksi.

Lasten Lystin lisäksi kesäkuussa järjestettiin toisen kerran koko perheen monitaiteinen LystiKylä-festivaali ja kolmannen kerran nuorten itse ideoima TaidFest.

Ikääntyneiden kulttuuripalveluissa Taideapteekille asetetun tulotavoitteen vuoksi maksullisia tapahtumia järjestettiin huomattavasti enemmän kuin edellisinä vuosina. Maksuttomat ja saavutettavat tapahtumat pysyivät myös kiinteästi osana ohjelmistoa. Ikääntyneille suunnattujen tapahtumien lisäksi Taideapteekki oli mukana monissa ikäkaaritapahtumissa ja jalkautui urheilun suur tapahtumiin kohtaamaan uusia yleisöjä ja tuomaan kulttuuria esiin. Taideapteekin painetun esitteen suosio kasvoi entisestään.

Vanhustenviikolla järjestettävä Seniorimessut oli ensimmäistä kertaa kaksiosainen, koska teatteri-talo oli peruskorjauksen vuoksi pois käytöstä. Vapaapääsyiset messut järjestettiin kaupunginkirjaston tiloissa ja juhlaohjelma toteutettiin maksullisena Jyväskylän yliopiston päärakennuksen juhlasalissa. Tapahtuma keräsi kokonaisuudessaan ennätysmäärän kävijöitä.

Oppilaitosyhteistyötä kehitettiin muun muassa Gradian ja Humakin kanssa. Opiskelijat olivat mukana niin tapahtumatuotannossa kuin esiintyvinä taitelijoina. Yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa tapahtumia ja toimintoja ikääntyneiden palveluihin järjestettiin eri puolilla Jyväskylää. Valtakunnallinen yhteistyö AILI-verkostokuntien kanssa jatkui säännöllisten etätapaamisten myötä.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopistossa annettiin vuonna 2024 koulutusta yhteensä 41371 tuntia, josta taiteen perusopetusta oli 9512 tuntia ja maahanmuuttajille suunnattua 100 % valtionosuudella järjestettävää suomen kielen lukutaitokoulutusta 963 tuntia.

Kansalaisopiston suunnittelijaopettajan (kielet, sukututkimus, historia, talous, ruoka ja hygieniaosaaminen) virka lakkautettiin 31.1.2024. Tointa jatkettiin kevätlukukauden ajan sijaisjärjestelyin ja 1.8.2024 perustettiin koulutussuunnittelijan toimi kyseisten tehtävien hoitamista varten (pois lukien ruoka ja hygieniaosaaminen). Lisäksi yksi kansalaisopiston opistos sihteeri siirtyi 1.10.2024 alkaen henkilöstöpalveluihin.

Lakkautetun käsityöneuvonnan koneita ja laitteita sijoitettiin kansalaisopiston eri opetuspisteisiin korvaamaan vanhentunutta laitekantaa ja käsityöneuvonnan materiaalivarasto myytiin kevään 2024 aikana.

Kansalaisopisto koordinoi 30.6.2024 päättynyttä Opetushallituksen rahoittamaa ”Osaamisperusteisuutta yksilöllisesti ja yhteisöllisesti vst:n oppimispolkuihin” -hanketta. Hankkeen painopisteinä olivat opintotarjonnan osaamistavoitteellistamisen käynnistäminen, osaamisperusteisuuteen liittyvän

tietotaidon vahvistaminen, arviointiosaaminen, uraohjaus sekä pedagoginen johtaminen. Tavoitteena oli ollut tukea Keski-Suomen vapaan sivistystyön oppilaitosten osaamisperusteista koulutus-suunnittelua, joka tuo lisää jalansijaa koko vapaalle sivistystyölle.

Sosiaali-, työllisyys- ja terveystalvemuasiakkaille tarkoitettujen, vielä voimassa olleiden Kipinä-etuuk-sien vastaanottoa on jatkettu kansalaisopistossa vuonna 2024. Myös OPH:n opintoseteliavustuk-sella tuettiin tiettyjen kohderyhmien opiskelua maksualennuksin tai maksuttomin kurssein.

Kirjastot

Kirjastojen käyttö jatkoi edelleen kasvua. Kokonaislainaus ylitti 2,7 miljoonan lainan. Erityisesti kas-voi käyntikertojen määrä. Kirjastoissa asioi 1,4 miljoonaa kävijää, kasvua oli 18 %. Jo edellisenä vuonna 2023 kävijämäärät kasvoivat neljänneksellä. Verkkokäyntien määrä ylitti 1,2 miljoonan kä-vijän rajan. Kävijämäärien osalta toiminnalliset tavoitteet täyttyivät.

Runsas puolet kirjastojen kaikista aukiolotunneista on omatoimisia aukiolotunteja. Kirjastot olivat vuonna 2024 avoinna 47 381 aukiolotuntia, joista omatoimisia 26 745.

Keski-kirjastot liittyivät valtakunnalliseen e-kirjastoon, joka avautui kaupunkilaisten käyttöön huhti-kuussa. E-kirjasto on kuntien yhteinen palvelu, josta voi lainata e-kirjoja, äänikirjoja ja digilehtiä. Pal-velun tuottaa Kansalliskirjasto yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa. E-kirjaston lisäksi Keski-kir-jastoille jää käyttöön omia e-aineistoja. Näitä ovat keväällä käyttöön otettu elokuvien suoratoistopal-velu Cineast, kansainvälisten aikakausi- ja sanomalehtien palvelu PressReader ja kirjastoissa luet-tavien sanomalehtien palvelu ePress. E-aineistoja käytettiin kaikkiaan 341 000 kertaa.

Kirjastoautopalveluissa siirryttiin kolmen kirjastoauton mallista kahden kirjastoauton malliin, kun uusi kirjastoauto aloitti liikennöinnin elokuussa. Samalla reittiaikataulut uusittiin ja kaksi vanhaa kirjasto-autoa myytiin. Jyväskylä on aina ollut tunnettu laadukkaasta kirjastoautotoiminnan kehittämisestä: uusi auto on kymmenes nykyisen Jyväskylän kaupungin alueella liikennöivä kirjastoauto ja kaupun-gissa ovat kirjastoautot liikennöineet jo 51 vuoden ajan. Vakituisten päiväkodit, koulut ja asuinalueet kattavien reittien lisäksi uutta autoa tullaan hyödyntämään paljon tilaisuuksissa. Värikkään kuvituk-sen lisäksi autossa on äänentoistolaitteisto, ulkokatos, karaoke- ja elokuvalaitteisto sekä valaistus-koordinaattori Elisa Hillgenin yhdessä kuvittaja Ina Majaniemen kanssa suunnittelemaa valotaidetta.

Kirjastopalveluissa edistettiin lukemista ja digiosaamista sekä tarjottiin kulttuurisisältöjä monilla ta-pahtumilla ja työmuodoilla. Suurimmat yhteistyössä tehdyt tilaisuudet olivat Seniorimessut, Meidän Jyväskylä -tapahtuma sekä Vapaaehtoisuusestut. Kulttuurilava on Jyväskylän kulttuuritoimijoiden yhti-teenen esittäytymispaikka, jossa kohdataan monenlaisia paikallista toimijaa ja kulttuurin tekijää. Kult-tuurilava järjestettiin 35 kertaa. Lisäksi järjestettiin kirjallisuuteen liittyviä tilaisuuksia, lukupiirejä, sa-tutuokioita ja lapsiperheille suunnattuja tapahtumia ja näyttelyitä

Monipuolista digitukea ja -neuvontaa kirjasto tarjosi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa laki-sääteisenä palveluna. Datatiturit ovat Grian tiet- ja viestintäalan opiskelijoita, jotka neuvoivat puhelimeen, tablettiin tai vaikkapa kannettavaan tietokoneeseen liittyvien ongelmien kanssa ilman ajanvarausta. Digineuvojat puolestaan ovat ikääntyvien yliopiston vertaisneuvoja, jotka opastivat ajanvarauksella laitteiden ja sähköisten palveluiden käytössä asiakkaiden tarpeiden mukaan. Lisäksi avoimet ja maksuttomat digitietoiskut järjestettiin Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän Ke-säyliopiston kanssa.

Pääkirjaston talousneuvolaa tuottivat yhteistyössä Jyväskylän kaupunki, Ulosottolaitos, Keski-Suo-men oikeusaputoimiston talous- ja velkaneuvonta sekä Jyväskylän seurakunta. Talousneuvolan asi-antuntijat olivat kirjastossa tavattavissa kerran kuussa. Asianajajat tarjosivat maksutonta neuvontaa oikeudellisissa asioissa kerran kuussa.

Jyväskylän kaupunginkirjastossa toteutettiin kolme hanketta:

Robotit tulivat kirjastoon - hankkeessa hankerahoilla hankittiin eksoskeletoneja eli päälle puettavia keventimiä. Kirjastologistiikka on kuormittavaa ja tilat usein ahtaita eivätkä mahdollista esim. nostu-reiden käyttöä. Henkilökunta kuormittuu logistisista töistä ja niistä aiheutuu myös rasitusvammoja ja sairauspoissaoloja. Hanke sai paljon valtakunnallista huomiota, se palkittiin joulukuussa 2024

Tärkeissä töissä -gaalassa yhtenä kunta- ja hyvinvointialueiden innostavimpana kehittämistekona ja sitä esiteltiin Työsuojelupäivillä 2024. Yhteistyökumppaneina hankkeessa olivat Työterveys Aalto (työfysioterapeutti), Jyväskylän yliopisto ja alan yrityksiä (Meditas ja Exo-Finland). Hankkeen rahoitti OKM/AVI

Kirjastotarjotin-hankkeen tavoitteena oli tasa-arvoistaa ja monipuolistaa kirjastojen kouluille tarjoamaa sisältöä. Hankkeen tarkoituksena oli edistää lasten lukemista ja lasten lukutaitoa. Hankkeen aikana kouluille tarjottavat sisällöt sovitettiin kirjaston resursseihin ja niihin lisättiin demokratiaa ja aktiivista kansalaisuutta vahvistavia osia. Sisällöt koottiin avoimelle nettisivustolle. Hanke vahvisti kirjaston eri yksiköiden sekä kirjaston ja koulun välistä yhteistyötä, jota tiivistetään tulevaisuudessa kouluihin perustetun kirjastovastaavien verkoston avulla. Hankkeen rahoitti OKM/AVI.

Jyväskylän kaupunginkirjastossa toteutettiin myös Erasmus+-liikkuvuushanke: Kieli ja kulttuuri - Jyväskylän kaupunginkirjasto eurooppalaisuuden ytimessä. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa ja monipuolistaa kirjaston työntekijöiden kielitaitoa ja eurooppalaisen kulttuurin tuntemusta sekä tarjota heille uusia kokemuksia ja tauko rutiineista. Kolmesta Jyväskylän kaupunginkirjaston eri toimipisteiden työntekijää osallistui Erasmus+- kursseille seitsemässä eri maassa. Osallistujien kielitaito aktivoitui ja vahvistui samalla kuin heidän työmotivaationsa ja ammatillinen itseluottamuksensa kohosi. Hankkeen rahoitti Euroopan Unioni

Osana talouden tasapainotusohjelmaa kaupungissa käytiin loppusyksystä vilkasta keskustelua kirjastoverkosta. Kaupunkilaisille järjestettiin kaksi kuulemistilaisuutta, toinen Lohikosken ja toinen Vesangan alueella. Keskustelujen seurauksena päätettiin laatia kirjastoverkkoselvitys, joka valmistuu loppukeväältä 2025. Edelliset kirjastoverkkoselvitykset on laadittu 2019 ja 2014.

Museot

Koko vuoden kävijämäärä Jyväskylän museopalveluiden museoissa oli 153 512. Museoiden kokoelmien digitaalista saavutettavuutta parannetaan vuosittain julkaisemalla aineistoja Finnassa. Yhteensä vuoden aikana julkaistiin 4 397 objektin tiedot. Lisäksi Suomen käsityön museo paransi kansainvälistä näkyvyyttään julkaisemalla kokoelmistaan tietoja Europeana-portaalissa 5 909 objektista.

Alueellinen vastuumuseo (Keski-Suomen museo ja Jyväskylän taidemuseo) toteutti ministeriön hyväksymää rahoituksen pohjana olevaa suunnitelmaa vuosille 2023–2026. Valtakunnallisen vastuumuseon Suomen käsityön museo toteutti suunnitelmaa vuosille 2024–2027.

Museopalveluiden tapahtumatoimintaan vaikutti talouden tasapainottamistoimenpiteet. Museoiden tapahtumia järjestettiin yhteensä 184 kpl. Tavoitetta ei ihan saavutettu. Jyväskylän taidemuseossa järjestettiin tapahtumia 44, Ratamossa 31; yhteensä 75 yksittäistä tilaisuutta. Keski-Suomen museossa/Aalto2-museokeskuksessa yleisötapahtumia järjestettiin yhteensä 30. Suomen käsityön museossa järjestettiin 79 erillistä tapahtumaa.

Jyväskylän taidemuseon näyttelyissä ja tapahtumissa vieraili 38 190 henkilöä (edellisvuonna 52 094). Esillä olivat näyttelyt: Elina Brotherus – Aika, Wilho Sjöström – Syksystä kesään, Annu Vertanen – Huokoinen matriisi, Virrassa – In the Current, Eetu Huhtanen – Divided Into Two Equal Parts, Nykyisyys – In the Current, Anu Tuominen – TAVARATALO ja KEHONA. Tapahtumista eniten kävijöitä tavoittivat Valon kaupunki sekä Jouluisen taidebasaari.

Maksavien asiakkaiden määrä oli 13 509 (edellisvuonna 12 646), joista Museokortti-asiakkaita oli 10 043 (edellisvuonna 8 481). Taidemuseo huomioi palveluissaan erityisesti lapset ja nuoret, mikä näkyi myös Taidetila Ilmiössä, johon toteutettiin Jyväskylän yliopiston eri tiedekuntien kanssa yhteistyössä kaksi pedagogista näyttelyä.

Perjantaikävijöitä oli 8 133, kun heitä oli ollut 12 298 edellisvuonna, jolloin perjantain sisäänpääsy oli kaikille ilmainen. Lukuja on vaikea verrata toisiinsa, koska edellisvuonna oli tehty onnistuneen näyttelyohjelman ja markkinoinnin ansiosta kävijäennätys.

Ilmaiskävijöissä suurimmat ryhmät olivat alle 24-vuotiaat, joita vieraili oppilaitos- ja päiväkotiryhmissä sekä yksittäin, ilmaistapahtumakävijät (mm. avajaispäivät, taidemuseon syntymäpäivä, Valon

kaupunki, Jouluihin taidebasaari) sekä muut ilmaiskävijät (mm. kuvataide- ja museoaineiden ja opettajankoulutuslaitosten opiskelijat, kuvataiteilijaliittojen ja kuvataideseurojen jäsenet, kulttuuri-luotsit ja luotsatut ryhmät, kaupungin ja yhdistysten kuntoutustoiminnan ja kotouttamistoiminnan ryhmät).

Grafiikka- ja valokuvakeskus Ratamon kokonaiskävijämäärä oli 7 334 henkilöä. Grafiikan työpajakäyntejä oli vajaa kaksituhatta ja loput näyttelykävijöitä yhteensä 15 näyttelyssä, joista taidemuseo järjesti avoimen haun -periaatteella yhdessä taiteilijoiden kanssa viisi ja loput Luovan valokuvauksen keskus ry.

Vuosi 2024 oli **Aalto2-museokeskuksen** ensimmäinen täysi toimintavuosi. Aalto2-museokeskus yhdistää Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -säätiön ylläpitämän Alvar Aalto-museon näyttely- ja tapahtumatoiminnan saman katon alle. Aalto2 Oy (omistajana Jyväskylän kaupunki 80 % ja Aalto-säätiö 20 %) tuottaa asiakaspalvelun, keskuksen museokaupan, myynnin ja markkinoinnin palvelut. Museokeskuksen ja yhtiön toiminta alkoi toukokuussa 2023. Vuoden 2024 aikana museokeskuksen ja osakeyhtiön yhteistyötä, toimintamallia ja kannattavuutta pyrittiin vakiinnuttamaan.

Aalto2-museokeskus tarjosi vuonna 2024 monipuolisia ja kiinnostavia näyttelyitä sekä tapahtumia, jotka houkuttelivat laajan yleisön niin kotimaisia kuin ulkomaisia kävijöitä. Kokonaisuudessaan museokeskuksessa vieraili vuoden aikana 52 913 kävijää. Kansainvälisten vieraiden osuus kokonaiskävijöistä oli 8 067. Eniten turisteja saapui Saksasta, Japanista, Ranskasta, Ruotsista, Italiasta, Espanjasta ja USA:sta.

Vuoden aikana Aalto2:ssa järjestettiin yhteensä 13 näyttelyä. Kesän päänäyttely The Pool oli yksi vuoden kohokohdista, keräten täysin uusia kohderyhmiä skeitti- ja rap-teemoillaan.

Keski-Suomen museo tuotti Aalto2-museokeskukseen seitsemän vaihtuvaa näyttelyä. Yläkeran Taidehallissa järjestettiin näyttelyt Ulla Virta - Täysillä, Jyväskylän Taiteilijaseuran 74. Vuosinäyttely, Concrete Currents - Arto Saaren valokuvia ja Johanna Pisto & Team. Ensimmäisen kerroksen näyttelytilassa järjestettiin näyttelyt Sydänääniä – Punkin sykettä keskellä Suomea 1977–1992 ja Pääkaupunki - Samplejä JKL-räpin historiasta, lisäksi alkuvuonna jatkui vuonna 2023 alkanut Sauna-näyttely. Nivelosan parvella järjestettiin lisäksi Elsin ja Toven matkassa - kirkkoja Teuvalta Taulumäelle.

Keski-Suomen museon viranomaistyön määrä on kasvussa. Koko vuoden aikana Keski-Suomen museo antoi 532 lausuntoa (445 vuonna 2023). Näistä 317 koski metsänkäyttöilmoituksia.

Keski-Suomen museon pikkumuseoissa ja Museokauppa Sparvinissa kävi vuoden 2024 aikana yhteensä 19 120 asiakasta. Toivolan vanhalla pihalla sijaitsevassa Keski-Suomen museon Käsityö-läismuseon Kupariseppän talossa ja Museokauppa Sparvinissa vieraili vuonna 2024 yhteensä 17 551 kävijää. Alkuvuonna Käsityöläismuseo oli suljettu kunnostustöiden vuoksi huhtikuun alkuun saakka, mutta Museokauppa Sparvin palveli tällöinkin asiakkaita normaalisti. Vilkkaan kesä- ja jouluseason lisäksi suosittuja tapahtumapäiviä museossa olivat jokavuotiset Yläkaupungin Yö ja Valon kaupunki -tapahtumat.

Heiskan taiteilijakoti oli avoinna kesällä 2024 2.7.–7.8. tiistaisin ja keskiviikkoisin. Kävijöitä oli yhteensä 262. Pienmäen talomuseo Hankasalmella oli avoinna 4.7.–10.8. torstaista lauantaihin, jonka lisäksi Hankasalmen koululaiset ja päiväkotilaiset pääsivät tutustumaan talomuseoon elokuussa. Yhteensä museossa vieraili kesän aikana 401 kävijää.

Suomen käsityön museo ja Suomen kansallispuukokeskuksessa perjantapäivien ilmaisuudesta luopuminen vähensi kävijämäärää ennakoitua vähemmän alle 5 000 henkilöä. Pelkästään perjantapäivien kävijöiden määrä aleni 50 prosentilla. Näyttelyiden aiheet kiinnostivat yleisöä niin, että heinäkuussa oli edellisiin vuosiin verrattuna ennätysmäärä vierailijoita. Yhteensä kävijöitä oli 10 prosenttia vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna (yhteensä 41 449). Maksavien asiakkaiden määrä lähes tuplaantui. Maksavien kävijöiden ja museokorttilaisten määrä jatkoi kasvuaan. Vuonna 2024

maksavia kävijöitä oli 15 772 (9 898 vuonna 2023), ja heistä Museokorttia käytti 9 905 (6 268 vuonna 2023). Yksittäisiä turisteja vieraili museossa 1 761 (2 057 vuonna 2023).

Museossa kävijävirta pysyi tasaisena koko vuoden, mutta kesällä selvästi jälleen vilkastui. Heinäkuu oli museon vilkkain kuukausi 5 515 kävijällä (4 543 kävijää v. 2023). Alkuvuoden päänäyttelyssä *Kirjotut kannat* vieraili 8 509 kävijää ja kevään päänäyttelyssä *Ommeltuja sarjakuvia – Hanneriina Moisseinen* kävi 3 886. Kesän päänäyttely *Jukka Rintala – Unelmien matkassa* kiinnosti 12 122 kävijää. Syksyn päänäyttelyssä *Kuin rukous – Helena Vaarin kirkkoteksteillejä* vieraili 8 084 kiinnostunutta. Suomen kansallispukekukkeen näyttelyssä *Naisen kansallispuke Kaukolasta – puvun vaiheita vuosien varrelta* vieraili 22 101.

Museon tapahtumatoiminta säilyi vilkkaana ja monipuolisena. Edelleen useita luentoja ja tapahtumia myös striimattiin, jotta osallistuminen olisi mahdollista ympäri Suomen. Suosituin tapahtuma oli edelleen perinteikäs Käsityöläisten joulutori 3 417 kävijällä, mutta myös Yläkaupungin Yö (866 kävijää) ja talvi- ja syysloman työpajat (154 + 156 kävijää) houkuttelivat yleisöä. Erityisesti myös muotitaiteilija Jukka Rintalan taiteilijatapaamiset kiinnostivat, ja niihin osallistui 475 kuulijaa. Kansallispuvun juhlapäivää seurasi paikan päällä 405 alan harrastajaa ja ammattilaista, ja netin välityksellä 143 kuulijaa.

Yksi merkittävä tapahtuma Suomen käsityön museon vuodessa oli pitkään palvelleiden perusnäyttelyiden sulkeutuminen elokuun 2024 jälkeen. Museo järjesti perusnäyttelyiden hautajaiset, joissa vieraili 356 kävijää. Uudet pysyvät näyttelyt avataan yleisölle kesäkuussa 2025.

Kansainvälistä näkyvyyttä Suomen käsityön museon näyttelyille saatiin European Textile Networkin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja matkailun yhteismarkkinoinnin kautta.

Hankerahoituksella parannettiin kansallispuukujen saavutettavuutta lisäämällä kokoelmatietoja ja kuvia Finna-alustalle. Toinen erillishanke liittyi asiakaskokemuksen parantamiseen osana perusnäyttely uudistusta.

Liikuntapalvelut

Liikuntalain mukaisesti asukkaita kuultiin ja osallistettiin keskeisten päätös- ja palveluprosessien toteuttamista koskien – kuten liikuntaolosuhteiden ja -palvelujen sekä harrastamisen mallin kehittämisen yhteydessä. Liikuntalain periaatteiden mukaisesti Jyväskylässä toteutetaan kuntalaisten liikuntaaktiivisuuden arviointia. Jyväskyläläisten liikunta-aktiivisuutta ja tyytyväisyyttä palveluihin selvitetään kahden vuoden välein toteutettavalla Liikuntabarometri-tutkimuksella. Vuonna 2024 Liikuntabarometri toteutettiin 5. kerran. Tutkimuksen mukaan liikunta koetaan oman hyvinvoinnin kannalta merkitykselliseksi ja jopa 80 prosenttia vastanneista haluaisi liikkua nykyistä enemmän. Joka toinen vähän liikkuva ilmoitti ajan puutteen sekä apean mielialan tai väsymyksen syyksi vähäiseen liikkumiseen. Kolmannekselle esteen muodostaa jokin sairaus tai vamma.

Vuosi 2024 oli Jyväskylän kaupungin liikuntapaikoilla asiakasmääriltään vilkas. Kaupungin uimahalleissa vieraili vuoden aikana 561 331 liikkujaa, mikä on lähes 55 000 asiakasta enemmän kuin edellisvuonna. Runsaat käyttäjämäärät näkyivät myös liikuntatiloihin tehtyjen tilavarausten määrissä. Liikuntapalveluiden hallinnoimisiin liikuntatiloihin tehtiin 106 282 varausta (173 376 tuntia).

Liikuntapalvelujen organisaatio- ja palvelurakennetta on kehitetty vuosien aikana toimintaympäristön ja resurssien muuttuessa. Vuonna 2024 organisaatiota kehitettiin osana talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Työntekijämäärää vähennettiin jättämällä täyttämättä eläke- ja muun henkilöstöpoistuman yhteydessä neljä liikuntapaikka-alan tehtävää. Työntekijävähennykset edellyttivät tehtäväkuvien tarkentamista, työpisteiden välisen työkierron lisäämistä ja henkilöstön ammattiosaamisen vahvistamista. Liikuntapalvelujen taloushenkilöstö (3 hlö) siirtyi maaliskuussa 2024 perustettuun sivistyspalvelujen keskitettyyn talousyksikköön.

Uimahallien palvelujen ja toimintojen järjestämistapojen osalta toteutettiin sisäinen selvitys. Selvityksessä kartoitettiin uinninvalvonnan, liikunnanohjauksen sekä kassanhoidon ja kahvilapalvelujen nykyistä joustavampia ja kustannustehokkaampia tuottamisen tapoja. Palvelujen kehittämistä ja tarvittavia tehtäväkuvamuutoksia aletaan toteuttaa alkuvuodesta 2025 alkaen selvityksen tulosten mukaisesti. Liikunnanohjausta ja uinninvalvontaa koskeva yhdistelmätehtävän tehtäväkuva- ja palkkamääritys käsiteltiin yhteistoiminnassa loppusyksystä 2024.

Osaamisen kehittämisen toimenpiteitä toteutettiin työntekijöille sekä esihenkilöille osana liikuntapalvelujen osaamisen kehittämisen suunnitelmaa. Ammattialakohtaisten tarpeiden mukaan järjestettiin mm. työturvallisuus-, työhyvinvointi- ja hankintateemaisia koulutuksia. Liikuntapaikanhoitajille toteutettiin jääturvallisuuskoulutus yhteistyössä Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton (SUH) kanssa, mikä toimi pilottikoulutuksena sovellettavaksi muihin Suomen kuntiin.

Liikuntapalveluihin perustettiin alkuvuodesta toimialan muiden palvelualueiden tapaan turvallisuustyöryhmä, jonka tarkoituksena on seurata ja tukea työyksiköitä ja esihenkilöitä turvallisuustyön toteuttamisessa. Vuoden aikana toteutettiin 18 toiminta- ja työyksiköiden kokonaisturvallisuuden tilanekartoitusta. Kartoituksissa kirjattujen havaintojen pohjalta laadittiin työpaikkakohtaiset toiminta- ja kehittämissuunnitelmat. Lisäksi järjestettiin esihenkilöille koulutus- ja työpajoja. Kartoitusten ja työpajojen tarkoituksena oli tunnistaa arjen turvallisuusprosesseihin liittyvät epäkohdat, parantaa työyksiköiden turvallisuustoimintaa sekä vahvistaa turvallisuusjärjestelmän (Reiska) käyttövalmiutta.

Eläkeperusteista ja muista henkilöstön liikkuvuuteen liittyvistä syistä johtuvaa työntekijävaihtuvuutta oli edellisvuotta runsaammin. Haettuja, ja pääsääntöisesti myönnettyjä tehtävien täyttölupia oli 48 kappaletta, mikä oli 22 kappaletta enemmän kuin v. 2023. Täyttölupien määrän merkittävä kasvu osin selittyy v. 2024 tiukentuneilla rekrytointiohjeilla, joiden mukaan kaikissa lyhytaikaisissakin työntekijävaihtuvuustilanteissa edellytettiin täyttöluvan hakemista.

Liikuntapalvelujen henkilöstön koko vuoden sairaus- ja tapaturmapoissaolopäivien määrä oli yhteensä 1 659 eli noin 11,5 pv./työntekijä. Työ- tai työmatkatapaturmista johtuvia poissaolopäiviä kaikista sairauspoissaoloista oli 67 pv. Edellisvuoteen verrattuna poissaolojen työntekijäkohtainen kokonaismäärä oli 2 pv./työntekijä korkeampi kuin edellisenä vuonna. Työntekijäkohtainen sairauspoissaolopäivien määrä on viiden vuoden seurantajaksolla yleisesti ottaen vähentynyt, ollen korkeimmillaan 18,5 pv. Vuoden 2024 aikana 20 %:lla työntekijöistä ei ollut lainkaan sairauspoissaoloja. Aktiivista poissaolojen seurantaa ja asian varhaista puheeksiottamista jatketaan työkyvyn hallintamallin mukaisesti.

Työterveyden kanssa toteutettiin suunnitellusti työpaikkaselvityksiä liikuntapalvelujen työ- ja toimipisteisiin. Työpaikkaselvitykset kohdentuivat Laajavuoren mäkikeskukseen ja latujen hoitoon sekä Lehtisaaren kuntotalolle. Lisäksi toteutettiin meluannosmittaukset 2 liikuntapaikkakohteeseen sekä liikunnanohjaajien psykososiaalisen kuormituksen suunnattu selvitys. Syksyllä toteutettiin myös liikuntapaikoilla käytettävien kemikaalien käytön ja hallinnan ympäristöauditointi. Auditoinnista saatiin kemikaalihallinnan kehittämisen lisäksi tietoa kemikaaleista aiheutuvien riskien huomiointiin työkyvyn hallinnassa. Auditoinnin havaintojen mukaisesti kemikaaliturvallisuuden ja -riskien seurantaa jatketaan sekä tehdään tarvittavaa yhteistyötä työterveyden kanssa.

Huhtikuussa toteutettiin liikuntapalvelujen henkilöstökysely saman sisältöisenä kuin v. 2023 (vastausprosentti 40). Kyselyllä selvitettiin henkilöstön kokemuksia työssäjaksamiseen ja työssä viihtymiseen sekä työyhteisön toimivuuteen liittyen. Kyselyn mukaan työskentelyilmapiiri, työmotivaatio ja työssäjaksaminen ovat liikuntapalveluissa pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Työkuorman koettiin joissain tehtävissä kasvaneen ja asiakastyössä koettiin asiakkaiden epäasiallisen käytöksen jonkin verran lisääntyneen. Kehittämistoimina toivottiin mm. tukea muutosjohtamiseen sekä monimuotoisuutta ja panosta sisäiseen viestintään ja vuorovaikutukseen.

Liikkumaan aktivointi-palveluysikköön perustettiin elokuun alussa uusi toimintayksikkö Harrastamisen mallin toiminnalle. Yksikkö vastaa lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittämisestä ja palvelujen järjestämisestä. Palvelujen järjestämisessä korostuu poikkihallinnollinen yhteistyö. Yksikössä työskenteli yksikön toiminnasta vastaavan esihenkilön lisäksi kuusi liikunnanharrastusohjaajaa, jotka toimivat eri alueilla harrastusohjaajan ja KoulupT:n tehtävissä. Yhden työntekijän työtehtävät painottuivat erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten ryhmien koordinointiin, ohjaamiseen, etsivään harrastustyöhön. Lisäksi harrastusohjaajan tehtävissä työskenteli yhdistelmätyöntekijöitä, joiden harrastusohjaajan työ yhdistyi joko koulunuorison- tai koulunkäynninohjaajan tehtäviin. Keväällä ulkoiset palveluntuottajat kilpailutettiin ja kilpailutuksen kautta mukaan valikoitui yhteensä 41 eri palvelun tuottajaa. Harrastamisen malli-hankekaudelle 2024–2025 Aluehallintovirasto myönsi avustusta 285 000 euroa. Harrastusryhmiä järjestettiin yhteensä koko vuoden aikana yhteensä 401,

joissa käyntikertoja oli 44 362. Toimintaa järjestettiin 36 koululla tai niiden lähialueella. Kahdeksalla koululla järjestettiin myös erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille harrastustoimintaa.

Turun, Helsingin, Espoon, Vantaan ja Jyväskylän yhteiselle Harrastamisen mallin kehittämishanke päättyi vuoden lopussa. Hankevuoden aikana liikuntapalveluiden lapsille ja nuorille suunnattua matkan kynnyksen toimintaa yhdistettiin osaksi Harrastamisen mallin toimintaa ja päällekkäinen toiminta poistettiin. Jatkossa perheille suunnattu LiikuntaVeturi ja nuorille suunnattu LiikuntaLaturi ovat täydentävää toimintaa harrastamisen mallin toiminnalle. Lasten ja nuorten harrastuspolkua kehitettiin yhdessä neljän pilottiseurueen kanssa. Lasten harrastamistoiminnan ja harrastuspolun ylläpitämisen ja kehittämisen tueksi muodostettiin Jyväskylän harrastamisen mallin poikkihallinnollinen yhteiskehittämisen malli sekä lasten ja nuorten ohjatun liikunnan harrastuspolun visio.

Liikkuva koulu -toiminnan koordinointi siirtyi keväällä 2024 kasvun ja oppimisen palveluista liikuntapalveluille. Aluehallintovirasto myönsi Jyväskylän Liikkuva koulu ja KouluPT-toiminta-hankkeelle (2024–2025) avustusta 135 000 euroa. Hankkeelle palkattiin hankekoordinaattori. Hankkeessa aloitettiin muun muassa yhtenäisen Liikkuva koulu-toimintamallin vahvistaminen, Move! -prosessin selkeyttäminen sekä KouluPT (personal trainer) -toiminnan pilotointi. KouluPT-työ yhdistettiin harrastamisen malli -toimintayksikössä työskentelevien liikunnan harrastusohjaajien työtehtäviin.

Liikuntaneuvonnan kehittämisessä keskityttiin KouluPT-toiminnan pilotoinnin myötä lasten ja nuorten liikuntaneuvontaprosessien ja -palveluketjujen kehittämiseen. KouluPT-toiminnan yksilö- ja ryhmätapaamisissa tavoitettiin syksyn aikana yhteensä 178 lasta ja nuorta. Syksyllä haettiin hankerahoitusta Suomi liikkeelle -ohjelman kehittämisavustuksista yritys yhteistyön ja palvelusetelimallin kehittämiseen osana aikuisten liikuntaneuvonnan palveluketjua. Valtionavustuspäätöksessä hankkeelle myönnettiin avustusta 70 000 euroa tammikuussa 2025.

Kohdennetut liikuntapalvelut -yksikkö järjesti perustoiminnan lisäksi erillistapahtumia työikäisille, senioreille ja erityistä tukea tarvitseville henkilöille. Tapahtumien tavoitteena on ollut tavoittaa kuntalaisia, jotka tarvitsevat tietoa ja tukea liikunnan lisäämiseen. Tapahtumien kautta tavoitettiin 1220 henkilöä.

Liikuntapaikat palveluyksikön ylläpito- ja hoitovastuulla on yli 300 toimintapistettä ympäri kaupunkia. Vuonna 2024 merkittävimmät muutokset toimintapistisiin olivat Palokan voimisteluhallin käyttöönotto, minijäähallin- sekä tanssisalin poistuminen käytöstä, Pohjanlammen lähiliikuntapaikan valmistuminen, Korpilahden skeitti- ja pumptrack-alueen valmistuminen sekä ympärivuotinen hiihtoreitti Laajavuoreen. Lisäksi Maastis-maastopyöräreiteistä Legendojen lenkki sekä Halssilan Varpupolku avattiin elokuussa käyttöön.

Ulkoliikuntapaikkojen hoidon ja ylläpidon osalta vuosi sujui onnistuneesti. Uimarantakausi sekä kevätkauden latukausi olivat sääolosuhteiden puolesta erittäin pitkät. Laajavuoreessa ja Ladun majalla hiihtolatuja pystyttiin ylläpitämään huhtikuun loppupuolelle saakka. Vastaavasti syksyn jälkeen talvikausi käynnistyi sääolosuhteiden myötä vasta myöhään vuoden lopussa. Luistelukenttiä päästiin jäädyttämään sekä latuja ajamaan laajemmin vasta joulukuun puolen välin jälkeen. Jyväsjärven retkiluistelurata toteutettiin yhteistyössä Lähtipiolan kanssa.

AaltoAlvarin peruskorjaus ja laajennus valmistui 11.10., jolloin yleisölle avautui uuden nimen saanut Kuohuallas, kahluaallas sekä laajennettu opetusallas. Lisäksi kylpylään valmistui toinen liukumäki omalla laskukourulla. Uimahallien kävijämäärä vuonna 2024 oli yhteensä 561 331, mikä oli noin 55 000 kävijää enemmän, kuin edellisellä vuonna 2023. AaltoAlvarissa tehtiin kaikkien aikojen kuu-kausittaisia kävijäennätyksiä huhti-, elo-, loka-, marras- ja joulukuussa. Wellamossa vastaavasti huhti- ja kesäkuussa tehtiin uudet kuukausittaiset kävijäennätykset.

AaltoAlvarissa toteutettiin asiakastyytyväisyyskysely alkuvuodesta 2024. Kyselyssä selvitettiin asiakkaiden tyytyväisyyttä AaltoAlvarin palvelujen laajuuteen, AaltoAlvarin sijaintiin, hinnoitteluun, eri altaisiin ja toimintoihin sekä henkilökunnan palvelualltiuteen. Tyytyväisiä oltiin mm. Virtuaalivesijumppaan, Seniorikorttiin sekä yleisesti hyvään ja laajaan palvelutasoon sekä henkilökunnan

toimintaan. Kehittämiskohteeksi nousi AaltoAlvarin asiakaspysäköinti. Lisäksi uimahallikuljetuksia toivottiin takaisin.

Hipposhankkeen viivästyminen vaikuttaa edelleen Hippoksen alueella vahvasti ja tämä näkyy jatkuvina korjaustoimenpiteinä eri puolilla Hippoksen liikuntakiinteistöjä. Korjaustoimilla on ajoittain merkittäviä vaikutuksia liikuntatoiminnan järjestämiseen sekä palvelujen tarjontaan. Ennakoimattomat korjaukset aiheuttavat myös lisäkustannuksia ja tulonmenetyksiä.

Jyväskylän Hipposhallin alakerran harjoitusjäillä sekä kilpahallin pukuhuone- ja huoltotiloissa sekä minijään päädyssä tehtiin alkuvuodesta kuntotutkimuksia. Tutkimustulosten perusteella tiloissa suoritettiin kevään ja kesän aikana korjaustoimenpiteitä. Korjaustoimenpiteillä mahdollistettiin ja turvattiin harjoitusjäiden sekä kilpahallin tilojen käytön jatkuvuus. Samassa yhteydessä todettiin, että kilpajäähallin päädyssä olevan minijään sekä tanssisalin tilat poistettiin käytöstä. Tilojen poistamisella on ollut vaikutuksia erityisesti jääurheiluseurojen toimintaan. Käytöstä poistetut tilat ovat myös aiheuttaneet tulonmenetyksiä liikuntapalveluille.

Ylläpidon kehittämistä jatkettiin tiivistämällä yhteistyötä Tilapalvelun ja kaupunkirakennepalvelujen kadut ja puistot -yksikön kanssa. Vuoden 2024 merkittävimmät kunnossapitotoimenpiteet kohdistuivat Laajavuoren mäkikeskuksen hissiasemaan ja huoltorakennukseen. Kilparinteen rinnehissin rakentamisen yhteydessä rakennukseen tehtiin muutostöitä, joiden yhteydessä havaittiin käyttöturvallisuudessa ja sisäilmassa merkittäviä puutteita. Rakenteisiin ja talotekniikkaan tehtiin kunnossapitokorjauksia, joilla varmistettiin turvalliset ja terveet tilat rakennuksessa työskenteleville. Samalla tehostettiin tilojen käyttöä, ja samalla voitiin luopua väliaikaisten huoltotilojen lämmityksestä ja käytöstä. Toimenpiteiden toteutuksesta vastasi liikuntapalvelut kiinteistön omistajana.

Jäähallien ja tekojäiden kylmätekniikan huoltoa, kunnossapitoa ja turvallisuuden kehittämistä jatkettiin tarkentamalla sisäisiä toimintamalleja ja yksittäisillä kunnossapitokorjauksilla. Kylmätekniikan huolto kilpailutettiin keväällä 2024. Uutena palveluntuottajan aloitti Cervi Oy, joka vastaa seuraavat neljän vuotta Jyväskylän kaupungin jäähallien ja tekojäiden huolto- ja kunnossapitotöistä yhteistyössä liikuntapalvelujen teknisen huollon kanssa. Kylmätekniikan huoltokustannukset pysyivät edellisten vuosien tasolla. Loppuvuodesta 2024 käynnistettiin vanhimpien tekojälälaitteistojen uusinnan suunnittelu Vaajakosken ja Palokan tekojäiden osalta.

Liikuntapalvelujen merkittävin energiatehokkuustoimenpide oli Touruvuoren kuntoratojen valaisinvaihdot. Uimahalleilla jatkettiin energian ja veden käytön tehostamista osana hallien normaalia hoitoa- ja huoltoa. Vuodesta 2022 alkaen uimahallien vedenkulutuksen vertailukelpoisena mittarina käytetään yhden kävijän käyttämää vesimäärää. AaltoAlvarin kylpyläosan ensimmäisen vaiheen käyttöönotosta ja kasvaneista asiakasmääristä huolimatta vedenkulutus asiakasta kohden laski verrattuna edellisiin vuosiin. Onnistunut vedenkäsitteilyn yhdistettynä kävijämäärien kasvuun on laskenut merkittävästi kävijäkohtaista vedenkulutusta.

Vuosi	Kävijämäärä	Vedenkulutus (litraa/kävijä)
2024	422 906	60
2023	359 621	101
2022	275 461	117
2021	177 297	144

Kumppanuus- ja asiakaspalvelut

Menestyneille urheilijoille järjestettiin kaksi juhlatilaisuutta kaupungin palkitsemisohjeen mukaisesti. Kaupunki muistaa tilaisuuksissa Suomenmestaruuden saavuttaneita sekä PM-, EM- tai MM-mitalin saaneita urheilijoita. Kevään juhlatilaisuuteen kutsuttiin 115 urheilijaa, jotka olivat saavuttaneet menestystä ajalla 1.10.2023–30.4.2024. Syksyn juhlaan kutsun sai 128 urheilijaa, jotka menestyivät ajanjaksolla 1.5.-30.9.2024.

Kaupunki tukee liikunnan ja urheilun kansalaistoimintaa jakamalla vuosittain avustuksia liikuntaa järjestäville yhdistyksille. Yksityisten tilojen vuokra-avustuksia myönnettiin 9 yhdistykselle viranhaltijapäätöksellä yhteensä 94 500 euroa. Toiminta- ja kohdeavustuksia myönnettiin kulttuuri- ja

liikuntalautakunnan päätöksellä yhteensä 130 hakijalle yhteissummalla 135 000 euroa. Yksittäisen toiminta- / kohdeavustuksen suuruus vaihteli yhdistyksestä riippuen 200 ja 5 500 euron välillä. Liikunta-avustuksiin käytettävä kokonaissumma oli 13 300 euroa pienempi edellisvuoteen verrattuna. Avustusten haussa, käsittelyssä ja maksatuksessa käytettiin uutta eAsiointi-palvelua.

Jyväskylän kaupungin liikuntapalvelut kerää vuosittain asukkailta ehdotuksia Jyväskylän vuoden liikuntateko -palkinnon saajaksi. Liikuntateko -palkinto luovutetaan vuosittain järjestettävässä Keski-Suomen Urheilugaalassa. Liikuntatekovalinnassa nostetaan esiin kaupungissa merkittävästi liikunta-aktiivisuutta lisäävä toimija tai toiminta. Vuoden 2024 Liikuntateko-palkinnon sai jyvaskyläläinen monilajiseura Liikunnan Riemu ry.

Liikuntapaikat ovat keskeisiä kaupungin tapahtumien järjestämispaikkoja ja kulunut vuosi oli aktiivinen tapahtumavuosi. Vuoden 2004 näkyvimpiä urheilutapahtumia oli SM-viikko-tapahtumakokonaisuus (8.–10.3.), jonka aikana kilpailtiin 18 pienemmän lajin suomenmestaruuksista. Lajeja olivat mm. judo, hiihtosuunnistus, jousiammunta, kahvakuulaurheilu ja snooker. Tapahtuma sisälsi myös lajikokeiluja, näytöksiä sekä perheille kohdentuneen Talviriehan. Tapahtuma keräsi SM-viikon historian suurimmat katsojamäärät kokonaiskävijämäärä ollen noin 13 000 ja Ylen lähetysten kokonaistavoittavuus yli 1,6 miljoonaa. Suorituspaikkoina olivat Hipposhalli, Monitoimitalo, jalkapallotila, kilpajäähalli, Laajavuori, Palokan liikuntapuisto, Hippoksen piha-alue, AaltoAlvari, Jyväsjärvi ja Vehkahalli.

Isoimpia tapahtumia vuoden aikana olivat mm. pesäpallon Itä–Länsi-ottelu 2024 Jyväskylässä Hippoksen pesäpallostadionilla 27.–30.6. (yleisömäärä yli 3 600); jääkiekon Suomi-Ruotsi-maaottelu kilpajäähallissa 19.4. (yleisömäärä 4437); yleisurheilun Motonet GP Harjun stadionilla 22.5., Suomen MM-ralli 1.–4.8. sekä Nuorten Maraton ja Finlandia Marathon Rantaraitin maisemissa 13.–14.9. Liikuntapaikoilla järjestettiin laajasti myös muutoin eri lajien ottelutapahtumia, turnauksia ja leirityksiä. Hipposhalli toimi urheilukisojen ja -tapahtumien lisäksi jälleen myös erilaisten erillistapahtumien tapahtumapaikkana mukaan lukien mm. messut, näyttelytapahtumat ja Jyväskylän kaikkien lukioiden Vanhojen tanssit. Kilpajäähallissa järjestettiin marraskuussa Kuumaa -yhtyeen konsertti.

Liikuntapalveluille siirtyi 1.3.2024 Sepänkeskuksen kokoustilojen hallinnointi ja tilavaraukset. Tilat siirtyivät liikuntapalveluille Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:ltä (KYT), joka toimi Sepänkeskuksen tilojen operoijana aikaisemmin.

Liikuntapalvelujen hinnastoa päivitettiin helmikuussa 2024 ja hinnastomuutokset astuivat voimaan asteittain. Keskeisimmät muutokset koskivat eri palloilulajien sarjatasojen ottelutapahtumahinnointeja. Tapahtumahinnointilussa otettiin huomioon lajien välinen tasa-arvo, olosuhteet ja pelattava sarjataso. Uusina tuotteina hinnastoon lisättiin mm. liikuntapalveluiden hallinnointiin 1.3.2024 alkaen tulleen Sepänkeskuksen kokoustilat sekä Aholaidan ja Valorinteen katukoripallokentät. Tekonurmi-kenttä-kategoriaan lisättiin Halssilan uusi tekonurmi ja Kahakadun hiekkatekonurmi. Yleinen arvonnäkökannan muutos (1.9.) aiheutti hinnastoon muutoksia 1.9.2024 alkaen.

Liikuntapalvelujen kehittäminen ja suunnittelu

Liikuntapalvelut viimeisteli strategian mukaisen liikkumisohjelman, joka hyväksyttiin valtuustossa 10.6.2024. Liikkumisohjelman ohjausryhmänä toimii Liikuntapääkaupunki -ohjausryhmä. Ohjelma koostuu 102 konkreettisesta toimenpiteestä, joista monet ovat poikkihallinnollisia. Toimenpiteitä seurataan PowerBI-pohjaisella raportilla, joka on luettavissa ohjelman verkkosivuilta.

Syyskuussa järjestettiin kolmas Nuorten Maraton –tapahtuma, johon osallistuivat kaikkien kaupungin koulujen 5.–7. luokkien oppilaat. Yhteistyössä Linkin, koulujen, Jyväskylän kenttäurheilijoiden ja Keski-Suomen Liikunnan kanssa toteutettu tapahtuma keräsi 3 700 oppilasta kiertämään joko 4,2 kilometrin tai lyhyemmän soveltavan liikunnan lenkin. Tapahtuman aikainen kaatosade vaikutti oppilaspalautteeseen – oppilaiden tapahtumalle antama arvosana oli 6/10, mikä oli edellisvuotta selkeästi matalampi. Oppilaskyselyn mukaan 55 % oli harjoitellut tapahtumaa varten ja 75 % oli aiempaa kiinnostuneempi kestävyysharjoittelusta.

Liikuntapalvelut sai päätökseen Erasmus+ -rahoitteisen Re-Train-hankkeen viiden kumppaniorganisaation kanssa (European Platform for Sports and Innovation, Belgia; Bestichting Sports and Technology, Alankomaat; Universidad Europea de Valencia, Espanja; European Culture and Sport

Organization, Italia sekä Innovationsmanufaktur GMBH, Saksa). Hankkeessa selvitettiin liikkumista estäviä tekijöitä sekä kerättiin ja levitettiin liikettä lisääviä ideoita Euroopassa. Jyväskylässä hankkeen avulla pystyttiin kehittämään Nuorten Maraton –tapahtumaa.

Ehdotuksia vuoden 2025 osallistuvan budjetoinnin toimenpiteiksi liikuntaolosuhteiden kehittämiseen kysyttiin sähköisellä lomakkeella alkuvuodesta 2024. Ehdotuksista koostettiin kuntalaisten äänestettäväksi viisi suurempaa kokonaisuutta, joista eniten ääniä sai Kuokkalan frisbeegolfrata. Frisbeegolfrata valittiin vuoden 2025 toimenpiteeksi kulttuuri- ja liikuntalautakunnassa 9.10.2024.

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian vuoden 2024 kävijämäärä oli kokonaisuudessaan 44 141 henkilöä, joka on yli 10 000 enemmän kuin edellisvuonna. Samalla lyötiin kaikkien aikojen kävijäennätys, kun vuoden 2018 aiemmat ennätyslukemat paranivat reilulla 3 000 hengellä. Uudistettu Encore-sali otettiin siis vastaan yleisön keskuudessa hyvin. Uutta asiakaskuntaa on saapunut konsertteihin eri puolilta Suomea.

Orkesteri tuotti vuoden 2024 aikana yhteensä 133 tilaisuutta, joista konsertteja oli 110 kappaletta. Konserteista sinfoniakonsertteja oli 21 ja muita konsertteja, kuten kamarimusiikkikonsertteja, lastenkonsertteja, viihdekonsertteja sekä ilmaiskonsertteja 88 kappaletta.

Konserttien ohella tehtiin lisäksi monipuolista yleisötyötä, joka tavoitti 10 313 henkilöä. Yleisötyö sisälsi muun muassa Sinfonia on the Move -projektin minikonsertteja eri puolilla kaupunkia, laitokonsertteja, koulukonsertteja, avoimia harjoituksia sekä taiteilijatapaamisia.

Toimintavuoden 2024 ehdoton kohokohta oli uuden Encore-salin avajaiset tammikuussa jousikvarretti Meta4:n sekä kapellimestari Okko Kamun johdolla. Muita huippuhetkiä olivat muun muassa Lemmenjuoma-oopperan esitykset alkuvuonna yhteistyössä Jyväskylän Oopperan kanssa, kaksi loppuunmyytyä ABBA-iltaa lauluyhtye Rajattoman seurassa sekä yhteiskonsertit Kuopion ja Mikkelin kaupunginorkestereiden kanssa.

Syyskausi merkitsi uuden aikakauden alkua ylikapellimestari Lorenzo Passerinin siirryttyä orkesterin johtoon. Kaija Saariahon viimeiseksi jäänyt HUSH-trumpettikonsertto, menestyksen saavuttanut Kulervo sekä ensimmäistä kertaa järjestetyt Open Orchestra -konsertit olivat syksyn vaikuttavia elämyksiä.

Vuoden aikana ilmestyi myös orkesterin historian ensimmäinen koko perheen levy Uudenvuodenjuna yhdessä laulaja-lauluntekijä Tuomo Rannankarin kanssa. Levynjulkaisukonsertti lokakuussa keräsi täyden salillisen lapsia ja lapsiperheitä nauttimaan lastenmusiikista.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin ensimmäinen suuren näyttämön ensi-ilta oli kotimainen kantaesitys Hiljaista iloa (20.1.2024), jonka käsikirjoitti ja ohjasi Anssi Valtonen. Toisena ensi-iltana nähtiin suurella näyttämöllä Suomen Kansallisteatterin, Tampereen Teatterin ja Jyväskylän kaupunginteatterin yhteistuotanto Eerika Rantasen tähänastinen elämä -näytelmä, jonka käsikirjoituksesta vastasi Juha Jokela, Eeva Soivio, Ria Katja ja Kaisa Hela. Ohjaus oli Juha Jokelan. Kevään ohjelmistossa jatkoivat musikaali Evita, farssi Älä pukeudu päivälliselle, sekä pienen puolen produktiot Keuhkot ja Tango sateessa.

Teatterin kevätkausi päättyi kuukautta aikaisemmin ja myös syyskausi päästiin aloittamaan kuukautta myöhemmin. Teatteritoiminta siirtyi teatterin peruskorjauksen vuoksi väistötiloihin Paviljongin C- ja D-halliin. Syyskausi 2024 Paviljongissa avattiin kotimaisella kantaesitysmusikaalilla Bosslady (28.9.2024), jonka käsikirjoituksesta vastasivat Maija Vilkkumaa, Satu Rasila ja Eeva Kontu. Musikaalin ohjasi Satu Rasila. Suurella Aune-näyttämö nähtiin syyskaudella vielä toinen uusi kantaesitys; Pasi Lampelan käsikirjoittama ja ohjaama Laura. Näytelmä toteutettiin yhteistyössä Suomen Kansallisteatterin kanssa. Pienen Ahti-näyttämön ensimmäinen ensi-ilta oli Eric-Emmanuel Schmittin Suomen kantaesitys Pikkurikoksia rakkaudessa (20.9.2024). Näytelmä oli osa Maailma näyttämöllä -hanketta. Sen ohjasi Anssi Valtonen. Toinen ensi-ilta oli Satu Säävälän ohjaama Charles Bukowskin musta komedia Voitto kotiin (30.10.2024).

Syysnäytäntökaudella nähtiin perheen pienimmille suunnattu kiertue-esitys (kirjastoissa) Runohiiren riimiretki. Kauden päätti suuren suosion saavuttanut joulukonsertti, jonka toteutukseen osallistui sekä tekninen että taiteellinen henkilökunta. Teatterin tuottama Keuhkot-produktio kutsuttiin Tampereen teatterikesän pääohjelmistoon, jossa esitettiin loppuunmyydyille katsomoille.

Yleisötyön suunnittelusta vastasi teatterinjohtaja ja toteutuksesta yleisötyöntekijä. Yleisötyö piti sisällään kevätkaudella kiertue-esityksen; Tarinoiden lähde, joka oli suunnattu toisluokkalaisille. (kevät) ja Tarinoiden lähde (syksy). Muita vuoden aikana yleisölle suunnattuja tapahtumia oli Teatteri-tiistait ja kulttuurilava.

Jyväskylän kaupunginteatterin rakennuksen peruskorjaus etenee aikataulussa ja teatteri jatkaa väistötiloissa koko vuoden 2025.

Katsojien kokonaismäärä putosi väistöön muuton seurauksena 33 496 katsojaan. Esitysmäärät puollituivat, vaikka täyttöaste (65,7 %) oli korkeampi kuin edellisinä vuosina. Esitysmäärien merkittävä putoaminen vaikutti lipputuloihin, jotka jäivät tavoitteistaan.

Kaupunkirakenne

Rakentamisen heikko suhdanne jatkui myös vuonna 2024, mikä vaikutti olennaisesti taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen. Syksyllä tehtyjen talousarviomuutoksen myötä toimialan toimintakate-tavoitetta huojennettiin -5,2 miljoonaa euroa. Talouden haasteet yhdessä syksyllä koko kaupunkior-ganisaatiossa voimaan tulleisiin osto-, rekrytointi-, koulutus- ja matkustusrajoitteisiin vaikeuttivat osan tavoitteiden toteuttamista. Perustehtävää pystyttiin toteuttamaan kelvollisesti.

Merkittäviä tehtäväkokonaisuuksia ovat olleet mm. MAL-kehityskuvatyön valmistuminen, Linkin toi-mialueen laajeneminen neljällä kunnalla – joukkoliikennepalveluja järjestetään nyt yhteensä seitse-män kunnan alueella, talvihoidon uuden toimintamallin käyttöönotto sekä pohjavesialueita koskevan suojelusuunnitelman ja uuden meluntorjuntasuunnitelman valmistuminen.

Asiakas- ja tukipalvelut

Palvelualue koostuu kolmesta yksiköstä: Asiakaspalvelu, Paikkatieto sekä Talous ja kehittäminen. Organisaatiouudistukset palvelualueella jatkuivat myös toimintavuonna 2024. Talouden tasapainot-tamistoimena kaupungin kulttuuripalveluiden lipunmyynti yhdistettiin Asiakaspalveluiden Jyväskylä Infon toimintaan Foorumin toimipisteeseen. Samalla toimipisteen nimi muutettiin Jyväskylä -pis-teeeksi ja sen visuaalinen ilme päivitettiin. Kulttuuripalveluista siirtyi toimipisteeseen Kaupunginteat-terin ja Sinfonian lipunmyynti ja tehtävien mukana yhden henkilön resurssi. Toimipisteen henkilö-vahvuus on nyt viisi henkilöä ja aiemmista palveluista siellä jatkavat Linkki lipunmyynti ja kaupungin palvelukassa sekä näiden muut asiakaspalvelu- ja neuvontatehtävät.

Niin ikään talouden tasapainottamisen toimenpiteenä Talouden ja kehittämisen yksikköön yhdistet-tiin kaikki toimialan talouden ja hallinnon tehtävät. Yksikköön siirtyi muualta toimialalta kuusi henkilöä ja uudelle yksikölle, jonka vahvuus on nyt 12 henkilöä, osoitettiin oma palveluesihenkilö.

Koko vuoden tiukasta menokurista ja syksyn talousjarrutuksesta johtuen toimialan yhteisissä ku-luissa säästettiin merkittävästi. Vähäinen resurssi vaikutti osaltaan siihen, että kaikki toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet. Kaikissa palveluyksiköissä keskityttiin perustehtäviin. Kehittämisen pa-nosta jouduttiin käyttämään lähinnä organisaatiomuutosten, järjestelmävaihdosten ja talouden tasa-painotuksen aiheuttamiin tehtäviin. Lisäksi vuoden kahdet valtakunnalliset vaalit kuormittivat erityi-sesti tätä palvelualueetta.

Kaupunkisuunnittelu

Jyväskylän seudun MAL-sopimusneuvottelut saatiin vuonna 2024 päätökseen ja uusi sopimus alle-kiroitettiin joulukuussa. Jyväskylän yleiskaava 2050 eteni alkuvuoden tavoitevaiheen jälkeen ripeästi eteenpäin, yleiskaavaluonnos hyväksyttiin nähtäville kaupunkirakennelautakunnassa vuoden viimei-ssä kokouksessa. Lisäksi loppuvuodesta hyväksyttiin Majajärven osayleiskaava ja Kukkulan osayleiskaava oli luonnoksena nähtävillä.

Ympäristöministeriön avustama ilmastoviisaan kaavoituksen edistämiseen tähtäävä Kaavoituspro-sessi 2.0 -hanke päättyi. Koulusegregaatioon liittyvä Hyvä kasvu kaikille -hanke jatkui.

Yleissuunnittelun osalta työpöydällä oli useita asemakaavoitukseen liittyviä suunnitelmia ja selvityk-siä. Kauppakadun kunnostuksen yleissuunnitelma oli kommentoitavana syksyllä, Autiojoen yleis-suunnitelmaluonnos saatiin valmiiksi ja se etenee nähtäville alkuvuodesta 2025.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma laadittiin vuoden aikana ja sen laadintaan saatiin Traficomin tukea. Valtatien 9 aluevaraussuunnitelman laadinta välille Aholaita-Pumperi käynnistyi. Kaupunki on tiiviisti mukana tässä keskeistä kaupunkialuetta koskevassa Keski-Suomen ELY-keskuksen vetä-mässä hankkeessa.

TYKKI-ohjelma eli työpaikka-alueiden maankäytön toteuttamisohjelman päivittämisen yhteydessä valmistui teemaselvitys vihreän siirtymän investointeihin liittyen. Maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisohjelman KymppiR päivittämisen osana taas erityisteemana oli uusien pientaloalueiden edullisuustarkastelu.

Asemakaavoituksen palveluyksikön tavoitteena vuonna 2024 on ollut parantaa omakotitonttivarantoa kaavoittamalla hyväksymisvaiheeseen 200 omakotitonttia ja lisätä tuotannolliseen toimintaan tarkoitettujen alueiden kaavavarantoa strategisten tavoitteiden ja kaavoitusohjelman 2024–2026

mukaisesti. Omakotitontteja hyväksyttiin mm. Tammirinteellä, Kauramäki II alueella ja Lehtisaaren pesulan rannassa yhteensä 201 kpl, joten tavoite saavutettiin. Tosin Tammirinteen ja Kauramäki II alueen kaavoista valitettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Yrityksien tarpeisiin kaavoitetut alueet Lintukangas I, Resiinakuja ja Rekkamiehentie 24–26 saivat lainvoiman. Seppälänkankaalla suuri datakeskuksen kaavahanke käynnistyi selvityksillä ja Majajärvellä Toyota Gazoo Racing teknologia-keskuksen asemakaava hyväksyttiin. Strategisena tavoitteena ollut Vaajakosken ohitustiekaavojen hyväksyminen kaupunginvaltuustossa toteutui. Käsittelyssä on myös ollut useita muita tieinfraan liittyviä kaavoituskohteita.

Seminaarinmäen kampusalueen suojelukaavaa edistettiin toimeliaasti ja loppuvuodesta pitkään viireillä ollut kaavatyo eteni hyväksymiskäsittelyyn. Kerrostalokaavoista lainvoiman saivat Vesangantie 42 ja Olavintie Palokan keskustassa. Myös Kivistön entisen työväentalon kortteliin laadittu kaavamuutos uudelle Halssilan päiväkodille, asuinkerrostalolle ja lähikaupalle sai lainvoiman. Kortepohjan keskustassa liikekeskuksen paikalle kaavoitetusta kerrostalokorttelista sen sijaan valitettiin. Jyväskylän ensimmäinen vaiheasemakaava sai lainvoiman Kukkulan alueella.

Hyväksytyjä asemakaavoja laadittiin vuoden aikana yhteensä 28 kpl. Määrä on suuri etenkin, kun henkilöstössä on ollut vajuusta opintovapaan ja osa-aikaisuuksien takia. Vuoden aikana rekrytoitiin kaksi suunnitteluassistenttia ja yksi kaavoitusarkkitehti henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Asemakaavoitus on ollut mukana Ilmastoviisas kaavoitus -hankkeessa ja vuoden aikana on testattu lähtötietoselvitys-menettelyä. Loppuvuodesta käynnistettiin sisäisen toiminnan kehittäminen, jota jatketaan vuonna 2025.

Maankäytön uusi palveluyksikkö on löytänyt toimintatapansa ja toimintojen yhdistämisestä saatu hyöty on syventynyt vuoden aikana. Tämäkin vuosi on ollut suhdanteesta huolimatta toimielias. Merkittävänä asioina on ollut maapolitiikan linjausten vahvistaminen joulukuussa ja Asumisvision työstäminen ja loppuun saattaminen vuoden aikana. Asumisen neuvonnan ja asunnottomuustyön toimintatavat ovat muovautuneet ja selkiytyneet vuoden aikana. Kehittämistyö jatkuu edelleen.

Tonttimyynti oli edelleen erittäin hiljaista yleisen taloudellisen tilanteen takia. Tonttivarauksia peruuntui ja varausaikoja jatkettiin erityisesti kerrostalotonttien osalta. Hankkeita siirtyi ja peruuntui kustannusten nousun ja yleisen epävarmuuden takia. Pientalotontteja vuokrattiin 49 ja 13 myytiin eli tavoitteista hieman jäätii. Yritystonttien kysyntä on edelleen vilkasta, luovutukseen asti vuonna 2024 päätyi seitsemän tonttia (yhteensä noin 7,3 hehtaaria), joista neljä vuokrattiin. Maankäyttösopimuksia solmittiin vuoden 2024 aikana kuusi, joista keskusta-alueelle yksi. Maanhankinnassa onnistuttiin hankkimaan kaupungin omistukseen tulevaisuuden kannalta tärkeitä maa-alueita. Kiinteistönmuodostus ja maastomittaus -toimintayksikössä on ollut vähemmän työsuoritteita rakentamisen hiljaisen tilanteen vuoksi.

Talouden heikko suhdanne on näkynyt vapaarahoitteisen rakentamisen hiljenemisenä ja ARA-tuettujen asuntojen osuuden kasvuna. ARA-tuettujen asuntojen osuus asuntotuotannosta oli vuonna 2024 merkittävä, noin 44 %. Myös vuonna 2025 ARA-tuotannon osuus asuntotuotannosta ennustetaan olevan suuri ja vuoden alussa on rakenteilla/rakennuslupan saaneena yli 500 ARA-asuntoa.

Joukkoliikenteessä isojen muutosten vuosi

Linkin toimialue laajeni vuoden 2024 alussa, ja joukkoliikennepalveluja järjestetään nyt seitsemän kunnan noin 205 000 asukkaalle. Uusia Linkki-kuntia ovat Äänekoski, Hankasalmi, Toivakka ja Peltäjävesi. Muutoksen myötä koko alueella otettiin käyttöön Linkin edulliset lipputuotteet ja kätevät sähköiset palvelut. Aluelajennuksen vuoksi myös Linkin maksuvyöhykejärjestelmää uudistettiin ja selkeytettiin. Uudet maksuvyöhykkeet kattavat koko uuden Linkki-alueen, samalla kun vyöhykkeiden määrää vähennettiin neljästä kolmeen.

Kesäkuun alussa toteutettiin Linkin linjastouudistus, jossa Jyväskylän ja Muuramen alueen joukkoliikenne uudistui palvelemaan lisääntyneen matkustuksen ja kehittyvien alueiden tarpeita. Liikennöinnin aloitti muun muassa neljä uutta linjaa 9, 9K, 45 sekä 46. Eniten käytettyjen yhteysvälien linjat uudistuivat aiempaa kattavammin liikennöiviksi Super-Linkki -linjoiksi, jotka tunnistaa S-alkuisista linjanumeroistaan (S1–S6) sekä violettiä väyisestä ulkoasustaan.

Uusien liikennöintisopimusten tultua kesällä voimaan, käynnistyi myös kaluston uusiutuminen ja sähköistyminen. Sähköistyminen on Jyväskylän seudulla tärkeä askel kohti päästötöntä joukkoliikennettä. Uusia sähköautoja saatiin Linkki-alueen joukkoliikenteeseen 64 kappaletta korvaamaan vanhempia dieselbusseja.

Lipputuotteiden hintoja jouduttiin vuoden 2024 aikana tarkistamaan kahteen otteeseen. Alkuvuoden hintamuutosten taustalla oli kuntien heikentynyt taloudellinen tilanne ja kasvaneet kustannuspaineet, kesäkuun muutokset johtuivat pääosin maksuvyöhykkeiden uudistumisesta.

Joukkoliikennematkustuksen suosio on Jyväskylän seudulla vakaassa kasvusuunnassa. Joukkoliikenteellä tehtyjä matkoja tilastoitiin vuonna 2024 ennätysmäärä eli noin 9,35 miljoonaa. Kasvua edellisvuoden matkustukseen kertyi noin 7 %.

Matkamäärien kasvun myötä myös palautteiden ja asiakaskäyntien määrä lisääntyi. Joukkoliikennettä koskevia palautteita saapui Linkille 3 513 kappaletta. Asemakadulla sijaitsevassa Linkki-palvelupisteessä asioitiin 41 353 kertaa ja Linkin puhelinpalvelussa vastattiin 3 536 neuvontapuheluun.

Linkki-joukkoliikenteen reaaliaikaista aikataulu- ja reittiopastietoa tarjoavaan palveluun **reit-tiipas.jyvaskyla.fi** tehtiin noin 8 miljoonaa vierailua ja 73 miljoonaa sivukatselua. Sähköisten palvelujen rinnalla on edelleen perinteinen, paperinen aikatauluvihko, jota painatettiin kaikkiaan 46 000 kappaletta.

Joukkoliikenteen keskeisellä informaatiokanavalla **linkki.jyvaskyla.fi** tehtiin kaikkiaan 2,4 miljoonaa sivukatselua ja 1,1 miljoona käyntiä. Tärkeitä vuorovaikutuskanavia sosiaalisessa mediassa ovat myös Linkin Facebook ja Linkin Instagram-kanava.

Toukokuussa julkaistiin seitsemän eri aluelehden välissä **Linkkiuutiset**-liite, jossa kerrottiin joukkoliikenteen muutoksista sekä muista ajankohtaisista asioista Jyväskylän, Laukaan, Muuramen, Äänekosken, Hankasalmen, Toivakan ja Petäjäveden asukkaille. Linkkiuutiset ilmestyi myös syyskuussa sähköisenä lehtenä.

Joukkoliikenneaiheisen **Bussiloikka kouluun** -oppitunnin merkeissä on jo yli 10 vuoden ajan vierailtu kaikissa perusopetuksen koulujen eppuluokissa. Linkin aluelajennuksen myötä myös Bussiloikka laajeni Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen lisäksi Äänekosken, Hankasalmen, Toivakan ja Petäjäveden kouluihin. Bussiloikan merkeissä vierailtiin 112 luokassa ja kohdattiin noin 2 000 lasta opettajineen. Bussiloikan käytännön toteutuksesta vastaa Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry.

Syksyllä 2024 Linkki toimitti uusille ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoille jaettavaksi 5 650 tervetuliaispakettia, jotka sisälsivät muun muassa joukkoliikenneinfoa ja kolmen päivän kokeilulipun. Syyskuun Valonväläys-kampanjassa myytiin 30 vuorokauden kausilippua alennettuun hintaan noin 3 500 kappaletta. Joukkoliikenteen käyttöä markkinoidaan myös matkustuskokeilujen avulla. Linkki-joukkoliikenteen linja-autoissa matkustaminen oli ilta-aikaan maksutonta Jyväskylän Valon kaupunki-tapahtumaviikonloppuna 26.–28.9. Ilmaismatkoja tehtiin tapahtuman yhteydessä noin 40 000.

Urheiluseurojen kanssa tehtävän lippu- ja markkinointiyhteistyön tuloksena JYPin kausikortti toimi matkalippuna kotipeli-iltojen Linkki-matkoilla. Samoin Hapteen ottelu- ja kausilipuilla pääsi seuran kotipeleihin Leppävedelle.

Asiakkaiden tyytyväisyys Linkki-liikenteen palveluihin säilyi hyvänä. Vuonna 2024 palvelusta annettu keskimääräinen arvosana oli 4,15 asteikolla 1-5, jossa 1 = huono, 5 = erinomainen. Asiakkaiden arviot ovat pysytelleet erinomaisina jo useiden vuosien ajan. Linkki-liikenteen suosittelemiseksi NPS (Net Promoter Score) oli asiakastytytyväisyyssmittausten perusteella 49,5.

Joukkoliikenteen kehittämiseen osallistui myös asiakasraati, joka kokoontui neljä kertaa vuonna 2024. Tapaamisissa käsiteltiin muun muassa Linkki-alueen uutta vyöhykemallia, lippuhintojen alv-korotusten kohdentamista, asiakasraadin työskentelyn kehittämistä sekä Jyväskylän kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelmaa. Loppuvuodesta järjestettiin asiakasraadin jäsenhaku, jonka kautta saatiin uusia raatilaisia toimintaan mukaan lähinnä Linkin uusista osakaskunnista.

Valon kaupunki jatkoi ValoVisio2030 -hankesuunnitelman toteuttamista vuonna 2024. Jyväskylän kaupunkivalaistusta kehitettiin sekä julkisissa kohteissa että yksityisten toimijoiden kanssa.

Valon kaupunki tapahtuma järjestettiin 18. kerran kolmipäiväisenä kokonaisuutena. Tapahtuma keräsi noin 150 000 kävijää ja sen sosiaalisen median näkyvyys oli valtaisa, yli 600 000 näyttökertaa eri somekanavat yhteenlaskettuna. Tapahtuma sai laajaa positiivista huomiota, mutta suositeltavuusluku laski merkittävästi, koska tapahtumakävijät kokivat liikenteen ruuhkautumisen ongelmalliseksi. Joulukuussa Kirkkopuiston Jouluvallomaa tuotti joululoo kaupunkilaisille ja vierailijoille jo kuudetta kertaa.

Jyväskylä toimi alkuvuoden 2024 kansainvälisen valon kaupunkien järjestön LUCIn puheenjohtaja-kaupunkina. LUCI (Lighting Urban Community Internation) jäsenet ovat sekä kaupungeja (65 kpl) että kumppanijäseniä (55 kpl). Verkoston aktiivisena jäsenenä Jyväskylä oli mukana valosaaste- sekä Light festival -työryhmässä.

Kadut ja puistot

Kevättalven rankat lumisateet aiheuttivat talvikunnossapidossa huomattavasti ennakoitua suuremman työmäärän, joka näkyi suurina talvihoitokustannuksina. Talvihoidon suuret kustannukset aiheuttivat korjaustöiden merkittävän vähentämisen kesäkauden aikana ja säästö tulee siirtämään tuleville vuosille painetta töiden lisäämiselle.

Talvihoidossa otettiin syksyllä käyttöön uusi toimintamalli, joka mahdollistaa talvihoidon suorittamisen täysin tarveperusteisesti entisen luokkiin, sentteihin ja toimenpideaikoihin perustuneen mallin sijasta.

Toiminnan kehittämistä jatkettiin mm. Toyota säätiön kanssa Winter Mobility –hankkeessa ja rekisterien kehittämisellä, joiden osalta mm. saatiin ajoratamerkinnot paikkatietomutoiseen rekisteriin.

Raskasta kalustoa uusittiin hankkimalla kunnossapitotuotantoon kaksi uutta taajamatraktoria, jotka korvaavat aiemmin käytössä olleet koneet. Vastaanotimme vuonna 2023 kilpailutetut kolme uutta kuorma-autoa. Henkilö- ja pakettiautokaluston osalta on hankittu yksi pakettiauto rakentamisen tuotantoon. Kaluston kokonaismäärä säilyy samalla tasolla vanhan kaluston poiston myötä.

Koko katuverkolle toteutettiin vuonna 2024 kartoitus, jonka perusteella saatiin parannettua korjausvelan mallinnuksen tarkkuutta. Korjausvelan suuruus tarkasteluhetkellä 1.1.2025 on 6,95 miljoonaa euroa. Nykyisellä budjetilla 7,3 miljoonaa euroa (käyttötalous noin 3,3 miljoonaa euroa ja investoinnit noin 4,0 miljoonaa euroa), korjausvelka kasvaa seuraavina 2–3 vuotena maltillisesti (0,15-0,29 miljoonaa euroa/vuosi), jonka jälkeen kasvu nopeutuu, ollen vuonna 2029 jo 0,5 miljoonaa euroa /vuodessa. Lisäämällä käyttötalouden rahoitusta 0,86 miljoonaa euroa vuosille 2026-2030 ja pitämällä saneerausten määrä nykyisellä tasolla, korjausvelka on vuonna 2035 noin 9,7 miljoonaa euroa. Verkon nykyinen kuntotila ei mahdollista korjausvelan hallintaa pelkästään kunnossapidon toimin ja nykyisellä saneeraustasolla. Mikäli ei haluta korjausvelan kasvavan räjähdysmäisesti 2030-luvulla, on katuverkon saneerausta lisättävä jo tällä vuosikymmenellä.

Vuoden aikana on jatkettu uuden tieliikennelain mukaisten liikenteenohjauslaitteiden päivytystä. Nykyisellä budjetilla muutoksia ei kuitenkaan saada tehtyä lain mukaisissa määrärajoissa.

Liikenneturvallisuutta on parannettu mm. alentamalla koulujen ja päiväkotien läheisyydessä ja tonttikaduilla nopeusrajoituksia (30 km/h), lisäämällä ajoesteita erillisille jalankulun ja pyöräilyn väylille ja hankkimalla kaksi uutta liikennelaskinta, joiden tuottaman tiedon perusteella on saatu liikennemäärätietoa koko kaupungin alueelta. Lisäksi saatiin LähiTapiolan lahjoituksena kahdeksan Väkky suojatien huomiovaloa, joita kierrätetään eri puolella kaupunkia erityisesti koulujen, päiväkotien ja palvelutalojen läheisyydessä.

Alva-yhtiöiden kanssa otettiin käyttöön uusi kunnossapidon toimenpidesuunnitelma, jonka myötä mm. sakkapesien tyhjennysten kiertoaikaa saadaan lyhyemmäksi, kun kaivoja tyhjennetään kesän aikana aiempaa enemmän.

Uusia LED-valaisimia asennettiin vuoden 2024 aikana 4 857 kpl. Ulkovalaistukseen käytettävän sähköenergian kokonaiskulutus pieneni edellisvuodesta 621 MW eli 9,6 %. Valaistusverkko laajeni lisäksi uusien valaistujen alueiden myötä 344 valaisimella.

Kadut ja puistot palvelualueen tavoitteena oli kuntien energiatehokkuussuunnitelman sopimuskaudella 2017-2025 (KETS), että kulutus ei lisäänty vuoden 2016 tasosta. Palvelualueen hallinnoiman ulkovalaistusverkon kokonaiskulutus vuonna 2016 oli 8 401 MWh. Vastaava kokonaiskulutus vuonna 2024 oli 5 857 MWh, joten kokonaisenergiankulutus oli 2 544 MWh pienempi kuin lähtötilanteessa. Ulkovalaistuksen keskimääräinen energiansäästö on ollut 318 MWh vuodessa. Saavutettu energiansäästö on ylittänyt siis tuon sopimustavoitteen selvästi.

Led-valonlähteiden määrä oli vuoden lopussa 63 %. Säästöpotentiaalia kuluvan vuosikymmenen aikana arvioidaan olevan edelleen noin 20 %.

Kävelykadun sulanapitojärjestelmän toimintakuntoisena pitäminen on vuosi vuodelta haastavampaa ja on erittäin epävarmaa, voidaanko järjestelmä pitää toimintakuntoisena kadun saneeraukseen saakka.

Katu- ja sijoituspaikkalupia myönnettiin vuoden aikana yhteensä 1 183 kpl, mikä jäi ainoastaan 10 luvan päähän vuoden 2021 ennätyksestä. Laajat valokuituhankkeet ovat olleet erittäin haastavia liikenneturvallisuuden, omaisuuden arvon säilymisen ja töiden yhteensovittamisen kannalta.

Viherpalveluissa valmisteltiin metsäkaupan kilpailutus ja UPM-Kymmene Oyj valittiin lokakuussa metsäkauppakumppaniksi seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Mikäli optiovuodet käytetään, sopimuskausi kestää kuusi vuotta. Kevättalvella tehtiin kaupungin lähimetsien hoitotöitä Köhniöllä, loppuvuodesta ne aloitettiin Halssilassa ja Mannilassa.

Viherkunnossapidon säästökohteita haarukoitiin edelleen. Muun muassa vanhoja, kunnossapidettavia, mutta tarpeettomaksi jääneitä rakenteita purettiin pois ja ulkoportaiden talvikunnossapitoa sekä muiden käsilyömykohteiden määrää vähennettiin. Leikattavia nurmialueita muutettiin edelleen mahdollisuuksien mukaan alempiin hoitoluokkiin. Myös viljelypalstojen taksoja korotettiin paremmin kattamaan palstojen ylläpidosta syntyvää kulua.

Rakentaminen ja ympäristö

Haettujen ja myönnettyjen rakennuslupien määrä pysyi samalla tasolla viime vuoteen verrattuna. Rakennuslupia ja toimenpideilmoituksia käsiteltiin rakennusvalvonnassa yhteensä 945 kpl, jossa pudotusta edelliseen vuoteen oli 2,2 %. Lupamäärien pudotukseen vaikuttaa maailmantilanne, mutta myös lupakynnyksen vaihteellinen nostaminen Jyväskylässä. Lisäksi monet rakentajat saattavat jo odottaa uutta vuonna 2025 voimaan tulevaa rakentamislakia, jossa lupakynnys nousee nykyisestä.

Myönnettyjen rakennusten kerrosala nousi 105 196 kerrosneliömetriin, jossa oli lisäystä 6,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Samalla myönnettyjen lupapäätösten rakennustilavuus putosi 3,3 % vuoden takaisesta. Myönnettyjen teollisuusrakennusten kerrosala oli 16 231 kerrosneliömetriä, jossa nousua tapahtui 94,6 %. Uusia asuntoja valmistui 693 kpl (määrä väheni 184 kpl) ja lupia myönnettiin 738 kpl (nousua 65 kpl) uuden asunnon rakentamiseen. Sähköisen asiointipalvelun kautta haettiin noin 99 % koko lupamäärästä. Rakennusvalvontatyöskentelyä on pystytty kehittämään aktiivisesti vuoden aikana ja aiemmilta vuosilta kiireen vuoksi tekemättä jääneitä tehtäviä on pyritty saattamaan päätökseensä. Rakennusvalvonnan sähköisiä työkaluja on parannettu ja vanhentuneiden lupien purkutalkoita on jatkettu. Lisäksi rakennusvalvonnan toimintatapojen muutosta on pystytty vuoden 2024 aikana viemään läpi jälkivalvonnasta enemmän ennen rakennusvaihetta tapahtuvaan ennakkointiin ja ohjaukseen. Valvonnan painopistettä on myös siirretty enemmän työmaalla tapahtuvaan valvontaan ja rakennusvalvonnan lupakohtaisia katselmusmääriä on lisätty. Rakennusvalvonnassa tapahtui kesän jälkeen kolme irtisanoutumista, jotka ovat tuoneet säästöjä henkilöstömenoihin, mutta myös kuormittaneet muuta henkilökuntaa.

Ympäristönsuojelussa oli kevätkaudella kaksi irtisanoutumista, mikä toi säästöjä henkilöstömenoihin, mutta lisäsi muiden työkuormaa. Virat saatiin kuitenkin täytettyä kesälomien jälkeen.

Korpilahdella pienemmillä valuma-alueilla, muun muassa Rutalahdessa, toteutettiin jätevesivalvontaa kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien kuntoon saattamiseksi. Uusista jätehuoltomääräyksistä ja jätevesilietteiden kuljetusjärjestelmän muutoksista johtuen toteutettiin ensimmäisen kerran myös lietetyhjennysten valvontaa.

Kaikkia Jyväskylän pohjavesialueita koskeva suojelusuunnitelma sekä uusi meluntorjuntasuunnitelma valmistuivat suunnitellusti. Myös Tuomio- ja Palokkajärven valuma-alueiden kuormituksia selvittänyt Jyväshanke valmistui. Keväällä laadittiin toiminnanharjoittajien kanssa uusi sopimus ilmanlaadun tarkkailun kustannusjaosta. Syykaudella 2024 tarjottiin Muuramen kunnalle virka-apua ympäristönsuojelun viranomaistehtävissä sopimuksen mukaisesti. Tästä saatiin hieman lisätuloja. Ympäristöluvista Toyotan testiratahanke työllisti ja sai paljon medianäkyvyyttä. Meluilmoituksia tehtiin jälleen runsaasti (58 kpl) tapahtumiin ja rakentamiseen liittyen. Myös hakemuksia öljysäiliön maa-han jättämiseksi tehtiin edelleen paljon (21 kpl) valtion jatkaessa energiajärjestelmän muutosten tukemista.

Luonnonsuojelupuolella suuri työpanos käytettiin luonnonsuojeluohjelman laadintaan. Työ jatkuu myös vuonna 2025. Luontopolut ja lintutornit säilyttivät suosionsa, ja niiden ylläpitotöitä tehtiin aktiivisesti. Hämeenlahden lintutornin polulle perustettiin toukokuussa liito-orava-aiheinen luontopolku. Sippulanniemen luontopolun taulut uusittiin syksyllä. Tourujoen luontopolun rakenteiden kunnostusta jatkettiin ja työ valmistui syksyllä. Soidenlammen alueen soiden ennallistaminen osana HELMI-hanketta aloitettiin elokuussa. Vieraslajien poistoa tehtiin erityisesti Haukanniemessä, mutta myös läheisellä Eerolanlahden alueella. Jatkossa vieraslajitorjuntaa tehtäneiden resurssien puutteessa valitettavasti vähemmän, mutta nämä kohteet pyritään torjumaan myös tulevana vuosina. Tiedotteita julkaistiin vuoden mittaan monipuolisesti.

Resurssiviisaustyön koordinoinnissa oli henkilöstövajetta koko vuoden ajan. Tämä toi säästöjä tiukassa taloudellisessa tilanteessa, mutta toisaalta kuormitti muuta henkilöstöä ja kaikkeen palvelutarpeeseen ei pystytty vastaamaan. Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman päivityksen suunnittelu uudelle valtuustokaudelle käynnistettiin syksyllä. Digitaalisen yhteistyöalustan Ympäristövahdin käyttöönottoa ja kehittämistä jatkettiin. Ilmastobudjetointia kokeiltiin ensimmäisen kerran vuoden 2024 talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä. Resurssiviisauden uutiskirje julkaistiin viisi kertaa. Kaupungin tekemä Luontopositiivinen Jyväskylä –kattositoumus palkittiin valtakunnallisesti yhtenä vuoden 2023 parhaista kestävästä kehityksen sitoumuksista.

Kestävää asumista Jyväskylässä -hankkeessa rakentajille järjestettiin 6-osainen kestävästä rakentamisen luentosarja, joka on nähtävissä [kaupungin internetsivuilla](#) ja tuotettiin Opas uuden kodin rakentajalle [Askelia vähähiilisempään rakentamiseen](#). Hankkeessa mukana olleiden taloyhtiöiden asukkaat pääsivät testaamaan erilaisia ratkaisuja muun muassa jätehuollon, liikkumisen sekä kuluksen aiheuttamien ilmastovaikutusten vähentämiseksi. Arjen ilmastoteot liittyivät esimerkiksi laimaamiseen, yhteisiin tiloihin, kierrätykseen, tavaroiden ja liikennevälineiden yhteiskäyttöön sekä energianeuvontaan.

Jyväskylä on mukana Euroopan unionin ilmastokaupunkien (NetZeroCities) vertaisoppimisohjelmassa. Kaupunkien ilmastotoimiin tutustuttiin Teams-työpajoissa sekä kaupunkivierailuilla. Jyväskylässä oli elokuussa vieraita Saksan Mannheimista, Münsteristä ja Aachenista, Liettuasta Vilnasta ja EU:n NetZeroCities-organisaatiosta. Jyväskylä on myös mukana OECD:n tapaustutkimuksessa, joka analysoi seudun kiertotalouden nykytilaa sekä antaa suosituksia, jotka nopeuttavat kiertotalouteen siirtymistä. OECD:n edustajat olivat Jyväskylässä syyskuussa ja haastattelevat noin 55:tä seudun yritysten, yhdistysten ja julkisorganisaatioiden edustajaa. Tutkimusraportti julkaistaan keväällä 2025.

Ympäristöterveydenhuollossa elintarvike- ja terveysturvassa oli resurssivajetta lähes koko vuoden johtuen täyttämättä olleesta virasta sekä muista poissaoloista. Tavoitteisiin kuitenkin päästiin ja jopa ylitettiin, sillä erityisesti loppuvuonna yksikkö priorisoi suunnitelmallista ja samalla maksullista valvontaa. Osaamisen kehittämisen osalta säästötoimet rajoittivat jonkin verran kouluttautumista ja esimerkiksi laatutyön osalta sisäistä auditointisuunnitelmaa jouduttiin supistamaan, jotta varmistettiin työkuormituksen pysyminen kohtuullisena.

Yhtään suurta selvitettävää epidemiaa (elintarvike- talous- tai uimavesi) ei ilmennyt. Häiriötilanteita vesihuollossa oli useampia, joista laajin oli Muuramen kunnassa tapahtunut runkoputkirikko syksyllä. Myös kiinteistöjen vesijärjestelmissä ilmenneet legionella-tapaukset työllistivät.

Lahden kaupungin kanssa jatkettiin yhteistyötä etätapaamisten muodossa. Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksikköjen yhteinen laatutyö jatkui aktiivisena.

Eläinlääkintähuollossa erityisesti Palokan yhteisvastaanotolla lemmikkieläinpotilaiden määrä jatkoi kasvuaan. Eläinlääkäreiden sijaisia saatiin rekrytoitua yhteisvastaanotolle kohtuullisen hyvin ja resurssitilanne oli parempi kuin edellisenä vuonna. Yhden eläinlääkärin vastaanotoille sijaisten saaminen oli vaikeampaa. Lemmikkieläinpäivystys kilpailutettiin 26.3.2024 alkaen. Palvelun hinta nousi uuden sopimuksen myötä noin kaksinkertaiseksi. Kilpailutus oli välttämätön, sillä sopimus oli irtisanottu palveluntuottajan toimesta.

Uusi laki eläinten hyvinvoinnista tuli voimaan 1.1.2024. Hyvinvointilain myötä voimaan tuli uusia ja muuttuneita säädöksiä, joiden noudattamista valvovat valvontaeläinlääkärit. Myös koirien rekisteröimispakon siirtymäaika päättyi ja 1.1.2024 alkaen kaikki koirat tuli olla tunnistusmerkitty ja ilmoitettu Ruokaviraston koirarekisteriin.

Jyväskylän seudun jätelautakunnan toimintavuoden keskeisin tehtävä oli tarkastella alueen saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmän nykytilanne. Tarkastelun myötä jätelautakunta teki päätöksen, että alueella siirrytään lietehuollossa kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. jätehuoltomääräysten päivittäminen jätelakiin tulleiden muutosten takia. Kompostirekisterin tietoja päivitettiin vuoden aikana jatkuvasti. Kompostitarkastuksia tehtiin myös kesän aikana 1 181 kiinteistölle Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa ja Toivakassa. Tarkastuksella seurattiin kompostoinnin asianmukaisuutta ja kompostorista ilmoitettujen tietojen paikkaansa pitävyyttä.

Kunnan jätehuoltovastuulle kuuluvien kiinteistöjen jätehuoltovelvoitteita seurattiin kattavasti vuoden aikana. Niille kiinteistöille, joiden jätehuoltoa ei ollut järjestetty asianmukaisesti lähetettiin huomautuskirjeitä. Myös saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennysten seuranta jatkettiin vuonna 2024.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Jyväskylän kaupungin henkilöstömäärä pienentyi merkittävästi 1.1.2023, kun lähes 3 400 henkilöä siirtyi liikkeen luovutuksella Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Organisaationa Jyväskylän kaupunki on edelleen suuri työnantaja alueella. Jyväskylän kaupungilla oli palvelussuhteessa kuukausittain eri ajankohtina vaihdellen 4 300–5 200 henkilöä. Henkilöstöstä suurin osa työskentelee perusopetuksen tai varhaiskasvatuksen eri tehtävissä.

Palkallisten henkilötyövuosien ja henkilöstömenojen kehitys

Rekrytointien näkökulmasta vuosi 2024 poikkesi jälleen edellisistä vuosista. Taloustilanne säilyi haastavana ja rekrytointeja toteutettiin aiempaakin maltillisemmin. Tämä johtui talouden haasteista, toiminnan uudelleen järjestelyistä ja kytkeytyi myös syksyllä 2023 toteutuneeseen yhteistoimintamennettelyyn ja sen jälkeen päätettyihin toimenpiteisiin. Työmarkkinoiden suhdanteet vaikuttivat merkittävästi hakijamääriin ja hakijoita oli aiempaa enemmän tehtäviin, joissa aiemmin on ollut saataavuushaasteita. Tiettyjen tehtävien, kuten perusopetuksen erityisopettajien osalta, oli kuitenkin edelleen rekrytointihaasteita. Rekrytointiin ja työnantajakuvaan liittyvässä markkinoinnissa kehitettiin yhteistyötä viestinnän kanssa ja keskityttiin erityisesti some-markkinointiin.

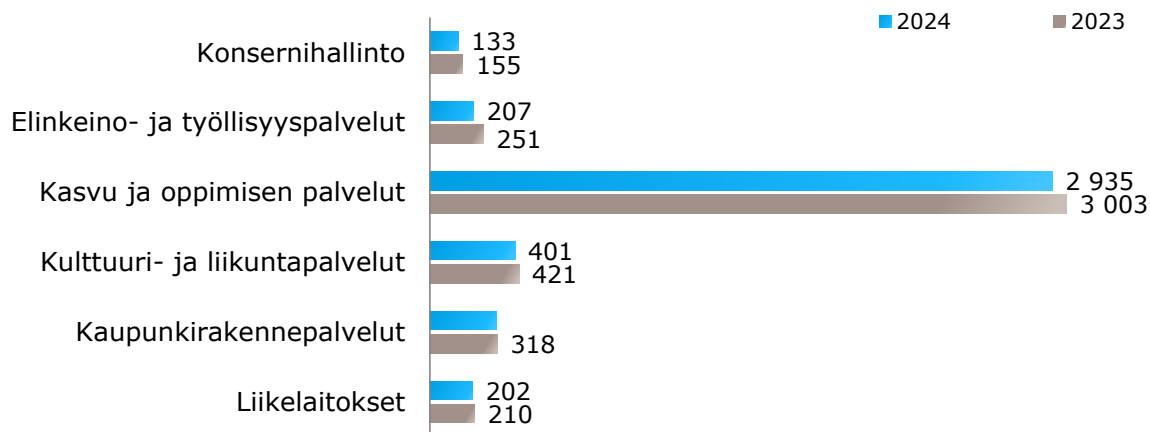
Vuoden 2024 aikana tehdyt rekrytoinnit toteutettiin rekrytointilupamenettelyn kautta. Menettelyn tarkoitus on varmistaa talousarvion ja henkilöstösuunnitelman toteutuminen suunnitellusti. Rekrytointiluvan yhteydessä arvioidaan vielä kertaalleen rekrytoinnin tarpeet ja perusteet, huomioiden mm. täytettävien tehtävien sisältö, rekrytointitapa, henkilöstön sisäisen liikkuvuuden mahdollisuudet (esimerkiksi mahdolliset irtisanomisuhkatilanteet sekä työkykyasiat huomioiden) sekä palvelussuhteen ehdot.

Palkallisten henkilötyövuosien määrä oli vuonna 2024 Jyväskylän kaupungissa 4 191 henkilötyövuotta, josta vakituisen henkilöstön osuus oli 3 361 henkilötyövuotta eli 80,2 prosenttia koko henkilöstöstä. Henkilötyövuosien määrä väheni edellisvuoteen nähden 168 henkilötyövuodella, eli 3,9 prosenttia. Vakituisen henkilöstön osuus kasvoi 12 henkilötyövuotta. Henkilötyövuodet vähenivät erityisesti määräaikaisten henkilöstön henkilötyövuosissa (vähennys edelliseen vuoteen 88 htv, henkilötyövuodet yhteensä 322) sekä työllistettyjen osalta (vähennys edelliseen vuoteen 57 htv, henkilötyövuodet yhteensä 64). Yhteensä määräaikaisten henkilöstön, sijaisten sekä muun henkilöstön osalta vähennystä oli 180 henkilötyövuotta.

Palkallisten henkilötyövuosien kehitys 2023–2024

	TP	TP	Muutos TP23-TP24	
	2023	2024	htv	%
Toimialat	4 148	3 989	-160	-3,9 %
Liikelaitokset	210	202	-8	-4,0 %
Yhteensä	4 359	4 191	-168	-3,9 %

Henkilötyövuodet toimialoittain 2023-2024

Konsernihallinto

Konsernihallinnon palvelujen henkilötyövuosien määrä oli vuonna 2024 yhteensä 132,6. Laskua edelliseen vuoteen nähden on 22,6 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosien määrän pienentymisen taustalla oli erityisesti perustietotekniikan ulkoistaminen Tiera Oy:lle. Muutoksen myötä tietohallinnon henkilöstöä siirtyi Tiera Oy:n palvelukseen 16 henkilötyövuotta.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Elinkeino- ja työllisyyspalveluiden toimialan henkilötyövuodet olivat yhteensä 207,0. Laskua edelliseen vuoteen nähden 44,5 henkilötyövuotta. Kokonaishenkilötyövuosista vuonna 2024 työllistettyjä oli 63,8 henkilötyövuotta ja vuonna 2023 vastaavia henkilötyövuosia oli 106,1. Ilman työllistettyjä vuonna 2024 henkilötyövuodet olivat 143,2 ja edellisenä vuonna vastaavasti 145,4.

Toimialalla valmistauduttiin tiiviisti TE-palveluiden uudistukseen ja vuoden 2025 alkuun toteutuneeseen liikkeen luovutukseen.

Sivistyspalvelut

Sivistyksen toimialalla keskitettiin talouden tehtäviä toimialan yhteiseen yksikköön.

Sivistyksen toimialalla kasvun ja oppimisen palveluissa palkalliset henkilötyövuodet olivat 2 934,9, laskua edelliseen vuoteen oli 68,1 henkilötyövuoden verran. Kulttuuri- ja liikuntapalvelujen palkalliset henkilötyövuodet olivat 401,0, laskua edelliseen vuoteen nähden oli 19,6 henkilötyövuotta.

Kasvun ja oppimisen palveluissa vakituisten henkilöstön henkilötyövuodet kasvoivat ja muiden henkilöstöryhmien laski. Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa laskua oli myös vakituksessa henkilöstössä.

Varhaiskasvatuspalveluissa oli laskua edelliseen vuoteen nähden 25,4 henkilötyövuotta. Esimerkiksi koulujen loma-aikoihin sijoituvia varhaiskasvatuksen päivystyspalvelujen tiivistettiin kesätoimintakaudesta alkaen.

Perusopetuksessa henkilötyövuodet puolestaan laskivat edelliseen tilinpäätökseen nähden 15,3 henkilötyövuotta.

Hankkeissa henkilöstöä oli aiempaa vähemmän. Sijaisten käytössä käytettiin tarkkaa harkintaa. Myös vuosiviikkotuntien määrä oli tarkastelussa.

Sekä kulttuuri- että liikuntapalveluissa toteutettiin erilaisia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia, ja sen seurauksena toteutui myös henkilöstövähennyksiä esimerkiksi tehtäviä täyttämättä jättämällä ja muilla toimenpiteillä.

Kaupunkirakennepalvelut

Kaupunkirakennepalveluiden toimialan palkalliset henkilötövuodet olivat 313,1 ja laskua edellisvuoteen oli 5,0 henkilötövuotta.

Kylän Kattaus -liikelaitos

Kylän Kattaus -liikelaitoksen palkalliset henkilötövuodet olivat 179,2, laskua edelliseen vuoteen nähden on 8,1 henkilötövuotta.

Tilapalvelu -liikelaitos

Tilapalvelu -liikelaitoksen palkallisten henkilötövuosien määrä oli 22,7 ja laskua edelliseen vuoteen nähden 0,3 henkilötövuotta.

Henkilöstömenot

Vuoden 2024 toteutuneet henkilöstömenot olivat 220,2 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot laskivat edellisvuodesta n. 5,1 miljoonaa euroa (- 2,3 %). Muutettuun talousarvioon nähden henkilöstömenot toteutuivat 5,8 miljoonaa euroa pienempinä.

Henkilöstömenojen laskuun vaikutti kaupungin henkilötövuosien lasku 168 henkilötövuodella. Eniten henkilöstömäärä laski kasvun ja oppimisen palveluissa, (-68 htv), jossa määräaikaista henkilötöä ja sijaisia oli edellisvuotta vähemmän. Myös kaupungille työllistettyjen määrä laski koko kaupungin tasolla 57 henkilötövuodella. Yhteensä henkilöstövähennykset laskivat kaupungin henkilöstömenoja noin 6,1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2023 sopimuskorotuksista 2,5 miljoonaa euroa maksettiin henkilöstölle kertaeränä ja tämän erän poistuminen pienensi henkilöstömenoja vuodelle 2024. Virka- ja työehtosopimuksiin perustuvien sopimuskorotusten osuus henkilöstömenojen muutoksesta oli kasvua noin 7,2 miljoonaa euroa. Henkilösivukulut laskivat 2,3 miljoonaa euroa ja muut henkilöstömenoerät 1,4 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Vuoden 2024 lomarahoja oli mahdollista pelisääntöjen puitteissa vaihtaa vapaaksi kunnalliseen yleiseen virka- ja työehtosopimukseen perustuen. Näistä syntyi säästöä henkilösivukuluineen noin 430 000 euroa (vuonna 2023 noin 480 000 euroa). Myös säästösyistä pidettävät palkattomat vapaat olivat määräaikaaisesti mahdollisia, ja niistä syntyi säästöä henkilöstösivukuluineen noin 860 000 euron verran (edellisenä vuonna noin 590 000 euroa).

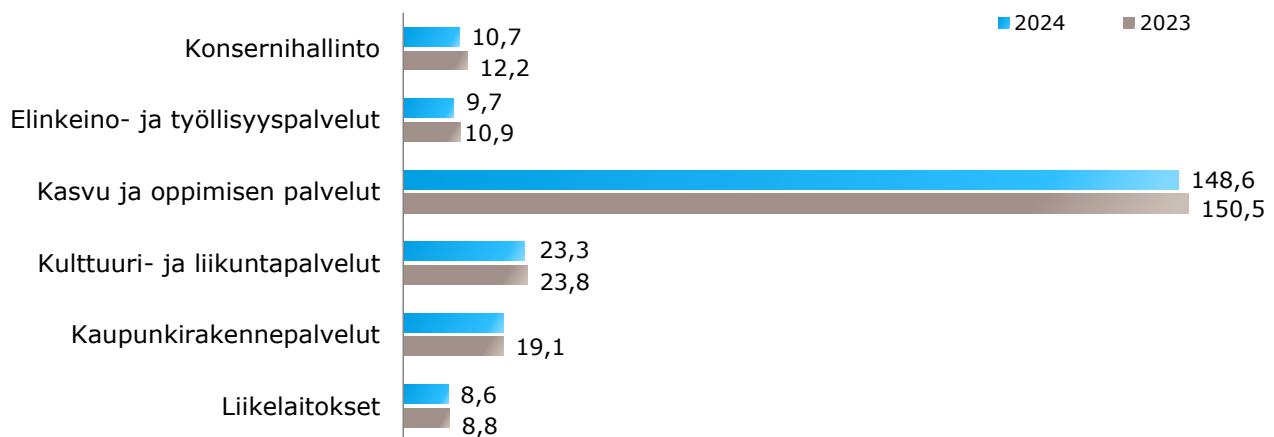
Vuoden 2024 palkkaperusteinen eläkemaksu oli 24,74 prosenttia palkoista. Palkkaperusteinen eläkemaksu muodostuu kaikilta työnantajilta perittävästä työansiopohjaisesta eläkemaksusta, joka oli 23,60 prosenttia palkoista sekä työnantajakohtaisesta työkyvyttömyyseläkemaksusta, joka oli 1,14 prosenttia palkoista. Suuren työnantajan omavastuuaste on työkyvyttömyyseläkemaksussa 100 prosenttia, joten työkyvyttömyyseläkemaksu määräytyy kokonaan työnantajan työkyvyttömyysriskin perusteella. Tähän vaikuttavat muun muassa uudet alkaneet täydet työkyvyttömyyseläkkeet ja kuntoutustuet, sen sijaan siihen eivät vaikuta osatyökyvyttömyyseläkkeet tai osakuntoutustuet. Työnantajan eläkemaksu oli yhteensä 31 miljoonaa euroa ja tästä työkyvyttömyyseläkemaksu 2,1 miljoonaa euroa.

Kunnat ja hyvinvointialueet maksavat tasausmaksua vuoden 2023 alusta alkaen. Kuntien tasausmaksun jako-osuus on 48,7 %, tämä jaetaan kuntien kesken samassa suhteessa kuin ne saavat verorahoitusta. Vuonna 2024 Jyväskylän kaupungin osuus oli 6,8 miljoonaa euroa.

Henkilöstömenojen kehitys 2023–2024

milj. euroa	TP 2023	TA/M 2024	TP 2024	Muutos TP23-TP24	
				euroa	%
Palkat ja palkkiot	181,1	184,0	179,3	-1,8	-1,0 %
Henkilösivukulut					
Palkkaperusteinen eläke- maksu, työkyvyttömyyseläkemaksu	31,1	31,5	31,0	0,0	-0,1 %
Tasausmaksu	7,0	6,8	6,8	-0,2	-3,4 %
Muut henkilösivukulut	6,1	3,7	3,1	-3,0	-49,5 %
Yhteensä	225,3	225,9	220,2	-5,1	-2,3 %

Henkilöstömenot toimialoittain 2023-2024, milj.euroa

Henkilöstön lukumäärän kehitys

Jyväskylän kaupungin henkilöstömäärä poikkileikkaustietona 31.12.2024 oli 4 287, edellisen vuoden viimeisenä päivänä 4 559 henkilöä. Vakituista henkilöstöä heistä oli 3 795, edellisenä vuonna 3 814 henkilöä. Määräaikaista henkilöstöä oli 492, edellisenä vuonna 745. Määräaikaisesta henkilöstöstä palkkatuetun henkilöstön osuus oli 41, edellisenä vuonna 98 henkilöä. Lisäksi kaupungin palveluksessa oli 195 sivutoimista henkilöä. Vakituudesta henkilöstöstä osa-aikaisia oli 17 prosenttia. Henkilöstömäärä sisältää kaikki palvelussuhteet, myös työ- ja virkavapaalla olevat henkilöt.

Henkilöstömäärä vaihteli kuukausittain jonkin verran. Se oli matalimmillaan vuoden vaihteessa ja kesäkuukausina. Sijaisia ei tarvittu lomakausina vastaavasti kuin aiemmassa organisaatiossa. Henkilöstömäärältään tyypillinen kuukausi oli esimerkiksi lokakuu, jonka viimeisenä päivänä henkilöstöä oli noin 4 850 henkilöä sekä tämän lisäksi sivutoimisissa palvelussuhteissa yli 200 henkilöä. Korkeimmillaan henkilöstömäärä oli tammikuun lopussa, henkilöstön lukumäärä yhteensä 5 052 sekä sivutoimisissa palvelussuhteissa lisäksi yli 200 henkilöä.

Päätyneitä vakituisia palvelussuhteita oli vuoden aikana ilman liikkeen luovutuksia 285 ja edellisenä vuonna vastaavasti ilman liikkeen luovutuksia 291. Kaupungin palveluksesta jäi eläkkeelle 91 henkilöä. Vanhuuseläkkeelle heistä jäi 78 eli 86 prosenttia. Työkyvyn heikkenemisen johdosta eläkkeelle jäi alle 20 henkilöä. Henkilöstön vanhuuseläkkeelle jääneiden keski-ikä oli 63,8 vuotta. Työkyvyttömyyseläkkeelle jäätiin keskimäärin 56,5 vuoden iässä. Kaupungin palveluksesta muutoin kuin

eläkkeelle jäämisen vuoksi irtisanoutui 178 henkilöä (edellisenä vuonna 186). Muusta syystä palvelussuhde päättyi 16 henkilöllä.

Talousarviovalmisteluun liittyvät yhteistoimintaneuvottelut 2023 ja 2024

Vuoden 2024 talousarviovalmisteluun liittyen käytiin yhteistoimintaneuvottelut vuonna 2023. Yhteistoimintaneuvottelujen päättymisen jälkeen erilaisia merkittäviä henkilöstövaikutteisia toimenpiteitä toteutui noin 30 henkilön ja heidän tehtävänsä kohdalla. Vaikutukset olivat esimerkiksi irtisanomisia tai toiseen henkilöstösuunnitelman mukaiseen tehtävään siirtymisiä irtisanomisen vaihtoehtona. Myös irtisanomisperusteisia ehtomuutoksia sekä osa-aikaistamisia toteutui. Edellisten lisäksi toteutui myös vähäisempiä muutoksia esimerkiksi tehtävien ja toimipaikkojen osalta.

Syyskuussa 2024 käynnistyivät vuoden 2025 talousarviovalmisteluun liittyvät yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelut päättyivät marraskuun alussa, ennen kuin kaupunginhallitus antoi oman talousarvioehdotuksensa.

Valmistellessaan talousarvioesitystä 2025 ja taloussuunnitelmaa vuosille 2026–2027 jouduttiin aiempia vuosia vastaavasti punnitsemaan laaja-alaisesti ja eri tavoin vaikuttavia toimenpiteitä, jotta talouden tasapainottamista edistetään. Valmistelua tehtäessä esille nousi harkittavaksi mahdollisia talouden tasapainottamisen toimenpiteitä, joilla olisi toteutuessaan esimerkiksi henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, organisaation palvelurakenteessa tai eri toimijoiden välisessä yhteistyössä, tai toimenpiteitä, joissa olisi kyse henkilöstön asemaan olennaisesti vaikuttavista palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteista. Työnantaja oli tilanteessa, jossa se joutui myös harkitsemaan taloudellisista ja/tai tuotannollisista syistä sekä toiminnan uudelleen järjestelyistä johtuvista syistä mahdollisia osa-aikaistamisia, irtisanomisia tai muita merkittäviä muutoksia tai heikennyksiä palvelussuhteiden ehdoissa. Neuvotteluissa käytiin läpi hyvin laaja-alaisesti valmistelussa esillä olleita harkittavia mahdollisia toimenpiteitä, niiden perusteita, vaikutuksia ja vaihtoehtoja.

Neuvotteluiden päätteeksi arvio oli, että harkittavat mahdolliset henkilöstövaikutteiset toimenpiteet voisivat koskea enintään 258 henkilöä. Harkittavia mahdollisia toimenpiteitä olivat irtisanomiset, osa-aikaistamiset sekä niin sanotut irtisanomisperusteiset ehtomuutokset. Lomautukset eivät olleet neuvotteluiden keinovalikoimassa. Tässä laajuudessa ei harkituista toimenpiteistä päätetty osana talousarviopäätöksentekoa.

Toimeenpanovaihe käynnistyi vuoden 2024 loppupuolella. Toimeenpano jatkuu edelleen vuoden 2025 aikana, ja on mahdollista edelleen vuoden 2026 puolelle saakka päätöksenteon ollessa mahdollista vuoden 2025 ajan.

Talousarviosta päätettäessä osa harkituista toimenpiteistä poistui ja osa on toteutunut henkilöstövaikutuksiltaan vähäisempänä. Isona organisaationa useassa tilanteessa on ollut mahdollista tarjota vaihtoehtoja ratkaisua, kuten korvaavaa tehtävää, irtisanomisen sijasta. Loppuyhteenveto on kuitenkin tehtävissä vasta myöhemmin.

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot (pv/htv) olivat kokonaisuutena lähes samassa tasossa, kuin edellisenä vuonna. Sairauspoissaoloja kertyi 18,3 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden, mikä on 0,2 päivää henkilötyövuotta kohti vähemmän kuin edellisenä vuonna. Sairauspoissaolojen kustannukset eli henkilöstölle sairauspoissaolojen ajalta maksetut palkat ja palkkiot ilman sivukuluja vähennettynä Kelan korvauksilla olivat yhteensä 4,9 miljoonaa euroa. Sairauspoissaaloista syntyy muitakin kustannuksia, muun muassa mahdolliset sijaiskulut.

Sairauspoissaolojen määrän pienentämiseen työhyvinvoinnin ja työkyvyn tukemisen keinoin on tehtävä työtä eri toimialoilla. Jo tehtyjen viimeaikaisten toimenpiteiden vaikuttavuutta on hankala arvioida, toimenpiteitä on useita erilaisia ja niissä on huomioitu yksiköiden ja henkilöstön erilaisuutta.

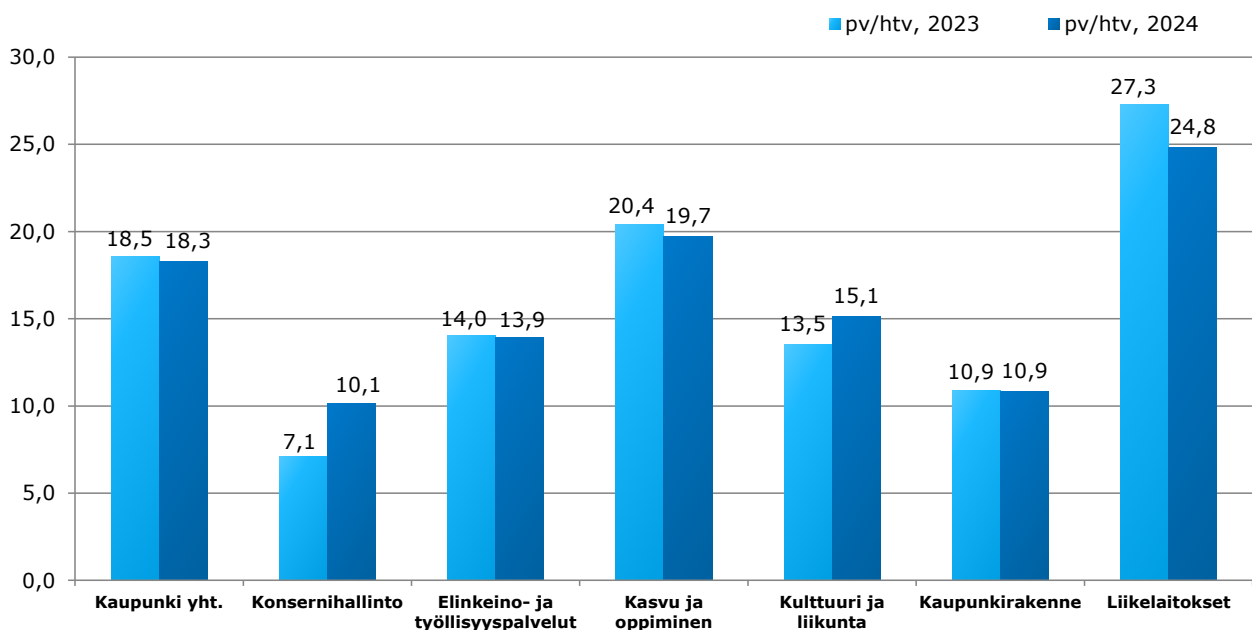
Sairauspoissaolot laskivat tai pysyivät edellisen vuoden tasolla kaikilla toimialoilla tai palvelualueilla, paitsi konsernihallinnossa sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluissa. Konsernihallinnossa poissaolot kasvoivat 3,0 pv/htv ja kulttuuri- ja liikuntapalveluissa 1,6 pv/htv.

Poissaolojen keston määrät (pv/htv) säilyivät lähes edellisen vuoden mukaisina. Pientä laskua oli lyhyemmissä 1-3 päivän ja 4-7 päivän (-0,2) poissaoloissa sekä pidemmissä 61-90 päivän (-0,1) ja yli 80 päivän (-0,2) poissaoloissa henkilötövuosiin nähden. Hienoista kasvua puolestaan oli 8-29 päivän (+0,2), 30-60 päivän (+0,1) sekä 91-180 päivän (+0,1) poissaoloissa henkilötövuosiin nähden.

Todistuksellisia poissaoloja tarkasteltaessa 7 prosenttia henkilöstöstä muodostaa noin 75 prosenttia sairauspoissaaloista. Tästä tarkastelusta puuttuu kuitenkin esihenkilöiden myöntämät sairauspoissaolot. Kun tarkastellaan kaikkia sairauspoissaaloja, vakituisesta henkilöstöstä 29 prosenttia (vuonna 2023 samoin 29 prosenttia) ei ollut sairauden vuoksi poissa lainkaan.

Sairauspoissaolojen suurimpia syitä todistuksellisissa poissaoloissa olivat edelleen mielenterveyden häiriöt (poissaolopäiviä vuonna 2024 noin 18 100, vuonna 2023 noin 19 900) ja sen jälkeen tuki- ja liikuntaelinsairaudet (poissaolopäiviä vuonna 2024 noin 16 100, vuonna 2023 noin 14 200).

Sairaus- ja tapaturmapoissaolot 2023-2024

Toimet osaamisen ja työkyvyn kehittämiseksi

Henkilöstötyötä ja henkilöstöjohtamista ohjaa kaupunginhallituksen hyväksymät henkilöstötyön linjaukset (henkilöstöpolitiikka). Kaupunginhallitus on hyväksynyt vuosille 2022–2025. Nämä linjaukset toimivat selkänäojana kaikelle henkilöstötyölle tavoitteena kaupunki, joka on houkutteleva työpaikana ja työnantajana, mihin kytkeytyy myös hyvinvoiva henkilöstö.

Osaamisen ja työkyvyn tukemiseksi ja siten myös sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi kaupungin yhteisiä resursseja kohdennettiin yhteisesti sovittujen kärkien mukaisesti.

Osaamisen kehittämisen sekä työkyvyn kärjet vuodelle 2024 nimettiin toimiala- ja palvelualuekohtaisesti.

Nämä kärjet on kuvattu talousarviota tarkentavaan henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan.

Suurimmalla toimialalla sivistyspalveluissa osaamisen kehittämisen kärjet olivat esimerkiksi:

- Perusopetuksessa: 1) kielellisesti tuettu opetus, 2) tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen, 3) tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen opetuksessa sekä 4) psyykkisten ongelmien kohtaaminen kouluarjessa - oppilaat, huoltajat ja henkilökunta
Varhaiskasvatuksessa: 1) henkilöstön omat tunne-, turva- ja vuorovaikutustaidot sekä lasten tunne-, turva- ja vuorovaikutustaidot sekä 2) ajan käytön priorisointi varhaiskasvatuksen arjessa.

Vastaavasti työkyvyn kehittämisen kärkiesimerkit:

- Perusopetuksessa: 1) resilienssin vahvistaminen ja vastoinikäymisten kohtaamisen taito, 2) työnhallinnan kokemuksen lisääminen sekä 3) itseohjautuvuus.
- Varhaiskasvatuksessa: 1) oman työkyvyn ylläpitäminen, palautuminen kuormittavista tilanteista ja ajoista, 2) perustehtävän ja tehtäväkuvien kirkastaminen sekä 3) vastavalmistuneiden työntekijöiden tukeminen työn aloittamisessa.

Koulutuksia toteutettiin sekä etä- (ml. webinaarit) että läsnäolototeutuksina. Toteutustapa valittiin koulutuksen tavoitteiden ja saavutettavuuden pohjalta. Koulutuksissa hyödynnettiin myös Eduhouse-palvelua, ja erityisesti julkiselle toimijalle tarkoitettuja koulutuksia.

Vuonna 2024 koulutuksiin osallistuttiin:

- 1:n koulutuspäivän kriteerit täyttäviä: **669** henkilöä (vuonna 2023 henkilöitä 868)
- 2:n koulutuspäivän kriteerit täyttäviä: **403** henkilöä (vuonna 2023 henkilöitä 456)
- 3:n koulutuspäivän kriteerit täyttäviä: **655** henkilöä (vuonna 2023 henkilöitä 923)
- yhteensä edellä kuvattuja koulutuskorvauksiin laskettavia koulutuspäiviä oli **3 470** (vuonna 2023 päiviä oli 4 549)
- 922 henkilöllä ei täyttynyt yhteen koulutuspäivään vaadittu tuntimäärä vuoden aikana.

Syyskaudella 2024 sekä osaamisen että työkyvyn kehittämisen toimenpiteitä toteutettiin säästöperusteet huomioiden toimintasuunnitelmaa supistavasti.

Esimerkkejä osaamisen, työturvallisuuden ja työkyvyn kehittämisen toimenpiteistä

Työturvallisuuden tavoitteiden saavuttamisen, toimenpiteiden, työnvaarojen arvioinnin ja riskien tunnistamisen sekä seurannan parantamiseksi otettiin käyttöön Reiska-turvallisuusjärjestelmä. Järjestelmä tukee laajemminkin turvallisuustyötä.

Työn vaarojen arvioinnin ja riskien tunnistamisen työkalun lisäksi siihen kuuluvat henkilöstötyön näkökulmasta turvallisuusilmoitukset, turvallisuuskävelyt sekä erillinen meluallistussarviointi. Työterveysyhteistyössä korostettiin sitä, että työyhteisöjen yleinen riskikartoitus olisi tehtynä aina ennen työterveyden työpaikkaselvitystä.

Vuoden 2024 aikana kilpailutettiin myös turvallisuusvalmentajien pooli tukemaan työyhteisöjen turvallisuuskäytäntöjä. Osaamisen kehittämisen kilpailutettujen palveluntuottajien poolin uusi toimikausi käynnistyi myös.

Työtä jatkettiin myös toimivan ja tavoitteellisen vuorovaikutuksen tukemisen kehittämiseksi työyhteisöissä esihenkilön johdolla. Osaamisen kehittämisen painopiste oli myös muuttuvan ja erityisesti digitalisoituvan työelämän vaatimien osaamisten tunnistamisessa ja varmistamisessa.

Henkilöstötyön linjausten mukainen esihenkilöiden velvoittava koulutusohjelman käynnistyi. Tämän koulutusohjelman painopisteet ovat: laadukkaan vuorovaikutuksen osaaminen ja vastuullinen johtaminen. Tästä esimerkkeinä palautteen antaminen, alisuoriutumiseen puuttuminen, oma rooli esihenkilönä ja haastavien tilanteiden ratkominen. Koulutusohjelmassa on myös strategian ja talouden osiot. Osana ohjelmaa uudet esihenkilöt tapaavat kaupunginjohtajan sekä talous- ja henkilöstöjohtajat. Koulutukset toistuivat useamman kerran vuoden 2024 aikana ja olivat pääosin pienryhmämuotoisia. Noin puolet kaikista esihenkilöistä on aloittanut koulutusohjelman, joka on suunniteltu käytäväksi muutaman vuoden sisällä.

Työhyvinvoinnin ja työkyvyn tukemisen edistämiseksi arkityössä käytettiin ja edelleen kehitettiin jo olemassa olevia toimintamalleja sekä luotiin yhteistyössä uutta. Kevan kestävä työelämän hankkeeseen osallistuminen toteutui suunnitellusti. Päähanke Jyväskylän kaupungille oli työterveysyhteistyön kehittäminen. Eväitä saatiin esimerkiksi työterveyden toimintasuunnitelman parantamiseksi huomioiden konkreettiset tavoitteet, vastuut ja mittarit.

Sovittujen yksiköiden kanssa käynnistyivät moniammatilliset pilottihankkeet, joissa työkyvyn tueksi ja parantamiseksi esihenkilön ja työyhteisön johdolla toteutetaan yhteistyössä vaihtelevia työyhteisölähtöisiä toimia. Näiden toteutus ja seuranta jatkuu vuonna 2025. Hankkeen myötä otettiin käyttöön uusia työkaluja (esimerkiksi työyhteisötasoinen Pulssi-kysely tai työkyvyttömyysriskin ennakointi). Vuodelle 2025 valmisteltiin henkilöstökysely Kevan työkalua hyödyntäen. Konkreettinen asiakasyhteistyö jatkui eri muodoissa Kevan kanssa.

Tavoitteena oli ja on edelleen kehittää aina selkeämpää ja konkreettisempaa kokonaistoimintamallia ohjeineen ja arviointineen työhyvinvoinnin ja työkyvyn tukemisen edistämiseksi. Se on tunnustettu, että täysin samat mallit tai toimintatavat eivät sovellu eri työyhteisöihin. Varsinainen työ, johtaminen, toteuttaminen ja arviointi työhyvinvoinnin ja työkyvyn kehittämiseksi tehdään työyhteisöissä.

Ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteiden toteuttamisessa oli aiempaa enemmän haasteita. Samalla myös ammatillisen kuntoutushakemusten hylkäysprosentti on noussut muita isoja organisaatioita vastaavasti. Kevan analyysin mukaan syynä on useimmiten se, tilanteessa ei ole todennäköistä työkyvyttömyyden uhkaa eläkemielessä. Kokonaisuutena nykyorganisaatiossa on aiempaa vähemmän vaihtoehtoja tarjolla esimerkiksi tilanteessa, jossa työkyvyssä on terveydellisiä rajoituksia.

Esihenkilöille annettiin tukea ja ohjausta eri tavoin työyhteisöjen haasteellisiin ilmapiiri-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteisiin. Tukea tarvittiin esimerkiksi työyhteisöjen ristiriitojen käsittelyyn, muutoksen hallintaan sekä haastaviin asiakastilanteisiin työyhteisöissä. Työyhteisöjen tukitoimenpiteet räätälöidään aina tarpeen mukaan ja ne suunnitellaan sekä arvioidaan yhdessä esihenkilön itsensä sekä palvelujohdon ja työsuojelun kanssa.

Työturvallisuuden osalta turvallisuushavaintoja tehtiin 2160 (vuonna 2022 vastaavia oli 2 354 ja vuonna 2023 yhteensä 2 088 kappaletta).

Turvallisuusjärjestelmä vaihtui vuonna 2024, jolloin luokittelu muuttui. Nyt kaikista turvallisuushavainnoista työturvallisuusvahinkoja kirjattiin 1 113 helmi-joulukuulta. Tyypillisimmät alaluokat olivat työturvallisuuspoikkeama tai häiriö tai havainto/läheltä piti tilanne. Esimerkiksi työpaikkaväkivaltatilanne on työturvallisuuspoikkeama. Havainto tai läheltä piti tilanneon esimerkiksi kaatuminen tai muu vaaratilanne, josta olisi voinut seurata työtapaturma.

Vakuutusyhtiön tilastojen mukaan työtapaturmia korvattiin vuonna 2024 korvattiin 250 kappaletta. Tämä on vähemmän kuin vuonna 2023, jolloin työtapaturmia korvattiin 306 kappaletta. Vuonna 2024 työmatkalla näistä työtapaturmista tapahtui 111 kappaletta ja vuonna 2023 lukumäärä oli 132. Ammattitautien määrä oli kumpanakin vuotena 2024 ja 2023 alle 5.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelman työterveysyhteistyön yleiset tavoitteet koko suunnitelma-kaudella 2023–2025 ovat:

- Työkykyriskissä olevien varhainen tunnistaminen, tukeminen ja seuranta
- Työpaikkaselvitysprosessin toimivuuden ja vaikuttavuuden parantaminen sekä muu työyhteisötasoinen toiminta
- Kuntoutusyhteistyön parantaminen ja prosessin selkeyttäminen

Näiden eteen tehtiin myös toimenpiteitä.

Jyväskylän kaupungin (ml. liikelaitokset) työterveyshuollon verottomat kustannukset olivat vuonna 2024 yhteensä noin 2,3 miljoonaa euroa, josta Jyväskylän kaupungin (ilman liikelaitoksia) osuus oli vajaa 2,2 miljoonaa euroa, Kylan Kattaus -liikelaitoksen osuus noin 133 000 euroa ja Tilapalvelu-

liikelaitoksen osuus noin 4 000 euroa. Työterveyshuollon kustannuksiin on arvioitu saatavan Kela-korvauksia yhteensä reilut 1,2 miljoonaa euroa.

Henkilöstökertomus diaesityksenä on luettavissa kaupungin internetsivulla osoitteessa: <http://www.jyvaskyla.fi/hallinto/konsernihallinto/henkilosto>.

1.1.6 Ympäristöasiat

Resurssiviisauden ohjaus, koordinointi ja toteutuminen

Jyväskylä on sitoutunut pitkäjänteisesti resurssiviisauteen, tavoitteenaan olla hiilineutraali vuonna 2030 sekä päästötön, jätteen- ja ylikulutukseton kestävä hyvinvoinnin kaupunki viimeistään 2040 (KV 25.5.2015/71). Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi kasvihuonekaasupäästöjä on tarpeen vähentää 80 prosenttia vuoden 2007 tasosta, vuoteen 2030 mennessä. Vuoden 2023 ennakkotiedon mukaan Jyväskylän kasvihuonekaasupäästöt kokonaisuudessaan olivat laskeneet 53 prosenttia vuoden 2007 tasosta, asukaskohtaiset päästöt 59 prosenttia (lähde: Suomen ympäristökeskus).

Kaupungin Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman toteutusta seurataan ajantasaisesti Ympäristövahti-palvelun kautta. Vuoden 2024 lopussa miltei 35 prosenttia kuluvalle valtuustokaudelle asetuista resurssiviisauden toimenpiteistä oli jo toteutettu tai osa jatkuvaa toimintatapaa. Lisäksi 35 prosenttia toimenpiteistä oli toteutuksessa.

Kaupunki laati ensimmäistä kertaa ilmastobudjetin, joka sisällytettiin osaksi vuoden 2024 talousarviota. Ilmastobudjettiin nostettiin resurssiviisausohjelmasta kasvihuonekaasupäästövaikutuksiltaan merkittävimmät toimenpiteet. Ilmastobudjetin kautta tuodaan kaupungin merkittävimpiä ilmastotoimenpiteitä näkyvämmäksi ja seurataan kaupungin hiilineutraaliustavoitteen toteutumista tiiviimmin myös osana talouden seurantaa. Ilmastobudjetti ei ole kaupungin talousarviosta erillinen budjetti vaan siihen kirjatut toimintamenot ja investoinnit ovat osa kaupunkiorganisaation talousarviota sekä tytäryhtiöiden omia talousarvioita.

Kaupungin resurssiviisastyötä koordinoi resurssiviisaustiimi, jossa työskenteli vuonna 2024 pääsääntöisesti kaksi ympäristöasiantuntijaa, tiiminvetäjänään ympäristöjohtaja. Tiimin vastuulla on Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman toimeenpanon seuranta sekä toimialojen ja liikelaitosten resurssiviisauksen tukeminen. Työtä ohjaa kaupungin toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden edustajista koostuva resurssiviisauksryhmä, joka kokoontui vuoden aikana neljästi.

Resurssiviisauden edistämiseen liittyvät hankkeet

Vuoden 2024 aikana käynnistettiin ja toteutettiin useita hankkeita. Kestävää asumista Jyväskylän asuinalueilla sidosryhmiä tukien ja sitouttaen (KAJASTUS) -hankkeessa (hankebudjetti 56 000 euroa, ympäristöministeriön hankerahoitus) edistettiin vähähiilistä ja kestävä arkea Jyväskylän asuinalueilla. Rakentajille järjestettiin 6-osainen kestävä rakentamisen luentosarja ja tuotettiin Opas uuden kodin rakentajalle [Askelia vähähiilisempään rakentamiseen](#). Hankkeessa mukana olleiden taloyhtiöiden asukkaat pääsivät testaamaan erilaisia ratkaisuja muun muassa jätehuollon, liikkumisen sekä kulutuksen aiheuttamien ilmastovaikutusten vähentämiseksi. Arjen ilmastoteot liittyivät esimerkiksi lainaamiseen, yhteisiin tiloihin, kierrätykseen, tavaroiden ja liikennevälineiden yhteiskäyttöön sekä energianeuvontaan.

Jyväskylän kaupunki sai hankerahoitusta jakamistalouden Interreg Europe Good cities -hankkeen kautta (Jyväskylän hankebudjetti 225 000 euroa). Hankkeessa Jyväskylän kaupunki mm. tutkii, miten jakamistalouden pilotit voisivat elävöittää kaupunkikeskustaa sekä kehittää ydinkeskustan kiinteistökehittämisen uuden innovatiivisen liiketoimintamallin yhdessä rakennuksen käyttäjien, kehittäjien ja sijoittajien kanssa (shared building). Hankekonsortiossa on mukana kumppaneita myös muualta Euroopasta, kuten Tartto (Viro), Tilburg (Hollanti) ja Malmö (Ruotsi).

Kaupunki sai Euroopan aluekehitysrahaston Hiilineutraali Suomi toimintalinjalta 211 000 euroa ”Datälähtöisen kaupunkisuunnittelun työkalut ja innovaatiot ilmastomuutokseen sopeutumisessa” -

hankkeelle. Hankkeen päätavoitteena on kehittää ja soveltaa ilmastonmuutokseen sopeutumisen työkaluja kaupunkisuunnittelun kontekstissa ja soveltaa tietoa osallistaen yrityksiä. Hanke on käynnissä vuosina 2025–2026.

Vuonna 2023 kaupungille myönnettiin 60 000 euroa (omarahoitusosuus 0 euroa) European City Facility -rahoitusta energiainvestointisuunnitelman tekemiseksi vuoden 2024 loppuun mennessä. Hankkeessa tutkittiin yhdeksää öljylämmitteistä kaupungin omistamaa rakennusta ja kehitettiin niille investointikonsepti, jonka avulla öljylämmitys voidaan korvata kestävillä lämmitysmuodoilla. Tilapalvelun tavoitteena on vaihtaa kiinteistöjen lämmitystapa öljylämmitteisestä suunnitelman mukaiseksi yhden kohteen vuositahdilla.

Syksyllä 2023 kaupunki pääsi mukaan kansainväliseen Net Zero Cities -verkoston vertaisoppimisohjelmaan. Ohjelmaan mukaan valitut kaupungit pääsivät oppimaan parhaita ilmastokäytäntöjä EU:n ilmastoedelläkävijäkaupunkien eli Net Zero Cities -verkoston kaupungeilta. NZC-verkostossa on 53 pilottikaupunkia eri puolilta Eurooppaa. Kaupunkien ilmastotoimiin tutustuttiin Teams-työpajoissa sekä kaupunkivierailuilla. Jyväskylässä oli elokuussa vieraita Saksan Mannheimista, Münsteristä ja Aachenista, Liettuasta Vilnasta ja EU:n NetZeroCities-organisaatiosta. Vertaisoppimisohjelma on osa EU:n isompaa ohjelmaa, Ilmastoneutraalit ja älykkäät kaupungit –missiota, johon on valittu mukaan 112 edelläkävijäkaupunkia Euroopasta. Ohjelma kestää kevääseen 2025 asti.

ILMASTOBUDJETTI 2024

		Talousarvio 2024		Tilinpäätös 2024			Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	
Toimenpide	Vastuutaho	Käyttötalous (1000 euroa)	Investoinnit (1000 euroa)	Käyttötalous (1000 euroa)	Investoinnit (1000 euroa)	Päästösektori	CO2-päästövä- hennys (t CO2- ekv./ vuosi)	CO2-päästövä- hennys (t CO2- ekv./ vuosi)	Lisätietoja
Katu-, tie- ja muiden yleisten alueiden valaisimia vaihdetaan LED-valaisimiin investointiohjelman mukaisesti. Vaihtomääriä lisätään nykyisestä 1300 kappaaleesta 2700 kappaleeseen vuodessa.	Kaupunkirakennepalvelut	-	800	-	859	Energia	27,0	41,0	
Ulkokenttien ja kuntoratojen kaasupurkauslamppuja LED-valaisimiin investointiohjelman mukaisesti. Vaihtomääriä lisätään nykyisestä.	Sivistyspalvelut	-	100	-	94	Energia	3,6	1,7	
Korvataan öljylämmityskohteet.	Jyväskylän Tilapalvelu	-	24	34	-	Energia	4,5	44,9	
Toteutetaan kunta-alan energiatehokkuussopimuksen (KETS) sopimuskauden 2017-2025 suunnitelmallisia energiatehokkuustoimenpiteitä (*)	Jyväskylän Tilapalvelu	-	-	180	-	Energia	-	100,0	
Joukkoliikenteen matkustus- ja kuljetuspalveluiden toteuttaminen	Kaupunkirakennepalvelut	21 000	-	21 904	-	Tieliikenne	2232,4	1825	
- Puhtaat käyttövoimat (biopolttoaine, sähkö, kaasu tai vety) (**)									
- Palvelutason parantaminen (***)									
Lisätään uusiutuvan dieselin käyttöastetta liikenne- ja viheralueiden omistamissa dieselkäyttöisissä ajoneuvoissa siten, että käyttöaste on 100% vuonna 2025.	Kaupunkirakennepalvelut	11	-	0	-	Tieliikenne	10,9	-	Toimenpidettä ei toteutettu.
Parannetaan kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia pää- ja alueillejä kunnostamalla investointiohjelman mukaisesti	Kaupunkirakennepalvelut	-	3 000	-	3 200	Tieliikenne	-	-	

(*) Toimenpiteestä ei ole mahdollista tehdä ennakkoarviota. Toteuma raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

(**) Joukkoliikenne siirtyy käyttämään 100 % puhtaita käyttövoimia 1.6.2024 alkaen. Toimenpiteen toteuttaminen tuottaa Jyväskylän kaupungille arviolta 1,6 milj. euron säästön vuonna 2024 verrattuna vuoden 2023 keskimääräiseen kilometrihintaan.

(***) Joukkoliikenteen palvelutason parantaminen toteutetaan 1.6.2024 alkaen. Toimenpiteen toteuttaminen tuottaa Jyväskylän kaupungille arviolta 1,7 miljoonan kustannukset ja 0,5 miljoonan euron tuotot.

		Talousarvio 2024		Tilinpäätös 2024			Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	
Toimenpide	Vastuutaho	Käyttötalous	Investoinnit	Käyttötalous	Investoinnit	Päästösektori	CO2-päästövähennys (t CO2-ekv./ vuosi)	CO2-päästövähennys (t CO2-ekv./ vuosi)	Lisätietoja
Nostetaan kestävien puupolttoaineiden osuutta.	Alva-yhtiöt Oy	-	-	-	-	Energia	50000,0	77716 (*)	
Kehitetään, tuoteistetaan ja kaupallistetaan kysyntäjoustojärjestelmä sekä todennetaan palvelun toimivuus käytännössä	Alva-yhtiöt Oy	-	400	-	0	Energia	148,0	0,0	Hanketta ei ole toteutettu.
Toteutetaan vuokra-asuntoyhteisöjen energiatehokkuussopimuksen (VAETS) sopimuskauden 2017-2025 suunnitelmallisia energiatehokkuustoimenpiteitä.	Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	1 300	-	1 636	-	Energia	-	6085,0	

(*) Ennakoarvio päästövähennyksestä, vahvistamaton

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Korruption ja lahjonnan torjunta sekä ihmisoikeusasiat

Korruptio on monitahoinen ilmiö, jota on vaikea määritellä kattavasti. Korruptio on vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Se voi ilmetä epäeettisenä etujen antamisena ja vastaanottamisena, eturistiriitoina ja suosintana ja epäeettisenä päätöksentekona muodollisten päätöksentekorakenteiden ulkopuolella. Korruption ja lahjonnan torjumiseksi Jyväskylän kaupungissa on annettu ohjeistukset edustamisesta ja vieraanvaraisuudesta (16.6.2016), viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä (1.6.2022) sekä hankinnoista (1.2.2021) eturistiriitojen välttämiseksi. Lahjonnan vastaiset periaatteet on kirjattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeeseen (16.4.2018). Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa tiedot valtuustolle vuosittain.

Hankintaohje ohjeistaa myös sosiaalisesti vastuullisiin hankintoihin ja hankintasopimusohjeet sisältävät kartellilausekkeen. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista ja lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta. Hankintaohjeeseen annettiin vuoden 2023 aikana täydentävä lisäohje hinnanmuutoksista sopimuskaudella, erityisesti johtuen poikkeuksellisista ennakoimattomista olosuhde- ja muutoksista raaka-ainemarkkinoilla. Ukrainan sodan vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä hankintoihin liittyen, esimerkiksi pakotteiden osalta, on myös ohjeistettu.

Lisäksi kaupungilla on sopimushallintaa koskeva ohje, joka astui voimaan 1.1.2020 ja jota on edellisen kerran päivitetty 10.1.2022. Vuonna 2022 otettiin täysmääräisesti käyttöön sopimushallintajärjestelmä hankintasopimusten osalta integraatioineen asianhallintajärjestelmään. Yhtenäisellä järjestelmällä hallitaan koko sopimusten elinkaarta valmistelusta ja suunnittelusta jatkuen sopimuskauden aikaisen toiminnan varmistamiseen, virheiden ja ongelmien ennaltaehkäisemiseen ja seurantaan sekä päättyen sopimuksen arkistointiin ja hävittämiseen. Lisäksi uusilla ohjeistuksilla, sekä kouluksilla on kehitetty sopimushallinnan osaamista organisaatiossa.

Jyväskylän kaupungin työ- ja virkasuhteessa olevalla henkilöstöllä on käytössään kanavia, joilla voidaan ilmoittaa työn yhteydessä havaituista poikkeamista, epäkohdista sekä väärinkäytöksistä. Eri kanavat perustuvat eri lainsäädäntöihin. Väärinkäytösten ilmoituskanava toimii 1.1.2023 voimaan tulleen ilmoittajansuojelulain mukaisena organisaation sisäisenä ilmoituskanavana ja on yksi tunnistettu keino korruption torjunnassa. Ilmoittaminen on mahdollista anonyymisti ja ilmoituksia käsittelee ja niitä voi tarkastella vain erikseen nimetyt henkilöt sisäisestä tarkastuksesta ja juridisista palveluista.

Jyväskylän kaupunki edistää ihmisoikeuksien toteutumista monella tapaa. Viranomaisilla on lakisääteinen velvollisuus säännöllisesti arvioida toimintansa yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa elokuussa 2022. Toimialojen osalta tavoitteena on edelleen 2021–2024 edistää kaupunkilaisten yhdenvertaisuutta, palvelujen saatavuutta ja syrjimättömyyttä. Eri järjestelmin varmistetaan käyttäjien ja asiakkaiden osallistumista palvelujen suunnitteluun, toteuttamiseen, mittaamiseen sekä arviointiin. Lisäksi ohjelmalla pyritään vahvistamaan yhdenvertaisuuden toteutumista kouluttamalla henkilöstöä ja tiivistämällä yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Jyväskylän kaupungin talous on vahvistunut viimeisten viiden vuoden aikana. Aikaisemmista vuosista poiketen vuoden 2024 tilinpäätökseen ei sisällynyt enää merkittäviä kertaluonteisia tulosta parantaneita eriä, vaan talous saatiin kääntymään positiiviselle uralle mittavien sopeutustoimen myötä.

Kaupungin tilikauden vuoden 2024 ylijäämä oli 6,2 miljoonaa euroa ja kaupungin taseessa on ylijäämäkertymiä 117,9 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta kasvoi 20,4 miljoonaa euroa ja kasvu oli edeltäneitä vuosia merkittävästi korkeampi. Kaupungin lainakanta on nyt 365,1 miljoonaa euroa eli 2 446 euroa asukasta kohti. Kaupungin lainakanta asukasta kohti on koko kuntakentässä

tarkasteltuna kuitenkin selvästi alle kuntien keskiarvon. Tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan kuntien yhteenlaskettu lainakanta asukasta kohden vuoden 2024 tilinpäätöksissä oli 3 380 euroa.

Tilikauden 2024 ylijäämäinen tulos vakauttaa talouden pohjaa mutta ei vapauta kaupunkia talouden tasapainottamistyöltä, vaan sitä on edelleen jatkettava valtuuston marraskuussa 2024 hyväksymän talousarvion 2025 mukaisesti. Vuoden 2025 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2027 laadittiin siten, että tilikauden ylijäämällä mitattuna talouden tasapainoa ei saavutettaisi taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä, vaan talous olisi alijäämäinen 11,0 miljoonaa euroa vuoden 2027 lopussa. Vuoden 2025 talousarvioon sisältyy talouden sopeuttamiseksi tehtäviä toimia 6,6 miljoonaa euroa ja vuoden 2026 sopeutustarpeeksi on arvioitu 6,0 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmassa ei ole huomioitu valtionosuusuudistusta, jonka on määrä astua voimaan vuoden 2027 alusta lukien.

Kaupungin talouden tulevien vuosien kehitysarvion kannalta on olennaista, että kaupungin talouden tasapainottamisessa on onnistuttu siten, että saavutetut säästöt jäävät pysyviksi ja myös vuosien 2025 ja 2026 aikana toteutettavat tasapainottamistoimet vakauttavat kaupungin taloutta pitkällä aikavälillä.

Vuoden 2025 alusta lukien työllisyyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyi TE-palveluilta kunnille. Valtioneuvosto vahvisti 23.2.2024 Keski-Suomeen kolme työllisyysaluetta. Jyväskylä ja Muurame muodostivat yhden Keski-Suomen kolmesta työllisyysalueesta. TE-uudistuksen tavoitteena on, että kunnat saavat jatkossa nykyistä enemmän mahdollisuuksia vahvistaa omaa elinvoimaansa, lisätä työllistymistä ja hyödyntää kaikkia kunnan palveluita osana työnhakijoiden ja työnantajien palveluita. Myös yritykset saavat jatkossa laajemmin rekrytointiin ja yrityksen kasvuun liittyviä palveluita kunnista.

Kuntien elinvoimatehtävän vahvistuessa kunnilla on myös jatkossa kokonaisvaltaisempi rooli maahanmuuttajien kotoutumiseen ja työllistymiseen liittyen. Kuntien mahdollisuudet muotoilla palveluita ja hankkia oman alueen työllisyyttä parantavia palveluita työnhakijoille vahvistuu. Myös kuntien työttömyyden kustannuksien rahoitusvastuu laajeni merkittävästi uudistuksen myötä. Kunnat maksavat jatkossa aiempaa varhaisemmassa vaiheessa työnhakijan työttömyyden kustannuksia valtion sijaan.

TE-uudistuksen myötä Jyväskylän kaupungin vuoden 2025 valtionosuudet kasvoivat 27,0 miljoonaa euroa. Kasvusta palveluiden rahoituksen osuus on 19,8 miljoonaa euroa ja työttömyysturvan laajenevaan rahoitusvastuuseen saatava korvaus 7,2 miljoonaa euroa. TE-uudistuksen vaikutus Jyväskylän kaupungin vuoden 2025 toimintakatteeseen on talousarviossa noin -31 miljoonaa euroa. TE-palveluihin saatava rahoitus on vuoden 2025 osalta jäämässä siten noin 4,0 miljoonaa euroa vajaaksi ja sopeutusvaateet rahoitusvajeen kattamiseksi on sisällytetty vuoden 2026 taloussuunnitelmaan. Jo tehtyjen sopeutustoimien ja niiden pysyvyyden ohella, kaupungin talouden kehitysarvion kannalta on olennaista, että myös TE-uudistus toteutuu siten, että palvelut saadaan tuotettua varattujen määrärahojen puitteissa.

Kolmas keskeinen kaupungin talouden kehitysarvioon vaikuttava tekijä on valmisteilla oleva valtionosuusuudistus. Valtionvarainministeriö asetti syksyllä 2023 kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen valmistelua varten valmisteluryhmän toimikaudelle 31.8.2023-31.12.2025. Työryhmän tehtävänä on arvioida kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kehittämistarpeita suhteessa kuntien tehtäviin ja toimintaympäristön muutoksiin, arvioida eri ratkaisuvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia taustaselvityksiin perustuen sekä laatia hallituksen esitysluonnos järjestelmän muutostarpeista.

Alkuperäisenä tavoitteena oli, että hallituksen esitys valtionosuusuudistuksesta olisi voitu antaa eduskunnalle keväätuntokaudella 2025 ja uusi lainsäädäntö olisi tullut voimaan 1.1.2026. Valtionvarainministeriö on kuitenkin ilmoittanut 22.10.2024 antamassaan tiedotteessaan, että uudistus siirtyy vuodelle eteenpäin astuen voimaan 1.1.2027. Valtionosuusuudistuksen tavoitteena on päivittää kuntien rahoituksen kokonaisuutta vastaamaan paremmin kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen peruslängökohtana on varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa. Sen rinnalla pyritään huomioimaan erilaistuneen kuntakentän erilaisia tarpeita.

Valtionosuusuudistustyön tueksi valtionvarainministeriö nimesi hankkeelle myös selvityshenkilöt, joiden loppuraportti valtionosuusjärjestelmän uudistamiseksi julkaistiin 16.12.2024. Toteutuessaan selvityshenkilöiden esityksen mukaisesti, valtionosuusuudistus vakauttaisi olennaisesti kaupungin taloutta tuleville vuosille.

Kaupungin talouden kuva tulevalle taloussuunnitelmakaudelle 2026–2028 on edelleen haastava ja osin epävarma. Heikko kansantaloudellinen tilanne lisää epävarmuutta myös verotulojen kehitykselle. Uusimpien veroennusteiden mukaan verotulokertymät ovat jo heikentyneet syksyn 2024 arvioista, joiden pohjalta vuoden 2025 talousarviota ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelmia on laadittu.

Talouden hyvä perusta luo kuitenkin pohjaa talouden sopeutukselle ja kestäväen talouden rakentamiselle. Kaupungin taseen ylijäämäkertymä on edelleen suuri ja lainamäärä asukasta kohti kohtuullinen muihin kuntiin ja erityisesti suuriin kaupunkeihin verrattuna. Kaupungin veroprosentti on vuodelle 2025 päätetystä 0,1 %-yksikön korotuksesta huolimatta edelleen suurten kaupunkien keskitasoa. Lisäksi kaupunki kasvaa nopeasti, joka luo pohjaa tulevalle työllisyyden ja verotulojen myönteiselle kehitykselle.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinnan järjestäminen ja toimintaympäristöanalyysi

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännölliseksi raportoimiseksi. Riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa kaupungin toimintojen häiriötön ja laadukas toteuttaminen. Riskienhallinnan avulla kyetään tunnistamaan myös uusia mahdollisuuksia. Jyväskylän kaupungilla riskienhallinnan järjestämisessä noudatetaan soveltuvin osin ISO 31000 -standardia ja organisaation yhteistä riskienhallinnan luokittelua, missä pääriskiluokat ovat strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit.

Tilikauden aikana kaupungin johtoryhmä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmä arvioivat koko kaupungin toimintaan kohdistuvia riskejä yhdessä. Arvioinnin perusteella muodostettiin talousarvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma. Toimialat ja liikelaitokset huomioivat talousarviossa määritellyn suunnitelman omassa riskienhallinnassa ja sisäisen valvonnan suunnitelmassa.

Elokuussa 2024 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmän tehtävät jaettiin uusille hallinnon ja kehittämisen sekä taloudenhallinnan ryhmille. Taloudenhallinnan ryhmä vastaa talouden vuosikellon mukaisten dokumenttien, kuten tilinpäätökseen, neljännesvuosiraportointiin ja talousarvioon liittyvistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmien ja raporttien ohjauksesta. Hallinnon ja kehittämisen ryhmä käy säännöllisesti keskustelua merkittävimmistä riskeistä ja niiden hallintatoimenpiteistä.

Lauta- ja johtokunnat sekä niiden alainen johto ovat lisäksi analysoineet toimintaympäristön muutoksia, tunnistaneet tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioineet niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatineet tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Analyysin ja arvioinnin perusteella merkittävimmät uhat ja mahdollisuudet on priorisoitu ja valvonnan toimenpiteet on kohdistettu olennaisimpiin riskeihin. Näin on muodostettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, joka konkretisoi riskiprofiilin ja riskienhallinnan toimintamallin sekä prosessin tavoitteet ja vastuut. Vuonna 2024 vaikea taloustilanne haastoi strategian tavoitteiden toteutumista ja seuranta, mutta kaupungin lakisääteiset peruspalvelut on pystytty turvaamaan ja toteuttamaan.

Riskien tunnistaminen ja analysointi on toteutettu tilikaudella kattavasti. Riskien arvioinnin, seurannan ja raportoinnin sekä dokumentoinnin tueksi on käytetty REISKA-riskienhallinnan sovellusta, toimialoilla sekä liikelaitoksilla on ollut käytössään toimintaohjeet ja vastuut on määritelty. Lisäksi suunnitelman tukena on hyödynnetty visuaalista raportointia, joka on ollut ajantasaisesti johdon käytettävissä intranetissä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmä ja elokuusta alkaen taloudenhallinnan sekä hallinnon ja kehittämisen ryhmät ovat toimineet tuloksia koordinoivana elimenä sekä tukeneet toimialojen ja liikelaitosten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön toteuttamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteiden tehokkuutta ja vaikuttavuutta on seurattu tilikauden aikana johtoryhmätasolla. Raportointi on toteutettu ensimmäisen ja kolmannen vuosineljännesraportoinnin, talousarvion laadinnan ja tilinpäätösraportoinnin yhteydessä.

Seuraavassa on esitetty kaupungin yleiseen kehityskuvaan liittyviä sekä toimialojen ja liikelaitosten vuoden 2024 arvioinneissaan tunnistamia merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä.

Taloudelliset ja strategiset riskit

Kaupungin talouden positiivinen tulos vuodelta 2024 on seurausta syksyllä 2023 valtuuston hyväksymistä talouden ja toiminnan merkittävistä sopeutustoimenpiteistä sekä vuoden 2024 ennakoitua

suuremmista kunnallisverotuloista. Kaupungin taloudessa vuodesta 2019 vallinnut käyttötalouden alijäämää kurottiin yhteensä yli 40,6 miljoonan euron sopeutustoimenpiteillä umpeen. Vuoden 2024 aikana jouduttiin toimenpiteitä tiukentamaan säästöjen saavuttamiseksi ja talouden tasapainon varmistamiseksi. Vielä vuoden 2024 kesäkuussa näytti siltä, että valtuuston talousarviossa päättämät toimenpiteet eivät olisi kaupunkitasolla riittäviä talousarviossa vahvistettujen säästöjen ja sopeutusten aikaansaamiseksi. Rekrytointeja jarrutettiin, hankintoja rajoitettiin ja mm. lomapalkkavelkaa pienennettiin suunnitelmallisesti kannustamalla henkilöstöä pitämään kertyneitä lomiaan pois vielä loppuvuoden aikana. Tiukka kuri toimi ja toimintakate parani lopulta useilla miljoonilla euroilla syksyn muutettuun talousarvioon nähden.

Ylijäämäinen tulos parantaa hieman kaupungin ylijäämäkertymää ja lisää sitä kautta talouden puskuria tuleville vuosille. Ennen kaikkea sopeutustoimenpiteiden onnistuminen vuonna 2024 pienentää merkittävästi kaupungin talouden ja toiminnan riskitasoa. Työ ei kuitenkaan ole vielä valmis, sillä valtionosuusleikkausten vuoksi kaupungin talouden haastavimmat vuodet ovat juuri nyt 2025-2027 ja taloussuunnitelmakauden viimeinenkin vuosi 2027 on vielä alijäämäinen. Taloudessa tarvitaan vielä sopeuttavia toimenpiteitä ja tuleva valtionosuusuudistus määrittää merkittäväällä tavalla tarvittavan sopeutuksen määrän ja aikataulun.

Tulevien vuosien kehitysarvioon vaikuttavat edelleen neljä kaupungin talouden kannalta merkittävää tekijää: kaupungin talouden tasapainottamisen onnistuminen, TE-2025 uudistuksen onnistuminen, valtionosuusjärjestelmän uudistaminen vastaamaan kuntien nykyisiä tehtäviä ja olosuhteita sekä verotulojen kehitys kansantalouden elpyessä taantumasta.

Kaupungin talouden tasapainottamisessa ja sopeutustoimenpiteiden jälkeen talouden vakauttamisessa merkittävässä roolissa ja riskien hallintakeinona on kaupungin talouden ja toiminnan reaaliaikainen seuranta ja korjaavien toimenpiteiden tekeminen, jos toimenpiteet eivät ole edenneet suunnitellusti. Seuranta edellyttää raportointiratkaisujen laajentamista ja myös digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämistä talouden suunnittelussa, vaihtoehtojen ja riskien simuloinnissa, toteumaseurannassa ja valvonnassa. Tekoälyn laajempi hyödyntäminen on huomioitava erityisesti tulevissa talouden ja HR:n järjestelmäratkaisuissa, sillä nuo mallit rakentuvat luotettavan ja ajantasaisen tiedon perustalle.

Valtionosuusuudistuksen ripeä eteneminen on kaupungin tulevien vuosien tulorahoituksen kannalta eurovaikutuksiltaan merkittävin yksittäinen tekijä. Valtionvarainministeriö asetti uudistukselle ohjausryhmän jo 31.8.2023 ja nimitti 7.2.2024 selvityshenkilöt valmistelevaan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta. Valtionvarainministeriö ilmoitti kuitenkin 22.10.2024, että uudistus viivästyy ja sen voimaantuminen siirtyy vuodelle eteenpäin eli vuoden 2027 alkuun. Selvityshenkilöiden loppuraportti julkaistiin 16.12.2024 ja heidän tehtävänsä päättyi ennenaikaisesti vuoden 2024 lopussa. Valmistelu jatkuu nyt virkavalmisteluna ja oletuksena on, että uudistustyö jatkuisi huhti-toukokuun vaihteessa 2025. Jyväskylän kaupungin tavoitteena on edistää edunvalvonnallisin keinoin valtionosuusuudistusta selvityshenkilöiden asiantuntijaraportissaan esittämällä tavalla. Erityisesti maan hallitusohjelmaan kirjattu tavoite uudistaa valtionosuusjärjestelmää vastaamaan kuntien nykyisiä tehtäviä ja olosuhteita on Jyväskylälle tärkeä, sillä kaupungilta leikattiin merkittävä määrä peruspalvelujen valtionosuutta hyvinvointialueuudistuksessa ns. sote-erien kautta. Selvityshenkilöiden esittämä valtionosuusmalli myös yksinkertaistaisi nykyistä valtionosuusjärjestelmää ja tekisi siitä monelta osin kaupungin taloudenpidon kannalta ennustettavamman ja motivoisi parempaan kustannusvaikuttavuuteen.

TE-palveluiden siirtyminen kunnille vuoden 2025 alusta on vaikuttanut merkittävästi kaupungin lakisääteisiin tehtäviin ja velvoitteisiin ja lisää kuntien rahoitusvastuita työllisyyspalveluista ja työttömyysetuuksista vuoden 2025 alusta lukien. Rahoitusvastuun laajenemisen lisäksi Jyväskylän kaupungin TE-palvelujen rahoitus on merkittävästi alijäämäinen kaupungille siirtyneisiin kustannuksiin nähden: vuonna 2025 rahoitus on 3,9 miljoonaa euroa siirtyneitä kustannuksia vähemmän, vuonna 2026 5,3 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 jo 6,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin nykyiset palveluiden tuottamisen kustannukset ovat olleet. Rahoituksessa on kolmen vuoden siirtymäaika, jossa rahoitus siirtyy asteittain nykyisestä kustannusten toteuma-arviosta kohti laskennallista valtionosuusrahoitusta. TE-uudistuksella on näin ollen voimaantulovaiheessa merkittäviä toiminnan sopeuttamista vaativia talousvaikutuksia ja jatkossa työllisyyskehityksellä tulee olemaan entistä suurempi ja

suorempi vaikutus kunnan talouteen ja maksuvastuisiin. Kaupungin talouden kehityksen kannalta onkin erittäin ratkaisevaa, kuinka tässä mittavan TE-uudistuksen toteutuksessa onnistutaan. Lisäksi kaupungilla tulee olla talouden puskuria muiden muassa suhdannevaihteluista johtuviin työllisyyslanteen ja edelleen kantokykyä työllisyyden ja toimeentulotuen maksuvastuiden merkittäviin vaihteluihin.

Talouden tasapainottamiselle tuo hieman lisähaastetta viime syksyn ennustetta heikompi verotulojen kehitys vuosille 2024–2026. Viimeisimmän kuntakohtaisen veroennusteen mukaan helmikuulta 2025 kaupungin verotulot olisivat vuonna 2025 noin 4,1 miljoonaa euroa talousarviota 2025 pienemmät. Myös ennusteet vuosille 2026–2027 ovat heikentyneet aiemmasta jopa noin 6 miljoonan euron verran. Kansantalouden yleinen näkymä on kuitenkin jo varovaisen positiivinen, sillä jo vuoden 2024 lopussa talouskehitys kääntyi lievään kasvuun oletettua pidemmän matalasuhdanteen jälkeen. Talouden kasvuluvut sekä palkkatason nousu voivat arvioiden mukaan vaikuttaa positiivisesti jo vuoden 2027 verotulokehitykseen ja osaltaan pienentävät tätä verorahoituksen riskiä. Lisäksi kaupungin talouteen ja toimintaan on tunnistettu (strategisena) riskinä on käynnissä olevan hankintalain aiheuttamat muutokset. Mikäli hankintalaki astuu voimaan vuoden 2026 alussa nyt lausuntokierroksella olevan lakiesityksen mukaisena, tulee kaupungin järjestellä nykyisiä sidosyksikköomistuksia ja -hankintoja varsin lyhyen siirtymäajan kuluessa. Taloudellinen riski voi realisoitua tilanteessa, jossa kaupunki joutuisi sijoittamaan lisää rahaa sidosyksiköiden omistusjärjestelyihin (ostamaan lisää sidosyksikön osakkeita 10 %:n omistusosuuden saavuttamiseksi) tai tilanteessa, jossa palvelun kilpailutus palveluntuottajan vaihtuminen aiheuttaisi (kertaluonteisia) merkittäviä muutuskustannuksia tai tilanteessa, jossa kilpailutus (esimerkiksi potentiaalisten tarjoajien pienen määrän vuoksi) johtaisi hintatason (pidemmän aikavälin) nousuun. Kaupunki on varautunut riskiin suunnittelemalla tarvittavat toimenpiteet ja arvioimalla niiden vaatimat resurssit selä taloudellisen riskin. Jyväskylän kaupunki on varautunut hankintalain muutokseen määrittämällä hyvissä ajoin sidosyksikköomistukset ja -hankinnat sekä osallistumalla sekä sidosyksiköidensä omistajaneuvotteluihin ja valtakunnalliseen lakivalmisteluun. Merkittävimmät riskit näissä liittyvät sidosyksikköhankintoina toteutettuihin koko kaupungin yhteisiin ja toimialatason omiin tärkeisiin ICT-järjestelmiin ja -palveluihin.

Kaupunkistrategian toteuttamista jatkettiin vuonna 2024. Riskejä strategian tavoitteiden toteutumiselle on tunnistettu muun muassa yleisestä talouden kehityksestä, investointien lykkääntymisestä sekä kaupungin talouden voimakkaasta sopeuttamisesta. Viime vuosina strategista ohjausta on kytkeyty vahvemmin osaksi talousarvioprosessia, mikä osaltaan on pienentänyt strategian toteutumiseen liittyvää taloudellista riskiä. Talouden sopeuttamistoimenpiteisiin liittyvissä vaikutusten ennakkoarvioinneissa arvioitiin yhtenä näkökulmana myös vaikutuksia organisaatioon ja strategian toteutumiseen.

Kaupungin edunvalvonnassa keskityttiin vuonna 2024 erityisesti kuntien valtionosuusuudistukseen liittyvään vaikuttamistyöhön, sillä valtionosuusuudistukseen liittyy myös merkittäviä taloudellisia riskejä kaupungille. Keskeisenä tavoitteena on, että valtionosuusjärjestelmä uudistetaan vastaamaan kuntien nykyisiä tehtäviä, ja esimerkiksi hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset (sote-erät) poistuvat laskennasta. Toimenpiteitä valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen on toteutettu aktiivisesti läpi vuoden. Mikäli sote-erät jäisivät järjestelmään, on riskinä Jyväskylän talouden heikkeneminen entistään sekä suurten kaupunkien välisten rahoituksen erojen kasvun jatkuminen. Edunvalvonnan vaikuttavuuden riskinä on pieni valmisteluresurssi suhteessa muihin suuriin kaupunkeihin, mikä rajoittaa mahdollisuutta keskittyä useampaan edunvalvonnan kärkeen yhtäaikaaisesti. Edunvalvontaa voidaan näin ollen toteuttaa pääasiassa reaktiivisesti valtion osapuolen esityksiin ja agendaan reagoiden, mutta vaikuttavuutta vahvistetaan tiiviillä yhteistyössä samassa tilanteessa olevien kaupunkien kanssa.

Operatiiviset riskit

Talousarviossa vuodelle 2024 tunnistettiin kaksi merkittävää riskiä, joilla olisi toteutuessaan ollut suoria vaikutuksia kaupungin operatiiviseen toimintaan. Yhteisten prosessien toimimattomuudesta ja tehottomuudesta johtuva tavoitteiden saavuttamisen vaarantuminen ei kuitenkaan suurissa määrin realisoitunut vuoden aikana. Sen sijaan epävakaa turvallisuusympäristö on huolettanut

kaupungin henkilöstöä läpi vuoden ja on näin ollen myös vaikuttanut osaltaan toimintaan. Turvallisuusympäristön epävakaus johtui suurelta osin Ukrainan sodan jatkumisesta sekä sen mukanaan tuomista liveilmiöistä myös Suomessa. Tähän liittyvät riisit realisoituivat myös kaupungilla helmikuussa, kun kaupunkiin kohdistettiin O365-kalasteluhyökkäys, joka vaikutti välillisesti yli 200 käyttäjän tiliin. Nopeiden vastatoimien vuoksi tämä ei kuitenkaan vaarantanut salassa pidettävän tai henkilötiedon turvallisuutta.

Epävakaa geopolitiittinen tilanne ja turvallisuusympäristö vaikutti kaupungin toimintaan myös välillisesti, sillä tämä osaltaan heikensi muun muassa elintarvikkeiden ja raaka-aineiden saatavuutta sekä lisäsi yleisten kustannusten nousua. Samalla tämä näyttäytyi myös asiakkaiden ja työntekijöiden pahoinvoinnin lisääntymisenä, mikä taas lisää asiakas- ja työturvallisuushkia sekä osassa toimialoja myös työstä poissaoloja. Riskin vaikutuksia pyrittiin lieventämään esimerkiksi varhaisella puuttumisella ja parantamalla kaupungin yhteistä, mutta myös palveluiden omaa varautumista. Epävakaa turvallisuusympäristön vaikutukset näkyivät myös yksittäisinä uhkatilanteina kaupungin kiinteistöissä, mutta suuremmilta poikkeamilta vältyttiin. Hallintatoimenpiteinä kiinteistöjen turvajärjestelmiä on päivitetty, kohdennettuja vartijakäyntejä harkinnanvaraisesti on lisätty ja vuoropuhelua muiden viranomaistahojen kanssa tiivistetty.

Henkilöstön ja asiakkaiden fyysiseen sekä psyykkiseen turvallisuuteen liittyvä riski on edelleen lisääntynyt edellisestä vuodesta. Tämä näkyy esimerkiksi uhka- ja väkivaltatilanteiden kasvuna useissa palveluissa. Henkilöstöresurssit koetaan paikoin riittämättömiksi suhteessa haastavien tilanteiden määrään ja vakavuuteen. Vuoden aikana henkilöstölle suunnattuja koulutuksia haastavien asiakastilanteiden kohtaamiseen on jatkettu. Riskienhallinta- ja turvallisuusyksikkö on jatkanut myös kokonaisvaltaisen turvallisuustoiminnan kehittämistä. Turvallisuusjohtamisen tueksi on vuoden 2024 alusta käyttöön otettu REISKA-riskienhallinnan ja turvallisuushavaintojen järjestelmä on osaltaan tukenut myös operatiivisten riskien tunnistamista sekä niihin puuttumista.

Koko kaupungin tasolla on jo aikaisempina vuosina tunnistettu henkilöstön työkykyyn, osaamiseen, pysyvyyteen ja työvoiman saatavuuteen liittyviä riskejä. Käytännössä tämä tarkoittanut sitä, ettei henkilöstöä ole saatavilla riittävässä määrin tai riittävällä osaamisella palvelutuotannon tarpeeseen eri tehtävissä kaupungilla. Tilanne tämän osalta jatkui myös vuonna 2024 eri toimialoilla ja liikelaitoksissa, mikä johti osaltaan avainhenkilöihin ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvien riskien realisoitumiseen vuoden aikana. Esimerkiksi pätevän kasvatus- ja opetushenkilöstön saatavuus on ollut huolestuttavaa erityisesti kaupungin reuna-alueilla. Toisaalta toimivia hallintakeinoja otettiin myös käyttöön eri palveluissa, joka näyttäytyi muun muassa avainhenkilöiden sijaisten perehdytysten tehostamisena erilaisten varahenkilöjärjestelmien, ennakoidun poissaolosuunnittelun, hallitun työkierron ja järjestelmien käyttökoulutuksen avulla. Myös henkilöstöpalvelut ovat kehittäneet vuoden aikana erilaisia hallintakeinoja henkilöriskin hallitsemiseksi.

Vuonna 2024 yksittäinen merkittävä realisoitunut operatiivinen riski oli rakennetun infran rapautumisesta johtuva Louhunsalmen sillan jännitteellisen lisätukivaijerin katkeaminen marraskuussa. Vaijerin katkeamisen takia sillan liikennöintiä jouduttiin rajoittamaan voimakkaasti, mikä osaltaan vaikutti suurissa määrin negatiivisesti Lehtisaaren ja Muuratsalon asukkaiden elämää, mutta myös muuta saarilla tapahtuvaa toimintaa. Rajoitukset sillan käytössä ovat jatkuneet vuoden 2025 puolella.

Rahoitusriskit

Kaupungin rahoitusriskit liittyvät pääosin lainasalkkuun, joka koostuu sisäisen pankin lyhytaikaisista lainoista konsernin tytäryhteisöiltä ja lyhytaikaisista kuntatodistuksista sekä pitkäaikaisista velkakirjalainoista. Näin laskettu lainasalkku oli 31.12.2024 yhteensä 365,1 milj. euroa (edellisvuonna 344,6 milj. euroa) ja lainasalkun keskimääräisellä pääomalla laskettu kesikorko oli 2,64 % (edellisvuonna 1,64 %).

Kaupungin lainasalkun suojausaste laski vuoden 2024 lopussa 49 %:iin (edellisvuonna 58 %), kun kaupungin korkosuojauksia erääntyi ja lainakanta kasvoi maltillisesti. Korkokulut nousivat markkinakorkojen korkeasta tasosta johtuen, mutta korkokulujen nousun korkeimman huipun leikkasi kohtuullisen korkea suojausaste. Markkinakorot kääntyivät loppuvuonna ripeään laskuun.

Lyhytaikaisten lainojen määrän osuus koko lainasalkusta laski 26 %:iin (34 % edellisvuonna). Kaupunki nosti vuoden aikana uusia pitkäaikaisia lainoja 65,9 miljoonalla eurolla, jolla korvasi lyhytaikaista rahoitusta ja tasapainotti lainasalkun rakennetta sekä vähensi varainhankintaan ja maksuvalmiuteen liittyviä riskejä. Varainhankinnan riskit olivat kokonaisuutena arvioiden alhaisella tasolla.

Luottoriskiä arvioitaessa on syytä todeta, että kaupunki on myöntänyt antolainoja (150,0 miljoonaa euroa) ja takauksia (251,7 miljoonaa euroa) lähinnä kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille. Vuoden 2024 aikana ei ilmennyt tilanteita, joissa näiden yhteisöjen maksukyky olisi kokonaisuuden kannalta merkittävästi heikentynyt. Kaupungin antolaina- ja takausvastuut ja niihin liittyvät riskit pieneivät maltillisesti vuoden aikana.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisia riskejä hallitaan parhaiten ennakolta varmistamalla päätösten ja oikeustoimien asianmukainen ja huolellinen valmistelu sekä toiminnan lainmukaisuus. Kaupungin tukipalveluilla on toimialojen tukena keskeinen rooli oikeudellisten riskien ennakollisessa tunnistamisessa ja hallinnassa.

Jyväskylän kaupungilla on tilikauden päättyessä vireillä taloudellisesti merkittäviä oikeudenkäyntejä tai niiden uhkia ainakin seuraavasti: Hippos-hanketta koskien kaupunginvaltuuston päätöksestä 30.9.2024/58 on jätetty kunnallisvalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle. Hämeenlinnan hallinto-oikeus antoi tilikauden päättymisen jälkeen (14.3.2025) asiassa ratkaisun, jossa valitus jätettiin osin tutkimatta ja osin hylättiin. Hallinto-oikeuden päätöksestä on mahdollista hakea valituslupaa Korkeimmalta hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa, joten hallinto-oikeuden päätös ei ole vielä lainvoimainen. Mikäli asian käsittely jatkuu Korkeimmassa hallinto-oikeudessa, Hippos-hankkeen aikataululle ja toteutumiselle aiheutuu riskejä.

Turvallisuus

Venäjän Ukrainassa aloittama hyökkäyssota vaikuttaa edelleen laajasti koko yhteiskuntaan, myös kuntiin. Hybridivaikuttaminen on edelleen lisääntynyt, mikä on näkynyt kunnissa erityisesti kyberhyökkäyksinä ja kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvana mahdollisena tiedusteluna. Jyväskylän kaupunkiin on edelleen vuonna 2024 kohdistunut O365-tilien kalasteluhyökkäyksiä, mutta niillä ei ole pystytty aiheuttamaan merkittävää vahinkoa. Hyökkäysten torjunnassa ja palautumisessa on hyödynnetty ICT-toipumissuunnitelmia ja poikkeamanhallintaprosessia. Kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen on kiinnitetty huomiota niin kyberturvallisuuden kuin hallinnonkin prosesseissa.

Vuoden 2024 alussa käyttöön otettu REISKA-riskienhallinnan ja turvallisuushavaintojen järjestelmä tukee koko kaupungin henkilöstön turvallisuustoimijuutta poikkeamahavaintojen, turvallisuuskävelyjen ja riskienhallinnan saralla. Ajantasaisen tilannekuvan seuranta varten intranettiin on johdon työpöydälle toteutettu visuaalinen monitasoinen raporttikokonaisuus. Vuonna 2024 järjestelmään kirjattiin yli 3 000 tunnistettua riskiä tai poikkeamaa. Ylivoimaisesti eniten turvallisuushavaintoja kirjattiin sivistyksen toimialalla ja ne liittyivät pääasiassa asiakas- ja henkilöstöturvallisuuteen.

Kaupunkilaisten turvallisuutta edistettiin varautumisen teemailloissa, joissa yhteistyössä reserviläisjärjestöjen ja Keski-Suomen pelastuslaitoksen kanssa kerrottiin kotivarasta, väestönsuojista ja sisälle suojautumisesta. Teemailtoja järjestetään myös vuonna 2025. Samalla yhteistyörakenteella on koulutettu ja harjoitettu myös VSS- ja varavoimajoukkueita kaupungin tueksi poikkeusoloihin. Lisäksi turvallisuus on tärkeä osa kaupunkilaisten hyvinvointia. Turvallisuusasioita edistetään osana hyvinvointisuunnitelman mukaista kehittämistä.

Keskustan heikentyneeksi koettu turvallisuus nousi puheenaiheeksi syksyllä 2024. Kaupunginjohtaja nimitti määräaikaisen työryhmän, jonka tehtävänä oli suunnitella konkreettisia toimenpiteitä turvallisuudentunteen kohentamiseksi. Työryhmässä oli edustus kaupungilta, Sisä-Suomen poliisilaitokselta, Keski-Suomen hyvinvointialueelta ja keskustan kaupallisilta toimijoilta. Työryhmä päätti työnsä helmikuussa 2025 ja tuotoksena oli tunnistettuihin haasteisiin pureutuvia lyhyen ja pitkän tähtäimen toimenpiteitä ja suosituksia. Neljä kertaa vuodessa kokoontuva ja kaupungin vetämä keskustan turvallisuuksfoorumi seuraa toimenpiteiden toteutumista ja vaikutuksia.

Vahinkoriskit ja vakuutussuoja

Onnistuneesta riskienhallinnasta ja vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi tehdyistä toimenpiteistä huolimatta, kaikkien riskien toteutumista ei voida ennalta estää. Kaupungin omaisuuteen tai toimintaan liittyvät vahingot voivat olla taloudellisesti huomattavia ja niillä on monesti myös ihmisiin sekä toimintaan liittyviä vaikutuksia. Näihin on varauduttu kattavalla jäännösriskiä vastaavilla vakuutusturvalla.

Raportointikaudella ei ole tapahtunut vahinkotapahtumien kokonaisuudessa merkittävää muutosta. Eniten vahinkoilmoituksia kirjattiin erilaisista tapaturmista. Merkittäviä, yli 100 000 euron vakuutus-tapahtumia ei ollut.

Kokonaisarvio

Riskien ennakkoinnissa ja hallintatoimissa on onnistuttu kohtuullisen hyvin. Yllättäviä ja merkittäviä vahinkoriskejä ei Louhunsalmen sillan vaurioitumisen lisäksi vuonna 2024 realisoitunut. Taloudellisenä riskinä vuodelle 2024 tunnistetut hyvinvointialuemuutoksesta seuranneet omaisuus ja omistujajärjestelyt ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti, ja niihin liittyvä taloudellinen riski ei ole realisoitunut. Yleinen korkotason aleneminen ja talouskasvun varovainen käynnistyminen ovat myös vähentäneet kaupungin toiminnan ja investointien rahoitusriskejä.

Riskienhallinnan toimenpiteistä huolimatta suunnitelmassa tunnistetuista riskeistä realisoitui kaupunkitasolla merkittävien hankkeiden aikatauluriski kahdessa hankkeessa hallinto-oikeuteen jätettyjen valitusten vuoksi. Viivästymisellä tulee olemaan kaupungille välillisesti taloudellisia vaikutuksia sekä hankkeilta odotettujen tulojen lykkääntymisen että ennakoidun kustannustason nousun kautta.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Järjestäminen ja vastuut

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyillä varmennetaan toiminnan laillisuutta ja tuloksellisuutta, resurssien ja omaisuuden turvaamista, raportoinnin ja tiedon luotettavuutta sekä ennakkoivasti ja järjestelmällisesti tunnistetaan, analysoidaan ja hallitaan toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia.

Jyväskylän kaupunkiorganisaation sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty kuntalain edellyttämällä tavalla ja toteutettu annettuihin sääntöihin ja ohjeisiin perustuen. Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (KV 25.9.2017/103), jotka ohjaavat koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaikissa toiminoissa ja kaikilla organisaatiotasolla toteutuu riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut.

Kuntalain mukaisesti kaupunginhallitus huolehtii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa, tuloksellisuutta ja raportointia. Kaupunginhallitus on antanut täydentävät ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi (KH 16.4.2018/63). Kukin toimiala ja liikelaitos sekä niiden tilivelvollinen johto huolehtivat vastuualueensa osalta riittävien ja toimivien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytapojen toteuttamisesta, raportoinnista ja tähän liittyvästä viestinnästä kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Johto esimerkillään rakentaa ja vahvistaa arjen toimintakulttuuria.

Konsernijohto, johon hallintosäännön mukaan kuuluu kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja, vastaa kuntalain mukaan konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta lainsäädännön, valtuuston määrittelemän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden sekä konsernijohtoon antaman ohjeistuksen mukaisesti. Konserniyhteisöjen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ja niihin liittyvät havainnot on esitelty konsernia käsittelevässä osiossa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmän tehtävät ovat siirtyneet elokuussa 2024 kolmeen muuhun ryhmään. Hallinnon ja kehittämisen ryhmä ja taloudenhallinnan ryhmä ovat ohjanneet, tukeneet ja koordinoineet kaupunkitasoista sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ja niistä raportointia. Konserniohjausryhmä seuraa kaupunkikonsernitasolla merkittävimpiä riskejä ja niiden hallintakeinojen toteutumista.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta eivät ole erillisiä prosesseja tai toimenpidekokonaisuuksia, vaan johdon työkaluja varmistaa, että toiminta on tehokasta, tavoitteiden mukaista ja riskit riittävällä tasolla hallittu. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tulee toteuttaa kaikissa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnoissa, prosesseissa ja hankkeissa. Kunta- ja hallintolain sekä muiden säädösten lisäksi Jyväskylän kaupungin toiminnan perustana ovat kaupunkistrategia ja sen yhteydessä määritellyt arvot ja strategiakarjet. Ohjausympäristöä luovat myös toimivallan puitteissa annetut periaatteet, linjaukset ja ohjeet. Korruption torjuntaan liittyvistä ohjeista on kerrottu luvussa 1.1.7.

Lähtökohtana on, että kaupungin työntekijät ja luottamushenkilöt toimivat oikein ja sääntöjä noudattaen. Koska inhimilliseen toimintaan kuuluvat kuitenkin myös vahingot, virheet ja ei-toivotut tilanteet, kaupungilla on poikkeamien ilmoittamista varten useita kanavia, jotta epäkohtiin, tahattomiin virheisiin ja väärinkäytöksiin voidaan puuttua ja ne voidaan korjata. Läpinäkyvän ja eettisen toimintakulttuurin edistämiseksi sekä väärinkäytöksistä ilmoittavien suojelemiseksi kaupungilla on käytössä sisäinen ilmoituskanava, jossa henkilöstö voi ilmoittaa työnsä yhteydessä havaitsemistaan väärinkäytöksistä tai väärinkäytösepäilyistä. Kanava täyttää ilmoittajansuojeludirektiivin ja -lain vaatimukset organisaation sisäisestä ilmoituskanavasta ja toimii ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuuluvien

ilmoitusten ensisijaisena ilmoituskanavana. Kaupungin keskitettyyn poikkeamienhallinnan järjestelmään puolestaan ilmoitetaan tietosuojaan, tietoturvaan, asiakasturvallisuuteen, henkilöstöturvallisuuteen, lääkepoikkeamiin ja ylipäänsä toimintaan kohdistuvista turvallisuuspuutteista, läheltä piti -tilanteista ja vahingoista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan dokumentoitu suunnittelu ja raportointi on Jyväskylän kaupunkikonsernissa kytketty talouden vuosikellon aikatauluun. Talousarvion laadinnan yhteydessä toimialat ja liikelaitokset muodostavat tunnistettujen merkittävimpien riskien pohjalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman, jossa on määriteltynä keskeiset toimenpiteet ja hallintakeinot riskien hallitsemiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Tämän suunnitelman toteutumista ja ajantasaisuutta seurataan ja ylläpidetään toimialoilla ja liikelaitoksissa vuoden aikana jatkuvasti ja dokumentoidaan ensimmäisen ja kolmannen neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä sekä tilinpäätöksessä. Riskienhallinnan järjestämistä on kuvattu tarkemmin luvussa 1.1.9.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko perustuu lauta- ja johtokuntien sekä niiden alaisen johdon valmistelemiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja näissä mahdollisesti havaituista puutteista sekä valvonnan kehittämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Toimielimet ovat käsitelleet vastuualueensa selonteot ja antaneet ne kaupunginhallitukselle. Tilinpäätöksen selonteon laatimisessa hyödynnetään riskienhallinnan ja turvallisuushavaintojen tietojärjestelmän poikkeamatietoa. Selonteon taustamateriaalina ovat myös toimiala- ja liikelaitosjohtajien sekä eräiden muiden suurien vastuualueiden valvontavastuullisten vuoden vaihteessa 2024–2025 täyttämien itsearviointien tulokset. Näiden lisäksi selonteko perustuu sisäisen tarkastuksen kuluneella tilikaudella toteuttamien tarkastusten ja arviointien yhteydessä muodostuneeseen kokonaiskäsitykseen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.

Havaitut puutteet

Kaupungin sisäisen valvonnan toteuttamista ja kehittämistä on haastanut henkilöstöresurssi ja vaihtuvuus avainhenkilöissä. Tilikauden aikana ei ole kuitenkaan raportoitu toteutuneista sisäisen valvonnan puutteista, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnalle. Yksityiskohtainen arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä on esitetty toimintakertomuksen kappaleessa 1.1.9. Sen lisäksi, mitä kappaleessa on riskeistä ja epävarmuustekijöistä esitetty, ei kaupunginhallituksen tiedossa ole lakisääteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muita lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista saattaisi seurata merkittävä korvaus, kanne tai muu sellainen vaatimus tai oikeusseuraamus.

Kehittäminen ja kehittämiskohteet

Palvelu- ja liikelaitosjohtajille suunnatussa sisäisen valvonnan itsearvioinnissa vastaajat arvioivat 47 väittämän kautta sisäisen valvonnan olevan omalla vastuualueellaan keskimäärin hyvällä tasolla. Sisäisen valvonnan viidestä osa-alueesta (COSO IC) parhaimmat arviot saivat ohjausympäristön ja riskien arvioinnin osa-alueet. Ohjausympäristön osa-alueella väitteet ”Tuntemme Jyväskylän kaupungin arvot ja ne ohjaavat työtämme.” ja ”Tuntemme hyvän hallinnon perusteet ja noudatamme niitä kaikessa toiminnassamme.” saivat erityisen hyviä arviointeja. Vastaajat myös kokivat, että he toimivat alaisille hyvinä esimerkkeinä siitä, miten yhteisiä arvoja ja ohjeita noudatetaan. Avainhenkilöiden varahenkilöjärjestelyssä tunnistettiin jossain määrin heikkoutta samoin kuin sisäisen valvonnan käsitteen ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuiden tuntemisessa. Tiedon ja tiedonkulun osa-alue sai hieman keskiarvoa matalammat pisteet. Kaupungin sisäisen ja ulkoisen tiedonkulun ja yhteistyön sujuvuudessa ja riittävyudessa sekä informaatiovaikuttamisen tunnistamisen kyvykkyyksissä arvioitiin olevan muita väitteitä enemmän kehittämisen varaa. Myös väärinkäytösriskien tunnistamiseen ja poikkeamatilanteiden harjoitteluun liittyvät väitteet saivat keskiarvoa alempia arviointeja ja ne voidaan näin ollen nähdä kehittämiskohteina.

Taloussuunnittelukauden tavoitteena on varmistaa kunnan talouden tasapaino ja kestävyys pitkällä aikavälillä ja tavoitteen saavuttamista haastaa talouden epävarmuus. Jyväskylän kaupungin toimintaympäristössä taloudellista epävarmuutta on tunnistettu aiheuttavan erityisesti TE-2025 uudistuksen vaikutukset, valtionosuusjärjestelmän uudistuksen viivästyminen, verotulojen kehitys ja palvelutarpeen muutokset. Kaupunki varautuu näihin riskeihin reaaliaikaisella talouden seurannalla,

digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämisellä talouden suunnittelussa sekä raportointiratkaisujen laajentamisella. Valtionosuusuudistuksen eteneminen on kriittistä tulevien vuosien tulorahoitukselle, ja kaupunki pyrkii edistämään uudistusta edunvalvonnallisin keinoin. TE-palveluiden siirtyminen kunnille vaatii toiminnan sopeuttamista.

Epävakaa geopoliittinen tilanne sekä kansallinen ja alueellinen turvallisuussympäristö jatkuvat haastavina myös vuonna 2025, ja tämän epävakauden uskotaan jatkuvan myös tulevana vuosina. Tilanne vaatii koko kaupunkikonsernin henkilöstöltä resilienssiä, kykyä sietää, toimia ja palautua epävakassa toimintaympäristössä sekä uudenlaisissa uhka- ja häiriötilanteissa. Varautumisen ja turvallisuustoiminnan edelleen kehittäminen sekä ihmisten jaksamisesta ja turvallisuuden tunteesta huolehtiminen ovat avainasemassa koko kaupungin osalta. Myös turvallisuustoimintaan liittyvä päätöksenteko tulee olla yksiselitteistä ja selvää kaikilla organisaatiotasolla. Edellä mainittujen asioiden toteutumista haastaa kuitenkin kaupunkiorganisaation turvallisuustyön organisoitumisen, roolien ja ryhmien vastuiden hajanainen sekä puutteellinen määrittäminen kaupungin hallintosäännössä ja toimintasäännöissä. Näin ollen tehokkaan ja pitkäjänteisen turvallisuustoiminnan kehittämisen ja suunnittelun sekä toteutuksen saavuttamiseksi turvallisuustyön vastuut ja velvoitteet sekä yhteiset periaatteet tulee määrittää osaksi hallintosääntöä ja toimintasääntöjä. Tämä osaltaan mahdollistaa kaupunkiorganisaation yhteisten turvallisuusperiaatteiden toimeenpanoa kaikissa kaupungin tuottamissa palveluissa ja toiminnassa. Lisäksi toimiva turvallisuustyö vaatii yhteisiä tavoitteita ja toimintamalleja, joiden selkeyttämiseksi tulee kaupunkiorganisaatiolle vuoden 2025 aikana määrittää turvallisuustoiminnan sisältö, tätä tukevat yhtenäiset rakenteet, mutta myös yhteinen päämäärä sekä pitkän aikavälin tavoitteet. Turvallisuustoiminnan tuloksellisuuden varmistamiseksi toteutumista pitää pystyä myös seuraamaan erikseen asetetuilla mittareilla.

Turvallisuussympäristön epävakauden, mutta myös organisaatiomuutosten vuoksi on kaupungin tuottamien palveluiden ja toiminnan resilienssiä ja jatkuvuutta pyrittävä edelleen kehittämään. Käynnissä olevana taloussuunnittelukaudella on yleisen turvallisuustyön lisäksi keskityttävä kaupungin yhteisten ja toimialakohtaisten lakisääteisten valmiussuunnitelmien ajantasaistamiseen. Lisäksi eri palvelualueiden vastuulla olevat yksittäiset varautumis-, jatkuvuus- ja palautumissuunnitelmat tulee päivittää ja niiden sisältö yhteensovittaa kaupungin yhteisen ja toimialojen omien valmiussuunnitelmien kanssa. Tässä suunnittelussa tulee ennen kaikkea huomioida ICT- ja kyberriskeihin varautumien. Valmius- ja varautumistoiminnan suunnitelmien toimivuuden testaamiseksi tulee myös laatia kaupunki- ja toimialakohtaiset suunnitelmat.

Vuoden 2024 yhdeksi merkittävimmistä riskeistä tunnistettiin yhteisten prosessien toimimattomuus ja tehottomuus vaarantaa tavoitteiden saavuttamisen ja lisää henkilöstön kuormitusta. Tähän riskiin liittyy vahvasti myös epätietoisuus kaupunkikonsernin prosessien omistajuudesta sekä eri tehtäviin liittyvistä vastuista. Tätä epätietoisuutta on tunnistettu muun muassa riskien- ja tiedonhallintaan sekä edellä mainittuun turvallisuustoimintaan liittyen. Käynnissä olevana taloussuunnittelukaudella tulee linjata yhteiset periaatteet vastuiden kirjaamiskäytänteiden selkeyttämiseksi sekä pyrkiä ratkaisemaan nämä tunnistettujen puutteiden osalta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita ja ohjetta on ajantasaistettu ja ne tulevat päätöksentekoon vuonna 2025. Ohjeesta ja perusteista tiedottaminen ja kouluttaminen vahvistavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tunnettuutta ja niihin liittyviä vastuita. Konkreettista käytännön riskienhallintatyön ohjausta tullaan täydentämään riskienhallinnan käsikirjan muodossa, jonka tavoitteena on tukea riskienhallinnan perusteiden ja ohjeen toimeenpanemista.

REISKA-riskienhallinnan ja turvallisuushavaintojen järjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2024 kaupungin tuottamissa palveluissa ja toiminnassa hyvin. Järjestelmän hyödyntäminen osana talousarvioprosessin mukaista riskienarviointia ja työturvallisuusriskien kartoittamista on käynnistynyt mallikkaasti, mikä on lisännyt osaltaan ymmärrystä kaupungin toimintaa koskevista riskeistä. Turvallisuuden näkökulmasta järjestelmän hyödyntäminen riskienkartoittamisessa ja -hallinnassa on keskittynyt kuitenkin vahvasti työturvallisuuden osa-alueelle. Tästä syystä REISKAn käyttöä myös muiden organisaatioturvallisuuden osa-alueiden, kuten tietoturvallisuus, pelastusturvallisuus sekä kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus, osalta tulee kehittää vuoden 2025 aikana, mikä osaltaan tukisi riskienhallinnan kokonaisuutta jatkossa laajemmin. Samalla myös järjestelmän käytön kouluttamista ja tukea on tehostettava, jotta sen tuottama tieto on paremmin hyödynnettävissä kaupungin toiminnassa.

REISKAn kehitystyötä on jatkettu saatujen palautteiden perusteella käyttöönoton jälkeen ja kehitystyötä jatketaan myös käynnissä olevana taloussuunnittelukaudella järjestelmän käytölle asetettujen tavoitteiden ja palautteiden perusteella.

Vuonna 2024 aloitetutun esihenkilöiden pakollisen koulutusohjelman lisäksi tunnistettua henkilöriskiä pyritään hallitsemaan taloussuunnittelukaudella muun muassa tehokkaan henkilöstön osaamisenhallinnan avulla, mitä nykyisin kaupungin käytössä olevat HR-järjestelmät eivät täysin tue. Tämän tueksi alkuvuodesta 2025 käynnistetään osaamisenhallinnan tietojärjestelmän hankinta, jonka tarkoituksena on parantaa kaupungin henkilöstön osaamisen suunnittelua ja seurantaa, mutta myös kehittämistä tätä tukevien koulutusominaisuuksien avulla. Järjestelmän käyttöönotto käynnistyy vaiheittain vuoden loppupuolella.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen ja keskeiset tulokset

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Se on arviointi-, varmistus- ja neuvontapalvelu, jonka tarkoituksena on tukea organisaation tavoitteiden saavuttamista, toiminnan tuloksellisuutta ja lainmukaisuutta sekä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja hyvän hallinto- ja johtamistavan toteuttamista. Sisäisen tarkastuksen keskeisenä tehtävänä on tuottaa johdolle riippumatonta ja objektiivista arviointitietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Näin sisäinen tarkastus tukee kaupunginhallituksen ja konsernijohtoon perustuvaa valvontavollisuuden toteuttamista. Sisäinen tarkastus esittää tarkastusten perusteella suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi, seuraa sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajien antamien suositusten toteuttamista, neuvoa ja kouluttaa sisäisen valvonnan asioista, toimii sisäisen valvonnan asiantuntijana työryhmissä ja osallistuu nimettynä ilmoitusten käsittelijänä väärinkäytöstopausten selvittämiseen. Vuonna 2024 sisäinen tarkastus toteutettiin kaupungin omana toimintana ja sisäisen tarkastuksen yksikössä työskenteli yksi tarkastaja (0,8 HTV).

Sisäistä tarkastusta ohjaa kaupunginhallituksen antama toimintaohje (KH 11.10.2021/302), jossa määritellään sisäisen tarkastuksen tarkoitus, toimivalta ja vastuu. Lisäksi kaupunginhallituksen hyväksymät (KH 28.3.2022/90) sisäisen tarkastuksen painopisteet vuosille 2022–2025 ohjaavat sisäisen tarkastuksen resurssien kohdistamista vuosisuunnittelussa sekä yksittäisissä tarkastuskokonaisuuksissa. Painopisteiden mukaisesti sisäisen tarkastuksen toiminnassa painotetaan, arvioidaan ja edistetään hyvän hallinnon toteutumista, tulevaisuuden ennakkointia, tiedon hallittavuutta, riittävyttä, oikeellisuutta, eheyttä ja käytettävyyttä sekä varautumista ja valmiutta kaupunkikonsernissa. Kaupunginjohtaja hyväksyy sisäisen tarkastuksen yksikön vuosisuunnitelman mukaiset riskiperusteisesti valitut tarkastuskohteet ja kaupunginhallitus saa suunnitelman tiedoksi.

Vuonna 2024 sisäinen tarkastus toteutti vuosisuunnitelmastaan yhden uuden tarkastuksen ja kolme seurantatarkastusta. Vuosisuunnitelman ulkopuolelta toteutettiin kaksi ad hoc –tarkastusta ja kaksi tarkastusta suppeampaa selvitystä, minkä vuoksi toisen vuosisuunnitelman mukaisen tarkastuksen valmistuminen ja kahden seurantatarkastuksen toteuttaminen siirtyi vuodelle 2025. Uusissa tarkastuksissa tehdyt havainnot liittyivät erityisesti ohjausympäristön ja valvontatoimenpiteiden puutteisiin, joiden voitiin nähdä vaarantavan erityisesti lakien ja ohjeiden mukaista toimintaa ja omaisuuden ja resurssien turvaamista. Seurantatarkastusten perusteella voidaan sisäisen valvonnan kehittyneen useilla sisäisen valvonnan osa-alueilla. Näitä ovat muun muassa sopimusseuranta, sopimusten säilytys ja arkistointi, turvallisuus, tiedonkulku sekä konsernitasoisen riskitiedon kerääminen ja käsittely. Yksittäiset tarkastukset tarkastushavaintoihin pohjautuvine suosituksineen on raportoitu tarkastuskohtaisesti kaikille vastuullisille esihenkilötasojille tarkastuksen valmistuttua. Tarkastus- ja arviointityön keskeiset tulokset ja ilmoituskanavaan saapuneiden ilmoitusten määrät raportoidaan kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle vuosittain.

Tarkastustyön lisäksi sisäinen tarkastus toteutti osana vuosisuunnitelmaansa sisäisen valvonnan itsearviointityökalun, jonka avulla jokainen esihenkilö voi arvioida sisäistä valvontaa omalla vastuualueellaan, tunnistaa mahdollisia kehittämiskohteita ja suunnitella kehittämistoimenpiteitä. Kaikkia palvelu- ja liikelaitosjohtajia ja eräitä muita suurten vastuualueiden johtajia pyydettiin täyttämään sähköinen itsearviointilomake vuodenvaihteessa 2024–2025 arvioiden sen hetkistä tilannetta omalla vastuualueellaan. Vastausprosentti oli hyvä, 78 %. Sisäinen tarkastus analysoi tulokset sekä

kaupunki- että toimialatasoilla ja jakoi tulokset talous- ja hallintopäälliköiden kautta toimialoille selonteon tukena käytettäväksi. Vastaja arvioivat sisäisen valvonnan olevan keskimäärin hyvällä tasolla.

Sisäinen tarkastus on osallistunut sisäisen valvonnan kehittämiseen myös osallistumalla asiantuntijana eri työryhmiin (mm. väärinkäytösilmoituskanavan ilmoitusten käsittely ja taloudenhallinnan ryhmä) ja toiminut keskustelukumppanina sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asioissa. Sisäinen tarkastus osallistui kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden ja ohjeen päivittämiseen.

Kaupunginhallituksen kokonaisarvio

Arvioitaessa kaupunkikonsernin valvontaympäristöä kokonaisuutena, muodostaa se hyvän pohjan sisäiselle valvonnalle. Valvonnan vastuut ja organisaatiotason kontrollit on määritelty kuntalain edellyttämällä tavalla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien kehittämisellä on edistetty seurannan ja raportoinnin sekä menettelyiden yhtenevyyttä, säännöllisyyttä sekä ajantasaisuutta. Riskien tunnistamisen ja hallintakeinojen suunnittelun nähdään kehittyvän vuosi vuodelta. Käytännön osaamista sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvistä vastuista ja toimenpiteistä on vahvistettu perehdytyksellä ja henkilöstökoulutuksilla. Valvontavastuisiin suhtaudutaan eri organisaatiotasolla vakavasti ja havaittuihin puutteisiin reagoidaan riittävällä tasolla.

Kaupunginhallituksen arvion mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta on olennaisilta osiltaan toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty, ja ne tuottavat kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen tiedon riittävydestä ja raportoinnin oikeellisuudesta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmassa esitetään tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut. Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kaupungin ulkopuolelta, ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kaupungin ulkopuolelta. Kaupungin sisäiset taloudelliset tapahtumat on laskelmasta eliminoitu.

(1 000 euroa)	2024	2023
Toimintatuotot	92 643,6	87 581,3
Valmistus omaan käyttöön	2 785,8	2 879,8
Toimintakulut	-419 360,3	-427 217,7
Toimintakate	-323 930,9	-336 756,6
Verotulot	343 135,1	335 160,6
Valtionosuudet	29 962,6	57 907,1
Rahoitustuotot ja -kulut	14 965,8	10 051,8
Korkotuotot	9 996,2	7 439,5
Muut rahoitustuotot	14 484,6	7 998,8
Korkokulut	-9 479,6	-5 363,3
Muut rahoituskulut	-35,3	-23,2
Vuosikate	64 132,7	66 362,9
Poistot ja arvonalentumiset	-58 248,5	-56 897,8
Satunnaiset erät	0,0	0,0
Tilikauden tulos	5 884,1	9 465,1
Tilinpäätössiirrot	340,4	694,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	6 224,6	10 159,0
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	22,1 %	20,5 %
Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset %	110,1 %	116,6 %
Vuosikate, euroa/asukas	430	449
Asukasmäärä	149 269	147 746

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2024 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2023 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2023 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2023 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times (\text{Toimintatuotot}) / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan oli 22,1 prosenttia, eli toimintakuluista noin viidennes katettiin myynti- ja maksutuloilla. Verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla jäi rahoitettavaksi 4/5 toimintakuluista. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuottojen osuus toimintakuluista kasvoi 1,6 prosenttiyksikköä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Tilivuonna 2024 vuosikate kattoi 110,1 prosenttia kokonaispoistoista. Vuonna 2023 vastaava tunnusluku oli 116,6 prosenttia. Vuodelle 2023 verotuloja kertyi vielä aiemmilta vuosilta korkeammilla ennen hyvinvointialueuudistusta voimassa olleilla veroprosenteilla ja jako-osuuksilla arviolta 32,0 miljoonaa euroa, joka paransi vuoden 2023 vuosikatetta. Ilman näitä aiempien vuosien ”verohäntiä” vuoden 2023 vuosikate olisi kattanut poistoista vain 60,4 prosenttia.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden oli 430 euroa, kun se vuonna 2023 oli 449 euroa.

Toimintatuotot olivat vuoden 2024 tilinpäätöksessä 92,6 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 5,1 miljoonaa euroa (+5,8 %) vuodesta 2023. Tulolajeittain tarkasteltuna toimintatuotot muodostuvat myyntituotoista 31,7 miljoonaa euroa, maksutuotoista 14,4 miljoonaa euroa, tuista ja avustuksista 15,7 miljoonaa euroa ja muista toimintatuotoista 30,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 aikana valmistusta omaan käyttöön kirjattiin 2,8 miljoonaa euroa.

Tilivuoden 2024 toimintakulut olivat 419,4 miljoonaa euroa ja ne laskivat edellisvuodesta 7,9 miljoonaa euroa (-1,8 %). Toimintakuluista oli henkilöstökuluja 220,2 miljoonaa euroa ja palvelujen ostoja 128,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut laskivat edellisestä vuodesta 5,1 miljoonaa euroa (-2,3 %) ja palvelujen ostot kasvoivat 5,3 miljoonaa euroa (+4,3 %). Aine-, tarvike- ja tavarahankintoihin kaupunki käytti 22,6 miljoonaa euroa ja ne laskivat 1,9 miljoonaa euroa (-7,8 %) edellisvuodesta. Avustuksiin käytettiin 28,8 miljoonaa euroa (-7,8 %) ja muihin toimintakuluihin 19,4 miljoonaa euroa (-15,9 %).

Toimintatuottojen kasvusta 2,7 miljoonaa euroa oli maan myyntivoittoja. Tonttimyynti oli vuonna 2024 edelleen erittäin hiljaista yleisen taloudellisen tilanteen ja rakentamisen matalasuhdanteen vuoksi. Tonttivarauksia peruuntui ja varausaikoja jatkettiin erityisesti kerrostalotonttien osalta. Hankkeita siirtyi ja peruuntui kustannusten nousun ja yleisen epävarmuuden vuoksi. Pientalotontteja vuokrattiin 49 ja myytiin 13. Yritystonttien kysyntä oli edelleen vilkasta, luovutukseen saakka vuonna 2024 päätyi seitsemän tonttia (yhteensä noin 7,3 hehtaaria), joista neljä vuokrattiin.

Joukko- ja palveluliikenteestä saadut lipputulot kasvoivat 1,3 miljoonaa euroa ja jäsenkuntien maksusuudet 0,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Joukkoliikennematkustuksen suosio on Jyväskylän seudulla vakaassa kasvusuunnassa. Joukkoliikenteellä tehtyjä matkoja tilastoitiin vuonna 2024 ennätysmäärä noin 9,35 miljoonaa. Kasvua edellisvuoden matkustusmääriin tuli noin 7 %. Linkin toimialue laajeni myös vuoden 2024 alussa ja joukkoliikennepalveluja järjestetään nyt seitsemän kunnan yhteensä noin 205 000 asukkaalle. Uusia Linkki-kuntia ovat Äänekoski, Hankasalmi, Toivakka ja Petäjävesi.

Toimintakulujen laskusta 5,1 miljoonaa euroa oli henkilöstömenojen laskua. Kaupungin henkilömäärä väheni 168 henkilötyövuodella. Eniten henkilöstömäärä väheni kasvun ja oppimisen palveluissa, (-68 htv), jossa määräaikaista henkilöstöä ja sijaisia oli edellisvuotta vähemmän. Myös kaupungille työllistettyjen määrä väheni koko kaupungin tasolla 57 henkilötyövuodella. Yhteensä henkilöstövähennykset vähensivät kaupungin henkilöstömenoja noin 6,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 sopimuskorotuksista 2,5 miljoonaa euroa maksettiin henkilöstölle kertaeränä ja tämän erän poistuminen pienensi henkilöstömenoja vuodelle 2024. Virka- ja työehtosopimukseen perustuvien sopimuskorotusten osuus henkilöstömenojen muutoksesta oli noin 7,2 miljoonaa euroa menoja lisäävä. Henkilösivukulut laskivat 2,3 miljoonaa euroa ja muut henkilöstömenoerät 1,4 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Toimintakuluja vähensi myös kasvun ja oppimisen palveluiden hanketoiminnan supistuminen 1,4 miljoonaa euroa sekä lasten kotihoidontuen pienentyminen 0,8 miljoonaa euroa. Tilapalvelu-liiketoiminnassa kiinteistöjen ylläpito- ja energiakustannukset toteutuivat 1,9 miljoonaa edellisvuotta pienempänä ja Kaupunkirakennepalveluissa katujen kunnossapitoon käytettiin 1,1 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Toimintakulujen vähennyksenä näkyy myös sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastuspalveluiden kustannusten poistuminen, joita kertyi kaupungille 1,5 miljoonaa euroa

vielä vuoden 2023 puolella hyvinvointialueen aloitettua toimintansa. Vertailuvuoden 2023 tilinpäätöksessä pakollisiin varauksiin kirjattiin lisäksi takaustappio 3,2 miljoonaa euroa, joka lisäsi vuoden 2023 toimintakulua. Takaustappion kirjauksella valmistauduttiin kaupungin Hippos-hankkeen ja jääurheilukeskuksen kokonaisjärjestelyihin, joiden myötä kaupungin omavelkaisesti Jäähalli Oy:lle taakaama yritystodistuslaina Kuntarahoitus Oy:ltä jäi osin kaupungin maksettavaksi.

Vuoden 2024 toimintakuluja kasvatti erityisesti joukkoliikenteen toimialueen laajentuminen, jonka myötä joukkoliikenteen liikennöintikustannukset kasvoivat 2,9 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Myös katujen uudelleenpäälystyksiin ja korjauksiin käytettiin 1,9 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Toimintakulujen kasvussa näkyy myös kaupungin perustietotekniikkapalveluiden ulkoistus Tiera Oy:lle 1.3.2024 alkaen.

Verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet) rahoitettava toimintakate oli tilivuonna 2024 yhteensä -323,9 miljoonaa euroa eli 12,8 miljoonaa euroa (3,8 %) edellisvuotta parempi.

Kaupungin verotulot olivat vuonna 2024 yhteensä 343,1 miljoonaa euroa ja kasvua edelliseen vuoteen oli 8,0 miljoonaa euroa (+2,4 %). Verotulot jakautuvat kunnan tuloveroon 256,3 miljoonaa euroa, kiinteistöveroon 58,8 miljoonaa euroa sekä kaupungin osuuteen yhteisöveron tuotosta 27,7 miljoonaa euroa.

Kunnan tuloveron tuotto kasvoi edellisvuodesta 14,8 miljoonaa euroa (+6,1 %). Kunnallisverotuottojen tilitykset vuodelta 2024 kasvoivat 38,0 miljoonaa euroa ja tästä arviolta 16,9 miljoonaa euroa oli seurausta tuloveroprosentin nostosta. Tuloveroprosentti oli 8,0 % vuonna 2024 ja sitä nostettiin 0,64 %-yksikköä edellisvuodesta. Kunnallisveron tilitykset aikaisemmilta verovuosilta vähenivät 23,2 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kaupungin vuoden 2023 verokertymään vaikutti merkittävästi vanhempien verovuosien kunnallisverotuotot, jotka maksuunpantiin ennen hyvinvointialueuudistusta voimassa olleilla korkeammilla tuloveroprosenteilla. Nämä vuoden 2023 kunnallisverotuottoihin kertyneet kertaluonteiset "verohännät" olivat arviolta 28,0 miljoonaa euroa.

Yhteisöverojen tuotto väheni edellisestä vuodesta 7,6 miljoonaa euroa (-21,5 %). Kunnallisverojen ohella myös vuoden 2023 yhteisöverojen tuotot sisälsivät korkeammilla yhteisöveron jako-osuuksilla kertyneitä verohäntiä hyvinvointiuudistusta edeltäneeltä ajalta arviolta 4,0 miljoonaa euroa. Yhteisöveron ennakkoerojen kehitys oli lisäksi heikkoa lähes koko verovuoden 2024 yritysten heikentyneiden talousnäkömyönsien vuoksi ja se vaikutti osaltaan myös kaupungin verokertymään. Kiinteistöveroja kaupungille kertyi 0,8 miljoonaa euroa (+1,4 %) edellisvuotta enemmän.

Valtionosuudet olivat 30,0 miljoonaa euroa ja ne vähenivät edellisvuodesta 27,9 miljoonaa euroa (-48,3 %). Vuoden 2024 valtionosuudet sisälsivät sote-uudistukseen liittyviä valtionosuusleikkauksia yhteensä 29,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 valtionosuuksissa soteleikkausten osuus oli 6,0 miljoonaa euroa. Soteleikkauksista johtuva muutos valtionosuudessa on siten -23,0 miljoonaa euroa vuosien 2023 ja 2024 välillä. Suurimmillaan soteleikkaukset ovat vuosina 2025–2027. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus laski 4,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Vuonna 2024 kaupungille kertyi korkotuottoja 10,0 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat edellisvuodesta 2,6 miljoonaa euroa (34,4 %). Korkotuottojen nousu johtui pääosin Alva Oy:n korkotuloutuksen noususta 6,1 miljoonasta eurosta 8,5 miljoonaan euroon. Alvan antolainan korko ja korkotuloutuksen määrä muuttuvat vuosittain korkomarkkinamuutosten mukaisesti. Lisäksi kaupungin kilpailutetun konsernitilin korot nousivat 0,2 miljoonalla eurolla.

Muita rahoitustuottoja kertyi 14,5 miljoonaa euroa. Muut rahoitustuotot koostuivat suurimmalta osin osinkotuotoista (13,2 miljoonaa euroa) ja takausmaksuista (1,0 miljoonaa euroa) sekä osuus- ja peruspääoman koroista. Osinkotuotoista merkittävimmät olivat Alva-yhtiöt Oy 10,0 miljoonaa euroa, Jyväskylän vuokra-asunnot Oy 1,2 miljoonaa euroa, Jykia Oy 0,6 miljoonaa euroa ja Mustankorkea Oy 0,6 miljoonaa euroa.

Korkokulut olivat tilivuonna 2024 yhteensä 9,5 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 4,1 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Korkokulut nousivat lainakannan kasvusta sekä markkinakorkojen

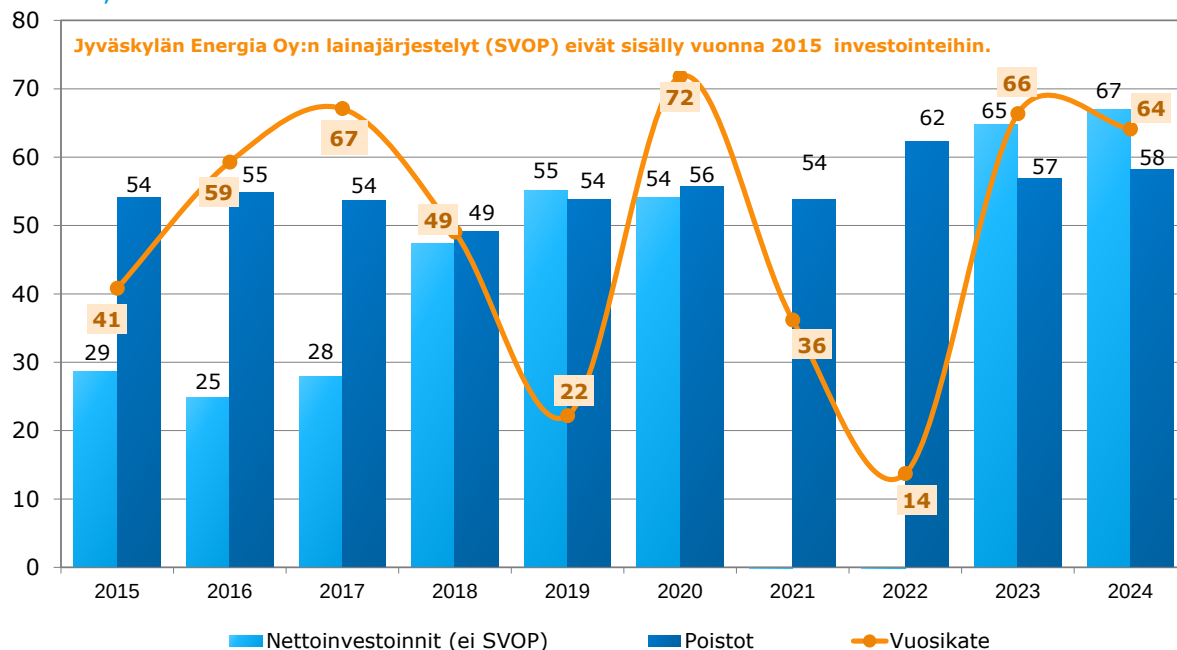
korkeasta tasosta johtuen. Korkokulujen nousun korkeimman huipun leikkasi pääosin korkea suojausaste, joka oli vuoden aika keskimäärin yli 50 %.

Kaupungin vuosikate oli 64,1 miljoonaa euroa ja se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 2,2 miljoonaa euroa. Vuosikate asukasta kohden oli 430 euroa ja vuosikate kattoi poistoista ja arvonalentumisista 110,1 prosenttia.

Tilikauden tulos oli +5,9 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoeron vähennyksen ja jälkeen +6,2 miljoonaa euroa.

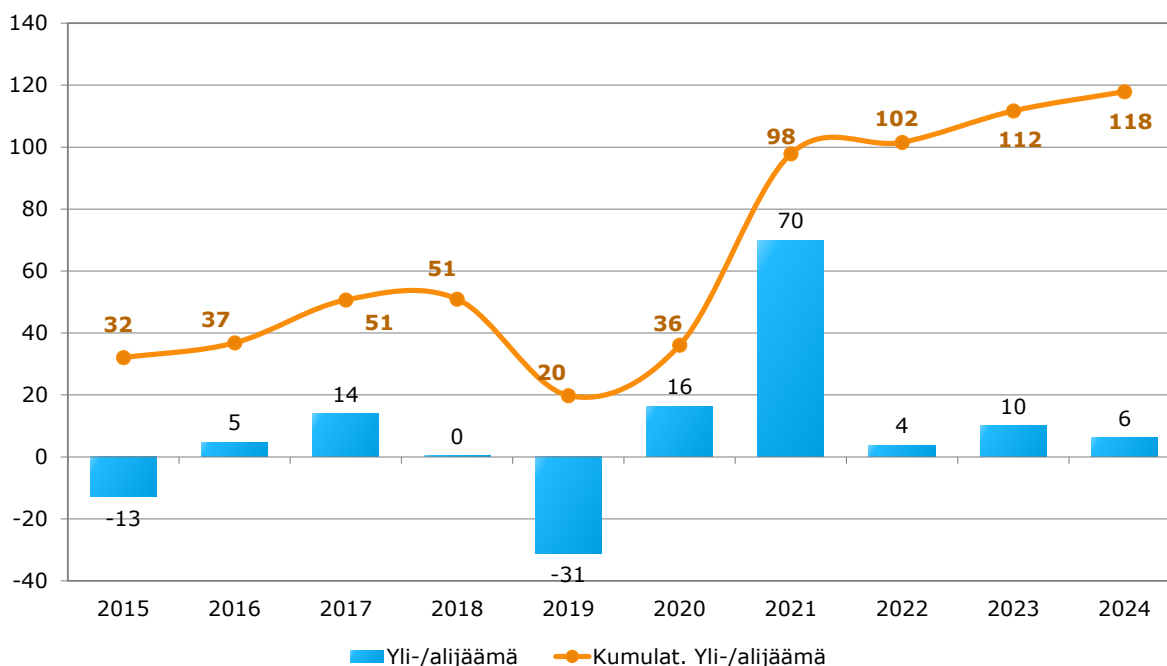
Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit

M€, ilman SVOP:a 2015

Yli-/alijäämä vuosittain ja kumulatiivisesti

M€

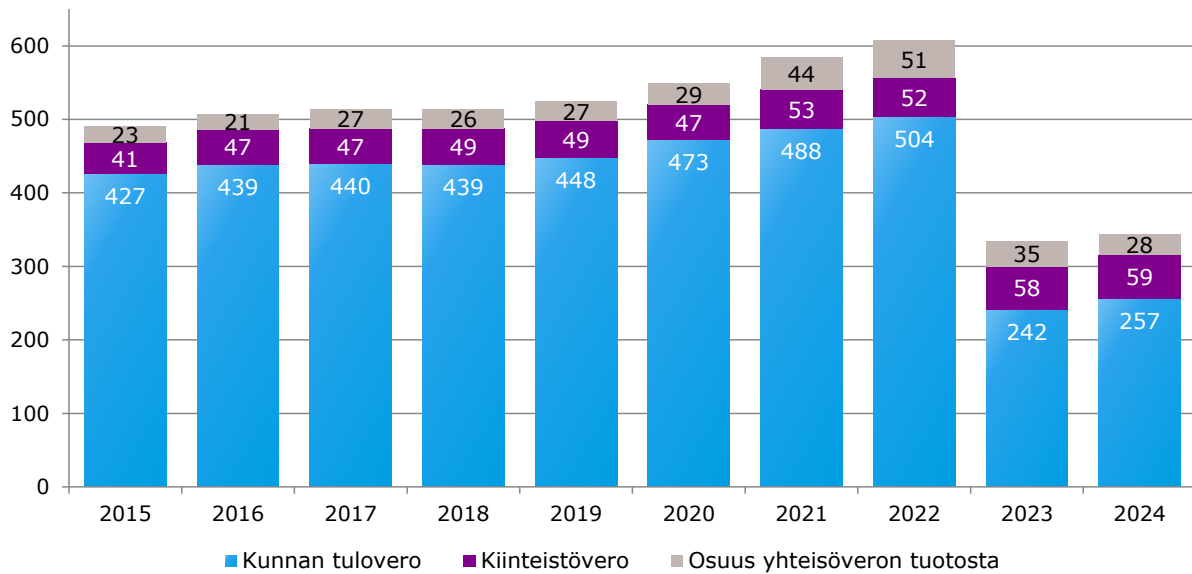

Verotulojen muutos 2023-2024

1 000 euroa	2023	2024	Muutos
Kunnan tulovero	241 857	256 633	14 777
Kiinteistövero	57 993	58 798	805
Osuus yhteisöveron tuotosta	35 311	27 704	-7 607
Verotulot yhteensä	335 161	343 135	7 974

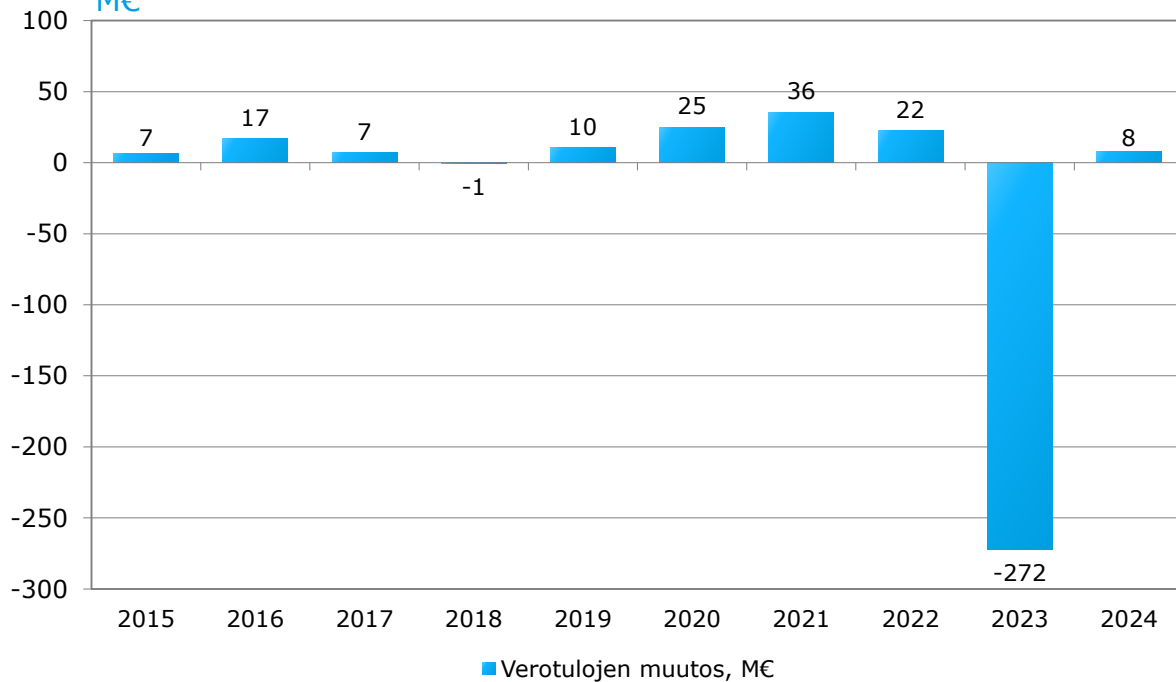
Verotulot 2015-2024

M€

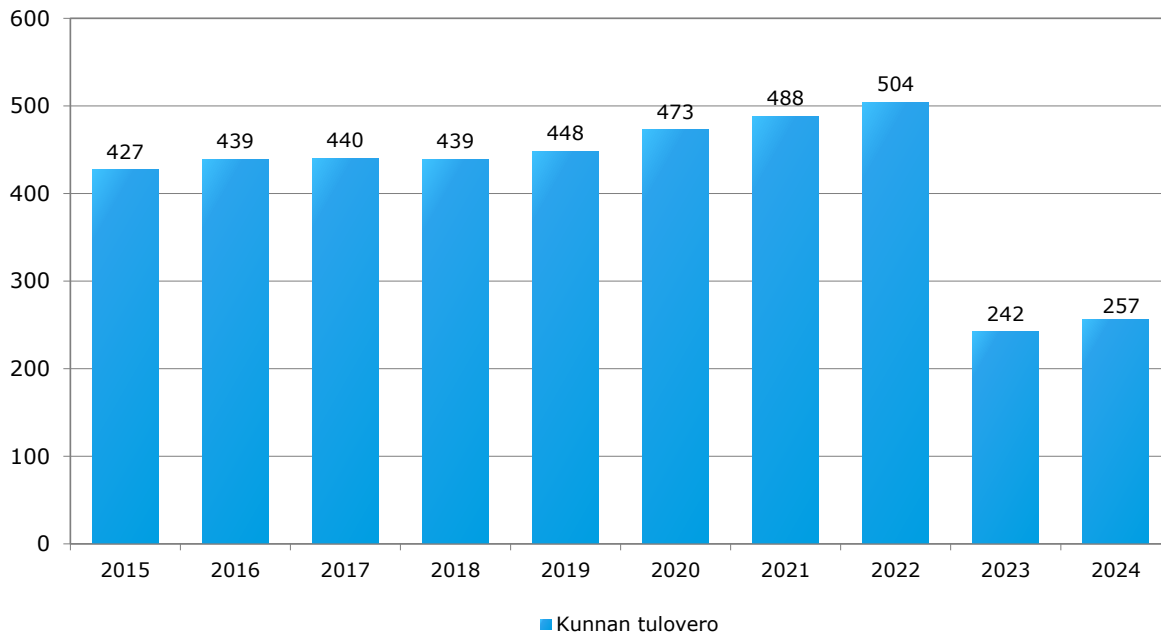
Verotulojen muutos 2015-2024

M€

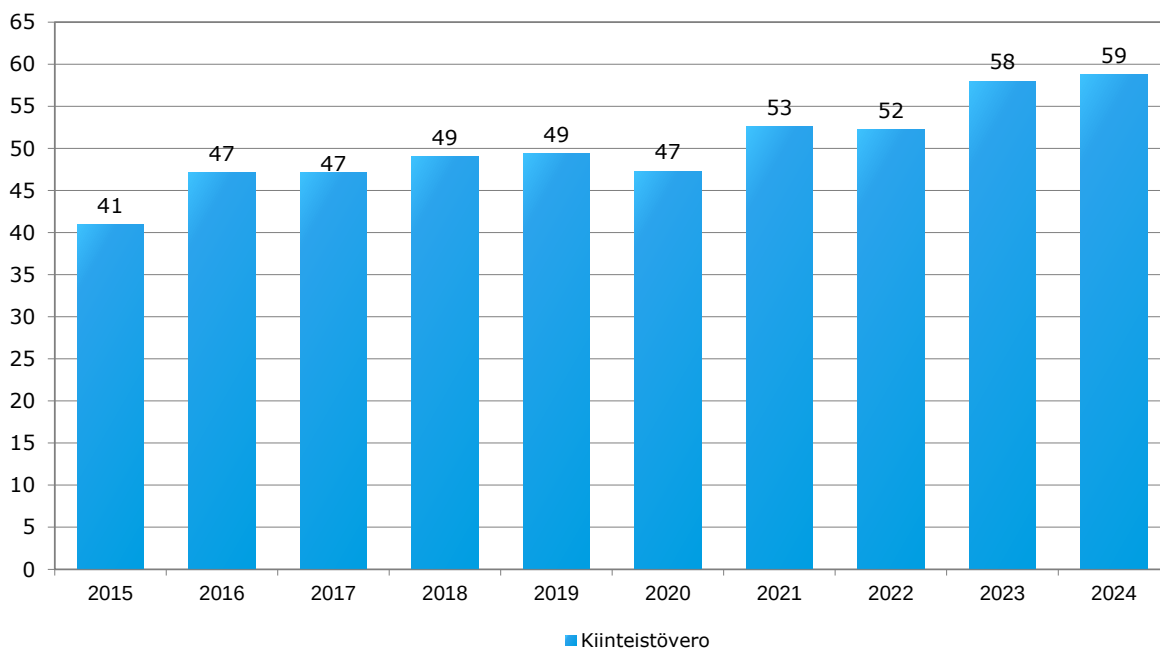

Kunnallisverot 2015 - 2024

M€

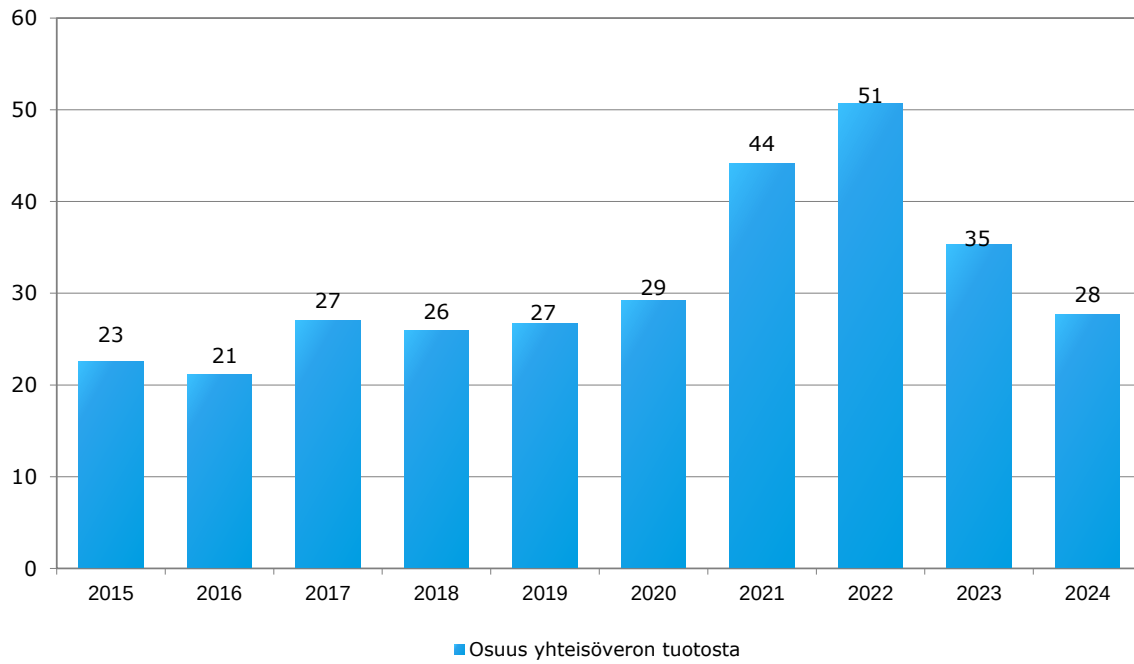
Kiinteistöverot 2015 - 2024

M€

Yhteisöverot 2015 - 2024

M€

TOIMINTAMENOT 2023 - 2024 1 000 euroa	TP 2023	TP 2024	Muutos 2023 - 2024	
			euroa	%
Konsernihallinto	30 714,7	28 801,7	-1 912,9	-6,2 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	9 747,6	7 361,9	-2 385,7	-24,5 %
Päätöksenteon tuki	5 318,1	4 822,1	-496,0	-9,3 %
Strategia ja kehittäminen	841,8	791,3	-50,6	-6,0 %
Henkilöstöpalvelut	4 691,7	4 626,0	-65,7	-1,4 %
Talous ja omistajaohjaus	1 199,9	1 296,3	96,4	8,0 %
Viestintä, markkinointi ja osallisuuspalv.	3 028,9	2 840,7	-188,1	-6,2 %
Tietohallinto	5 886,7	7 063,4	1 176,8	20,0 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	36 088,6	35 164,0	-924,5	-2,6 %
Toimialan yhteiset, hallinto ja talous	20 774,1	21 046,7	272,6	1,3 %
Elinkeinopalvelut	5 513,2	5 096,8	-416,3	-7,6 %
Työllisyyspalvelut	9 801,3	9 020,5	-780,8	-8,0 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	273 931,8	271 386,2	-2 545,6	-0,9 %
Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto	10 714,1	8 116,4	-2 597,7	-24,2 %
Varhaiskasvatuksen palvelualue	108 751,9	108 021,0	-730,9	-0,7 %
Perusopetuksen palvelualue	147 226,1	148 154,0	928,0	0,6 %
Nuorisopalvelut	7 239,8	7 094,8	-145,0	-2,0 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	55 238,6	56 510,2	1 271,7	2,3 %
Kulttuuripalvelut	3 938,0	3 583,3	-354,8	-9,0 %
Kansalaisopisto	4 181,8	4 063,8	-118,0	-2,8 %
Kirjastot	9 147,8	9 542,0	394,2	4,3 %
Museot	6 181,7	5 849,0	-332,6	-5,4 %
Jyväskylän Sinfonia	3 339,8	4 147,4	807,7	24,2 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	6 045,7	5 578,6	-467,1	-7,7 %
Liikunta	22 403,8	23 746,2	1 342,3	6,0 %
Kaupunkirakennepalvelut	67 279,1	70 214,4	2 935,3	4,4 %
Asiakas- ja tukipalvelut	3 296,5	3 506,0	209,5	6,4 %
Kadut ja puistot	27 086,4	27 820,2	733,8	2,7 %
Kaupunkisuunnittelu	30 931,3	32 967,6	2 036,3	6,6 %
Rakentaminen ja ympäristö	5 964,9	5 920,6	-44,2	-0,7 %
Tuloslaskelmaosa	3 176,8	0,0	-3 176,8	-100,0 %
Takaustappiot	3 176,8	0,0	-3 176,8	-100,0 %
YHTEENSÄ	466 429,4	462 076,6	-4 352,9	-0,9 %
Liikelaitokset	68 827,7	67 449,3	-1 378,4	-2,0 %
Tilapalvelu	53 024,0	52 088,9	-935,1	-1,8 %
Kylän Kattaus	15 803,8	15 360,4	-443,4	-2,8 %
KAIKKI YHTEENSÄ	535 257	529 525,9	-5 731,3	-1,1 %

Käyttötalousmenojen muutos 2022–2024

Konsernihallinto	-1 913
Tietohallinnon palvelujen ostot (sis. perustietotekniikan ulkoistamisen kustannukset)	2 101
Vaalien kustannukset	617
Kunnan osuus verotuskustannuksiin	151
Konsernihallinnon yhteiset kustannukset (sis. tilavuokrat)	-267
Työttömyysvakuutusvelan kirjaustavan korjaus (tulosvaikutus kaupungin yhteisiin vuonna 2023)	-1 563
Henkilöstökulut (sis. perustietotekniikan ulkoistamisesta johtuvat henkilöstösäästöt)	-1 555
Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen ennen vuotta 2023 syntyneet kustannukset	-1 476
Muut toimintamenojen muutokset	78
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	-925
Työllisyyspalveluiden palvelujen ostot	440
Työmarkkinatuen kuntaosuus	306
Henkilöstökulut	-1 150
Avustukset yhteisöille	-283
Elinkeinopalvelut, palvelujen ostot	-174
Muut toimintamenojen muutokset	-64
Kasvun ja oppimisen palvelut	-2 546
Perusopetuksen koulujen henkilöstömenot	1 014
Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut	342
Perusopetuksen palvelualueen muut toimintakulut	146
Kasvun ja oppimisen hanketoiminta	-1 425
Konsernihallinnon vyörytyserät	-1 159
Lasten kotihoidon tuki (varhaiskasvatuksen palvelualue)	-785
Varhaiskasvatuksen yhteiset kulut (lomapalkkajaksotus, tasausmaksu, muut toimintakulut)	-288
Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstömenot ja muut toimintakulut	-231
Nuorisopalvelujen toimintakulut	-145
Muut toimintamenojen muutokset	-13
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	1 272
Sisäisten tilavuokrien muutos (mm. Sinfonia ja Teatteri - Paviljonki, Liikuntapalvelut - AaltoAlvari)	1 862
Kirjastojen toimintakulut	279
Jyväskylä Sinfonian toimintakulut	157
Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustukset	-306
Jyväskylän kaupunginteatterin toimintakulut	-306
Museoiden muut toimintakulut	-228
Kansalaisopiston toimintakulut	-118
Muut toimintamenojen muutokset	-68
Kaupunkirakennepalvelut	2 935
Joukkoliikenteen liikennöintikustannukset	2 904
Katujen uudelleenpäällystys- ja korjausmenot	1 877
Henkilöstömenot	165
Katualueiden kunnossapito	-1 123
Ulkovalaistus	-242
Muut toimintamenojen muutokset	-646

TOIMINTATULOT 2023 - 2024

1 000 euroa

	TP 2023	TP 2024	Muutos 2023- 2024	
			euroa	%
Konsernihallinto	10 445,0	9 406,9	-1 038,1	-9,9 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	1 621,5	1 267,5	-354,0	-21,8 %
Päätöksenteon tuki	416,4	361,0	-55,3	-13,3 %
Strategia ja kehittäminen	0,1	0,0	-0,1	-100,0 %
Henkilöstöpalvelut	1 481,9	1 327,1	-154,8	-10,4 %
Talous ja omistajaohjaus	110,0	152,4	42,4	38,6 %
Viestintä, markkinointi ja osallisuuspalv.	256,2	158,3	-97,9	-38,2 %
Tietohallinto	6 559,0	6 140,4	-418,5	-6,4 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	6 014,9	6 915,4	900,5	15,0 %
Toimialan yhteiset, hallinto ja talous	40,8	31,5	-9,4	-22,9 %
Elinkeinopalvelut	1 209,7	1 138,1	-71,6	-5,9 %
Työllisyyspalvelut	4 764,3	5 745,9	981,6	20,6 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	14 681,9	12 807,0	-1 874,9	-12,8 %
Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto	3 227,8	2 063,9	-1 163,9	-36,1 %
Varhaiskasvatuksen palvelualue	5 114,9	4 507,1	-607,8	-11,9 %
Perusopetuksen palvelualue	5 040,9	4 966,5	-74,4	-1,5 %
Nuorisopalvelut	1 298,3	1 269,5	-28,8	-2,2 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	10 083,2	11 472,8	1 389,6	13,8 %
Kulttuuripalvelut	378,0	451,2	73,2	19,4 %
Kansalaisopisto	1 114,2	1 162,0	47,9	4,3 %
Kirjastot	437,7	576,4	138,7	31,7 %
Museot	597,6	752,0	154,4	25,8 %
Jyväskylän Sinfonia	346,2	742,2	396,0	114,4 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	1 456,6	906,0	-550,6	-37,8 %
Liikunta	5 752,8	6 882,9	1 130,1	19,6 %
Kaupunkirakennepalvelut	50 175,2	55 768,6	5 593,4	11,1 %
Asiakas- ja tukipalvelut	334,8	364,9	30,1	9,0 %
Kadut ja puistot	14 659,5	15 294,8	635,3	4,3 %
Kaupunkisuunnittelu	31 326,7	35 942,9	4 616,2	14,7 %
Rakentaminen ja ympäristö	3 854,2	4 166,1	311,8	8,1 %
YHTEENSÄ	91 400,2	96 370,7	4 970,5	5,4 %
Liikelaitokset	107 100,3	109 224,3	2 124,0	2,0 %
Tilapalvelu	89 887,1	92 646,7	2 759,6	3,1 %
Kylän Kattaus	17 213,2	16 577,6	-635,6	-3,7 %
KAIKKI YHTEENSÄ	198 500,5	205 595,0	7 094,4	3,6 %

Käyttötaloustulojen muutos 2023 - 2024

Konsernihallinto	-1 038
Vaalien tulot	562
Sosiaali- ja terveystaloustulojen ja pelastustoimen ennen vuotta 2023 syntyneet tulot	-885
Tietohallinnon sisäiset tulot (perustietotekniikan ulkoistaminen)	-419
Työterveyshuollon tulot	-146
Viestinnän hanketulot	-108
Muut toimintatulojen muutokset	-42
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	901
International House Jyväskylä tulot (kotouttaminen)	1 416
TE-uudistus	715
Osaamisen palvelut saadut työllistämistuet	-1 212
Muut toimintatulojen muutokset	-18
Kasvun ja oppimisen palvelut	-1 875
Kasvun ja oppimisen hanketoiminnan rahoitusavustukset	-1 168
Varhaiskasvatuksen valtionavustukset (kaksivuotinen esiopetuskokeilu) ja muut toimintatuotot	-531
Kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen toimintatulot/valtionavustukset	-221
Muut toimintatulojen muutokset	45
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	1 390
Liikuntapalvelujen liikuntapaikkamaksut ja muut toimintatulot	882
Jyväskylä Sinfonian maksutuotot ja valtionavustus	396
Liikuntapalvelujen hanketoiminnan rahoitusavustukset	227
Museoiden toimintatulot	172
Kirjaston toimintatulot	139
Kulttuuripalvelujen hanketoiminnan rahoitusavustukset	137
Kaupunginteatterin lipunmyynti ja muut toimintatulot	-551
Muut toimintatulot (kansalaisopiston kurssimaksut, kulttuuriyksikön toimintatulot)	-12
Kaupunkirakennepalvelut	5 593
Maan myyntivoitot	2 663
Joukkoliikenteen lipputulot	1 277
Maanvuokratulot	680
Puun myyntitulot	533
Rakennusvalvonnan lupamaksut	262
Katujen hoidon ulkoiset tilaustyöt	140
Joukkoliikenteen valtionavut	-387
Muut toimintatulojen muutokset	425

TOIMINTAKATE 2023 - 2024		TP 2023	TP 2024	Muutos 2023 - 2024	
1 000 euroa				euroa	%
Konsernihallinto		20 269,7	19 394,9	-874,8	-4,3 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus		8 126,2	6 094,4	-2 031,7	-25,0 %
Päätöksenteon tuki		4 901,7	4 461,0	-440,6	-9,0 %
Strategia ja kehittäminen		841,8	791,3	-50,5	-6,0 %
Henkilöstöpalvelut		3 209,8	3 298,8	89,0	2,8 %
Talous ja omistajaohjaus		1 089,9	1 143,9	54,0	5,0 %
Viestintä, markkinointi ja osallisuuspalv.		2 772,7	2 682,5	-90,2	-3,3 %
Tietohallinto		-672,3	923,0	1 595,3	-237,3 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut		30 073,7	28 248,6	-1 825,0	-6,1 %
Toimialan yhteiset, hallinto ja talous		20 733,2	21 015,2	282,0	1,4 %
Elinkeinopalvelut		4 303,4	3 958,8	-344,7	-8,0 %
Työllisyyspalvelut		5 037,0	3 274,7	-1 762,3	-35,0 %
Kasvun ja oppimisen palvelut		259 249,9	258 579,2	-670,7	-0,3 %
Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto		7 486,3	6 052,5	-1 433,8	-19,2 %
Varhaiskasvatuksen palvelualue		103 637,0	103 513,9	-123,1	-0,1 %
Perusopetuksen palvelualue		142 185,1	143 187,6	1 002,4	0,7 %
Nuorisopalvelut		5 941,5	5 825,3	-116,2	-2,0 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut		45 155,4	45 037,4	-117,9	-0,3 %
Kulttuuripalvelut		3 560,0	3 132,0	-427,9	-12,0 %
Kansalaisopisto		3 067,6	2 901,7	-165,9	-5,4 %
Kirjastot		8 710,0	8 965,6	255,6	2,9 %
Museot		5 584,1	5 097,0	-487,1	-8,7 %
Jyväskylän Sinfonia		2 993,5	3 405,2	411,7	13,8 %
Jyväskylän kaupunginteatteri		4 589,1	4 672,5	83,4	1,8 %
Liikunta		16 651,0	16 863,3	212,2	1,3 %
Kaupunkirakennepalvelut		17 103,9	14 445,8	-2 658,1	-15,5 %
Asiakas- ja tukipalvelut		2 961,7	3 141,1	179,4	6,1 %
Kadut ja puistot		12 426,9	12 525,4	98,4	0,8 %
Kaupunkisuunnittelu		-395,4	-2 975,3	-2 579,9	652,5 %
Rakentaminen ja ympäristö		2 110,6	1 754,6	-356,1	-16,9 %
Tuloslaskelmaosa		3 176,8	0,0	-3 176,8	-100,0 %
Takaustappiot		3 176,8	0,0	-3 176,8	-100,0 %
YHTEENSÄ		375 029,2	365 705,9	-9 323,3	-2,5 %
Liikelaitokset		-38 272,6	-41 775,0	-3 502,4	9,2 %
Tilapalvelu		-36 863,2	-40 557,8	-3 694,7	10,0 %
Kylän Kattaus		-1 409,4	-1 217,2	192,3	-13,6 %
KAIKKI YHTEENSÄ		336 756,6	323 930,9	-12 825,7	-3,8 %

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki rahan lähteet ja rahan käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli rahoituslaskelma kertoo, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tavoin rahoituslaskelma sisältää ainoastaan ulkoiset erät, jotka ovat syntyneet kaupungin kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

(1 000 euroa)	2024	2023
Vuosikate	64 132,7	66 362,9
Satunnaiset erät	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-9 769,4	-712,7
Toiminnan rahavirta	54 363,3	65 650,2
Investointimenot	-76 030,4	-73 395,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 506,4	3 010,5
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 571,1	5 583,5
Investointien rahavirta	-66 953,0	-64 801,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 589,7	849,2
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	558,1	299,0
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	-23,4
Antolainasaamisten vähennykset	558,1	322,5
Lainakannan muutokset	20 426,0	5 151,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 900,0	75 000,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 457,1	-21 457,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-23 016,8	-48 391,8
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 742,0	-39 246,7
Rahoituksen rahavirta	18 242,1	-33 796,6
Rahavarojen muutos	5 652,5	-32 947,4
Rahavarat 31.12.	9 408,5	3 756,1
Rahavarat 1.1.	3 756,1	36 703,4
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (ed. 5v)	73 554,3	43 594,4
Investointien tulorahoitus, %	86,1 %	94,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,3	1,5
Kassan riittävyys, pv	6,5	2,6
Asukasmäärä	149 269	147 746

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2024 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2023 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2023 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2023 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Investoinnit

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainoilla ja rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulorahoitus-% oli vuonna 2024 86,1 %, eli tulorahoitus ei riittänyt kokonaisuudessaan kattamaan kaupungin investointien omahankintamenoa.

Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä viideltä vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on tunnusluku, jonka positiivinen (yli-jäämäinen) määrä kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää lainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen osuutta pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Eliminoidusta rahoituslaskelmasta laskettu toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä viideltä viime vuodelta on 31.12.2024 yhteensä 73,6 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden rahavirtojen kertymä oli 43,6 miljoonaa euroa. Investointien omarahoitusosuuskertymä parani 30,0 miljoonaa euroa.

Lainanhoito

Laskennallinen lainanhoitokate

$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Jyväskylän kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,3, kun se edellisenä vuonna oli 1,5.

Lainanhoitokate

$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhen-nysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Tunnusluvun arviointiasteikko on seuraava:

- Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokate on suurempi kuin 2.
- Kunnan lainanhoitokyky on tyydyttävä, kun lainanhoitokate on 1–2.
- Kunnan lainanhoitokyky on heikko, kun lainanhoitokate on pienempi kuin 1.

Jyväskylän kaupungin lainanhoitokate oli 2,3, kun se edellisenä vuonna oli 2,7.

Maksuvalmius

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Kassan riittävyys 31.12.2024 oli 6,5 päivää. Kassan riittävyys piteni edelliseen vuoteen verrattuna 3,9 päivää rahavarojen lisääntymisen johdosta.

Tilinpäätöksessä 2024 varsinaisen toiminnan rahavirta oli 54,4 miljoonaa euroa positiivinen ja se heikkeni 11,3 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Investointien tulorahoitusprosentti heikkeni 8,2 prosenttiyksikköä ja oli 86,1 prosenttia vuonna 2024. Vuoden 2023 vuosikatetta paransi kuitenkin aiemmilta vuosilta korkeammilla veroprosenteilla ja jako-osuuksilla kertyneet verotulot arviolta 32,0 miljoonaa euroa. Ilman näitä aiempien vuosien verohäntiä investointien tulorahoitusprosentti olisi ollut vuonna 2023 vain 48,8 prosenttia.

Investointimenot olivat vuonna 2024 yhteensä 76,0 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat edellisvuodesta 2,6 miljoonaa euroa (-3,6 %). Vuoden 2024 investoinneista 36,9 milj. euroa oli Tilapalvelun talonrakennusinvestointeja. Suurimmat talonrakennushankkeet tilivuonna 2024 olivat Huhtasuon jalkapallohalli (11,3 M€), Cygnaeuksen koulun vanhan osan peruskorjaus (7,4 M€) ja Kaupunginteatterin peruskorjaus (8,8 M€).

Kunnallistekniikkaan investoitiin 25,7 miljoonaa euroa, josta 20,0 miljoonaa euroa katupalveluihin ja 4,8 miljoonaa euroa viherpalveluihin. Urheilu- ja retkeilyalueisiin investoitiin 2,4 miljoonaa euroa. Maa- ja vesialueiden hankintoihin käytettiin 4,1 milj. euroa ja irtaimen käyttöomaisuuteen investoitiin 6,8 milj. euroa.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot olivat 7,6 miljoonaa euroa, josta maan myyntivoittoa oli 6,4 miljoonaa euroa. Rahoitusosuuksia investointihankkeisiin saatiin yhteensä 1,5 miljoonaa euroa.

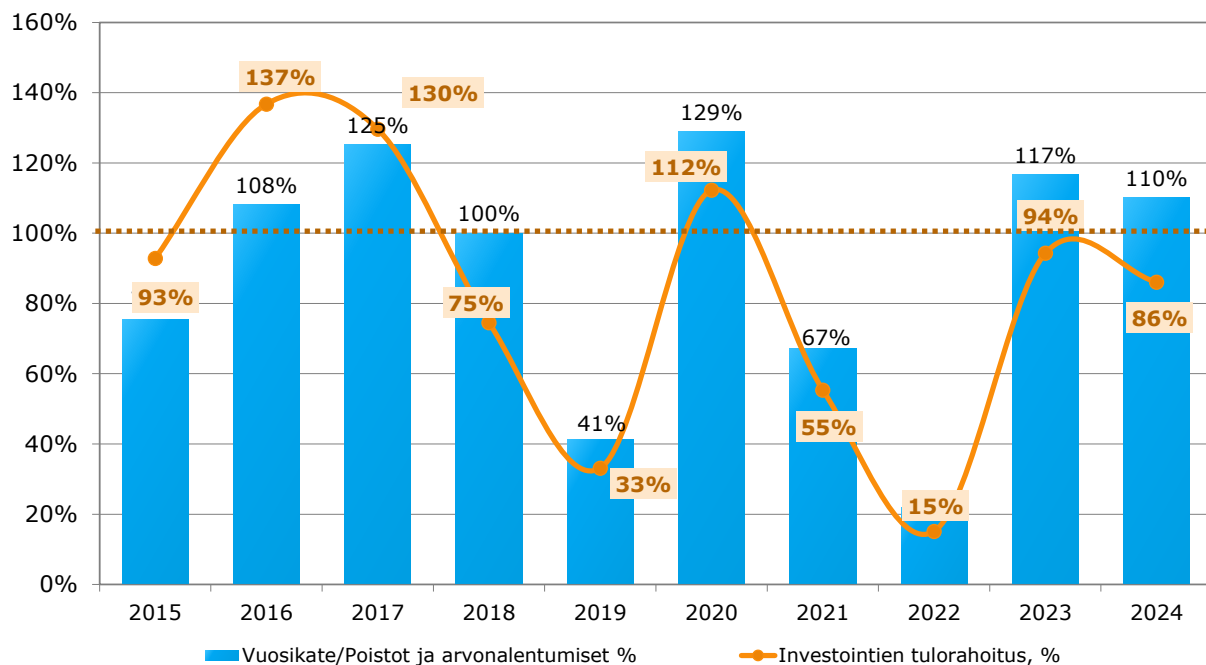
Kaupunki kilpailutti uutta pitkäaikaista lainaa 65,9 miljoonaa euroa ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 22,5 miljoonaa euroa. Lyhytaikaiset lainat vähenivät 23,0 milj. euroa. Kaupungin lainakanta kasvoi 20,4 miljoonaa euroa.

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 12,6 miljoonaa euroa negatiivinen ja rahoitustoiminnan rahavirta 18,2 miljoonaa euroa positiivinen. Kaupungin rahavarat lisääntyivät 5,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 lopussa kaupungin rahavarat olivat 9,4 miljoonaa euroa.

Tulorahoituksen korjauserät 2024

1 000 euroa	Kaupunki	Tilapalvelu	Yhteensä
Myyntivoitot, käyttötalous	-6 491,9	-60,3	-6 552,2
Satunnaiset myyntivoitot, käyttötalous			0,0
Tulojen korjauserät	-6 491,9	-60,3	-6 552,2
Myyntitappiot, käyttötalous	48,4		48,4
Pakolliset varaukset	-3 265,6		-3 265,6
Menojen korjauserät	-3 217,1	0,0	-3 217,1
YHTEENSÄ	-9 709,1	-60,3	-9 769,4

Vuosikate -% poistoista ja investointien tulorahoitus -%

Investoinnit 2024

1 000 euroa

Kunnallistekniikka, katupalvelut	20 028
Huhtasuon jalkapallohalli	11 296
Teatteritalon peruskorjaus	8 788
Cygnaeus vanha osa, peruskorjaus	7 362
Irtain käyttöomaisuus	6 763
Kunnallistekniikka, viherpalvelut	4 759
Maa- ja vesialueet	4 061
Lohikosken päiväkot, uudisrakennus	3 912
AaltoAlvari, kylpyläosaston pk ja laajennus, 2/3-vaiheet	2 485
Urheilu- ja retkeilyalueet	2 401
Tekniset korjaustyöt	2 247
Kunnallistekniikka, satamapalvelut	904
Teatterin ja kaupungintalon ulkopuoliset työt	367
Halssilan päiväkot, uudisrakennus	285
Osakkeet ja osuudet	259
Koy Jyväskylän Huhtasuon koulukeskuksen rahoitusvastikkeen rahastointi	114
Hippoksen/harjoitusjäähallin ja monitoimitalon liikuntatilojen korjaustyöt	0
Yhteensä	76 030

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

1.4.1 Tase ja sen tunnusluvut

Tase

Vastaavaa (milj. euroa)	2024	2023	Vastattavaa (milj. euroa)	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	936,7	922,1	OMA PÄÄOMA	540,4	534,2
Aineettomat hyödykkeet	6,4	5,6	Peruspääoma	422,5	422,5
Aineettomat oikeudet	3,0	2,6	Muut omat rahastot	0,0	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot	3,4	3,0	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	111,7	101,5
			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	6,2	10,2
Aineelliset hyödykkeet	607,8	591,1	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET	3,1	3,4
Maa- ja vesialueet	151,3	148,2	VARAUKSET		
Rakennukset	293,2	303,8	Poistoero	3,1	3,4
Kiinteät rakenteet ja laitteet	112,2	109,9			
Koneet ja kalusto	13,2	12,8	PAKOLLISET VARAUKSET	13,9	17,1
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	Eläkevaraukset	0,2	0,2
Ennakkomaksut ja keskenener. hank.	37,8	16,2	Muut pakolliset varaukset	13,6	16,9
Sijoitukset	322,5	325,4	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3,2	3,4
Osakkeet ja osuudet	171,3	173,7	Lahjoitusrahastojen pääomat	2,3	2,4
Muut lainasaamiset	150,5	151,1	Muut toimeksiantojen pääomat	0,9	1,0
Muut saamiset	0,6	0,6			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,3	0,3	VIERAS PÄÄOMA	439,1	421,5
Valtion toimeksiannot	0,0	0,0	Pitkäaikainen	265,5	202,9
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,2	0,2	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	265,5	202,8
Muut toimeksiantojen varat	0,0	0,0	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	0,0	0,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	62,6	57,2	Lyhytaikainen	173,6	218,6
Vaihto-omaisuus	0,8	0,8	Joukkovelkakirjalainat	18,0	0,0
Aineet ja tarvikkeet	0,6	0,3	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3,3	37,5
Muu vaihto-omaisuus	0,2	0,6	Lainat muilta luotonantajilta	78,3	104,3
			Saadut ennakot	13,2	16,2
Saamiset	52,4	52,7	Ostovelat	22,5	21,2
Pitkäaikaiset saamiset	33,1	33,1	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	7,9	8,8
Muut saamiset	33,1	33,1	Siirtovelat	30,3	30,7
Siirtosaamiset	0,0	0,0			
Lyhytaikaiset saamiset	19,3	19,5			
Myyntisaamiset	10,0	7,9			
Lainasaamiset	0,2	0,1			
Muut saamiset	3,6	3,5			
Siirtosaamiset	5,5	8,0			
Rahat ja pankkisaamiset	9,4	3,8			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	999,6	979,6	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	999,6	979,6

TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	55,1 %	55,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	91,4 %	84,3 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	117 906	111 681
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	790	756
Lainakanta 31.12., 1000 €	365 063	344 637
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 446	2 333
Lainat ja vastuut 31.12., 1 000€	417 667	398 943
Lainat ja vastuut, €/asukas	2 798	2 700
Lainasaamiset, 1000 €	150 531	151 089
Asukasmäärä	149 269	147 746

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2024 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2023 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2023 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2023 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Kaupungin taseen loppusumma oli 999,6 miljoonaa euroa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 20,0 miljoonaa euroa.

Kaupungin siirtovelat olivat vuoden 2024 lopussa 30,3 miljoonaa euroa. Siirtovelkojen suurin erä on henkilöstön jaksotettu lomapalkkavarauus, joka oli 31.12.2024 yhteensä 23,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 aikana pakollisiin varauksiin kirjattiin takaustappiota 3,2 miljoonaa euroa. Takaustappion kirjauksella valmistauduttiin kaupungin Hippos-hankkeen ja jääurheilukeskuksen kokonaisjärjestelyihin, joiden myötä kaupungin omavelkaisesti Jäähalli Oy:lle takaama yritystodistuslaina Kuntarahoitus Oy:ltä jäi osin kaupungin maksettavaksi. Laina on maksettu vuoden 2024 aikana ja tätä vastaava pakollinen varaus on purettu.

Kaupungin kertynyt ylijäämä on 117,9 miljoonaa euroa ja asukasta kohden laskettuna ylijäämä on 790 euroa. Kaupungin ylijäämäkertymää vuoden 2000 jälkeen on eniten kasvattanut vuonna 2005 kirjattu 116,9 miljoonan euron myyntivoitto, joka muodostui pääosin Jyväskylän Veden myynnistä Alva-yhtiöt Oy:lle (ent. Jyväskylän Energia Oy). Vuonna 2009 kirjattiin Jyväskylän maalaiskunnan ja Korpilahden vesiliiketoiminnan myynnistä myyntivoittoa 40,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 kirjattiin edellisten tilikausien ylijäämään liittymismaksuvelkojen tuloutusta 15,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 tilikauden ylijäämää kasvatti satunnaisiin tuottoihin kirjattu kaupungin tytäryhteisö Education Facilities Oy:stä irrotetun Apollo Oy:n osakekannan myyntivoitto 87,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 ylijäämää lisäsi sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen myynti perustettavien keskinäisten kiinteistöjen lukuun toimivalle IN Yhteiskuntakiinteistöt HoldCo Oy:lle. Myyntivoittoa kaupasta kertyi 52,0 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainakanta oli 365,1 miljoonaa euroa ja lainakanta kasvoi 20,4 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Lainakanta asukasta kohden on 2 446 euroa ja se kasvoi 113 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Tilivuoden 2024 aikana kaupungin omavaraisuusaste laski 0,7 prosenttiyksikköä. Suhteellinen velkaantuneisuus nousi 7,1 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

1.4.2 Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

$= 100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Jyväskylän kaupungin omavaraisuusaste oli 55,1 prosenttia. Omavaraisuusaste laski 0,7 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$= 100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja rahoituksella. Jyväskylän suhteellinen velkaisuus vuonna 2024 oli 91,4 prosenttia. Tunnusluku heikkeni 7,1 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta lainakannan kasvun myötä.

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

= Edellisten kausien ylijäämä + Tilikauden ylijäämä

Tunnusluku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Kaupungin taseen ylijäämien kertymä on 117,9 miljoonaa euroa.

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

= (Edellisten kausien ylijäämä + Tilikauden ylijäämä) / Asukasmäärä

Tunnusluku osoittaa kertyneen yli-/alijäämän asukasta kohden tilinpäätösvuoden päättymispäivänä. Taseen ylijäämien kertymä oli 790 euroa/asukas ja asukaskohtainen ylijäämäkertymä kasvoi 34 euroa/asukas edellisvuodesta.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kaupungin lainakanta oli 365,1 miljoonaa euroa. Lainakanta kasvoi 20,4 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Lainat euroa/asukas

= Lainakanta 31.12. / Asukasmäärä

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla kunnan lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasluvulla. Kaupungin lainakanta oli 2 446 euroa/asukas ja kaupungin lainat asukasta kohden kasvoi 113 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena. Jyväskylän lainat ja vuokravastuut 31.12 olivat 417,7 milj. euroa ja ne lisääntyivät 18,7 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

= Lainat ja vuokravastuut / Asukasmäärä

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kaupungin lainat ja vuokravastuut olivat 2 798 euroa/asukas ja ne lisääntyivät edellisestä vuodesta 98 euroa/asukas.

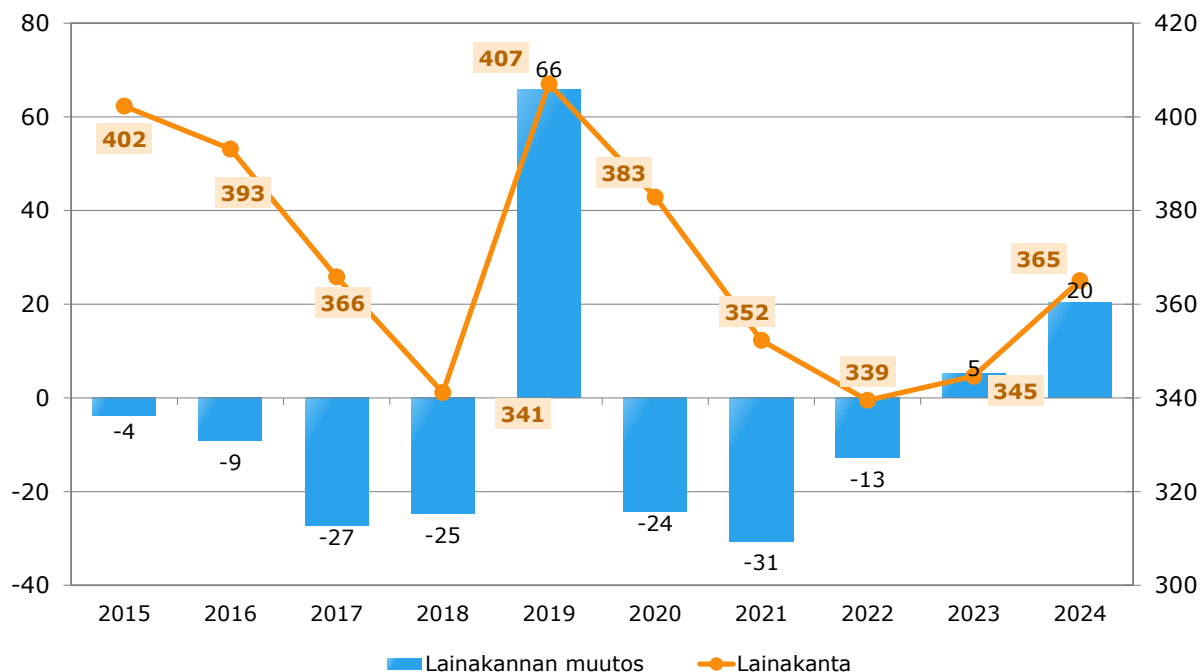
Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Lainasaamiset olivat 150,5 miljoonaa euroa ja lainasaamiset laskivat 0,6 milj. euroa edellisvuodesta.

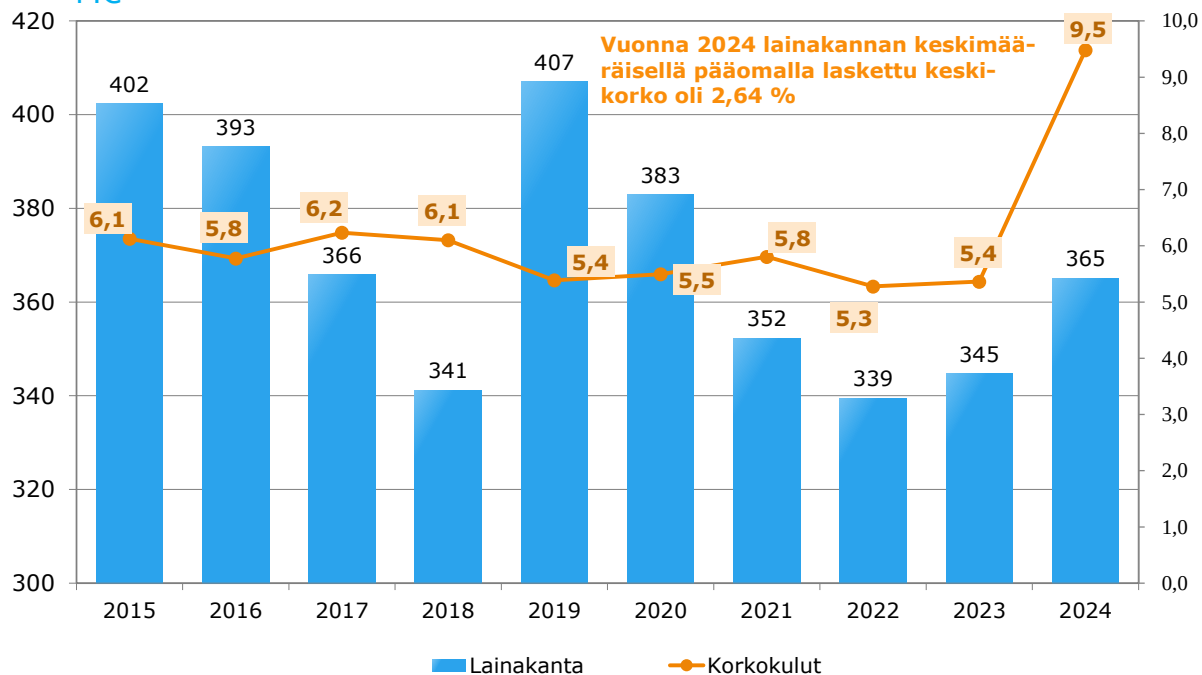
Lainakanta ja lainojen vuosimuutos

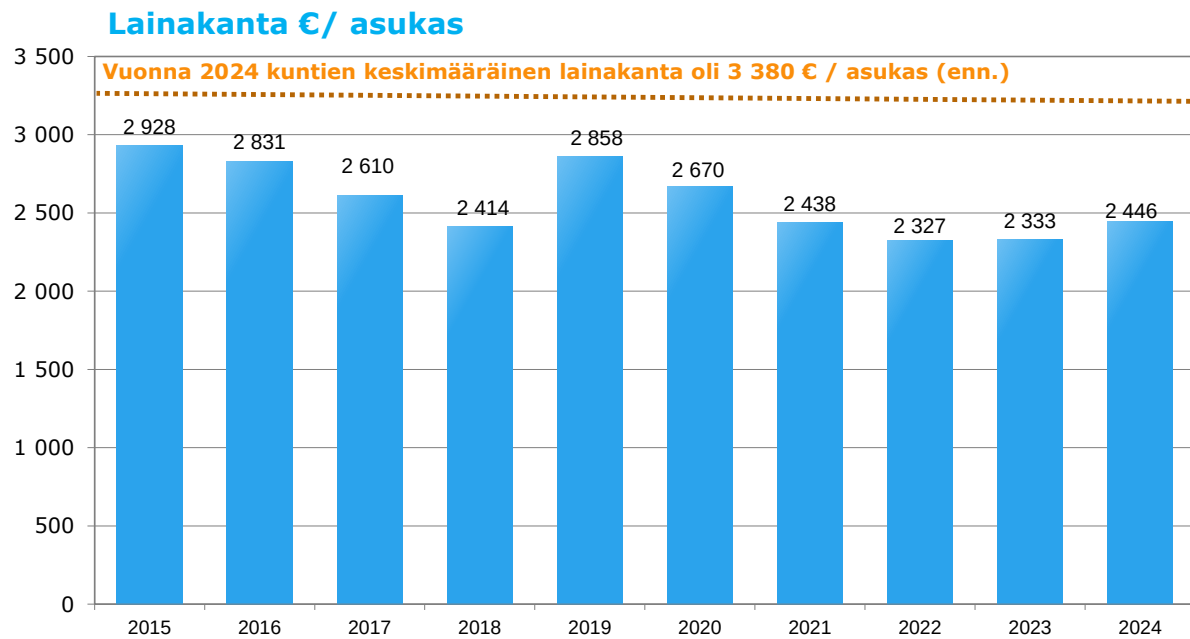
M€

Lainakanta ja korkokulut

M€

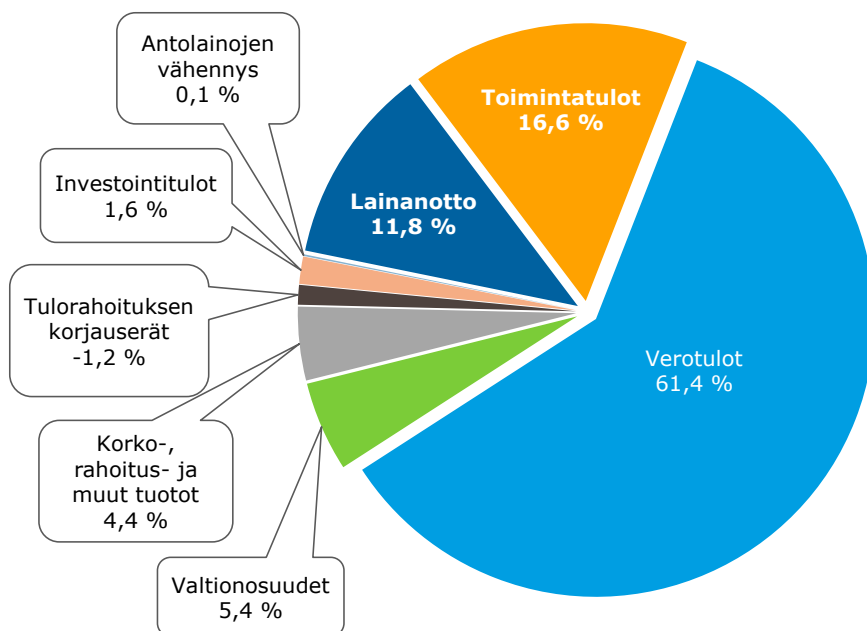
1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset on yhdistelty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	Milj. euroa	%
Toiminta		
Toimintatuotot	92,6	16,6 %
Verotulot	343,1	61,4 %
Valtionosuudet	30,0	5,4 %
Korkotuotot	10,0	1,8 %
Muut rahoitustuotot	14,5	2,6 %
Satunnaiset tuotot	0,0	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-6,6	-1,2 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,5	0,3 %
Pys.vast.hyödykk.luovutustulot	7,6	1,4 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,6	0,1 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65,9	11,8 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0 %
Kokonaistulot yhteensä	559,2	100,0 %
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	419,4	76,1 %
- Valmistus omaan käyttöön	-2,8	-0,5 %
Korkokulut	9,5	1,7 %
Muut rahoituskulut	0,0	0,0 %
Satunnaiset kulut	0,0	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varausten muutos		
- Pakollisten varausten lis.(+), väh. (-)	3,3	0,6 %
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0,0	0,0 %
Investoinnit		
Investointimenot	76,0	13,8 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	22,5	4,1 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	23,0	4,2 %
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0 %
Kokonaismenot yhteensä	550,8	100,0 %

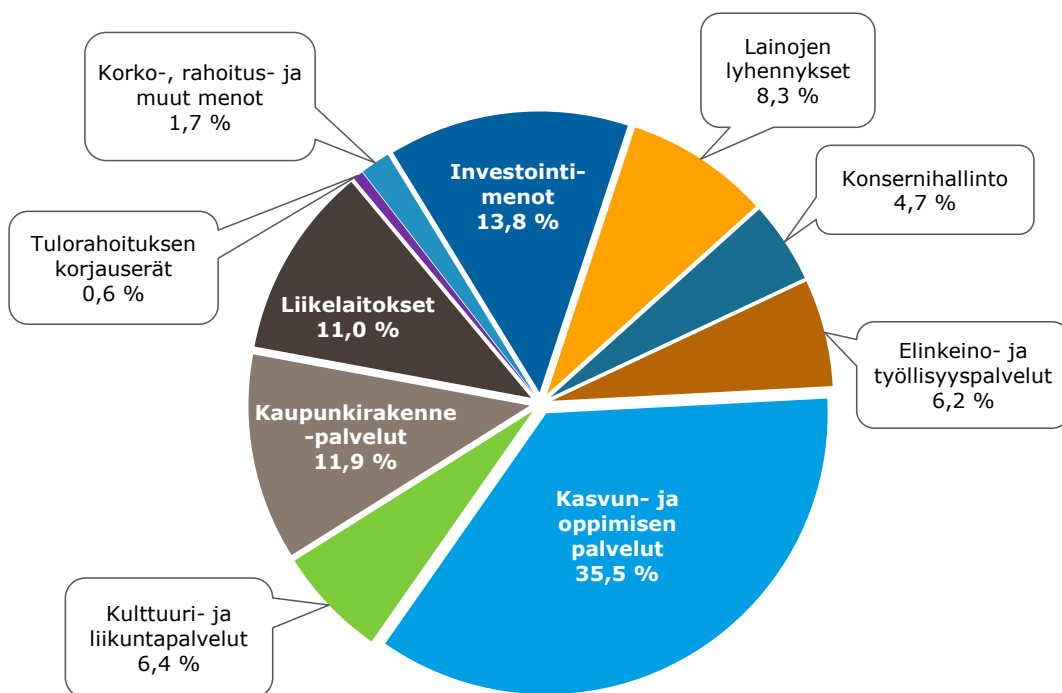
KOKONAISTULOT TP 2024

559,2 milj. euroa

KOKONAISMENOT TP 2024

550,8 milj. euroa

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKIKONSERNI TP2024

Jyväskylän kaupunki yhdessä sen määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen (omistusosuus yli 50 %) kanssa muodostavat kaupunkikonsernin, jossa on 16 osakeyhtiötä, kaksi säätiötä ja kaksi kuntayhtymää. Seitsemällä tytäryhtiöllä (alakonsernit) on lisäksi 26 tytäryhtiötä, joten kaupunkikonserniin kuului tilivuoden 2024 lopussa yhteensä 46 tytäryhteisöä.

Konsernitilinpäätös laaditaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien, joissa kaupunki on jäsenenä, yhdistelmänä. Kaupungin konsernitilinpäätökseen yhdistellään tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien lisäksi konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhtiöiden voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta. Konsernitilinpäätöksessä konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut, saamiset ja velat, omistukset sekä sisäiset katteet eliminoidaan.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kaupunkikonserniin yhdistellyt tytäryhtiöt ja säätiöt, alakonsernit tytär- ja osakkuusyhtiöineen, kaupungin omistamat osakkuusyhtiöt (kaupungin omistusosuus 20–50 %) ja kuntayhtymät.

Jyväskylän kaupunki		2024	Muutos %	2024	Muutos %
Kaupunkikonsernin kannalta merkittävät tytäryhteisöt					
Alva-yhtiöt Oy *		100,0 %			
Alva Sähköverkko Oy		100,0 %			
Alva Rauhalahdi Oy (sulautunut emoyhtiöön)		0,0 %	-100,0 %		
Alva Hulevesi Oy		100,0 %			
Alva Viitasari Oy		100,0 %			
Jyväskylän Voima Oy		83,0 %	1,6 %		
KS Energiavälitys Oy		0,0 %	-44,7 %		
Väre Oy	(alle 20 %)		-3,7 %		
Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy *		90,0 %			
JAMK Turbiini-Rahasto Oy		100,0 %			
(Jyväskylän Yritystehdas Oy)		33,3 %			
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy *		100,0 %			
As Oy Jyv mlkn Jokileinikki		100,0 %			
As Oy Jyv mlkn Norolankuja 1		100,0 %			
As Oy Jyväskylän Juolukkatie 1		100,0 %			
JVA kodit Oy		100,0 %			
As Oy Jyväskylän Hjalmarinraitin Vuokra		100,0 %			
As Oy Jyväskylän Hjalmarinraitin Omax		100,0 %			
As Oy Tuulenkyliä		51,5 %			
As Oy Vastatuuli		41,4 %			
Ki Oy Jyv Palokunnanmäen Autoparkki		34,6 %			
Halssilan Huolto Oy		35,0 %			
Sulun Kiinteistöhoito Oy		29,3 %			
As Oy Muurarimäki		20,0 %			
Mustankorkea Oy *		80,0 %			
MKO Ympäristöpalvelut Oy		100,0 %			
Education Facilities Oy *		100,0 %			
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kankaan VPT:n siipi		100,0 %			
Jykia Oy *		84,9 %			
Ki Oy Asekatu 3		100,0 %			
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 5		100,0 %			
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 7		100,0 %			
Ki Oy Konttisentie 2		100,0 %			
Ki Oy Muuramen Kellonportti		100,0 %			
Ki Oy Tikkakosken Mekaanikointie		100,0 %			
Kortepohjan Matkailualue Oy		100,0 %			
Kiinteistö Oy Jyväskylän Lynx		100,0 %			
Ki Oy Jyväskylän U2		100,0 %			
Ki Oy Jyväskylän Pteromys Volans		100,0 %			
Kiinteistö Oy Jyväskylän Ursus		51,0 %			
(Ki Oy Kinkomaan Vitapolis)		40,0 %			
Jyvä-Parkki Oy *		100,0 %			
Ki Oy Jyväskylän Rahtiasema		100,0 %			
Ki Oy Jyv Vapaudenkatu 55		0,0 %	-85,0 %		
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy		87,0 %			
Jyväskylän Jäähalli Oy		100,0 %			
-Jyväskylän Vuokra-asunnot: As Oy:t Hjalmarinraitin Vuokra ja Omax lisätyt					
Muut tytäryhtiöt					
Ki Oy Jyväskylän Huhtasuon koulukeskus				100,0 %	
Ki Oy Tikkakosken Terveysasema				100,0 %	
Korpilahden Virastokeskus Oy				100,0 %	
Työterveys Aalto Oy				96,7 %	
Jyväskylän Yritystehdas Oy (33,3 % + 30,0 %)				63,3 %	
Ki Oy Jyväskylän Lääkäritalo				55,8 %	
Aalto2-museokeskus Oy				80,0 %	
Muut säätiöt					
Jyväskylän mlkn Veteraanien Asuntosäätiö sr (lakkautettu)				0,0 %	-100,0 %
Jyväskylän Rintamamiesveteraanien Asuntosäätiö sr				93,8 %	
Keski-Suomen Sairaskotisäätiö sr				100,0 %	
Osakkuusyhtiöt					
Ki Oy Säynätsalon Palv. keskus				48,9 %	
Ki Oy Riikankulma				48,0 %	
Monetra Keski-Suomi Oy (31,1 % + 4,4 %)				35,5 %	
Keljonkankaan Palvelukeskus Oy				44,8 %	
Huhtakeskus Oy				41,1 %	
Jyväskylän Hippoksen Kehitys Oy				33,3 %	
Ki Oy Palokan Liikekeskus				32,7 %	
As Oy Jyv Säästökeskus				31,9 %	
Jyväskylän Hippos Ky				30,2 %	
Jyväskylän Hippos GP Oy				29,4 %	
Jyväskylän Messut Oy				26,5 %	
As Oy Jyv Kauppakatu 23				25,0 %	
As Oy Kuokkalan Toritalo				21,8 %	
Ki Oy Palokan Nisulankulma				23,6 %	
Kankaan Palvelu Oy (äänivalta 33,3 %)				14,3 %	
Kuntayhtymät					
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia*				59,1 %	
Gradia-koulutuspalvelut Oy				100,0 %	
Viitasaaren koulutuskuntayhtymä Oy				0,0 %	-24,0 %
Keski-Suomen liitto				51,3 %	
* Yhtiöllä tai kuntayhtymällä alakonserni					
-Työterveys Aalto Oy omistusosuus korjattu					

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupungin tytäryhtiöiden toiminnan ja talouden ohjaus perustuu valtuuston hyväksymiin omistaja-ohjauksen periaatteisiin ja konserniohjeeseen. Ohjeistus päivitetään valtuustokausien alkaessa sekä tarvittaessa (viimeisin päivitys kaupunginvaltuusto 27.11.2023/104). Omistajaohjauksen ensisijaisena tavoitteena on sen omistamien yhteisöjen kehittäminen, omistaja-arvon pitkäjänteisen kasvun tukeminen ja yhteisöjen kilpailukyvyyn turvaaminen siltä osin, kun siihen voidaan vaikuttaa omistajan toimin. Konserniohjeella varmistetaan konsernin kokonaisedun, valtuuston asettamien omistajaohjauksen periaatteiden sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tytäryhteisöissä. Konserniohjeessa määritellään, miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään. Konserniohje sisältää kaupunkikonsernin hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevat määräykset.

Yhtiöiden taloudellisesta tilanteesta raportoidaan konsernijohtolle kolme kertaa vuodessa. Raporteissa arvioidaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä kerrotaan olennaisista liiketoiminnan muutoksista.

Jyväskylän kaupungin rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteet on päivitetty vuonna 2022 (kaupunginvaltuusto 14.3.2022/67). Rahoitustoiminnan ensisijainen tehtävä on tukea kaupunkikonsernin toimintaa valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa. Tavoitteena on rahoituskustannusten minimointi pitkällä aikavälillä. Kaupunkikonsernin rahoitusta seurataan ja ohjataan kokonaisuutena konsernin kokonaisuutena varmistaen. Konsernin tytäryhtiöissä noudatetaan yhtenäistä laina- ja takauspolitiikkaa. Konsernin keskitetyn rahoituksen eli sisäisen pankin toiminta on vakiintunut perustuen sisäisen pankin ohjeeseen, maksuvalmiussuunnitteluun ja konsernitalin käyttöön. Konsernirahoituksesta sekä laina- ja takauksista raportoidaan säännöllisesti

konsernijohdolle. Tilivuoden aikana otettiin käyttöön kaupunkikonsernin kilpailutettu pankkipalvelusopimus.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2024 lopussa Jyväskylän kaupunkikonserniin kuului 46 tytäryhteisöä. Merkittävimmät kaupunkikonsernin rakenteessa tapahtuneet muutokset tilivuonna 2024 olivat seuraavat:

- Jyvä-Parkki Oy on myynyt osuutensa Kiinteistö Oy Jyväskylän Vapaudenkatu 55:n osakkeista Osuuskauppa Keskimäelle. Kaupan myötä pysäköintitalo P-Sokos on siirtynyt Keskimään omistukseen ja Jyvä-Parkki on siirtynyt P-Sokoksella pysäköintioperaattorin rooliin.
- Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy on ostanut Jyväskylän mlk:n Veteraanien Asuntosäätiön omistamat kiinteistöt, säätiön tarkoituksenmukainen toiminta on päättynyt ja säätiö lopetettu juridisesti selvitystilamenettelyn kautta.
- Alva Rauhalahti Oy on sulautunut emoyhtiö Alva-yhtiöt Oy:öön. Väre Oy ei ole enää Alvan osakkuusyhtiö, sillä omistusosuus on laskenut 16,6 %:iin Väreeseen yritysjärjestelyjen myötä.
- Kaupunginvaltuusto on päättänyt 30.9.2024/58 Hipposhankkeen periaatteisiin liittyvistä muutoksista ja tarkennuksista, ja mm. Jyväskylän Hippoksen Kiinteistöhallinto Oy:n tulevasta roolista strategisesti merkittävänä tytäryhteisönä sekä Hippoksen yhtiörakenteen muutoksista. Kaupunginhallitus on lisäksi tehnyt 7.10.2024 useita valtuuston linjaukseen liittyviä toimeenpanevia päätöksiä ehdollisena, jotka toteutuessaan vaikuttavat konsernirakenteeseen. Valtuuston päätös ei ole lainvoimainen, joten päätöksen mukaisia järjestelyjä ei ole toimeenpanttu.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Jyväskylän kaupunkikonsernin taloudellinen asema vahvistui tilivuoden 2024 aikana, kun tilikauden tulos oli 18,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Konsernitaseen ylijäämäkertymä nousi 253,1 miljoonaan euroon, joka on lyhyellä aikavälillä kohtuullisen hyvä talouden puskuriksi kaupunkikonsernin taloudelle. Kaupunkikonsernin tilikauden 2024 tulos paransi maltillisesti konsernin talouden liikkumavaraa ja riskinsietokykyä. Konserniyhtiöt vahvistivat edelleen kaupunkikonsernin tulosta. Konsernitaseen tunnusluvut paranivat omavaraisuuden osalta tilivuonna 2024, mutta velkaantuneisuuden tunnusluvut hienoisesti heikkenivät. Konsernin vieraan pääoman määrä on korkea suhteessa konsernin käyttötuloihin ja tilanteen kohentaminen tulevina vuosina edellyttää konsernin tulorahoituksen vahvistamista ja/tai velkamäärän pienentämistä.

Kaupunkikonsernin tulevaisuuden talouden kehityskuvaan liittyy epävarmuustekijöitä kaupungin lisäksi myös konserniyhtiöiden osalta. Epävarmuustekijät liittyvät pitkälti yhtiöiden toimintaympäristön muutoksiin, kuten esimerkiksi yleiseen taloustilanteen epävarmuuteen ja kustannustasoon, asiakaskäyttäytymisen muutoksiin tai pääomavaltaista liiketoimintaa harjoittavien yhtiöiden osalta korkotasoon. Yhtiöiden talouden kehityskuva näyttää pääosin kuitenkin positiiviselta ja konserniyhtiöiden odotetaan tekevän tulevina vuosina kokonaisuutena tarkastellen ylijäämäisiä tilinpäätöksiä. Yhtiöiden toimintaan vaikuttavat liiketoimintaympäristön muutokset tuovat haasteita yhtiöiden kassavirtaan ja osingonmaksukyky saattaa kokonaisuutena arvioiden heikentyä tulevina vuosina.

Kaupungin talouden tasapainottamisohjelman yhteydessä on arvioitu kaupungin omistuksia ja konsernirakennetta ja kartoitetaan edelleen mahdollisuuksia tehostaa kaupunkikonsernin toimintaa kokonaisuutena. Konserniyhtiöiden tuloutuksen kasvumahdollisuudet ovat rajalliset tulevina vuosina ja mahdolliset hankintalain muutoksen myötä tehtävät yhtiöjärjestelyt eivät kasvata yhtiöiden tuottopotentiaalia. Tavoitteena on varmistaa kaupunkikonsernin positiivinen tuloskehitys ja vahvistaa pitkäjänteisesti yhtiöiden taseita sekä konsernin ylijäämäkertymää.

Tilikauden päättymisen jälkeen kaupunki ja Jyväskylän yliopisto ovat alkaneet selvittämään Jyväskylän ammattikorkeakoulun (Jamk) omistuspohjan mahdollista muutosta. Ensimmäisessä vaiheessa Jyväskylän yliopistolle voitaisiin myydä Jamkin merkittävä vähemmistöosuus ja myöhemmin yhtiön omistus voisi siirtyä kaupunkikonsernista Jyväskylän yliopiston konserniin. Kaupungin tahtotila on jäädä Jamkin merkittäväksi omistajaksi. Päätöksiä varsinaisen selvitystyön käynnistämisestä

tehdään kevään 2025 aikana. Korkeakoulujen menestyminen on kaupungin kasvun ja vetovoiman kannalta keskeinen tekijä. Huipputason yliopisto ja ammattikorkeakoulu houkuttelevat opiskelijoita eri puolilta Suomea ja tekevät huippututkimusta ja yrityksiä hyödyttävää soveltavaa tutkimusta.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tehtävänä on päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Konserniohjauksen periaatteet, konserniohje ja hyvän hallinto- ja johtamistavan ohjeistus on yhdistetty yhdeksi omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje- dokumentiksi. Kaupunginvaltuusto päivittää omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohjeen vähintään valtuustokausittain. Omistajaohjauksen periaatteissa ja konserniohjeessa painotetaan kuntalain mukaisesti konsernin kokonaisedun toteutumista ja omistajaohjauksen tuloksellisuuden näkökulmaa.

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja jäsenten valinta on yksi merkittävimmistä omistajapoliittisista päätöksistä. Kaupunkikonsernin kannalta merkittäviin tytäryhteisöihin nimetään valtuustokausittain uudet hallituskokoonpanot. Kaupunginhallituksen linjauksen mukaisesti em. tytäryhteisöissä on kaikkiaan 12 asiantuntijajäsentä (yhteensä 60 hallituksen jäsentä).

Jyväskylän kaupunkikonsernin omistajaohjauksesta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Kaupunkikonsernin kannalta merkittävien tytäryhteisöjen toimitusjohtajat esittelevät yhtiön toimintaa ja ajankohtaisia asioita vähintään kerran vuodessa kaupunginhallitukselle. Lisäksi järjestetään vuosittain kaksi kaupunkikonsernin yhtiötapaamista, joissa käydään läpi merkittävien yhtiöiden liiketoimintakatsausten lisäksi omistajaohjauksen ajankohtaiset asiat.

Kaupunginjohtaja on nimennyt kaupunkikonsernin kannalta merkittäviin tytäryhteisöihin controllerit, joiden tehtävä on olla yhteyshenkilönä konsernijohtoon ja tytäryhteisön välillä. Tytäryhtiöiden controller-toiminta on myös osa kaupungin suorittamaa yhteisöjen toiminnan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontaa.

Kaupunginjohtaja kuulee säännöllisesti konserninyhteisöjen toimitusjohtajien toimintaraportit ja teettää tarvittaessa konserninyhteisöjen toimintaa koskevia erillisselvityksiä. Kaupunginjohtajan nimeämän konserniohjausryhmän tehtävänä on tukea konserninyhteisöihin liittyvien asioiden valmistelua ja tehdä valmisteltavista asioista lausuntoja konsernijohtoon päätöksenteon tueksi. Konserniohjausryhmä seuraa yhteisöjen toimintaa ja annettujen ohjeiden toimivuutta sekä ylläpitää konsernijohtoon ja konserninyhteisöiden välistä raportointia ja tiedonkulkua.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta konserninyhtiöissä

Tytäryhteisöt kehittävät jatkuvasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menetelmiä ja osa yhteisöistä on käyttänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistyössä myös ulkopuolista asiantuntijaa. Riskienhallinta perustuu sekä vuosikellon mukaiseen riskien kokonaistarkasteluun että toimintaan sisällytettyihin prosesseihin kuuluvaan jokapäiväiseen riskitarkasteluun.

Omistajaohjauksen näkökulmasta kaupungin tulee valvoa, että tytäryhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on riittävän kattavasti ja järjestelmällisesti toteutettu. Kaupunkikonsernin kannalta merkittävälle tytäryhteisöille annettiin konsernitiilinpäätöksen valmistelua varten ohjeet, joiden mukaan yhtiöt arvioivat talousarvion valmistelun yhteydessä lähettämänsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman toteutumista ja antavat kokonaisarvion, miten yhteisön sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on vuoden 2024 aikana onnistuttu (onko keskeiset tavoitteet saavutettu, onko menettelyt ja toimintaperiaatteet olleet riittävät, riskienhallintakeinojen ja toimenpiteiden toteutuminen sekä mahdolliset muut merkittävät riskit tai tapahtumat).

Kokonaisarvioiden perusteella tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyissä ja tuloksellisuudessa on onnistuttu kohtuullisen hyvin ja asetettuihin keskeisiin tavoitteisiin on päästy vuoden 2024 aikana. Tytäryhteisöjen osalta voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta

on olennaisilta osiltaan toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty ja että toimenpiteet riskienhallinnan kannalta ovat riittävän hyvällä tasolla yhteisöjen toiminnan laajuus ja liiketoimintaympäristöjen erot huomioiden. Riskienhallinnan jatkokehittämistarpeita on edelleen tullut esiin, mutta välittömiä tarpeita muuttaa olennaisesti riskienhallintakeinoja ei ole havaittu. Riskien toteutumistodennäköisyyttä on tehdyillä toimenpiteillä saatu pienenemään merkittävästi.

Korot olivat korkealla tasolla vuoden aikana, mutta kääntyivät ripeään laskuun loppuvuonna. Konsernin korkokulujen nousupiikkiä hillitsi korkosuojaus strategioiden mukaiset toimenpiteet ja korkeahkot suojausasteet. Geopoliittisiin uhkakuviin liittyviä merkittäviä riskejä tai poikkeamia ei esiintynyt. ICT-ympäristöjen kehitystyö on jatkunut ja saatu pienennettyä ulkopuolisten verkkohyökkäysten vaikutusten riskiä. Kannattavuuteen liittyviä riskejä on realisoitunut esim. puupolttoaineen heikentyneen saatavuuden ja hintojen nousun takia. Kannattavuus- ja käyttöasteriskejä on hallittu aktiivisi toimenpitein mm. kustannusseurannan, projektihallinnan ja markkinoinnin keinoin. Hipposhankkeen viivästymisellä on kustannusvaikutuksia erityisesti jääurheilun olosuhteiden turvaamisen näkökulmasta.

Vuoden aikana tytäryhteisöjen osalta ei konkretisoitunut riskejä, joista olisi aiheutunut kaupunkikonsernin kokonaistoiminnalle merkittävää haittaa.

Kysely konsernivalvonnan toteutumisesta

Konsernivalvonnan toteutumista kohdealueittain on arvioitu osaltaan kaupunkikonsernin kannalta merkittävien tytäryhteisöjen controllereille (n = 9) kohdistetun kyselyn (asteikolla 1–5, 1 = täysin eri mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä) vastausten perusteella. Kyselyllä arvioitiin konsernivalvonnan toteutumista mm. seuraavista näkökulmista: Toimivallan ja vastuun jako omistajaohjauksessa, ohjeiden antaminen ja niiden noudattaminen, tiedonkulku, tavoitteiden asettaminen ja niiden toteutuminen, tytäryhteisöjen taloudellisen aseman seuranta, konsernijohtoon valvonta sekä riskienhallin järjestelmien toimivuus.

Controllereiden antamien vastausten perusteella konsernivalvonnan toimivuus tytäryhteisöissä on ollut kohtuullisen hyvällä tasolla ja viime vuoden tasolla. Kyselyn vastausten keskiarvo oli 4,6 (edellisvuonna 4,6). Paras keskiarvo 5,0 tuli väittämään ”Tytäryhteisö on toiminut omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kohdan 7 edellyttämällä tavalla (velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa)”. Väittämien ”Konsernijohto on edellyttänyt konserniyhteisöä raportoimaan yhteisön toiminnan volyymissa tai yhteisön toimintaympäristössä tapahtuvista merkittävistä muutoksista” keskiarvo oli myös korkea; 4,9. Nämä asiakohdat ovat myös keskeisiä kaupungin tytäryhteisöjen konserniohjauksen toimivuuden kannalta.

Alhaisin keskiarvo 4,1 tuli väittämään ”Tytäryhteisölle asetetut valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet”. Kaikkien tytäryhtiöitten valtuustotavoitteet eivät ole täysimääräisesti toteutuneet. Väittämän ”Konsernijohto on luonut yhdessä tytäryhteisöjen kanssa ko. yhteisöjen hallitusten jäsenten systemaattiset perehdytys- ja koulutusmenettelyt” keskiarvo oli 4,2. Yhteisöt ovat järjestäneet hallituksille tarvittaessa perehdytystilaisuuksia yhtiön toiminnan eri osa-alueisiin ja lisäksi kaikkien tytäryhteisöjen hallitusten jäsenillä on mahdollisuus käydä hyväksytty hallituksen jäsen (HHJ)-kurssi. Konsernivalvonnan kyselyn avoimissa vastauksissa on mm. todettu, että yhtiöllä on hyvä ja tiivis yhteydenpito konserniin ja että konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti vastaamaan erityisesti yhtiön toiminnan ja toimintaympäristön muutoksiin.

Tytäryhtiöiden hallitusten itsearviointi

Omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen mukaisesti yhteisön hallituksen on arvioitava vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan hallitustyöskentelyn kehittämiseksi. Hallitusten toimintaa ja työskentelytapoja on arvioitu kaupunkikonsernin kannalta merkittävillä tytäryhteisöille kohdistetun itsearviointikyselyn perusteella. Kyselyssä oli 12 väittämää hallituksen toimintaan liittyen (asteikolla 1–5, 1 = täysin eri mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä; n = 56). Kaupunkikonsernin kannalta merkittävissä tytäryhtiöissä on yhteensä 60 hallituksen jäsentä, joten vastausprosentti oli 93 %. Kyselyillä arvioitiin hallitustyöskentelyä mm. seuraavista näkökulmista: osakeyhtiötoiminnan periaatteet ja vastuut, hallituksen ammattitaito ja sitoutuminen, keskittyminen strategiatyöhön sekä yhteisölle asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Vuoden 2024 kyselyn vastausten keskiarvo oli 4,54 (edellisvuonna 4,42). Vastausten korkein keskiarvo tuli väittämälle ”hallitus on valmis tukemaan operatiivista johtoa vaikeissakin tilanteissa” sekä ”hallituksen ja toimitusjohtajan välinen työnjako on selkeä” (keskiarvo molemmissa 4,77). Väittämän ”Hallitus keskittyy strategiseen työhön” keskiarvo oli edelleen alhaisin, mutta noussut selkeästi edellisvuodesta (4,07:sta 4,38:een) joten hallitustyön rooli on yhtiöissä aiempaa selkeämpi.

Kysely tehtiin hallituksille, joiden hallitustyötä on kertynyt nyt ensimmäisen vajaan toimintavuoden jälkeen kolme kokonaista tilivuotta, joten kokemus yhteisön hallitustyöskentelystä on kattava. Itsearviointien perusteella voi todeta, että kokonaiskuva em. yhtiöiden hallitusten työskentelystä on hyvä ja hallitustyöskentely on kehittynyt vuosien varrella hallitusten työn edetessä. Hallitustyössä on kyselyn perusteella kiinnitettävä jatkossakin huomiota strategiseen työhön sekä liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskien tunnistamiseen.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelmalla osoitetaan kaupunkikonsernin tulorahoituksen riittävyys ja toiminnan taloudellinen tulos. Tuloslaskelmassa vähennetään konsernin sisäiset tuotot ja kulut sekä sisäinen voitonjako. Sisäiset katteet ja niiden muutokset oikaistaan. Ulkopuolisten omistus tytäryhteisöjen tuloksesta merkitään omaksi eräkseen. Konsernin osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta merkitään omalle rivilleen ja saadut osingot vähennetään.

KONSERNITULOSLASKELMA	2024	2023
<i>(milj. euroa)</i>		
Toimintatuotot	417,6	427,9
Toimintakulut	-735,8	-724,1
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta	0,2	2,1
Toimintakate	-318,0	-294,1
Verotulot	338,9	331,0
Valtionosuudet	138,5	161,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-19,2	-17,6
Korkotuotot	3,1	2,1
Muut rahoitustuotot	3,3	3,6
Korkokulut	-25,5	-21,6
Muut rahoituskulut	-0,2	-1,7
Vuosikate	140,2	180,7
Poistot ja arvonalentumiset	-117,6	-117,2
Tilikauden tulos	22,6	63,5
Tilinpäätössiirrot	0,0	0,3
Tilikauden verot	-2,2	-9,1
Laskennalliset verot	-0,5	-1,0
Vähemmistöosuudet	-0,9	-0,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	19,0	53,4
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	56,8 %	59,1 %
Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset %	119,2 %	154,1 %
Vuosikate, Euroa/asukas	939	1 222
Asukasmäärä	149 269	147 746

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2024 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2023 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2023 osalta

tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2023 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Kaupunkikonsernin toimintatuotot olivat 417,6 miljoonaa euroa ja laskivat edellisestä vuodesta 10,3 miljoonaa euroa (-2,4 %). Kaupunkikonsernin liikevaihto oli tilivuonna 2024 yhteensä 895,0 miljoonaa euroa ja se laski edelliseen vuoteen verrattuna 25,3 miljoonaa euroa (-2,8 %). Kaupunkikonsernin liikevaihtoon lasketaan toimintatuottojen lisäksi verotulot ja valtionosuudet. Kaupunkikonsernin toimintakulut olivat 735,8 miljoonaa euroa ja laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 11,7 miljoonaa euroa (-1,6 %).

Kaupunkikonsernin toimintakate oli -318,0 miljoonaa euroa ja heikkeni 23,9 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Konsernin toimintakuluista 56,8 prosenttia katettiin toimintatuotoilla, joka oli 2,3 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisenä vuonna.

Kaupunkikonsernin verotulot olivat 338,9 milj. euroa (kaupungin tulovero, kiinteistövero ja osuus yhteisöveron tuotosta), joka oli 8,0 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Valtionosuudet olivat 138,5 miljoonaa euroa ja ne laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 22,9 miljoonaa euroa (-14,2 %). Konsernituloslaskelman valtionosuudet -rivillä yhdistellään kaupungin saaman valtionosuusrahoitukseen (30,0 milj. euroa) lisäksi kaupungin peruspääoman mukainen osuus koulutuskuntayhtymän valtionosuuksista (55,8 milj. euroa) sekä Jyväskylän Ammattikorkeakoulun valtionosuudet (52,7 milj. euroa).

Kaupunkikonsernin maksamat korkokulut olivat 25,5 miljoonaa euroa, joka oli 3,9 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisvuonna, johtuen korkeasta markkinakorkotasosta. Kaupunkikonsernin vuosikate oli 140,2 milj. euroa ja se laski edelliseen vuoteen verrattuna 40,5 miljoonaa euroa (-22,4 %). Konsernin vuosikate oli edelleen vahva, vaikkakin edellisvuosien keskimääräistä tasoa hieman heikompi. Kaupungin vuosikate oli 64,1 miljoonaa euroa, Alvalle vuosikatetta kertyi 36,5 miljoonaa euroa ja muista yhtiöistä Jyväskylän Vuokra-asuntojen, Jyvä-Parkin ja Jyväskylän vuosikatekertymät olivat toiminnan laajuuteen nähden vahvat. Konsernin vuosikate kattoi poistoista 119,2 prosenttia. Kaupunkikonsernin vuosikate asukasta kohden oli 939 euroa, joka oli 283 euroa edellisvuotta vähemmän. Kaupunkikonsernin suunnitelman mukaiset poistot olivat 113,7 milj. euroa, joka on 1,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2023.

Konsernin tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 22,6 miljoonaa euroa, joka pieneni 40,9 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Yhteisöjen poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään. Konsernin tilikauden verot olivat 2,2 miljoonaa euroa, joka oli 6,9 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Laskennalliset verot laskivat tulosta 0,5 miljoonalla eurolla.

Kaupunkikonsernin tilikauden ylijäämäksi muodostui 19,0 milj. euroa, joka on 34,4 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompi. Konserniyhteisöjen vaikutus kaupunkikonsernin yli-/alijäämään on kokonaisuutena tulosta parantava, yhteisöistä suurimman ylijäämän teki Jyvä-Parkki, jonka konsernitulos oli 3,7 miljoonaa euroa. Alva-konsernin ylijäämä (0,7 miljoonaa euroa) oli 27,7 miljoonaa euroa edellisvuotta pienempi, joka on suurin selittävä tekijä konsernin tilikauden ylijäämän laskussa verrattuna edelliseen vuoteen.

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Toimintatuotot kattoivat 56,8 prosenttia kaupunkikonsernin toimintakuluista. Tunnusluku oli 2,3 prosenttiyksikköä edellisvuotta pienempi.

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$$

Kaupunkikonsernin vuosikate kattoi 119,2 prosenttia suunnitelman mukaisista poistoista ja arvonalentumisista. Tunnusluku heikentyi edellisestä vuodesta 34,9 prosenttiyksikköä.

Vuosikate euroa/asukas

= Vuosikate / Asukasmäärä

Kaupunkikonsernin vuosikate asukasta kohden oli 939 euroa ja se oli 283 euroa (-23,1 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu konsernitilinpäätöksessä yhdisteltyjen tytäryhteisöjen liikevaihto, tulos, yli-/alijäämä ja kertymä tilinpäätöksessä 2024:

Tilinpäätös 2024 (1000 euroa)	Liikevaihto	Tulos	Yli-/alijäämä	Kertymä
Alva-yhtiöt Oy (alakonserni)	200 642	-5 057	-4 217	229 172
Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy (alakonserni)	80 632	2 976	2 988	34 896
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (alakonserni)	57 793	2 728	677	70 565
Mustankorkea Oy (alakonserni)	23 138	802	1 413	12 679
Jyvä-Parkki Oy (alakonserni)	14 283	4 681	2 742	20 284
Jykia Oy (alakonserni)	11 092	4 814	3 817	14 869
Työterveys Aalto Oy	10 633	152	121	1 128
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	8 419	0	0	-1
Education Facilities Oy (alakonserni)	4 603	807	631	6 415
Ki Oy Jyv Huhtasuon koulukeskus	2 101	0	0	0
Jyväskylän Jäähalli Oy	1 651	0	0	-1 669
Jyväskylän Yritystehdas Oy	1 422	-40	-40	71
Aalto2-Museokeskus Oy	774	-419	-420	-486
Ki Oy Jyväskylän Lääkäritalo	370	-1	-1	551
Keski-Suomen Sairaskotisäätiö	314	-1 592	-1 592	1 052
Korpilahden Virastokeskus Oy	137	0	0	42
Ki Oy Tikkakosken Terveysasema	80	-20	-20	553
Jyv mlk Veteraanien Asuntosäätiö	61	-10	-10	0
Jyv Rintamamiesveteraanien Asuntosäätiö	0	-3	-3	-2
Tytäryhteisöt yhteensä	418 145	9 818	6 086	392 274

Liikevaihto = Lisätty liiketoiminnan muut tuotot = kokonaistulot

Tulos = Emoyhtiön tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Ylijäämä = Emoyhtiön tilikauden ylijäämä

Kertymä = Emoyhtiön taseen ylijäämät, vapaan oman pääoman rahastot, vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunkikonsernin rahoituslaskelmalla osoitetaan varojen hankinta ja niiden käyttö tilivuoden aikana. Laskelmassa otetaan huomioon tuloslaskelmaan ja taseeseen tehty eliminointi- ja yhdistelykirjaukset. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA (milj. euroa)	2024	2023
Vuosikate	140,2	180,7
Tilikauden verot	-2,2	-9,1
Tulo-rahoituksen korjauserät	-7,3	6,9
Toiminnan rahavirta	130,7	178,5
Investointimenot	-154,3	-139,6
Rahoitusosuudet investointeihin	1,5	3,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17,7	16,3
Investointien rahavirta	-135,1	-120,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4,4	58,4
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,0	0,0
Antolainasaamisten lisäys	0,0	0,0
Antolainasaamisten vähennys	0,0	0,0
Lainakannan muutokset	26,2	-22,8
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	92,4	167,4
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28,3	-117,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-38,0	-73,1
Oman pääoman muutokset	-1,2	4,3
Muut maksuvalmiuden muutokset	-18,0	-71,6
Rahoituksen rahavirta	7,0	-90,1
Rahavarojen muutos	2,6	-31,6
Rahavarat 31.12.	33,2	30,6
Rahavarat 1.1.	30,6	65,7
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulo-rahoitus, %	91,8 %	132,6 %
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, ed. 5 v (milj. euroa)	74,3	-48,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,2	1,5
Kassan riittävyys, pv	12,8	11,2
Asukasmäärä	149 269	147 746

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2024 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2023 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2023 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2023 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna käytetty ennakkotietoa.

Kaupunkikonsernin varsinaisen toiminnan rahavirta eli tulo-rahoitus oli 130,7 miljoonaa euroa ja se laski edelliseen vuoteen verrattuna 47,8 miljoonaa euroa (-26,8 %). Kaupunkikonsernin investointimenot olivat 154,3 miljoonaa euroa ja investoinnit kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 14,7 miljoonaa euroa (10,5 %). Suurimmat investoinnit tekivät kaupungin (76,0 miljoonaa euroa) lisäksi yhtiöistä Alva-konserni (49,9 miljoonaa euroa) ja Jyvä-Parkki-konserni (11,5 milj. euroa). Investointien tulo-rahoitusprosentti oli 91,8 prosenttia ja se oli 40,8 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisenä

vuonna. Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 4,4 miljoonaa euroa.

Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut

Investointien tulorahoitus %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitusprosentti kaupunkikonsernilla oli 91,8 prosenttia ja se pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 40,8 prosenttiyksikköä.

Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä viideltä vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on tunnusluku, jonka positiivinen (yli-jäämäinen) määrä kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää lainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Eliminoidusta rahoituslaskelmasta laskettu toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä viideltä viime vuodelta on 31.12.2024 yhteensä 74,3 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden rahavirtojen kertymä oli -48,3 miljoonaa euroa. Investointien omarahoitusosuuskertymä heikkeni 4,4 miljoonaa euroa.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos konsernin lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla. Kaupunkikonsernin lainakannasta on kertalyhenteisiä lainoja yli 20 %, joten tunnusluvun laskennassa on käytetty lainanlyhennyksen määränä laskennallista vuosilyhennystä.

Kaupunkikonsernin lainanhoitokate oli 1,2 joka oli 0,3 huonompi kuin edellisvuonna.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennallinen lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset) kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Tunnusluvun arvoasteikko on seuraava:

- Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokate on suurempi kuin 2.
- Konsernin lainanhoitokyky on tyydyttävä, kun lainanhoitokate on 1–2.
- Konsernin lainanhoitokyky on heikko, kun lainanhoitokate on pienempi kuin 1.

Kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,2 joka oli 0,3 huonompi kuin edellisvuonna.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kaupunkikonsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivinä. Tunnusluku osoittaa, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kaupunkikonsernin rahavaroilla tilikauden viimeisenä päivänä. Kaupunkikonsernin kassan riittävyys 31.12.2024 oli 12,8 päivää, joka kasvoi 1,6 päivää vuoteen 2023 verrattuna.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA (milj. euroa)	2024	2023	VASTATTAVAA (milj. euroa)	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 715,3	1 690,0	OMA PÄÄOMA	704,5	685,8
Aineettomat hyödykkeet	11,7	12,4	Peruspääoma	422,5	422,5
Aineettomat oikeudet	4,0	4,0	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0,1	0,1
Muut pitkävaikutteiset menot	7,7	8,4	Muut omat rahastot	28,8	28,9
Ennak.maksut ja kesk.er. aineet, hyödykkeet	0,0	0,0	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	234,1	181,0
Aineelliset hyödykkeet	1 621,0	1 600,7	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	19,0	53,4
Maa- ja vesialueet	173,1	170,6	VÄHEMMISTÖOSUUDET	17,7	17,7
Rakennukset	839,3	856,6	PAKOLLISET VARAUKSET	17,3	17,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	343,7	338,7	Eläkevaraukset	0,2	0,2
Koneet ja kalusto	182,4	189,0	Muut pakolliset varaukset	17,0	17,1
Muut aineelliset hyödykkeet	4,9	5,6	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	7,9	12,2
Ennak.maksut ja kesk.er. hankinnat	77,6	40,2	Valtion toimeksiannot	4,4	8,6
Sijoitukset	82,6	76,9	Lahjoitusrahastojen pääomat	2,5	2,6
Osakkuusyhteisöosuudet	24,3	23,3	Muut toimeksiantojen pääomat	0,9	1,0
Muut osakkeet ja osuudet	57,2	52,6	KONSERNIRESERVI	0,6	0,0
Muut lainasaamiset	0,5	0,5	VIERAS PÄÄOMA	1 132,8	1 120,7
Muut saamiset	0,5	0,5	Pitkäaikainen	807,9	852,7
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2,9	4,2	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	733,3	775,1
Valtion toimeksiannot	2,3	3,6	Lainat muilta luotonantajilta	15,6	18,0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,5	0,5	Saadut ennakot	4,0	6,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	162,6	159,6	Ostovelat	0,9	0,1
Vaihto-omaisuus	34,4	26,3	Muut velat	29,0	29,1
Aineet ja tarvikkeet	33,8	25,7	Siirtovelat	0,1	0,0
Keskeneräiset tuotteet	0,2	0,0	Laskennalliset verovelat	25,0	24,5
Valmiit tuotteet/Tavarat	0,2	0,1	Lyhytaikainen	324,8	268,0
Muu vaihto-omaisuus	0,2	0,6	Joukkovelkakirjalainat	18,0	15,0
Saamiset	95,0	102,6	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	144,7	73,7
Pitkäaikaiset saamiset	33,4	34,8	Lainat muilta luotonantajilta	2,5	6,1
Myyntisaamiset	0,1	0,0	Saadut ennakot	25,0	30,1
Lainasaamiset	0,0	1,4	Ostovelat	63,3	62,9
Laskennalliset verosaamiset	0,2	0,1	Muut velat	17,9	25,9
Muut saamiset	33,1	33,3	Siirtovelat	53,0	53,8
Lyhytaikaiset saamiset	61,5	67,8	Laskennalliset verovelat	0,5	0,5
Myyntisaamiset	36,9	36,4			
Lainasaamiset	0,2	0,1			
Muut saamiset	10,5	14,3			
Siirtosaamiset	13,9	16,9			
Rahoitusarvopaperit	3,2	0,3	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 880,7	1 853,8
Osakkeet ja osuudet	3,2	0,3	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Rahat ja pankkisaamiset	30,0	30,3	Omavaraisuusaste, %	39,0 %	38,7 %
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	123,3 %	117,9 %
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	253 123	234 403
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 696	1 587
			Lainakanta 31.12., 1000 €	914 074	887 934
			Lainakanta 31.12., €/asukas	6 124	6 010
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	1 041 709	1 028 082
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	6 979	6 958
			Lainasaamiset, 1000 €	531	534
			Asukasmäärä	149 269	147 746
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 880,7	1 853,8			

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2024 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2023 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2023 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2023 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Kaupunkikonsernin taseen loppusumma oli 1 880,7 miljoonaa euroa ja se kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 26,9 miljoonaa euroa. Konsernitaseen suurimpia omaisuuseriä ovat rakennukset 839,3 miljoonaa euroa, kiinteät rakenteet ja laitteet 343,37 miljoonaa euroa sekä koneet ja kalusto 182,4 miljoonaa euroa.

Kaupunkikonsernin oma pääoma oli 704,5 miljoonaa euroa, kun vähemmistöosuuksia ei huomioida. Kaupunkikonsernin oma pääoma kasvoi edellisestä vuodesta 18,6 miljoonaa euroa. Keskinäisten kiinteistöyhtiöiden ja säätiöiden rakennusten osalta on tehty poisto-oikaisu vastaamaan kaupungin poistosuunnitelmaa. Kaupunkikonsernin kertyneet ylijäämät olivat 253,1 miljoonaa euroa, joka on asukasta kohden laskettuna 1 696 euroa. Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset jaetaan konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli suurimmillaan vuonna 2020 (1 226,6 miljoonaa euroa). Kaupunkikonsernin ulkoinen lainakanta 31.12.2024 oli 914,1 miljoonaa euroa ja se kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 26,1 miljoonaa euroa (2,9 %). Konsernin ulkoisen lainakannan kasvu johtui kaupungin ulkoisen lainakannan kasvusta (45,9 miljoonaa euroa). Kaupunki korvasi 26,0 miljoonalla eurolla konsernin sisäistä lainaa ulkoisella pankkilainalla. Jyväskylän Vuokra-asuntojen lainakanta laski 9,7 miljoonalla eurolla. Kaupunkikonsernilla oli lainaa asukasta kohden 6 130 euroa ja asukaskohtainen lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 120 euroa. Alla olevassa taulukossa on eritelty kaupunkikonsernin ulkoinen lainakanta yhteisöittäin.

Ulkoinen lainakanta kehitys (M€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Muutos
Alva-yhtiöt Oy	220,6	231,8	322,8	290,5	244,6	246,4	1,8
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	200,2	201,0	208,0	215,9	217,5	207,8	-9,7
Education Facilities Oy	74,1	79,8	32,1	28,0	26,9	25,8	-1,1
Jykia Oy	37,8	40,9	43,3	51,2	47,7	44,2	-3,5
Ki Oy Huhtasuon kouluk.	31,8	30,6	29,4	28,2	26,9	25,5	-1,4
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	28,8	27,3	25,9	30,9	28,3	27,1	-1,2
Jyvä-Parkki Oy	24,8	21,9	16,5	18,9	33,0	37,6	4,6
Muut tytäryhteisöt	22,2	20,0	18,7	11,6	12,4	4,3	-8,1
Tytäryhteisöt, ulkoiset lainat	640,3	653,3	696,7	675,2	637,3	618,7	-18,6
Kaupungin ulkoiset lainat	336,4	297,7	221,1	222,6	240,8	286,7	45,9
Ulkoiset lainat yhteensä	976,7	951,0	917,8	897,8	878,0	905,4	27,3
Osuus KSSHP:n kuntayhtymästä	220,3	261,2	259,3	256,8	0,0	0,0	0,0
Osuus koulutuskuntayhtymästä (Gradia)	19,0	14,4	12,9	12,9	9,9	8,7	-1,2
Konsernin lainakanta	1 216,0	1 226,6	1 190,0	1 167,5	887,9	914,1	26,1

Kaupungin tytäryhteisöilleen myöntämien omavelkaisten lainatakausten saldo 31.12.2024 oli yhteensä 250,4 milj. euroa, mikä oli 15,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Takaukset Jyvä-Parkki Oy:lle lisääntyivät 5,1 miljoonaa euroa investointihankkeiden myötä (P-Paraati valmistunut). Takaukset Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:lle pienenevät 10,0 miljoonaa euroa. Muille kuin tytäryhteisöille kaupungin myöntämien omavelkaisten takausten määrä oli 1,4 milj. euroa.

Antolainoja kaupunki on myöntänyt tytäryhteisöilleen 150,0 miljoonaa euroa, joka koostuu kokonaisuudessaan kaupungin Alva-yhtiöt Oy:lle myöntämästä heikomman etuoikeuden omaavasta lainasta. Lainan kokonaiskorko määritellään vuosittain, joka on vuoden lopun 12 kk Euribor -korko lisättynä 2,01 % -yksikön marginaalilla. Lainakorko huomioi markkinakorkojen muutokset (vaihtuvakorkoinen laina) ja lainan eräpäivä on 28.12.2035.

Tilivuoden aikana kaupungille maksettiin Jyväskylän mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr:lle myönnetty antolainat (0,55 miljoonaa euroa) suunniteltuun kiinteistöjärjestelyyn ja säätiön lakkauttamiseen liittyen. Muille kuin tytäryhteisöille kaupungin myöntämien antolainojen määrä oli 0,7 milj. euroa.

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste

$$= 100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Omavaraisuusaste mittaa kaupunkikonsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta.

Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste oli 39,0 prosenttia ja se kasvoi 0,3 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja rahoituksella.

Kaupunkikonsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 123,3 prosenttia ja tunnusluvun arvo kasvoi 5,5 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$$

Konsernin lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Konsernin lainat ja vuokravastuut olivat 1 041,7 miljoonaa euroa, joka on 13,6 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas

$$= \text{Konsernin lainat ja vuokravastuut} / \text{Asukasmäärä}$$

Konsernin asukaskohtainen lainojen ja vuokravastuiden määrä oli 6 958 euroa, joka on 20 euroa edellisvuotta enemmän.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

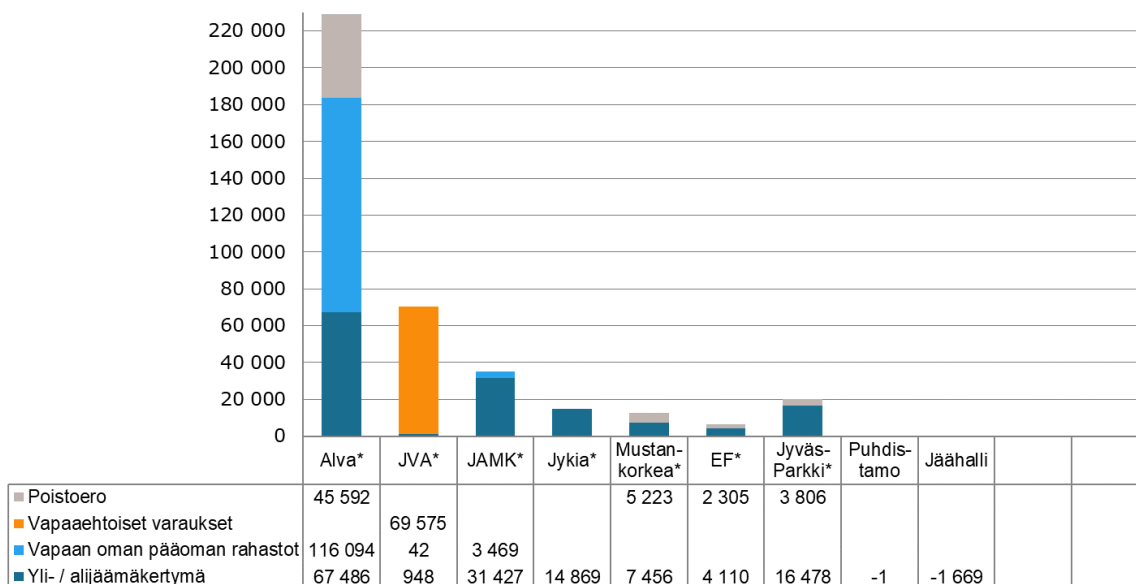
Kaupunkikonsernin kertynyt ylijäämä oli 253,1 miljoonaa euroa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

$$= [\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$$

Kaupunkikonsernin kertynyt ylijäämä asukasta kohden oli 1 696 euroa ja asukaskohtainen yli-/alijäämä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 109 euroa. Alla olevassa kuvassa on eriteltynä kaupunkikonsernin kannalta merkittävien tytäryhteisöjen ja alakonsernien emoyhtiöiden yli-/alijäämäkertymä.

**Tytäryhteisöjen ja alakonsernien emoyhtiöiden*
yli-/alijäämäkertymä 2024 (1 000 euroa)**

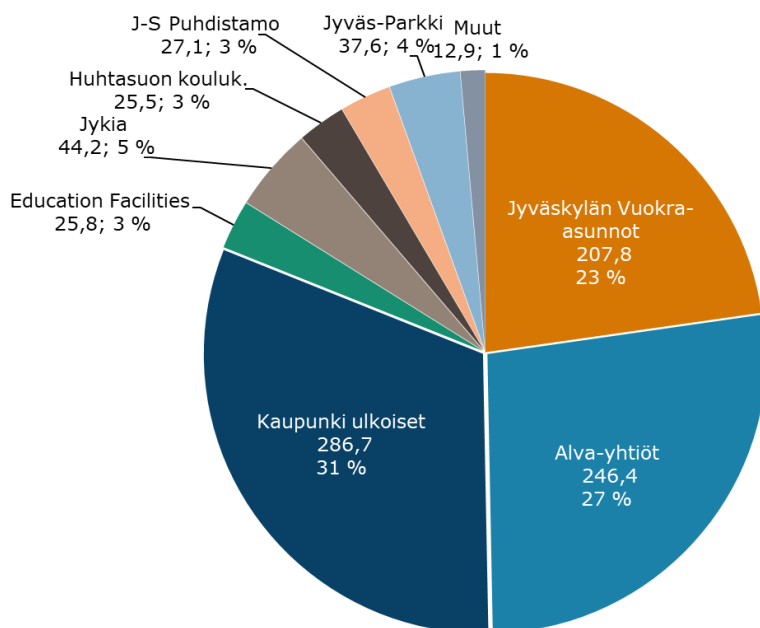
Konsernin lainakanta 31.12.

= *Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)*

Kaupunkikonsernin ulkoinen lainakanta oli 914,1 milj. euroa ja lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 26,1 miljoonaa euroa. Kaupunkikonsernin ulkoisten lainojen jakautuminen on esitetty alla olevassa graafissa.

KONSERNIN ULKOINEN LAINAKANTA TP 2024

914,1 milj. euroa

Konsernin lainakanta, euroa/asukas

= *Kaupunkikonsernin lainakanta / Asukasmäärä.*

Kaupunkikonsernilla oli lainaa 6 124 euroa asukasta kohden. Konsernin lainakanta asukasta kohden kasvoi 114 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Kaupunkikonsernin lainasaamiset olivat 0,5 milj. euroa, joka oli edellisvuoden tasolla.

Konsernin henkilöstömäärä 31.12.

= *Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana.*

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana oli 6 496 (edellisvuonna 6 727, vertailulukua 6 793 korjattu), mikä on 231 edellisvuotta vähemmän.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain (410/2015) 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä voi tarkoittaa investointivarausten, poistoeron tai rahaston lisäystä tai vähennystä.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto on yleisohjeessaan kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta määritellyt seuraavat säännöt varaus- ja rahastosiirroille (Yleisohje 2024, s. 45–47):

1. Vapaaehtoisten varausten ja rahastojen lisäyksiä voidaan kirjata enintään kunnan ylijäämäerien määrään ja pääsääntöisesti enintään tilikauden tuloksen osoittaman ylijäämän verran. Ylijäämäeriin lasketaan mukaan kunnan tilikauden yli- tai alijäämä ja edellisten tilikausien yli- tai alijäämä sekä kunnan omat rahastot. Arvonkorotusrahosta ja käyvän arvon rahastoa ei lasketa ylijäämäeräksi, koska näiden rahastojen pääoman käsitteleminen ylijäämänä tarkoittaisi arvioitujen, mutta vielä realisoitumattomien luovutusvoittojen ennakoon tulouttamista varauksiin. Poikkeuksena sääntöön on, että kunnan liikelaitoksen positiivisesta tuloksesta voidaan tehdä investointivaraus enintään kunnan ylijäämäerien määrään, vaikka kunnan tilikauden tuloslaskelma osoittaa alijäämää.
2. Vapaaehtoisten varausten tai rahastojen purkamisella taikka poistoeron vähennyksellä ei pääsääntöisesti voi lisätä tilinpäätöksen varauksentekomahdollisuutta tilikauden ylijäämäistä tulosta suuremmaksi. Poikkeuksena sääntöön on, että mikäli investointihanketta ei toteuteta, voidaan siihen kohdistuva varaus purkaa ja muodostaa enintään vastaavan suuruinen varaus tilikauden tuloksesta riippumatta.
3. Investointivaraus voidaan muodostaa vain kunnan taloussuunnitelmassa yksilöityyn kohteeseen eikä investointivarausta voi kartuttaa taikka purkaa tilikauden tuloksen tasaamiseksi ilman, että siirtojen perustana on suunnitellut investointihankkeet tai niiden toteuttaminen.
4. Hankintamenoon kohdistetun investointivarausten käyttö (+) edellyttää vastaavan, kuitenkin enintään hankintamenon suuruisen, poistoeron lisäystä (-) tuloslaskelmaan.
5. Siirron vahinkorahastoon tulee perustua hyväksyttyyn suunnitelmaan omavastuun kattamisesta. Siirto vahinkorahastosta tehdään kattamaan tuloslaskelmaan kirjattua vahingonkorvausmenoa tai vahingon kohteena olevasta omaisuudesta tehtyä poistoa.

Poistoeron muutos vuonna 2024

Jyväskylän maalaiskunnan vuoden 2007 taseessa oli 9 811 108,54 euron poistoero, joka oli muodostunut aikaisempina vuosina investointirahaston ja investointivarausten purkamisen yhteydessä. Poistoero syntyy siitä, ettei investointirahaston (oman pääoman erä) eikä investointivarausten (vapaaehtoinen varaus) purkamista saa kirjanpito-ohjeiden mukaan tulouttaa tuloslaskelmaan yhdellä kertaa, vaan nämä purkamiset on kirjattava poistoeroksi ja kohdistettava poistonalaisiin hyödykkeisiin, joiden poistosuunnitelmien mukaisesti poistoeroa tilinpäätöksessä vuosittain pienennetään. Käytännössä maalaiskunnassa poistoero oli kohdistettu 50 erilliseen kohteeseen, joiden poisto aika vaihteli kahdesta vuodesta 48 vuoteen ja määrä 126,76 eurosta 2,8 miljoonaan euroon.

Kaupunginhallituksen päätöksellä 19.1.2009/34 poistoeron käsittelemistä helpotettiin siten, että maalaiskunnan vuoden 2008 tilinpäätöksessä poistoeroa pienennettiin noin 1,3 miljoonalla eurolla. Normaalin poistoeron purkamisen lisäksi purettiin vesilaitosinvestointeihin ja purettaviin rakennuksiin

kohdistuvat poistoerot. Jäljellejäävä noin 8,5 miljoonan euron poistoero päätettiin purkaa tasasuuisina erinä 25 vuoden aikana vuosina 2009–2033. Päätöksen mukaisesti poistoeroa puretaan vuosittain 340 440,74 euroa.

Tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus esittää, että vuoden 2024 tilinpäätöksessä tehdään seuraavat tuloksen käsittelyyn liittyvät poistoeron sekä rahastojen lisäykset ja vähennykset:

- Poistoeroa puretaan 340 440,74 euroa.
- Tilikauden ylijäämä 6 224 555,64 euroa lisätään edellisten tilikausien ylijäämään kuluvaan vuoden (2025) kirjanpidossa.

1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä säädetään kuntalain 118 §:ssä. Lain mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkaalleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Raja-arvon ylittävien arvojen (ns. punaiset valot) lisäksi on määritelty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johtaisi arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin:

5. Asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.
6. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 100 prosenttia;
7. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
8. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 25 prosentilla;
9. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 1,0.

Arviointimenettelyä koskevat raja-arvot on muutettu kuntalakiin 1.3.2019 ja niitä sovellettiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Seuraavassa taulukossa on esitetty tunnusluvut viimeisten viiden vuoden ajalta.

Kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös on 6,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja kertyneitä ylijäämiä kaupungilla on vuoden 2023 taseessa 117,9 miljoonaa euroa. Konsernin kertynyt ylijäämä on 1 696 euroa/asukas. Alla olevassa taulukossa on esitetty kaupungin tunnusluvut. Jyväskylän osalta raja-arvot (eikä myöskään väljemmät raja-arvot) eivät täytyneet vuosien 2023 ja 2024 tilinpäätösten tunnuslukujen osalta.

KRIISIKUNTAKRITEERIEEN TUNNUSLUKUJEN MUKAISET RAJA-ARVOT:

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Kunnan yli-/ Alijäämä, M€	36,0	97,8	101,5	111,7	117,9
Kuntakonsernin yli-/Alijäämä, €/asukas	146	706	1 095	1 587	1 696
1. Kuntakonsernin vuosikatteen ja poistojen suhde, %	116,6	101,9	110,5	154,1	119,2
2. Kunnan tuloveroprosentti	20,0	20,0	20,0	7,36	8,00
3. Kuntakonsernin lainakanta ja vuokravastuut, €/asukas *	9 487	9 565	9 146	6 959	6 979
4. Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate **	0,9	0,9	1,0	1,5	1,2
<i>Painotettu tulovero % keskiarvo</i>	19,96	20,02	20,00	7,37	7,46
<i>Ero keskiarvoon, yksikköä</i>	0,04	-0,02	0,00	-0,01	0,54
<i>Kuntakonsernien lainakanta ja vuokravastuut €/asukas keskiarvo</i>	8 795	9 065	9 367	8 067	8 067
<i>Ero keskiarvoon, %</i>	8 %	6 %	-2 %	-14 %	-13 %
<i>Asukasmäärä</i>	143 420	144 473	145 887	147 746	149 269

* Vuoden 2024 kuntakonsernien keskiarvoa ei ole vielä saatavilla.

** (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lask.lainanlyhennykset)

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Kaupunkistrategian toteutuminen

Kaupunkistrategian toteutuminen

Kaupunkistrategian toteuttamista ja toimenpiteistämistä jatkettiin edelleen vuonna 2024. Kaupunkistrategian visiona on "Jyväskylä on kasvava ja kansainvälinen sivistyskaupunki". Missiona on "Edistämme kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä". Kaupunkistrategiaa poikkileikkaavat arvot inhimillisyys, vastuullisuus, rohkeus, avoimuus ja turvallisuus. Strategiaa toteutetaan neljän kärjen avulla. Kärjet ovat 1) Koulutus- ja kulttuurikaupunki, 2) Elinvoiman kaupunki, 3) Liikuntapääkaupunki ja 4) Resurssiviisas kaupunki. Strategian kärkien toteuttamisen tueksi on kirjattu 18 teemaa, joiden toteuttaminen on keskeistä kaupungin menestyksen kannalta. Strategiakärjet ja teemat linjaavat lähivuosien toiminnan ja kehittämisen tahtotilan.

Koulutus- ja kulttuurikaupunki

Varhaiskasvatus-, perusopetus- ja nuorisopalveluille valmisteltiin vuoden 2022 aikana Kasvun ja oppimisen palveluiden kehittämisohjelma 2023-2025, joka on kaupunkistrategiaa toteuttava toimenpideohjelma. Ohjelman toteutusta jatkettiin vuonna 2024. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut vuosittain koronapandemian jälkeen. Jyväskylän kaupungin perusopetuksen kiusaamisen vastaisen toimintamallin käyttöönoton jälkeen (syksy 2022) oppilaiden kokema kiusaaminen, syrjintä, häirintä ja väkivalta ovat oppilaskyselyn 2024 tulosten perusteella vähentyneet. Huoltajien suunnatun kyselyn tulokset ovat samansuuntaisia. Sisäilmaongelmien vuoksi ei ole oppilaita väistötiloissa.

Ilman päättötodistusta jääneiden oppilaiden määrä on noussut vuodesta 2023 ja on lähes samalla tasolla vuoden 2022 lukuihin verrattaessa. Poissaolot ovat lisääntyneet ja koulua käymättömien määrä on kasvanut. Tällä hetkellä yksilöllisiä opetusjärjestelyjä ja oppimispolkuja tarvitaan yhä enemmän, ja rakenne sekä toimintatapa tukea on riittämätön.

Kulttuuribarometrin mukaan käyttäjät ovat tyytyväisiä käyttäjäkokemukseen kulttuuritiloissa. Vuonna 2024 luku on 7,9 (asteikolla 4–10). Kulttuuri-investoinnit ovat kasvaneet merkittävästi strategiakauden aikana verrattuna vuoteen 2021. Kaupunginteatterin peruskorjaus on käynnistynyt.

Elinvoiman kaupunki

Työttömyysasteessa tapahtuu kausivaihtelua vuosittain. Asiakasmäärissä tapahtuu määrällistä kasvua erityisesti kesän alussa (esim. vastavalmistuneet) sekä vuoden vaihteessa. Työttömyysaste oli joulukuussa 2024 15,4 %. Jyväskylän tilanne valtakunnan keskiarvoa selkeästi heikompi. Tilanne on haastava; avoimien työpaikkojen määrä on tippunut, ja työllisyystrendi on ollut viime kuukausina laskusunnassa. Työttömyysaste on kasvanut vuoden takaisesta 0,6 % -yksikköä (31.12.2024). Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste on sen sijaan laskenut vuoden takaisesta 0,7 %-yksikköä. Työttömyysaste reagoi herkästi talouden ja työmarkkinoiden suhdanteisiin, joiden osalta tilanne Jyväskylässä on haastava.

Ulkomaalaisten ja vieraskielisten työllisyyteen ja kotoutumiseen liittyvät palvelut on keskitetty International House Jyväskylään, joka toimii osana työllisyyspalveluita. International House Jyväskylä sisältää mm. osaamiskeskuspalvelut, jossa on tehty vieraskielisten työnhakijoiden työllistymiseksi tuloksellista rekrytointiyhteistyötä yritysten kanssa, palveluina uuden maahanmuuttaneen työntekijän perehdyttämisessä auttaminen sekä erilaiset työyhteisöjen koulutukset (selkosuomi, monikulttuurisuus). Maahanmuuttaneiden työnhakijoiden osalta uraohjaus yksilöllisesti ja henkilön oman osaamisen tunnistaminen ovat erityisen tärkeitä. Osaamiskeskus järjestää erilaisia tapahtumia, infopäiviä ja työnhakuvalmiuksia kehittäviä ryhmiä tai suomen kielen ryhmävalmennuksia keskimäärin viikoittain.

Yritysten lukumäärä ekosysteemien yhteistyöverkostossa on kasvanut strategiakauden aikana. Talouden vaatimaton kehitys kuitenkin jatkui odotetusti alkuvuonna 2024, ja yritysten liikevaihto on laskenut vuodesta 2022 lähtien. Tammi-kesäkuussa Keski-Suomen yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli 2,5 % edellisvuoden vastaavaa aikaa heikompi. Vientiliikevaihto laski 6,1 % (Keski-Suomen aikana II/2024).

Liikuntapääkaupunki

Liikuntapalvelut viimeisteli strategian mukaisen liikkumisohjelman, joka hyväksyttiin valtuustossa 10.6.2024. Liikkumisohjelman ohjausryhmänä toimii Liikuntapääkaupunki -ohjausryhmä. Ohjelma koostuu 102 konkreettisesta toimenpiteestä, joista monet ovat poikkihallinnollisia. Toimenpiteitä seurataan PowerBI-pohjaisella raportilla, joka on luettavissa ohjelman verkkosivuilta. Jyväskylän harrastamisen mallin toimintaa on toteutettu ja kehitetty hankerahoituksella palvelemaan entistä paremmin lapsia ja nuoria, joilla on toimintakyvyn rajoitteita. Lasten harrastamistoiminnan ja harrastuspolun ylläpitämisen ja kehittämisen tueksi muodostettiin Jyväskylän harrastamisen mallin poikkihallinnollinen yhteiskehittämisen malli sekä harrastuspolun visio. Myös Liikkuva koulu ja KouluPT-toimintaa on toteutettu hankerahoituksella (2024–2025). KouluPT-toiminnassa tavoitettiin syksyn aikana yhteensä 178 lasta ja nuorta. Osallistavan budjetoinnin investoinneista osa on jo toteutunut ja loput toteutetaan kesällä 2025. Yksityisten liikuntatilojen vuokratukiavustusta myönnettiin yhdeksälle liikunta- ja urheilutoimintaa järjestävälle yhdistykselle.

Käyttäjätyytyväisyys on vuoden 2024 Liikuntabarometrissa laskenut 62 prosenttiin, eli alle tavoitetason (80 %). Urheilu- ja liikuntatapahtumien määrä on pysynyt strategiakauden ajan tasaisena. Vuonna 2024 Jyväskylässä järjestettiin 31 suurempaa urheilutapahtumaa. Myös tapahtumien yleisömäärät ovat kasvaneet strategiakauden aikana. Tapahtumien ja niiden yleisömäärien mittaaminen ja tiedonkeruu ovat osoittautuneet haastavaksi tapahtumien luokittelun ongelmallisuuden sekä yhteisten tietolähteiden puuttumisen takia. Käytännössä tilastointia tehdään käsin tai yhdistämällä tietoja useammasta eri tutkimuksesta.

Resurssiviisas kaupunki

Resurssiviisas kaupunki -strategiakärjen toimenpideohjelmanä toimii kaupunginvaltuuston hyväksymä Resurssiviisas Jyväskylä 2040 –ohjelma, joka ohjaa kaupunkikonserniin kuuluvien toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden resurssiviisaustyötä. Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman toteutusta seurataan ajantasaisesti Ympäristövahti-palvelun kautta. Vuoden 2024 lopussa noin 30 prosenttia asetetuista resurssiviisauden toimenpiteistä oli toteutettu tai otettu jatkuvaksi toimintatavaksi.

Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi kasvihuonekaasupäästöjä on tarpeen vähentää 80 prosenttia vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Jyväskylän asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat edelleen laskussa. Viimeisimmän tiedon (ennakkotieto 2023) mukaan ne ovat 3,1 t CO₂ ekv/asukas. Strategisena tavoitteena on kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä. Uudesta kerros- ja rivitalotuotannosta 99 % sijoittui yleiskaavan kestävän liikumisen vyöhykkeelle, jossa toiminnot tukeutuvat joukkoliikenteeseen, pyöräilyreitteihin ja kävelyyn. Joulukuussa 2024 allekirjoitettiin päivitetty MAL-sopimus (maankäyttö, asuminen ja liikenne) valtion kanssa. Suojeltujen metsien ja soiden osuus kaupungin omistamista metsistä ja soista on metsäohjelmassa asetetun tavoitteen mukainen.

2.1.2 Toimialojen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteumaa arvioidaan alla olevan asteikon mukaan:

- **Tavoite toteutui**
 - Tavoite on toteutunut, mikäli tavoitellut tulokset on saavutettu täysin tai jos saavuttamatta jääneiden tulosten osuus on vähäinen ja epäolennainen.
- **Tavoite toteutui osittain**
 - Tätä arviointia sovelletaan moniosaisiin tavoitteisiin. Jos vähintään puolet moniosaisesta tavoitteesta on saavutettu vuoden loppuun mennessä, tavoite on toteutunut osittain.
- **Tavoite ei toteutunut**
 - Tavoite arvioidaan toteutumattomaksi, mikäli arvioidaan, että tavoite ei ole toteutunut vuoden loppuun mennessä miltään osin tai vain alle puolet osatavoitteista on saavutettu. Tätä kriteeriä käytetään myös, mikäli asetettu tavoite ei ole enää realistinen.
- **Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida**
 - Tällä arviointikriteerillä voidaan tarvittaessa todeta, että tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Tätä kriteeriä voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun tavoitteen toteutumisen arviointiin tarvittavaa tietoa tai mittaria ei ole saatavilla.
 - Mikäli tavoitteen toteutumista ei voida arvioida, tulee kuvata esimerkiksi, miksi arviota ei voida antaa, onko jotain toimenpiteitä jo tehty tai että niitä ei ole voitu vielä jostain syystä aloittaa.

Toimialojen valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Konsernihallinto

Strategiakärki:		2. Elinvoiman kaupunki			
Vaikuttavuustavoite:		2.2 Kasvatavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat			
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Selvitetään kaupungin in-house yhtiöomistuksiin liittyvät mahdolliset rakenteelliset muutostarpeet suhteessa hallitusohjelman kirjauksiin	Konsernirakenteen läpikäynti (in-house yhtiöomistukset)	Kaupungilla useita in-house yhtiöomistuksia (yhtiöt toimivat sidosyksikköjä koskevan lainsäädännön puitteissa liiketoiminnallisesti mahdollisimman tehokkaasti).	Suunnitelma in-house yhtiöiden rakenteellisista muutoksista.	Talous- ja omistajaohjaus	Tavoite toteutui. Suunnitelmaa tehty lainsäädäntötyön etenemisen tahdissa (lausuntopyyntö 2025 puolella)
Vaikuttavuustavoite:		2.4 Kasvava ja saavutettava maakunnan keskustaajama			
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Vahvistetaan Jyväskylän asemaa suurena kaupunkina aktiivisella edunvalvontatyöllä	Edunvalvontasuunnitelma	Edunvalvontasuunnitelma päivitetty	Aktiivinen edunvalvontasuunnitelman toteuttaminen ja osallistuminen keskeisiin kaupunkipolitiikan sidosryhmiin	Strategia- ja kaupunkipolitiikka	Tavoite toteutui.
Strategiakärki:		4. Resurssiviisas kaupunki			
Vaikuttavuustavoite:		4.2 Jyväskylä on hiilineutraali 2030			
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Suositaan konsernin varainhankinnassa vihreää rahoitusta (vihreän rahoituksen kriteerien huomioiminen)	Nostettu uusi vihreä laina	Konsernissa yksittäisiä vihreitä lainoja	Vihreän rahoituksen lisääminen	Talous- ja omistajaohjaus	Tavoite toteutui. Nostettu 4 uutta vihreää lainaa (kaupunki 2 ja yhtiöt 2)

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Strategiakärki: 1. Koulutus- ja kulttuurikaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 1.1 Innostava ja kannustava kasvatuksen ja koulutuksen polku asukkaiden elinikäiseen oppimiseen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Nuorten työllistymiseen ja koulutukseen ohjaamiseen panostetaan	Nuorten työllisyyspalveluiden piirissä oloaika	23 viikkoa	20 viikkoa	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä	Tavoite toteutui osittain. Alle 25-vuotiaat ammattikouluttamattomat: Päättäneiden työttömyysjaksojen ka. kesto 16 vkoa, työttömien työnhakijoiden työnhaun ka. kesto 29 vkoa (ka.arvo vuosi 2024) Nuorten tapaamissykliä on tehostettu ja nuorten palvelut resursoitu muita asiakaskohderyhmiä paremmin (yksilöllisempi palvelu)
Analyysi kuntalaisista, jonka tavoitteena löytää palveluiden ulkopuolella jääneet ryhmät	Analyysi tehty ja toimenpiteet määriteltä	Ei tietoa palvelun ulkopuolelle jääneistä	Analyysi kuntalaisista	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä	Tavoite toteutui. Analyysi kuntalaisista on tehty, tunnistettu ensisijaiset verkostokumppanit, tiivistetty yhteistyötä esim. Ohjaamon ja Etsivä nuorisotyön kanssa

Vaikuttavuustavoite: 1.3 Kasvatuksen ja koulutuksen huippuammattilaisten osaamiskeskittymä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Osana kansainvälisen matkailun kehittämis-työtä EDU-matkailun käynnistäminen	EDU-matkanjärjestäjien ja maakunnan alueelle saapuvien ryhmien määrä	1 matkanjärjestäjä, joka toteuttanut 1 vierailun	1-2 matkanjärjestäjää, jotka toteuttaneet 5 vierailua	Visit Jyväskylä Region / Susanne Rasmus	Toteutunut osittain. Varsinaisten EDU-matkojen osalta aktiivista työtä ei voida tai kannata tällä hetkellä tehdä VJR:n toimesta, koska oppilaitoksilla ei ole siihen riittävästi valmiita tuotteita. Muutamat yritykset tekevät EDU-matkailua omilla alueillaan (Piispala ja HimosLomat) Sen sijaan muuta matkanjärjestäjätyötä alueelle on tehty runsaasti (yli tavoitetason 2024) VJR:n toimesta. EDU esitellään kysyttäessä, mutta pääpaino vapaa-ajan matkailussa. Vuoden 2024 vuoden aikana eri kv- myyntitilaisuuksissa tavattiin yhteensä 187 matkanjärjestäjää. Mj- vierailuja alueelle on toteutettu 4 kpl (joissa 20 yksittäistä matkanjärjestäjää)

Vaikuttavuustavoite: 1.5 Kulttuuritilojen ja kiinnostavien kulttuuriympäristöjen edelläkävijä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Aalto- ja Unesco -matkailun tunnettuuden lisääminen	Markkinointitoimenpiteiden ja yhteistyön tekeminen ympärivuotisesti	Vuoden 2024 talous-arvion mukaiset resurssit ja toimenpiteet.	Säilytetään vuoden 2024 tason mukaiset resurssit (sopeutustoimia ei kohdenneta näihin markkinointi-toimenpiteisiin)	Visit Jyväskylä Region / Susanne Rasmus	Tavoite toteutui. Aalto- ja Unesco-matkailu on edistetty ympärivuoden kansainvälisen ja valtakunnallisen matkailumarkkinoinnin ja mediatyön keinoin – saatu mm. hyviä mediaosumia. Aalto ja Unesco on luokiteltu alueen USP:iksi (Unique

Talousarvion toteutuminen

					selling point=erityisen myyntivaltti), mikä näkyvyyden alueen kärkiteemanä. Lisäksi aktiivinen kehittäminen yhdessä Aalto2-museokeskuksen ja Petäjäveden kirkon maailmanperintökohteen kanssa.
Kaupungin kulttuuri-toimintojen kehittäminen resurssiviisaasti	Vuodelle 2023 haettu Good Cities -hanke käynnistyy.	Good Cities -rahoitus haettu	Haettu hanke käynnistyy ja etenee suunnitelman mukaan yhteistyössä Revi-tiimin kanssa.	Sivistyspalvelut/ Eino Leisimo, Elinkeinopalvelut/Sandelin	Tavoite toteutui Good Cities –hanke käynnistyi.

Vaikuttavuustavoite: 1.6 Valovoimaisen taiteen ja kulttuurin kehittäjä

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Digitalisaation edistämisen yhdessä kulttuuripalveluiden ja/tai muiden kaupunkien kanssa	KUDOS-hankkeen toteuttaminen	Suunnitteilla 5 osatoteutusta	5 osatoteutusta toteutuu	Yritysympäristön kehittämisen /Risto Kovala	Tavoite toteutui Hankkeessa toteutui 8 osatoteutusta.

Strategiakärki: 2. Elinvoiman kaupunki

Vaikuttavuustavoite: 2.1 Työllisyyden vahvistaminen

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Työttömyysaste laskee	Työttömyysaste laskee suhteessa valtakunnalliseen tasoon	08/2024: Jyväskylä 13,8 %, koko maa 10,4 %, ero 3,4 %	ero alle 3 %	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä International Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite ei toteutunut. Jyväskylä 12/24 15,4 % •Koko maa 12/24 12 % Ero 12/2024 3,4 %
Työttömyyden kesto lyhenee kuntakokeilun asiakkaila	Työttömyyden kesto kuntakokeilun asiakkaila	08/2024 Kaikki asiakkaat 85 vkoa	Kaikki asiakkaat 80 viikkoa, alle 30-v. 35 viikkoa, maahan muuttaneet 40 viikkoa	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä International Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite toteutui osittain. Ka. vuosi 2024 Kaikki asiakkaat päättäneet työttömyysjaksot (ka.) 28 vkoa

Talousarvion toteutuminen

		Alle 30-v 38 vkoa Maahanmuuttaneet 41 vkoa			Työttömien työnhakijoiden työhaun kesto (ka.) 80 vkoa Alle 30v päättäneet työttömyysjaksot (ka) 18 vkoa Työttömien työnhakijoiden työhaun kesto (ka.)38 vkoa Maahanmuuttaneet työttömyyden ka. kesto 39 vkoa
Palveluiden piirissä olevien osuuden kasvattaminen suhteessa koko työttömien työnhakijoiden määrään	Aktivointiasteen nostaminen kuntakokeilun asiakkailla	Jyväskylä 08/24 28,1 % Ulkomaalaiset 08/2024 42,5 %	37 %	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä International Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite toteutui. Vuosi 2024 ka. Kaikki asiakkaat 28,8 % Ulkomaalaiset 44,7 %
Pitkäaikaistyöttömyys laskee	Pitkäaikaistyöttömien määrä työttömistä työnhakijoista	08/2023: 3 700 pitkäaikaistyöttöntä (osuus kaikista työttömistä työnhakijoista 37,1 %)	alle 3 000 pitkäaikaistyöttöntä	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä International Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite ei toteutunut. Jyväskylä 12/2024 à4046 (osuus kaikista työttömistä työnhakijoista 36,5 %)

Vaikuttavuustavoite: 2.2 Kasvavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Yrittäjämönteiset palveluprosessit kaupunkiorganisaatiossa	Uudistetut prosessit, Kuntabarometri (seuranta kerran 2024 vuoden aikana)	1 kuvattu prosessi 8. sija barometrissa	2 kuvattua prosessia käytössä 7. sija tai parempi barometrissa	Elinkeinopalvelut / Yrityspalvelut / Anne Sandelin ja Heidi Nygård Markkinointi ja viestintä/ Suvi Vuojolainen Kaupunkirakennepalvelut	Tavoite toteutui. Starttirahaproessi kuvattu ja käytössä. TE-uudistuksen yhteydessä. Yrittäjien kanssa käyty keskustelua palveluiden saavutettavuudesta ja tarjoomasta. Yritystonttimarkkinoinnin prosessikuvattu ja käytössä Kuntabarometrissa Jyväskylä sijalla 7.

Talousarvion toteutuminen

Sijoittumis- ja rekrytointipalveluilla edistetään aktiivisesti yritysten sijoittumista Jyväskylään	Rekrytointipalveluiden yritysasiakkaiden määrän kasvu Uusien sijoittuneiden yritysten määrä Jyväskylässä	150 asiakasta 10	200 asiakasta 12	Yrityspalvelut / Heidi Nygård Markkinointi ja viestintä / Suvi Vuojolainen	Tavoite ei toteutunut. Yleisestä työmarkkinatilanteesta johtuen rekrytointipalveluissa oli 100 asiakkuutta. Sijoittuneita yrityksiä 5 kpl.
Kansainvälisen matkailijaosuuden kasvattaminen (K-S)	KV-matkailijoiden osuus rekisteröidyistä yöpymisistä Keski-Suomessa	2022 ka: 8 %	15 %	Visit Jyväskylä Region / Susanne Rasmus	Tavoite ei toteutunut. Vuoden 2024 kumulatiivisessa majoitustilastossa, kv-matkailijoiden osuus n. 10 %. Osuuteen vaikuttaa myös kasvanut kotimaan matkailu. Koronaa edeltävään jaksoon verrattuna ollaan määrällisesti vielä n. 32 k yöpymisvuorokautta jäljessä.
Kotimaisten matkailijoiden markkinaosuuden kasvattaminen (K-S)	Rekisteröidyt yöpymiset Keski-Suomessa suhteessa koko Suomeen	2022 ka: 5,6 %	6,5 %	Visit Jyväskylä Region / Susanne Rasmus	Tavoite ei toteutunut sellaisenaan. Koko vuoden 2024 markkinaosuus rekisteröidyissä kotimaisissa yöpymisissä oli 4,6 %. Huomionarvoista on, että rekisteröimättömän majoituksen kasvu ollut rekisteröityä selvästi suurempaa (kasvu + 11 %). Isoin käyttäjäryhmä rekisteröimättömässä majoituksessa ovat kotimaiset matkailijat.

Vaikuttavuustavoite: 2.3 Innovaatioiden ja T&K-investointien vauhdittaminen yritysten ja korkeakoulujen yhteistyönä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Yritysten osallistuminen korkeakoulujen ja kaupungin yhteiseen innovaatioekosysteemiin vahvistuu	JYU ja JAMKin kanssa yhteisen toimintamallin rakentaminen yritysten innovaatiotoiminnan edistämiseksi	Yhteinen toimintamalli rakenteilla osana TKI-telakointi-hanketta	Toiminta-mallia on pilotoitu ja valmiuksia skaalautumiseen on kehitetty	Yritysympäristön kehittämisen/Risto Kovala	Tavoite toteutui osittain TKI-telakointihanke on käynnissä, väliraportointi ja –maksatus tehty.
Vetytalouden edistäminen Jyväskylässä	Vetytalouteen liittyvä sijoittumis- tai kehityshanke, esim. Toyota Mobility Foundationin kanssa	Hanketta ei ole	Osahanke on käynnistynyt	Yritysympäristön kehittämisen/Risto Kovala	Tavoite toteutui Investointipäätös vetytankkausasemasta Seppälänkankaalle julkaistu.
Natoon liittyvän yhteistyöverkoston rakentaminen yliopiston ja yritysten kanssa	Natoon liittyvä yhteistyöhanke liittyen sotapeläamiseen, kyberturvallisuuteen, kvanttietokoneisiin tai tekoälyyn.	Arvo-verkkotyön kartotus on käynnissä	Aktiivinen verkostotyö käynnissä 1-2 yritysverkostoa	Elinkeinopalvelut / Anne Sandelin	Tavoite toteutui. Nato-arvoverkkotyö on käynnissä

Vaikuttavuustavoite: 2.4 Kasvava ja saavutettava maakunnan keskustaajama					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Kankaan rakentuminen vetovoimaiseksi kaupunkikeskustan laajennusalueeksi	Rakentaminen Kankaalla	Vuoden 2023 lopussa asukkaita 1414, työpaikkoja 1158	Suvanto ja Sydän III kaavoitus etenee asukkaita 1481 ja työpaikkoja 1170	Yritysympäristön kehittämisen / Risto Kovala	Tavoite ei toteutunut. Kankaan kaavoitus Suvanto ja Sydän III pysähtynyt VT 4-maankäyttörajoitusten takia.
Kansallinen edunvalvonta ja uusien ratkaisujen löytäminen kansainvälisen saavutettavuuden parantamiseksi	Lentoliikenteen lisääntyminen (matkustajamäärät)	2022: 10.980 matkustajaa	Kasvu	Elinkeino- ja työllisyyspalvelut / Ari Tolonen / Visit Jyväskylä Susanne Rasmus	Tavoite toteutui. Lentokentälle saapui yhteensä 12 100 matkailijaa, joten lentomatkustajien saapumiset lisääntyivät seitsemän prosenttia.
		Hanketta ei ole	Hanke on aloitettu		

Talousarvion toteutuminen

	Sähköisen lentoliikenteen ja matkaketjujen edistäminen hankkeella				Paikallis-matkustajista 12,1 % saapui ulkomailta. Näin ollen kotimaasta saapuneiden paikallis-matkustajien osuus oli 87,9 %. Lisäksi 13 700 matkailijaa lähti lentoasemalta (12,5 %), joten yhteensä matkoja tehtiin lentoaseman kautta 25 800 (9,7 %) Hanke etenee aikataulussa ja toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
Kaupunkikeskusta kehitetty Vilkas ydinkeskusta -ohjelman mukaisesti	Täyden kympin keskustan tunnettuus ja mielikuva kohenee, investointien merkittävyys ja yhteistyö kehittyy. Kauppakatuyhteisön ydinkorttelien kehittämisperiaatteet	Keskustan elinvoimamittaus (2023) 1,59 Valmius on	Keskustan elinvoimamittauksen arvo kasvaa Periaatteet on määritetty	Yritysympäristön kehittäminen / Risto Kovala	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida Mittaukseen ei osallistuttu tänä vuonna.
Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden juurtumisen edistäminen Jyväskylään TalentHUB- ja TalentBOOST-yhteistyöllä	Alkukartoitusten määrä kohderyhmälle	40	Pyyntöjen määrä: 75	Työllisyyspalvelut / International House Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite toteutui: pyyntöjä 119, joista asiakas tuli paikalle ja suunnitelma laadittu 61.

Strategiakärki: 3. Liikuntapääkaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 3.2 Suomen parhaat olosuhteet liikunnalle					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Hippoksen positiivinen kehittyminen jatkuu	Hipposkeskuksen rakentamisen käynnistyminen	Rakentamista ei ole aloitettu	Rakentaminen on käynnissä 1. vaiheessa	Elinkeinopalvelut/ Anne Sandelin, Yritysympäristön kehittäminen / Ville Niskakangas	Tavoite ei toteutunut. Leasing-rahoitusmallista kaupunginvaltuuston päätös 30.9. Liikuntakeskuksen ja Jääurheilukeskuksen osalta. ja yhtiö- ja sopimusjärjestelyistä kaupunginhallituksen päätös 7.10. Valitus valtuuston päätöksestä

Vaikuttavuustavoite: 3.3 Pohjoismaiden vetovoimaisin liikunnan sekä hyvinvoinnin osaamiskeskittymä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Liikunta- ja hyvinvointitoimialojen avainlukujen positiivinen kehitys	Liikunnan, terveyden edistämisen ja hyvinvoinnin (LTH) ekosysteemi- ja verkostotyössä mukana olevat kumppanit	Sport Suomi, Wellbeing Data Lab ja muita hankkeita käynnissä. Yhteistyö Biskajan alueen kanssa käynnissä.	Hankkeet ja yhteistyö etenevät suunnitelmien mukaan vuonna 2024 (resurssit taattu).	Yritysympäristön kehittämisen/ekosysteemitimi	Tavoite toteutui Hankkeet etenevät suunnitelmien mukaisesti. TEM:n väliarviossa Jyväskylä sijoittui innovatiivisempien kaupunkien joukkoon.
LTH-ekosysteemin kansainvälinen yhteistyön vahvistaminen	Kansainvälinen hanke, Toyota Mobility Foundationin hyvinvointiosahanke	Osahanketta ei ole	Osahanke on käynnissä	Yritysympäristön kehittämisen / Risto Kovala	Tavoite toteutui osittain Yritysverkostotyö Madrid ja Biskajaan käynnissä Cefmof-säätiön hyvinvointiosahanke ei ole käynnistynyt

Vaikuttavuustavoite: 3.4 Kiinnostava hyvinvointimatkailun ja liikuntatapahtumien kaupunki					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Liikunta- ja hyvinvointituotteiden* ja online-matkailu-tuotteiden kehittäminen yhdessä matkailuyritysten kanssa. <i>* sis. luonto-, urheilu- ja sauna-tuotteet</i>	Datahubiin viedyt tuotteet	30 (tuotteet Datahub)	60 (tuotteet Datahub)	Visit Jyväskylä Region Yhteistyö: Visit Finland, JAMK, K-S liitto, Lakeland-kumppanit	Tavoite toteutui. Visit Jyväskylä Region on lopettanut pelkkien liikunta- ja hyvinvointituotteiden kirjaamisen, koska se ei ole tarkoituksenmukaista. Sen sijaan seurataan Datahubin yleistä matkailutuotteiden kehitystä. Aktiivinen kehitystyö alueen yritysten kanssa on tuottanut tulosta ja syyskuun tilastojen mukaan Keski-Suomessa on jo yli 300 laadulliset kriteerit täyttävää matkailutuotetta.
Luonto-, liikunta- ja hyvinvointimatkailijoita varten luotujen reittien kehittäminen ja saattaminen digitaalisesti löydettäviksi tuotteiksi.	Uudet matkailureitit	8 (VJR / Outdoor Active)	10-15 (VJR / outdoor Active / BikeLand / Datahub / VisitLakeland.com)	Visit Jyväskylä Region	Tavoite toteutui. Tämä tavoite saavutettu jo aikaisemmin, mutta jatkuvassa kehityksessä edelleen. Sis. Ulkoilureittien lisäksi myös Gravel-reitit, jotka viety sekä Outdoor Activeen että BikeLandiin. Uusimpana viety myös melontareitit OutdoorActiveen. Tavoite saavutettu jo aikaisemmilla kvartaaleilla.

Vaikuttavuustavoite: 4.2 Jyväskylä on hiilineutraali 2030					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Yritysten ja yritys ympäristöjen tietoisuus ympäristövaikutuksista lisääntyy	YmpyräKS-verkostotoiminta ja Green Industrial Areas (GIA) -hanke	YmpyräKS-verkoston toiminta on vakiintunutta GIA hanke on käynnissä	kasvava YmpyräKS-verkosto Lintukankaan T-alueen kestävä kehityksen tavoitteet ja vahva imago	Yrityspalvelut/Heidi Nygård Yritysympäristön kehittäminen/Risto Kovala	Tavoite toteutui. YmpyräKS-verkosto on käynnissä GIA-hanke etenee hankesuunnitelman mukaisesti. Alueellisen ympäristösertifikaatin osalta tiedonkeruuvaihe käynnistynyt Eteläportin ja Lintukankaan osalta.

Vaikuttavuustavoite: 4.4 Resurssiviisas kulutus ja kiertotalous					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Matkailualueen yritysten kansainvälisyystason ja vastuullisuustason nostaminen	Lähtötilakartoitukset ja seurannat. Kansainvälisyyspolku ja Sustainable Travel Finland-valmennusohjelma (Bislenz)	Sustainable Travel Finland ohjelman tunnusluvut: 70/30/8 Kansainvälisyys: vain muutamia steady tai go-tasolla. Suurin osa ready-tasolla.	STF-ohjelman tunnusluvut: 2024: 85/40/15 2025: 100/50/25 Kansainvälisyys: Tasainen kehitys, steady- ja go-tasoille.	Visit Jyväskylä Region Yhteistyö: Visit Finland	Tavoite toteutui. STF 95/40/22 Alue saavuttanut etuajassa riittävän tason ja hakenut koko alueen STF-tunnusta (Sustainable destination)

Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut

Strategiakärki: 1. Koulutus- ja kulttuurikaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 1.1 Innostava ja kannustava kasvatuksen ja koulutuksen polku asukkaiden elinikäiseen oppimiseen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Varmistamme palvelutarpeen mukaiset alueelliset palvelut päivittämällä palveluverkkoa vuosittain.	Varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee vuosittain 0,5 %.	83,6 % (1–6-vuotiaat lapset)	85,6 %	Varhaiskasvatuksen palvelualue	Tavoite toteutui, osallistumisaste 87,2 %.
Varmistamme yleisen, tehostetun ja erityisen tuen toteutumisen.	Jyväskyläläisten lasten ja nuorten oppimisen tuen ostopalveluiden määrä.	Valteri-Onervassa jyvaskyläläisiä oppilaita 56 / lv. 23–24 (edellisenä lukuvuonna 59 oppilasta) Lv.24–25 51 oppilasta	30 oppilasta lv. 24–25	Perusopetuksen palvelualue	Tavoite ei ole toteutunut
Alueellisen palveluverkon moninaisuus vastaa tuen tarvetta ja tukee lähikouluperiaatetta.	Oppilaiden sijoittuminen lähikouluperiaatteen mukaisesti	Lähikoulussa/omalla alueella opiskelevien määrä	Jokainen oppilas saa koulupaikan lähikoulusta tai omalta alueelta	Perusopetuksen palvelualue	Yleisopetukseen sijoittuneiden oppilaiden osalta tavoite on toteutunut. Vaa-tivan erityisen tuen oppilaiden osalta toteutumispro-sentti 43 %.
Nuorisopalveluiden ehkäisevällä työllä alueellisessa ja koulunuorisotyössä tavoitetaan 10–20 v nuoria mahdollisimman laajasti eri alueilla. Tarpeen mukaan ohjataan nuoria myös muihin palveluihin. (Huom.	Nuorten kohtaamiskerrat alueellisessa nuorisotyössä (tavoiteluvussa huomioitu palveluverkoon kohdistuvat supistukset)	40 000	38 000	Nuorisopalvelujen palvelualue	Tavoite toteutui Alueellinen nuorisotyö 7 915 kohtaamista, koulu-nuorisotyössä 35 708 kohtaamista
	Koulunuorisotyössä kohdatut nuoret	40 000	60 000		

Talousarvion toteutuminen

nuorisotyöllinen kohtaaminen ei ole sama kuin käyntikerta). Nuorisotiloja käyttävät myös muut alueen toimijat.	Nuorisotilojen käyttötunnit (tavoiteluvussa huomioitu palveluverkkoon kohdistuvat supistukset)	15 000	10 00		Nuorisotilojen käyttötunteja 14 635.
Tehostamme työpajatoiminnassa nuorten läpivirtausta huolehtien myös toiminnan laadusta ja vaikuttavuudesta.	Työpajatoimintaan osallistuvien nuorten määrä. (VAT)	400	360	Nuorisopalvelujen palvelu-alue	Tavoite toteutui. Tavoite toteutui kaikissa mittareissa ja työpajaan osallistuvien nuorten määrä ylittyi 23 nuorella.
	Nuoret sijoittuvat positiivisesti pitkässä (1–2 v) seurannassa. (VAT)	75 %	75 %		
	Nuorten kokema sosiaalinen vahvistuminen suhteessa valtakunnallinen vertailu. (Sovari).	On valtakunnan tason yläpuolella	Pysyy valtakunnan tason yläpuolella		
Toteutamme oppimisen tukea yhteistyössä huoltajien kanssa. Keräämme palautetta huoltajilta tuen toteutumisesta.	Koulutyytyväisyyskyselyn tulokset	Oppilaan yksilöllisyyden ja saadun tuen huomioiminen kyselyä laadittaessa vuonna 2024	Tavoitetaso määräytyy 2024 kyselyn lähtötason pohjalta	Perusopetuksen palvelu-alue	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Huoltajilta ei kerätty palautetta koulutyytyväisyyskyselyn yhteydessä. Liittyy meneillään olevaan tuen kehittämiseen.
Edistämme lasten ja nuorten hyvinvointia ja varmistamme tuen jatkumoa yhtenäisen opinpolun nivelkohdissa. Vahvistamme nivelvaiheiden vuosikellojen mukaista yhteistyötä.	Vuosikellojen mukaisen yhteistyön arvioiminen osana päiväkotien ja koulujen lukuvuosisuunnitelmaa	Yhtenäisen opinpolun vuosikellot kirjattuna päiväkotien ja koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.	Yhtenäisen opinpolun nivelvaiheiden vuosikellot käytössä koko opinpolun matkalla ja yhteistyö ja ohjaus arvioituna myös toiselle asteelle siirryttäessä.	Perusopetuksen palvelu-alue Varhaiskasvatuksen palvelualue	Tavoite toteutunut nivelvaiheiden vuosikellojen mukaisesti.

Vaikuttavuustavoite: 1.2 Vireä osaamisen ja tutkimuksen kaupunki, jossa lasten ja nuorten kasvua edistetään tietoon pohjautuen sekä lasten ja nuorten osallisuutta lisäämällä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Vahvistamme koulupoissaoloja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ja puutemme koulupoissaoloihin varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena koulupudokkuuden vähentäminen.	Wilmaan merkittyjen poissaolojen määrän vähentyminen pidemmällä aikavälillä.	Lv. 2022–2023 Luvattomia poissaoloja 28 150 h Selvittämättömiä poissaoloja 13 080 h	Tavoitteena laskea luvattomien poissaolojen määrää 10 % (lukuvuonna 2021–2022 luvattomia poissaoloja 29 196 h ja selvittämättömiä poissaoloja 10 822 h)	Perusopetuksen palvelu-alue	Tavoite ei toteutunut. Lv. 2023–2024 luvattomia poissaoloja oli 34 988 h ja selvittämättömiä poissaoloja oli 18 340 h Keväällä-24 päättötodistusta vaille jäi 45 oppilasta, tavoite alle 20. Kysymyksen asettelu ei vastannut vuonna 2024 tehdyssä kyselyssä täysin aiempaa.
	Ilman peruskoulun päättötodistusta jääneet oppilaat.	vuonna 2023 36 oppilasta. (v.22 / 46 oppilasta)	Määrä laskee 36 alle 20 oppilaaseen Kevät-24 45 oppilasta.		
	Oppilas- ja koulutyytyväisyyskysely	Vuonna 2022 19,7 % oppilaista kokee, ettei koululla ole turvallista aikuista, jolle puhua (luku 2021 20,4 %).	Tavoitteena on laskea lukua alle 10 %:iin		
Parannamme oppijoiden ja huoltajien osallisuutta ottamalla käyttöön DigiOne -palvelut kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön, opetuksen suunnitteluun ja arviointiin sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukeen.	Käyttäjämäärä	Käyttäjiä 0.	Oppijoiden ja huoltajien käyttäjämäärä kasvaa v. 2024 loppuun mennessä 0 %:sta 30 %:iin ja vuoden 2025 loppuun 95 %:iin. 100 % ei ole mahdollista saavuttaa.	Perusopetuksen palvelu-alue	Tavoite ei toteutunut. 0 % Hankkeen tuotekehityksen tavoitteet ovat toteutuneet osin, mutta käyttöönoton tavoitteet ei. Merkittävänä syynä kahden kunnan irtautuminen ja siitä seuranneet muutokset hankkeessa.
Edistämme lasten tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja: 1. Tunnetaitokerhot päiväkodeissa	1. Tunnetaitokerhoihin osallistuneiden lasten lkm + ko. lasten huoltajien ja työntekijöiden arvioinnit vaikuttavuudesta eri menetelmin.	1. Kartoitus päiväkodeista, joissa ei ole vielä ollut tunnetaitokerhoja	1. Tunnetaito-kerhot ovat toteutuneet suunnitellusti, lasten tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet.	Varhaiskasvatuksen palvelualue	Tavoite toteutui.

Talousarvion toteutuminen

2. Yksiköiden toimintasuunnitelmiin kirjataan tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja edistävät menetelmät	2.Arvioidaan Valssin (digitaalinen laadunarviointijärjestelmä) avulla	2. Muut tunne- ja turvataitoja edistävät menetelmät ovat osittain tuttuja ja osittain käytössä.	2.Muut tunne- ja turvataitoja edistävät menetelmät ovat hyvin hallussa ja jatkuvasti käytössä.		
Edistämme oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja.	Koulutyytyväisyyskysely, oppilaskysely, kouluterveyskysely	yksinäisyyttä kokenut 10,9 %	Alle 6 %	Perusopetuksen palvelu-alue	Tavoite ei toteutunut. Yksinäisyyttä kokeneiden määrä ei ole laskenut tavoitteen mukaisesti.
Kohdennamme erityisnuorisotyössä työtä entistä enemmän palveluiden ulkopuolella oleviin nuoriin (NEET-nuoret) sekä tavoittamaan, tukemaan ja auttamaan kaikista heikoimassa asemassa olevia nuoria.	Vahvasti tuettujen ja/tai palveluihin ohjattujen nuorten määrä pysyy samalla tasolla.	700	740	Nuorisopalvelujen palvelu-alue	Tavoite toteutui. Tavoitetaso ylittyi vahvasti tuettujen nuorten osalta 138:lla. Muut mittarit ylsivät tavoitetasoon.
	NEET nuorten osuus etsivän nuorisotyön tavoittamien nuorten kokonaismäärästä on vähintään 70 %: a.	50 %	70 %	Nuorisopalvelujen palvelu-alue	
	Nuorten kokema tyytyväisyys palveluun ja nuorten antama kokonaisarvosana etsivälle nuorisotyölle valtakunnallisessa vertailussa.	On valtakunnallisen vertailun yläpuolella	Pysyy valtakunnallisen vertailun yläpuolella	Nuorisopalvelujen palvelu-alue	
Ohjaamon käyttökerrat palaavat korona-aikaa edeltävälle kasvu-uralle ja nuoret kokevat saamansa palvelun laadukkaaksi.	Ohjaamon käyttökerrat.	6 500	10 000	Nuorisopalvelujen palvelu-alue	Tavoite toteutui. Ohjaamon käyttökerrat 111 311 Muut mittarit saavuttivat tavoitetason.
	Nuorten kokemus ohjauksen laadusta suhteessa valtakunnalliseen vertailu.	On valtakunnallisen vertailun yläpuolella	Pidetään taso yläpuolella	Nuorisopalvelujen palvelu-alue	

Vaikuttavuustavoite: 1.3 Kasvatuksen ja koulutuksen huippuammattilaisten osaamiskeskittymä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Varhaiskasvatushenkilöstön kouluttautuminen varhaiskasvatuksen osaamisen kehittämisen vuosikellon mukaisesti	Varhaiskasvatuksen henkilöstön (1300 hlöä) osallistuminen vuosikellon mukaisiin koulutuksiin	Minimi: yksi työntekijä /päiväkotia osallistuu yhteisiin koulutuksiin (60)	Useampi työntekijä /päiväkotia osallistuu yhteisiin koulutuksiin (300)	Varhaiskasvatuksen palvelualue	Tavoite toteutui tavoitetason mukaisesti.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Strategiakärki: 1. Koulutus- ja kulttuurikaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 1.1 Innostava ja kannustava kasvatuksen ja koulutuksen polku asukkaiden elinikäiseen oppimiseen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Taiteen perusopetuksen kattavuus ikäluokasta kasvava ja on suurempi kuin Suomessa keskimäärin	Taiteen perusopetuksen oppilasmäärä	1335 oppilasta; 14 % ikäluokasta Jkl, 13 % ikäluokasta koko Suomi (2022)	Kasvaa vuodesta 2023 1340 oppilaaseen	Kulttuuripalvelut / kansalaisopisto	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Tilastotietoa vuodesta 2024 ei ole saatavilla.
Palveluiden saavutettavuus digitaalisessa muodossa paranee	Verkkokäynnit OKM:n määritelmien mukaisesti	927 813 verkkokäyntiä (2021)	10 % kasvu	Kulttuuripalvelut / kirjasto	Tavoite toteutui. Verkkokäyntejä oli 1.200.603

Vaikuttavuustavoite: 1.2 Vireä osaamisen ja tutkimuksen kaupunki, jossa lasten ja nuorten kasvua edistetään tietoon pohjautuen sekä lasten ja nuorten osallisuutta lisäämällä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Toteutamme kulttuuribarometrin, jossa huomioidaan erityisesti lapset ja nuoret	Kulttuuribarometri	Ei toteutettu	Toteutettu	Kulttuuripalvelut / kaikki kulttuuriyksiköt	Tavoite toteutui. Vuoden 2024 tutkimuskohteenä kulttuuritilat.

Vaikuttavuustavoite: 1.4 Suomen monipuolisin kulttuurinen kasvualusta lapsille ja nuorille					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Lisätään ja monipuolistetaan lapsille ja nuorille suunnattua tapahtumatoimintaa	Lasten Lystin, LystiKylä-festivaalin ja nuorten TaidFest-kesätapahtuman osallistujamäärät	4 577	13 000	Kulttuuripalvelut / kaikki kulttuuriyksiköt	Tavoite toteutui. Osallistujamäärä yhteensä 14 440.

Vaikuttavuustavoite: 1.5 Kulttuuritilojen ja kiinnostavien kulttuuriympäristöjen edelläkävijä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Aalto2-museokeskus säävuttaa toimintansa ensimmäisenä kokonaisuutena vuo-tena kävijämäärätavoit-teensa	A2:n kävijämäärä	50 000	100 000	Kulttuuripalvelut/ Keski-Suomen museo Alvar Aalto -museo Aalto2-museokeskus Oy	Tavoite ei toteutunut. Aalto2-museokeskuksen kävijämäärä oli 52 913

Vaikuttavuustavoite: 1.6 Valovoimaisen taiteen ja kulttuurin kehittäjä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Laajennamme kulttuuripalvelujen yleisöpohjaa tehos-tamalla yhtenäistä viestintää ja markkinointia.	Kulttuuriyksiköiden yleisö-määrät	Yhteensä 910 988 kä-vijää (2021)	5 % kasvu	Kulttuuripalvelut / Kaikki kulttuuriyksiköt	Tavoite toteutui. Yleisömäärä yhteensä: 1 741 132, kasvu 91 % Kulttuuripalvelut: 49 567 Kirjasto: 1 448 600 Opisto: 11 816 Sinfonia: 44 141 Teatteri: 33 496 Museot: 153 512
Kaupunki hankkii tilaisuuksiin ja tapahtumiin kulttuuripalvelut (esiintyjät jne.) ensisijaisesti paikallisilta toimijoilta.	Tarkempi mittaristo kehitetään seurantaan vuoden 2024 aikana, jossa pystytään seuraamaan koko kaupungin tapahtumatuo-tantoa ja toimintoja.	-	-	Kulttuuripalvelut / Koko kaupunki	Tavoite toteutui. Vuoden 2025 seuranta varten kehitettiin mittaristo.

Strategiakärki: 3. Liikuntapääkaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 3.1 Suomen liikkuvimmat kaupunkilaiset					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Poikkihallinnollisen liikku-misohjelman tekeminen	Valmistunut: kyllä/ei	ei	kyllä	Liikuntapalvelut	Tavoite toteutui. Jyväskylän kaupunginval-tuusto hyväksynyt liikku-misohjelman 10.6.2024.

Vaikuttavuustavoite: 3.2 Suomen parhaat olosuhteet liikunnalle					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Liikuntaolosuhteiden kehit-tämisohjelman toteutumi-nen vuoden 2024 suunnitel-man mukaisesti.	Vuoden 2024 listalla olevat investoinnit	Puutteelliset olosuh-teet	Olosuhde korjattu/ra-kennettu ja hanke to-teutunut.	Liikuntapalvelut	Tavoite toteutui. Hankkeet toteutuneet in-vestointiohjelman mukai-sesti.
Käyttäjien tyytyväisyys kau-pungin liikuntapaikkoihin ja -palveluihin	Liikuntabarometri	85 %	87 %	Liikuntapalvelut	Tavoite ei toteutunut. Liikuntabarometrin tulos 68 %.

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.1 Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Uusi kirjastoauto on myös lasten ja nuorten kulttuuri-auto.	Uusi kirjastoauto on vähä-päästöinen. Resurssivii-saus huomioidaan lisäksi auton monikäyttöisyy-dessä: soveltuu pienimuo-toisille kulttuuritapahtumille ja pop-up –toiminnalle.	Suunnittelu	Toteutuu	Kulttuuripalvelut / kirjasto	Tavoite toteutui. Uusi kirjastoauto otettiin käyttöön 15.8.2024

Vaikuttavuustavoite: 4.4 Resurssiviisas kulutus ja kiertotalous					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Ulkokenttien ja kuntoratojen valaistuksessa käytettävien, energiatehottomien kaasupurkauslamppujen vaihtaminen ympäristöystävällisempiin led-valaisimiin.	Vaihdettujen valaisimien määrä kpl/vuosi ja led valaisimien osuus kaikista valaisimista (%)	Kuntoradoilla ja ulkokentillä on (2022) 2337 valaisinta, joista led-valaisimiksi on päivitetty 275 kpl.	Vaihdettavien valaisimien kappalemäärän noin 260 kpl/vuosi.	Liikuntapalvelut	Tavoite toteutui. Uusia led-valaisimia asennettiin Touruvuoren kuntoradalle 309 kpl. Led-valaisimien osuus kaikista valaisimista 41 %.

Kaupunkirakenne

Strategiakärki: 2. Elinvoiman kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 2.2 Kasvatavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Palvelemme yritysten sijoitumista ja kasvua laadukkaalla tonttitarjonnalla tarjontaa kasvattaen	Luovutettujen teollisuus-, varasto- ja toimitilatonttien määrä hehtaareina	4,2 ha vuonna 2022	10 ha	Kaupunkisuunnittelu ja Kadut ja puistot	Tavoite toteutui osittain. Luovutettiin noin 7,3 ha.
	Yritys- ja työpaikkatonttien tarjonta vuoden vaihteessa kappalemääränä ja hehtaareina	17 kpl ja 16 ha vuoden 2023 alussa	30 tonttia ja 30 hehtaaria	Kaupunkisuunnittelu	Tonttitarjonta vuoden vaihteessa 26 tonttia ja noin 35 ha.
Vaikuttavuustavoite: 2.4 Kasvava ja saavutettava maakunnan keskuskaupunki					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Saavutettavuuden parantaminen VT4:n investointihankkeilla	Palokanorsi-hankkeen toteutus	Ei rahoitusnäkömää	Palokanorren toteutus sovitaan lähivuosille MAL-sopimuksessa v. 2024-2027	Toimialan johto ja kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui osittain. Merkittävää edistymistä tapahtui Palokanorren kohdalla, jossa investointihanke ajoittuu vuosille 2025-27. Muissa kohdissa ollaan edelleen suunnitteluvaiheessa eikä rahoitusnäkömää ole varma.
	Vaajakoski-hankkeen asemakaavat on hyväksytty	VT4 (-VT9) Vaajakosken kohta on Väylän investointiohjelmassa korissa 1B	VT4(-VT9) Vaajakosken kohta on Väylän investointiohjelman korissa 1A	Kaupunkisuunnittelu	
	Jyväskylän kohdan kaavoitus etenee	Väylän tiesuunnitelma lausuntovaiheessa	Kaavoitus etenee luonnosvaiheeseen	Kaupunkisuunnittelu	
Vahvistamme kasvua laadukkaalla ja monipuolisella asuntotonttitarjonnalla.	Vuoden aikana asemakaavoitetut, uudet omakotitontit ja omakotitontti-varanto (kpl)	54 / 248 kpl, hiipuva varanto	200 kpl lisää: Tamminrinne, Kauramäki II, Heikkilä, Lehtisaaren Kouluranta ja	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui. Omakotitonttien asemakaavoja valmistui hyväksymiskäsittelyyn 201

Talousarvion toteutuminen

Erityisesti omakotitonttiva-rannon vahvistaminen.			Salmiranta asemakaa-vaehdotukset valmiina hyväksymiskäsittelyyn		tontin verran. Varanto 218 omakotitonttia.
Kankaan alueen vetovoimai-suuden vahvistaminen ja virkistyskäytön edistäminen.	Tourujoen kunnostus	Tourujoen rakennus-suunnitelma ja -luvat ovat valmiit.	Kunnostaminen karsi-tulla suunnitelmalla on käynnistynyt.	Kadut ja puistot	Tavoite toteutui. Vuoden 2024 loppuun mennessä urakan ensimmäinen välitavoite oli valmis
Yleiskaavan uudistaminen	Yleiskaavan uudistami-sen valmistelutilanne	Yleiskaavan valmis-telu aloitettu	Yleiskaavan luonnos valmistuu 2024	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui. Jyväskylän yleiskaavan 2050 luonnos hyväksyttiin nähtäville kaupunkiraken-lautakunnassa 17.12.2024.

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.1 Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Olemme parantaneet edelly-tyksiä kysyntää vastaavalle asumiselle ja hiilineutraalille liikkumiselle.	95 % kerrostalo- ja rivita-loasuntotuotannosta si-joittuu yleiskaavan kes-tävän liikkumisen vyö-hykkeelle.	93,5 % v. 2021	95 %	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui. 99 % kerros- ja rivitaloasun-totuotannosta sijoittui yleis-kaavan kestävän liikkumi-sen vyöhykkeelle.
	Kulkumuotojakauma kestävässä liikkumismuo-doissa	44 % vuonna 2019	Yli 45 %	Kaupunkisuunnittelu sekä Kadut ja puistot	Kulkumuoto-osuudesta vuonna 2024 ei ole tutki-mustietoa. Seuraavan ker-ran tunnusluvut saadaan vuonna 2027.
	Joukkoliikenteen matka-määrä	8,0 milj. 2023 arvio	8,6 milj. 2024 tavoite	Kaupunkisuunnittelu	Matkamäärä 9,35 miljoonaa

Talousarvion toteutuminen

	Kävelyn ja pyöräilyn olo- suhteiden investointi- taso/v	1–2,5 M€/vuosi	3 M€/vuosi	Kadut ja puistot	Pää- ja aluereittien inves- toinnit n. 3,2 M€
Vaikuttavuustavoite: 4.3 Luontoympäristön monimuotoisuuden turvaaminen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	Suojeltujen metsien ja soiden osuus kaupungin metsien kokonaispinta- alasta	17 %	Vähintään 17 %	Rakentaminen ja ympäristö, Kaupunkisuunnittelu, Kadut ja puistot	Tavoite toteutui. Suojeltujen metsien osuus on 17 % metsien kokonais- pinta-alasta
	Niityt (rakennetut ja luon- nonniityt sekä muut avoi- met alueet) koko nurmi- alasta	65 % (v.2022)	70 %	Kadut ja puistot	Niittyjen osuus koko nurmi- alasta on 70 %.
Luonnonsuojelu-verkosto on ekologisesti laadukas.	Luonnonsuojelulailla ja kaavoilla suojeltujen kohteiden pinta-alan osuus metsäsuunnitel- man suojelualueiden pinta-alasta.	46 %	47 % (tavoite vuonna 2030 50 %)	Rakentaminen ja ympäristö/ ympäristönsuojelu Kaupunkisuunnittelu	Tavoite ei toteutunut. Osuus on 46 %. Luonnonsuojelulain mukai- set suojelupäätökset ovat valmistelussa ja tulevat pää- töksentekoon 2025.

2.1.3 Liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Liikelaitosten valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Tilapalvelu-liikelaitos

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.2 Jyväskylä on hiilineutraali 2030					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Luovutaan öljylämmitys-kohteista joko luopumalla kohteesta tai korvaamalla öljylämmitys kestävämmällä lämmitysmuodolla	Öljylämmityskohteiden määrä (kpl)	6 kpl	5 kpl 1/vuosi	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite ei toteutunut. Kuohun päiväkotikoulun lämmitystapamuutoksen suunnittelu on pitkällä ja poikkeuslupa on saatu, mutta toteutus on kesällä 2025.
Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.4 Resurssiviisas kulutus ja kiertotalous					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Toimitilojen vajaakäyttö pienenee	tyhjiä tilojen suhde kaikkiin hallinnassa oleviin tiloihin (%)	6,5 %	6,0 %	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite ei toteutunut. Vajaakäyttöasteen toteuma oli 8,3 %. Tyhjiä rakennusten purkamisia on siirtynyt vuodelle 2025.
Kiinteistöjen kokonaisenergian ominaiskulutus pienenee 3 % 2022 tasosta (lämpö normeerattu)	energian ominaiskulutus (kWh/m ³)	49,7 kWh/m ³	48,2 kWh/m ³	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite toteutui. Kokonaisenergian ominaiskulutus oli 46,2 kWh/m ³ vuonna 2024.
Sisäilmasto-ongelmien vuoksi tiloja ei ole poissa käytöstä	poissa käytöstä olevat tilat (m ²)	0 m ²	0 m ²	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite toteutui. Terveysturvallisuuden vuoksi sulkemista tiloja ei ollut, eikä väistötiloja toteutettu sisäilmasto-ongelmista johtuen.
Tilojen tiivistämisen seurauksena vapautuvien omien tilojen ulosvuokraus/myynti	Vapautuvista tiloista toteutuva säästö ja tulo yhteensä	0 €	1,0 M€	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite ei toteutunut. Järjestöjen talon ulosvuokauksesta saatiin vuokratuloa 26 000 euroa vuonna 2024. Vuokrasäästöä saatiin päätetyistä vuokrasopimuksista seuraavasti vuonna 2024: Vapaudenkatu 28 noin 101 000 euroa, Killerin liikuntatila 44 000 euroa, kirjastoautohalli 10 000 euroa ja Nevakatu 2/Huhtakoti 13 000 euroa. Vapautuneiden tilojen myyntiä ei toteutunut. Tietotalon vapautuneita tiloja ei saatu vuokrattua tavoitteen mukaisesti.

Kylän Kattaus -liikelaitos

Strategiakärki: 1. Koulutus- ja kulttuurikaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 1.1 Innostava ja kannustava kasvatuksen ja koulutuksen polku asukkaiden elinikäiseen oppimiseen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Tuemme lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatus- ja kouluruokailua. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni oppilas syö kouluaterian päivittäin.	Ruokailijamäärän seuranta toteutetaan manuaalisesti.	? -91 % (yhden päivän laskenta 04/23)	Ka. 80 % syö koululounasta päivittäin.	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelu/palvelupäällikkö	Tavoite toteutui. Vuonna 2024 ruokailijamäärän seuranta oli tehty 3 kertaa, keskiarvo on 89,1 %.
Vaikuttavuustavoite: 1.2 Vireä osaamisen ja tutkimuksen kaupunki, jossa lasten ja nuorten kasvua edistetään tietoon pohjautuen sekä lasten ja nuorten osallisuutta lisäämällä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Olemme aktiivisesti mukana ympäristö- ja ruokakasvatustyössä.	Osuus päiväkodeista ja kouluista, joissa ruokakasvatustyö toteutuu (%)	50 %	100 %	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelu/palvelupäällikkö sekä Sivistyspalvelut/varhaiskasvatus ja perusopetus	Tavoite ei toteutunut. Keskiarvo on 83,8 %. Lasten parlamentti, Sapere, Makuraati, biovaaka.
Strategiakärki: 2. Elinvoiman kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 2.1 Työllisyyden vahvistaminen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Vahvistamme työllisyyttä lisäämällä lähi- ja luomuruoan käyttöä	Lähiruoan ja -kalan osuus kokonaisostoista	14,3 %	14,5 %	Liikelaitos/Liikelaitosjohtaja	Tavoite toteutui. Lähiruoan ja -kalan osuus kokonaisostoista 22,1 %.
Vaikuttavuustavoite: 2.2 Kasvavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Vahvistamme työantajakuvaa ja tiivistämme yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa.	Harjoittelijoiden ja työssä oppijoiden määrä (kpl)	0	10	Liikelaitos/Liikelaitosjohtaja ja Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelu/palvelupäällikkö	Tavoite toteutui. Oppisopimusopiskelijat 10 henkilöä, josta kylän Kattauksen työntekijöitä 6. Muita opiskelijoita 2 henkilöä. Yhteensä 12 henkilöä.

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.4 Resurssiviisas kulutus ja kiertotalous					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Vähennämme tarjoiluhävikkiä.	Tarjoiluhävikin seuranta manuaalisesti tai sähköisellä järjestelmällä 2 kertaa vuodessa (%)	14,45 %	12 %	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelu/palvelupäällikkö	Tavoite ei toteutunut. Tarjoiluhävikki 14,1 %.

2.1.4 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Tytäryhtiöiden valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen:

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma 2024
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	Asuntojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	Vuonna 2023: 96,3%	96,4 %	Tavoite ei toteutunut 95,1 %
	Asukaskastyytyväisyys hyvällä tasolla	Asukastyytyväisyys, yleisarvosana asteikolla 1-6	Vuonna 2023: 4,3	4,3	Tavoite toteutui 4,3
	Kohtuuhintainen asuminen	Vuokrataso suhteessa Jyväskylän vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen keski-vuokriin	Vuonna 2023: 20,6% alhaisempi	18 % alhaisempi	Tavoite toteutui 19,0 %
Jyväskylän Ammatti-korkeakoulu Oy	Vetovoima	Ensisijaiset hakijat/aloituspakat	Vuonna 2023: 5,1	5,5	Tavoite ei toteutunut 5,02
	Yrittäjyyden vahvistaminen.	Jamkin opiskelijoiden käynnistämät uudet yritykset (kpl)	Vuonna 2023: 30	30	Tavoite ei toteutunut 27
	Rahoituspohjan vahvistaminen.	OKM:n rahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus liikevaihdosta (%)	Vuonna 2023: 36 %	35 %	Tavoite toteutui 35 %
	Aluevaikuttavuus Jyväskylän kehitysalustojen kautta	Yhteisten hankkeiden määrä, joissa Jamk mukana	Vuonna 2023: 7	6	Tavoite ei toteutunut 4

Alva-yhtiöt Oy	Kaukolämmön hinta ei merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin keskiarvosta	Kaukolämmön hinta verrattuna verrokkikaupunkien hintaan	Hintavertailussa vertailuryhmän kolmanneksi edullisin.	Kaukolämmön hinta ei merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin keskiarvosta	Tavoite toteutui Vertailuryhmän toiseksi edullisin
	Hiilineutraali energiantuotanto	Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi luodun tiekartan toimenpiteet	Investointipäätös Jyväskylän Seudun Puhdistamo (JSP) lämpöpumppulaitteisto vuoden 2023 aikana.	JSP lämpöpumppulaitteiston ja sähkökattilajärjestelmän lämpövarastoprojektin aloitus ja eteneminen projektisuunnitelmien mukaan.	Tavoite toteutui osittain Projektit aikataulussa, mutta budjetissa ylitystä.
	Pääoman tuotto hyvällä tasolla	Sijoitetun pääoman tuotto -%	Vuonna 2023: 7,62% (tavoitetaso 4,2 %)	2,7 %	Tavoite ei toteutunut 2,4 %, puupolttoainien hinnat nousseet ennustettua enemmän
	Kysyntäjouston lisääminen	Toimenpiteet kysyntäjouston lisäämiseksi	Kysyntäjouston pilotti-kohteet. Kehitetty digitaalista alustaa.	Uusia kysyntäjoustokohteita yhteistyössä Tilapalvelun kanssa 4 kpl.	Tavoite toteutui Taloyhtiö- ja yritysasiakkaiden osalta edetty tavoitteita paremmin, Tilapalvelun kanssa ei edetty.
	Yhtiön toimittamien vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus hyvällä valtakunnallisella tasolla	Vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus suhteessa valtakunnalliseen tasoon	Vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus on ollut vuoden 2023 aikana vähintään valtakunnallista keskitasoa.	Vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus vuoden 2024 aikana vähintään valtakunnallista keskitasoa.	Tavoite toteutui Vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus vuoden 2024 aikana on ollut vähintään valtakunnallista keskitasoa.
	Kaupungin ja Alvan yhteisten infrarakennuskohteiden kustannustehokkuuden parantaminen.	Merkittävien hankintojen kilpailutuksen aikaistaminen viime hetken tilausten välttämiseksi ja hintahyödyn saavuttamiseksi.	Analysoidaan merkittävien hankkeiden kaa-voituksesta toteutukseen	Pyritään yhteistyössä Kaupunkirakenteen kanssa aikaistamaan merkittävien	Tavoite toteutui Etenee suunnitellusti

			-aikataulu lähtötason selvittämiseksi.	investointien kilpailutusta toteutukseen nähden.	
Jyvä-Parkki Oy	Yhtiö on aktiivisesti mukana kaupungin kehittämishankkeissa	Kehittämishankkeiden määrä	P-Arkki valmistunut ja P-Paraati hanke käynnissä sekä Lyseokorttelin pysäköintiratkaisut suunnittelussa.	P-Paraati hanke käynnissä, Hippoksen sekä Lyseokorttelin pysäköintiratkaisut suunnittelussa.	Tavoite toteutui P-Paraati hanke on valmis ja Lyseokorttelin pysäköintiratkaisut suunnittelussa sekä Hippoksen pysäköintiratkaisujen neuvottelut käynnissä hankkeen kanssa.
	Moovy-pysäköintien kasvu	Moovy pysäköintien määrän kasvu	Vuosi 2023: 1.008.858 kpl (28,5 % kasvu)	900.000 kpl	Tavoite toteutui Moovyn pysäköintitapahtumia vuonna 2024 oli 1.137.788 kpl
	P-Paraati rakentaminen tavoitehintaan	Rakennuskustannusten kokonaismäärä	Budjetti 22 M€ (toimenpiteitä kustannusten alentamiseksi)	Budjetti. Aliurakoiden kilpailutuksilla tavoitellaan säästöjä.	Tavoite toteutui Loppukustannus oli n. 19,5 M€
	Kokonaispysäköintien määrän kasvattaminen	Kokonaispysäköintien määrän kasvu	Vuosi 2023: 2.579.000 kpl (5,1 % kasvu)	2.600.000 kpl	Tavoite toteutui Tapahtumia vuonna 2024 oli 2.686.890 kpl
	Yhtiön taloudellinen kannattavuus säilyy hyvänä	Tilikauden tulos	Vuosi 2023: 1,7 M€	0,352 M€	Tavoite toteutui Tilikauden 2024 tulos oli 2,7 M€
	Resurssiviisaus toimenpiteet	Tehdyt toimenpiteet	Vuonna 2023: P-Arkki 540 sähkötauspistettä ja 100 pyörän pysäköintitila	2 kpl resurssiviisaus hankkeita	Tavoite toteutui P-Paviljonki 2: 10 latauspistettä lisää. Led-lampuilla korvattu vanhoja loisteputkia P-taloissa. Pysäköintijärjestelmien modernisoinnit

					lipukkeettomiksi noin puoleen P-taloissa
Education Facilities Oy	VPT Siiven toimistorakennuksen tilojen vuokrausaste korkea	VPT Siiven toimistorakennuksen tilojen vuokrausaste -%	Vuonna 2023: 100%	100 % (ei sisällä ABB-osan purettavia tiloja 2024)	Tavoite toteutui 100 %
	VPT Siiven C4-tontin muodostus ja tontin myynti	Toteutettu tontin muodostus ja tontin myynti	Vuonna 2023: Tontin muodostuksen valmistelu edennyt	Tontti myyntikunnossa	Tavoite toteutui Tontti myyty
	EF:n kiinteistöjen (Ristonmaan ateriakeskus ja Mankolan koulu) siirto kaupungin suoraan omistukseen	Mankolan koulun ja Ristonmaan ateriakeskuksen hallinnoinnin siirron eteneminen	Vuonna 2023: valmisteltu/selvitetty kiinteistöjen hallinnan siirtoa	Mankolan koulun ja Ristonmaan ateriakeskuksen hallinnoinnin siirto kaupungin Tilapalvelulle (omistus säilyy EF:llä)	Tavoite toteutui osittain Kiinteistöjen hallinnointi ja omistus EF:llä. Siirron taloudellisia edellytyksiä selvitetty ja valmisteltu Tipan kanssa.
	EF:n ja VPT Siiven taloudellinen kannattavuus vakaa	Yhteenlaskettu konsernin tulos/eur (ennen tp-siirtoja)	TP 2023 178.451 euroa	+12.000 euroa	Tavoite toteutui TP 2024 voitto: EF +188.000 euroa ja VPT Siipi: +482.000 euroa
Mustankorkea Oy	Yhtiön tulee hoitaa omistajakuntiensa jätehuollon palvelutehtävät kustannustehokkaasti	Kiinteistöliiton indeksitalovertailussa jätehuollon kustannukset verrattuna muihin kuntiin.	Vuoden 2023 vertailussa Jyväskylä 10. edullisin (Oulu ja Kempele edelle)	Vuoden 2024 vertailussa Jyväskylä 15. edullisimman joukossa (kuljetustaksan tasaus osakaskuntien kesken nostaa Jyväskylän kustannuksia v. 2024).	Tavoite toteutui Vuoden 2024 vertailussa Jyväskylä 9. edullisin
	Asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla	NPS-palautemittari	Vuonna 2023: NPS 68,6	NPS $\geq$ 68	Tavoite toteutui NPS 73,8
	Yhtiön taloudellinen kannattavuus vakaa	Liikevoitto / eur	Ennuste 2023: n. 1,1 M€	$\geq$ 1,5 M€	Tavoite toteutui

					Kertaeristä oikaistu lii- kevoitto oli 1.576.519 euroa (mädätteen kuivauslait- teiston alaskirjaus 762.605 euroa)
Jykia Oy	Yhtiö kehittää elinkeino- poliittisesti tärkeitä kumppanuushankkeita.	Vireillä olevien kumppa- nuushankkeiden määrä (kpl)	Vuonna 2023: 2 kumppanuushanketta hankeselvitysvai- heessa	2 kumppanuushanketta hankeselvitysvai- heessa	Tavoite toteutui Hankeselvitysvai- heessa 1 kumppa- nuushanke, rakenteilla 1 hanke ja 1 rakennut- tamistoimeksianto
	Kohteiden vajaakäytön minimointi	Vajaakäyttöaste -%	Vuonna 2023: <2,0 %	< 2 %	Tavoite toteutui < 2 %
	Asiakastyytyväisyys hy- vällä tasolla	Asiakastyytyväisyys, yleisar- vosana asteikolla 1-5	Vuonna 2023 kyselyn laadinta ja testaus	Vuonna 2024 kyselyn käyttöönotto	Tavoite toteutui Kysely otettu käyttöön
	Yhtiö on taloudellisesti kannattava	Tilikauden tulos/eur	Vuonna 2023: 2,0 M€	2,3 M€	Tavoite toteutui 3,6 M€
Jyväskylän Seudun Puh- distamo Oy	Jäteveden käsittelyn yk- sikkökustannukset ovat kohtuullisella tasolla vertailukaupunkien jou- kossa.	Jäteveden käsittelyn yksik- kökustannukset (Nenäinnie- men puhdistamo) verrattuna vertailukaupunkeihin.	Vuonna 2023: 0,51 €/m3	Pääomakustannusten voimakkaan nousun johdosta tavoitetaso on 0,58 €/m3	Tavoite toteutui 0,57 €/m3
	Yhtiö käsittelee puhdis- tamoille johdetut jäteve- det voimassa olevien ympäristölupaehtojen mukaisesti.	Jätevesien käsittely ympäris- tölupaehtojen mukaisesti:	2023 toteutui Ne- näinniemen puhdistamolla.	Toteutuu Nenäinniemen puhdistamoilla.	Tavoite toteutunut Nenäinniemen puhdis- tamo toiminut ympäris- tölupaehtojen mukai- sesti.

	Yhtiö vie hiilijalanjäljen laskennan vuosittaiseksi rutiiniksi. Raportti on luettavissa yhtiön nettisivulla. Energiankulutuksen seuranta ja säästötavoitteet rakennus- ja prosessi-kohtaisesti.		Korpilahden puhdistamolla ei täysin toteutunut ajotapakokeilujen vuoksi.	Toteutunee Korpilahden Puhdistamolla. Vuonna 1974 toteutettu prosessi ei valitettavasti ihan vastaa tämän päivän normitasa.	Tavoite ei toteutunut Korpilahden puhdistamo saavutti lupaehdot muilta osin paitsi ei aina kiintoaineen osalta.
		Valmistunut mittaristo/laskentajärjestelmä	Vuonna 2023: hiilijalanjäljen laskentajärjestelmän ja mittaristojen ensimmäinen versio on valmistunut.	Vuoden 2022 ja 2023 hiilijalanjäljen laskentaratortit löytyvät nettisivuilla. Viimeisimmässä raportissa on raportoitu hiilijalanjäljen vuosittaiset muutokset.	Tavoite toteutui. Toteutunut suunnitelman mukaisesti
		Prosessikohtainen energiankulutuksen seurantajärjestelmä	Vuonna 2023 prosessiraportointiin perustuvan prosessikohtaisen energiankulutuksen seurantajärjestelmän ensimmäinen versio valmistunut	Järjestelmää kehitetään edelleen. Vuoden 2024 osalta meillä on ensimmäistä kertaa käytettävissä prosessikohtaiset sähköenergian ja rakennuskohtaiset lämpöenergian kulutusraportit.	Tavoite toteutui Toteutunut suunnitelman mukaisesti
Jyväskylän Jäähalli Oy	Yhtiön tulee toimia kannattavasti ilman kaupungin lisäpanostusta.	Toiminnan järjestäminen ilman kaupungin lisärahoitusta (antolaina tai takaus)	Vuosi 2023: Ei lisäpanostusta kaupungilta	Ei lisäpanostusta kaupungilta	Tavoite ei toteutunut Yhtiö peri ylimääräisiä vastikkeita kattaakseen tarvittavat käytön turvaamat korjaustoimenpiteet. Yhtiön hallitus päätti jääurheilukeskuksen

	Yhtiö pyrkii nollatulokseen ja perii osakkailtaan vastiketta hoito- ja rahoituskuluja vastaavan määrän. Yhtiön tulee toimia aktiivisesti Hippos -hankkeen kehittämistyössä ja edistää hanketta omalta osaltaan.				suunnitelmien ostosta, toteutuminen 2025.
		Tilikauden tulos	Vuosi 2023: Tilikauden tulos 0	Tilikauden tulos 0	Tavoite toteutui Tilikauden tulos 0
		Hippos -hankkeen edistäminen	Yhtiö edistänyt Hippos -hanketta omalta osin vuonna 2023.	Aktiivisesti olla yhteydessä ja ilmaista jääurheiluosuhteiden tarvetta Hippos-hankkeelle sekä käydä vuoropuhelua jääurheiluosuhteiden toteutumisesta.	Tavoite toteutui Yhtiö on tehnyt aktiivisesti työtä Hippos-hankkeen edistämiseksi.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Talousarvion toteutumisvertailu esitetään samalla tarkkuudella (1 000 euroa) kuin talousarvio.

Käyttötaloustulojen toteutuminen 2024

1 000 euroa	TA 2024	TA+M 2024	TP 2024	Poikkeama TP/TA euroa	Poikkeama TP/TA %	Poikkeama TP/TA+M euroa	Poikkeama TP/TA+M %
Konsernihallinto	8 827	8 926	9 407	580	6,6 %	481	5,4 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	5 331	5 331	6 915	1 585	29,7 %	1 585	29,7 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	12 449	12 518	12 807	358	2,9 %	289	2,3 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	10 035	10 035	11 473	1 438	14,3 %	1 438	14,3 %
Kaupunkirakennepalvelut	59 083	53 839	55 769	-3 315	-5,6 %	1 929	3,6 %
Toimintatulot	95 725	90 649	96 371	646	0,7 %	5 722	6,3 %
Tilapalvelu	92 059	92 059	92 647	588	0,6 %	588	0,6 %
Kylän Kattaus	16 931	16 931	16 578	-353	-2,1 %	-353	-2,1 %
Toimintatulot Liikelaitokset	108 990	108 990	109 224	235	0,2 %	235	0,2 %
Toimintatulot yhteensä	204 714	199 638	205 595	881	0,4 %	5 957	3,0 %

Toimintatulojen poikkeamien syyt, TA+M / TP 2024

Konsernihallinto	481
Sosiaali- ja terveyspalvelujen ennen vuotta 2023 syntyneet tulot	245
Vaalien tulot	119
Työterveyshuollon tulot	71
Muut toimintatulojen muutokset	47
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	1 585
International House Jyväskylän tulot (kotouttaminen)	1 690
TE-palvelu-uudistukseen saatu muutostuki	271
Työllisyyspalvelut, saadut palkkatuet	-561
Muut toimintatulojen muutokset	185
Kasvun ja oppimisen palvelut	289
Päiväkotitoiminnan hoitomaksutulot	963
Konsernihallinnon vyörytyserät (toimintatulot)	557
Nuorisopalvelujen SIB-toiminnan tulot	315
Perusopetuksen muut toimintatulot	267
Kieli- ja kulttuuriryhmien toimintatulot	137
Kasvun ja oppimisen hanketoiminnan rahoitus	-1 284
Vertti-toiminnan laskutus	-614
Muut toimintatulojen muutokset	-53
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	1 438
Liikuntapalvelujen liikuntapaikkamaksut ja muut toimintatulot	884
Museoiden toimintatulot (sis. Aalto2-yhteistyösopimus ja näyttelyavustukset)	440

Kulttuuritoimen hanketoiminnan rahoitus	298
Jyväskylä Sinfonian lipunmyynti ja valtion erityisavustus	244
Kaupunginteatterin lipunmyynnin tulot	-365
Kansalaisopiston lukukausimaksut	-114
Muut toimintatulojen muutokset	50

Kaupunkirakennepalvelut	1 929
Tonttien vuokratulot (indeksi)	989
Valmistus omaan käyttöön	643
Puun myyntitulot	353
Joukkoliikenteen tulot	286
Katujen hoidon ulkoiset tilaustyöt	238
Rakennusvalvonnan maksutulot	-618
Maan myyntivoitot	-269
Muut toimintatulojen muutokset	307

Käyttötalousmenojen toteutuminen 2024

	TA	TA+M	TP	Poikkeama TP/TA		Poikkeama TP/TA+M	
1 000 euroa	2024	2024	2024	euroa	%	euroa	%
Konsernihallinto	30 756	29 169	28 802	-1 954	-6,4 %	-367	-1,3 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	36 003	36 019	35 164	-839	-2,3 %	-855	-2,4 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	271 623	273 583	271 386	-236	-0,1 %	-2 197	-0,8 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	56 336	56 453	56 510	174	0,3 %	57	0,1 %
Kaupunkirakennepalvelut	70 641	70 743	70 214	-426	-0,6 %	-528	-0,7 %
Toimintamenot	465 358	465 967	462 077	-3 281	-0,7 %	-3 890	-0,8 %
Tilapalvelu	53 599	53 599	52 089	-1 510	-2,8 %	-1 510	-2,8 %
Kylän Kattaus	15 331	15 331	15 360	30	0,2 %	30	0,2 %
Toimintamenot Liikelaitokset	68 930	68 930	67 449	-1 480	-2,1 %	-1 480	-2,1 %
Toimintamenot yhteensä	534 288	534 896	529 526	-4 762	-0,9 %	-5 370	-1,0 %

Toimintamenojen poikkeamien syyt, TA+M / TP 2024

Konsernihallinto	-367
Sosiaali- ja terveyspalvelujen ennen vuotta 2023 syntyneet kustannukset	161
Vaalien kustannukset	133
Henkilöstöresurssien ohjauksen kustannukset	-213
Muut toimintamenojen muutokset	-448
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	-855
Työmarkkinatuen kuntaosuus	916
Työllisyyspalveluiden ostot	-677
Henkilöstökulut	-530
Elinkeinopalvelut, palvelujen ostot	-518
Muut toimintamenojen muutokset	-46
Kasvun ja oppimisen palvelut	-2 197
Varhaiskasvatuksen palveluseteli ja ostetut esiopetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	1 414

Perusopetuksen valtion erityiskouluilta ostetut palvelut ja jyvaskyläläisoppilaiden maksuosuudet	718
Nuorisopalvelujen SIB-toiminnan toimintakulut	659
Konsernihallinnon vyörytyserät	495
Kunnallisten varhaiskasvatuspalvelujen henkilöstömenot	-1 912
Lasten kotihoidon tuki	-1 219
Kasvun ja oppimisen palvelujen hankkeet	-1 213
Perusopetuksen koulujen henkilöstömenot	-832
Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintakulut	-562
Muut toimintamenojen muutokset	254

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut 57

Kulttuuriyksikön toimintakulut (sis. Palvelualueen johtaminen, hankkeet ja avustukset)	400
Jyväskylä Sinfonia	207
Museotoiminta (sis. Aalto2)	161
Konsernihallinnon vyörytykset ja muut toimintakulut	110
Liikuntapalvelut (henkilöstömenot ja palvelujen ostot)	-520
Kansalaisopisto (henkilöstömenot ja palvelujen ostot)	-172
Kirjastopalvelut (henkilöstömenot ja muut hankinnat)	-128

Kaupunkirakennepalvelut -528

Joukkoliikenteen kuljetuskustannukset	330
Pieneläinpäivystys	125
Henkilöstömenosäästöt	-788
Ulkovalaistus	-423
Pilaantuneiden maiden ja rakennusten purkujen kustannukset	-381
Muut toimintamenojen muutokset	609

Käyttötalouden nettomenojen toteutuminen 2024

	TA	TA+M	TP	Poikkeama TP/TA	Poikkeama TP/TA+M		
1 000 euroa	2024	2024	2024	euroa	%	euroa	%
Konsernihallinto	21 929	20 243	19 395	-2 534	-11,6 %	-848	-4,2 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	30 672	30 688	28 249	-2 423	-7,9 %	-2 439	-7,9 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	259 173	261 065	258 579	-594	-0,2 %	-2 486	-1,0 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	46 302	46 419	45 037	-1 264	-2,7 %	-1 381	-3,0 %
Kaupunkirakennepalvelut	11 557	16 903	14 446	2 888	25,0 %	-2 458	-14,5 %
Toimintakate	369 633	375 318	365 706	-3 927	-1,1 %	-9 612	-2,6 %
Tilapalvelu	-38 460	-38 460	-40 558	-2 098	5,5 %	-2 098	5,5 %
Kylän Kattaus	-1 600	-1 600	-1 217	383	-23,9 %	383	-23,9 %
Toimintakate Liikelaitokset	-40 060	-40 060	-41 775	-1 715	4,3 %	-1 715	4,3 %
Toimintakate yhteensä	329 573	335 258	323 931	-5 642	-1,7 %	-11 327	-3,4 %

Konsernihallinto

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus					
Toimintatulot	720,0	100,0	820,0	1 267,5	447,5
Toimintamenot	-9 659,8	2 510,8	-7 149,0	-7 361,9	-212,9
Toimintakate	-8 939,8	2 610,8	-6 329,0	-6 094,4	234,6
Päätöksenteon tuki					
Toimintatulot	457,8	0,0	457,8	361,0	-96,8
Toimintamenot	-5 220,8	211,7	-5 009,1	-4 822,1	187,0
Toimintakate	-4 763,0	211,7	-4 551,3	-4 461,0	90,3
Strategia ja kehittäminen					
Toimintatulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintamenot	-1 066,8	283,6	-783,2	-791,3	-8,1
Toimintakate	-1 066,8	283,6	-783,2	-791,3	-8,1
Henkilöstöpalvelut					
Toimintatulot	1 271,4	-30,0	1 241,4	1 327,1	85,7
Toimintamenot	-5 162,5	262,7	-4 899,8	-4 626,0	273,8
Toimintakate	-3 891,1	232,7	-3 658,4	-3 298,8	359,6
Talous ja omistajaohjaus					
Toimintatulot	122,6	0,0	122,6	152,4	29,8
Toimintamenot	-1 401,0	84,9	-1 316,1	-1 296,3	19,8
Toimintakate	-1 278,4	84,9	-1 193,5	-1 143,9	49,6
Viestintä, markkinointi ja osallisuuspalvelut					
Toimintatulot	241,3	-100,0	141,3	158,3	17,0
Toimintamenot	-2 844,6	-60,7	-2 905,3	-2 840,7	64,6
Toimintakate	-2 603,3	-160,7	-2 764,0	-2 682,5	81,6
Tietohallinto					
Toimintatulot	6 014,0	128,8	6 142,8	6 140,4	-2,4
Toimintamenot	-5 400,5	-1 705,9	-7 106,4	-7 063,4	43,0
Toimintakate	613,5	-1 577,1	-963,6	-923,0	40,6
Konsernihallinto yhteensä					
Toimintatulot	8 827,1	98,8	8 925,9	9 406,9	481,0
Toimintamenot	-30 756,0	1 587,1	-29 168,9	-28 801,7	367,2
Toimintakate (sitova)	-21 928,9	1 685,9	-20 243,0	-19 394,9	848,1

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Konsernihallinnon vuoden 2024 talous toteutui noin 848 100 euroa talousarviota parempana. Toimintatuotot ylittyivät noin 481 000 eurolla ja toimintamenot alittuivat noin 367 200 eurolla talousarvioon nähden. Toimintakatteen alitus johtuu suurilta osin kaupungin talouden tasapainottamisohjelmaan kuuluneen menojarrutuksen onnistumisesta sekä ennakoimattomista tuloista. Menoja saatiin supistettua mm. vähentämällä rekrytointeja, henkilöstön koulutuksia ja työhön liittyvää matkustamista sekä hankintoja leikkaamalla.

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen palvelualueella on kaupungin yhteisten toimintakulujen meno-kohta, jonne on vuonna 2024 kirjattu sosiaali- ja terveystalouden sekä Keski-Suomen Pelastuslaitos -liikelaitoksen budjetoimattomia kuluja ja tuottoja, jotka ovat toteutuneet hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Sosiaali- ja terveystalouden osalta vuodelle 2024 on kirjattu vuotta 2022 koskevia avustuksia, korvauksia sekä perinnässä olleita maksutuottoja 244 600 euroa, joita ei kirjattu vuoden 2022 tilinpäätökseen niiden ennakoimattomuuden vuoksi. Vastaavasti ennakoimattomia menoja toteutui 161 100 euroa. Ennakoimattomia menoja ovat olleet esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden saamattomista maksutuotoista kirjattavia luottotappioita, avustuksia sekä muita kuluja. Vuonna 2024 järjestettyjen vaalien menokohta (presidentinvaalit 1. ja 2. vaali sekä europarlamenttivaalit) osalta toimintakulut ylittivät budjetin 132 500 eurolla johtuen ennätyksellisen vilkkaasta ennakkoäänestyksestä presidentinvaaleissa. Vaaleista saatavat korvaukset valtiolta ylittivät budjetin 118 500 eurolla.

Päätöksenteon tuen palvelualueen toimintakate toteutui 90 300 euroa talousarviota parempana. Strategian ja kehittämisen palvelualueen sekä talouden ja omistajaohjauksen palvelualueiden toimintakatteet toteutuivat budjetoidun mukaisesti. Tietohallinnon osalta toimintakate toteutui noin 40 600 euroa talousarviota parempana. Viestinnän, markkinoinnin ja osallisuuden palvelualueen toimintakate toteutui 81 500 euroa talousarviota parempana.

Työterveyshuollon tulot toteutuivat noin 70 000 euroa arvioitua suurempana ja työterveyshuollon kustannukset toteutuivat noin 50 000 euroa talousarviota pienempinä. Kokonaisuudessaan henkilöstöpalvelujen menokohta toteutui noin 273 800 euroa muutettua talousarviota pienempänä. Menokohta pitää sisällään kaupunkitasoisesti esimerkiksi henkilöstöpalveluiden johtamien työkyvyn, osaamisen ja työturvallisuuden kehittämisen sekä ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä, yhteistyötoimikunnan kuluja sekä kestävän liikkumisen henkilöstötoimenpiteet ja rekrytoinnin yksittäiset erilliset toimenpiteet.

Vuoden 2024 syksyn toisissa talousarviomuutoksissa konsernihallinnon toimintakuluja lisättiin nettona 0,5 miljoonaa euroa. Toimintakulujen lisäystä kohdennettiin 1,7 miljoonaa euroa tietohallintoon budjetoitua suurempien perustietotekniikan ulkoistamisen kulujen kattamiseen. Muilta konsernihallinnon palvelualueilta vähennettiin toimintakuluja yhteensä 1,2 miljoonaa euroa. Toimintatuottoja lisättiin yhteensä 0,1 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2024 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Tiukka menokuri piti hyvin konsernihallinnossa, mistä syystä vuoden 2024 menot toteutuivat vajaa 370 000 euroa budjetoitua pienempinä. Hankintoja ja korvaavia rekrytointeja viivästytettiin, mikä ei enää vuonna 2025 samassa määrin ole mahdollista tehtävien asianmukaisen johtamisen näkökulmasta. Vuosi 2025 tulee olemaan talouden näkökulmasta kuitenkin tiukka ja talouden toteutuminen vaatii erityistä seurantaa ja oikea-aikaista reagoitua mahdollisiin poikkeamiin.

Tiukka talous ja budjettiin sisältyvät säästövelvoitteet edellyttävät hallinnon toimintatapojen ja organisoinnin jatkuvaa tarkastelua. Konsernihallinto jatkaa yhdessä toimialojen hallintoyksiköiden kanssa kaupungin sisäisten prosessien uudistamista, toimintojen digitalisointia sekä erityisesti toimialojen kanssa yhteisten poikkileikkaavien prosessien kehittämistä. Hallinnon prosessien digitalisointia ja automatisointia sekä robotiikkaa on tavoitteellisesti lisättävä aina järjestelmien uudistusten yhteydessä ja myös tällä tavoin vähentää henkilöresurssien tarvetta tulevina vuosina.

Lähivuosiin sisältyy talouden ja henkilöstöresurssien näkökulmasta epävarmuustekijöitä, joilla on konkretisoituessaan vaikutusta koko kaupungin ohella erityisesti konsernihallintoon. Mikäli esimerkiksi hankintalain uudistus toteutuu alkuvuodesta 2025 lausunnolla olevan esityksen mukaisesti, tarkoittaa se sidosyhteistyöhankintojen (esimerkiksi perustietotekniikan, tiettyjen IT-järjestelmien ja talous- ja henkilöstöhallinnon operatiivisten palveluiden) kilpailuttamiseen valmistautumista ellei in-house-yhtiöiden omistusjärjestelyt tuota muita ratkaisuja. Laajojen kokonaisuuksien kilpailuttaminen lyhyellä siirtymäajalla vaatii runsaasti omia resursseja, mutta myös ulkoisten palvelujen hankkimista.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimialan yhteiset, hallinto ja talous					
Toimintatulot	0,0	0,0	0,0	31,5	31,5
Toimintamenot	-20 166,9	18,7	-20 148,2	-21 046,7	-898,5
Toimintakate	-20 166,9	18,7	-20 148,2	-21 015,2	-867,0
Elinkeinopalvelut					
Toimintatulot	1 097,4	0,0	1 097,4	1 138,1	40,6
Toimintamenot	-5 749,0	-9,9	-5 758,9	-5 096,8	662,0
Toimintakate	-4 651,6	-9,9	-4 661,4	-3 958,8	702,7
Työllisyyspalvelut					
Toimintatulot	4 233,3	0,0	4 233,3	5 745,9	1 512,6
Toimintamenot	-10 086,7	-25,0	-10 111,7	-9 020,5	1 091,2
Toimintakate	-5 853,4	-25,0	-5 878,5	-3 274,7	2 603,8
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut yhteensä					
Toimintatulot	5 330,7	0,0	5 330,7	6 915,4	1 584,7
Toimintamenot	-36 002,6	-16,2	-36 018,8	-35 164,0	854,8
Toimintakate (sitova)	-30 671,9	-16,2	-30 688,1	-28 248,6	2 439,5

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Elinkeino- ja työllisyyspalveluiden toimintakate alittuu suhteessa talousarvioon 2,44 miljoonaa euroa ollen 28,2 miljoonaa euroa (talousarviossa 30,69 miljoonaa euroa). Toimialan toimintatuotot ovat 1,58 miljoonaa euroa talousarviota korkeammat, kun toteuma oli 6,91 miljoonaa euroa (talousarviossa 5,3 miljoonaa euroa). Lisäksi toimintamenot olivat noin 0,9 miljoonaa euroa pienemmät ollen noin 35,2 miljoonaa euroa (talousarviossa noin 36,0 miljoonaa euroa).

Talousarvion merkittävään alittamiseen ei ole yhtä selittävää syytä vaan kauttaaltaan toimialan kaikki omat operatiiviset toiminnot ovat alittaneet talousarviossa esitetyn toimintakatteen, lisäksi kotoutumistuotot ovat ylittäneet huomattavasti talousarviossa arvioidun tuoton. Alittumiseen on vaikuttanut myös vuosille 2024–2026 kohdistuva talouden sopeuttaminen, jota on osaltaan tehty etupainotteisesti. Lisäksi vuoden 2024 aikana on toteutettu voimakasta kulujarrutusta. Kaikki vuoden 2024 aikana näkyvät säästöt eivät ole luonteeltaan pysyviä, vaan osa niistä johtuu esimerkiksi toimialan hankkeiden tai kehitykseen tähtäävän valmistelutyön siirtymisistä tai viivästymisistä. Vuotta 2023 tai aiempiin tilikausiin liittyvät oikaisut heikentävät tilikauden toimintakatetta noin 305 600 euroa. Oikaisut muodostuvat varauksesta vuonna 2023 päättyneen hankkeen mahdolliseen hanketuen osan takaisinperintään, sekä palkkatukien tasetilin saldon oikaisusta vuonna 2024 ja aikaisempina vuosina huomioimatta jääneiden hylättyjen palkkatukien osalta.

Toimialan yhteiset, hallinto ja talous

Toimialan yhteiset, hallinto ja talouden kustannuksista työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyi 4,7 % eli noin 916 000 euroa suhteessa vuoden 2024 muutettuun talousarvioon. Ostosta saatiin säästöjä talouden sopeuttamisen johdosta noin 10 000 euroja. Tuottoja yksiköllä ei vuonna 2024 ollut.

Kokonaisuudessa toimialan yhteiset, hallinto ja talous ylitti talousarvion toimintakatteen noin 0,9 miljoonalla eurolla ollen 21,05 miljoonaa euroa (talousarviossa 20,15 miljoonaa euroa).

Visit Jyväskylä Region

Visit Jyväskylä Regionin toimintatuotot ylittyivät 28 000 euroa. Lisäksi palveluyksikön toimintamenot olivat noin 120 000 euroa alhaisemmat. Toimintamenojen alittuminen johtuu kaupungin talouden sopeuttamisesta tehdystä menojarutuksesta vuonna 2024. Kokonaisuutena yksikön vaikutus toimialan toimintakatteen alittumiseen olivat noin 148 000 euroa. Palveluyksikön toteutunut toimintakate oli 670 000 euroa kun talousarviossa se on ennakoitu oleva 820 000 euroa.

Yritysympäristön kehittäminen

Vuoden 2024 talousarvioon verrattuna Yritysympäristön kehittäminen -palveluyksikön kustannusten alittuminen selittyy pääosin ulkopuolisten palveluostojen vähäisempänä toteutumisena. Palveluostojen säästöt johtuvat kehittämishankkeiden päättosaikataulujen viivästymisestä ja kaupungin talouden sopeuttamistoimiin liittyvästä menojarutuksesta. Jossain määrin talousarvioon nähden saatiin säästöjä myös budjetoitua pienemmistä henkilöstökuluista. Palveluyksikön toteutunut toimintakate oli 1,36 miljoonaa euroa, talousarviossa ennakoitu toimintakate oli 1,80 miljoonaa euroa.

Yrityspalvelut

Yrityspalveluiden kustannukset alittuivat, kun ulkopuolisia asiantuntija- ja ICT-palveluostoja toteutettiin vähemmän suhteessa talousarvioon, sekä henkilöstövähennyksistä saatiin säästöjä. Kokonaisuutena palveluyksikön kulujen alitus vaikuttaa toimialan toimintakatteen alittumiseen 33 000 eurolla. Palveluyksikön toimintakate oli 1,50 miljoonaa euroa (talousarviossa 1,54 miljoonaa euroa).

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden toimintatulot olivat tilikaudella yhteensä noin 5,75 miljoonaa euroa, kun talousarviossa niiden oli ennakoitu oleva 4,23 miljoonaa euroa. Suurin ylitys johtuu kotoutumiskorvauksista, jotka ylittyivät noin 1,59 miljoonaa euroa tilikauden aikana. Toisaalta osa tuloista ei toteutunut talousarvion mukaisina. Tällaisia olivat esimerkiksi saadut palkkatuet, jossa vajeusta oli noin 0,56 miljoonaa euroa. Tämä johtui sopeuttamistoimista, jonka vuoksi kaupungin työllistäminen ei toteutunut talousarvion mukaisena. Kokonaisuutena työllisyyspalveluiden toimintatulot ylittyivät tilikaudella 1,51 miljoonaa euroa.

Työllisyyspalveluiden toimintakulut olivat tilikaudella 9,02 miljoonaa euroa. Talousarviossa toimintakulujen ennakointiin olevan 10,11 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena siis toimintakulut alittuivat noin 1,09 miljoonaa euroa. Sopeuttamistoimien ansiosta suurimmat säästöt kohdentuivat henkilöstökuuluihin noin 0,34 miljoonaa euroa ja palveluiden ostoihin noin 0,68 miljoonaa euroa.

Työllisyyspalveluiden oma toiminta, joka käsittää työllisyyspalveluiden hallinnon, toiminta-avustukset ja hallinnon ylitti talousarvion mukaisen toimintakatteen noin 40 000 eurolla ollen noin 978 000 euroa. Toimintamenot ylittyivät 77 000 euroa, lähinnä sisäisten vuokrakulujen vuoksi, mutta myös tuotot toteutuivat noin 37 000 euroa suurempina.

TE-palveluiden uudistukseen valmisteluun valtio myönsi määrärahan, joka toteutui 0,2 miljoonaa euroa talousarviota suurempana. Lähinnä sen vuoksi, että määrärahan suuruus varmistui vasta loppuvuonna, ja kulujarrutusta on toteutettu kautta toimialan, toteutui TE-uudistus 2025 – hankkeen toimintakate positiivisena. Kulut olivat 0,13 miljoonaa euroa talousarvioita pienemmät. Investointi varaus laitteille oli tehty jo vuonna 2023.

Työllisyyspalveluiden palveluyksiköt Alkupalvelut, Rekry- ja urapalvelut, Työkyvyn vahvistaminen ja Osaamisen palvelut ovat onnistuneet säästämään toimintamenoissa yhteensä noin 900 000 euroa. Tästä noin 280 000 euroa on henkilöstökulujen säästöä ja noin 554 000 euroa palveluostoista, loppu säästö on kertynyt muita hankintoja jarruttamalla. Toiminnassa on pyritty mahdollisimman kustannustehokkaaseen toimintaan.

Työkyvyn vahvistamisen kustannukset vuonna 2024 olivat 0,82 miljoonaa euroa, kun niiden määräksi vuoden 2024 talousarvioitiin 0,86 miljoonaa euroa. Toimintakate jäi 58 000 euroa paremmaksi kuin talousarviossa oli esitetty.

Osaamisen palveluihin kuuluva työ- ja oppisopimusyksikkö alitti talousarvion toimintakatteen 156 000 eurolla. Suurimmat säästöt ovat syntyneet henkilöstökulujen ja yksikköön ostettujen palveluiden, tarvike- ja materiaalihankintojen pienentymisestä. Työ- ja oppisopimusyksikön henkilöstömäärän vähennykset liittyvät vuosille 2024–2026 suunniteltuihin sopeutustoimenpiteisiin, jotka ovat jatkuneet vuoden 2023 tapaan 2024 määräaikaisten työsuhteiden päättyessä. Työ- ja oppisopimusyksikkö lakkautettiin vuoden 2024 lopussa. Jatkossa kaupungin työllistäminen tapahtuu suoraan toimialoille.

Työllisyyspalvelualueen toimintamenoista Dynaaminen pienhankinta ylitti budjetoidun noin 47 600 eurolla. Asiakaspalveluiden ja asiantuntijapalveluiden ostot olivat lisääntyneet kasvaneen työttömyyden myötä.

Jyväskylä-lisälle oli budjetoitu 100 000 euroa kuluneelle tilikaudelle ja se toteutui varsin lähelle talousarviota. Toteuma kuluneella tilikaudella oli noin 86 000, joka sisältää 15 400 euroa vuoden 2023 kulujaksotuksen purkua. Joten vuoden 2024 toteutunut Jyväskylä lisä on 101 000 euroa.

Kaupungin toimialoille työllistettävien, palkkatukea saavien henkilöiden palkkakustannukset kulkevat työllisyyspalveluiden talousseurannan kautta. Toimialoille työllistäminen on työllistämistoimenpide ja tähän toimintaan liittyviä palkkakustannuksia on työllisyyspalveluiden tilinpäätöksessä 2,53 miljoonaa euroa. Talousarvion 2,58 miljoonaa euroon nähden palkkakustannukset toteutuivat 2 % pienempinä. Työllistettävien palkkakustannuksiin on saatu vastaavasti palkkatukea tai oppisopimustukea noin 0,76 miljoonaa euroa.

Kuluneella tilikaudella palkkatuet toteutuivat kuitenkin arvioitua 50 % tukitasoa pienempänä tuen osuuden jäätyä 29 %:iin. Työllistämisen nettokustannus on ollut noin 1,76 miljoonaa euroa, joka on 0,49 miljoonaa enemmän kuin budjetoitu. Palkkatuen toteutumisen prosentuaaliseen pudotukseen oli syynä päättyvien palkkatukisaamisten täsmäytys vuoden lopun tilannetta vastaavaksi, korjauksen suuruus oli 0,27 miljoonaa euroa, joka pienensi palkkatukien prosentuaalista osuutta merkittävästi.

Työllisyyspalvelualueen toimintakate oli 3,27 miljoonaa euroa, kun talousarviossa se oli 5,88 miljoonaa euroa. Toteutunut toimintakate alittaa talousarvion 2,6 miljoonalla eurolla parantaen näin koko toimialan toimintakatetta.

International House Jyväskylä

Merkittävimmän poikkeuksen koko toimialan talousarvioon muodostaa International House Jyväskylä.

International House Jyväskylän toimintatuotot ylittyivät 1,69 miljoonaa euroa tilikaudella ollen 3,69 miljoonaa euroa (talousarviossa 2,0 miljoonaa euroa). Melkein koko summa tästä johtuu Kotoutumispalveluihin kohdistuneiden korvausten ylittymisestä suhteessa talousarvioon. Lopun ylityksen muodostavat hanketulojen talousarviota suurempi toteutuminen. Kotoutumispalveluiden talousarviolukujen pohjana oli vuonna 2023 siirtyneiden sote-organisaation ensimmäisen vuoden luvut, jonka vuoksi kulu- ja tulorakenne jatkoi muotonsa hakemista. Maahanmuuton lisääntyessä erityisesti Ukrainan tilanteen takia, myös laskennallisia korvauksia on saatu lisää suhteessa talousarvioon.

International House Jyväskylän toimintamenot vastaavasti alittivat talousarvion 1,93 miljoonaa, 0,09 miljoonalla eurolla jääden 1,84 miljoonaan. Toimintamenoista säästöä kertyi palveluiden ostoista noin 60 000 euroa, Aineiden ja tarvikkeiden ostoista 43 000 euroa ja muista toimintamenoista 43 000 euroa, kun taas henkilöstömenot toteutuivat 61 000 euroa budjetoitua suurempina.

Kokonaisuudessaan International House Jyväskylän toimintakate paransi koko toimialan toimintakatetta. Talousarviossa toimintakate oli arvioitu 75 900 euroa eli se toteutui 1,78 miljoonaa parempana.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2024 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

International House Jyväskylän tilinpäätöksen toimintatuloja pienennettiin 39 988,06 euroa vuonna 2023 päättyneen Jyväskylän Kaupungin ja Paremmiin Yhdessä RY:n toteuttaman Osaamiskeskus – hankkeen avustuksen osan mahdollista takaisinperintää varten tehdyn varauksen vuoksi. Takaisinperinnän kuuleminen on kesken, mutta todennäköistä tilinpäätöshetkellä.

International House Jyväskylän talousarviota tarkastellaan jälleen vuonna 2025 uudesta näkökulmasta sillä kotoutumislain muutosten vaikutusta käytäntöön ei voida vielä täysin tietää. International House Jyväskylä on toiminut 1.1.2024 alkaen Työllisyyspalvelualueen toimintayksikkönä ja organisoituu Te-uudistuksen myötä jälleen uudelleen 1.1.2025 alkaen Työllisyyspalvelualueen palveluyksiköksi.

Vuonna 2025 aiempi työmarkkinatuen kuntaosuus muuttuu Kunnan rahoitusosuudeksi työttömyys-tuista. Merkityksellistä tässä uudistuksessa on, että kunnat osallistuvat entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen. Rahoitusosuus muuttuu sekä työttömyyden määrän, että pituuden mukaan. Työttömyyden kestäessä pidempään, joutuu kunta maksamaan suuremman osuuden etuuskuluista. Mikäli työttömyystilanne jatkuu nykyisellään, ennakoidaan kunnan rahoitusosuuden olevan vuonna 2025 noin 26,7 miljoonaa euroa.

Te-uudistuksen myötä kunnille siirtyneiden palveluiden tuottamisen lopullinen hintalappu ei ole vielä vuoden 2024 lopussa selvillä. Vuoden 2025 aikana uusien siirtyneiden palveluiden toimintaa käynnistellään ja tulee selviämään, kuinka valtionosuuksien lisäyksen myötä tuleva rahoitus uusien tehtävien hoitoon riittää kattamaan jatkossa tuotettavat palvelut.

Kasvaneet työttömyysetuuskulut korvataan myös valtionosuuksina. Palveluista poiketen, lisäkulut korvataan kiinteällä valtionosuuden lisäyksellä, joka muuttuu ainoastaan vuosittain kansaneläkeindeksillä.

Siirtyvien palveluiden osalta valtionosuuksia maksetaan työikäisen väestön sekä työttömien määrän perusteella. Työttömien määrä lasketaan laajan työttömyyden perusteella, jolloin mukaan lasketaan myös työvoimapalveluiden piirissä olevat työttömät sekä palkkatuella työskentelevät. Näiden uusien valtionosuuskriteerien lisäksi vieraskielisyyden perusteella korvataan työttömien kotokoulutuksen kustannuksia. Palveluiden valtionosuusrahoituksen suuruus päivitetään vuosittain valtionosuuslaskelmien yhteydessä. Kannustimena tässä mallissa on, että mikäli palvelut onnistutaan tuottamaan tehokkaammin, kunnat saavat käyttää säästyneet rahat muihin kohteisiin. Jos työttömyyttä onnistutaan vähentämään, pienenee valtionrahoitus ainoastaan laajan työttömyyden kriteerin osalta, muut osat pysyvät ennallaan.

Yritysympäristön kehittämisen osalta viivästyvät hankkeiden rahoituspäätöksissä kerrannaisvaikutuksineen voivat haastaa osaltaan tulevien vuosien taloutta mm. mahdollisten jatkoaikojen kulukertymien ja omarahoitusosuuksien osalta.

Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut, käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto					
Toimintatulot	2 756,0	0,0	2 756,0	2 063,9	-692,1
Toimintamenot	-8 692,0	-257,0	-8 949,0	-8 116,4	832,7
Toimintakate	-5 936,0	-257,0	-6 193,0	-6 052,5	140,5
Varhaiskasvatuksen palvelualue					
Toimintatulot	3 586,1	0,0	3 586,1	4 507,1	921,0
Toimintamenot	-109 163,4	-453,4	-109 616,8	-108 021,0	1 595,8
Toimintakate	-105 577,3	-453,4	-106 030,7	-103 513,9	2 516,8
Perusopetuksen palvelualue					
Toimintatulot	5 107,8	68,9	5 176,7	4 966,5	-210,2
Toimintamenot	-147 173,0	-1 283,0	-148 456,0	-148 154,0	302,0
Toimintakate	-142 065,2	-1 214,1	-143 279,3	-143 187,6	91,7
Nuorisopalvelut					
Toimintatulot	999,4	0,0	999,4	1 269,5	270,1
Toimintamenot	-6 594,1	32,8	-6 561,3	-7 094,8	-533,5
Toimintakate	-5 594,7	32,8	-5 561,9	-5 825,3	-263,4
Kasvun ja oppimisen palvelut yhteensä					
Toimintatulot	12 449,3	68,9	12 518,2	12 807,0	288,8
Toimintamenot	-271 622,5	-1 960,6	-273 583,1	-271 386,2	2 196,9
Toimintakate (sitova)	-259 173,2	-1 891,7	-261 064,9	-258 579,2	2 485,7

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut, käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kulttuuripalvelut					
Toimintatulot	163,7	0,0	163,7	451,2	287,5
Toimintamenot	-2 975,8	-105,7	-3 081,5	-3 583,3	-501,8
Toimintakate	-2 812,1	-105,7	-2 917,8	-3 132,0	-214,2
Kansalaisopisto					
Toimintatulot	1 290,7	0,0	1 290,7	1 162,0	-128,7
Toimintamenot	-4 241,6	6,0	-4 235,6	-4 063,8	171,8
Toimintakate	-2 950,9	6,0	-2 944,9	-2 901,7	43,2
Kirjastot					
Toimintatulot	522,1	0,0	522,1	576,4	54,3
Toimintamenot	-9 634,0	-36,4	-9 670,4	-9 542,0	128,4
Toimintakate	-9 111,9	-36,4	-9 148,3	-8 965,6	182,7
Museot					
Toimintatulot	311,8	0,0	311,8	752,0	440,2
Toimintamenot	-5 765,0	76,8	-5 688,2	-5 849,0	-160,8
Toimintakate	-5 453,2	76,8	-5 376,4	-5 097,0	279,4
Jyväskylän Sinfonia					
Toimintatulot	497,7	0,0	497,7	742,2	244,5
Toimintamenot	-3 929,8	-11,0	-3 940,8	-4 147,4	-206,6
Toimintakate	-3 432,1	-11,0	-3 443,1	-3 405,2	37,9
Jyväskylän kaupunginteatteri					
Toimintatulot	1 270,8	0,0	1 270,8	906,0	-364,8
Toimintamenot	-5 711,0	140,7	-5 570,3	-5 578,6	-8,3
Toimintakate	-4 440,2	140,7	-4 299,5	-4 672,5	-373,0
Liikunta					
Toimintatulot	5 977,7	0,0	5 977,7	6 882,9	905,2
Toimintamenot	-24 079,0	-187,4	-24 266,4	-23 746,2	520,2
Toimintakate	-18 101,3	-187,4	-18 288,7	-16 863,3	1 425,4
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut yhteensä					
Toimintatulot	10 034,5	0,0	10 034,5	11 472,8	1 438,3
Toimintamenot	-56 336,2	-117,0	-56 453,2	-56 510,2	-57,0
Toimintakate (sitova)	-46 301,7	-117,0	-46 418,7	-45 037,4	1 381,3

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon**Kasvun ja oppimisen palvelut****Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto**

Toimialan yhteisten palvelujen ja hallinnon talousarvio alittui toimintakatteen osalta noin 0,1 miljoonaa euroa, kun toimintatuotot alittivat suunnitellun noin 0,7 miljoonaa euroa ja toimintakulut alittuivat noin 0,8 miljoonaa euroa. Hallinnon ja yhteisten palvelujen kokonaisuus koostuu toimialan yhteisistä palveluista ja hallinnosta, kasvun ja oppimisen palveluohjaus- ja kehittämisyksiköstä, kasvun ja

oppimisen hankekokonaisuudesta sekä kasvun ja oppimisen palveluille kohdentuvista konsernihallinnon vyörytyksistä.

Toimialan hallintoon on keskitetty sivistyslautakunnan, kasvun ja oppimisen hallinnon sekä toimialatasoisen talousyksikön määrärahat. Hallinnon kokonaisuus alitti talousarvion (toimintakate) noin 25 300 eurolla. Henkilöstökulut ja yhteisöille maksetut avustukset toteutuivat suunniteltua suurempina. Hallinnon henkilöstön lomapalkkakajaksotuksen muutokseen ei ole talousarviolla varausta ja tilinpäätösvuonna muutos oli toimintamenoja noin 28 000 euroa kasvattava. Toisaalta palvelujen ostojen ja tarvikehankintojen kokonaisuudet alittivat talousarviolla suunnitellun. Keskitettyyn määrärahaan varattu kesken vuotta tulevien akuuttien kalustohankintojen varaus jäi tilinpäätösvuodelta lähes kokonaan käyttämättä.

Palveluohjaus- ja kehittämisyksikön (kasvun ja oppimisen palveluohjaus-, asiantuntija- ja Tvt-tiimit) toimintakate alittui noin 123 000 euroa talousarviolla suunniteltuun nähden. Toimintakulut toteutuivat noin 97 000 euroa talousarviota pienempänä. Kasvun ja oppimisen palvelujen tietokonelaitteiden leasing-maksut toteutuivat noin 109 000 euroa suunniteltua pienempänä, kun laitekannan hallinnoinnissa vastattiin sekä tilinpäätösvuoden että vuodelle 2025 suunniteltuihin sopeuttamistoimenpiteisiin. Henkilöstömenot toteutuivat suunniteltua pienempinä, mutta vuoden aikana tehdyt kalustohankinnat (leasing-koneiden lunastus omaksi) sekä ICT-palvelujen ostot toteutuivat talousarviolla arvioitua suurempana.

Kasvun ja oppimisen hankekokonaisuuden toimintakate toteutui noin 70 000 euroa suurempana kuin talousarviolla suunniteltiin. Hanketoiminnan omarahoitusosuuksia suunniteltiin vuodelle 2024 235 300 eurolla. Toimintatuotot kuitenkin toteutuivat talousarvioon nähden noin 1,3 miljoonaa euroa pienempinä ja toimintakulut noin 1,2 miljoonaa euroa suunniteltua pienempinä. Kasvun ja oppimisen hankekokonaisuuteen kuluva erilaiset OKM:n, OPH:n ja AVI:n avustustoimintaan kuuluvat opetuksen ja koulutuksen kehittämiseen, toiminnallisiin muutoksiin ja koulutuspoliittisten linjausten toimeenpanoa toteuttavat hankkeet.

Konsernihallinnon vyörytyksinä Kasvun ja oppimisen palveluille kohdentui toimintatuottoja 0,6 miljoonaa euroa ja toimintakuluja 0,8 miljoonaa euroa, perustuen laskennallisiin vakuutusmaksuihin (tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut) sekä määrärahalle kohdentuviin konsernihallinnon kautta tehtyihin hankintoihin (vakuutuspalvelut, asiantuntijapalvelut ja muut palvelut). Vyörytyseriä ei ole Kasvun ja oppimisen palvelujen talousarviolla suunniteltu vuosittaisen vaihtelun ja haasteellisen ennakkoinnin vuoksi (toimintakatetta kasvattava tai pienentävä erä vuodesta ja vyörytyskohdennuksista riippuen).

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksen palvelualueen toimintakate toteutui noin 2,5 miljoonaa euroa pienempänä kuin talousarviolla suunniteltiin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 0,9 miljoonaa euroa ja toimintakulut alittivat talousarvion noin 1,6 miljoonaa euroa.

Merkittävin osa palvelualueen toimintatuotoista koostuu päiväkotij- ja perhepäivähoidon asiakasmaksutuloista. Asiakasmaksutulojen toteuma toteutui noin 870 000 euroa suurempina kuin talousarviolla suunniteltiin. Perhepäivähoidon asiakasmaksut toteutuivat noin 70 000 euroa arvioitua pienempinä, mutta päiväkotihoidon asiakasmaksutulot ylittivät suunnitellun noin 940 000 eurolla.

Palvelualueen henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 1,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen talousarvioon sisältyi edellisen vuoden tapaan säästötavoite, noin 0,6 miljoonaa euroa. Säästötavoitetta toteutettiin laatimalla varhaiskasvatuksen kesä- ja loma-ajoille suunnitellut lomarahen vaihtamiseksi vapaaksi, pitämällä palkattomia vapaita ja säästövapaita. Lisäksi päiväkotien päivystysjärjestelyjä tiivistettiin aikaisempiin vuosiin verrattuna. Palvelualueen lomapalkkavelan muutos pieneni tilinpäätösvuoden aikana noin 160 000 euroa ja tämä kirjattiin tilikaudelle 2024 menoja pienentävänä. Lomapalkkavelan muutosta ei ole talousarviolla suunniteltu, sillä erän luotettava arviointi etukäteen ei onnistu.

Palvelujen ostojen kokonaisuus toteutui noin 0,9 miljoonaa euroa suurempana kuin talousarviolla suunniteltiin. Ostettujen varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen toteuma oli suunniteltua noin 0,6 miljoonaa euroa suurempi. Palvelusetelimenot toteutuivat 0,9 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviolla suunniteltiin. Lasten kotihoidon tuen talousarvio alittui noin 1,2 miljoonaa euroa. Muissa toimintakuluissa talousarviolla ennakoidut tilajärjestelyt (esim. Punapaulan ja Kivelän päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoidon tilat) ja niihin liittyvät vuokratkustannukset aiheuttivat ylityksiä talousarviolla suunniteltuun nähden.

Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen palvelualueen toimintakate toteutui noin 0,1 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienempänä. Tämä johtui siitä, että vaikka toimintatuotot jäivät noin 0,2 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua alhaisemmiksi, alittuivat myös toimintakulut noin 0,3 miljoonaa euroa suunnitellusta.

Toimintatuottojen osalta talousarviossa asetetusta tavoitteesta jäätin ensisijaisesti Vertti-toiminnan tuottojen osalta. Tulotavoitteen saavuttamista tasapainotti kuitenkin koko aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten suunniteltua alhaisemmat kustannukset.

Vaikka talousarviossa pysyttiin kokonaisuutena, ylittivät perusopetuksen palvelualueen palvelujen ostot talousarvion noin 0,9 miljoonalla eurolla. Merkittävimmät syyt tähän olivat asiakaspalveluiden ostojen kasvu Valteri-Onerva –koulusta, koulukuljetuskustannusten nousu sekä jyvaskyläläisten oppilaiden maksuosuuksiin liittyvien toimintakulujen kasvu. Nämä tekijät lisäsivät kokonaismenoja ennakoitua enemmän.

Palveluiden ostojen aiheuttamaa ylitystä pyrittiin tasapainottamaan vuoden 2024 aikana asetetuilla talouden jarrutustoimenpiteillä. Näin saavutettu henkilöstökulujen sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat kustannusten alittuminen osaltaan hillitsi kokonaiskustannusten kasvua ja auttoi kattamaan palvelujen ostojen aiheuttamia lisämenoja.

Nuorisopalvelujen palvelualue

Nuorisopalvelujen palvelualueen toimintakate toteutui noin 264 000 euroa talousarviolla suunniteltua suurempana.

Toimintatuotot toteutuivat noin 270 000 euroa suunniteltua suurempana. Nuorisopalvelujen toimintatuotot koostuvat olennaisilta osin hanketoimintaan saatavista hanketoiminnan avustuksista (esimerkiksi Maakunnallinen nuorisotyöhanke, Koulunuorisotyön kehittäminen). sekä avustuksiin kirjattavista ulkopuolisen toiminnan rahoituksista (esimerkiksi Nuorten työpajatoiminta, Etsivä nuorisotyö). Muita tuottoja muodostuu erilaisista myyntituotoista, tuottoina saatavista korvauksista sekä nuorisotilojen vuokrauksesta. SIB-toimintaa varten palvelualueen toimintatuottoihin ei tehty talousarviovarausta, mutta toimintatuottoja toteutui tilikaudella noin 315 000 euroa.

Talousarviota suurempana toteutuneet toimintatuotot kompensoivat osittain talousarvion ylityksiä toimintakuluissa, kun toimintakulut toteutuivat 533 000 euroa talousarviolla suunniteltua suurempana. Palvelualueen henkilöstökulut toteutuivat noin 103 000 euroa talousarviota pienempänä. Palvelujen ostot ylittivät suunnitellun noin 568 000 euroa. SIB-toimintaa varten palvelualueen toimintakuluihin ei tehty talousarviovarausta ja palvelujen ostojen kokonaisuuteen toteutui toiminnan kuluja noin 660 000 euroa. Aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden hankinnat toteutuivat talousarviolla suunniteltua pienempänä, avustuskokonaisuus lähes talousarvion mukaisesti ja muut toimintakulut noin 78 000 euroa talousarviolla suunniteltua suurempana.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut-palveluyksikön toimintakate ylitti talousarviolla suunnitellun noin 214 000 euroa. Toimintatuotot toteutuivat noin 288 000 euroa ja toimintakulut noin 502 000 euroa suunniteltua suurempina.

Kulttuuripalvelujen toimintayksikön toimintakate toteutui noin 54 900 euroa talousarviolla suunniteltua pienempänä.

Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustuksiin varattu määräraha toteutui noin 37 000 euroa talousarviolla suunniteltua suurempana. Kulttuuritoiminnan hankkeisiin on talousarviolla varattu omarahoitussuudet noin 66 000 euroa, joista vuonna 2024 toteutui noin 14 000 euroa. Euromääräisesti merkittävimmät kokonaisuudet olivat Kudos-, Kulttuurin kasvuohjelma- sekä Taidetestaajat – hankkeet.

Koko Kulttuuri- ja liikuntapalvelujen määrärahaa koskettavat konsernihallinnon vyörytyserät kohdennetaan Kulttuuripalvelut- yksikölle. Vyörytyseriä ei ole talousarviolla suunniteltu ja vuonna 2024 niitä toteutui noin 102 000 euroa (toimintakulut), perustuen laskennallisiin tapaturmavakuutusmaksuihin sekä määrärahalle kohdentuviin konsernihallinnon kautta tehtyihin hankintoihin (vakuutus- ja asiantuntijapalvelut ja muut palvelut).

Palveluyksikön kokonaisuuteen kuuluu myös kulttuuripalvelujen johtamisen keskitetyt sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunnan kulut. Näiden osalta toimintakate ylittyi noin 182 000 eurolla, kun kaikkia tilinpäätösvuodelle 2024 kulttuuripalvelujen palvelualueelle kohdennettuja talouden sopeuttamistoimenpiteitä ei onnistuttu toteuttamaan.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopiston toimintakate toteutui noin 43 000 euroa talousarviota pienempänä. Toimintatuotot toteutuivat noin 129 000 euroa suunniteltua pienempänä, josta kurssimaksujen osuus oli noin 114 000 euroa. Edelliseen vuoteen nähden kurssimaksut toteutuivat noin 110 000 euroa suurempina.

Toimintakulut alittivat talousarviolla suunnitellun noin 171 000 euroa. Henkilöstökulut alittuivat noin 78 000 euroa suunnitellusta, palvelujen ostot noin 108 000 euroa ja tarvikemääräraha noin 30 000 euroa. Toisaalta muut toimintakulut toteutuivat suunniteltua suurempana.

Kirjastot

Kirjastopalvelujen toimintakate alittui noin 183 000 eurolla. Toimintatuotot ylittyivät noin 54 000 eurolla muiden toimintatuottojen (esim. myöhästymis- ja varausmaksut) sekä hanketoimintaan saatujen avustusten vuoksi.

Toimintakulut alittuivat noin 128 000 eurolla. Henkilöstökulut toteutuivat talousarviota noin 96 000 euroa pienempänä, tarvikehankinnat noin 19 000 pienempänä ja muut toimintakulut noin 55 000 euroa pienempänä. Palvelujen ostoissa talousarvio ylittyi pääasiassa ICT-palvelujen ja posti- ja kuriiripalvelujen vuoksi.

Museot

Museopalvelujen toimintakate alittui noin 282 000 eurolla. Toimintatuotot ylittivät talousarviolla suunnitellun noin 443 000 eurolla ja toimintakulut ylittivät talousarvion noin 161 000 eurolla. Merkittävin poikkeama talousarvioon nähden oli Aalto2-museokeskuksen palvelumaksu (toimintakulut) ja vastaavasti Keski-Suomen museolle tilitetty pääsymaksutulo (toimintatuotot). Tulot ja menot olivat samansuuruiset, joten vaikutusta toimintakatteeseen ei tästä aiheutunut. Tulokseen vaikutti museoiden saamat avustukset, museoiden palvelujen hyvä myynti sekä kaupungin tasapainottamisen toimenpiteet.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen toimintakate alittui noin 1,4 miljoonalla eurolla. Toimintatulot ylittyivät noin 0,9 miljoonaa euroa, jonka lisäksi toimintamenot alittuivat noin 0,5 miljoonaa euroa. Toimintatulojen osalta uimahallit ylittivät talousarvion 363 000 eurolla ja Hippoksen liikuntapaikat 206 000 eurolla. Aalto-Alvarin kylpyläosan laajennus sekä kylpyläosan avautuminen ovat houkuttelleet kävijöitä. Hippoksen alueella on onnistuttu tehostamaan tilankäyttöä, joiden lisäksi liikuntapaikkojen hinnoittelun muutokset näkyvät toimintatuloissa. Liikuntapalvelut sai erilaisia hankeavustuksia toiminnan kehittämiseen 419 000 euroa, joka on noin 50 000 euroa enemmän kuin oli ennakoitu.

Toimintamenojen osalta liikuntapalveluissa jatkettiin tiukkaa taloudenpitoa muun muassa palvelujen ostoja karsimalla sekä henkilöstömenoista säästämällä. Sijaisten käyttöä yleisesti vähennettiin ja useiden henkilöiden palkkakustannuksia saatiin siirrettyä hankkeisiin. Muun muassa ReTrain- ja Harrastamisen mallin hankkeissa työskennelleiden työntekijöiden palkkakuluja maksettiin hankkeiden budjeteista.

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian toimintakate alittui talousarvioon nähden noin 39 000 eurolla. Toimintatuottoja kertyi noin 244 000 euroa ja toimintakuluja toteutui noin 207 000 euroa talousarviolla suunniteltua enemmän. Lipunmyynnin tulot toteutuivat Encore-saliin muuton myötä suunniteltua suurempina ja vuodelle 2024 kohdentui kertaluonteinen avustuserä.

Toimintakuluissa palvelujen ostojen sekä muiden toimintakulujen kokonaisuudet ylittivät suunnitellun noin 512 000 eurolla Paviljonkiin muutosta aiheutuneista kuluista sekä uuteen toimitilaan liittyvistä palvelujen ostojen vuoksi. Toisaalta ylityksiä kompensoitiin henkilöstökuluista, jotka toteutuivat suunniteltuun nähden noin 303 000 euroa pienempinä.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin toimintakate toteutui noin 373 000 euroa talousarviolla suunniteltua suurempana. Toimintatuotot jäivät talousarviota noin 365 000 euroa pienemmiksi ja merkittävin poikkeama syntyi lipunmyynnin tuloksesta. Lipunmyynti jäi tavoitteestaan lähes 400.000 euroa. Teatterin siirtyessä peruskorjattavalta teatteritalolta väistötiloihin esitysmäärä putosi noin puolella ja väistötiloissa suuren näyttämön koko pieneni 35 %. Toimintakulut toteutuivat lähes suunnitellun mukaisesti, talousarvion ylittyessä noin 8 000 eurolla.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2024 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä**Kasvun ja oppimisen palvelut****Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto**

Vuonna 2024 hankinnoissa noudatettiin asetettujen sopeuttamistoimenpiteiden lisäksi kalenterivuodelle määriteltyjä kaupunki- ja toimialatasoisia talouden jarrutustoimenpiteitä, joiden myötä myös Toimialan yhteisiin palveluihin ja hallintoon keskitetyt hankinnat (esim. koulutuspalvelut, matkustus) jäivät normaalia matalammalle tasolle. Vuodelle 2024 suunniteltujen hallinnon henkilöstömenoihin kohdentuvien sopeutustoimenpiteiden vaikutukset toteutuvat täysimääräisesti vasta vuoden 2025 aikana.

Kasvun ja oppimisen hankekokonaisuuden omavastuuosuuksiin on talousarviolla 2025 varattu noin 270 000 euroa. Omavastuuosuuksien tilikausikohtaiseen kohdentumiseen ja toteumaan vaikuttavat esimerkiksi uudet hankehaut sekä käynnissä oleville hankkeille haettavat jatkoajat.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksen asiakaspalvelujen ostot sekä palvelusetelien menot ylittyivät yhteensä 1,4 miljoonaa euroa vuonna 2024. Vuoden 2025 talousarviossa on näille kustannuspaikoille kohdennettu enemmän määrärahaa kuin vuonna 2024.

Lasten kotihoidon tuki alittui 1,2 miljoonaa euroa. Määrärahaa on supistettu vastaamaan toteumaa. Vuonna 2024 kotihoidontukea saavien lasten määrä väheni keskimäärin 200 lasta kuukaudessa vuoteen 2023 verrattuna.

Varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksujen tulototeuma korotettiin vastaamaan vuoden 2024 toteumaa. Asiakasmaksuihin 1.8.2024 tehty indeksikorotus vaikutti tulokertymään. Asiakasmaksujen tuntivälykset vähenevät 1.8.2025 viidestä kolmeen hoitoaikavälykseen. Huoltajat valitsevat lapsen kuukausittaisen hoitoaikatarpeen entisen viiden tuntivälyksen sijasta kolmesta tuntivälyksestä. Tuntivälykset muuttuvat kolmeen maksuportaaseen.

Vuoden 2025 talousarvioon sisältyy aiempien vuosien tapaan noin 0,6 miljoonan euron säästötoimenpiteet, joita toteutetaan kesäajan ja koulujen loma-aikojen järjestelyillä. Säästötavoite pyritään saavuttamaan esimerkiksi keskittämällä varhaiskasvatuspalveluja alueellisesti, tarkentamalla vuosilomasuunnittelua, myöntämällä palkattomia vapaita ja lomarahan vaihtoa vapaana.

Yksityisen varhaiskasvatuksen sääntökirjan mukaan lasketaan palvelusetelien indeksitarkistus, joka on tehtävä viimeistään 1.8.2025 alkaen.

Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen palvelualueen käyttösuunnitelmassa vuodelle 2025 on pyritty ennakoimaan vuoden 2024 tilinpäätöksen osoittamia mahdollisia talousarvion ylityksiä ja varauduttu niihin resurssien kohdentamisella. Tästä huolimatta käytettävissä olevat toimenpiteet eivät ole riittäviä ja talouden ennustetaan toteutuvan heikompana kuin alun perin arvioitiin.

Vuoden 2024 talousarviossa talouden ylitysriskiä pystyttiin osittain hallitsemaan henkilöstökulujen sopeuttamisella, mutta vastaavaa joustonvaraa ei ole nähtävissä vuoden 2025 osalta. Tämä asettaa merkittäviä haasteita palvelualueen toiminnan tasapainottamiselle ja edellyttää mahdollisia lisätoimenpiteitä.

Lisäksi 1.8.2025 voimaan astuva oppimisen tuen lakimuutos, joka koskee esi- ja perusopetusta, saattaa aiheuttaa ennakoimattomia lisätarpeita opetuksen resurssoinnissa. Näiden muutosten vaikutukset voivat johtaa talousarvion ylityksiin, mikäli tarvittavia lisäresursseja ei pystytä kattamaan nykyisillä määrärahoilla. Tästä syystä vuoden 2025 talousarvion toteutumiseen liittyy huomattavaa epävarmuutta, joka edellyttää jatkuvaa seurantaa ja mahdollisia korjaavia toimenpiteitä talouskehityksen mukaisesti.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopiston yleissivistävän puolen kurssimaksuja nostettiin lukuvuodelle 2024–2025 noin 10 %. Tuosta suurin osa, noin 90 % kohdistui syyslukukaudelle 2024, joten vuoden 2025 kurssimaksutuottoihin voidaan vaikuttaa suuremmassa mittakaavassa tulevan lukuvuoden 2025–2026 kurssimaksuissa. Jotta kaupunkistrategiaan sisällytetty tavoite lisätä taiteen perusopetuksen opetusta kaupungissa toteutuisi, suunnataan kurssimaksukorotuksia tähän sektoriin kevyemmin.

Kansalaisopistossa tehtyjen henkilöstösäästöjen ja nimikemuutosten (apulaisrehtorin virka lakkautettiin ja tilalle perustettiin kuvataidekoulun johtavan opettajan toimi, sekä yhden opintosihteerin toimi lakkautettiin) seurauksena opiston hallinnon, toimiston sekä vakituisen opetushenkilökunnan työmäärä ja -tehtävät ovat lisääntyneet. Tämä on näkynyt asiakaspalvelun tason heikentymisenä ja vaikuttaa siihen myös vuonna 2025.

Vuodelle 2028 suunniteltu kansalaisopiston ja kuvataidekoulun muuttaminen peruskorjattavaan vanhaan lyseorakennukseen etenee. Tähän prosessiin on nyt liitetty Lyseon välittömään läheisyyteen kaavailtu kulttuurikortteli, jonka toimintakonseptin suunnittelussa kansalaisopiston ja kuvataidekoulun osuus huomioidaan.

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian tulotavoitetta on kasvatettu 2025 vuodelle 34 800 euroa. Vuodelle 2024 tulotavoitetta kasvatettiin 90 000 eurolla. Encore –salin yleisökapasiteetti mahdollistaa saavutettavuuden kasvun ja lipunmyynnin kasvattamisen. Jyväskylä Sinfonia on uudistanut konserttilippujen hinnoittelun dynaamiseksi ja monipuolistanut erilaisten sarjalippujen myyntiä tulokertymän kasvattamiseksi.

Talouden sopeuttamistoimenpiteenä kulukorvauskäytänteitä yhdenmukaistetaan ja freelance muusikoiden määrää vähennetään ohjelmistosuunnittelulla. Paviljongin toimitilojen nousseet käyttökustannukset aiheuttavat tarvetta talouden sopeutukselle vuonna 2025. Tulevan vuoden aikana tehdään edelleen hankkeen jälkeisiä korjaus- ja muutostöitä, jotta tilat palvelevat työskentelyä ja yleisöjä mahdollisimman hyvin.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Teatteri pystyi vuoden 2024 aikana väistötiloihin muutosta aiheutuneista kasvaneista kuluista huolimatta lähes toimintakulujen talousarviossa, mutta toimintakate ylittyi toimintatulojen jäädessä talousarvion mukaisesta tulotavoitteesta. Paviljongin väistötoimitilojen käyttökustannukset haastavat toimintakulujen toteutumista vuodelle 2025.

Talousarvion mukaisesta tulotavoitteesta jäätiin vuonna 2024. Vuoden 2025 teatteri toimii edelleen väistötiloissa, jossa esitysmäärät sekä katsomon koot ovat pienemmät kuin teatteritalolla. Tämä aiheuttaa tilinpäätösvuoden 2024 tapaan vuodelle 2025 haasteen tulotavoitteen täyttämiseksi.

Museopalvelut

Vuoden 2024 aikana siirryttiin Keski-Suomen museon osalta siivouksessa ostopalveluun. Tällä saatiin aikaan henkilöstösäästöjä. Vastaavasti ostopalveluiden kulut vuodelle 2025 ovat nousseet ja Aalto2-osakeyhtiön toimintamallin uudistuksen myötä näiden kulujen osuus kasvaa todennäköisesti vielä ennakoitua enemmän.

Liikuntapalvelut

Vuoden 2025 talouden tasapainottamistoimenpiteinä liikuntapalveluissa toteutetaan 1 HTV:n vähennys kausityöntekijöihin, AaltoAlvarin pysäköintisopimus SYK:n irtisanominen, sekä lisäksi tavoitteena on säästää polttoainekuluissa sekä uimarantojen ylläpidossa. AaltoAlvarin pysäköintimuutoksilla on riskinä vaikutukset uimahallin kävijämääriin. Näiden lisäksi liikuntapalveluiden tulotavoitetta on nostettu uusien liikuntapaikkojen ja käyttöasteen noston myötä. Uusi Huhtasuon jalkapallohalli Huhtahalli otetaan käyttöön 1.2.2025 alkaen, jolla on vaikutuksia niin toimintatulojen kuin menojen osalta. Harjun stadionin peruskorjaus jatkuu vuoden 2025 ajan valmistuen keväällä 2026.

Liikuntapalvelujen toimintamenoihin ja -tuloihin ennakoidaan edelleen vaikuttavan kiinteistöjen kunnottaso erityisesti Hippoksella ja Laajavuoressa. Mikäli liikuntapaikkoihin tulee edelleen yllättäviä käyttökatoja tai ennakoiduttomia sulkuja, on sillä vaikutusta sekä toimintamenoihin, että tuloihin mutta myös investointipuolelle.

Kaupunkirakenne

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Asiakaspalvelu ja johdon tuki					
Toimintatulot	279,0	0,0	279,0	364,9	85,9
Toimintamenot	-3 470,5	2,8	-3 467,7	-3 506,0	-38,3
Toimintakate	-3 191,5	2,8	-3 188,7	-3 141,1	47,5
Kadut ja puistot					
Toimintatulot	14 722,9	-450,0	14 272,9	15 294,8	1 021,9
Toimintamenot	-27 385,6	-52,9	-27 438,5	-27 820,2	-381,7
Toimintakate	-12 662,7	-502,9	-13 165,6	-12 525,4	640,2
Kaupunkisuunnittelu					
Toimintatulot	39 616,0	-4 793,9	34 822,1	35 942,9	1 120,8
Toimintamenot	-33 430,7	-31,0	-33 461,7	-32 967,6	494,1
Toimintakate	6 185,3	-4 824,9	1 360,4	2 975,3	1 614,9
Rakentaminen ja ympäristö					
Toimintatulot	4 465,3	0,0	4 465,3	4 166,1	-299,2
Toimintamenot	-6 353,8	-20,9	-6 374,7	-5 920,6	454,1
Toimintakate	-1 888,5	-20,9	-1 909,4	-1 754,6	154,8
Kaupunkirakennepalvelut yhteensä					
Toimintatulot	59 083,2	-5 243,9	53 839,3	55 768,6	1 929,3
Toimintamenot	-70 640,6	-102,0	-70 742,6	-70 214,4	528,2
Toimintakate (sitova)	-11 557,4	-5 345,9	-16 903,3	-14 445,8	2 457,5

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Kaupunkirakenteen toimintakate on noin 2,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Yksittäisten palveluiden välillä on eroja sekä toimintatuottojen että -menojen toteutumisissa. Tulojen poikkeamia on mm. puunmyyntitulot, tulojen lisäys 360 000 euroa ja tonttien vuokratulojen nousu, tulojen lisäys (indeksi) noin 989 000 euroa. Katujen kunnossapidossa talvihoidon kustannuksia katettiin karjimalla mm. muita töitä budjetissa pysymiseksi. Henkilöstömenot alittuivat kaikilla palvelualueilla, säästöä n. 0,8 miljoonaa euroa. Menojen alittumiseen vaikutti myös syksyllä annetut tiukennetut ohjeet menojen hillitsemiseksi (mm. rekrytoinnit, ostot, matkustaminen). Tiukan talouskurin avulla toimialan toimintamenot toteutuivat hieman talousarviota parempana.

Kaupunkisuunnittelu

Muutetun talousarvion mukainen tonttimyynnin myyntivoittotavoite oli 6,7 miljoonaa euroa, josta jäätii hieman myyntivoiton ollessa 6,4 miljoonaa euroa. Tonttikauppa oli hiljaista koko vuoden ajan. Maanvuokratuotot sen sijaan ylittyivät budjetoidusta, johtuen vuokrauksen lisääntymisestä mutta myös suurelta osin elinkustannusindeksin muutoksista.

Maankäyttö -palveluyksikön käyttötalouden kate toteutui suunniteltua parempana, koska kaikkia suunniteltuja purkutöitä ei voitu suorittaa. Investoinneissa ei päästy tavoitteeseen ja investointirahaa jäi käyttämättä noin 2 miljoonaa euroa. Maanostoneuvottelut etenivät hyvin, mutta kaikkia suunniteltuja neuvotteluja ei saatu loppuun asti.

Vuonna 2024 kolmesta merkittävästä asemakaavasta valittiin. Laskutettavista kaavamuutoshake-
muksista saatava tulo jäi tavoitteestaan.

Kaupunkisuunnittelun koko palvelualueella henkilöstömenot alittuivat noin 340 000 eurolla rekrytoi-
tikiellon, täyttämättömien vakanssien ja opintovapaiden vuoksi. Asiantuntijapalveluista tuli me-
nosäästöjä muun muassa syyskaudella koko kaupungin ohjeena olleen hankintojen rajoitusten
myötä.

Joukko- ja palveluliikenteen toimintakate oli -8,56 miljoonaa euroa ja toteutui 68 000 euroa tavoitetta
parempana. Tuloissa joukkoliikenteen asiakastulot koko toimivalta-alueella ylitti tavoitteen 115 000
eurolla. Samoin muiden kuntien kuntaosuudet nousivat 237 000 euroa. Kustannuksissa merkittävim-
mät muutokset olivat liikenteen kustannukset, jotka ylittyivät 210 000 eurolla. Samoin ICT-kulut ylit-
tyivät 39 000 eurolla. Asiantuntijapalveluiden hankinnoissa säästettiin 71 000 euroa ja rahoitus- ja
pankkikuluissa 56 000 euroa. Vuoden 2024 tulot sisältävät myös koko seudun joukkoliikenteelle
myönnetty valtionavustukset 1,96 miljoonaa euroa.

Kadut ja puistot

Talven rankkuudesta johtunut talvihoitotoimenpiteiden suuri määrä aiheutti kevätkaudella noin 2 mil-
joonaa euroa arvioitua suuremmat kustannukset. Talvihoidon kustannuksia katettiin loppuvuoden
aikana karsimalla muita töitä ja lisääntyneillä tuloilla.

Ulkovalaistuksen kustannuksia saatiin edelleen laskemaan noin 420 000 euroa ennakoidusta suun-
nitelmia nopeammin etenevien valaisinvaihtojen vuoksi.

Myös sulanapitojärjestelmien ja liikenteenohjauksen menot ylittyivät yhteensä noin 280 000 euroa.
Sulanapitojärjestelmien korjauskustannukset ovat nousussa järjestelmien ikääntymisen vuoksi. Li-
ikenteenohjauksen nykyrahoitus ei riitä tieliikennelainsäädännön edellyttämien merkkimuutosten hoi-
tamiseen määräajoissa. Lain edellyttämässä määräajoissa pysyminen edellyttäisi vuoteen 2029
saakka 250 000 euron lisärahoituksen ja vuonna 2030 vielä 125 000 euron lisärahoituksen.

Pysäköinninvalvonnan kate parani talousarviosta reilut 70 000 euroa pääosin ennakoitua pienem-
pien luottotappioiden vuoksi.

Katupalveluiden kate toteutui lopulta noin 100 000 euroa talousarviota parempana.

Viherpalveluiden kulut toteutuivat noin 100 000 euroa talousarviota pienempinä. Puunmyyntituloja
tuloutettiin talousarviota enemmän. Lisätuottoja saatiin myös ylimääräisestä hankeavustuksesta
sekä budjetoitua suuremmasta määrästä viljelypalstatuottoja. Viherpalveluiden toimintakate toteu-
tuikin noin 500 000 euroa talousarviossa tavoiteltua parempana.

Kadunrakentamisen käyttötalouden toimintakate oli noin 184 000 euroa tavoitetta parempi. Katualu-
eiden rakentamisen tilaustöiden tulojen osuus toteutui pienempänä talousarvioon nähden. Geopal-
veluiden tulot olivat suuremmat talousarvioon nähden, lisäksi menot jäivät alle arvioidun, etenkin
maa- ja kiviainesten osalta, koska loppuvuodesta kiinnitettiin erityistä huomiota maanläjitysalueiden
konetöiden tarpeellisuuteen.

Rakentaminen ja ympäristö

Palvelualueen kate toteutui noin 150 000 euroa budjetoitua parempana. Palvelualueen tulot alittuivat
noin 300 000 euroa. Tähän vaikutti pääasiassa rakennusvalvonnan lupamaksujen budjetoitua pie-
nempi kertymä, joka johtui rakennusalan jatkuneesta hiljentymisestä. Henkilöstövaihdokset, viiväs-
tetyt rekrytoinnit ja pitkät poissaolot näkyvät tilinpäätöksessä talousarviota pienempinä henkilöstö-
kustannuksina (alitus 330 000 euroa). Taloutta tasapainotettiin tiukentamalla palvelujen ja tarvikkei-
den ostoa, joissa määrärahat alittuivat yhteensä 90 000 eurolla.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2024 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Yleinen taloussuhdanne-tilanne on vaikuttanut ja vaikuttaa todennäköisesti vielä vuoden 2025 hankkeiden aloitukseen merkittävästi. Yritystonttien kysyntä on pysynyt vilkkaana ja tavoitteena on parantaa edelleen yritystonttien markkinointia ja yritysasiakkaiden palvelua sekä lisätä tonttien luovutusta. Arvioidaan, että yritystonttien kysyntä säilyy suhdanne-tilanteesta huolimatta edelleen vilkkaana. Vuokratuottoihin vaikuttaa eniten elinkustannusindeksi muutos, joka on ollut voimakasta edellisen vuoden aikana.

Vuonna 2025 ARA-tuotannon suhteellinen osuus asuntotuotannosta ennustetaan olevan edelleen suuri ja vuoden alussa on rakenteilla/rakennusluvan saaneena yli 500 ARA-asuntoa. Asumisen neuvonnan tarve on kasvava ja asiakasmäärien ennustetaan nousevan.

Pilaantuneiden maiden puhdistamistarpeita on aina vaikea ennustaa ja niihin on reagoitava nopeasti. Maiden puhdistamisen ja rakennusten purkamisen tarve pysyy edelleen suurena täydennysrakentamisen ollessa isossa roolissa rakentamisen kentällä. Samoin maankäyttösopimuksiin liittyviä neuvotteluja on paljon johtuen täydennysrakentamisen ja sen myötä kaavamuutosten suuresta määrästä. Maa- ja vesialueiden isännöinnissä on ollut normaalin vilkasta ja sen ennustetaan jatkuvan.

Talvikausien vaihtelevien sääolojen kustannusvaikutukset saattavat jatkossakin aiheuttaa merkittäviä yllätyksiä kustannusten muodostumiseen. Myös katujen ylläpidon kustannusindeksi jatkaa edelleen nousuaan. Viimeisten vuosien merkittävien hallinnollisten muutosten jälkeenkin paine hallinnollisiin muutoksiin maanteiden muuttamiseksi kaduksi on edelleen suuri. Alueiden määrä tulee edelleen lähivuosina kasvamaan sekä rakentamisen että hallinnollisten muutosten kautta. Maailmantilanteen muutokset ovat nostaneet mm. päällysteiden hintatasoa pysyvästi lähes 50 %. Nykyinen rahoitustaso ei mahdollista korjausvelan määrän hallintaa, vaan korjausvelka tulee kääntymään lähivuosien jälkeen jyrkkään nousuun aiempien vuosien hyvän kehityksen jälkeen.

Viherpalveluja voidaan hoitaa laadukkaasti, kun palveluverkon laajenemisen ja uusinvestointien myötä kunnossapidettävien alueiden määrät kasvavat maltillisesti ja suunnitellusti, resursoinnissa huomioidaan riittävästi kustannusten nousu, eikä jo olemassa oleviin resursseihin kohdistu suuria vähentämispaineita. Velvoitetöylyllistettävien sekä työ- ja oppisopimusyksikön työntekijöitten työpäntöksen jäätyä vuoden 2024 lopussa pois metsänhoidon avustavien työtehtävien sekä kunnossa- ja puhtaanapidon, vieraslajitorjunnan ja luontopolkujen ja lintutornien huoltamisen työkustannus nousee väistämättä. Puun hinnan kehitys takaa tällä hetkellä hyvän tuoton kaupungin metsistä myytävälle puulle. Metsäohjelma 2030 linjaa edelleen sekä metsäluonnon suojelua, että kaupungin metsistä myytävän puun määrää.

Joukkoliikenteessä vuosi 2025 jatkaa haastavana. Toimivalta-alueen laajenemisen myötä liikenteen kustannukset kasvavat, kun Äänekosken ja Hankasalmen liikenne on siirtynyt Jyväskylän seudun viranomaisen järjestämäksi liikenteeksi. Samoin kesällä 2024 toteutetun linjastomuutoksen mukainen liikenne nostaa liikennöintikustannuksia, mutta samalla odotetaan myös matkamäärien positiivisen kehityksen jatkumista koko toimivalta-alueella.

Jyväskylän kaupungin liikelaitokset

Liikelaitokset 2024 / Tuloslaskelma

1 000 euroa	Tilapalvelu	Kylän Kattaus	Yhteensä
Toimintatuotot	92 427	16 578	109 004
Valmistus omaan käyttöön	220	0	220
Toimintakulut	-52 089	-15 360	-67 449
TOIMINTAKATE	40 558	1 217	41 775
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 000	0	-12 000
Muut rahoitustuotot	1	0	1
Peruspääoman korko		0	0
Muut rahoituskulut	-12 001	0	-12 001
VUOSIKATE	28 558	1 217	29 775
Poistot ja arvonalentumiset	-28 129	0	-28 129
Satunnaiset erät	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	429	1 217	1 646
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	429	1 217	1 646
Kumulatiivinen ylijäämä / alijäämä	777	-757	19

Liikelaitokset 2024 / Rahoituslaskelma

1 000 euroa	Tilapalvelu	Kylän Kattaus	Yhteensä
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	28 558	1 217	29 775
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-60	0	-60
Toiminnan rahavirta	28 498	1 217	29 715
Investointimenot	-36 856	0	-36 856
Rahoitusosuudet investointimenoihin	400	0	400
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	74	0	74
Investointien rahavirta	-36 382	0	-36 382
Toiminnan ja inv. rahavirta	-7 885	1 217	-6 668
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainasaamisten vähennykset	0		0
Antolainauksen muutokset	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-79 815		-79 815
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-838	-838
Lainakannan muutokset	-79 815	-838	-80 653
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalm. muutokset	87 699	-380	87 320
Rahoituksen rahavirta	7 885	-1 218	6 667
Rahavarojen muutos	0	-1	-1

TILAPALVELU	2020	2021	2022	2023	2024	Muutos	
1 000 €						€	%
Toimintatuotot	100 492	103 591	108 263	89 512	92 427	2 914	3 %
Valmistus omaan käyttöön		389	362	375	220	-155	-41 %
Toimintakulut	-60 478	-65 095	-70 059	-53 024	-52 089	935	-2 %
TOIMINTAKATE	40 014	38 885	38 566	36 863	40 558	3 695	10 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 949	-13 001	-12 999	-11 453	-12 000	-547	5 %
VUOSIKATE	27 065	25 884	25 567	25 411	28 558	3 147	12 %
Poistot ja arvonalentumiset	-27 621	-26 229	-33 752	-25 390	-28 129	-2 739	11 %
Satunnaiset erät	0	0	8 200	0	0	0	0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-556	-345	15	20	429	409	1997 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	656	312	327	347	777	429	124 %
TOIMINNAN RAHAVIRTA	26 995	25 707	25 510	25 376	28 498	3 122	12 %
Investointimenot	-24 814	-29 935	-47 687	-34 872	-36 856	-1 984	6 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	970	160	1 970	400	-1 570	-80 %
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	105	271	39 845	980	74	-906	-92 %
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-24 709	-28 694	-7 682	-31 922	-36 382	-4 460	14 %
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	0	0	0	7	0	-7	-100 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-2 807	4 172	14 285	7 401	-79 815	-87 216	-1178 %
MUUT MAKSUVALM. MUUTOKSET	521	-1 184	-32 114	-861	87 699	88 560	-10290 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 286	2 987	-17 828	6 547	7 885	1 338	20 %
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	0	0 %
Vakituinen henkilöstö	25	24	23	22	21	-1	-5 %
KYLÄN KATTAUS	2020	2021	2022	2023	2024	Muutos	
1 000 €						€	%
Toimintatuotot	26 239	28 182	27 070	17 213	16 578	-636	-4 %
Toimintakulut	-29 422	-28 070	-28 346	-15 804	-15 360	443	-3 %
TOIMINTAKATE	-3 183	112	-1 276	1 409	1 217	-192	-14 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-2	-2	0	-1	0	0	-76 %
VUOSIKATE	-3 185	110	-1 276	1 409	1 217	-192	-14 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 185	110	-1 276	1 409	1 217	-192	-14 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	-2 217	-2 107	-3 383	-1 974	-757	1 217	-62 %
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-3 185	110	-1 276	1 409	1 217	-192	-14 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET	0	0	1 062	-205	-838	-633	309 %
MUUT MAKSUVALM. MUUTOKSET	3 185	-111	213	-1 204	-380	824	-68 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 185	-111	1 275	-1 409	-1 218	191	-14 %
Rahavarojen muutos	0	-1	-1	0	-0,6	-1	-6310 %
Vakituinen henkilöstö	279	305	324	187	185	-2	-1 %

2.2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailussa liikelaitoksia ei yhdistellä muuhun talouteen rivi riviltä. Liikelaitosten maksama sijoitetun pääoman tuotto esitetään rivillä korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta. Toteutumisvertailuun sisältyvät myös kaikki palvelualueiden väliset kaupungin sisäiset erät, joten tässä esitettävä tuloslaskelma poikkeaa näiltä osin tilinpäätöksen mukaisesta virallisesta vuoden 2024 tuloslaskelmasta.

1 000 euroa	Alkuperäisen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatulot	93 823,7	-5 076,2	88 747,5	93 804,9	5 057,4
Myyntitulot	34 974,0	218,3	35 192,3	36 350,9	1 158,6
Maksutulot	14 759,4	-450,0	14 309,4	14 422,6	113,2
Tuet ja avustukset	15 509,5	-1 044,2	14 465,3	15 604,8	1 139,5
Muut toimintatulot	28 580,8	-3 800,3	24 780,5	27 426,6	2 646,1
Valmistus omaan käyttöön	1 901,1	0,0	1 901,1	2 565,8	664,7
Toimintamenot	-465 357,9	-608,7	-465 966,6	-462 076,6	3 890,0
Henkilöstömenot	-218 688,4	1 361,0	-217 327,4	-211 532,6	5 794,8
Palvelujen ostot	-128 738,0	-2 330,7	-131 068,8	-133 164,4	-2 095,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 927,3	136,1	-8 791,2	-8 205,0	586,1
Avustukset muille	-29 338,0	107,8	-29 230,2	-28 856,1	374,1
Muut toimintamenot	-79 666,2	117,2	-79 549,1	-80 318,5	-769,4
Toimintakate	-369 633,1	-5 684,9	-375 318,0	-365 705,9	9 612,1
Verotulot	338 100,0	1 100,0	339 200,0	343 135,1	3 935,1
Valtionosuudet	30 178,8	-119,9	30 058,9	29 962,6	-96,3
Rahoitustulot ja -menot:	24 142,5	2 592,6	26 735,1	26 965,9	230,8
Korkotulot muilta	10 350,0	-407,4	9 942,6	9 996,2	53,6
Muut rahoitustulot muilta	11 712,5	2 500,0	14 212,5	14 483,6	271,1
<i>Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta</i>	<i>12 000,0</i>	<i>0,0</i>	<i>12 000,0</i>	<i>12 000,0</i>	<i>0,0</i>
Korkomenot	-9 900,0	500,0	-9 400,0	-9 479,6	-79,6
Muut rahoitusmenot	-20,0	0,0	-20,0	-34,3	-14,3
Vuosikate	22 788,2	-2 112,2	20 676,0	34 357,7	13 681,7
Poistot ja arvonalentumiset	-31 799,9	0,0	-31 799,9	-30 119,8	1 680,1
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Satunnaiset tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Satunnaiset menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	-9 011,7	-2 112,2	-11 123,9	4 237,9	15 361,8
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	340,4	0,0	340,4	340,4	0,0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-8 671,3	-2 112,2	-10 783,5	4 578,4	15 361,9

Verotulot olivat tilinpäätösvuonna yhteensä 343,1 miljoonaa euroa ja toteutuivat 3,9 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Alkuperäiseen talousarvioon nähden verotulot toteutuivat 5,0 miljoonaa euroa parempana. Vuoden aikana kunnallisveroarviota korotettiin talousarviomuutoksissa 3,0 miljoonaa euroa ja kiinteistöveroarviota 1,5 miljoonaa euroa. Yhteisöverojen tuottoja laskettiin 3,4 miljoonaa euroa.

Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 8,0 miljoonaa euroa eli noin 2,4 %. Kunnan tuloveron tuotto oli 256,6 miljoonaa euroa ja se kasvoi 14,8 miljoonaa euroa (+6,1 %) edellisestä vuodesta. Kunnallisverotuottojen tilitykset vuodelta 2024 kasvoivat 38,0 miljoonaa euroa ja tästä arviolta 16,9 miljoonaa euroa oli seurausta tuloveroprosentin nostosta. Tuloveroprosentti oli 8,0 % vuonna 2024 ja sitä nostettiin 0,64 %-yksikköä edellisvuodesta. Kunnallisveron tilitykset aikaisemmilta vero vuosilta laskivat 23,2 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kaupungin vuoden 2023 verokertymään vaikutti merkittävästi vanhempien verovuosien kunnallisverotuotot, jotka maksuunpantiin

ennen hyvinvointialueuudistusta voimassa olleilla korkeammilla tuloveroprosenteilla. Nämä vuoden 2023 kunnallisverotuottoihin kertyneet kertaluonteiset verohännät olivat arviolta 28,0 miljoonaa euroa.

Muutettuun talousarvioon nähden kunnallisverotuottoja kertyi 5,9 miljoonaa euroa ennakoitua enemmän. Kunnallisverotulojen kasvuun vaikutti positiivisesti verotuksessa vähennyskelpoisten työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksujen alentuminen aiemmista vuosista. Kunnallisveron tilitykset olivat myös ennustettua suuremmat ennakonpidätysprosentin ollessa selvästi aikaisempia vuosia korkeammalla tasolla. Kunnallisveron verovuoden 2024 ryhmäosuuteen tehtiin lisäksi joulukuussa koko maan tasolla noin 150 miljoonan euron positiivinen oikaisu.

Yhteisöveroja kaupungille kertyi 27,7 miljoonaa euroa ja yhteisöverojen tuotto laski edellisestä vuodesta 7,6 miljoonaa euroa (-21,5 %). Kunnallisverojen ohella myös vuoden 2023 yhteisöverojen tuotot sisälsivät korkeammilla yhteisöveron jako-osuuksilla kertyneitä verohäntiä hyvinvointiuudistusta edeltäneeltä ajalta arviolta 4,0 miljoonaa euroa. Alkuperäisestä talousarviosta yhteisöverotuotot jäivät 3,2 miljoonaa euroa. Yhteisöveron ennakoverojen kehitys oli heikkoa lähes koko verovuoden 2024 yritysten heikentyneiden talousnäkömyönten vuoksi ja se vaikutti myös kaupungin verokertymään.

Kiinteistöveron tuotto oli 58,8 miljoonaa euroa ja se toteutui 2,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompana. Edellisvuoteen verrattuna kiinteistöveron tuottoa kertyi 0,8 miljoonaa euroa enemmän. Verovuoden 2024 kiinteistöverojen verotuksen valmistuttua kiinteistöverojen verontilityksissä otettiin loppuvuodesta käyttöön uudet valmistuneeseen verotukseen perustuvat jako-osuudet. Jyväskylän kaupungin osalta verovuoden 2024 jako-osuus oli vuoden 2023 jako-osuutta pienempi, jonka vuoksi vuoden 2024 kiinteistöveroihin tuli 3,1 miljoonan euron negatiivinen oikaisu.

Valtionosuudet olivat 30,0 miljoonaa euroa ja toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti. Alkuperäiseen talousarvioon nähden valtionosuudet toteutuivat 0,2 miljoonaa euroa heikompana. Edellisvuodesta valtionosuudet vähenivät 27,9 miljoonaa euroa (-48,3 %). Vuoden 2024 valtionosuudet sisälsivät sote-uudistukseen liittyviä valtionosuusleikkauksia yhteensä 29,0 miljoonaa euroa. Leikkauksesta kuntakohtaisen pysyvän muutosrajoittimien osuus oli 17,0 miljoonaa euroa ja järjestelmämuutoksen tasauksen osuus 3,9 miljoonaa euroa. Sote-laskelmien jälkitarkistuksen myötä kaikille kunnille tuli lisäksi tasasuuruinen ja pysyvä noin 90 euroa/asukas valtionosuusleikkaus, joka on Jyväskylän osalta 13,2 miljoonaa euroa. Lisäsiirtotarvetta kompensoitiin vuodelle 2024 määräaikaisella vuosina 2025–2027 takaisinperittävällä valtionosuuden lisäyksellä, joka Jyväskylän osalta oli 5,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 valtionosuuksissa soteleikkausten osuus oli 6,0 miljoonaa euroa. Soteleikkauksista johtuva muutos peruspalvelujen valtionosuudessa on siten -23,0 miljoonaa euroa vuosien 2023 ja 2024 välillä. Peruspalvelujen valtionosuus ilman soteleikkauksia pienenee 0,8 miljoonaa euroa vuodesta 2023.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 4,2 miljoonaa euroa (-10,5 %). Verotulomenetysten korvaus 21,2 miljoonaa euroa sekä opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet -23,1 miljoonaa euroa pysyivät edellisvuoden tasossa.

Rahoitustulot ja -menot olivat yhteensä 27,0 miljoonaa euroa ja toteutuivat 0,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempina. Muut rahoitustuotot toteutuivat 0,3 miljoonaa euroa talousarviota suurempana ja korkomenot sekä muut rahoitusmenot jäivät yhteensä 0,1 miljoonaa euroa talousarviota pienemmäksi.

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
1 000 euroa					
Kunnan tulovero	247 700	3 000	250 700	256 633	5 933
Kiinteistövero	59 500	1 500	61 000	58 798	-2 202
Osuus yhteisöveron tuotosta	30 900	-3 400	27 500	27 704	204
Verotulot yhteensä	338 100	1 100	339 200	343 135	3 935

	Tulovero-%	Verotettava tulo (milj. euroa)	Muutos-%
Verovuosi 2004	18,52 %	1 487	2,6 %
Verovuosi 2005	18,55 %	1 548	4,1 %
Verovuosi 2006	18,69 %	1 620	4,7 %
Verovuosi 2007	18,69 %	1 738	7,3 %
Verovuosi 2008	18,69 %	1 857	6,8 %
Verovuosi 2009	18,50 %	1 869	0,6 %
Verovuosi 2010	19,00 %	1 896	1,5 %
Verovuosi 2011	19,00 %	1 963	3,5 %
Verovuosi 2012	19,50 %	2 020	2,9 %
Verovuosi 2013	20,00 %	2 091	3,5 %
Verovuosi 2014	20,00 %	2 122	1,5 %
Verovuosi 2015	20,00 %	2 153	1,5 %
Verovuosi 2016	20,00 %	2 181	1,3 %
Verovuosi 2017	20,00 %	2 155	-1,2 %
Verovuosi 2018	20,00 %	2 213	2,7 %
Verovuosi 2019	20,00 %	2 294	3,7 %
Verovuosi 2020	20,00 %	2 361	2,9 %
Verovuosi 2021	20,00 %	2 445	3,5 %
Verovuosi 2022	20,00 %	2 552	4,4 %
Verovuosi 2023	7,36 %	2 913	14,1 %

Kiinteistöveroprosentit	Vero-%
Vakituiset asuinrakennukset	0,55 %
Muut asuinrakennukset	1,55 %
Yleinen kiinteistövero	1,30 %
Voimalaitokset	3,10 %
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00 %

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talous- arvio	Talous-ar- vio-muutok- set	Talousar- vio muu- tosten jäl- keen	Toteuma	Poikkeama
1 000 euroa					
Peruspalveluiden valtionosuus	-3 592	-394	-3 986	-3 986	0
Verotuloihin perustuva valtionosuuden ta- saus	35 775	64	35 839	35 839	0
Verotulomenetyksen korvaus	21 515	-294	21 221	21 221	0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-23 520	504	-23 016	-23 112	-96
Valtionosuudet yhteensä	30 179	-120	30 059	29 963	-96

2.2.3 Investointien toteutuminen

Valtuustoon nähteen sitovia ovat seuraavat investointimenot ja -tulot:

- Maa- ja vesialueet
- Yhdyskuntarakentaminen / urheilu- ja retkeilyalueet
- Yhdyskuntarakentaminen / kunnallistekniikka.
- Irtain käyttöomaisuus
- Osakkeet ja osuudet
- Tilapalvelun investointimenojen loppusumma

1 000 euroa	Alkuper. TA 2024	Muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Maa- ja vesialueet, netto	-5 000	0	-5 000	-3 088	1 912
Tulot (sitova)	1 000	0	1 000	972	-28
Menot (sitova)	-6 000	0	-6 000	-4 061	1 939
Urheilu- ja retkeilyalueet, netto	-7 540	-209	-7 749	-2 167	5 582
Tulot (sitova)	0	0	0	234	234
Menot (sitova)	-7 540	-209	-7 749	-2 401	5 348
Kunnallistekniikka, netto	-25 820	-2 940	-28 760	-24 819	3 941
Tulot (sitova)	0	0	0	872	872
Katupalvelut	-20 000	-2 940	-22 940	-20 028	2 912
Viherpalvelut	-4 920	0	-4 920	-4 759	161
Satamapalvelut	-900	0	-900	-904	-4
Menot yhteensä (sitova)	-25 820	-2 940	-28 760	-25 692	3 068
Irtain käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot, netto	-7 649	-925	-8 574	-6 763	1 811
Tulot (sitova)	0	0	0	0	0
Konsernihallinto	-2 943	-602	-3 545	-2 420	1 125
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	-100	0	-100	-60	40
Kasvun ja oppimisen palvelut	-573	-15	-588	-311	277
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	-3 033	-218	-3 251	-3 237	14
Kaupunkirakenne	-1 000	-90	-1 090	-736	354
Menot yhteensä (sitova)	-7 649	-925	-8 574	-6 763	1 811
Osakkeet ja osuudet, netto	-7 152	0	-7 152	-197	6 954
Tulot (sitova)	0	0	0	61	61
Menot (sitova)	-7 152	0	-7 152	-259	6 893
Kaupunki ilman liikelaitoksia, netto	-53 161	-4 074	-57 235	-37 034	20 200
Tulot	1 000	0	1 000	2 140	1 140
Menot	-54 161	-4 074	-58 235	-39 174	19 061
Liikelaitokset, netto	-41 940	4 626	-37 314	-36 442	872
Liikelaitokset, tulot	0	0	0	414	414
Tilapalvelu/Talonrakennus (sitova)	-41 940	4 626	-37 314	-36 856	458
Liikelaitokset, menot yhteensä	-41 940	4 626	-37 314	-36 856	458
Kaupunki yhteensä, netto	-95 101	552	-94 549	-73 477	21 072
Tulot	1 000	0	1 000,0	2 553,7	1 554
Menot	-96 101	552	-95 549	-76 030,4	19 518

Talonrakennusinvestointien toteutumisvertailu löytyy Tilapalvelu-liikelaitoksen tilinpäätöksestä.

Maan osto ja myynti

1 000 euroa	TP 2022	TP 2023	TAM 2024	TP 2024	Ero TP-TAM euroa
Maan osto	-2 469,1	-4 315,6	-6 000,0	-4 060,6	1 939,4
Maan myynti, tase	2 137,1	722,6	1 000,0	972,3	-27,7
Maan myyntivoitot	14 239,9	3 773,7	6 700,0	6 431,2	-268,8

Vuoden 2024 investointien määrä alittui budjetoidusta ja maan ostojen ja tonttien tasaustöiden osalta. Tavoitteesta jäätin ja määrärahoja jäi käyttämättä noin 2 miljoonaa euroa. Raakamaan osto-neuvottelut etenivät hyvin ja kauppoja saatiin loppuvuodesta tehtyä. Osa neuvotteluista kuitenkin kariutui ja osa jatkuu edelleen.

Mukautettu myyntivoittotavoite oli 6,5 miljoonaa euroa, joka lähes saavutettiin. Tonttimyynti pysyi hiljaisena edelleen ja varauksia peruttiin ja jatkettiin huomattava määrä. Erityisesti tämä oli huomattavissa kerrostalotonttien osalta. Rakentamisen aloituksia lykättiin ja hankkeita edelleen peruuntui yleisen taloudellisen tilanteen ja rakentamisen kustannusten nousun johdosta. Pientalotonttien luovutuksen osalta ei päästy tavoitteeseen ja niidenkin osalta varauksia peruuntui normaalia enemmän. Pientalotontteja luovutettiin yhteensä 59, joista 12 myytiin. Yritystonttien kysyntä oli vilkasta, mutta luovutustavoitetta ei siinäkään saavutettu, koska hankkeita viivästyi ja peruuntui myös yritystonttien osalta.

Urheilu- ja retkeilyalueiden investoinnit

Urheilu ja retkeilyalueiden investointeja toteutettiin liikuntaolosuhteiden kehittämisohjelman (2021) ja myönnettyjen määrärahojen mukaisesti. Investointimääräraha vuodelle 2024 oli yhteensä uudelleenbudjetoinnit huomioiden 7 749 000 euroa. Liikuntapalvelut käyttivät urheilu- ja retkeilyalueiden investointeihin yhteensä 2 167 000 euroa, mikä johtui Harjun stadionin pääurakan aikatauluista. Valtion liikuntapaikkarakentamisen avustusta saatiin Laajavuoren ympärivuotiselle hiihtoreitille 234 000 euroa. Harjun Stadionin peruskorjaukseen ja uudelle katsomorakennukselle myönnettiin valtionavustusta 750 000 euroa, joka on siirretty vuodelle 2025 hankkeen toteuttamisaikatauluista johtuen.

Vuonna 2024 tehtiin valmiiksi edellisenä vuonna kesken jääneitä investointihankkeita. Uusia liikuntapaikkoja avautui vuoden aikana Korpilahdelle, Laajavuoreen, Pohjanlammelle, Kotalammelle, Pallokkaan sekä Tuomiojärven uimarannalle. Harjun stadion peruskorjaus- ja laajennushankkeen toteutussuunnittelu käynnistettiin alkuvuodesta. Rakennustyöt aloitettiin purkutöillä marraskuussa. Energiansäästöohjelman toteutusta jatkettiin kuntoratojen korvausinvestointisuunnitelman mukaisesti. Laajavuoren valaisinvaihdot viimeisteltiin sekä toteutettiin Touruvuoren valaisinvaihdot.

Osallistuvan budjetoinnin toimenpiteinä toteutettiin Tuomiojärven uimarannalle uusi katukoripallokenttä, sekä tehtiin pieni parannuksia alueen beach volley kenttiin. Lisäksi toteutettiin Pohjanlammen katukoripallokentälle uusi pinnoite. Lokakuussa avattiin Laajavuoren ympärivuotinen hiihtoreitti, joka mahdollistaa hiihdon ympärivuotisen harrastamisen. Hanke toteutettiin yhteistyössä kaupunkirakennepalveluiden kanssa. Laajavuoren kilparinteen rinnehissin uusinta valmistui joulukuussa. Köhniön yhdysreitin parannusta ei toteutettu vuonna 2024 vaan se tullaan huomioimaan osana Laajavuoren kokonaiskehittämistä.

Kunnallistekniikan investoinnit

1 000 euroa	TP 2022	TP 2023	TAM 2024	TP 2024	Ero TP-TAM euroa
Katupalvelut	-21 942,2	-18 896,1	-22 940,0	-20 028,1	2 911,9
Viherpalvelut	-3 166,2	-2 493,5	-4 920,0	-4 759,1	160,9
Satamapalvelut	-174,5	-96,8	-900,0	-904,5	-4,5
Kunnallistekniikka menot yht.	-25 282,8	-21 486,4	-28 760,0	-25 691,7	3 068,3
Valtionavustukset/rahoitustulot	543,9	325,2	0,0	872,4	872,4
Muut investointitulot	0,0	35,0	0,0	0,0	0,0
Kunnallistekniikka inv.tulot yht.	543,9	360,2	0,0	872,4	872,4
Maankäyttösopimusmaksut	3 122,1	1 463,9	1 500,0	1 525,0	25,0

Kunnallistekniikan bruttomenot alittuivat talousarvion tavoitteen mukaisesta muutetusta investointiohjelmasta. Investointeihin kohdistetut käyttötaloustulot (maankäyttösopimustulot) eivät toteutuneet suunnitellusti hankkeiden siirtymisen takia. Vastaavasti investointitulot toteutuivat talousarviota suurempina. Katupalveluissa merkittävimmät alitukset kohdistuivat pääliikenneväyliin, uusiin asunto- ja työpaikka-alueisiin, muihin investointeihin sekä saneerauksiin. Kesken jääneiden ja osan aloittamattomien hankkeiden osalta tullaan esittämään investointimäärärahan uudelleen budjetointia vuoden 2025 ensimmäisessä TA-muutoksessa.

Katupalveluiden suunnittelumenot ylittyivät merkittävästi. Työn alla oli kappalemääräisesti paljon hankkeita, suurimpina mainittakoon Kauppakadun, Kauramäki II:n, siltojen peruskorjausten, ulkovaistusten, Rajakadun ja hallintokorttelin katujen suunnitelmat.

Rajakatua ei voitu käynnistää suunnitelmavalituksesta takia.

Uusia asuinalueita valmistui KymppiR ohjelmoinnin mukaisesti Samulinniittyyn, Haapaniemeen, Hupeliin ja Sulunperälle. Torulan Pajalan katurakentamista edistettiin tarvittavilta osin ja Ylämäyrämässä tehtiin kesken jääneitä töitä. Keskeneräisiä alueita viimeisteltiin Savulahdessa, Matinmäessä, Väinölänrannassa, Mannisenmäessä ja Tunnelimäessä. Kauramäki II:n ja Tammirinteen kaavavalitukset estivät töiden käynnistymisen. Länsi-Palokan liikuntapuiston yhteyteen suunniteltua asuntokatua ei toteutettu kaavan keskeneräisyyden takia.

Työpaikka-alueiden osalta Itäisen Seppälänkankaan työt keskeytettiin kaavamuutoksen takia. Kirinrinteeseen liittyvän huoltotien rakentaminen siirtyi seuraavalle vuodelle suunnitelmien viivästymisen takia. Kanavuoren alueen maankäyttösopimusneuvotteluja ei saatu päätökseen, eikä kohteen suunnitteluakaan ole pystytty käynnistämään. Tikkatien toteutus siirtyi seuraavalle vuodelle kaavamuutoksen takia.

Muissa investoinneissa Hippoksen alueen kadunrakentaminen ei käynnistynyt erinäisten valitusprosessien takia. Paikallisliikennekeskuksen saneeraus ei edennyt suunnitellusti, vaan valtaosa töistä siirtyi seuraavalle vuodelle. Keskussairaalantie/Länsi-Päijänteen tie hankkeen varaus oli jo lähtökohdaisesti liian pieni, joten kustannukset varaukseen nähden ylittyivät huomattavasti. Kaupungin hallitus ei hyväksynyt Vesangantie/Palokunnankatu liittymän ja siihen liitetyn kevyen liikenteen väylän muutoshankkeen suunnitelmaa. Seppälän suunnan joukkoliikennekaistojen suunnittelu ei edennyt suunnitellusti, joten hankkeen toteutus siirrettiin seuraavalle vuodelle. Killerin liittymän ja aukion laajuus kasvoi työn aikana, mm. kaikki rakennekerrokset piti uusina. Hikipolun pysäköintialueen valmistuminen helpotti Laajavuoren alueen pysäköintiongelmia. Ohjelmaan kuulumattomina hankkeina toteutettiin Kartanonkujan aukio, joka liittyi uudisrakennushankkeeseen Ylioppilaskylässä. Lisäksi

Vaajakosken joukkoliikenne terminaali viimeisteltiin MAL-hankkeena yhdessä ELY-keskuksen kanssa ja Tikkakosken lammikkopuhdistamon muutostyöt käynnistettiin.

Katujen saneerausten osalta siltojen peruskorjaushankkeita edistettiin suunnittelun osalta erikoistarkastuksin ja rakentamissuunnitelmien laadinnalla tavoitteena saada hankkeita työn alle seuraavana vuonna, myös Louhunsalmen vaurioiden osalta. Jyväskylä-Pieksämäki ratahankkeeseen liittyvän Tölskän ylikulkusillan saneerauskin siirtyi seuraavalle vuodelle. Hallintokortteleiden katujen muutostöitä edistettiin mahdollisuuksien mukaan. P-Paraatin ajoyhteys saatiin valmiiksi avajaisiin mennessä. Vapaudenkadun kuivatus- ja rakennekerroksen saatiin valmiiksi. Tavintie valmistui ja Ohjelmakaaren liikenne- ja pysäköintijärjestelyt valmistuivat. Raivionmutkan hanke laajeni, koko kadun rakennekerrokset pitää uusia ja työt jatkuvat seuraavana vuonna. Heinälammen iso saneerauskonaisuus valmistui aikataulussa. Kustannukset ylittyivät hieman, merkittävin syy oli päälystyshintojen nousu. Mäntykadun loppuviimeistelyt siirtyivät edelliseltä vuodelta tälle vuodelle. Anttoninkadun saneerauksen käynnistys siirrettiin lämmityskauden ulkopuolelle, koska se sisältää myös kaukolämpölinjan uusimisen. Jokelankujan hanketta siirrettiin vielä kerran Alvan pumppaamohankkeen takia. Muuratsalon katujen saneeraus ei ihan valmistunut ennen Louhunsalmen sillan vaurioitumista ja työt jouduttiin keskeyttämään. Pukkalan alueella Päijänteentien saneeraus valmistui ja Levästentien työt käynnistettiin loppuvuodesta. Väkkärätien saneeraus tuli ajankohtaiseksi JVA:n hankkeen takia. Mm. tasausta piti muuttaa ja samassa yhteydessä tehtiin kaukolämpötöitä.

Pieniin liikenneturvallisuushankkeisiin ollut varaus ylittyi lähtötietojen puutteista aiheutuneiden lisätöiden takia. Urakassa parannettiin kymmenen suojatiekohdetta, joissa poistettiin kahden samansuuntaisen kaistan ylityksiä.

Erillisistä kevyen liikenteen väylät kohteista toteutettiin Pohjantien alikulkuun liittyvien väylien saneeraus, Kammintie välin Viherlandia-Valmetintie viimeistelyt ja Pitkätien pääreitti välille Voionmaankatu-Keskikatu. Vaajakosken suunnan pääreitti välille Heikinkatu-Rauhanlahti valmistui ja avajaisia vietettiin lokakuussa runsain joukoin. Kustannukset ylittyivät hieman, kun huomioidaan Traficomien noin 0,5 miljoonan euron avustus, joka ei sisällynyt alkuperäiseen varaukseen. Vaajakoskentien aluereitin viimeinenkin osuus, Järveläntie-Vesmanninmäki, valmistui suunnitellusti. Samassa yhteydessä tehtiin hallinnollinen muutos Vaajakoskentien osalta ja urakassa kunnostettiin katurakenteita ja valaistusta suunniteltua laajemmin, jonka takia kustannukset ylittyivät merkittävästi. Tässäkin hankkeessa alkuperäinen varaus oli jo suunniteltuunkin hankkeeseen liian pieni. Vesmannintie-Lepolantien jalankulun ja pyöräilyn väylä -hankkeesta siirtyi viimeistelyjä seuraavalle vuodelle.

Pienet rakennushankkeet –varauksella toteutettiin vuoden aikana esille tulleita kohteita, eikä niille ollut omaa rahoitusvarausta. Näitä olivat mm. Kortemäen hulevesikaivojen uusiminen/lisääminen Alvan vesihuoltosaneerauksen yhteydessä vv. 2023–2024 (125 000 euroa), Vaajakosketien kevyen liikenteen väylän korjaus Halssilan kohdalla (47 000 euroa), Vesangantien kallioleikkauksen vedenohjauksen parannus (35 000 euroa), Oravivuoren pysäköintialue (27 000 euroa) ja Härkökujan kevyen liikenteen väylä (77 000 euroa).

Erillisinä ulkovalaistushankkeina toteutettiin katuvalaistuksen uusimisia Kortemäessä (jatkoa vuodelta 2023), Kuormaajantien poikkikaduilla, Kortesuonkadun välillä Pitkätien-Keskikatu ja Palokkajärven rantareitillä Tyyppälässä. Myös Kinakujan sillan valaistus uusittiin. Rantaraitin valaistuksen saneeraus jatkui Suuruspään ja Äijälänsalmen välisellä osuudella. Valaisinvaihtourakassa uusittiin 4 857 led-valaisinta. Led-valaistuksen osuus oli vuoden lopussa n. 63 %, joten resurssiviisausohjelman tavoitteesta (100 % vuonna 2030) ollaan noin kaksi vuotta edellä.

Viherinvestoinneista Tourujoen kunnostusurakka aloitettiin toukokuussa 2024. Vuoden loppuun mennessä oli urakka-aikataulun mukaisesti vahvistettu kytkinlaitoksen perustukset, rakennettu pohjapato Palokkajärven päähän jokea sekä paalutukset, ponttiseinät ja osa uutta koskiuomaa Kaankaankosken kohdalla. Joen kunnostusurakka jatkuu vuoden 2026 loppuun. Tourujoen alajuoksulla korjattiin lisäksi siellä sijaitsevan luontopolun portaat ja sillat. Vaajakoskella kunnostettiin kaksi leikkipuistoa (Lepolanpuisto ja Mutkapuisto) sekä rakennettiin kokonaan uusi Väkkäränpuisto Vesmanninmäelle. Kulttuuritoimen toimesta Väkkäränpuistossa järjestettiin 14. syyskuuta avajaistapahtuma.

Veturipuiston huonokuntainen veturikatos rakennettiin uudelleen. Samalla katoksessa oleva veturi aidattiin metallisella aidalla ilkeivallan vähentämiseksi. Kuokkalaan, Samulinniityn uudelle asuinalueelle rakennettiin Riihimäenpuisto ja Jussinparran leikkipuisto Keltinmäessä kunnostettiin. P-Paraitin ja sen ympäristön rakentamisen yhteydessä tehtiin Kirkkopuiston kunnostusta valmistelevia töitä (rakenneeroksia, kaapelointeja, putkituksia ja hulevesirakenteita). Loppukesästä aloitettiin Korpilahdella Oravivuoren ulkoilureitin parkkipaikan rakentaminen ja vuoden viimeisillä viikoilla kunnostettiin Lutakonrannan lahonnut puinen rantavalli uusin settilankkuseinin. Samaan aikaan kaivettiin kaivot ja kasteluvesiputki Survo-Korpelan viljelypastalle Kuokkalassa. Köyhälammen saneerauskohteen viimeiset istutustyöt tehtiin syyskesällä. Muut Hippoksen viherkohteet jäivät odottamaan Hipposhankkeen etenemistä. Tuukkasenlammen puiston ruoppaus siirrettiin vuoden 2025 alkukuukausille. Kankaan alueella ei tehty viherinvestointeja kaudella 2024.

Satamapalveluissa saatiin monien vaiheiden jälkeen uusittua Korpilahden Ainolanrannan venelaiturit. Korpilahden sataman vierasvenelaiturin saneeraus eteni lähes suunnitellusti. Osa viimeistelyistä siirtyi keväälle, mutta paikat saadaan kuntoon ennen veneilykauden alkua. Edellisvuonna käynnistynyt Haapalahden talvisäilytyspaikkojen parannus- ja laajennustyö saatiin valmiiksi.

Investointitulot koostuivat pääosin Tourujokeen kohdistuneista Elyn avustuksista sekä Traficomien kävelyn- ja pyöräilyn edistämisyavustuksesta Vaajakosken suunnan pääreitit toteuttamiseen.

Kankaan alueen talous

1 000 e	2010 - 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Yhteensä
Menot vuosittain	36 823	2 648	3 279	2 370	1 896	2 696	1 799	766	578	52 854
- Kankaan alue, käyttötalous	11 788	1 105	738	493	468	581	602	459	368	16 602
- maan oston investoinnit, sis. rak.	17 544	0	135	0	0	0	0	0	0	17 679
- investoinnit maahan	2 119	88	1 097	138	50	38	53	3	3	3 588
- kunnallistekniikan investoinnit	5 372	1 456	1 309	1 740	1 378	2 076	1 143	304	207	14 985
Tulot vuosittain	11 206	7 350	4 395	3 092	1 484	1 019	3 348	702	1 144	33 739
- Kankaan alue, käyttötalous	5 064	956	249	145	200	77	200	112	76	7 079
- maan myyntivoitto, käyttötalous	3 323	5 709	3 682	2 490	1 168	690	2 434	460	1 020	20 975
- maankäytösopimusmaksut, kt	0	0	0	0	0	0	285	0	0	285
- maan myynnin investointitulot	2 728	665	428	457	117	102	354	130	49	5 030
- kunnallistekniikan investointitulot	90	20	36	0	0	150	74	0	0	370
Kate vuosittain	-25 617	4 702	1 116	722	-411	-1 677	1 549	-64	566	-19 114
Poistot rakennuksista	3 135	225	195	68	92	31	31	31	31	3 837
Poistot kunnallistekniikasta	1 286	943	1 025	1 121	1 209	1 297	1 337	1 207	1 017	10 443

Irtain käyttöomaisuus

Konsernihallinto

ICT-investoinnit

Palvelualueiden investoinnit (irtain käyttöomaisuus) ICT-hankkeisiin on keskitetty tietohallinnon määrärahoiksi. Kaupungin ICT-ryhmä päättää ICT-määrärahojen käytöstä toimialojen hanke-esitysten perusteella.

Tietohallinnon ICT-investointien määräraha talousarviossa vuodelle 2024 oli 3 545 000 euroa. Määrärahoista käytettiin 2 419 728 euroa ja käyttämättä jäi 1 125 272 euroa.

Konesalipalveluissa konesaliympäristön muutos- ja päivitysinvestointeihin varattiin yhteensä 60 000 euroa. Käyttö ylittyi ollen 291 093 euroa. Ylitys johtui SAP-palvelinten uusinnasta.

Tietohallinnon perustietotekniikkapalveluiden ulkoistusprojektille varattiin 500 000 euroa ja käyttö ylittyi ollen 596 323 euroa. CRM-kehitystyöhön käytettiin 91 372 euroa siihen varatuista 167 000 eurosta. Projekti on kesken, joten hankkeelle esitetään uudelleenbudjetoitavaksi 75 000 euroa.

Työasema- ja Microsoft-palveluiden kehittämiseen varattiin yhteensä 110 000 euroa, josta käytettiin 38 915 euroa. Lisäksi käyttövaltuushallinnan kehittämistä jatkettiin. Projektiin varattiin 49 000 euroa ja käyttö ylittyi hieman ollen 50 471 euroa. Tietohallinnon integraatioiden toteuttamiseen varattiin yhteensä 115 000 euroa, josta käytettiin 14 705 euroa.

Konsernihallinnon S365 avustukset -järjestelmän käyttöönotto jatkui, projektille varattiin 42 000 euroa ja käyttö ylittyi ollen 44 091 euroa. Thinking Portfolion projektihallinnan jatkokehittämiseen varattiin 35 000 euroa ja siitä käytettiin 11 690 euroa. Projekti jatkuu vuonna 2025, joten hankkeelle ehdotetaan uudelleenbudjetoitavaksi 23 000 euroa. Prosessien kehittämisen projekti aloitettiin vuonna 2024, mutta ulkopuolisia kustannuksia ei vielä syntynyt, joten hankkeelle varatut 80 000 euroa esitetään uudelleenbudjetoitavaksi.

Hallintopalveluiden asianhallinnan uudistamiseen varattiin 185 000 euroa ja käyttö ylittyi ollen 197 600 euroa. Sähköisen allekirjoituksen ja arkistoinnin projektit etenivät ja ne tulevat jatkumaan myös vuoden 2025 puolella. Hankkeelle varatusta 231 000 eurosta käytettiin 130 535 euroa. Käyttämättä jääneestä rahasta esitetään uudelleenbudjetoitavaksi 100 000 euroa.

Henkilöstöpalveluiden MdTitania-järjestelmän päivittämiseen käytettiin 22 667 euroa siihen varatuista 25 000 eurosta. Työajanseurantajärjestelmän uudistamisen lopputöille varatuista 5 000 eurosta käytettiin 4 476 euroa. Uuden rekrytointijärjestelmän hankintaan varattiin 25 000 euroa, josta käytettiin 8 700 euroa. Hankinta on kesken, joten sille esitetään uudelleenbudjetoitavaksi 16 000 euroa. Uuden HR-järjestelmän käyttöönottoon oli varattu 442 000 euroa ja siitä käytettiin 34 841 euroa. Lisäksi HR:n pienkehitystöille varatuista 10 000 eurosta käytettiin 2 035 euroa.

Talouden ohjauksen hankkeista kuntatiedon automaattiseen xbrl-raportointiin varattiin 25 000 euroa ja käyttö ylittyi ollen 27 500 euroa. Tietovaraston ja raportoinnin kehittämishankkeelle varattiin yhteensä 240 000 euroa, josta käytettiin 140 563 euroa. Projekti jatkuu vuoden 2025 puolella, joten hankkeelle ehdotetaan uudelleenbudjetoitavaksi 84 000 euroa. Kilpailuttamispalveluiden hankintojen raportoinnin kehittämiseen lopputöihin käytettiin 2 518 euroa siihen varatusta 13 000 eurosta.

Viestinnän ja markkinoinnin hankkeista Drupalin jatkokehitykseen varattiin 25 000 ja käyttö ylittyi ollen 29 612 euroa. Intran päivitykseen käytettiin 19 148 euroa siihen varatuista 25 000 eurosta. Projektin lopputöiden osalta ehdotetaan uudelleen budjetoitavaksi 5 000 euroa.

Elinkeino ja työllisyyspalveluiden Visit Jyväskylä Regionin verkkosivujen kehitystyö jatkui vuonna 2024. Kehittämiseen varatuista 15 000 eurosta käytettiin 14 690 euroa. Lisäksi tavoitemittariston ja analytiikan jatkokehittämiseen käytettiin 19 270 euroa siihen varatuista 20 000 eurosta. Palvelualueen CRM-kehitystyöhön oli varattu yhteensä 85 000 euroa, josta käytettiin 41 694 euroa. Kehitystyö on kesken, joten sille esitetään uudelleenbudjetoitavaksi 41 000 euroa vuodelle 2025. TE-uudistukseen liittyviin integraatiotarpeisiin käytettiin 3 687 euroa siihen varatuista 125 000 eurosta. Integraatioiden toteuttaminen on osin kesken, joten projektille ehdotetaan uudelleenbudjetoitavaksi 35 000 euroa.

Sivistyksen toimialalla kirjastopalveluiden ohjelmistorobotiikan kehittämiseen käytettiin 14 015 euroa siihen varatuista 15 000 eurosta. Museoiden kulttuuriympäristön kokoelmahallintajärjestelmän hankintaan ja käyttöönottoon varatuista 50 000 eurosta käytettiin 34 040 euroa. Hanke on kesken ja sille ehdotetaan uudelleenbudjetoitavaksi 15 000 euroa.

Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän uudistamiseen käytettiin 19 000 euroa siihen varatuista 50 000 eurosta. Perusopetuksen digiOne -hankkeelle varatusta 475 000 eurosta käytettiin 436 875 euroa. DigiOne hanke jatkuu edelleen vuonna 2025. Opetusinfraan kehittämiseen varatut 25 000 euroa jäivät käyttämättä kokonaan.

Kaupunkirakennepalveluille ICT-investointirahoissa oli vuonna 2024 varattu sähköisten asiointipalveluiden sekä järjestelmien kehittämiseen yhteensä 276 000 euroa, joista käyttämättä jäi 198 398 euroa. Asiointi.fi lupapalvelun kehitysprojektiin käytettiin yhteensä 42 602 euroa siihen varatuista 63 000 eurosta. Trimble Locuksen sopimushallinnan kehittämiseen käytettiin siihen varatut 20 000 euroa sekä Trimble Feedbackin kehittämiseen varatut 15 000 euroa.

Tietohallinnon ICT-investointirahoista jäi käyttämättä 1 125 272 euroa. Hankkeiden täysipainoiseen toteuttamiseen vaikutti vuoden aikana käynnissä ollut tietohallinnon perustietotekniikkapalveluiden ulkoistusprojekti, joka on sitonut merkittävästi kaupungille jääneen tietohallinnon henkilöstöresursseja. Tämän vuoksi hankkeet ovat paikoin viivästyneet. Kesken jääneet hankkeet on budjetoitu uudelleen vuoden 2025 ICT-investointeihin.

Uudelleenbudjetoinnit:

Tietohallinnon säästyneitä investointimäärärahoja esitetään käytettäväksi uudelleenbudjetoinnilla CRM kehitykseen 116 000 euroa, sähköiseen allekirjoitukseen ja arkistointiin 100 000 euroa, Thinking Portfolion projektihallinnan kehittämiseen 23 000 euroa, prosessien kehittämiseen 80 000 euroa, Rekrytointijärjestelmän hankintaan 16 000 euroa, tietovaraston ja raportoinnin kehittämishankkeelle 84 000 euroa, Intran päivittämiseen 5 000 euroa, TE-uudistuksen integraatioihin 35 000 euroa sekä museon kokoelmahallintajärjestelmään 15 000 euroa.

Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut

Kasvun ja oppimisen palvelujen irtaimen käyttöomaisuuden investointihankintoihin varattiin vuoden 2024 talousarviolla uudelleenbudjetoinnit huomioiden yhteensä 588 000 euroa ja investointimenoja toteutui yhteensä noin 310 700 euroa.

ICT-investointien kokonaisuudessa tehtiin AV- ja TVT-laitehankintoja perusopetuksen kouluille ja varhaiskasvatuksen päiväkotiin (noin 150 000 euroa). Lisäksi investointimäärärahalla hankittiin Digi One – järjestelmän käyttöönoton tukeen liittyviä palveluja noin 11 000 eurolla. Talousarviolla ICT-investointien kokonaisuuteen varattiin 275 000 euroa ja investointikuluja toteutui yhteensä noin 161 000 euroa. Käyttämättä jäänyt investointimääräraha 114 000 euroa esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025.

Perusopetuksen palvelualueen vuodelle 2024 myönnettyä investointimäärärahaa käytettiin koulujen täydennyskalusteiden hankintaan (koulukalusteet) sekä Keljonkankaan yhtenäiskoulun turvallisuusjärjestelmän (kameravalvonnan) hankinnan loppuunsaattamiseen. Talousarvion mukainen investointimääräraha uudelleenbudjetointi huomioiden oli 75 000 euroa ja investointikuluja toteutui noin 33 000 euroa. Investointikulut toteutuivat talousarvioon verrattuna noin 42 000 euroa pienempänä.

Varhaiskasvatuksen palvelualueen irtaimen käyttöomaisuuden investointimäärärahalla toteutettiin Kuokkalan peruskorjatun päiväkodin päiväkotikalusteiden hankinnat sekä muiden päiväkotien täydennyskalustamista. Investointisuunnitelman mukainen varaus hankintoihin oli 190 000 euroa ja kuluja toteutui noin 117 000 euroa. Investointikulut toteutuivat talousarvioon verrattuna noin 73 000 euroa pienempänä.

Nuorisopalvelujen palvelualueen irtaimen käyttöomaisuuden investointimäärärahaksi varattiin talousarviolla 48 000 euroa ja määräraha jäi kokonaan käyttämättä. Käyttämättä jääneestä investointimäärärahasta esitetään uudelleenbudjetoitavaksi Digitaalisen nuorisotyön irtaimen käyttöomaisuuden hankintoihin vuodelle 2025 23 000 euroa.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja liikuntapalvelujen irtaimen käyttöomaisuuden investointihankintoihin varattiin uudelleenbudjetoinnit huomioiden talousarviolla 2 871 000 euroa. Hankinnat ylittivät talousarvion n. 327 000 euroa. Kulttuuritoimen kokonaisuuden investointimenot ylittivät suunnitellun noin 326 000 eurolla,

kaupunginteatterin esitystekniikan investointihankintojen ylittäessä tilikaudelle 2024 varatun määrärahan noin 591 000 eurolla. Osa kulttuuritoimen irtaimen käyttöomaisuuden investointihankkeista jäi kuitenkin toteuttamatta tilikaudella 2024 irtaimiston toimitusviivästyksien vuoksi ja käyttämättömiä investointimäärärahoja esitetään uudelleenbudjetoitavaksi tilikaudelle 2025. Liikuntatoimen irtaimen käyttöomaisuuden investointimenot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut käytti vuoden 2024 irtaimen käyttöomaisuuden määrärahan 20 000 euroa lasten-kulttuurin kalustohankintaan. Määrärahalla hankittiin Mäki-Matin perhepuistoon sijoitettu LystiMökki, jota käytetään lastenkulttuuritapahtumissa.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopiston irtaimen käyttöomaisuuden investointimenoihin varattiin talousarviolla 25 000 euron määräraha, joka toteutui lähes suunnitellusti. Investointimäärärahalla hankittiin liikunnan ja kuvataidekoulun opetusvälineistöä ja kalustoa, Palokan yhtenäiskoulun studiotarvikkeet, kuvataideluokan kalusteita sekä puu- ja metallityölaitteita puukäsityöluokkiin (Vaajakumpu, Viitaniemi ja Kuokkala).

Kirjastot

Kirjatoimen irtaimen käyttöomaisuuden investointimäärärahaa varattiin talousarviolla 636 000 euroa ja investointikuluja toteutui noin 557 000 euroa. Investointimäärärahaa käytettiin Korpilahden ja Palokan kirjastojen kalustohankintoihin, Kuokkalan kirjaston työtilan akustointiin, skannaavan mikrofilmilaitteen hankintaan, pääkirjaston kaideturvallisuuden parantamiseen sekä uuden kirjastoauto Wäinön hankintaan.

Uuden kirjastoauton viimeisten kiintokalusteiden asennukset saatiin valmiiksi vasta kalenterivuoden 2025 puolella, jonka vuoksi investointimäärärahaa esitetään 8 000 euroa uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen irtaimen käyttöomaisuuden investointeihin oli varattu 565 000 euroa, joka käytettiin kokonaisuudessaan.

Palokan voimisteluhallin käyttöönoton myötä liikuntapalvelut toteutti vastuullaan olevat kalustohankinnat pitäen sisällään mm. neljä voimistelupermantoa, teamgym-alueen kalustuksen sekä erilaisia liikuntaa tukevia välineitä. Lisäksi hallin kalustoinvestointeihin kuuluivat äänieristävät tilanjakoverhot, joilla mahdollistettiin tilanjako sekä akustiikan toimivuus usealle harrastajaryhmälle samanaikaisesti.

Kalustomäärärahaa käytettiin myös Hipposhallin sekä harjoitusjäähallin äänentoiston uusimiseen, Aaltoalvarin ratakyödet ja lähtökorokkeet uusittiin sekä kuntosaleille hankittiin uutta välineistöä korvaamaan huonokuntoista välineistöä tehdyn välineistöselvityksen pohjalta.

Uuteen Huhtahalliin hankittiin jalkapallomaaleja, oheisharjoitteluvälineistöä sekä kokoustilan- ja aulan kalusteita.

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian irtaimen käyttöomaisuuden investointeihin varattiin talousarviolla uudelleenbudjetoinnit huomioiden yhteensä 325 000 euroa ja hankintoja toteutettiin noin 139 000 eurolla. Investointimäärärahalla hankittiin soittimia, Paviljonkiin tarvittavaa kalustoa sekä Encore-salin esitysvaistutus.

Käyttämättä jääneestä investointimäärärahasta esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025 yhteensä 143 000 euroa instrumenttihankintoja ja Paviljonkiin vielä tarvittavaa kalustoa varten.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin irtaimen käyttöomaisuuden investointihankintoihin varattiin talousarviolla 1 300 000 euron määräraha esitystekniikkahankintoja varten (valot, äänitekniikka ja näyttämötekniikka). Investointikuluja toteutui noin 1 891 000 euroa, eli talousarvio ylittyi noin 591 000 eurolla.

Kyseessä on euromäärältään merkittävä ja monelle tilikaudelle jaksottuva investointihankinta, jonka kulujen kohdentuminen tilikausille riippuu suoriteperusteen mukaisesti hyödykkeiden vastaanotosta ja kohdentuminen tilikausille on etukäteen hankalasti arvioitavissa. Investointihanketta ja sen euromääräistä toteutumista tarkastellaan kokonaisuutena ja vuodelle 2024 kohdentuvasta ylityksestä huolimatta hankekokonaisuus pysyy sille määritellyssä talousarviossa.

Investointien toteutuminen, pitkävaikutteiset menot, kulttuuripalvelut

Pitkävaikutteisiin menoihin kuuluvat sellaiset useampana tilikautena tuloa tuottamaan tarkoitetut menot, jotka eivät ole esineitä, erikseen luovutettavia oikeuksia tai muita hyödykkeitä.

Kulttuuritoimen pitkävaikutteisiin menoihin museotoimen hankintoihin varattiin talousarviollla 2024 yhteensä 380 000 euroa. Investointikuluja toteutui noin 38 800 euroa.

Investointisuunnitelman mukaisten pitkävaikutteisten menojen varaukset kohdistuivat Suomen käsityön museon perusnäyttelyn uusimiseen sekä Jyväskylän lyseon museon perusnäyttelyn suunnitteluun ja laitteistohankintoihin. Museot käyttivät vuoden 2024 investointirahaa noin 38 800 euroa.

Lyseon museon perusnäyttelyyn kohdennettua investointimäärärahaa ei käytetty vuonna 2024 lainkaan. Näyttelyn suunnittelutyötä ei päästy aloittamaan vuoden 2024 aikana lyseon remontin siirtyessä investointisuunnitelmassa vuodelle 2026. Suunnittelu aloitetaan vuonna 2025 ja tilikaudelta 2024 käyttämättä jäänyt investointimääräraha esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025.

Suomen käsityön museon perusnäyttelyn investointimäärärahaa käytettiin noin 38 800 euroa. Perusnäyttelyn suunnittelutyö viivästyi alkuperäisestä aikataulusta ja Tilapalvelu aloitti tilojen peruskorjaustyön vasta tammikuussa 2025. Investointihankkeen kulut toteutuvat tämän takia pääasiassa vasta tilikauden 2025 aikana ja tilikaudelta 2024 käyttämättä jäänyt investointimääräraha esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025.

Kaupunkirakenne

Irtaimen investoinneista suurin yksittäinen osuus kohdistui Kadut ja puistot -palvelualueen oman tuotannon ajoneuvo- ja konekalustoon ja niiden varusteluihin. Nämä kalustohankinnat olivat yhteensä noin 477 000 euroa, sisältäen vuonna 2023 uudelleen budjetoidun seulakauhan. Muita hankintoja olivat kunnossapidon käyttöön tulevat raskasesteet, pyöräkuormaajien varusteet, sekä maantiivistäjät. Muut hankinnat olivat yhteensä noin 80 000 euroa. Kaupunkisuunnittelun osuus irtaimen omaisuuden hankinnoista oli n.179 000 euroa (laserkeilaus, robottimittauskalusto, Valo-tapahtuman valaisimet).

Pysäköinninvalvonnan kokonaisjärjestelmän hankinnan osalta esitetään uudelleenbudjetoitaviksi 130 000 euroa, jonka kilpailutus siirtyi vuodelle 2025. Lisäksi uudelleenbudjetoitavaksi esitetään joukkoliikenteen reaaliaikainen matkustajalaskentalaitteiston hankinta 90 000 euroa.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeiden ja osuuksien investointivarauksesta jäi käyttämättä 6,9 miljoonaa euroa Hippos Ky:n pääomittamisen jäädessä toteutumatta vuoden 2024 aikana.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailussa liikelaitoksia ei yhdistellä muuhun talouteen rivi riviltä. Toteutumisvertailuun sisältyvät myös kaikki palvelualueiden väliset kaupungin sisäiset erät, joten tässä esitettävä rahoituslaskelma poikkeaa näiltä osin tilinpäätöksen mukaisesta virallisesta vuoden 2024 rahoituslaskelmasta.

1 000 euroa	Alkuperäisen talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	13 188,2	-2 112,2	11 076,0	24 648,6	13 572,6
Vuosikate	22 788,2	-2 112,2	20 676,0	34 357,7	13 681,7
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-9 600,0	0,0	-9 600,0	-9 709,1	-109,1
Investointien rahavirta	-43 560,7	-4 074,0	-47 634,7	-30 570,8	17 063,9
Investointimenot	-54 160,7	-4 074,0	-58 234,7	-39 174,2	19 060,5
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	0,0	0,0	1 106,4	1 106,4
Pysyvien vast. hyödyk. luovutusvoitot	10 600,0	0,0	10 600,0	7 497,0	-3 103,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30 372,5	-6 186,2	-36 558,7	-5 922,2	30 636,5
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0,0	0,0	0,0	558,1	558,1
Antolainojen lisäykset muille	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Antolainojen vähennykset muilta	0,0	0,0	0,0	558,1	558,1
Lainakannan muutokset	44 252,5	1 560,2	45 812,7	20 426,0	-25 386,7
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000,0	0,0	80 000,0	65 900,0	-14 100,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 500,0	0,0	-22 500,0	-22 457,1	42,9
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-13 247,5	1 560,2	-11 687,3	-23 016,8	-11 329,5
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-15 480,0	4 626,0	-10 854,0	-9 408,9	1 445,1
Rahoituksen rahavirta	28 772,5	6 186,2	34 958,7	11 575,2	-23 383,5
Rahavarojen muutos	-1 600,0	0,0	-1 600,0	5 653,1	7 253,1

Tilinpäätös vuonna 2024 kaupungin lainakanta kasvoi 20,4 miljoonaa euroa. Muutetussa talousarviossa lainakannan muutoksen tarpeeksi arvioitiin +45,8 miljoonaa euroa. Muutettua talousarviota pienempää rahoitustarvetta selittävät seuraavat asiat:

Lainakannan muutos 2024:

Talousarvio	44,3
+ muutos	10,5
TA-muutokset, kevät	54,7
+ muutos	-7,1
TA-muutokset, syysy 1	47,6
+ muutos	-1,8
TA-muutokset, syysy 2	45,8
TILINPÄÄTÖS	20,4
=ero / TA+M	-25,4

Lainakannan muutoksesta:

Käyttötalous	-11,3
Verotulot	-3,9
Valtionosuudet	0,1
Rahoitustulot ja -menot	-0,2
Satunnaiset erät	0,0
Investoinnit	-18,0
Tulorahoituksen korjauserät	0,2
Antolainauksen muutokset	-0,6
Oman pääoman muutokset	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2,7
Rahat ja pankkisaamiset	5,7
Yhteensä	-25,4

Virallisen rahoituslaskelman investointimenot ja -tulot 2024

MENOT

Investointiosan toteutumisvertailun menot	39 174,2
Sijoituspääoman muutos, menot	0,0
Investointimenot, rahoituslaskelman toteutumisvertailu	39 174,2
Jyväskylän Tilapalvelu	36 856,3
Eliminoinnit	0,0
Investointimenot, virallinen rahoituslaskelma 2024	76 030,4

TULOT

Investointiosan tulot	2 159,9
Sijoituspääoman muutos, tulot	0,0
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, käyttötalousosa	6 491,9
Käyttöomaisuuden myyntitappiot, käyttötalousosa	-48,4
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, satunnaiset	0,0
Investointitulot, rahoituslaskelman toteutumisvertailu	8 603,4
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, käyttötalousosa	-6 491,9
Käyttöomaisuuden myyntitappiot, käyttötalousosa	48,4
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, satunnaiset	0,0
Investointiosan tulot, toteutumisvertailu	2 159,9
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, käyttötalousosa	6 552,2
Käyttöomaisuuden myyntitappiot, käyttötalousosa	-48,4
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, satunnaiset	0,0
Tilapalvelu	413,8
Eliminoinnit	0,0
Investointitulot, virallinen rahoituslaskelma 2024	9 077,5

2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tulot ja menot 2024

1 000 euroa	TA 2024	TA+M 2024	TP 2024	Poikkeama TP/TA+M euroa	%
KÄYTTÖTALOUS (Nettomenot)					
Konsernihallinto	21 928,9	20 243,0	19 394,9	-848,1	-4,2 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	30 671,9	30 688,1	28 248,6	-2 439,5	-7,9 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	259 173,2	261 064,9	258 579,2	-2 485,7	-1,0 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	46 301,7	46 418,7	45 037,4	-1 381,3	-3,0 %
Kaupunkirakennepalvelut	11 557,4	16 903,3	14 445,8	-2 457,5	-14,5 %
LIIKELAITOKSET (Yli-/alijäämä)					
Tilapalvelu	0,0	0,0	429,2	429,2	100,0 %
Kylän Kattaus	1 600,0	1 600,0	1 217,0	-383,0	-23,9 %
TULOSLASKELMA					
Verotulot	338 100,0	339 200,0	343 135,1	3 935,1	1,2 %
Valtionosuudet	30 178,8	30 058,9	29 962,6	-96,3	-0,3 %
Rahoitustulot ja -menot	12 142,5	14 735,1	14 965,8	230,7	1,6 %
RAHOITUSLASKELMA					
Antolainauksen muutokset	0,0	0,0	558,1	558,1	100,0 %
Lainakannan muutokset	44 252,5	45 812,7	20 426,0	-25 386,7	-55,4 %
INVESTOINTIOSA					
Maa- ja vesialueet, menot	6 000,0	6 000,0	4 060,6	-1 939,4	-32,3 %
Maan myynti, tulot	1 000,0	1 000,0	972,3	-27,7	-2,8 %
Irtain käyttöomaisuus, menot	7 649,0	8 574,0	6 762,6	-1 811,4	-21,1 %
Irtain käyttöomaisuus, tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0 %
Osakkeet ja osuudet, menot	7 151,7	7 151,7	258,6	-6 893,1	-96,4 %
Osakkeet ja osuudet, tulot	0,0	0,0	61,2	61,2	100,0 %
Tilapalvelun investointimenot	41 940,0	37 314,0	36 856,3	-457,7	-1,2 %
Urheilu- ja retkeilyalueet, menot	7 540,0	7 749,0	2 400,8	-5 348,2	-69,0 %
Urheilu- ja retkeilyalueet, tulot	0,0	0,0	234,0	234,0	100,0 %
Yhdyskuntarakentaminen, menot	25 820,0	28 760,0	25 691,6	-3 068,4	-10,7 %
Yhdyskuntarakentaminen, tulot	0,0	0,0	872,4	872,4	100,0 %

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	92 643 576,71	87 581 259,98
Myyntituotot	31 650 438,65	29 037 164,73
Maksutuotot	14 422 607,30	16 882 196,78
Tuet ja avustukset	15 654 682,46	16 806 755,33
Muut toimintatuotot	30 915 848,30	24 855 143,14
Valmistus omaan käyttöön	2 785 803,87	2 879 839,23
Toimintakulut	-419 360 286,43	-427 217 737,84
Henkilöstökulut	-220 152 666,77	-225 279 680,87
Palkat ja palkkiot	-176 532 821,03	-177 583 715,49
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-37 795 939,12	-38 065 769,34
Muut henkilösivukulut	-5 823 906,62	-9 630 196,04
Palvelujen ostot	-128 405 424,22	-123 106 806,78
Aineet ja tarvikkeet	-22 605 360,19	-24 510 660,75
Avustukset	-28 754 367,17	-31 192 780,39
Muut toimintakulut	-19 442 468,08	-23 127 809,05
Toimintakate	-323 930 905,85	-336 756 638,63
Verotulot	343 135 105,24	335 160 644,83
Valtionosuudet	29 962 617,00	57 907 103,83
Rahoitustuotot- ja kulut	14 965 844,98	10 051 790,84
Korkotuotot	9 996 181,44	7 439 454,73
Muut rahoitustuotot	14 484 553,95	7 998 766,94
Korkokulut	-9 479 579,09	-5 363 278,41
Muut rahoituskulut	-35 311,32	-23 152,42
Vuosikate	64 132 661,37	66 362 900,87
Poistot ja arvonalentumiset	-58 248 546,47	-56 897 845,68
Suunnitelman mukaiset poistot	-55 163 724,80	-52 249 944,41
Muut lisäpoistot	-445 717,21	-1 809 257,97
Arvonalentumiset	-2 639 104,46	-2 838 643,30
Tilikauden tulos	5 884 114,90	9 465 055,19
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	340 440,74	340 440,74
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	353 533,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	6 224 555,64	10 159 029,37

3.2 Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta	54 363 295,83	65 650 211,36
Vuosikate	64 132 661,37	66 362 900,87
Tulorahoituksen korjauserät	-9 769 365,54	-712 689,51
Investointien rahavirta	-66 952 970,72	-64 801 004,69
Investointimenot	-76 030 440,99	-73 394 986,68
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 506 412,14	3 010 477,88
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 571 058,13	5 583 504,11
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 589 674,89	849 206,67
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	558 143,75	299 021,69
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-23 443,47
Antolainasaamisten vähennykset	558 143,75	322 465,16
Lainakannan muutokset	20 426 013,84	5 151 070,79
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 900 000,00	75 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 457 140,00	-21 457 140,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-23 016 846,16	-48 391 789,21
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 742 015,05	-39 246 691,72
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-160 000,75	967 099,13
Vaihto-omaisuuden muutos	13 253,12	-434 253,65
Saamisten muutos	264 224,68	22 665 731,20
Korottomien velkojen muutos	-2 859 492,10	-62 445 268,40
Rahoituksen rahavirta	18 242 142,54	-33 796 599,24
Rahavarojen muutos	5 652 467,65	-32 947 392,57
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	9 408 518,44	3 756 050,79
Rahavarat 1.1	3 756 050,79	36 703 443,36
	5 652 467,65	-32 947 392,57

3.3 Tase

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	936 702 732,24	922 052 678,49
Aineettomat hyödykkeet	6 413 619,08	5 570 944,26
Aineettomat oikeudet	2 968 905,19	2 563 030,16
Muut pitkävaikutteiset menot	3 444 713,89	3 007 914,10
Aineelliset hyödykkeet	607 824 478,07	591 097 538,53
Maa- ja vesialueet	151 317 280,29	148 228 961,79
Rakennukset	293 165 664,91	303 802 974,71
Kiinteät rakenteet ja laitteet	112 190 746,07	109 942 212,10
Koneet ja kalusto	13 229 947,20	12 795 711,88
Muut aineelliset hyödykkeet	137 026,46	137 026,46
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	37 783 813,14	16 190 651,59
Sijoitukset	322 464 635,09	325 384 195,70
Osakkeet ja osuudet	171 322 993,74	173 684 410,60
Muut lainasaamiset	150 531 113,87	151 089 257,62
Muut saamiset	610 527,48	610 527,48
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	281 367,97	280 984,78
Valtion toimeksiannot	16 248,81	17 748,81
Lahjoitusrahastojen varat	230 119,16	228 235,97
Muut toimeksiantojen varat	35 000,00	35 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	62 623 929,46	57 248 939,61
Vaihto-omaisuus	803 442,35	816 695,47
Aineet ja tarvikkeet	568 442,35	251 695,47
Muu vaihto-omaisuus	235 000,00	565 000,00
Saamiset	52 411 968,67	52 676 193,35
Pitkäaikaiset saamiset	33 078 284,59	33 141 132,98
Muut saamiset	33 078 284,59	33 141 132,98
Lyhytaikaiset saamiset	19 333 684,08	19 535 060,37
Myyntisaamiset	10 033 110,43	7 916 446,47
Lainasaamiset	187 573,71	126 725,72
Muut saamiset	3 618 419,74	3 462 918,99
Siirtosaamiset	5 494 580,20	8 028 969,19
Rahat ja pankkisaamiset	9 408 518,44	3 756 050,79
VASTAAVAA YHTEENSÄ	999 608 029,67	979 582 602,88

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	540 410 826,40	534 186 270,76
Peruspääoma	422 505 148,75	422 505 148,75
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	111 681 122,01	101 522 092,64
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	6 224 555,64	10 159 029,37
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	3 063 966,70	3 404 407,44
Poistoero	3 063 966,70	3 404 407,44
PAKOLLISET VARAUKSET	13 865 526,11	17 131 118,40
Eläkevaraukset	227 849,75	245 600,00
Muut pakolliset varaukset	13 637 676,36	16 885 518,40
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 194 903,45	3 354 521,01
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 260 115,72	2 304 827,21
Muut toimeksiantojen pääomat	934 787,73	1 049 693,80
VIERAS PÄÄOMA	439 072 807,01	421 506 285,27
Pitkäaikainen	265 517 092,69	202 877 021,69
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	265 480 000,00	202 842 905,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	37 092,69	34 116,69
Lyhytaikainen	173 555 714,32	218 629 263,58
Joukkovelkakirjalainat	18 000 000,00	15 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 262 905,00	22 457 140,00
Lainat muilta luotonantajilta	78 319 793,56	104 336 639,72
Saadut ennakot	13 218 843,66	16 167 376,29
Ostovelat	22 468 262,83	21 160 005,12
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	7 945 621,98	8 844 082,54
Siirtovelat	30 340 287,29	30 664 019,91
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	999 608 029,67	979 582 602,88

Konsernilaskelmat

3.3.1 Konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2024		1.1. - 31.12.2023	
Toimintatuotot		417 606 837,79		427 935 224,85
Toimintakulut		-735 823 996,58		-724 101 459,91
Osuus osakkuusyritysten voitosta		222 539,83		2 107 969,08
Toimintakate		-317 994 618,97		-294 058 265,98
Verotulot		338 934 210,39		330 982 054,72
Valtionosuudet		138 483 548,46		161 423 062,39
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	3 126 056,09		2 110 674,63	
Muut rahoitustuotot	3 292 233,31		3 585 631,99	
Korkokulut	-25 467 946,60		-21 593 086,05	
Muut rahoituskulut	-160 601,66	-19 210 258,86	-1 736 884,58	-17 633 664,03
Vuosikate		140 212 881,02		180 713 187,10
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-113 748 956,13		-115 455 143,13	
Arvonalentumiset	-3 909 376,29	-117 658 332,42	-1 779 354,69	-117 234 497,82
Tilikauden tulos		22 554 402,45		63 478 689,28
Tilinpäätössiirrot		35 825,53		338 024,54
Tilikauden verot Laskennalliset		-2 207 836,21		-9 091 090,40
verot Vähemmistöosuudet		-482 476,09		-973 574,94
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-906 279,67		-397 895,99
		18 993 782,16		53 354 152,49

3.3.2 Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	140 212 881,02		180 713 187,10	
Tilikauden verot	-2 207 836,21		-9 091 090,40	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-7 320 079,02</u>	130 684 965,79	<u>6 909 719,77</u>	178 531 816,47
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-154 264 072,50		-139 557 985,28	
Rahoitusosuudet investointeihin	1 506 412,14		3 223 148,20	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>17 678 325,03</u>	<u>-135 079 335,33</u>	<u>16 285 543,20</u>	<u>-120 049 293,88</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-4 394 369,54		58 482 522,59
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0,00		-19 635,11	
Antolainasaamisten vähennys	<u>2 691,00</u>	2 691,00	<u>6 500,00</u>	-13 135,11
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	92 403 891,59		167 402 153,66	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 272 188,71		-117 119 515,51	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-37 972 471,38</u>	26 159 231,50	<u>-73 078 781,76</u>	-22 796 143,61
Oman pääoman muutokset		-1 213 688,67		773 418,63
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-3 051 680,31		4 929 215,89	
Vaihto-omaisuuden muutos	-8 101 220,84		-8 566 715,65	
Saamisten muutos	7 799 753,32		19 657 880,55	
Korottomien velkojen muutos	<u>-14 634 330,96</u>	<u>-17 987 478,78</u>	<u>-87 583 264,65</u>	<u>-71 562 883,86</u>
Rahoituksen rahavirta		6 960 755,05		-93 598 743,95
Rahavarojen muutos		2 566 385,51		-35 116 221,36
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	33 187 174,16		30 620 788,62	
Rahavarat 1.1.	30 620 788,62	2 566 385,51	65 737 009,98	-35 116 221,36

3.3.3 Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 715 262 091,13	1 689 985 130,13
Aineettomat hyödykkeet	11 682 860,25	12 408 923,18
Aineettomat oikeudet	4 013 974,89	3 962 390,64
Konserniliikearvo	1 090 198,15	1 395 014,59
Muut pitkävaikutteiset menot	6 578 687,21	7 051 517,95
Aineelliset hyödykkeet	1 621 017 517,60	1 600 703 249,44
Maa- ja vesialueet	173 057 837,23	170 592 981,00
Rakennukset	839 313 153,22	856 559 084,63
Kiinteät rakenteet ja laitteet	343 722 924,07	338 713 330,32
Koneet ja kalusto	182 390 260,13	188 989 424,71
Muut aineelliset hyödykkeet	4 894 438,49	5 608 653,51
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	77 638 904,47	40 239 775,27
Sijoitukset	82 561 713,28	76 872 957,52
Osakkuusyhteisöosuudet	24 331 005,71	23 334 942,42
Muut osakkeet ja osuudet	57 246 962,31	52 551 578,84
Muut lainasaamiset	531 113,87	533 804,87
Muut saamiset	452 631,38	452 631,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 888 589,60	4 187 682,19
VAIHTUVAT VASTAAVAT	162 570 055,57	159 599 379,91
Vaihto-omaisuus	34 433 029,85	26 331 809,01
Saamiset	94 949 851,55	102 646 782,28
Pitkäaikaiset saamiset	33 416 807,13	34 826 315,16
Lyhytaikaiset saamiset	61 533 044,42	67 820 467,11
Rahoitusarvopaperit	3 193 867,80	286 475,86
Rahat ja pankkisaamiset	29 993 306,36	30 334 312,76
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 880 720 736,28	1 853 772 192,22

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	704 461 770,73	685 832 017,82
Peruspääoma	422 505 148,75	422 505 148,75
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	71 227,59	71 227,59
Muut omat rahastot	28 761 950,69	28 851 673,46
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	234 129 661,54	181 049 815,53
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 993 782,16	53 354 152,49
VÄHEMMISTÖOSUUDET	17 738 084,65	17 717 289,91
KONSERNIRESERVI	582 344,29	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	17 277 277,77	17 302 234,99
Eläkevaraukset	227 849,75	245 600,00
Muut pakolliset varaukset	17 049 428,02	17 056 634,99
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	7 898 035,15	12 248 808,04
VIERAS PÄÄOMA	1 132 763 223,70	1 120 671 841,45
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	748 864 757,92	793 101 744,77
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	59 053 731,39	59 584 494,30
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	165 209 179,67	94 831 778,32
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	159 635 554,72	173 153 824,08
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 880 720 736,28	1 853 772 192,22

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (kohta 11).

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Ympäristömenojen ja -vastuiden laskennassa on sovellettu samoja arvostusperiaatteita ja -menetelmiä kuin muissakin arvostuksissa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Varasto:	31.12.2023	31.12.2024	Muutos
Murskausvarasto	251 132,67	568 298,27	317 165,60
Wellamon kioskin varasto	562,80	144,08	-418,72
Yhteensä	251 695,47	568 442,35	316 746,88
Muu vaihto-omaisuus:			
Myytävät kiinteistöt ja asunto-osakkeet	565 000,00	235 000,00	-330 000,00
Yhteensä	816 695,47	803 442,35	-13 253,12

Kaikista varastoista on laadittu inventaario 31.12.2024, jonka mukaan joko lisäys tai vähennys on kirjattu. Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvaan hankintamenoa painotetun keskihinnan menetelmällä.

Muu vaihto-omaisuus pitää sisällään myytäväksi tarkoitettuja asunto-osakkeita sekä kiinteistön, jotka ovat arvostettu käypään arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Valuuttamääräiset erät

Ei ole.

Jaksotukset

Lomapalkkavelan sivukulujen kirjaamisessa käytetään soveltuvien osien prosentteja, jotka ovat voimassa lomapalkkavelan maksuhetkellä. Lomapalkkavarauksia kirjattiin vuoden 2024 taseeseen 23.914.631,96 euroa ja lomapalkkavelka kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 200.096,75 euroa.

4.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Vuoden 2024 tase on vertailukelpoinen vuoden 2023 taseeseen. Vertailtaessa tilikauden tulosta edelliseen tilikauteen, tulee huomioida hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset kaupungin valtion-osuuksiin ja verotuloihin. Myös kunnan tuloveroprosentin korotus 8,0 prosenttiin vuonna 2024 vaikuttaa verotulojen vertailtavuuteen.

Kaupungin vuoden 2024 valtionosuudet olivat 30,0 miljoonaa euroa ja valtionosuudet vähenivät 27,9 miljoonaa euroa (-48,3 %) edellisvuodesta. Vuoden 2024 valtionosuudet sisälsivät sote-uudistukseen liittyviä valtionosuusleikkauksia yhteensä 29,0 miljoonaa euroa. Leikkauksesta kuntakohtaisen pysyvän muutosrajoittimien osuus oli 17,0 miljoonaa euroa ja järjestelmämuutoksen tasauksen osuus 3,9 miljoonaa euroa. Sote-laskelmien jälkitarkistuksen myötä kaikille kunnille tuli lisäksi tasa-suuruinen ja pysyvä noin 90 euroa/asukas valtionosuusleikkaus, joka on Jyväskylän osalta 13,2 miljoonaa euroa. Lisäsiirtotarvetta kompensoitiin vuodelle 2024 määrääkaikaisella vuosina 2025-2027 takaisinperittävällä valtionosuuden lisäyksellä, joka Jyväskylän osalta oli 5,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 valtionosuuksissa soteleikkausten osuus oli 6,0 miljoonaa euroa. Soteleikkauksista johtuva muutos peruspalvelujen valtionosuudessa on siten -23,0 miljoonaa euroa vuosien 2023 ja 2024 välillä.

Kaupungin kunnallisveron tuotto oli 256,6 miljoonaa euroa ja se kasvoi 14,8 miljoonaa euroa (+6,1 %) edellisestä vuodesta. Kunnallisverotuottojen tilitykset vuodelta 2024 kasvoivat 38,0 miljoonaa euroa ja tästä arviolta 16,9 miljoonaa euroa oli seurausta tuloveroprosentin nostosta. Tuloveroprosentti oli 8,0 % vuonna 2024 ja sitä nostettiin 0,64 %-yksikköä edellisvuodesta. Kunnallisveron tilitykset aikaisemmilta verovuosilta laskivat 23,2 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kaupungin vuoden 2023 verokertymään vaikutti merkittävästi vanhempien verovuosien kunnallisverotuotot, jotka maksuunpantiin ennen hyvinvointialueuudistusta voimassa olleilla korkeammilla tuloveroprosenteilla. Vuoden 2023 kunnallisverotuottoihin kertyneet kertaluonteiset ”verohännät” olivat arviolta 28,0 miljoonaa euroa.

Yhteisöveroja kaupungille kertyi 27,7 miljoonaa euroa ja yhteisöverojen tuotto laski edellisestä vuodesta 7,6 miljoonaa euroa (-21,5 %). Kunnallisverojen ohella myös vuoden 2023 yhteisöverojen tuotot sisälsivät korkeammilla yhteisöveron jako-osuuksilla kertyneitä ”verohäntä” hyvinvointiuudistusta edeltäneeltä ajalta arviolta 4,0 miljoonaa euroa.

Tilikauden tuloksen vertailtavuuteen vaikuttavat myös lisäpoistot ja arvonalentumiset sekä vuodelle 2023 kirjattu takaustappio. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kertaluonteisia lisäpoistoja oli 1,8 miljoonaa euroa ja arvonalentumisia 2,8 miljoonaa euroa (yhteensä 4,6 milj. euroa). Kertaluontoisista arvonalentumisista 1,0 miljoonaa oli Tilapalvelu-liikelaitoksen kirjaamia ja 1,8 miljoonaa aiheutui Jäähalli Oy:n osakepääoman alaskirjauksesta, jolla valmistauduttiin Hippos-hankkeen ja jääurheilukeskuksen kokonaisjärjestelyihin. Tähän järjestelyyn liittyen kaupungin toimintakuluja vuodelle 2023 kasvatti vuoden 2023 tilinpäätöksessä pakollisiin varauksiin kirjattu takaustappio 3,2 miljoonaa euroa, koska kaupungin omavelkaisesti Jäähalli Oy:lle takaama yritystodistuslaina Kuntarahoitus Oy:ltä jäi osin kaupungin maksettavaksi. Näiden edellä mainittujen merkittävimpien kertaluonteisten kirjausten vaikutus kaupungin vuoden 2023 ylijäämään oli yhteensä -7,8 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2024 tulokseen sisältyy kertaluonteisia lisäpoistoja 0,4 miljoonaa euroa ja Tilapalveluliikelaitoksen kirjaamia arvonalentumisia 2,6 miljoonaa euroa.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaupunkikonsernin tytäryhteisöt sekä jäsenosuuden mukaisessa suhteessa kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä. Konsernitilinpäätökseen on

lisäksi yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty konsernituloslaskelmaa ja konsernitasetta laadittaessa. Konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kaupungin ja yhdistettyjen kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kaupunkikonsernissa on kirjattu rakennusten poisto-oikaisua vuoteen 2009 asti, jolla erilaiset poistosuunnitelmat on yhdenmukaistettu konsernitaseella. Tätä rakennusten poisto-oikaisua puretaan niiltä osin, kuin se kohdistuu rakennuksiin, jotka on purettu tai myyty pois kaupunkikonsernista.

Vuodesta 2018 alkaen keskinäisten kiinteistöyhtiöiden ja säätiöiden, jotka eivät tee suunnitelman mukaisia poistoja, rakennusten poistot on oikaistu takautuvasti kaupungin poistosuunnitelman mukaisiksi. Oikaisu on tehty tytäryhtiöasemassa olevien yhtiöiden ja säätiöiden osalta. Osakkuusyhtiöissä poisto-oikaisua ei ole tehty, koska sen ei ole katsottu olevan olennainen.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitalinpäätökseen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhtiöiden yhdistelemissä. Laskennalliset verovelat on kirjattu kokonaisuudessaan pitkäaikaisiin velkoihin, ellei tapauskohtaisesti ole ollut perusteltua esittää niitä lyhytaikaisissa veloissa.

Kiinteistöverojen käsittely

Konserniyhteisöjen kaupungille maksamat kiinteistöverot on eliminoitu.

Konserniliikearvon käsittely

Alva-yhtiöt-konserni on kirjannut konserniliikearvon poistoa 278 348,52 euroa ja Jyvä-Parkki Oy konserniliikearvon poistoa 26 467,97 euroa. Tuloslaskelman suunnitelman mukaisissa poistoissa on esitetty näiden nettomäärä.

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella 2024 on selostettu kohdassa 1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tytäryhtiöiden ja konsernin edeltäviin vuosiin kohdistuvat oikaisut, jotka eivät ole olennaisia, on kirjattu tilikauden tuloslaskelman asianmukaiseen tuotto- tai kuluerään.

Vuoden 2024 tase on vertailukelpoinen vuoden 2023 taseeseen.

Vuoden 2023 tulos sisältää merkittävän kertaluonteisen verohännän. Ilman kertaluonteisia verohäntiä (32 miljoonaa euroa) ja muita merkittävimpiä kertaluonteisia kirjauksia (7,8 miljoonaa euroa,

kaupungin lisäpoistot, arvonalentumiset ja takaustappio) konsernin vuoden 2023 tilikauden ylijäämä olisi 53,4 miljoonan euron sijasta 29,0 miljoonaa euroa ja taseeseen kertyneet ylijäämät 234,6 miljoonan euron sijasta 210,4 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2024 tulokseen sisältyy kaupungin kertaluonteisia lisäpoistoja 0,4 miljoonaa euroa ja Tilipalvelu-liikelaitoksen kirjaamia arvonalentumisia 2,6 miljoonaa euroa. Jyvä-Parkin tulokseen sisältyy kertaluonteisia eriä 2,7 miljoonaa euroa pääosin Ki Oy Vapaudenkatu 55 osuuden myynnistä ja konsernituloslaskelmaan kirjautuu 2,4 miljoonaa euroa Gadian rakennusten arvonalentumisia.

Ilman kertaluonteisia eriä konsernin vuoden 2024 tilikauden ylijäämä olisi ollut 19,0 miljoonan euron sijasta 21,7 miljoonaa euroa ja taseen kertyneet ylijäämät 253,1 miljoonan euron sijasta 255,8 miljoonaa euroa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot toimialoittain

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Konsernihallinto	6 259 781,21	6 893 320,05	4 204 197,25	4 948 396,44
Sosiaali- ja terveystuotot	8 350 805,64	7 541 805,80		
Elinkeino- ja työllisyystuotot	6 635 584,56	5 865 703,65	6 745 185,68	5 865 703,65
Kasvun ja oppimisen palvelut	49 862 367,48	50 094 460,46	12 596 916,03	14 492 210,92
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	10 044 659,02	9 346 060,99	10 780 424,74	9 346 060,99
Kaupunkirakenne	336 453 639,88	347 923 506,92	50 103 712,00	44 359 024,49
Liikelaistokset				
Liikelaisto			847 194,66	1 046 283,17
Muut tuotot			7 365 946,35	7 523 580,32
Toimintatuotot yhteensä	417 606 837,79	427 664 857,87	92 643 576,71	87 581 259,98

7) Verotulojen erittely

	2024	2023
Kunnan tulovero	256 633 192,98	241 856 521,32
Osuus yhteisöveron tuotosta	27 703 850,75	35 310 819,17
Kiinteistövero	58 798 061,51	57 993 304,34
Verotulot yhteensä	343 135 105,24	335 160 644,83

8) Valtionosuuksien ja verotulomenetyksen korvausten erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspalvelujen valtionosuus	-3 985 994,00	19 778 499,26	-3 985 994,00	19 778 499,26
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	35 839 223,00	40 036 380,00	35 839 223,00	40 036 380,00
Verotulomenetyksen korvaus	21 221 489,00	21 122 633,57	21 221 489,00	21 122 633,57
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	85 408 830,46	80 485 549,56	-23 112 101,00	-23 030 409,00
Valtionosuudet yhteensä	138 483 548,46	161 423 062,39	29 962 617,00	57 907 103,83

9) Palvelujen ostojen erittely

	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	17 045 871,29	15 850 857,70
Muiden palvelujen ostot	111 359 552,93	107 255 949,08
Palvelujen ostot yhteensä	128 405 424,22	123 106 806,78

10) Valtuustoryhmille annetut tuet

	2024	2023
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	3 000,00	3 900,00
Kokoomuksen valtuustoryhmä	3 900,00	3 900,00
Keskustan valtuustoryhmä	2 850,00	3 000,00
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	2 100,00	2 250,00
Vihreän liiton valtuustoryhmä	3 600,00	3 600,00
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	1 521,07	2 100,00
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	1 650,00	1 350,00
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	18 621,07	20 100,00

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa (8.6.2009 § 122, kaupunginhallitus tarkensi ohjeita 26.11.2012 § 385).

Pienet hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Taseryhmä	Poistoaika/prosentti	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	2-20 vuotta	Tasapoisto
Maa-alueet	Ei poistoaikaa	Ei poistoa
Hallinto- ja laitosrakennukset kiviset	25 vuotta	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset puiset	20 vuotta	Tasapoisto
Talousrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 %	Menojäännös
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	Substanssi
Taide- ja arvoesineet	Ei poistoaikaa	Ei poistoa
Puusto	Käytön mukainen poisto	Substanssi
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	Ei poistoa

12) Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Eläkevaraukset 1.1.	245 600,00	218 407,76	245 600,00	218 407,76
Lisäykset tilikaudella		27 192,24		27 192,24
Vähennykset tilikaudella	-17 750,25		-17 750,25	
Eläkevaraukset 31.12.	227 849,75	245 600,00	227 849,75	245 600,00
Ympäristövelvoitevaraukset 1.1. *)	3 000 281,75	3 197 107,58	152 408,16	152 408,16
Lisäykset tilikaudella	63 878,07			
Vähennykset tilikaudella	-71 085,04	-196 825,83	-71 085,04	
Ympäristövelvoitevaraukset 31.12.	2 993 074,78	3 000 281,75	81 323,12	152 408,16
Muut pakolliset varaukset 1.1. *)	500 000,00	580 722,08	3 176 757,00	75 586,98
Lisäykset tilikaudella		500 000,00		3 176 757,00
Vähennykset tilikaudella*		-580 722,08	-3 176 757,00	-75 586,98
Muut pakolliset varaukset 31.12.	500 000,00	500 000,00	0,00	3 176 757,00
Sairaanhoitopiirin alijäämän kattamisvaraus 1.1.	13 556 353,24	13 556 353,24	13 556 353,24	13 556 353,24
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
SHP:n alijäämän kattamisvaraus 31.12	13 556 353,24	13 556 353,24	13 556 353,24	13 556 353,24
Pakolliset varaukset yhteensä	17 277 277,77	17 302 234,99	13 865 526,11	17 131 118,40

* Muut pakolliset varaukset, vähennys tilikaudella: Jäähalli-yhtiön takaustappiovaraus.

Muiden pakollisten varausten vähennys 3 176 757,00 euroa oli pakollisiin varauksiin kirjattu takaustappio kaupungin omavelkaisesti Jäähalli Oy:lle takaaman yritystodistustalainan Kuntarahoitus Oy:ltä. Laina maksettiin tältä osin tilikauden 2024 aikana. Tällä valmistauduttiin Hippos-hankkeen ja jääurheilukeskuksen kokonaisjärjestelyihin.

Sairaanhoitopiirin alijäämän kattamiseen tehtiin vuonna 2022 pakollinen varaus, 13,6 miljoonaa euroa, (viimeisen lisälaskun osuus koskien peruspääoman alentamisen perumista), koska kaupungin sekä muiden omistajakuntien näkemyksen mukaan lisälasku on aiheeton. Asian käsittelyt hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa ovat edelleen kesken.

Ympäristövelvoitteisiin liittyvien varausten lisäys tulee pääosin Mustankorkea -konsernin loppusijoitusalueen sulkemismenoihin varautumisesta. Kunnan ympäristövelvoitteiden vähennykset liittyvät sora-alueiden maisemointiin liittyvän varauksen vähennykseen.

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot**Pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja -tappiot****Kaupat vuonna 2024**

	Kauppasumma	tasearvo	voitto/tappio
Tonttiosasto maakaupat	7 403 448,00	-972 262,29	6 431 185,71
Osakekaupat	86 874,99	-75 022,90	11 852,09
Muut myynnit	60 735,14		60 735,14
Investointien luovutustulot			0,00
Yhteensä	7 551 058,13	-1 047 285,19	6 503 772,94
<i>*Cefmof-säätiön pääoman siirto kuluksi v. 2024</i>		<i>20 000,00</i>	

Toimintatuottoihin ja -kuluihin sisältyvät luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	6 799 767,99	494 749,26	6 431 185,71	3 773 711,93
Rakennusten luovutusvoitot		3 847 051,75		
Muut luovutusvoitot	290 516,54	261 649,03	60 735,14	35 375,94
Osakkeiden luovutusvoitot	60 300,40	28 033,27	60 300,40	40 963,90
Luovutusvoitot yhteensä	7 150 584,93	4 631 483,31	6 552 221,25	3 850 051,77
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	-1 258 877,71	-126 211,23		
Osakkeiden luovutustappiot	-48 448,00	-180 617,86	-48 448,00	
Muut luovutustappiot	-283 608,83			
Luovutustappiot yhteensä	-1 590 934,54	-306 829,09	-48 448,00	0,00

14) Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisia tuottoja tai kuluja ei ole kirjattu tilikaudella 2024 eikä vertailutilikaudella.

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Mustankorkea Oy	600 000,00	400 000,00
Jykia Oy	600 000,00	400 000,00
Alva-yhtiöt Oy	10 000 000,00	5 000 000,00
Muut	1 971 300,20	878 658,47
Yhteensä	13 171 300,20	6 678 658,47
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	242 582,58	242 582,58
Yhteensä	242 582,58	242 582,58
Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot yhteensä	13 413 882,78	6 921 241,05

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Taseeseen ei ole aktivoitu mainittuja menoja.

18) Arvonkorotukset

Ei ole tehty vuonna 2024.

19) Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot

	tase 1.1.2024	lisäys 2024	rah.osuudet 2024	vähennykset 2024	sis.siirrot	poistot 2024	arvon alentumiset 2024	lisäpoistot 2024	tase 31.12.2024
Aineettomat oikeudet	2 563 030,16	0,00	0,00	0,00	2 221 455,19	-1 815 580,16	0,00	0,00	2 968 905,19
Muut pitkävaikutteiset menot	3 007 914,10	0,00	0,00	0,00	973 789,60	-462 480,83	0,00	-74 508,98	3 444 713,89
Aineettomat hyödykkeet	5 570 944,26	0,00	0,00	0,00	3 195 244,79	-2 278 060,99	0,00	-74 508,98	6 413 619,08
Maa- ja vesialueet	148 228 961,79	0,00	0,00	-972 262,29	4 060 580,79	0,00			151 317 280,29
Rakennukset	303 802 974,71	0,00	0,00	0,00	15 159 218,53	-25 697 494,23	0,00	-99 034,10	293 165 664,91
Kiinteät rakenteet	109 942 212,10	0,00	-1 106 412,14	0,00	26 797 259,08	-23 170 138,84		-272 174,13	112 190 746,07
Koneet ja kalusto	12 795 711,88	0,00	0,00	0,00	4 452 266,06	-4 018 030,74			13 229 947,20
Muut aineelliset hyödykkeet	137 026,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			137 026,46
Keskeneräiset hankinnat	16 190 651,59	76 030 440,99	-400 000,00	-20 000,00	-54 017 279,44	0,00			37 783 813,14
Aineelliset hyödykkeet	591 097 538,53	76 030 440,99	-1 506 412,14	-992 262,29	-3 547 954,98	-52 885 663,81	0,00	-371 208,23	607 824 478,07
Tytäryhtiöosakkeet	155 269 352,98	0,00	0,00	0,00	114 139,69	0,00	-1 574 214,76		153 809 277,91
Osakkuusyhteisöosakkeet	5 908 648,42	0,00	0,00	0,00	238 570,50	0,00	-1 023 127,71		5 124 091,21
Muut osakkeet	4 081 682,79	0,00	0,00	-75 022,59	0,00	0,00	-41 761,99		3 964 898,21
Kuntayhtymäosuudet	8 424 726,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			8 424 726,41
Osakkeet ja osuudet	173 684 410,60	0,00	0,00	-75 022,59	352 710,19	0,00	-2 639 104,46	0,00	171 322 993,74
Lainasaamiset ym.	151 089 257,62	0,00	0,00	-558 143,75	0,00	0,00			150 531 113,87
Muut saamiset	610 527,48	0,00	0,00	0,00					610 527,48
Sijoitukset	325 384 195,70	0,00	0,00	-633 166,34	352 710,19	0,00	-2 639 104,46	0,00	322 464 635,09
Pysyvät vastaavat	922 052 678,49	76 030 440,99	-1 506 412,14	-1 625 428,63	0,00	-55 163 724,80	-2 639 104,46	-445 717,21	936 702 732,24

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	7 528 203,01	7 491 936,10	1 991 539,15	1 770 720,82
Muut maa- ja vesialueet	165 529 634,22	163 101 044,90	149 325 741,14	146 458 240,97
Maa- ja vesialueet yhteensä	173 057 837,23	170 592 981,00	151 317 280,29	148 228 961,79

Kunta on aktivoinut vuonna 2024 maa-alueisiin arvonalisäverollisia ei-palautettavia, mutta siirtokelpoisia liittymismaksuja lisää 220 818,33 euron edestä. Konsernissa liittymismaksujen kokonaismäärä on kasvanut yhteensä 2.464.856,23 euroa vuonna 2024.

Sijoitusten erittely

	tase 1.1.2024	lisäys 2024	vähennys 2024	sis.siirrot 2024	arvon alentumiset 2024	tase 31.12.2024
Tytäryhtiöosakkeet	155 269 352,98	0,00		114 139,69	-1 574 214,76	153 809 277,91
Osakkuusyhteisöosakkeet	5 908 648,42	0,00		238 570,50	-1 023 127,71	5 124 091,21
Muut osakkeet	4 081 682,79	0,00	-75 022,59		-41 761,99	3 964 898,21
Kuntayhtymäosuudet	8 424 726,41					8 424 726,41
Osakkeet ja osuudet yhteensä	173 684 410,60	0,00	-75 022,59	352 710,19	-2 639 104,46	171 322 993,74
Jvk-lainasaamiset tytäryhteisöiltä						
Pääomalainasaamiset tytäryhteisöiltä			-555 452,75			-555 452,75
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	151 089 257,62					151 089 257,62
Muut lainasaamiset osakkuus- ja muilta						
Muut lainasaamiset muilta			-2 691,00			-2 691,00
Muut saamiset tytäryhteisöiltä						
Muut saamiset muilta	610 527,48					610 527,48
Jvk-lainasaamiset ja muut yhteensä	151 699 785,10	0,00	-558 143,75	0,00	0,00	151 141 641,35
Sijoitukset yhteensä	325 384 195,70	0,00	-633 166,34	0,00	-2 639 104,46	322 464 635,09

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20) Tytäryhteisöt, joissa kunnalla on määräämisvalta

Konsernin omistukset
2024

Nimi	Y-tunnus	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (1000 €)	Konsernin osuus vie- raasta pää- omasta (1000 €)	Konsernin osuus tili- kauden tu- loksesta (1000 €)
Tytäryhteisöt						
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (alakonsernitp)	0879243-6	100,0	100,0	57 118	228 690	1 970
As Oy Jyv. mlk:n Jokileinikki	1759600-7		100,0			
As Oy Jyväskylän Juolukkatie 1	2914950-3		100,0			
As Oy Jyv. mlk:n Norolankuja 1	0869011-4		100,0			
As Oy Tuulenkyliä	0581313-1		51,5			
JVA Kodit Oy	3249796-3		100,0			
As Oy Jyväskylän Hjalmarinraitin Omax	3242176-6		100,0			
As Oy Jyväskylän Hjalmarinraitin Vuokra	3242223-2		100,0			
Alva-yhtiöt Oy (alakonsernitp)	1071200-1	100,0	100,0	193 145	489 226	676
Alva Sähköverkko Oy	1998118-7		100,0			
Alva Viitasaari Oy	0177313-6		100,0			
Alva Viitasaari Vesi Oy	3351313-6		100,0			
Alva Hulevesi Oy	2860287-1		100,0			
Jyväskylän Voima Oy	2033847-1		81,4			
Jyvä-Parkki Oy (alakonsernitp)	1889676-5	100,0	100,0	23 340	46 364	3 692
Ki Oy Jyv. Vapaudenkatu 55 *	2119371-0		85,0			
Ki Oy Jyväskylän Rahtiasema	1735088-3		100,0			
Jykia Oy (alakonsernitp)	0506036-0	84,9	84,9	25 949	38 825	3 068
Ki Oy Asekatu 3	1758730-3		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 5	2213628-3		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 7	2150739-6		84,9			
Ki Oy Konttisentie 2	0784346-5		84,9			
Ki Oy Muuramen Keljonportti	2195668-5		84,9			
Ki Oy Tikkakosken Mekaanikontie	2181825-8		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Ursus	2908268-7		43,3			
Ki Oy Jyväskylän Lynx	2908267-9		84,9			
Kortepohjan Matkailualue Oy	1085344-5		84,9			
Ki Oy Jyväskylän U2	3159782-3		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Pteromys Volans	3159785-8		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Logistiikka	2340809-2		100,0			
Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy (alakonsernitp)	1006550-2	90,0	90,0	31 380	14 640	2 667
JAMK Turbiini-Rahasto Oy	2706148-7		90,0			
Education Facilities Oy (alakonsernitp)	0514515-3	100,0	100,0	7 894	26 878	631
Ki Oy Jyväskylän Kankaan VPT:n siipi	2688939-7		100,0			
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	0174407-9	87,0	87,0	1 551	25 171	0
Kiinteistö Oy Jyväskylän Lääkäritalo	0219484-9	55,8	55,8	734	679	0
Jyväskylän Jäähalli Oy	2183263-1	100,0	100,0	130	1 388	0
Kiinteistö Oy Tikkakosken Terveysasema	0194790-9	100,0	100,0	644	7	-20
Korpilahden Virastokeskus Oy	0292734-4	100,0	100,0	1 219	10	0
Kiinteistö Oy Jyväskylän Huhtasuon koulukeskus	2420966-9	100,0	100,0	116	25 909	0
Mustankorkea Oy	1108572-4	80,0	80,0	10 855	4 772	457
MKO Ympäristöpalvelut Oy	3101540-8		80,0			
Jyväskylän Yritystehdas Oy	2868950-8	25,0	62,3	70	127	-25
Työterveys Aalto Oy	2957137-6	96,8	96,8	1 165	1 612	117
Aalto2-museokeskus Oy	3261400-7	80,0	80,0	-388	872	-336
Keski-Suomen Sairaskotisäätiö	0668254-0	100,0	100,0	1 037	24	-1592
Jyväskylän Rintamamiesveteraanien Asuntosäätiö	0792671-1	93,8	93,8	24	0	-3
Jyväskylän maalaiskunnan Veteraanien Asuntosäätiö*	0871545-7	100,0	100,0	1	0	-10

*Poistunut konsernista 2024

21) Kuntayhtymät

Konsernin omistukset 2024	Y-tunnus	Kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pää- omasta (1000 €)	Konsernin osuus vie- raasta pää- omasta (1000 €)	Konsernin osuus tili- kauden tu- loksesta (1000 €)
Kuntayhtymät						
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	0208201-1	59,1	59,1	66 332	14 983	2 527
Gradia Koulutuspalvelut Oy	1065006-6		59,1			
Keski-Suomen liitto	0830155-3	51,3	51,3	527	770	154

22) Osakkuusyhteisöt

Konsernin omistukset 2024	Y-tunnus	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (1000 €)	Konsernin osuus vie- raasta pää- omasta (1000 €)	Konsernin osuus tili- kauden tu- loksesta (1000 €)
Osakkuusyhteisöt						
Nimi						
As Oy Jyväskylän Kauppakatu 23	0732858-6	25,0	25,0	1 426	120	0
As Oy Jyväskylän Säästökeskus	0219505-9	31,9	31,9	286	171	0
As Oy Kuokkalan Toritalo	0795410-6	21,8	21,8	802	3	0
Huhtakeskus Oy	0301874-0	41,1	41,1	1845	36	-33
Jyväskylän Hippoksen Kehitys Oy	2761585-7	33,3	33,3	-588	1 398	0
Jyväskylän Messut Oy (konsernitp)	0626505-0	26,5	26,5	986	0	-75
Kankaan Palvelu Oy	2753969-8	0,0	33,3	645	3	-60
Keljonkankaan Palvelukeskus Oy	0684275-1	44,8	44,8	643	3	-1
Kiinteistö Oy Palokan Liikekeskus	0655613-0	32,7	32,7	394	30	0
Kiinteistö Oy Palokan Nisulankulma	0580080-8	23,6	23,6	242	3	-6
Kiinteistö Oy Riikankulma	0176322-9	48,0	48,0	89	4	8
Kiinteistö Oy Säynätsalon Palvelukeskus	0402825-4	48,9	48,9	287	4	-2
Monetra Keski-Suomi Oy	2930116-5	31,2	35,5	1367	967	419
Jyväskylän Hippos GP oy	3000801-1	29,4	29,4	-4	5	0
Jyväskylän Hippos ky	3006218-1	0,0	30,2	951	956	-28
Alva-yhtiöt Oy (alakonsernitp)	1071200-1					
KS Energiavälitys Oy *	0948714-2		44,7			
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (alakonsernitp)	0879243-6					
As Oy Vastatuuli	0834372-9		41,4			
Ki Oy Jyv. Palokunnanmäen Autoparkki	2554009-7		34,6			
Halssilan Huolto Oy	0174344-7		35,0			
Sulun Kiinteistönhoito Oy	0175262-6		29,3			

*Poistunut konsernista 2024

23) Saamisten erittely

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		4 493 898,89		2 013 425,32
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		78 289,22		17 000,00
Yhteensä	0,00	4 572 188,11	0,00	2 030 425,32
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		30 136,61		31 503,80
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				29 400,00
Yhteensä	0,00	30 136,61	0,00	60 903,80
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	59 520,00	631 324,05		93 282,60
Siirtosaamiset				16 562,94
Yhteensä	59 520,00	631 324,05	0,00	109 845,54
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		4 818 230,88		5 778 234,75
Lainasaamiset liikelaitoksilta				
Lainasaamiset		187 573,71		146 015,86
Muut saamiset	33 078 284,59	3 618 419,74	33 141 132,98	3 443 628,85
Siirtosaamiset		5 416 290,98		7 966 006,25
Yhteensä	33 078 284,59	14 040 515,31	33 141 132,98	17 333 885,71
Saamiset yhteensä	33 137 804,59	19 274 164,08	33 141 132,98	19 535 060,37

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtosaamiset yhteensä				
Siirtyvät korot	43 703,94	34 345,30	18 679,47	17 069,79
Kelan korvaus työterveydenhuol- lost	1 383 627,38	1 466 406,61	1 240 368,00	1 290 830,00
EU-tuet ja avustukset	2 806 467,12	4 721 546,69	3 407 493,26	4 436 958,70
Verosaamiset		3 871,34	2 826,92	1 351,94
Muut siirtosaamiset	9 673 351,80	10 722 656,51	825 212,55	2 282 758,76
Siirtosaamiset yhteensä	13 907 150,24	16 948 826,45	5 494 580,20	8 028 969,19
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	13 907 150,24	16 948 826,45	5 494 580,20	8 028 969,19

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma	422 505 148,75	422 505 148,75	422 505 148,75	422 505 148,75
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	71 227,59	71 227,59		
Ylikurssirahasto	1 383 956,89	1 383 956,89		
Muut omat rahastot 1.1.	27 467 716,57	37 552 039,84		
Lisäykset	25 883,50	81 802,82		
Vähennykset	-115 606,28	-10 166 126,09		
Muut omat rahastot 31.12.	27 377 993,79	27 467 716,57		
Sosiaalinen luototus-rahasto 1.1.		353 533,44		353 533,44
Lisäykset				
Vähennykset		-353 533,44		-353 533,44
Sosiaalinen luototus-rahasto 31.12.		0,00		0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	234 403 968,02	167 106 137,55	111 681 122,01	101 522 092,64
Edell. tilikausien yli-/alijäämän oikaisu	-274 306,47	13 943 677,98		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	234 129 661,54	181 049 815,53	111 681 122,01	101 522 092,64
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	18 993 782,16	53 354 152,49	6 224 555,64	10 159 029,37
Oma pääoma yhteensä	704 461 770,73	685 832 017,82	540 410 826,40	534 186 270,76

26) Erittely poistoerosta

Kunnalla ei ole verotussyistä kirjattua poistoeroa.

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	413 577 716,45	194 931 560,66	218 800 000,00	202 842 905,00
Muut velat	8 111 704,01	9 018 947,60	37 092,69	34 116,69
Pitkäaikaiset velat yhteensä	421 689 420,46	203 950 508,26	218 837 092,69	202 877 021,69

29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraukset	227 849,75	245 600,00	227 849,75	245 600,00
Ympäristövastuut	2 993 074,78	3 000 281,75	81 323,12	152 408,16
Muut pakolliset varaukset	500 000,00	500 000,00	0,00	3 176 757,00
Sairaanhoitopiirin alijäämän kattamisvaraus	13 556 353,24	13 556 353,24	13 556 353,24	13 556 353,24
Pakolliset varaukset yhteensä	17 277 277,77	17 302 234,99	13 865 526,11	17 131 118,40

30) Vieras pääoma

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot		74 018,41		73 634,23
Ostovelat		3 703 089,23		2 576 923,52
Muut velat				
Siirtovelat		218 483,46		227 911,36
Yhteensä	0,00	3 995 591,10	0,00	2 878 469,11
Velat kuntayhtymille, joissa Jyväskylä on jäsenenä				
Saadut ennakot		1 391,83		1 361,99
Ostovelat				
Yhteensä	0,00	1 391,83	0,00	1 361,99
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saanut ennakot		-1 336 764,60		15 469,07
Ostovelat		700 486,39		1 051 548,17
Siirtovelat				141 391,32
Yhteensä	0,00	-636 278,21	0,00	1 208 408,56
Velat muille				
Saadut ennakot		14 480 198,02		16 076 911,00
Ostovelat		18 064 687,21		17 531 533,43
Muut velat	37 092,69	7 945 621,98	34 116,69	8 844 082,54
Siirtovelat		30 121 803,83		30 294 717,23
Yhteensä	37 092,69	70 612 311,04	34 116,69	72 747 244,20
Vieras pääoma yhteensä	37 092,69	73 973 015,76	34 116,69	76 835 483,86

30 a) Laskennalliset verovelat

	Konserni	
	2024	2023
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	25 033 518,94	24 454 316,33
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	461 000,16	454 904,08
Laskennalliset verovelat yhteensä	25 494 519,10	24 909 220,41

31) Luottolimiitti

	2024	2023
Keski-Suomen Osuuspankki	1 000 000,00	1 000 000,00

32) Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut, pitkäaikaiset	28 867 164,27	28 967 025,59		
Muut velat				
Pitkäaikaiset	173 871,21	102 208,94	37 092,69	34 116,69
Lyhytaikaiset	17 896 604,66	25 885 974,55	7 945 621,98	8 844 082,54
Muut velat yhteensä	46 937 640,14	54 955 209,08	7 982 714,67	8 878 199,23

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulu- jen jaksotukset	18 284 779,41	38 122 666,97	23 914 631,96	23 714 535,21
Korkojaksotukset	2 546 917,22	4 293 564,55	980 570,76	627 295,57
Verovelat	611 735,19	468 122,48		
Muut menojäämät	31 593 387,99	10 949 045,75	5 445 084,57	6 322 189,13
Siirtovelat yhteensä	53 036 819,81	53 833 399,75	30 340 287,29	30 664 019,91

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

38 a) Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä

	Konserni	
	2024	2023
Velat, joiden vakuutena kiinteistökiinnityksiä	117 300 447,28	113 582 921,00
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	136 423 146,13	231 572 798,00
Velat, joiden vakuutena yritysikiinnityksiä	1 786 252,92	4 198 138,00
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	136 423 146,13	238 572 798,00

38 b) Erittely annetuista vakuuksista

	Konserni	
	2024	2023
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	166 623 146,00	251 072 798,00
Yritysikiinnitykset	7 000 000,00	7 000 000,00
Muut	4 327 316,00	4 327 502,00
Yhteensä	177 950 462,00	262 400 300,00
Yhteensä	177 950 462,00	262 400 300,00

38 c) Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	124 645 756,81	122 508 717,48	46 659 534,87	48 252 767,00
Leasingvastuut yhteensä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	15 927 571,00	17 825 595,00	5 945 141,15	6 054 006,00
	5 327 478,00	6 358 730,00	2 377 730,82	2 368 366,00
Yhteensä	140 573 327,81	140 334 312,48	52 604 676,02	54 306 773,00

39) Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			472 042 610,00	428 015 767,00
Jäljellä oleva pääoma			250 384 056,00	266 227 547,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma			4 406 406,00	5 953 656,00
Jäljellä oleva pääoma	31 561 975,00	38 452 913,00	1 361 975,00	1 569 913,00

40) Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista**Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista**

	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 276 897 254,00	1 210 253 643,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	1 370 234,00	963 391,00

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut	2 731 014,00	1 804 231,00		
Maankäytösopimukset	15 578 323,00	15 818 423,00	17 906 323,00	18 195 023,00
seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	2 039 820,00	1 461 000,00	2 039 820,00	1 461 000,00
Sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	2 068 521,00	6 265 968,00		
Elinkaarimallilla toteutettu kiinteistö				
Huhtasuon koulukeskuksen palvelumaksu yhteensä v. 2033 loppuun asti			11 192 411,00	11 823 040,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus			1 316 754,00	1 244 531,00
Arvonlisäveron palautusvastuut	22 743 017,00	19 603 158,00	868 000,00	561 759,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuut*	17 589 155,00	17 245 155,00	17 589 155,00	17 245 155,00
Sote-kiinteistökaupan vastavakuuksien pantit	559 000 000,00	559 000 000,00	559 000 000,00	559 000 000,00
Yrityskortit	90,39	1 543,00	90,39	1 543,00

*Vastuisiin lisätty liikuntapalvelujen perustamishankkeiden valtionosuuksien vastuut

Huhtasuon koulu- ja päiväkotikeskuksen elinkaarihankkeen palvelujakson yhteenlasketut palvelumaksuvastuut ovat ajalle 2015–2033.

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Johdannaisopimukset				
Koronvaihtosopimukset yhteensä	243 917 142,00	444 378 833,00	103 500 000,00	124 500 000,00
Käypäarvo yhteensä	-1 708 182,00	-4 309 510,00	-8 593 210,27	-6 350 975,00
Sähköjohdannaiset yhteensä	28 501 992,00	43 365 595,00		
Käypäarvo yhteensä	3 476 557,00	4 193 714,00		
Päästöoikeusjohdannaiset yhteensä	5 642 950,00	5 436 740,00		
Käypäarvo yhteensä	-203 330,00	-564 350,00		

Kaupungin korkojohdannaiset ovat lainoihin kohdistettuja koronvaihtosopimuksia. Korkojohdannaiset on tehty korkomenojen suojaamistarkoituksessa, joten ne on käsitelty taseen ulkopuolisina vastuina. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi.

Kaupungin korkosuojausten tulosvaikutukset realisoituvat sopimusten vaikutusaikana, sopimukset eivät sisällä pankin ennaaikaista purkumahdollisuutta markkina-arvoonsa. Koronvaihtosopimusten korot on sidottu Euribor 3 kk ja 6 kk viitekorkoihin. Lainasalkun keskikorko suojausten vaikutukset huomioonotettuna vuonna 2024 oli 2,64 % (ed. vuonna 1,64 %). 1 %-yksikön korkojen nousun vaikutus korkomenoihin on noin 1,9 miljoonaa euroa suojausten vaikutukset huomioonotettuna.

Konsernin kaikki korkojohdannaiset ovat lainoihin kohdistettuja koronvaihtosopimuksia. Korkojohdannaiset on tehty korkomenojen suojaamistarkoituksessa, joten ne on käsitelty taseen

ulkopuolisina vastuina. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi.

Konsernin korkosuojausten tulosvaikutukset realisoituvat sopimusten vaikutusaikana, sopimukset eivät pääosin sisällä pankin ennenaikaista purkumahdollisuutta markkina-arvoonsa. Konsernin lainakohtaisten suojausten lainojen ja koronvaihtosopimusten pääomat, eräpäivät sekä koronmaksupäivät vastaavat oleelliselta osin toisiaan. Korkosuojaukset ovat näin ollen tehokkaita. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu pääosin vaihtuvat korot kiinteiksi. Konsernin koronvaihtosopimukset on tehty yhtiöiden hallitusten hyväksymän, yhtiökohtaisen korkosuojauspolitiikan puitteissa.

Kaupungin koronvaihtosopimukset

	2024	2023
Koronvaihtosopimus 1		
Nimellisarvo 20 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 1,458%		
Sopimus on tehty ajalle 6.6.2014 - 6.6.2024		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	235 368,00
Koronvaihtosopimus 2		
Nimellisarvo 20 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 2,08%		
Sopimus on tehty ajalle 21.12.2018-15.11.2027		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	65 940,93	322 486,10
Koronvaihtosopimus 3		
Nimellisarvo 20 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 2,08%		
Sopimus on tehty ajalle 21.12.2018-14.11.2028		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	96 852,47	351 262,15
Koronvaihtosopimus 4		
Nimellisarvo 50 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 3,314%		
Sopimus on tehty ajalle 29.4.2016 - 30.4.2046		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-8 297 215,00	-7 173 741,00
Koronvaihtosopimus 5		
Nimellisarvo 13 500 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 2,64%		
Sopimus on tehty ajalle 8.6.2023-8.6.2028		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-188 299,67	-86 349,85
Koronvaihtosopimus 6		
Nimellisarvo 22 500 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 2,515%		
Sopimus on tehty ajalle 12.6.2026-13.6.2033		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-270 489,00	0
Markkina-arvo yhteensä	-8 593 210,27	-6 350 974,60

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapah- tumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä on esitetty kohdassa 1.1.5 Kunnan henkilöstö.

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on esitetty tilinpäätöslaskelmien yhteydessä kohdassa 3.1 Tuloslaskelma.

Aineellisten hyödykkeiden arvoon on tilikaudella aktivoitu henkilöstökuluja laskennallisella tuntihin-
nalla laskien yhteensä 2 049 366,52 euroa. Tuntihinta sisältää henkilöstökustannuksia sekä muita
tehdyin työn arvoon liittyviä kustannuksia.

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2024	2023
Keskusta	28 540,00	17 360,00
Keskustan K-S piiri	0,00	96,00
Kokoomus	31 826,00	27 042,00
Kokoomuksen K-S piiri	0,00	48,00
Kristillisdemokraatit	9 663,00	7 257,00
Jyväskylän Seudun Perussuomalaiset	6 944,00	7 644,00
SDP	34 752,50	34 712,50
SDP:n K-S piiri	0,00	144,00
Suomen kommunistinen puolue	4 308,00	1 932,00
Vasemmistoliitto	27 360,00	21 551,00
Vasemmistoliitto/Muurame ry	288,00	198,00
Vihreät	30 816,00	25 486,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	174 497,50	143 470,50

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2024	2023
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	58 488,67	64 672,23
Hanketarkastus ja lausunnot	7 753,68	21 109,82
Muut palkkiot (neuvonantopalvelut)	35 800,00	6 330,00
Yhteensä	102 042,35	92 112,05

46) Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kaupungin ohjeessa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimista varten on pyydetty toimitta-
maan muut intressitahotapahtumien tiedot, mikäli ne ovat olennaisia ja mikäli niitä ei ole toteutettu
tavanomaisin kaupallisoin ehdoin. Intressitapahtumia ei ole ilmoitettu.

Kaupunginjohtajan virkasuhde on määräaikainen (kahdeksan vuotta) päättyen 30.4.2031. Mikäli kaupunginjohtaja irtisanoutuu johtajasopimuksen mukaisessa irtisanomismenettelyssä vapaaehtoisesti, on hänellä oikeus kuuden kuukauden palkkaa vastaavaan irtisanomiskorvaukseen.

Kaupungilla on käytössä konsernitilijärjestelmä.

Jyväskylän kaupunki on valtuuston päätöksillä myöntänyt vuosien 1999–2008 aikana 12 896 775 euron edestä omavelkaisia lainatakauksia, joista ei ole peritty takausmaksua ja joiden avoinna oleva saldo 31.12.2024 on yhteensä 4 443 230 euroa. Lisäksi kaupunki on myöntänyt vuosien 1991–2000 välisenä aikana 297 693 euron edestä antolainoja, joista ei ole peritty korkoa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty em. lainatakausten ja antolainojen avoinna olevat saldot yhteisöittäin.

Intressitapahtumat liitetieto

1 000 euroa	2024	2023
Takaukset, joista ei peritty takausmaksua		
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	3 432	3 642
Jyväskylän mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	0	1 620
Kuiville Pyrkivien Tuki ry	147	164
Korpilahden Vanhusten Tuki ry	260	287
Kärkisten vesiosuuskunta	604	684
Yhteensä	4 443	6 397
Antolainat, joiden korko 0 %		
Korpilahden vet.asuntosäätiö sr	298	298
Jyv.mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	0	555
Yhteensä	298	853

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

5.1 Liikelaitosten erillistilinpäätökset

5.1.1 TILAPALVELU-LIIKELAITOS

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen sekä arvio tulevasta kehityksestä

Tilapalvelu-liikelaitos vastaa kaupungin omistuksessa ja hallinnassa olevien kiinteistöjen ja toimitilojen hallinnosta, käyttäjien tarvitsemista toimitilapalveluista, ylläpidosta ja vuokrauksesta sekä niihin liittyvistä omistajalle kuuluvista talonrakennusinvestointi- ja rakennuttamistehtävistä. Liikelaitoksen taloudellisena tavoitteena on kattaa saamallaan vuokratuloilla omistajalle maksettava korvaus peruspääomasta (tuottovaatimus), poistot sekä kiinteistöjen kunnossapidon- ja ylläpidon menot.

Tilapalvelun tuloslaskelmaosa toteutui 0,4 milj. euroa ylijäämäisenä, kun talousarviossa tavoitteena oli nollassa. Toimintakate toteutui noin 2,1 milj. euroa talousarviota parempana johtuen sekä menojen alituksesta että tulojen ylityksestä.

Toimintamenot alittuivat 1,5 milj. euroa. Suurin menojen alitusta selittävä tekijä on energiabudjetin toteutuminen 1,0 milj. euroa talousarviota pienempänä. Tästä sähkön osuus on 0,9 milj. euroa, mikä selittyy pääosin sähkön hinnan laskulla. Palveluostot alittuivat 1,1 milj. euroa. Ylläpidon palveluostoissa eniten alitusta syntyi sekä ohjelmoidussa että ennakoimattomassa rakennusten ja laitteiden kunnossapidossa. Myös kiinteistönhoito alitti budjetin, mutta puolestaan ylläpidon asiantuntijapalvelut ja puhtaanapito palvelut ylittivät. Hallinnon palveluostojen osuus alituksesta on 0,15 milj. euroa. Muut toimintakulut ylittivät 0,7 milj. euroa johtuen luottotappioista, talousarviossa huomioimattomista vuokratiloista sekä ylimääräisistä korjausvastikemenoista.

Tulot ylittivät talousarvion noin 0,6 milj. euroa. Talousarviossa huomioimattomia sisäisiä tuloja saatiin päiväkotitilastoista, Punapaulasta, Palokan voimisteluhallista sekä Lääkäritalon elinkeinoyksikön tiloista. Poistot toteutuivat lähes 1,7 milj. euroa talousarviota suurempina, sillä tasetarkastelun myötä päädyttiin tekemään ennakoitua enemmän arvonalennuksia.

Liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 429 157,17 euroa, siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien yli/alijäämään. Kumulatiivinen ylijäämä siirron jälkeen on 776 610,35 euroa.

Vuoden aikana myytiin Asunto Oy Luhtisenrivin osakkeet hintaan 74 074,99 euroa. Kaupasta syntyi myyntivoittoa 60.300,40 euroa. Kortepohjan päiväkotikirjastosta purettiin päiväkodin puoli keväällä 2024. Lisäksi purettiin Lahjajarjun päiväkotitila, jonka tontille rakennetaan parhaillaan Lohikosken uutta päiväkotia.

Tilapalvelulla on noin 42 000 m² tilaa tyhjänä odottamassa purkamista, myyntiä tai kiinteistökehityksen toimenpiteitä. Merkittävimpiä järjestelyä odottavia kohteita ovat Puuppolan hoivasairaalan alueen rakennukset, Lehtisaaren koulukeskus ja Cygnaeuksen päiväkotitila. Tyhjänä olevien kohteiden osalta on merkittävä säästöpotentiaali, jonka ennakoituaan realisoituvan osittain jo vuonna 2025.

Talonrakennusinvestointeihin käytettiin toimintavuoden aikana 36,9 milj. euroa. Valmistuneita investointihankkeita olivat AaltoAlvarin kylpyläosaston peruskorjaus sekä teatterin väistötilojen rakentaminen Paviljonkiin. Alkuvuodesta 2025 valmistuvat Huhtasuon jalkapallohalli sekä Cygnaeuksen koulun vanhan osan peruskorjaus. Kesällä 2025 valmistuu Lohikosken uusi päiväkotitila. Teatteritalon peruskorjaus on alkanut kesällä 2024 ja jatkuu vuoteen 2026.

Tilapalvelu-liikelaitoksen sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluiden sekä pelastustoimen käytössä olevat rakennukset ja osakkeet on vuokrattu Keski-Suomen hyvinvointialueelle siirtymäkaudeksi 2023–2025. Vuokrasopimukset ovat kolmen vuoden määräaikaista sopimuksia, joiden jatkumisesta käydään neuvotteluja siirtymäkauden jälkeiselle ajalle ja suurelle osalle vuokrasopimuksista on nähtävissä jatkoa myös vuoden 2025 jälkeen. Osa hyvinvointialueelle vuokratuista kohteista kuuluu kuntalain 126 §:n mukaisen yhtiöittämisen piiriin siirtymäkauden jälkeen ja näiden kohteiden siirtoa kaupunkikonserniin kuuluvan yhtiön omistukseen valmistellaan vuokrasopimusneuvottelujen rinnalla.

Kasvun ja oppimisen palveluverkkotarkastelua on tehty rullaavasti. Prosessin osana syksyllä 2024 alettiin Jyväskylän yliopistolta tulleen toiveen pohjalta tutkimaan Jyväskylän Normaalikoulun oppilasmäärän kasvattamista. Muutos vaikuttaa jatkossa merkittävästi erityisesti keskustan ja läntisen alueen kouluverkkoon. Selvitys laajenee koskemaan palveluverkkojen ristikkäin tarkastelua ja mahdollistaa tilankäytön optimointia huomioiden lapsimäärien alueellinen vaihtelu. Selvitys jatkuu vuoden 2025 puolella. Nuorisopalveluiden käytössä olevien tilojen tehokkaampaa käyttöä on suunniteltu yhdessä palvelualueen kanssa. Kulttuuripalveluiden keskusta-alueen tulevaa tilakokonaisuutta ja toiminnallisuutta on kehitetty yhdessä toimijoiden kanssa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla toimielimet, johtavat viranhaltijat ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä raportoinnin ja tietojen luotettavuuden. Riskienhallinnalla puolestaan tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyitä, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkitystä ja niiden toteutumisen todennäköisyyttä, sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Lait, organisaation säännöt sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohje määrittelevät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja menettelyt. Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa varojen käytössä, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta omalla vastuualueellaan.

Tilapalvelu-liikelaitoksen johtokunta ja viranhaltijajohto on järjestänyt vastuualueensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan annettujen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Tilapalvelun johtoryhmä tekee riskiarvioinnin sekä käsittelee ja raportoi arvioinnin toimintakatsauksien sekä talousarvion laatimisen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi kaupunkitasoisesti koordinoitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearviointi on tehty Tilapalvelun osalta johdon toimesta. Jatkuvaa sisäistä valvontaa suoritetaan ja riskien seuraamista tapahtuu viikoittaisissa johtoryhmän kokouksissa. Sisäilmastorisikiä hallitaan ja seurataan säännöllisissä sisäilmastoryhmän tapaamisissa ja tarpeen mukaan perustettavissa sisäilmaston projektiryhmissä kiinteistökohtaisesti. Vajaakäyttöasteen toteutumisen seuranta tapahtuu kvartaaliraporttien yhteydessä.

Toimintaympäristöanalyysi ja riskiarvio

Vuoden 2024 aikana Tilapalvelu-liikelaitoksessa on analysoitu toimintaympäristön muutoksia, tunnistettu tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioitu niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laadittu tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Riskienarviointi on tehty Tilapalvelun johtoryhmän toimesta vuosittain syksyllä riskienhallintasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Riskien arvioinnin, seurannan ja raportoinnin sekä dokumentoinnin tueksi on käytetty yhdenmukaista työkalua Reiska- riskienhallintajärjestelmää, joka otettiin käyttöön vuoden 2024 aikana. Näin on muodostettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, joka konkretisoi riskiprofiilin ja riskienhallinnan toimintamallin sekä prosessin tavoitteet ja vastuut.

Tilapalvelujen merkittävimmit riskiksi on tunnistettu kiinteistöjen sisäilmastoriski, kiinteistöjen vajaakäyttö, palvelutilojen kapasiteetin riittävyys sekä investointihankkeiden priorisoinnin ja toteutuksen epäonnistuminen. Lisäksi kaupungin yhteisistä riskeistä merkittäväksi on määritelty epävakaata turvallisuusympäristö viimeisimmän riskienhallintasuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Kiinteistöjen sisäilmastoriski

Sisäilmaongelmien vuoksi ei ole ollut väistötilojen tarvetta. Sisäilmaston projektiryhmien määrä ei ole lisääntynyt vaikkakin osa kohteista on uusia ja joitakin projektiryhmiä on lopetettu. Talouden sopeutustoimenpiteiden takia keskustelu sisäilman ympärillä ja siihen liittyvät ilmoitukset ovat lisääntyneet. Vuonna 2023 päivitetty sisäilmasto-ohje on todettu toimivaksi ja riskienhallintaa mahdollistavaksi, mutta havaittu tietoisuuden lisäämisen tarvetta. Sisäilmariskiä hallitaan ennakoivilla oikein kohdennetuilla tutkimuksilla ja niiden perusteella laadituilla PTS toimenpiteillä. Sisäilmastoriskiä hallitaan myös palveluverkkotyöllä ja oikein mitoitettulla käyttäjämäärällä. Käytettäessä hallintatoimenpiteiden onnistumisen mittarina väistötilojen tarvetta, riski ei ole realisoitunut. Viestinnässä koetaan kuitenkin parantamisen tarvetta.

Kiinteistöjen vajaakäyttö

Kiinteistöjen vajaakäyttöaste seurataan neljännesvuosittain ylläpidettävän tilaraportin avulla. Toimintavuoden vajaakäyttöaste oli 8,3 %, kun se edellisellä vuonna oli 7,85 %. Uusia tyhjiä kohteita ovat Cygnaeuksen ja Tikan päiväkodit, joita ei ole purettu vielä vuoden 2024 puolella ja Voionmaan koululta on jäänyt lisää tilaa tyhjäksi. Vuonna 2024 purettiin Kortepohjan päiväkodi, mutta Lehtisaaren koulukeskuksen ja Puuppolan hoivasairaalan alueen purut eivät edenneet ja vajaakäyttöaste ei saatu vielä laskuun. Purkamistoimenpiteitä on kuitenkin valmisteltu ja vuonna 2025 saadaan todennäköisesti purettua useita kohteita. Tilojen ulosvuokrausta ja myyntejä on edistetty, mutta vallitsevan suhdannetilanteen vuoksi toimenpiteet eivät ole tuottaneet toivottua tulosta. Kiinteistökehityksellä on hallittu tyhjänä olevien tai tyhjentyvien yhtiöomisteisten tilojen kehittämistä myyntiedellytykset täyttäviksi kokonaisuuksiksi. Hallintatoimenpiteistä huolimatta kiinteistöjen vajaakäyttöaste on pysynyt tavoitetasoa korkeampana ja riski on toteutunut.

Palvelutilojen kapasiteetin riittävyys

Ennakoimattomia väliaikaisia tiloja ei ole tarvinnut hankkia, joten riskin hallinta on onnistunut. Kapasiteetin riittävyyden merkittävimpana hallintakeinona on poikkihallinnollinen palveluverkkotyö ja sen perusteella tehtävä resurssisuunnittelu. Toimintavuonna toteutettiin vuosittaiset palveluverkkotarkastelut. Palvelutilojen kapasiteetin hallintaan vaikuttaa vuonna 2025 keskustan palveluverkkoratkaisut sekä esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen lainsäädäntöuudistus, jonka myötä luokkakokoja tarkastellaan uudelleen, mikä saattaa lisätä alueellisesti tilakapasiteetin tarvetta.

Investointihankkeiden priorisoinnin ja toteutuksen epäonnistuminen

Hankkeiden toteutusjärjestystä priorisoidaan alueellisen kapasiteettitarpeen, toiminnallisten tarpeiden sekä rakennusten kunnon mukaan. Investointihankkeiden suunnittelua ohjataan Tilapalvelun suunnitteluohjeilla ja -käytänteillä sekä elinkaaritavoitteilla. Investointipäätöksiä valvotaan hallintosäännön mukaisilla päätöskäytänteillä. Hankkeen toteutusta hallitaan määritellyllä työmaavalvonnalla, ennakoivalla talousseurannalla sekä sopimus- ja kokouskäytänteillä. Riskienhallintatoimenpiteet ovat olleet riittäviä ja investointihankkeisiin liittyviä riskejä ei ole realisoitunut.

Epävakaata turvallisuusympäristö

Epävakaata turvallisuusympäristö näkyy kiinteistöihin kohdistuvina yksittäisinä uhkatilanteina. Toiminta- ja varautumissuunnitelmat ovat olleet riittäviä ja epävakaasta turvallisuusympäristöstä ei ole aiheutunut merkittäviä seurauksia. Hallintatoimenpiteinä kiinteistöjen turvajärjestelmiä on päivitetty, kohdennettuja vartijakäyntejä harkinnanvaraisesti lisätty ja käyty vuoropuhelua muiden viranomais-tahojen kanssa. Kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta on lisääntynyt, kuitenkin kohdistuen käyttöaikojen ulkopuolelle ja tyhjiin kiinteistöihin, jolloin siitä ei ole tullut merkittäviä seurauksia tilojen käyttäjille tai toimintaan.

Edellä mainittujen lisäksi taloudellista riskiä on realisoitunut ulkoisista vuokralaisista, koska vuokraamisista on kirjattu luottotappiota ja käyty keskustelua maksuaikajärjestelyistä. Riskiin on vastattu mm. neuvottelemalla vuokrasopimuksia uudelleen.

Kokonaisarvio Tilapalvelu-liikelaitoksen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta

Liikelaitoksen riskienhallinnassa on onnistuttu kohtuullisesti. Kiinteistöjen vajaakäyttöasteeseen liittyvät riskit ovat realisoituneet, mutta palvelutilojen kapasiteetin riittävyyteen sekä kiinteistöjen sisäilmastoon liittyvät riskit ovat pysyneet hallinnassa. Myöskään epävakaaseen turvallisuusympäristöön liittyvästä riskistä ei ole realisoitunut merkittäviä seuraamuksia toimintaan ja tilojen käyttäjille. Kokonaisarvio perustuu tehtyihin toimenpiteisiin, tunnuslukujen toteutumiin sekä johtoryhmän tekemään itsearviointiin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja tavoitteet

Kiinteistöjen vajaakäytön riskin hallintaa pyritään kehittämään sidosryhmien kanssa tehtävällä ennakkoivalla yhteistyöllä. Palveluverkkomuutosten seurauksena tyhjiksi jäävien rakennusten osalta pyritään purkupäätös tekemään korvaavan rakennuksen hankepäätöksen yhteydessä. Hallintatoimenpiteenä tarkastellaan myös uusia rahoitusmalleja, joissa kiinteistön omistus ei käyttöajan loputtua jäisi Tilapalveluille.

Epävakaan turvallisuusympäristön aiheuttamien riskien hallintaan panostetaan. Laaditaan poikkeusolojen valmiussuunnitelma sekä tarkastellaan kiinteistöjärjestelmien tietoturva.

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.2 Jyväskylä on hiilineutraali 2030					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelu- alue/vastuu- taho	Toteuma 2024
Luovutaan öljylämmityskohteista joko luopumalla kohteesta tai korvaamalla öljylämmitys kestävämmällä lämmitysmuodolla	Öljylämmityskohteiden määrä (kpl)	6 kpl	5 kpl 1/vuosi	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite ei toteutunut. Kuohun päiväkotikoulun lämmitystapamuutoksen suunnittelu on pitkällä ja poikkeuslupa on saatu, mutta toteutus on kesällä 2025.
Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.4 Resurssiviisas kulutus ja kiertotalous					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelu- alue/vastuu- taho	Toteuma 2024
Toimitilojen vajaakäyttö pienenee	tyhjiä tilojen suhde kaikkiin hallinnassa oleviin tiloihin (%)	6,5 %	6,0 %	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite ei toteutunut. Vajaakäyttöasteen toteuma oli 8,3 %. Tyhjiä rakennusten purkamisia on siirtynyt vuodelle 2025.
Kiinteistöjen kokonaisenergian ominaiskulutus pienenee 3 % 2022 tasosta (lämpö normeerattu)	energian ominaiskulutus (kWh/m ³)	49,7 kWh/m ³	48,2 kWh/m ³	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite toteutui. Kokonaisenergian ominaiskulutus oli 46,2 kWh/m ³ vuonna 2024.
Sisäilmasto-ongelmien vuoksi tiloja ei ole poissa käytöstä	poissa käytöstä olevat tilat (m ²)	0 m ²	0 m ²	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite toteutui. Terveysturvallisuuden viranomaisien sisäilmasto-ongelmien vuoksi sulkemia tiloja ei ollut, eikä väistötiloja toteutettu sisäilmasto-ongelmista johtuen.
Tilojen tiivistämisen seurauksena vapautuvien omien tilojen ulosvuokraus/myynti	Vapautuvista tiloista toteutuva säästö ja tulo yhteensä	0 €	1,0 M€	Tilapalvelu-liikelaitos	Tavoite ei toteutunut. Järjestöjen talon ulosvuokrauksesta saatiin vuokratuloa 26 000 euroa vuonna 2024. Vuokrasäästöä saatiin päätetyistä vuokrasopimuksista seuraavasti vuonna 2024: Vapaudenkatu 28 noin 101 000 euroa, Killerin liikuntatila 44 000 euroa, kirjastoautohalli 10 000 euroa ja Nevakatu 2/Huhtakoti 13 000 euroa. Vapautuneiden tilojen myyntejä ei toteutunut. Tietotalon vapautuneita tiloja ei saatu vuokrattua tavoitteen mukaisesti.

Vuodelle 2024 määriteltyjen talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutuminen

Kiinteistöjen lumien siirtoja lumenkaatopaikalle vähennettiin merkittävästi ja toimenpiteen säästövaikutus toteutui verrattuna vuosien 2022 ja 2023 toteutuneiden lumensiirtokustannusten keskiarvoon. Talvikaudella kiinteistöille kasautuneista lumista on saatu palautetta.

Kiinteistönhoitosopimukseen sisältyvät päivähoidon käyttäjäpalvelut, joita ovat kiinteät pienet aputyöt, kuten esimerkiksi naulakoiden kiinnitykset yms., poistetaan kiinteistönhoitosopimuksista. Toimenpiteen säästövaikutus toteutui.

Siivouspalvelujen säästöt koostuivat siivoustaajuuksien tarkistuksista lähinnä opetus- ja hallinnon tiloissa sekä perussiivousten keventämisestä. Myös siivouksen lisäpalveluja karsittiin. Toimenpiteen säästövaikutus toteutui 95 prosenttisesti vuonna 2024 tarkasteltuna siivouksen nettokustannusten toteuman kautta. Tämä johtuu siitä, että osaan palvelusopimuksista muutokset saatiin voimaan vasta helmikuun 2024 alusta. Siivoustaajuuksien laskun osalta on tullut myös palautetta.

Tyhjien purettavaksi suunniteltujen tilojen lämmitystä alennettiin tai se poistettiin kokonaan. Myös muita kiinteistönhoitopalveluja minimoitiin. Välttämättömiä kiinteistönhoitopalveluja, kuten esimerkiksi pelastusteiden auraus ja kameravalvonta, ylläpidettiin edelleen. Toimenpiteen euromääräinen säästövaikutus toteutui, kun huomioidaan juoksevien kiinteistöjen ylläpitokustannusten lasku ilman mahdollisten kertaluontoisten purkukustannusten vaikutusta. Toimenpiteitä tehtiin mm. seuraavissa kohteissa: Puuppolan hoivasairaalan alueen rakennukset, Kortepohjan vanha päiväkotikoti, Lehtisaaren koulukeskus sekä Tikan päiväkotikoti. Lisäksi käyttömenoja säästy, kun Lahjaharjun päiväkotikoti ja Palkan liikuntahalli purettiin niiden käytön päättymisen myötä.

Kiinteistön ohjelmoitua kunnossapidon rahoitusta pienennettiin. Hallinnon asiantuntijapalveluissa säästettiin tekemällä omalla henkilöstöllä palveluverkkoon ja tarveselvityksiin liittyviä tarkasteluja ja suunnitelmia. Toimenpiteiden euromääräiset säästötavoitteet toteutuivat.

Sähkö- ja lämpöenergiaa säästettiin vähentämällä loma- ja yöaikaista ilmanvaihtoa maaliskuusta alkaen. Lisäksi laskettiin sisäilman lämpötilaa muutamissa kohteissa. Säästön ennakoitiin ilmenevän puoliksi lämmön ja puoliksi sähkön kulutuksessa. Säästötavoitteesta saavutettiin hiukan yli puolet. Lämmön säästötavoite toteutui pääosin, kun toteutumista arvioidaan vuosien 2023 ja 2024 normitettujen lämmönkulutusten kautta vertailukelpoisissa kohteissa. Sähkön osalta tavoitteesta toteutui vain pieni osa. Tavoitteen toteutumista on arvioitu yöaikaisen sähköenergian kulutuksen laskun kautta vuosien 2023 ja 2024 välillä vertailukelpoisissa kohteissa. Jotkut käyttäjät ovat raportoineet kokeneensa sisäilmaolosuhteiden heikkenemistä.

Tilapalvelu-liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu

1 000 euroa	TA 2024	Muutokset	TA/M 2024	Toteuma	Poik- keama
TULOSLASKELMA					
Toimintatulot	92 059,0	0,0	92 059,0	92 646,7	587,7
Toimintamenot	-53 599,0	0,0	-53 599,0	-52 088,9	1 510,1
Toimintakate	38 460,0	0,0	38 460,0	40 557,8	2 097,8
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoitustuotot	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9
Muut rahoituskulut	-12 000,0	0,0	-12 000,0	-12 000,7	-0,7
Vuosikate	26 460,0	0,0	26 460,0	28 557,9	2 097,9
Poistot	-26 460,0	0,0	-26 460,0	-28 128,8	-1 668,8
Tilikauden tulos	0,0	0,0	0,0	429,2	429,2
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (si- tova)	0,0	0,0	0,0	429,2	429,2
RAHOITUSLASKELMA					
Toiminnan rahavirta	26 460,0	0,0	26 460,0	28 497,6	2 037,6
Investointien rahavirta	-41 940,0	4 626,0	-37 314,0	-36 382,2	931,8
Rahoituksen rahavirta	15 480,0	-4 626,0	10 854,0	7 884,6	-2 969,4
Rahavarojen muutos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tilapalvelun vuosi 2024 toteutui talouden osalta suunniteltua paremmin. Saavutimme meille asetetut taloudelliset tavoitteet.

Tilapalvelun liikevaihto vuonna 2024 oli 92,3 milj. euroa, minkä lisäksi kirjattiin käyttöomaisuuden myyntivoittoja sekä tukia ja avustuksia 0,1 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 52,1 milj. euroa, jossa suurin erä oli palveluiden ostot 23,4 milj. euroa. Tästä valtaosa eli 17,9 milj. euroa käytettiin siivouspalveluihin, kiinteistöjen hoitopalveluihin, kunnossapitoon, piha-alueiden hoitoon sekä koneiden ja laitteiden huoltoon ja kunnossapitoon. Energiakustannukset olivat 9,8 milj. euroa ja ulkoiset vuokratustannukset ja osaketilojen vastikevuokrat 13,2 milj. euroa.

Toimintakatetavoite toteutui 2,1 milj. euroa talousarviota parempana. Omistajalle maksettava korvaus oli 12,0 milj. euroa, joka on 3,18 % peruspääomasta. Poistot ylittivät talousarvion 1,7 milj. euroa kirjattujen arvonalennusten vuoksi.

Toiminnan tulos oli 0,4 milj. euroa ylijäämäinen poistojen ja rahoituskulujen jälkeen, kun talousarvion tavoitteena oli nollaylijäämä.

Talonrakennusinvestointeihin käytettiin toimintavuoden aikana 36,9 milj. euroa. Merkittävimpiä investointihankkeita olivat Huhtasuon jalkapallohalli, Cygnaeuksen vanhan osan peruskorjaus, teatteritalon peruskorjaus sekä Lohikosken päiväkodin uudisrakennus. Lisäksi tilikaudella valmistui Aalto-Alvarin peruskorjauksen jälkimäinen vaihe ja teatterin väistötilat Paviljonkiin.

Talonrakennusinvestointien toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Talonrakennusinvestoinnit					
Tulot	0,0	0,0	0,0	400,0	400,0
Menot (sitova)	-41 940,0	4 626,0	-37 314,0	-36 856,3	457,7
Netto	-41 940,0	4 626,0	-37 314,0	-36 456,3	857,7

TALONRAKENNUSINVESTOINNIT 2024, 1000 €

	TA 2024	TA/M 2024	TP 2024	Ero
AaltoAlvari, kylpyläosaston pk ja laajennus, 2/3-vaiheet	2 340	2 340	2 485	-145
Teatterin ja Kaupungintalon ulkopuoliset työt		302	367	-65
Hippoksen/harjoitusjäähallin ja monitoimitalon liikuntatilojen korjaustyöt	500	0	0	0
Cygnaeus vanha osa, peruskorjaus	9 000	9 500	7 362	2 138
Teatteritalon peruskorjaus	7 000	7 000	8 788	-1 788
Jalkapallohalli , Huhtasuo	14 900	10 000	11 296	-1 296
Lohikosken päiväkot, uudisrakennus	4 400	4 400	3 912	488
Halssilan päiväkot, uudisrakennus	300	200	285	-85
Tekniset korjaustyöt	3 500	3 500	2 247	1 253
Koy Jyväskylän Huhtasuon koulukeskuksen rahoitusvastikkeen rahastointi	0	72	114	-42
Yhteensä	41 940	37 314	36 856	458

Tilapalvelu-liikelaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Liikevaihto		92 324 402,41		89 410 793,33
Valmistus omaan käyttöön		220 000,00		374 850,00
Liiketoiminnan muut tuotot		102 305,63		101 466,98
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-10 345 178,97		-11 082 407,08	
Palvelujen ostot	-23 388 503,98	-33 733 682,95	-24 723 214,77	-35 805 621,85
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 304 593,49		-1 280 232,39	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-278 447,27		-276 348,18	
Muut henkilösivukulut	-40 360,46	-1 623 401,22	-46 266,61	-1 602 847,18
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelmanmukaiset poistot	-25 415 170,97		-23 730 404,12	
Muut lisäpoistot	-74 508,98		-640 999,77	
Arvonalentumiset	-2 639 104,46	-28 128 784,41	-1 018 644,30	-25 390 048,19
Vuokratkulut		-16 174 100,29		-15 568 818,40
Liiketoiminnan muut kulut		-557 694,68		-46 663,91
Liikeliikelyä (-alijäämä)		12 429 044,49		11 473 110,78
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	855,33		2 279,04	
Korvaus peruspääomasta	-12 000 000,00		-11 453 000,00	
Muut rahoituskulut	-742,65	-11 999 887,32	-1 924,52	-11 452 645,48
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		429 157,17		20 465,30
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		429 157,17		20 465,30
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		429 157,17		20 465,30
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		3,28 %		3,04 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		3,28 %		3,04 %
Voitto, %		0,46 %		0,02 %

Tilapalvelu-liikelaitoksen rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
+/- Liikeliijäämä (-alijäämä)	12 429 044,49	11 473 110,78
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	28 128 784,41	25 390 048,19
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	-11 999 887,32	-11 452 645,48
+/- Tulorahoituksen korjauserät	-60 300,40	-34 992,87
	28 497 641,18	25 375 520,62
Investointien rahavirta		
- Investointimenot	-36 856 266,95	-34 872 449,55
+ Rahoitusosuudet investointimenoihin	400 000,00	1 970 000,00
+ Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	74 074,99	980 000,00
	-36 382 191,96	-31 922 449,55
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 884 550,78	-6 546 928,93
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
+ Antolainasaamisten vähennykset muilta	0,00	6 500,00
Lainakannan muutokset		
+ Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0,00	7 401 045,66
- Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-79 814 702,50	0,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
+/- Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-353 168,73	400 884,37
+/- Saamisten muutos kunnalta	87 048 882,74	-672 415,48
+/- Saamisten muutos muilta	194 538,27	191 111,30
+/- Korottomien velkojen muutokset muilta	809 001,00	-780 196,92
Rahoituksen rahavirta	7 884 550,78	6 546 928,93
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
+ Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
- Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	78,3 %	77,2 %
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 v, 1 000 euroa	2 695,6	5 220,4

Tilapalvelu-liikelaitoksen tase

		31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot		2 568 592,79	1 991 909,57
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset	283 865 402,41		295 205 557,58
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 218 649,35	320 084 051,76	14 602 730,09
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	5 500 728,97		8 039 468,33
Muut saamiset	124 529,90	5 625 258,87	124 529,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		59 520,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	444 001,54		600 897,49
Muut saamiset	57 226 239,60		144 358 216,69
Siirtosaamiset	69 063,55	57 739 304,69	83 131,52
VASTAAVAA YHTEENSÄ		386 076 728,11	465 006 441,17
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma		377 699 876,45	377 699 876,45
Edellisten tilikausien alijäämä		347 453,18	326 987,88
Tilikauden ylijäämä		429 157,17	20 465,30
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Huhtasuon elinkaarihankkeen korjausrahasto	610 661,96		623 467,90
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	610 661,96	340 362,79
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä	0,00		79 814 702,50
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	33 400,33	33 400,33	30 424,33
Lyhytaikainen			
Ostovelat	6 610 381,72		5 669 579,91
Muut velat	30 203,67		31 999,53
Siirtovelat	315 593,63	6 956 179,02	448 574,58
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		386 076 728,11	465 006 441,17
Taseen tunnusluvut			
Omavaraisuusaste, %		98,0 %	81,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		7,6 %	96,1 %
Velat ja vastuut, % käyttötuloista		58,8 %	151,0 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa		776,6	347,5

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 429 157,17 euroa siirretään edellisten tilikausien ylijäämään. Kumulatiivinen ylijäämä siirron jälkeen on 776 610,35 euroa.

Tilapalvelu-liikelaitoksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (kohta 11).

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

2) Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Tuloslaskelman esittämistapaa on muutettu siten, että valmistus omaan käyttöön on esitetty omana eränään. Lisäksi liiketoiminnan muihin tuottoihin on sisällytetty tuet ja avustukset. Kyseiset erät on aiemmin esitetty osana liikevaihtoa. Vastaava oikaisu on tehty myös vertailukauden tuloslaskelmaan ja tunnuslukuihin.

4) Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tilikauden ja edeltävän tilikauden tuloslaskelmat ovat vertailukelpoisia. Tilinpäätökseen 31.12.2024 on sovittu Tilapalvelu-liikelaitoksen kaupungilta saaman sisäisen lainan määrältään 79 814 702,50 euroa kuittauksesta. Lainan poistuessa Tilapalvelun taseen vastattavista on puolestaan taseen vastaavien muissa saamisissa esitetty yhdistilisaaminen pienentynyt vastaavalla määrällä. Tämä vaikuttaa taseen sekä tase-eriin perustuvien tunnuslukujen vertailukelpoisuuteen.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot**11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet**

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginhallituksen hyväksymää poistosuunnitelmaa (26.11.2012 asia 385). Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Taseryhmä	Poistoaika/prosentti	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	5–20 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	20–30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 %	Menojäännös
Koneet ja kalusto	3–5 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	Substanssi

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä tehtiin arvonalennuksia 2 639 104,46 euroa ja lisäpoistoja 74 508,98 euroa. Arvonalennusten ja lisäpoistojen selvitys on kohdassa 19.

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot**Pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja -tappiot**

	kauppasumma	tontin arvo	tasearvo	voitto/tappio
Asunto Oy Luhtisenrivin huoneisto	74 074,99	0,00	-13 774,59	60 300,40
Yhteensä	74 074,99	0,00	-13 774,59	60 300,40

Vuonna 2024 purettiin Palokan liikuntahalli 840 hum2 sekä Lahjaharjun päiväkotikoti 1152 hum2. Maankäyttöyksikön toimesta puolestaan purettiin Kortepohjan vanha päiväkotikoti 1220 hum2. Kohdeilla ei ollut tasearvoa purkuhetkellä.

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Pysyvät vastaavat**Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot**

Yritys 1001	tase 31.12.2023	lisäys 2024	rah.osuudet 2024	vähennys 2024	sis.siirot	poistot 2024	Arvon alentumiset 2024	Lisäpoistot 2024	tase 31.12.2024
Muut pitkävaikutteiset menot	1 991 909,57	0,00	0,00	0,00	915 615,20	-264 423,00	0,00	-74 508,98	2 568 592,79
Aineettomat hyödykkeet	1 991 909,57	0,00	0,00	0,00	915 615,20	-264 423,00	0,00	-74 508,98	2 568 592,79
Rakennukset	295 205 557,58	0,00	0,00	0,00	13 810 592,80	-25 150 747,97	0,00	0,00	283 865 402,41
Kiinteät rakenteet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	14 602 730,09	36 856 266,95	-400 000,00	0,00	-14 840 347,69	0,00	0,00	0,00	36 218 649,35
Aineelliset hyödykkeet	309 808 287,67	36 856 266,95	-400 000,00	0,00	-1 029 754,89	-25 150 747,97	0,00	0,00	320 084 051,76
Tytäryhtiöosakkeet	2 658 787,92	0,00	0,00	0,00	114 139,69	0,00	-1 574 214,76	0,00	1 198 712,85
Osakkuusyhteisöosakkeet	4 636 114,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 023 127,71	0,00	3 612 986,34
Muut osakkeet	744 566,36	0,00	0,00	-13 774,59	0,00	0,00	-41 761,99	0,00	689 029,78
Osakkeet ja osuudet	8 039 468,33	0,00	0,00	-13 774,59	114 139,69	0,00	-2 639 104,46	0,00	5 500 728,97
Muut saamiset	124 529,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	124 529,90
Pysyvät vastaavat yhteensä	319 964 195,47	36 856 266,95	-400 000,00	-13 774,59	0,00	-25 415 170,97	-2 639 104,46	-74 508,98	328 277 903,42

Lisäpoistot ja arvonalentumiset

Hippos Master Plan, muut pitkävaikutteiset menot	74 508,98	31.12.2024	lisäpoisto	vanhoilla suunnittelumenoilla ei tulontuottamiskykyä, hanke muuttunut
Huhtakeskus Oy, osakkeet	830 527,71	31.12.2024	arvon alennus	arviokirja, kehittämishanke, korvataan uudisrakennuksella
Kiinteistö Oy Jyväskylän Lääkäritalo, osakkeet	1 255 850,99	31.12.2024	arvon alennus	arviokirja, osakkeet yliarvossa
As Oy Kortepohjan Isännänkartano, osakkeet	41 761,99	31.12.2024	arvon alennus	arvioitu yliarvostus
Korpilahden Virastokeskus Oy, osakkeet	318 363,77	31.12.2024	arvon alennus	tulontuottamiskyky alentunut
Asunto Oy Kuokkalan Toritalo, osakkeet	192 600,00	31.12.2024	arvon alennus	tulontuottamiskyky alentunut
Yhteensä	2 713 613,44			

23) Saamisten erittely

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	285 276,66
Siirtosaamiset	0,00	45 137,37	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	45 137,37	0,00	285 276,66
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	59 520,00	328 520,26	0,00	85 696,40
Siirtosaamiset	0,00		0,00	16 562,94
Yhteensä	59 520,00	328 520,26	0,00	102 259,34
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	115 481,28	0,00	229 924,43
Muut saamiset	0,00	57 226 239,60	0,00	144 358 216,69
Siirtosaamiset		23 926,18		66 568,58
Yhteensä	0,00	57 365 647,06	0,00	144 654 709,70
Saamiset yhteensä	59 520,00	57 739 304,69	0,00	145 042 245,70

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	2024	2023
Peruspääoma	377 699 876,45	377 699 876,45
Edellisten tilikausien ylijäämä	347 453,18	326 987,88
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	429 157,17	20 465,30
Oma pääoma yhteensä	378 476 486,80	378 047 329,63

30) Vieras pääoma

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Lainat julkisyhteisöiltä				
Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä *)	0,00	0,00	79 814 702,50	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	79 814 702,50	0,00
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	1 642 002,26	0,00	908 856,41
Yhteensä	0,00	1 642 002,26	0,00	908 856,41
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisyyksille				
Ostovelat	0,00	494 844,81	0,00	622 640,29
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	121 391,32
Yhteensä	0,00	494 844,81	0,00	744 031,61
Velat muille				
Ostovelat	0,00	4 473 534,65	0,00	4 138 083,21
Muut velat	33 400,33	30 203,67	30 424,33	31 999,53
Siirtovelat	0,00	315 593,63	0,00	327 183,26
Yhteensä	33 400,33	4 819 331,95	30 424,33	4 497 266,00
Vieras pääoma yhteensä	33 400,33	6 956 179,02	79 845 126,83	6 150 154,02

*) Tilinpäätökseen 31.12.2024 on sovittu Tilapalvelu-liikelaitoksen kaupungilta saaman sisäisen lainan määrältään 79 814 702,50 euroa kuittauksesta. Lainan poistuessa Tilapalvelun taseen vastatavista on puolestaan taseen vastaavien muissa saamisissa esitetty yhdistilisaaminen pienentynyt vastaavalla määrällä. Tilapalvelu-liikelaitoksen peruspääoma on pysyviä vastaavia suurempi, joten sen voidaan katsoa olevan riittävä rahoitus liikelaitoksen toimintaan.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**38) Vuokra- ja leasingvastuiden yhteismäärä**

	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä (liitetietotosite 1)	46 659 535	48 252 777
- seuraavalle tilikaudella maksettava osuus	7 547 083	7 278 348
Leasingvastuut yhteensä (liitetietotosite 2)	706 941	881 629
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	180 904	173 690

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2024	2023
Sopimusvastuut		
Elinkaarimallilla toteutetun kiinteistön Huhtasuon koulukeskuksen palvelumaksu yhteensä vuoden 2033 kesään asti	11 192 411	11 823 040
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	1 316 754	1 244 531
Arvonlisäveron palautusvastuut (liitetietotosite 3)	868	561 759
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu (liitetietotosite 4)	14 757 155	14 357 155
Sote-kiinteistökaupan vastavakuuksien pantit (liitetietotosite 5)	559 000 000	559 000 000
Sopimusvastuut yhteensä	586 267 188	586 986 485

Tilapalvelu-liikelaitoksella on arvonlisäveron palautusvastuu kiinteistöinvestointien hankintamenon arvonlisäverosta, mikäli kiinteistöjä myydään tai niiden käyttötarkoitus muuttuu vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan käyttöön. Palautusvastuuna on esitetty seuraavilla tilikausilla todennäköisesti realisoituva palautusvastuu. Todennäköisyyden arviointia on päivitetty vertailutietoihin nähden, mutta vertailutietoa ei ole muutettu.

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuuna on ilmoitettu koko maksetun avustuksen määrä niistä avustuskohdeista, joissa on ollut avustustapahtumia vuosina 2010-2024. Palautusvastuun kokonaismäärä sisältää vuonna 2022 myydyn kiinteistön peruskorjaukseen saatua perustamishankkeen valtionavustusta 580 257 euroa, johon liittyy kohonnut vastuun realisoitumisen riski. Kyseinen valtionavustuspäätös on tehty vuonna 2010 ja peruskorjaus on valmistunut 2012. Vastuun realisoitumisesta tai sen suuruudesta ei ole vielä varmuutta.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot**42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.**

Henkilöstön lukumäärä on 23.

43) Taseeseen aktivoitunut henkilöstömenot

Henkilöstömenojen kokonaismäärä on esitetty tilinpäätöslaskelmien yhteydessä. Pysyvien vastaavien arvoon on tilikaudella aktivoitu valmistus omaan käyttöön -erän kautta Tilapalvelun henkilöstökuluja laskennallisella tuntihinnalla laskien yhteensä 220.000,00 euroa.

5.1.2 KYLÄN KATTAUS -LIIKELAITOS

Olenaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen sekä arvio tulevasta kehityksestä

Kylän Kattaus -liikelaitoksen toimintavuodelle 2024 asetetut tavoitteet saavutettiin osittain. Monista haasteista huolimatta toiminnalliset tavoitteet saavutettiin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Sisäiset sopimustulot alittuivat talousarvion varhaiskasvatuksen ruokapalveluissa 844 168 eurolla ja perusopetuksen ruokapalveluissa 388 292 eurolla. Ennusteiden mukaan taloudellinen tavoite Kylän Kattaus -liikelaitoksessa olisi alittunut palvelutarpeen supistumisen vuoksi, mutta Kylän Kattaus teki joulukuussa Kasvun ja oppimisen palveluille talousarvion mukaisen lisälaskutuksen, ottaen huomioon varhaiskasvatuspalveluiden säästötavoitteen 140 000 euroa ja perusopetuspalveluiden säästötavoitteen 124 000 euroa. Lisälaskutuksen myötä varhaiskasvatuspalveluiden ja perusopetuspalveluiden toteuma jäi alle talousarvion 264 000 euroa. Ulkoiset tulot alittuivat budjetoidusta 7 221 eurolla. Näin ollen tilikauden ylijäämä alitti talousarvion 0,4 miljoonalla eurolla.

Osana kaupungin taloudensopeutusta kaupunginhallitus päätti keväällä 2023 käynnistää Kylän Kattauksen rakenteellisten muutosten tarkastelun, jota jatkettiin vuonna 2024. Tarkastelun lopputuloksena käynnistettiin loppuvuonna liikelaitoksen muuttaminen nettoyksikkömuotoon vuoden 2026 alusta. Myös muiden Kylän Kattauksen sopeuttamissuunnitelmaan liittyvien toimenpiteiden selvittämistä jatkettiin. Kylän Kattaus valmistautui kaupungin yhteistoimintaneuvotteluihin omalta osaltaan. Talouden sopeuttamiseen liittyvien syksyn rajoitusten toimeenpanoa ohjeistettiin työpaikkapalaverissa.

Jyväskylän kaupunkistrategiaan pohjautuvat Kylän Kattauksen strategiset linjaukset päivitettiin ja jalkautus aloitettiin. Tavoitteena on olla arvostettu, laadukas ja kustannustehokas hyvinvoinnin edistäjä ja uudistuva, yhteistyöhaluinen ja luotettava ruokapalvelukumppani. Tärkeä strateginen painopiste on laadukas asiakaskokemus, johon panostetaan mm. asiakaspalautteiden käsittelyä kehittämällä ja osallistamalla asiakkaita ruokailun ja ruokailistan kehittämiseen. Asiakastytyväisyysskysely toteutettiin loppuvuonna sekä päiväkoteihin että kouluihin. Vastausaika päättyi vuoden loppuessa. Asiakaspalautteita on saatu sähköpostitse ja kaupungin palautejärjestelmän kautta. Palautteet ovat olleet sekä positiivisia että kehittämisehdotuksia.

Yhteistyötä tehtiin aktiivisesti verkostoissa. Ruokakasvatusyhteistyötä tiivistettiin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Biovaaka oli kevätlukukauden Keljonkankaan yhtenäiskoululla ja syyslukukauden Jyskän koululla. Molemmissa kouluissa pidettiin ympäristö- ja ruokakasvatusinfoa biovaakan keräämän tiedon pohjalta. Huhtikuussa osallistuttiin Lasten parlamentin suuristuntoon. Työpajassa toteutettiin hävikkiä koskeva tietokilpailu, jonka jälkeen aiheesta keskusteltiin laajemmin. Aihe ja toteutustapa olivat mieleisiä lapsille. Marraskuussa Palokan yhtenäiskoululla järjestettiin Makuraati, jossa lapset pääsivät maistelemaan ja äänestämään mieleisää ruokalajeja ruokalistalle. Muun toiminnan ohella he pääsivät myös keskustelemaan ruoasta ja ruokailusta.

Ravitsemisyhteistyö hyvinvointialueen ravitsemusterapeuttien kanssa oli aktiivista. Ravitsemusterapeuttien kanssa sovittiin yhtenäisistä toimintatavoista turvaruokien suhteen, sillä turvaruokatodistusten määrä on kasvanut huomattavasti. Ravitsemus- ja ruokakasvatuskäsikirja päivitettiin ja julkaistiin lokakuussa. Käsikirja esiteltiin omalle henkilöstölle sekä asiakkaan edustajille. Käsikirja on saanut hyvää palautetta.

Oppilaitosyhteistyö jatkui myös vuonna 2024 tiiviinä. Kylän Kattaus osallistui Gradian ruokapalveluille suunnatun verkostokoulutuksen suunnitteluun ja helmikuussa Gradian rekrytointipäivään.

Henkilöstön poissaolot jatkuivat edelleen runsaina koko vuoden. Poissaolojen vähentämiseksi toteutettiin useita toimenpiteitä. Verrattuna vuoteen 2023 poissaolot vähenivät noin 6 %. Poissaolojen

syitä olivat mm. infektiosairaudet ja tilapäiset hoitovapaat. Pitkiä poissaoloja aiheuttivat lähinnä tuki- ja liikuntaelinvaiat. Sairauspoissaolot ja työkykyprosesseista johtuvat järjestelyt veivät runsaasti esihenkilöiden työaika.

Vuoden 2024 talousarvion laadinnassa elintarvikekustannusten määrärahaa vähennettiin 1 % verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Tavoitteena oli saada elintarvikekustannukset hallintaan kehittämällä osto-osaamista. Elintarvikkeiden kustannusten osalta asiakkaan kanssa käynnistettiin keskustelu palvelun tasosta talousarviossa pysymiseksi. Palvelutasoa ei kuitenkaan jouduttu pudottamaan. Vuoden 2024 elintarvikekustannukset alittivat talousarvion 99 312 eurolla (2,5 %).

Hävikkiruoan myyntiä kehitettiin mm. ottamalla käyttöön ResQ-sovellus, jonka kautta hävikkiannoksia on mahdollista ostaa. Vuoden lopussa ResQ oli käytössä jo noin 50 keittiössä. Hävikkilounasruokailu jatkui 10 koululla.

Vuonna 2019 alkanut toiminnanohjausjärjestelmä Aromin käyttöönottoprojekti saatettiin loppuun ja 31.12.2024 vanhan Aromin käyttö päättyi. Projekti venyi alkuperäisestä aikataulusta useasta erisyystä, mm. hyvinvointialueuudistuksen vuoksi. Vuonna 2025 jatketaan uusien ominaisuuksien käyttöönottoa.

Kylän Kattaus on mukana Kohtaus-hankkeessa. Hanke on Euroopan sosiaalirahaston ja Keski-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen rahoittama hanke ajalle 1.3.2024-31.5.2026. Kolmen osatoteuttajan ryhmähanketta koordinoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu (Jamk), osatoteuttajina ovat Jyväskylän yliopisto (JYU) ja Jyväskylän kaupunki (JKL). Tavoitteena on vahvistaa työntekijöiden ja työyhteisöjen kansainvälisyysosaamista ja monimuotoisuutta koulutusten, valmennusten, tapahtumien, työpajojen ja tiedotuksen avulla. Projekti vahvistaa osaajien integroitumista alueelle ja alueiden veto- ja pitovoimaa. Alkuvuonna 2025 järjestetään kolme Monikulttuurinen ja kielitietoinen työpaikka – työpajaa Kylän Kattauksen kansainvälisille työntekijöille ja esihenkilöille.

Toiminnan kehittämisessä keskityttiin tiedolla johtamisen ja raportoinnin kehittämiseen. Elokuussa sähköinen, sisäinen raportointi otettiin käyttöön kaikissa palvelukeittiöissä. Raportoivat aiheet muuttavat Kylän Kattauksen strategisia linjauksia.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä vuodelta 2024

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla toimielimet, johtavat viranhaltijat ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tulokellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä raportoinnin ja tietojen luotettavuuden. Riskienhallinnalla puolestaan tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyä, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkitystä ja niiden toteutumisen todennäköisyyttä, sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Lait, organisaation säännöt sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohje määrittelevät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja menettelyt. Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat, joille on

annettu toimivaltaa varojen käytössä, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta omalla vastuualueellaan.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen johtokunta ja liikelaitoksen viranhaltijajohto on järjestänyt vastuualueensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan annettujen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Valvontaa toteutettiin raportointijärjestelmän avulla sekä keittiöissä tehtävillä auditoinneilla. Palveluohjaajan toteuttamia sisäisiä auditointeja tehtiin vuoden 2024 aikana 31 keittiöön, joka on 38 % palvelukeittiöiden kokonaismäärästä. Myös muita ohjauskäyntejä toteutettiin säännöllisesti koko palvelualueella. Kassakoneen omaavien keittiöiden käteiskassat tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Vuonna 2024 tehtiin kassatarkastukset kaikissa keittiöissä, joissa on käteismyyntiä. Pääasiassa kassat olivat tarkastushetkellä asianmukaisessa kunnossa. Tarvittaessa suoritettiin seurantatarkastuksia varmistaksemme, että havaitut puutteet oli korjattu asianmukaisesti. Työpaikkaselvitykset tehtiin suunnitellusti ja havaitut korjausehdotukset hoidettiin. Omavalvonnan toteutumista seurattiin sekä itse että terveystarkastajan toimesta. Oiva-raportit löytyvät valtakunnallisesta rekisteristä. Tarkastuskäyneillä ja selvityksissä havaittuihin epäkohtiin puututtiin ja tarvittaessa konsultoitiin kaupungin sisäistä tarkastusta.

Sisäisen valvonnan itsearviointi tehtiin ja käsiteltiin johtoryhmässä. Kehityskeskusteluissa käytettiin tukena osaamiskeskustelu-lomaketta. Osaamiskartoituksen perusteella järjestettiin henkilöstölle täydennyskoulutusta. Henkilöstö suorittaa säännöllisesti työn kannalta tarpeelliset koulutukset kuten hygieniapassin ja ensiapukoulutuksen. Riittävä tiedonsaanti varmistetaan säännöllisillä työpaikkakokouksilla ja tiedotteilla. Palautteita ja reklamaatioita saadaan eri kanavien kautta, eikä niiden keräämistä ja analysointia varten ole yhtenäistä järjestelmää. Kokonaiskuvan saamiseksi palautejärjestelmää kehitettiin vuonna 2024 ja sitä jatketaan vuonna 2025. Henkilöstön runsaiden poissaolojen vuoksi esihenkilöiden työaika menee paljon rekrytointiin ja henkilöstön järjestelyyn yksiköissä, jolloin aikaa ei jää riittävästi sisäiseen valvontaan. Tämä huomioidaan sisäisen valvonnan suunnitelmassa.

Toimintaympäristöanalyysi ja riskiarvio

Vuoden 2024 aikana Kylän Kattaus -liikelaitoksessa on analysoitu toimintaympäristön muutoksia, tunnistettu tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioitu niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laadittu tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Riskien arvioinnin, seurannan ja raportoinnin sekä dokumentoinnin tukena on käytössä yhdenmukainen työkalu, johon johtoryhmä dokumentoi riskiarvion ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi. Valmiusryhmä arvioi valmiuteen ja varautumiseen liittyviä riskejä. Näin on muodostettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, joka konkretisoi riskiprofiilin ja riskienhallinnan toimintamallin sekä prosessin tavoitteet ja vastuut.

Tehdyn riskiarvion perusteella Kylän Kattaus -liikelaitoksen merkittävimmät toimintaan ja tavoitteisiin vaikuttavat riskit, niiden hallintakeinot ja sisäisen valvonnan toimenpiteet esiteltiin johtokunnalle 14.12.2023 § 10. Arvioituja riskejä seurattiin Kylän Kattauksen johtoryhmässä ja niistä raportoitiin neljännesvuosikatsausten yhteydessä.

Merkittävimmät tunnistetut riskit ja tilikaudella toteutuneet merkittävät riskit

Taloudelliset ja strategiset riskit

Riski-arviossa merkittäväksi taloudelliseksi riskiksi arvioitiin talousarviossa pysyminen ja kaupungin yhteisistä riskeistä talouden epävarmuuden jatkuminen. Vuoden 2024 talousarvio oli edellisiä vuosia tiukempi talouden sopeutustoimien vuoksi, mikä heikensi mm. ruokapalvelujen kehittämistoimintaa. Talouden sopeuttamistoimien toimeenpano kesken vuoden vähensi palvelutarvetta suhteessa talousarvioon, eikä alijäämä vähentynyt suunnitellusti. Voimakas kustannusten, erityisesti elintarvikkeiden hinnan nousu vaikutti ruokapalvelun kannattavuuteen. Riskiä hallittiin tehostamalla toimintaa edelleen, priorisoimalla esimerkiksi hankintoja ja kehittämällä osaamista. Hankintasopimusten mukaisten sopimustuotteiden tilaamista valvottiin. Talousarviossa pysymistä vaikeutti lisäksi henkilöstön runsaat poissaolot lisäten henkilöstökustannuksia ja haastaen määräaikaisen keittiöhenkilöstön rekrytointia.

Kaupungin yhteisistä riskeistä merkittäväksi arvioitiin yhteisten prosessien toimimattomuus ja tehotomuus, mikä vaarantaa tavoitteiden saavuttamisen. Keskitetyn resurssin tavoitteena on tehostaa toimintoja poistamalla päällekkäisyyksiä, ja sopeutustoimien seurauksena toimialojen itse järjestämien tukipalvelujen resurssi vähenee. Koska Kylän Kattauksen hallinnon tehtäväkuvat ovat pirstaleisia ja laajoja, sisältäen myös palvelualueen substanssitehtäviä, resurssien edelleen pienentäminen olisi vaikuttanut siten, ettei kaupungin yhteisiä tehtäviä olisi voinut vähenevillä resursseilla hoitaa. Riski ei toteutunut.

Operatiiviset riskit

Talousarviossa merkittäviksi operatiivisiksi riskeiksi arvioitiin määräaikaisen ja osa-aikaisen keittiöhenkilöstön puutteen sekä avainhenkilöiden poissaolojen vaikutukset ruokapalvelun toimintaan. Henkilöstön runsaat poissaolot haastoivat määräaikaisen henkilöstön rekrytointia ja vaikeuttivat talousarviossa pysymistä lisäten henkilöstökustannuksia. Riskiä äkillisissä poissaoloissa hallittiin varautumissuunnittelulla ja varahenkilöstön tehokkaalla työnkierrolla. Pidempien poissaolojen ennaltaehkäisemiseksi varhaisen tuen toimiin on kiinnitetty erityistä huomiota, pidetty tarvittaessa työterveysneuvotteluita tai tehty muita ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä sairauspoissaolojen välttämiseksi. Työkyvyn ja työssäjaksamisen ylläpitämiseksi ja edistämiseksi toteutettiin tuettua Hyvinvoiva työntekijä -ryhmätoimintaa henkilöstölle sekä esihenkilöille yhteistyössä työterveyshuollon ja henkilöstötyösköön kanssa. Palaute ryhmältä oli kokonaisuudessaan myönteinen. Näillä toimilla sairauspoissaolojen määrä laski 6 % edellisvuoteen verrattuna. Rekrytointisuunnittelua ja yhteistyötä henkilöstöpalveluiden ja oppilaitosten kanssa tehostettiin. Osa-aikaisen henkilöstön saatavuusongelman ratkaisemiseksi kolmen pienen palvelukeittiön ruokapalvelutyö ulkoistettiin. Avainhenkilöiden sijaisten perehdytystä tehostettiin mm. varahenkilöjärjestelmän, ennakoidun poissaolosuunnittelun, hallitun työnkierron ja järjestelmien käyttökoulutuksen avulla. Asiantuntijatehtävissä on varmistettu sijaisparit ja riittävä tiedon jakaminen.

Kaupungin yhteisistä riskeistä merkittäväksi arvioitiin epävakaata turvallisuusympäristöä, joka vaikuttaa mm. elintarvikkeiden saatavuuteen, kustannusten nousuun sekä asiakkaiden ja työntekijöiden pahoinvoinnin lisääntymiseen, mikä taas lisää asiakas- ja työturvallisuusriskien ja työstä poissaoloja. Riskiä hallittiin varhaisella puuttumisella ja parantamalla ruokapalvelun omaa varautumista.

Poliittiset lakot vaikuttivat ruokapalvelun toimintaan helmikuussa. Ruokapalvelu saatiin hoidettua etukäteisvarautumisen avulla, mm. tilaamalla elintarvikkeita etukäteen ja ruokalistamuutoksia.

Kokonaisarvio Kylän Kattaus -liikelaitoksen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta

Riskiarviointeihin perustuen Kylän Kattaus -liikelaitoksen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kokonaisuudessaan hyvällä tasolla. Sisäisen valvonnan itsearvioinnin perusteella sisäistä valvontaa kehitetään vuonna 2025. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä sekä riskihallinnan työkalun avulla. Lisäksi keittiöissä tehdään säännöllisesti työpaikkaselvitykset, työsuojeluvaltuutettujen ja -asiamiesten käynnit sekä Oiva-tarkastukset.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja tavoitteet

Viime vuosina on panostettu riskienarviointiin ja hallintaan. Vuonna 2024 otettiin käyttöön uusi riskienarvioinnin järjestelmä Reiska. Riskiarvioinnin prosessi tarkistetaan ja hyödynnetään aineistojen visualisointia niin, että vastuullisten on helpompi seurata tehtävään liittyvää tietoa. Tavoite liittyy laajempaan raportoinnin ja tiedolla johtamisen kehittämistarpeeseen. Sisäinen valvonta on jäänyt vähemmälle huomiolle. Sisäisen valvonnan itsearvioinnin perusteella johtoryhmässä päätettiin, että vuonna 2025 panostetaan sisäiseen valvontaan mm. päivittämällä sisäisen valvonnan suunnitelma ja sisäisen valvonnan ohje. Kehityskohteina on mm. hyvän hallintotavan perusteet, kentän ohjauksen edelleen tiivistäminen ja sisäisen valvonnan merkityksen korostaminen ohjauskäynneillä. Tehtäväkuvien tarkistuksen yhteydessä tarkistetaan ja määritellään myös vastuut ja toimivaltuudet.

Eri kanavien kautta saapuvien palautteiden keräämistä, analysointia ja vaadittavien toimenpiteiden tekemistä varten otetaan vuonna 2025 käyttöön sisäinen järjestelmä, johon kaikki saapuneet palautteet kerätään. Palautteita ja niiden vaatimia toimenpiteitä käydään läpi jatkossa säännöllisesti esihenkilöpalavereissa ja johtoryhmässä. Tämä parantaa asiakastytyväisyyttä ja kehittää ruokapalvelun toimintaa edelleen.

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strategiakärki: 1. Koulutus- ja kulttuurikaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 1.1 Innostava ja kannustava kasvatuksen ja koulutuksen polku asukkaiden elinikäiseen oppimiseen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Tuemme lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatus- ja kouluruo-kailua. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni oppilas syö kouluaterian päivittäin.	Ruokailijamäärän seuranta toteutetaan manuaalisesti.	? -91 % (yhden päivän laskenta 04/23)	Ka. 80 % syö koululounasta päivittäin.	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelu/palvelupäällikkö	Tavoite toteutui. Vuonna 2024 ruokailijamäärän seuranta oli tehty 3 kertaa, keskiarvo on 89,1 %.
Vaikuttavuustavoite: 1.2 Vireä osaamisen ja tutkimuksen kaupunki, jossa lasten ja nuorten kasvua edistetään tietoon pohjautuen sekä lasten ja nuorten osallisuutta lisäämällä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Olemme aktiivisesti mukana ympäristö- ja ruokakasvatustyössä.	Osuus päiväkodeista ja kouluista, joissa ruokakasvatussyhteistyö toteutuu (%)	50 %	100 %	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelu/palvelupäällikkö sekä Sivistyspalvelut/varhaiskasvatus ja perusopetus	Tavoite ei toteutunut. Keskiarvo on 83,8 %. Lasten parlamentti, Sapere, Makuraati, biovaaka.
Strategiakärki: 2. Elinvoiman kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 2.1 Työllisyyden vahvistaminen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Vahvistamme työllisyyttä lisäämällä lähi- ja luomuruoan käyttöä	Lähiruoan ja -kalan osuus kokonaisostoista	14,3 %	14,5 %	Liikelaitos/Liikelaitosjohtaja	Tavoite toteutui. Lähiruoan ja -kalan osuus kokonaisostoista 22,1 %.

Vaikuttavuustavoite: 2.2 Kasvatavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Vahvistamme työntajakuva ja tiivistämme yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa.	Harjoittelijoiden ja työssä oppijoiden määrä (kpl)	0	10	Liikelaitos/Liikelaitosjohtaja ja Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelu/palvelupäällikkö	Tavoite toteutui. Oppisopimusopiskelijat 10 henkilöä, josta kylän Kattauksen työntekijöitä 6. Muita opiskelijoita 2 henkilöä. Yhteensä 12 henkilöä.

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.4 Resurssiviisas kulutus ja kiertotalous					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Vähennämme tarjoiluhävikkiä.	Tarjoiluhävikin seuranta manuaalisesti tai sähköisellä järjestelmällä 2 kertaa vuodessa (%)	14,45 %	12 %	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelu/palvelupäällikkö	Tavoite ei toteutunut. Tarjoiluhävikki 14,1 %.

Vuodelle 2024 määriteltyjen talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutuminen

Toiminnan rakenteelliset muutokset

Osana kaupungin taloudensopeutusta kaupunginhallitus päätti keväällä 2023 käynnistää Kylän Kattauksen rakenteellisten muutosten tarkastelun. Ensimmäisenä vaihtoehtona selvitettiin yhteistyön tiivistämistä ja mahdollista yhteistä organisaatiota Gradia-ravintoloiden kanssa. Selvityksen lopputulosta käsiteltiin johtokunnassa ja kaupunginhallituksessa keväällä 2024. Yhteiselle organisaatiolle ei nähty välittömiä taloudellisia tai toiminnallisia perusteita. Seuraavana sopeutuksen toimenpiteenä käynnistettiin loppuvuonna liikelaitoksen muuttaminen nettoyksikkömuotoon vuoden 2026 alusta lukien. Tarkoituksena on keventää nykyistä toimintojen hallinnollista ja taloudellista käsittelyä.

Tehtäväkuvat, henkilöstömitoitus, osaaminen ja hyvinvointi

1. Varhaiskasvatuksen ja Kylän Kattauksen henkilöstön yhteiskäyttö
 - Joustavien työnkuvien laajentaminen ei edistynyt vuoden 2024 aikana. Alustavia keskusteluja käytiin, mutta tuloksia ei syntynyt. Joustavien työnkuvien käyttöönotto on mahdollista pienissä päiväkodeissa. Edistyäkseen suunnittelu vaatii yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa. Selvittämistä jatketaan vuonna 2025.
2. Siivoustyön lisääminen tehtäväkuvaan
 - Siivoustyön lisääminen edistyi hieman vuoden 2024 aikana. Kivelän päiväkodissa Kylän Kattaus hoitaa päiväkodin ruokailutilojen puhtaanapidon lounasruokailun jälkeen. Siivoustyön lisääminen onnistuu tällä hetkellä vain uusissa kohteissa, koska Tilapalvelu kilpailutti suurimman osan kohteista vuonna 2022 ja kohteissa on tällä hetkellä voimassa olevat sopimukset. Vuonna 2026 sopimusten päättyessä arvioidaan ko. kohteissa siivous- ja ruokapalvelutyön yhdistäminen ja kilpailuttaminen.
3. Palkattomat vapaat
 - Säästösyistä palkattomia lomia pidettiin 1 320 pv, tästä saatiin säästöä 89 892 euroa. Kylän Kattauksen lomapalkkavelka pienentyi myös verrattuna edelliseen tilikauteen, se paransi vuoden 2024 tulosta 14 803 eurolla. Tämä johtui siitä, että ohjeistuksen mukaan lomia pidettiin tehostetusti pois vuoden 2024 aikana.

Hankinnat

1. Elintarvikeostot ym. hankinnat
 - Hankintoja tarkasteltiin kriittisesti. Kaikkia hankintoja tarkasteltiin kriittisesti, tavoite saavutettiin osittain. Elintarvikehankinnoissa korostettiin sopimustuotteiden ja tarkemman tilaamisen merkitystä. Tuotteita vaihdettiin vastaaviin, mutta halvempiin vaihtoehtoihin ja omaa leipomista lisättiin.
 - Vuonna 2024 kilpailutettiin hankintarenkaan maito- ja maitotaloustuotteet. Kilpailutuksella tullaan saamaan säästöä noin 62 000 euroa/vuosi tulevana vuosina.
 - Astioiden ja siivousvälineiden hankintatarpeet kartoitettiin koko palvelualueelta vuosille 2024–2025. Tarpeista vain palvelun sujumisen kannalta kriittisimmät huomioitiin vuonna 2024. Työkenkähankinnat arvioitiin myös yksitellen. Toimisto- ja ensiaputarviketilauksia keskitettiin. Puhdistusainemääräraha ylitettiin, koska sopimuksen päättyessä lunastettiin tuotteita toimittajan varastosta.
2. Hävikkiruuan hyödyntäminen
 - Loppuvuodesta 2023 saavutettiin hävikkilounasruokailu koronaa edeltävään laajuuteen. Vuonna 2024 kehittämistyötä jatkettiin. Tavoitteena oli, että hävikkiruokailu laajenee kaikkiiin kaupunginosiin. Vuonna 2024 hävikkiruokailu myynti kasvoi 2 833 eurolla (2,5 %) verrattuna vuoteen 2023. ResQ-myyntin pilotointi aloitettiin huhtikuussa neljällä koululla. Vuoden loppuun mennessä ResQ oli käytössä jo noin 50 keittiössä.

- Hävikkiruokaa on hyödynnetty hävikkimyynnin lisäksi leivonnassa. Hävikkiin muuten menneistä raaka-aineista on valmistettu tuotteita ruokailuun, välipalamyyntiin ja Take Away -myyntiin.
3. Hävikkiruuan vähentäminen
 - Keittiöissä seurattiin hävikkiä ja siihen reagoitiin tarkentamalla elintarvike- ja ruokatilauksia.
 - Aromin hävikinseuranta pilotoitiin loppuvuodesta. Palvelukeittiöissä valmistauduttiin vuoden 2025 lakisääteiseen päivittäiseen hävikinkirjaamiseen.
 4. Käytöstä poistetun irtaimiston myynti ja kierrättäminen
 - Suurin osa tarpeettomasta irtaimistosta on myyty. Käytöstä poistettua irtaimistoa myytiin vuonna 2024 noin 3000 euron edestä.
 5. Toimintajärjestelmien tarpeellisuuden arviointi
 - Vuonna 2024 ei arvioinnin perusteella ollut tarpeettomia toimintajärjestelmiä. Atop-mitoitusjärjestelmän tarpeellisuutta arvioitiin, koska mitoitusta ei ehditty suorittamaan. Keväällä 2025 mitoitustyö resursoidaan ja työtä päästämään jatkamaan, joten järjestelmää pidetään vielä toistaiseksi.

Tulorahoituspohjan vahvistaminen

1. Välipalamyynnin ja henkilöstöruokailun myynnin lisääminen
 - Vuoden 2024 alussa luovuttiin pahvisista välipalapasseista. Välipalan voi maksaa kätehellä tai Ceepos-sovelluksella, jonka käyttöönosta ja käytöstä on tullut edelleen palautetta. Varsinkin sovelluksen käyttöönotto koetaan hankalaksi. Kylän Kattauksen henkilöstöltä tulleen palautteen mukaan myyntiä olisi enemmän, jos sovellus olisi helpompikäyttöisempi.
 - Välipalamyynti kasvoi edellisvuoteen verrattuna 9,4 % johtuen valikoiman laajentamisesta ja uudistamisesta. Elokuussa välipalamyynti otettiin käyttöön myös Lohikosken ja Halssilan kouluilla.
 - Take Away-myyntiä lisättiin jonkin verran. Henkilöstön poissaolot vaikuttivat myynnin määrään, mutta joissakin keittiöissä myynti on säännöllistä.

Palveluverkko ja tilojen käytön tehostaminen

1. Mahdollisesti lakkautettavien koulujen ruokapalvelujen säästöt
 - Vuonna 2024 kouluja ei lakkautettu, joten tästä ei saatu ruokapalvelulle säästöjä.
2. Palvelukeittiöverkon jatkokehittäminen.
 - Palveluvastaavatyön uudelleenorganisointia suunniteltiin pitkään ja muutokseen liittyvä tiedottaminen sekä henkilöstökeskustelut toteutettiin syksyn aikana. Varsinaiset muutokset tapahtuvat vuoden 2025 alusta. Muutoksen tavoitteena oli sujuvoittaa palveluvastaavatyötä ja kehittää vuonna 2021 tehtyä muutosta.
 - Kolmen pienen palvelukeittiön ruokapalvelutyö ulkoistettiin. Keväällä kilpailutettiin päiväkotia Punapaulan ruokapalvelun osuus. Palveluntuottajaksi valittiin Ilveslahden Siivous Oy. Oravasaaren ja Kukkulan koulun ruokapalvelujen palvelun osuuksista tehtiin suora hankinta. Oravasaaren palveluntuottajana aloitti Ilveslahden siivous ja Kukkulassa jatkaa SOL Palvelut Oy. Kukkulan koulun palvelun hallinnointi siirrettiin perusopetukselta Kylän Kattaukselle. Kokonaistaloudellisen tarkastelun perusteella palvelu hankittiin kiinteistöihin siivouspalveluja tuottavalta toimijalta, jolloin voidaan hyödyntää yhdistelmätyöntekijää. Kolmen palvelukeittiön ruokapalveluista tehdään markkinakartoitus ja kilpailutus vuonna 2026.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu

1 000 euroa	TA 2024	Muutokset	TA/M 2024	Toteuma	Poikkeama
TULOSLASKELMA					
Toimintatulot	16 930,6	0,0	16 930,6	16 577,6	-353,0
Toimintamenot	-15 330,6	0,0	-15 330,6	-15 358,0	-27,4
Toimintakate	1 600,0	0,0	1 600,0	1 219,6	-380,4
Rahoitustulot ja -menot					
Muut rahoitustulot	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Muut rahoitusmenot	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Vuosikate	1 600,0	0,0	1 600,0	1 219,4	-380,6
Tuloverot	0,0	0,0	0,0	-2,4	-2,4
Tilikauden tulos	1 600,0	0,0	1 600,0	1 217,0	-380,6
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (si- tova)	1 600,0	0,0	1 600,0	1 217,0	-380,6
RAHOITUSLASKELMA					
Toiminnan rahavirta	1 600,0	0,0	1 600,0	1 217,0	-383,0
Investointien rahavirta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	0,0	0,0	0,0	-1 217,7	-1 217,7
Rahavarojen muutos	1 600,0	0,0	1 600,0	-0,6	-1 600,6

Taloudellinen tavoite

Liikelaitoksen toimintaa ohjataan kaupungin talousarvion suunnitteluohjeessa annettavalla hinnoitteluohjeella. Vuoden 2024 talousarviokehystä valmisteltiin vuoden 2022 tilinpäätöksen, vuoden 2023 raportointitietojen sekä vuotta 2024 koskevien talousennusteiden pohjalta. Kylän Kattaus-liikelaitokselle vuodelle 2024 annetun taloussuunnittelu- ja hinnoitteluohjeen mukaisesti tilikauden tuloksen tuli olla 1,6 miljoonaa euroa, jolla katetaan kertyneitä alijäämiä eikä hinnoitteluun ohjeen mukaan tehty hintojen korotusta.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen liikevaihto toteutui 93 % talousarvioon verrattuna. Ateriat laskutettiin asiakkailta suoriteperusteisesti. Suoriteperusteisen laskutuksen sekä asiakasmäärien vähennyksen vuoksi myyntituloja jäi saamatta yhteensä 1 240 158 euroa ja varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluiden osalta 1 232 460 euroa. Edellä esitettyjen tekijöiden vuoksi Kylän Kattauksen tilikauden tulos olisi ollut 264 691 euroa ylijäämäinen. Kylän Kattauksen hinnoittelu on määritelty talousarviota 2024 laadittaessa sen hetkisen asiakasmääräarvion mukaisesti kattamaan toiminnan kustannukset. Hinnoittelun tulee vastata aiheuttamisperiaatteen mukaisesti toiminnan toteutuneita todellisia kustannuksia. Jotta Kylän Kattauksen kertynyt alijäämä katetaan suunnitelman mukaisesti eikä se aiheuta paineita nostaa tulevien vuosien hinnoittelua epävakaaalla tavalla, Kasvun- ja oppimispalvelujen kanssa sovittiin lisälaskutuksesta. Kaupungin sisäisten yksiköiden laskutus tehdään talousarvion mukaisesti, ottaen huomioon perusopetuksen säästötavoite 124 000 euroa ja varhaiskasvatuksen säästötavoite 140 000 euroa. Talousarvio on perustunut palveluiden antamiin vuoden 2024 palvelutarvearvioihin. Talousarvion perusteella tehtiin varhaiskasvatuspalveluiden sisäinen lisälaskutus 704 168 euroa sekä perusopetuspalveluiden sisäinen lisälaskutus 264 292 euroa. Lisälaskutuksen myötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalveluiden toteuma jäi alle talousarvion 264 000 euroa.

Vuoden 2024 liikevaihto toteutui 1,6 % talousarviota heikompana, johtuen pääosin kaupungin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen säästötavoitteista, jotka ovat pienentäneet lisälaskutusta. Verrattuna vuoden 2023 tilinpäätökseen liikevaihto nousi varhaiskasvatuksen ruokapalveluissa 3,9 % palvelutarpeen kasvun vuoksi ja pieneni perusopetuksen ruokapalveluissa 5,6 % palvelutarpeen supistumisen vuoksi. Edellä mainituissa luvuissa ei ole otettu huomioon kaupungin toimialojen vuoden 2023 ja 2024 lisälaskutusta. Tilaa pyrkii arvioimaan palveluntarpeensa riittävän ajoissa toiminnan

suunnittelua ja talousarvion laadintaa varten. Varhaiskasvatuksen palvelut ovat tarkentaneet mm. päivystysaikojen hoidon tarvetta, mikä on selkeyttänyt myös Kylän Kattauksen palvelun järjestämistä keskitetysti. Tilauskäytäntöjä on kehitettävä yhteistyössä jatkuvana työnä. Taloudellisesti arvioituna Kylän Kattaus -liikelaitoksen talous toteutui talousarviota heikompana johtuen pääosin Kasvun ja oppimisen palvelujen säästötavoitteista, jotka ovat pienentäneet lisälaskutusta 264 000 eurolla.

Liikelaitoksen toiminnan on lähtökohtaisesti oltava tehokasta ja kannattavaa. Kylän Kattauksen toiminnan on oltava taloudellisesti tuloksellista ja liikelaitoksen on katettava sekä menot, että kehittämiskulut toiminnasta saatavilla tuloilla.

Vuoden 2024 tilinpäätös osoittaa, että Kylän Kattauksen toiminnasta saatavat tulot kattavat sekä menot että kehittämiskulut. Näin ollen liikelaitoksen toiminta on lähtökohtaisesti tehokasta ja kannattavaa. Lisälaskutuksella Kylän Kattaus yrittää pienentää kertynyttä alijäämää, joka johtui hyvinvointialueelle siirtyneen Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen perustamis- ja rakentamiskuluista.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Muutos 2023-2024, %
Tunnusluvut:				
Liikevaihto / henkilötyövuosi, euroa	95 638	85 000	92 358	-13,1 %
Aterioita / vuosi, 1000 kpl	5 853,2	6 010,4	5 637,5	-3,7 %
Henkilötyövuodet	178,7	186,4	178,1	-0,3 %
Toimipisteet, kpl	81	81	80	-1,2 %
Toimitilat, m ²	8 572,9	8 159,1	8 233,6	-4,0 %
Mittarit				
Asiakastyytyväisyys	-	3,7	3,3	
Koulutus, pv / htv	0,7	3,0	1,6	128,6 %
Sairauslomapäivät, pv / htv	29,9	18,7	28,2	-5,7 %

Kylän Kattaus -liikelaitoksen tuloslaskelma

		1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Liikevaihto		16 449 043,18	17 090 594,28
Liiketoiminnan muut tuotot		127 150,03	118 616,42
Tuet ja avustukset kunnalta		1 377,78	3 992,00
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-4 071 922,17		-4 150 771,43
Palvelujen ostot	-1 067 231,10	-5 139 153,27	-1 143 265,82
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-5 618 163,27		-5 782 885,60
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 198 086,39		-1 221 219,35
Muut henkilösivukulut	-180 449,68	-6 996 699,34	-236 697,02
Liiketoiminnan muut kulut		-3 222 148,16	-3 265 462,32
Liikelylijäämä (-alijäämä)		1 219 570,22	1 412 901,16
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	101,55		
Muut rahoituskulut	-234,39	-132,84	-562,19
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 219 437,38	1 412 338,97
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		1 219 437,38	1 412 338,97
Tuloverot		-2 400,42	-3 470,29
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 217 036,96	1 408 868,68
Tuloslaskelman tunnusluvut			
Voitto, %		7,4	8,3

Kylän Kattaus -liikelaitoksella ei ole sijoitettua pääoman tuottoa eikä kunnan sijoittaman pääoman tuottoa. Tunnuslukuja sijoitetun pääoman tuotolle ja kunnan sijoittamalle pääomalle ei voida laskea.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2024	1.1. - 31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	1 219 570,22	1 412 901,16
Rahoitustuotot ja -kulut	-132,84	-562,19
Tuloverot	-2 400,42	-3 470,29
	1 217 036,96	1 408 868,68
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 217 036,96	1 408 868,68
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-838 067,85	-224 108,24
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-214 474,60	-890 677,01
Saamisten muutos muilta	46 070,22	495 387,27
Korottomien velkojen muutos muilta	-211 185,73	-789 460,70
Rahoituksen rahavirta	-1 217 657,96	-1 408 858,68
Rahavarojen muutos	-621,00	10,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 206,00	1 827,00
Rahavarat 1.1.	-1 827,00	-1 817,00
	-621,00	10,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1000 euroa	-1 725,2	-3 712,8
Kassan riittävyys, pv	-0,03	-0,04
Quick ratio	0,4	0,1
Current ratio	0,4	0,1

Kylän Kattaus -liikelaitoksella ei ole investointeja eikä korollista lainaa, joten tunnuslukuja investointien tulo- ja rahoituksesta ja lainanhoitokatteesta ei voida laskea.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen tase

		31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA			
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	59 525,92		90 804,26
Saamiset kunnalta	214 474,60		0,00
Muut saamiset	51 027,96		53 747,76
Siirtosaamiset	91 181,45	416 209,93	103 253,53
			247 805,55
Rahat ja pankkisaamiset		1 206,00	1 827,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ		417 415,93	249 632,55
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)		-1 974 191,94	-3 383
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 217 036,96	060,62
			1 408 868,68
VIERAS PÄÄOMA			
Lyhytaikainen			
Lainat kunnalta	0,00		838 067,85
Ostovelat	90 444,96		255 281,09
Muut velat	76 304,86		86 091,97
Siirtovelat	1 007 821,09	1 174 570,91	1 044 383,58
			2 223 824,49
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		417 415,93	249 632,55
Taseen tunnusluvut			
Omavaraisuusaste, %		-181,4	-790,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		7,1	12,9
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %		7,4	13,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa		-757	-1 974

Kylän Kattaus -liikelaitoksella ei ole korollista vierasta pääomaa, joten tunnuslukuja lainakannasta ja lainasaamisista ei voida laskea.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 217 036,96 euroa, siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja rahoituslaskelman vertailutietoina on esitetty vuoden 2023 tilinpäätöstiedot.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot

	2024	2023
Varhaiskasvatuksen ruokapalvelut	8 887 322,60	9 256 614,18
Perusopetuksen ruokapalvelut	7 295 058,33	7 473 357,48
Sosiaali- ja terveystalvelujen ruokapalvelut	0,00	103 366,15
Tuotanto	330 441,55	319 498,09
Hallinto	64 748,51	60 366,80
Toimintatuotot yhteensä	16 577 570,99	17 213 202,70

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

23) Saamisten erittely

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa Jyväskylä on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	5 946,60	0,00	5 302,50
Yhteensä	0,00	5 946,60	0,00	5 302,50
Saamiset kunnalta				
Muut saamiset	0,00	214 474,60	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	214 474,60	0,00	0,00
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	53 579,32	0,00	85 501,76
Muut saamiset	0,00	51 027,96	0,00	53 747,76
Siirtosaamiset	0,00	91 181,45	0,00	103 253,53
Yhteensä	0,00	195 788,73	0,00	242 503,05
Saamiset yhteensä	0,00	416 209,93	0,00	247 805,55

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Korvaus työterveyshuollosta	60 368,00	66 930,00
Kouluhedelmätuki	24 049,19	16 970,89
Muut tulojäämät	6 764,26	19 352,64
Tulojäämät yhteensä	91 181,45	103 253,53
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	91 181,45	103 253,53

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	2024	2023
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-1 974 191,94	-3 383 060,62
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-1 974 191,94	-3 383 060,62
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 217 036,96	1 408 868,68
Oma pääoma yhteensä	-757 154,98	-1 974 191,94

30) Vieras pääoma

Lyhytaikainen

	2024	2023
Lainat kunnalta		
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	838 067,85
Yhteensä	0,00	838 067,85
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille		
Ostovelat	-784,39	-22 969,03
Yhteensä	-784,39	-22 969,03
Velat muille		
Ostovelat	91 229,35	278 250,12
Muut velat	76 304,86	86 091,97
Siirtovelat	1 007 821,09	1 044 383,58
Yhteensä	1 175 355,30	1 408 725,67
Vieras pääoma yhteensä	1 174 570,91	2 223 824,49

32) Muiden velkojen erittely

	2024	2023
Muut velat		
Muut velat	76 304,86	86 091,97
Muut velat yhteensä	76 304,86	86 091,97

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	1 005 865,70	1 020 669,10
Muut menojäämät	1 955,39	23 714,48
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 007 821,09	1 044 383,58

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**38) Vuokrasopimusten mukaiset jäljellä olevat määrät**

	2024	2023
Vuokravastuut		
Leasingvastuut yhteensä	52 783,00	67 260,08
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	14 477,08	14 477,08

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot**42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.**

	2024	2023
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	198	201
vakinaiset	184	187
määräaikaiset	12	11
työllistetyt	2	3

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on esitetty tilinpäätöslaskelmien yhteydessä.

5.2 Liikelaitosten vaikutus kunnan talouteen

5.2.1 Liikelaitosten vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

	<i>Sitovuustarkastelu</i> <i>Talousarvion toteutuminen</i>		<i>Eliminoinnit</i>		<i>Kokonaistarkastelu</i>
	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Tuloslaskelma kunnan tilinpäätöksessä
Toimintatuotot	93 804 873	109 004 279	-9 374 437	-100 791 138	92 643 577
Myyntituotot	36 350 854	24 098 930	-5 547 610	-23 251 735	31 650 439
Maksutuotot	14 422 607				14 422 607
Tuet ja avustukset	15 604 834	162 586	-111 360	-1 378	15 654 682
Muut toimintatuotot	27 426 578	84 742 762	-3 715 467	-77 538 025	30 915 848
Valmistus omaan käyttöön	2 565 804	220 000			2 785 804
Toimintakulut	-462 076 581	-67 449 280	103 742 207	6 423 368	-419 360 286
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-169 611 722	-6 921 099			-176 532 821
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-36 319 405	-1 476 534			-37 795 939
Muut henkilöstösivukulut	-5 601 438	-222 468			-5 823 907
Palvelujen ostot	-133 164 356	-24 455 735	28 672 023	542 643	-128 405 424
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 205 047	-14 417 101	16 788		-22 605 360
Avustukset	-28 856 105		101 738		-28 754 367
Muut toimintakulut	-80 318 508	-19 956 344	74 951 658	5 880 725	-19 442 468
Toimintakate	-365 705 905	41 774 999	94 367 770	-94 367 770	-323 930 906
Verotulot	343 135 105				343 135 105
Valtionosuudet	29 962 617				29 962 617
Rahoitustuotot ja -kulut	26 965 865	-12 000 020			14 965 845
Korkotuotot	9 996 181				9 996 181
Muut rahoitustuotot	26 483 597	957	-12 000 000		14 484 554
Korkokulut	-9 479 579				-9 479 579
Muut rahoituskulut	-34 334	-12 000 977		12 000 000	-35 311
Vuosikate	34 357 683	29 774 979	82 367 770	-82 367 770	64 132 661
Poistot ja arvonalentumiset	-30 119 762	-28 128 784			-58 248 546
Suunnitelman mukaiset poistot	-29 748 554	-25 415 171			-55 163 725
Muut lisäpoistot	-371 208	-74 509			-445 717
Arvonalentumiset		-2 639 104			-2 639 104
Tilikauden tulos	4 237 921	1 646 194	82 367 770	-82 367 770	5 884 115
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	340 441				340 441
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 578 362	1 646 194	82 367 770	-82 367 770	6 224 556

5.2.2 Liikelaitosten vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen

	<i>Sitovuustarkastelu Talousarvion toteutuminen</i>		<i>Eliminoinnit</i>		<i>Kokonaistarkastelu</i>
	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Rahoituslaskelma kunnan tilinpäätöksessä
Toiminnan rahavirta	24 648 618	29 714 678	0	0	54 363 296
Vuosikate	34 357 683	29 774 979			64 132 661
Satunnaiset erät		0			0
Tulorahoituksen korjauserät	-9 709 065	-60 300			-9 769 366
Investointien rahavirta	-30 570 779	-36 382 192	0	0	-66 952 971
Investointimenot	-39 174 174	-36 856 267			-76 030 441
Rahoitusosuudet invest.menoihin	1 106 412	400 000			1 506 412
Pys.vast.hyödykk.luovutustulot	7 496 983	74 075			7 571 058
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 922 161	-6 667 514	0	0	-12 589 675
Rahoituksen rahavirta	11 575 250	6 666 893	-80 652 770	80 652 770	18 242 143
Antolainasaamisten lisäys	0	0			0
Antolainasaamisten vähennys	558 144	0			558 144
Antolainauksen muutokset	558 144	0		0	558 144
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 900 000	0			65 900 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 457 140	-79 814 703		79 814 703	-22 457 140
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-23 016 846	-838 068		838 068	-23 016 846
Lainakannan muutokset	20 426 014	-80 652 770	0	80 652 770	20 426 014
Toim.ant.varojen ja pääomien muutokset	193 168	-353 169			-160 001
Vaihto-omaisuuden muutos	13 253	0			13 253
Saamisten muutos	-6 153 228	87 070 223	-80 652 770		264 225
Korottomien velkojen muutos	-3 462 101	602 608			-2 859 492
Muut maksuvalmiuden muutokset	-9 408 908	87 319 663	-80 652 770	0	-2 742 015

5.3 Muut eriytetyt laskelmat

5.3.1 Ulkoinen tilavuokraus

Tuloslaskelma ulkoinen tilavuokraus

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Liikevaihto		
Liiketoiminnan muut tuotot	3 921 972,38	3 835 061,98
Liiketoiminnan kulut	-3 414 296,93	-2 989 004,56
Henkilöstömenot	-127 968,85	-146 751,55
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-694 950,03	-577 372,48
Palvelujen ostot	-1 477 307,00	-1 453 281,56
Muut menot (sis. osaketilojen vuokrat)	-1 114 071,05	-811 598,97
Poistot ja arvonalentumiset	-937 288,24	-907 543,79
Suunnitelman mukaiset poistot	-937 288,24	-907 543,79
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-429 612,79	-61 486,37
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja rahoitustuotot	0,00	0,00
Korko- ja rahoituskulut	-134 328,22	-76 642,84
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-134 328,22	-76 642,84
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-563 941,01	-138 129,21
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-563 941,01	-138 129,21
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-563 941,01	-138 129,21
Voitto, %	-14,38 %	-3,60 %

Kilpailuilla markkinoilla tapahtuva ulkoinen tilavuokraus

Ulkoisen tilavuokrauksen tuloslaskelmalla on esitetty pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla ulkoisille vuokralaisille vuokratut kohteet lukuun ottamatta hyvinvointialueelle lakisääteisesti vuokrattuja tiloja. Lisäksi lakisääteisen työterveyshuollon järjestäjälle vuokratut toimitilat on jätetty laskelman ulkopuolelle, koska ko. toiminta ei tapahdu kilpailuilla markkinoilla.

Kustannuslaskennan periaatteet ulkoinen tilavuokraus

Tilapalvelun rakennuskohtainen kustannusseuranta toteutetaan kiinteistötietojärjestelmällä. Toimintamenot on jaettu kahteen tulosityksikköön, ylläpitoon ja hallintoon. Ylläpidon tulosityksikön laskut kirjataan pääosin suoraan ko. rakennukselle eli kohteelle ja tehtävälle. Näitä kustannuksia ovat kaikki rakennuksen ylläpitoon liittyvät kustannukset, kuten mm. huolto-, hoito-, kunnossapito- ja energia-kustannukset. Hallinnon tulosityksikön laskut kirjataan kohderyhmälle, johon on kytketty kaikki hallinnassa olevat rakennukset. Näitä hallinnon tulosityksikön kustannuksia ovat kaikki yhteiset kustannukset kuten henkilöstö-, ict-, toimisto-, vakuutus- ja muut yhteiset kustannukset. Hallinnon kustannukset jaetaan kaikkien rakennusten kesken pinta-alojen suhteessa. Järjestelmä muodostaa kaikista

rakennuksista rakennuskohtaiset kiinteistökustannuslaskelmat, joissa on jokaisen rakennuksen vuoden toteutuneet kustannukset.

Poistot on kohdistettu rakennuksille kirjanpidon suunnitelman mukaisten poistojen mukaisina. Korko- ja rahoituskulut sisältävät Tilapalvelun osuuden kaupungin korkomenoista, jotka on kohdistettu kohteille niiden tasearvojen suhteessa. Kohteen ulkoiseen vuokraukseen kohdistuva osuus poistoista sekä korko- ja rahoituskuluista on määritelty pinta-alojen suhteella. Tilapalvelun osuus kaupungin kaikista korkomenoista on laskettu Tilapalvelun pysyvien vastaavien suhteellisella osuudella kaupungin pysyvistä vastaavista. Laskelmalle kohdistettavan korkokustannuksen laskentatapaa on muutettu edeltävän vuoden laskelmiin nähden siten, että korkokustannuksena huomioidaan ainoastaan kaupungin ulkoinen korkomeno. Vertailuvuoden laskelmalle kohdistetun koron määrä on oikaistu vastaavalla periaatteella lasketun mukaiseksi.

5.3.2 Ateriapalvelut

Tuloslaskelma ateriapalvelut

		1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Liikevaihto		779 628,09	984 990,80
Liiketoiminnan muut tuotot		4 589,42	4 521,59
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-188 942,88		-234 341,18
Palvelujen ostot	-36 397,49	-225 340,37	-47 187,94
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-163 931,61		-201 506,13
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-34 875,27		-42 528,63
Muut henkilösivukulut	-5 262,59	-204 069,47	-8 248,32
Liiketoiminnan muut kulut		-102 540,32	-123 691,75
Liiketylijäämä (-alijäämä)		252 267,35	332 008,44
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00
Muut rahoituskulut	-5,85	-5,85	-16,45
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		252 261,50	331 991,99
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		252 261,50	331 991,99
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		252 261,50	331 991,99
Tuloslaskelman tunnusluvut			
Voitto, %		32,36 %	33,71 %

Kustannuslaskennan periaatteet ateriapalvelut

Kustannuslaskennan yleiskuvaus

Kustannuslaskennan toteutuksessa määritellään laskentakohteen kustannusten aiheuttamisperiaate ja laskentateknikka. Aiheuttamisperiaatteen perusteella määritellään, onko kyseessä toiminnan aiheuttama erilliskustannus vai yhteiskustannus.

Toiminnan aiheuttamat erilliskustannukset käsitellään välittömänä kustannuksena, jos tämä on tarkoituksenmukaista ja todellisen aiheutumisen osoittava kohdistamisperiaate on määriteltävissä. Mikäli erilliskustannusten kohdistaminen aiheuttaa merkittävän työn hyötyyn nähden, voidaan osa erilliskustannuksista käsitellä välillisenä kustannuksena, kuten esimerkiksi osa tukitoimintojen kustannuksista.

Yhteiskustannukset, joilla ei ole olemassa todellisen aiheutumisen osoittavaa kohdistamisperustetta, käsitellään välillisinä kustannuksina, koska todellisen aiheutumisen osoittavaa kohdistamisperustetta ei ole olemassa, esimerkiksi hallinnon tukipalvelut ja yhteiset ICT-kustannukset. Välilliset kustannukset kohdistetaan parhaiten kyseiseen toimintaan soveltuvan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti lopullisille laskentakohteille. Toiminnasta vastaava kirjanpitoyksikkö vastaa aiheuttamisperiaatteen noudattamisesta.

Kirjanpitoyksikön sisällä kustannukset lasketaan samalla tavalla sekä kunnan sisäisessä toiminnassa, että markkinoille suuntautuvassa toiminnassa. Näin ollen yhteiskustannuksista kohdistuu vastaavanlaiset osuudet lopullisille seurantakohteille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023. Siirto koski myös tukipalveluja, joten hyvinvointialueelle siirtyi myös Kylän Kattauksen sosiaali- ja terveyspalvelujen ruokapalvelut sekä henkilöstöruokailu ja kahvilatoiminta.

Aiheuttamisperiaate

Erilliskustannukset käsitellään välittömänä kustannuksena, mikäli se työ määrä huomioon ottaen on järkevää. Ateriapalveluiden aiheuttamina erilliskustannuksina on otettu huomioon aterioiden valmistus- ja palvelukustannukset. Yhteiskustannukset käsitellään välillisenä kustannuksena. Ateriapalveluiden kustannuslaskelmassa yhteiskustannuksina on otettu huomioon Kylän Kattauksen hallinnon ja konsernihallinnon kustannukset sekä rahoituskulut.

Laskentatekniikka

Välittömät kustannukset:

Laskun tiliointi ja työajan kohdentaminen suoraan lopulliselle laskentakohteelle:

Henkilöstökulut
Asiantuntijapalvelut
ICT-palvelut
Posti- ja kuriiripalvelut
Koneiden, kaluston ja laitteiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut
Matkustus- ja kuljetuspalvelut
Muut palvelut
Toimisto- ja koulutarvikkeet
Elintarvikkeet
Vaatteisto
Hoitotarvikkeet
Puhdistusaineet ja tarvikkeet
Kalusto
Muu materiaali
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat
Koneiden ja laitteiden vuokrat

Välilliset kustannukset:

Kohdistetaan kustannuslaskennan kautta valitun jakoperusteen mukaan. Jakoperusteina on käytetty toimintojen liikevaihto ja henkilöstökulut. Kustannuslaskennan kautta kohdistettuja välillisiä kustannuksia ovat olleet:

Henkilöstökulut
Asiantuntijapalvelut
Toimistopalvelut

ICT-palvelut
 Rahoitus- ja pankkipalvelut
 Painatukset, ilmoitukset ja markkinointi
 Posti- ja kuriiripalvelut
 Puhtaanapito- ja pesulapalvelut
 Majoitus- ja ravitsemispalvelut
 Matkustus- ja kuljetuspalvelut
 Sosiaali- ja terveyspalvelut
 Koulutus- ja kulttuuripalvelut
 Muut palvelut
 Toimisto- ja koulutarvikkeet
 Kirjallisuus
 Elintarvikkeet
 Vaatteisto
 Puhdistusaineet ja tarvikkeet
 Kalusto
 Muu materiaali
 Koneiden ja laitteiden vuokrat
 Rakennusten ja huoneistojen vuokrat

5.3.3 ICT-tukipalvelut

Tuloslaskelma ICT-tukipalvelut

		1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Liikevaihto		150 966,64	128 670,00
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-49,61		-182,98
Palvelujen ostot	-133 428,79	-133 478,40	-69 394,04
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-15 826,03		-25 196,20
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 732,41		-4 314,85
Muut henkilösivukulut	-431,11	-18 989,55	-816,35
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-12 262,59	-10 978,79
Liiketoiminnan muut kulut		-2 761,83	-3 267,43
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-16 525,74	14 519,36
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-16 525,74	14 519,36
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-16 525,74	14 519,36
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-16 525,74	14 519,36
Tuloslaskelman tunnusluvut			
Voitto (tappio), %		-10,95 %	11,28 %

Kustannuslaskennan periaatteet ICT-tukipalvelut

Kustannuslaskennan yleiskuvaus

Tietohallinnon palvelut on tuotteistettu omiin kokonaisuuksiin, joita ovat työasemamaksut (koostuu kolmesta alakokonaisuudesta), palvelin- ja verkkolevymaksut sekä wlan-tukiasemamaksut. Tietohallinto toimii kaupungin sisäisenä nettoyksikkönä, joten tuotekohtaiset hinnat lasketaan siten, että ne kattavat kaikki tietohallinnon toiminnasta syntyvät kulut. Palveluveloituksia laskettaessa käytetään samoja tuotteita sekä sisäisille että ulkoisille asiakkaille, mutta ulkoisilta asiakkailta veloitetaan lisäksi erillinen palveluveloitus. Tilikausilla 2024 ja 2023 ICT-tukipalveluja tuotettiin yhdelle kaupungin tytäryhtiölle.

Laskentatekniikka

Kirjanpidosta ei ole saatavissa tuotekohtaista kustannusseurantaa, joten tilikauden toteutuneista kustannuksista on tehty manuaalinen jälkilaskelma Excel-tiedostossa. Kaikki kulut on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaan joko suoraan tuotteille tai luokiteltu yleiskustannuksiksi. Lisäksi jälkilaskelmalla on huomioitu omana kokonaisuutenaan erillisveloitettavat kulut (ei-pakolliset lisenssit ym.), jotka eivät sisälly tuotteistettujen palveluiden sisältöön. Välilliset kulut (mm. hallinto ja toimitilat) on kohdistettu tuotteille toteutuneitten kustannusten suhteessa yleiskustannuslisänä. Tuotekohtaiset yksikköhinnat on saatu jakamalla kokonaiskustannukset kyseisten laitteiden kokonaismäärällä.

5.3.4 Museokauppa

Tuloslaskelma museokauppa

	1.1. - 31.12.2024	1.1. - 31.12.2023
Liikevaihto	127 220,57	145 222,07
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-49 600,41	-63 654,40
Palvelujen ostot	-13 152,26	-16 715,39
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-111 723,59	-137 593,57
Henkilösivukulut	-22 418,63	-29 130,29
Liiketoiminnan muut kulut	-18 908,15	-14 595,05
Liikealijäämä	-88 582,47	-116 466,63
Alijäämä ennen satunnaisia eriä	-88 582,47	-116 466,63
Alijäämä ennen varauksia	-88 582,47	-116 466,02
Tilikauden alijäämä	-88 582,47	-116 466,02
Voitto, %	-69,63 %	-80,20 %

Kustannuslaskennan periaatteet museokauppa

Museopalveluissa on museokauppoja tai myyntipisteitä kaikkiaan neljä: Jyväskylän taidemuseossa Holvin museokauppa (Kauppakatu 23) ja Galleria Ratamon myyntipiste (Veturitallinkatu 6), Suomen käsityön museon museokauppa (Kauppakatu 25) sekä Keski-Suomen museon museokauppa Sparvinin talossa Toivolan Vanhalla pihalla (Cygnaeuksenkatu 2).

Laskentatekniikka

Välittömät kustannukset

Kirjanpidossa jokaiselle museokaupalle on perustettu oma laskentakohde, jolle toimintaan välittömästi kohdistuvat ostot kirjataan. Laskentakohteiden kulut kohdistetaan pääsääntöisesti kokonaan museokauppatoiminnolle, mutta osasta kassajärjestelmiin ja -tilityksiin liittyvistä kuluista on jyvitetty osuus perustoimintaan kassamyynnin kokonaissummien suhteessa.

Välittömiä kustannuksia ovat kirjallisuus, elintarvikkeet ym. myyntituotteet, näiden posti- ja rahtikulut sekä pakkausmateriaalit. Toiminnalle kohdistetaan lisäksi suoraan kassajärjestelmiin liittyvät laitevuokrat ym. kulut sekä rahaliikenteen palvelu- ja provisiomaksut sekä turvakuljetukset.

Välilliset kustannukset

Välilliset kustannukset kohdistetaan museokauppatoiminnalle tapauskohtaisesti arvioitujen prosentiosuuksien mukaisesti. Osuudet arvioidaan museokohtaisesti ja lisäksi eri kustannuslajeilla käytetään omia jakoprosentteja.

Välillisinä kustannuksina on kohdistettu erilaisia hallintokuluja, kuten taloushallintopalveluita, ict-palveluita, puhelinkuluja, toimistotarvikkeita sekä atk-laitteistokuluja. Toimitilakuluista on kohdistettu museokauppatoimintaan Tilapalvelun sisäisiä vuokra- ja siivousmenoja sekä ulkopuolisia vartiointikuluja ja siivouspalveluita. Myös museokaupan henkilöstömenot kohdistetaan toiminnalle arvioitujen prosentiosuuksien mukaisesti, koska museokauppaan liittyvien tehtävien osuus vaihtelee työntekijän mukaan muutamasta prosentista aina 60 prosenttiin asti. Lisäksi museoiden oman siistijän henkilöstökuluista on kohdennettu osuus museokaupalle.

5.3.5 Vertti-toiminta

Tuloslaskelma Vertti-toiminta

	1.1. - 31.12.2024	1.1. - 31.12.2023
Liikevaihto	1 136 120,00	1 135 997,99
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-441,27	-1 249,92
Palvelujen ostot	-207 154,42	-111 671,57
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-441 485,47	-554 996,06
Henkilösivukulut	-90 861,27	-116 728,37
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-81 944,97	-83 035,64
Liikeliikenne (-alijäämä)	314 232,59	268 316,43
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	314 232,59	268 316,43
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	314 232,59	268 316,43
Tilikauden ylijäämä	314 232,59	268 316,43
Voitto (tappio), %	27,66 %	23,62 %

Kustannuslaskennan periaatteet Vertti-toiminta

Vertti-toiminta on perusopetusikäisille kehitysvammaisille ja autistisille lapsille ja nuorille järjestettyä ohjattua iltapäivätoimintaa. Toimintaa järjestetään koulupäivinä pääsääntöisesti klo 12.00–17.00, paitsi toiminta-alueittain etenevässä opetuksessa klo 16.00 saakka. Vertti-ryhmät toimivat

Huhtasuon, Keljonkankaan, Keltinmäen, Kuokkalan, Kypärämäen, Lohikosken, Mankolan, Vaajakummun ja Tikkakosken kouluilla.

Oikeuden Vertti-toimintaan myöntää vammaispalvelut. Toiminta on erityishuoltolain perusteella makсутonta, kun tarve on kirjattu lapsen erityishuolto-ohjelmaan. Erityishuoltolain perusteella järjestetty toiminta siirtyi 1.1.2023 Hyvinvointialueen laissa säädetyksi tehtäväksi ja Hyvinvointialueen vastuulle. Jyväskylän kaupunki järjestää perusopetuslain mukaisen toiminnan 1.–2. luokkalaisten ja lisäksi toimintaa 3.–5. luokkalaisten osalta erityisen tuen piirissä oleville.

Jyväskylän kaupunki on sopinut Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa, että Jyväskylän kaupungin perusopetuksen palvelualue järjestää hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvasta Vertti-toiminnasta seuraavat osiot:

- Vertti-iltapäivätoiminta pidennetyn oppivelvollisuuden esioppilaille sekä 6.–9. vuosiluokan oppilaille
- Toiminta-alueittain etenevän opetuksen iltapäivätoiminta
- Siilinmajan Vertti-ryhmän toiminnan kokonaisuudessaan (aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lomatoiminta).

Laskentatekniikka

Välittömät kustannukset

Toiminnan kustannusseurannassa on hyödynnetty Vertti-toiminnan laskutettavia palveluja (erityishuoltolain mukainen toiminta) varten perustettua omaa kustannuspaikkaa (100042240 Vertti, laskutettavat). Laskentatunnisteena kustannuspaikkaa on käytetty pääasiassa kohdennettaessa henkilöstökuluja Vertti-toiminnan järjestämiseen pidennetyn oppivelvollisuuden esioppilaille ja 6.–9. vuosiluokan oppilaille sekä toiminta-alueittain etenevän opetuksen oppilaille.

Kustannuspaikkaa on käytetty laskentatunnisteena myös tiliöitäessä välittömästi pidennetyn oppivelvollisuuden esioppilaiden, 6.–9. vuosiluokan oppilaiden tai toiminta-alueittain etenevän opetuksen oppilaiden Vertti-toimintaa koskevia kustannuksia.

Välittöminä kustannuksina erityishuoltolain mukaiselle Vertti-toiminnalle on huomioitu:

- Henkilöstökulut
 - o Palkat ja palkkiot
 - o Henkilösivukulut
- Palvelujen ostot
 - o Matkustus- ja kuljetuspalvelut
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
 - o Puhdistusaineet ja tarvikkeet
- Liiketoiminnan muut kulut
 - o Välilliset verot

Välilliset kustannukset

Pääasiassa muut kuin henkilöstökustannukset on kohdennettu samoille kustannuspaikoille (laskentatunnisteille), joille kirjataan myös perusopetuslain mukaisen toiminnan kustannuksia, sillä eri vuosiluokkien Vertti-ryhmät toimivat tyypillisesti samoissa tiloissa. Välilliset kustannukset on kohdennettu kustannuslaskennassa toimintaan osallistuneiden oppilaiden luokka-astetietoihin perustuen sekä toimintaan kohdennettuihin tuntiresursseihin suhteutettuina laskennallisina kustannuksina. Kustannuslaskennan kautta erityishuoltolain mukaiselle Vertti-toiminnalle muilta kustannuspaikoilta välillisinä kustannuksina on huomioitu:

- Henkilöstökulut (Siilinmajan Vertti-ryhmä)
 - o Palkat ja palkkiot
 - o Henkilösivukulut
- Palvelujen ostot
 - o Matkustus- ja kuljetuspalvelut (kuljetuskustannukset Vertti-toiminta)

- Muut palvelujen ostot (mm. toimistopalvelut, ICT-palvelut, ravitsemuspalvelut, puh-
taanapitopalvelut)
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
 - Tarvikkeisto (mm. Vertti-toimintaan kohdentuvat oppi- ja tavaramateriaalit, puhdis-
tusaineet ja tarvikkeet)
- Liiketoiminnan muut kulut
 - Tilavuokrat

Niin sanottuina yleiskustannuksina esimerkiksi hallintoon kohdentuvia kustannuksia (pääasiassa henkilöstökuluja) ei ole tässä kustannuslaskennassa kohdistettu lainkaan. Myöskään lyhytaikaisista sijaistamisista aiheutuneita henkilöstökustannuksia ei tässä kustannuslaskennassa ole huomioitu.

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

6.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja aineistoista

Tositelaji	Nimi	Tositelaji	Nimi
AA	Käyttöomaisuuskirjaus	KS	Sisäiset maksut
AF	Poistokirjaukset	KT	Toimittajat - tasaus
AZ	Investointien purku	KU	Ulkom.maksut
B1	Tiliote Nordea	KX	Sisäinen lasku
B2	Tiliote Sampo	KY	Toimitt. - man.maksu
B3	Tiliote KSOP	KZ	Toimittajat - maksu
B4	Tiliote Optia	L4	YPH
B6	Tiliote Sampo Sotepa	L7	Analyste, palv.kassa
BH	Tiliote Handels 4224	L8	TIMMI avustukset
BL	Tilio. KSOP Sotepa/lapset	L9	Effica-liittymä
BS	Tilio. KSOP Sotepa/aikuiset	LA	COMP-liittymä
DA	*Asiakastosite	LB	Lippupisteliittymä
DH	As.-lasku man.hyv	LC	Verkkokaupan liittymä
DL	Luottotapp.tilitys	M2	Matkanhallinnan tositteet
DP	Perintätoimisto/Uo suor	PA	Palkkaliittymä
DS	Viites.yhdystilikirj	PE	Peruutustosite
DT	Asiakkaat - tasaus	PR	*Hinnanmuutos(MM)
DV	Myyntisuor.(autom.)	RE	Lasku - brutto(MM)
DZ	Myyntisuor.(man.)	RS	Sis.sopimuslask.
K1	Toim.- lasku Basware	RU	Ulk.sopimuslask.
K2	Toim.- lasku Basware	RV	Laskun siirto(lask.p
K3	Toim.- lasku Basware	RX	Sisäinen laskutus
K4	Toim.- lasku Basware	SA	Muistiotositteet
K5	Toim.- lasku Basware	SC	Käteisal.kirjaus
K6	Toim.- lasku Basware	SL	Sopimusl.muistio
K7	Toim.- lasku Basware	ST	Pääkirjatil.tasaus
K8	Effica ip laskut	SU	Alv-jakoajo
K9	KRP/Kankaan alue.	WA	*Tavaranluovutus(MM)
KM	Toim.- matkustajat	WE	*Tavaranvast.ottoMM
KP	Tilin ylläpito	WI	*InventointitositeMM
KR	Toim.- lasku Basware	WL	*Varast.otto/toimit.

6.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Varsinaiset kirjanpitokirjat

Tilinpäätös	Jyväskylän kaupungin sähköinen säilytysjärjestelmä Virta
Pääkirja	Monetra Keski-Suomi, Rondo
Päiväkirja	Monetra Keski-Suomi, Rondo
Tase-erittelyt	Jyväskylän kaupungin sähköinen säilytysjärjestelmä Virta
Palkkaerittelyt	paperiarkisto, keskusarkisto Monetra Keski-Suomi, Rondo
Tositelajit	arkistomapissa numerojärjestyksessä

Yhdistelmälaskelmat

LIITTEET

TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2024

	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
Toimintatuotot	93 804 872,79	92 426 708,04	16 577 570,99	202 809 151,82
Myyntituotot	36 350 853,95	7 648 736,96	16 450 193,18	60 449 784,09
Maksutuotot	14 422 607,30	0,00	0,00	14 422 607,30
Tuet ja avustukset	15 604 833,99	42 005,23	120 581,20	15 767 420,42
Muut toimintatuotot	27 426 577,55	84 735 965,85	6 796,61	112 169 340,01
Valmistus omaan käyttöön	2 565 803,87	220 000,00	0,00	2 785 803,87
Toimintakulut	-462 076 581,21	-52 088 879,14	-15 360 401,19	-529 525 861,54
Henkilöstökulut	-211 532 566,21	-1 623 401,22	-6 996 699,34	-220 152 666,77
Palkat ja palkkiot	-169 611 722,42	-1 304 443,64	-5 616 654,97	-176 532 821,03
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-36 319 405,46	-278 447,27	-1 198 086,39	-37 795 939,12
Muut henkilöstösivukulut	-5 601 438,33	-40 510,31	-181 957,98	-5 823 906,62
Palvelujen ostot	-133 164 355,80	-23 388 503,98	-1 067 231,10	-157 620 090,88
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 205 046,56	-10 345 178,97	-4 071 922,17	-22 622 147,70
Avustukset	-28 856 105,13	0,00	0,00	-28 856 105,13
Muut toimintakulut	-80 318 507,51	-16 731 794,97	-3 224 548,58	-100 274 851,06
Toimintakate	-365 705 904,55	40 557 828,90	1 217 169,80	-323 930 905,85
Verotulot	343 135 105,24			343 135 105,24
Valtionosuudet	29 962 617,00			29 962 617,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	9 996 181,44	0,00	0,00	9 996 181,44
Muut rahoitustuotot	26 483 597,07	855,33	101,55	26 484 553,95
Korkokulut	-9 479 579,09	0,00	0,00	-9 479 579,09
Muut rahoituskulut	-34 334,28	-12 000 742,65	-234,39	-12 035 311,32
Vuosikate	34 357 682,83	28 557 941,58	1 217 036,96	64 132 661,37
Poistot ja arvonalentumiset	-30 119 762,06	-28 128 784,41	0,00	-58 248 546,47
Suunnitelman mukaiset poistot	-29 748 553,83	-25 415 170,97	0,00	-55 163 724,80
Ylimääräiset poistot	-371 208,23	-74 508,98	0,00	-445 717,21
Arvonalentumiset	0,00	-2 639 104,46	0,00	-2 639 104,46
Tilikauden tulos	4 237 920,77	429 157,17	1 217 036,96	5 884 114,90
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	340 440,74	0,00	0,00	340 440,74
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 578 361,51	429 157,17	1 217 036,96	6 224 555,64

TULOSLASKELMAN ELIMINOINNIT	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
Toimintatuotot	-9 374 437,09	-85 186 512,63	-15 604 625,39	-110 165 575,11
Myyntituotot	-5 547 609,96	-7 648 736,96	-15 602 998,52	-28 799 345,44
Maksutuotot				0,00
Tuet ja avustukset	-111 360,18		-1 377,78	-112 737,96
Muut toimintatuotot	-3 715 466,95	-77 537 775,67	-249,09	-81 253 491,71
Valmistus omaan käyttöön				
Toimintakulut	103 742 206,95	3 036 129,27	3 387 238,89	110 165 575,11
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot				0,00
Henkilösivukulut				
Eläkekulut				0,00
Muut henkilöstösivukulut				0,00
Palvelujen ostot	28 672 023,41	324 529,27	218 113,98	29 214 666,66
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	16 787,51			16 787,51
Avustukset	101 737,96			101 737,96
Muut toimintakulut	74 951 658,07	2 711 600,00	3 169 124,91	80 832 382,98
Toimintakate	94 367 769,86	-82 150 383,36	-12 217 386,50	0,00
Verotulot				0,00
Valtionosuudet				0,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				0,00
Muut rahoitustuotot	-12 000 000,00			-12 000 000,00
Korkokulut				0,00
Muut rahoituskulut		12 000 000,00		12 000 000,00
Vuosikate	82 367 769,86	-70 150 383,36	-12 217 386,50	0,00
Poistot ja arvonalentumiset				0,00
Suunnitelman mukaiset poistot				0,00
Ylimääräiset poistot				0,00
Arvonalentumiset				0,00
Satunnaiset erät				0,00
Tilikauden tulos	82 367 769,86	-70 150 383,36	-12 217 386,50	0,00
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)				0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	82 367 769,86	-70 150 383,36	-12 217 386,50	0,00

TULOSLASKELMA ELIMINOITU 31.12.2024

Toimintatuotot	92 643 576,71
Myyntituotot	31 650 438,65
Maksutuotot	14 422 607,30
Tuet ja avustukset	15 654 682,46
Muut toimintatuotot	30 915 848,30
Valmistus omaan käyttöön	2 785 803,87
Toimintakulut	-419 360 286,43
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-176 532 821,03
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-37 795 939,12
Muut henkilöstösivukulut	-5 823 906,62
Palvelujen ostot	-128 405 424,22
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 605 360,19
Avustukset	-28 754 367,17
Muut toimintakulut	-19 442 468,08
Toimintakate	-323 930 905,85
Verotulot	343 135 105,24
Valtionosuudet	29 962 617,00
Rahoitustuotot ja -kulut	14 965 844,98
Korkotuotot	9 996 181,44
Muut rahoitustuotot	14 484 553,95
Korkokulut	-9 479 579,09
Muut rahoituskulut	-35 311,32
Vuosikate	64 132 661,37
Poistot ja arvonalentumiset	-58 248 546,47
Suunnitelman mukaiset poistot	-55 163 724,80
Ylimääräiset poistot	-445 717,21
Arvonalentumiset	-2 639 104,46
Tilikauden tulos	5 884 114,90
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	340 440,74
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	6 224 555,64

RAHOITUSLASKELMA 1.1 - 31.12.2024

	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
Vuosikate	34 357 682,83	28 557 941,58	1 217 036,96	64 132 661,37
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjaukset	-9 709 065,14	-60 300,40	0,00	-9 769 365,54
Toiminnan rahavirta	24 648 617,69	28 497 641,18	1 217 036,96	54 363 295,83
Investointimenot	-39 174 174,04	-36 856 266,95	0,00	-76 030 440,99
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 106 412,14	400 000,00	0,00	1 506 412,14
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 496 983,14	74 074,99	0,00	7 571 058,13
Investointien rahavirta	-30 570 778,76	-36 382 191,96	0,00	-66 952 970,72
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 922 161,07	-7 884 550,78	1 217 036,96	-12 589 674,89
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennys	558 143,75	0,00	0,00	558 143,75
Antolainauksen muutokset	558 143,75	0,00	0,00	558 143,75
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 900 000,00	0,00	0,00	65 900 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 457 140,00	-79 814 702,50	0,00	-102 271 842,50
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-23 016 846,16	0,00	-838 067,85	-23 854 914,01
Lainakannan muutokset	20 426 013,84	-79 814 702,50	-838 067,85	-60 226 756,51
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	193 167,98	-353 168,73	0,00	-160 000,75
Vaihto-omaisuuden muutos	13 253,12	0,00	0,00	13 253,12
Saamisten muutos	-6 153 228,45	87 243 421,01	-173 197,53	80 916 995,03
Korottomien velkojen muutos	-3 462 100,52	809 001,00	-206 392,58	-2 859 492,10
Muut maksuvalmiuden muutokset	-9 408 907,87	87 699 253,28	-379 590,11	77 910 755,30
Rahoituksen rahavirta	11 575 249,72	7 884 550,78	-1 217 657,96	18 242 142,54
Rahavarojen muutos	5 653 088,65	0,00	-621,00	5 652 467,65
Rahavarat 31.12	9 407 312,44	0,00	1 206,00	9 408 518,44
Rahavarat 1.1	3 754 223,79	0,00	1 827,00	3 756 050,79
Rahavarojen muutos	5 653 088,65	0,00	-621,00	5 652 467,65

RAHOITUSLASKELMAN ELIMINOINNIT	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
Vuosikate				0,00
Satunnaiset erät				0,00
Tulorahoituksen korjauserät				0,00
Toiminnan rahavirta				0,00
Investointimenot				0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin				0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				0,00
Investointien rahavirta				0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta				0,00
Antolainasaamisten lisäys				0,00
Antolainasaamisten vähennys				0,00
Antolainauksen muutokset				0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		79 814 702,50		79 814 702,50
Lyhytaikaisten lainojen muutos			838 067,85	838 067,85
Lainakannan muutokset		79 814 702,50	838 067,85	80 652 770,35
Oman pääoman muutokset				0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				0,00
Vaihto-omaisuuden muutos				0,00
Saamisten muutos	-80 652 770,35			-80 652 770,35
Korottomien velkojen muutos				0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-80 652 770,35			-80 652 770,35
Rahoituksen rahavirta	-80 652 770,35	79 814 702,50	838 067,85	0,00
Rahavarojen muutos	-80 652 770,35	79 814 702,50	838 067,85	0,00

RAHOITUSLASKELMA ELIMINOITU 31.12.2024

Vuosikate	64 132 661,37
Satunnaiset erät	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-9 769 365,54
Toiminnan rahavirta	54 363 295,83
Investointimenot	-76 030 440,99
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 506 412,14
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 571 058,13
Investointien rahavirta	-66 952 970,72
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 589 674,89
Antolainasaamisten lisäys	0,00
Antolainasaamisten vähennys	558 143,75
Antolainauksen muutokset	558 143,75
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65 900 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 457 140,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-23 016 846,16
Lainakannan muutokset	20 426 013,84
Oman pääoman muutokset	0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-160 000,75
Vaihto-omaisuuden muutos	13 253,12
Saamisten muutos	264 224,68
Korottomien velkojen muutos	-2 859 492,10
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 742 015,05
Rahoituksen rahavirta	18 242 142,54
Rahavarojen muutos	5 652 467,65
Rahavarat 31.12	9 408 518,44
Rahavarat 1.1	3 756 050,79
Rahavarojen muutos	5 652 467,65

TASE 31.12.2024	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT	986 124 705,27	328 277 903,42	0,00	1 314 402 608,69
Aineettomat hyödykkeet	3 845 026,29	2 568 592,79	0,00	6 413 619,08
Aineettomat oikeudet	2 968 905,19			2 968 905,19
Muut pitkävaikutteiset menot	876 121,10	2 568 592,79		3 444 713,89
Aineelliset hyödykkeet	287 740 426,31	320 084 051,76	0,00	607 824 478,07
Maa- ja vesialueet	151 317 280,29			151 317 280,29
Rakennukset	9 300 262,50	283 865 402,41		293 165 664,91
Kiinteät rakenteet ja laitteet	112 190 746,07			112 190 746,07
Koneet ja kalusto	13 229 947,20			13 229 947,20
Muu aineelliset hyödykkeet	137 026,46			137 026,46
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 565 163,79	36 218 649,35		37 783 813,14
Sijoitukset	694 539 252,67	5 625 258,87	0,00	700 164 511,54
Osakkeet ja osuudet	543 522 141,22	5 500 728,97		549 022 870,19
Muut lainasaamiset	150 531 113,87			150 531 113,87
Muut saamiset	485 997,58	124 529,90		610 527,48
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	281 367,97	0,00	0,00	281 367,97
Valtion toimeksiannot	16 248,81			16 248,81
Lahjoitusrahastojen varat	230 119,16			230 119,16
Muut toimeksiantojen varat	35 000,00			35 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 407 688,84	57 798 824,69	417 415,93	62 623 929,46
Vaihto-omaisuus	803 442,35			803 442,35
Aineet ja tarvikkeet	568 442,35			568 442,35
Muu vaihto-omaisuus	235 000,00			235 000,00
Saamiset	-5 803 065,95	57 798 824,69	416 209,93	52 411 968,67
Pitkäaikaiset saamiset	33 078 284,59			33 078 284,59
Muut saamiset	33 078 284,59			33 078 284,59
Lyhytaikaiset saamiset	-38 881 350,54	57 798 824,69	416 209,93	19 333 684,08
Myyntisaamiset	9 470 062,97	503 521,54	59 525,92	10 033 110,43
Lainasaamiset	187 573,71			187 573,71
Muut saamiset	-53 873 322,42	57 226 239,60	265 502,56	3 618 419,74
Siirtosaamiset	5 334 335,20	69 063,55	91 181,45	5 494 580,20
Rahat ja pankkisaamiset	9 407 312,44		1 206,00	9 408 518,44
VASTAAVAA YHTEENSÄ	990 813 762,08	386 076 728,11	417 415,93	1 377 307 906,12

TASE 31.12.2024	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA	540 391 371,03	378 476 486,80	-757 154,98	918 110 702,85
Peruspääoma	422 505 148,75	377 699 876,45		800 205 025,20
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	113 307 860,77	347 453,18	-1 974 191,94	111 681 122,01
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 578 361,51	429 157,17	1 217 036,96	6 224 555,64
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	3 063 966,70	0,00	0,00	3 063 966,70
Poistoero	3 063 966,70			3 063 966,70
PAKOLLISET VARAUKSET	13 865 526,11	0,00	0,00	13 865 526,11
Eläkevaraukset	227 849,75			227 849,75
Muut pakolliset varaukset	13 637 676,36			13 637 676,36
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 584 241,49	610 661,96	0,00	3 194 903,45
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 260 115,72			2 260 115,72
Muut toimeksiantojen pääomat	324 125,77	610 661,96		934 787,73
VIERAS PÄÄOMA	430 908 656,75	6 989 579,35	1 174 570,91	439 072 807,01
Pitkäaikainen	265 483 692,36	33 400,33	0,00	265 517 092,69
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	265 480 000,00			265 480 000,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 692,36	33 400,33		37 092,69
Lyhytaikainen	165 424 964,39	6 956 179,02	1 174 570,91	173 555 714,32
Joukkovelkakirjalainat	18 000 000,00			18 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 262 905,00			3 262 905,00
Lainat muilta luotonantajilta	78 319 793,56			78 319 793,56
Saadut ennakot	13 218 843,66			13 218 843,66
Ostovelat	15 767 436,15	6 610 381,72	90 444,96	22 468 262,83
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	7 839 113,45	30 203,67	76 304,86	7 945 621,98
Siirtovelat	29 016 872,57	315 593,63	1 007 821,09	30 340 287,29
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	990 813 762,08	386 076 728,11	417 415,93	1 377 307 906,12

TASE ELIMINOINNIT	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT	377 699 876,45			377 699 876,45
Aineettomat hyödykkeet				0,00
Aineettomat oikeudet				0,00
Muut pitkävaikutteiset menot				0,00
Aineelliset hyödykkeet				0,00
Maa- ja vesialueet				0,00
Rakennukset				0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet				0,00
Koneet ja kalusto				0,00
Muu aineelliset hyödykkeet				0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				0,00
Sijoitukset	377 699 876,45			377 699 876,45
Osakkeet ja osuudet	377 699 876,45			377 699 876,45
Muut lainasaamiset				0,00
Muut saamiset				0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				0,00
Valtion toimeksiannot				0,00
Lahjoitusrahastojen varat				0,00
Muut toimeksiantojen varat				0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	-56 229 575,49	56 015 100,89	214 474,60	0,00
Vaihto-omaisuus				0,00
Aineet ja tarvikkeet				0,00
Muu vaihto-omaisuus				0,00
Saamiset	-56 229 575,49	56 015 100,89	214 474,60	0,00
Pitkäaikaiset saamiset				0,00
Muut saamiset				0,00
Lyhytaikaiset saamiset	-56 229 575,49	56 015 100,89	214 474,60	0,00
Myyntisaamiset				0,00
Lainasaamiset				0,00
Muut saamiset	-56 229 575,49	56 015 100,89	214 474,60	0,00
Siirtosaamiset				0,00
Rahat ja pankkisaamiset				0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	321 470 300,96	56 015 100,89	214 474,60	377 699 876,45

TASE ELIMINOINNIT	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA		377 699 876,45		377 699 876,45
Peruspääoma		377 699 876,45		377 699 876,45
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)				0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)				0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				0,00
Poistoero				0,00
PAKOLLISET VARAUKSET				0,00
Eläkevaraukset				0,00
Muut pakolliset varaukset				0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat				0,00
Muut toimeksiantojen pääomat				0,00
VIERAS PÄÄOMA				0,00
Pitkäaikainen				0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat				0,00
Lyhytaikainen				0,00
Joukkovelkakirjalainat				0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				0,00
Lainat muilta luotonantajilta				0,00
Saadut ennakot				0,00
Ostovelat				0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat				0,00
Siirtovelat				0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	0,00	377 699 876,45	0,00	377 699 876,45

TASE ELIMINOITU 31.12.2024**VASTAAVAA****PYSYVÄT VASTAAVAT****936 702 732,24**

Aineettomat hyödykkeet	6 413 619,08
Aineettomat oikeudet	2 968 905,19
Muut pitkävaikutteiset menot	3 444 713,89
Aineelliset hyödykkeet	607 824 478,07
Maa- ja vesialueet	151 317 280,29
Rakennukset	293 165 664,91
Kiinteät rakenteet ja laitteet	112 190 746,07
Koneet ja kalusto	13 229 947,20
Muu aineelliset hyödykkeet	137 026,46
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	37 783 813,14
Sijoitukset	322 464 635,09
Osakkeet ja osuudet	171 322 993,74
Muut lainasaamiset	150 531 113,87
Muut saamiset	610 527,48

TOIMEKSIANTOJEN VARAT**281 367,97**

Valtion toimeksiannot	16 248,81
Lahjoitusrahastojen varat	230 119,16
Muut toimeksiantojen varat	35 000,00

VAIHTUVAT VASTAAVAT**62 623 929,46**

Vaihto-omaisuus	803 442,35
Aineet ja tarvikkeet	568 442,35
Muu vaihto-omaisuus	235 000,00
Saamiset	52 411 968,67
Pitkäaikaiset saamiset	33 078 284,59
Muut saamiset	33 078 284,59
Lyhytaikaiset saamiset	19 333 684,08
Myyntisaamiset	10 033 110,43
Lainasaamiset	187 573,71
Muut saamiset	3 618 419,74
Siirtosaamiset	5 494 580,20
Rahat ja pankkisaamiset	9 408 518,44

VASTAAVAA YHTEENSÄ**999 608 029,67**

TASE ELIMINOITU 31.12.2024**VASTATTAVAA****OMA PÄÄOMA****540 410 826,40**

Peruspääoma

422 505 148,75

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)

111 681 122,01

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

6 224 555,64

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET**3 063 966,70**

Poistoero

3 063 966,70

PAKOLLISET VARAUKSET**13 865 526,11**

Eläkevaraukset

227 849,75

Muut pakolliset varaukset

13 637 676,36

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT**3 194 903,45**

Lahjoitusrahastojen pääomat

2 260 115,72

Muut toimeksiantojen pääomat

934 787,73

VIERAS PÄÄOMA**439 072 807,01**

Pitkäaikainen

265 517 092,69

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

265 480 000,00

Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat

37 092,69

Lyhytaikainen

173 555 714,32

Joukkovelkakirjalainat

18 000 000,00

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

3 262 905,00

Lainat muilta luotonantajilta

78 319 793,56

Saadut ennakot

13 218 843,66

Ostovelat

22 468 262,83

Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat

7 945 621,98

Siirtovelat

30 340 287,29

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**999 608 029,67**